

Hieronymo

Amatio

Viro Clarissimo

Romam

misit

Fred. Creuzer

Heidelbergâ
d. X Kal. Mart.
a. MDCCCXVI.

PLOTINI
LIBER DE PULCRITUDINE.

PROSTAT

HEIDELBERGAE
APUD MOHR ET ZIMMER.

LONDINI
APUD TH. BOOSEY.

LUGDUNI BATAVIAE
APUD S. ET L. LUCHTMANS.

PARISIIS
APUD TREUTTEL ET WÜRTZ.

FLORENTIAE
APUD G. PIATTI.

HEIDELBERGAE, TYPIS IOSEPHI ENGELMANNI.

PLOTINI
LIBER DE PULCRITUDINE.

AD CODICUM FIDEM

EMENDAVIT

ANNOTATIONEM PERPETUAM,

INTERJECTIS DANIELIS WYTTENBACHII NOTIS,

EPISTOLAMQUE AD EUNDEM

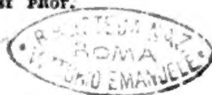
AC PRAEPARATIONEM

CUM AD HUNC LIBRUM TUM AD RELIQUOS CET.

ADJECIT

FRIDERICUS CREUZER

LITERARUM GRAECC. ET LATT. IN ACADEMIA HEIDELBERGENSI PROF.

ACCEDUNT

ANECDOTA GRAECA:

PROCLI

DISPUTATIO DE UNITATE ET PULCRITUDINE

NICEPHORI NATHANAELIS

ANTITHETICUS ADVERSUS PLOTINUM

DE ANIMA

ITEMQUE

LECTIONES PLATONICAE

MAXIMAM PARTEM EX CODD. MSS. ENOTATAE.

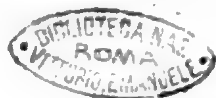
HEIDELBERGAE MDCCCXIV.

IN OFFICINA MOHRII ET ZIMMERII ACADEMICA.

EDITORIS EPISTOLA

AD

DANIELEM WYTTENBACHIUM.

DANIELI WYTTENBACHIO

ERUDITORUM PRINCIPI

S. D.

FRIDERICUS CREUZER.

Dudum fortasse de memoriâ excidit Tibi, quod abhinc quadriennio fere ostendi me facturum, nimirum me meum librum aliquem Tuo nomini inscripturum esse.

En adest a me Tibi tandem hic, si minus liber, sed tamen libellus, si minus dignus Tuo nomine, verumtamen eodem insignis. Quanquam quid Tuo potissimum libellus meus? Tuo, hominis si non ortu sed tamen consuetudine voluntateque Batavi, meus, et origine et animo hominis Germani? Siquidem exosi feruntur Batavi Germanos, nemo vero quisquam acerbius, quam Tu ipse, Wyttenbachi. „Bona verba quaeso!“ Vero, est ita. Scilicet est odoratus nuper admodum homo nasutus

et sagax Ioannes Augustus Henricus Tittmannus *), isque, ne quid detrimenti capiant res Germanorum, nos cavere jubet a Vobis, maximeque a Te ipso. — Et vero audi talium tragoediarum horribile argumentum: Nempe non is est Wyttenbachius, quem putabamus esse hominem ingenuum et simplicem, sed est occultus tectusque veterator; non ille est, cujus congressum videramus expeti ab optimo quoque et illustrissimo, verum malevolus aliquis et maledicus, est invidus, difficilis, atque lucifugus; nempe non est ille, quem et ipsum exardere sciebamus magnarum rerum omnium cogitatione, et unice amicum esse Ruhnkenio candoris aeque atque humanitatis vivo spirantique exemplo, sed est angustus aliquis minutusque, est frigidus calumniator. — Quid quaeris, Wyttenbachi? En adspice tabulam, et vide quomodo pingat artifex. — Nimirum pingit aliquem solitarium, in extremis Batavis sedentem, ad magnum et sine terminis mare, asperum adspectu moribusque, ἀπρόσιτον, ἀπροσήγορον,

— — — hominum vestigia vitantem

et ubi quis paullo humanior accedat, aestuosum, ut se dare solent Neptuni filii, atque ut quisque optimus sit clarissimusque, ita in eum maxime ferocem.

*) Vid. ejus epistolam ad Heynium ante Ruhnkenii, Valckenarii et aliorum ad J. Aug. Ernesti Epistolas. Lips. 1812. p. XI seqq.

Hunc dicit esse Wyttenbachium. — Est vero — Credite posteri! Nempe apte ingenioseque pinxit et finxit artifex. — Credite! Sin — ex artifice existet dictator; monebit, edicet, vociferabitur: Cavete Batavos. Hos enim a Germanis suis cane pejus et angue vitari vult. Itane vero? — Nonne nuper admodum audiimus voces simillimorum clamatorum, qui nil impensius moliebantur quam quo pacto possent Germani a Germanis dissociari. Videlicet expiscatus erat nescio quis nescio cujus discriminis, quod Germanos inter se distineret, argumenta et plurima et gravissima. Itaque ponebant limitem, nempe ibi, Francofurtum interfluentis Moeni meridiem septentrionesque

— — — rapax ubi dividit unda.

Jam e quâ undâ expiscatus sit Tittmannus caussam discidii, quo Batavos segregat a Germanis, ipse viderit. —

Hoccine eorum est, qui „literarum incrementa non genti cuidam propria, sed toti generi humano communia" dictitant? Quam quidem sententiam Tittmannus *) opponit Tibi, Wyttenbachi, scilicet quoniam non dixeras **) modo multis ante annis, sed in omni vitâ agendo etiam expresseras

*) Ibidem p. XXI.

**) In Vitâ Ruhnkenii p. 93.

illud: „In eruditâ civitate nullos esse Batavos, nullos Germanos, nullos unius alicujus populi cives, omnes esse mundanos." Nil profuit ea liberalitas, humanitasque. Nil profuit illud, quod gravissime dictum a poëtâ nemo quisquam verius de se ipso dicere potest, quam Tu te, Wyttenbachi:

Ego bis tricenis annis actis sine notâ
in civium meorum peregrinorumque amore acquiesco.

Nihilo enim secius notam Tibi inurere cupiunt Censores barbatuli, qui vixdum in pueris tirocinia posuerant, quo tempore Tu Tuis virtutibus meritisque dudum inter viros egregie clarebas. Et quo nomine notare cupiunt? Videlicet eo, quod duobus popularibus nostris humanissime es patrocinatus apud virum in literatâ Germaniâ antehac principem. — Quae ista, quaeso, indignitas est, talia fieri in luce Germaniae, fieri non in obscurum aliquem aut unum e multis, sed in virum illustrem praestantiâ meritorum, in Batavorum principem eruditorum?

Enim vero agendum serio est in re tam gravi. Et serpit latius in dies istud vitium cavillandi, vitilitigandi; ut plane nesciatur, quo tandem accedere possit. Scio equidem indignabundos et ista Tittmanni convicia et alia gemina audiisse plerosque nostratium et optimos quosque, sed silentio excepisse, utpote qui probe tenerent, viris gravibus et bene meritis nec patrono nec laudatore opus esse. Neque vero

ipse non tacuissem in Tuâ caussâ, Wyttenbachi, ni pietas prohiberet, quâ unâ in rebus divinis aeque atque humanis nihil esse homini sanctius debet. Quocirca nunc equidem non quaeram, an Tu patrono egeas; neque magis quaeram illud, numquid ego, qui vixdum bene velitis functus sum officio, veterani militis propugnator possim existere. Illud quaeram unice, quid veritati, quid honestati, quid partis virtute egregiâ meritis debeatur.

Et Bangius *) mihi versatur ante oculos, qui me, ex sorore nepotem, neminem quemquam magis in literis suspicere jussit, nullius magis vestigia premere, quam Tua. Cujus ego viri memoriam, nisi eâdem quam ipsius mei germani parentis caritate prosequar, omnium mortalium ingratissimus fue-

*) Ioannes Christianus Bang, natus d. 5. April. 1736; Magister philosophiae factus d. 20. Febr. 1768; Verbi divini minister apud Gosfeldenses in agro Marburgensi inde ab a. 1773. obiit ibidem d. 12. Octobr. 1803. — Scripsit de stilo Novi Testamenti; de usu Patrum; Elogium Dan. Wyttenbachii, Theolog. Doct. et Profess. Marburg. et commissionem victricem insertam scriptis Sodalitatis Theologorum Batavv. Conf. Bibliothec. critic. Amstel. Vol. II. p. 2. pag. 138. et Wyttenbachii Vit. Ruhnken. pag. 165.

rim. Neque ego ullus dubito hominem naturâ lenissimum (nosti enim potuisse fieri nihil illo mitius) et ipsum stomachaturum esse, si videre possit, quam in partem honestissima Tua consilia a lividis obtrectatoribus rapiantur.

At nimirum dispiciendum est, Wyttenbachi, an reâpse obtrectaverit Tibi Tuisque Batavis Tittmannus. Itaque ausculta mihi paullisper; ego Tibi narrabo, auctore, puta, locuplete, quo intelligas quale sit commune Vestrum omnium malum, quae Tuae propriae ruinae.

Nempe Tu, quo tempore agebas Marburgi in aedibus patriis, consectatus ejusmodi homines, qui eodem Tecum literarum studio arderent: eo igitur tempore aggregaveras Te cum ad Wagnerum, Jureconsultum, virum elegantem, tum ad ipsum illum Bangium. Quorum hominum quo magis perspiciebas virtutem doctrinamque, hoc te acrius pungebat fortuna in eosdem non dicam minus fautrix verum iniquissima. Erat enim ille nullâ certâ locatus statione, sed formulis cantandis victum quaerebat: alter, qui academiam ornare praecipue posset, in agrum ejectus delitescebat misere in rusticano sacerdotio. Jam Tu, qui eorum caussâ impense cuperes, protinus confugiebas ad J. Aug. Ernestum, quo ante Heynium quidem nemo unus in Germaniâ

plus auctoritate suâ potuit, nemo pluribus eruditorum hominum suâ commendatione profuit. Eum Tu virum adis amicorum in gratiam Tuorum. Laudas clientes, laudas patronum, quem quidem esse volebas, singulos pro suis quemque meritis. *) — Eja laudato! Per istos quidem censores nunquam impune cuiquam licebit laudare quae laudanda sunt. Scilicet haec adulatio est. Scilicet fucum faciebas Ernesto vivo, quo post fata eundem hoc magis carperes. Etenim in mortuum iniquior exstitisti, cui vivo et spiranti eras adulatus. **) — Scito, Wyttenbachi, non esse in terris probitatem et caritatem gratuitam, nullo prorsus commodo extrinsecus posito, neque evocante praemiorum mercede et quasi lenocinante. Scito, nonnisi ita palpari viris illustribus, ut suis palpatoribus palpent invicem; qui quidem illos deinde, sicubi res tulerit, certe tamen mortuos probe mulcatos praestabunt. — Atque eisdem adulatoribus et palpatoribus honestissime Te aggregat Tittmannus, et omni adseveratione affirmat sic esse. Videamus de criminatione utraque. —

*) Vid. Wyttenbachii epistolam ad Ernestum in Ruhnkenii — alior. epistoll. edit. Tittm. nr. 31. p. 83 seq.q

**) Tittmannus in epist. ad Heynium p. XVII.

Tene unquam cuiquam adulari mortalium? Primarium hominem judicabas et ipse Ernestum, et ita quotidie Bangium Tuum judicantem audiebas; atque illud utriusque judicium ex animi Tui sententiâ interposueras commendationi amicorum, commendatione sicut indigentium ita dignissimorum, cum adderes insuper illud: „Atque haec ita scripta esse a me scias, ut omnia veritati et literarum amori, nil hominum amicitiae tribuerem." Atqui haec adulatio est. — Itaque, qui homini virtutibus praedito, ubi res poscat, dixerit eum esse praeditum virtutibus, is adulator est. Quod quam verum sit, viderit Tittmannus. Me quidem nunquam pudeat ejusmodi adulatorem dici; neque Aristotelis, Theophrasti, Plutarchi, et uti quisque pessimum adulationis vitium optime descripserit, judicia hoc pacto ego extimescam. At quam vere Tittmannus Tuas illas literas sit interpretatus, vel inde cognoscas licet. Eundem Te dicit superbum *). Ejusne, quaeso, hominis superbia est, qui, ne aliorum lumina suis luminibus officiant, illos infra se esse simulet eosque deprimat: an ejus, qui, quod Tu in Bangio fecisti, ab iis, unde profecerint, „suum se lumen accendisse" **) ingenue candi-

*) Ibid. p. XIX.

**) Wyttenb. Epist. ad Ernest. p. 85 seq.

deque profiteatur. En Te insigniter superciliosum! En humiliter adulantem!

Tene adulatorem esse (hic enim insistam, hoc urgebo) Te hominem Bernatem, id est ortum in eâ civitate, quales istiusmodi vitia minime omnium nutriant, hâc gente, quae nunquam necesse habuerit adulando emergere, eo parente, quo nemo hominum priscam et, ut hoc utar, cascam Helvetiorum simplicitatem in omnibus suis et dictis et factis unquam fidelius retulerit? Ac scilicet haec natura adsentatrix Te unice conciliavit Bangio, id est ei homini, qui quidem ipse palpo suo tam callide percusserat viros in suâ patriâ honoratos potentesque ut ei per omnem vitam in ruris squalore latitandum esset. Ista scilicet assentatio Te abduxit in Bataviam, inque Ruhnkenii amicitiâ et locavit et retinuit. Equidem adhuc ita persuaseram mihi: „Te novum Lugduni advenam illud in Ruhnkenio, Valckenario, et plerisque doctis viris, manifestum civilis aequalitatis studium mirifice et advertisse et retinuisse: quum eos videres non modo invicem, sed erga superiores et inferiores, tum vero erga discipulos eam tenere rationem, ut eos nullo discrimine haberent, divites, pauperes, nobiles, obscuros, patricios, plebejos eodem honoris gradu censere,

eos haud dubie solos caeteris praeferre, qui caeteris ipsi doctrinâ et virtute praestarent." *)

Nunc alia omnia edocemur a Tittmanno. Nempe is novit, is perspexit. Immo nunquam viderit is necesse est vitam Batavorum, neque unquam Te vel rusticantem vel agentem in urbe et utrobique congressus Tuos aut cum collegis aut cum viris Vestrae reipublicae principibus Capellenis, Leydenis, Meermannis. Istuc eat, istic percipiat quem Te dicere commemini odorem sanitatis, id est, libertatis civilis vim praestantiamque; adeat honoratorum istic virorum circulos, ubi in summâ modestiâ nil abjectum aut servile, nil non ad aequalitatis civilis modum rationemque exactum.

Et quid aliud magis retinuit Te istis in terris, quam saluberrima illa civilis vitae consuetudo, Wyttenbachi? Novi equidem et antea Tibi, viro juveni, et postea senescenti apud exteros in promtu fuisse opimas conditiones et honorificas inprimis, multo luculentiores quam in Bataviâ, si Tu malebas inhiare divitiis, quam rerum civilium ipsiusque vitae liberaliorem formam amplexari. Hoc sibi teneant qui istic pauci quidem admodum lautiora Tibi aliquanto salaria invident. Neque enim unquam homines vere docti bonique ingenium suum quasi mancipabunt

*) Idem in Vitâ Ruhnken. p. 258.

plurimum licitantibus. Tibi placebat vita Batavorum i. e. ingenuorum istic hominum. Mihi item scis et antea placuisse et nunc cum maxime placere hanc quam agimus Heidelbergae. Habet enim nihil adstricti, nil ambitiosi, nihil ab istiusmodi ductum hominibus, qui sibi non placent nisi ubi delicias faciunt et magnificas nugas aucupantur. Neque qui hic versantur viri honorati sibi aliisque molestiam exhibent vel fastu, vel multo et comitatu et famulitio. Quid quaeris? Nunquam desideramus liberiora spatia Academiae, sive negotia nos jungunt collegas, sive inter discipulos versamur, sive rusticamur per feriarum otium, et in solutiore literariarum rerum tractatione acquiescimus.

Verumtamen illa Tua ignoraverit Tittmannus. Hunc non poterat ignorare, quem in omnibus Tu scriptis Tuis maximeque in Vitâ Ruhnkenii liberrime prodidisti, animum ab omni humilitate alienum et cum in literis tum in rebus omnibus nil magis perosum quam istam consuetudinem adulatricem. Legat Tittmannus Epilogum ad Platonis Phaedonem scriptum m. Augusto 1810; legat Protrepticum a Te dictum d. 18 m. Sept. ejusdem anni *). Fateatur necesse est nihil potuisse a quoquam unquam liberius dici, nihil item gravius, nil ab omni assen-

*) Vid. Philomath. II. p. 274. seqq.

tandi studio alienius; idque eo quidem tempore quo non amplius gliscente tyrannide, sed jam palam ferociente etiam animosiores sibi timebant a dominatione Francicâ; ut istos taceam, qui ut istic, sic in Germaniâ et ipsi palparent domino, et reâpse dictitarent ei esse palpandum. Ita certe mihi tunc quidem satis impudenter profiteri memini ex istis nebulonibus aliquem, cum diceret hoc prudentiae esse, et graviter inveheretur in Heynium qui simplicitate suâ nostras nobis academias adeoque ipsas literas esset perditurus. Cui homini quid reposuerim non est necesse Tibi perscribere.

At vero iniquior exstitisti in Ernestum, Wyttenbachi (sic enim vociferatur Tittmannus) ut post fata etiam eidem obtrectares. Cujus injuriae duplicem caussam prodit: alteram publicam et quasi communem omnium Batavorum, quod oderint Germanos, alteram privatam Tuaeque perversitatis, nimirum quod theologus fuerit Ernestus.

Quâ in caussâ illud quidem infitiabor minime: plebejos quosdam homines aut etiam e plebe literatorum tres aliquos aut quatuor per universam Bataviam minus bene cupere Germanis hisque adeo invidere. Quorum miserandus stupor est, ut qui se nesciant a communi propagine ortos cum Germanis. Quod vero literarum caussâ exacerbatos Batavorum animos in nostrates dicit: illud nescio equidem quo

pertineat. Hoc scio ex quo literis nostris apud Vestrates dicatae sint cathedrae, inde haud paucos Germanorum in iis locatos fuisse, et vicissim Batavorum et Belgarum haud paucos in Germaniae academiis rerum suarum domicilia posuisse. Putidum foret eam rem exemplis firmare velle. At recentem jacit Tittmannus invidiae istius materiem fomitemque, scilicet enatum e marcescente paullatim literarum earundem flore in terris Batavorum. Equidem quoad istic et ludis et academiis lautissime provideri videro et literarum cultoribus sua praemia, suos honores constare, quoad Te Tuosque vel aequales vel suppares discipulosque vivos spirantesque videro, hoc est Tollium, Lennepium, Wassenberghium, Nodellium, Heusdium, Mahnium, Lyndenium, Bakium, Sluiterum, alios, et novam eruditorum familiam ex Heusdii itidem aliorumque disciplinâ profectam: tamdiu dixero vestrâ in patriâ esse integra in literis salvaque et beata omnia.

Quaenam (malum) ista solertia est, quae populos cum origine tum honestatis studio conjunctos segregatum it ac sibi invicem inimicos redditum. Itane hoc in nostris literis invalescat, quod in aliis rebus inauditum est? Itane hoc egerunt majores nostri? Et nos distinebimur infaustâ intercapedine, dissidebimus inter nos, clamante Dictatore aliquo, et male sani ibimus in partes?

Me scis, Wyttenbachi, neutrarum partium esse, vel utrarumque potius. Me discipuli quotidie audiunt in scholis eodem ore animoque nunc Batavos evocantem, nunc Germanos: Heynios, Wolfios, Beckios, Hermannos, Schaeferos, Schweighaeuseros, Schneideros, Schützios, Jacobsios et quos alios literatorum ferax patria mea praestabiles eruditione protulit alitque.

At Vosmetipsos ejus dissidii inventores prodit Tittmannus, Teque inprimis, recenti nempe livore suffusos. Nolo equidem in altiorem egredi memoriam, siquidem recentia jactat: alioqui possim eum amandare ad Bibliothecam criticam Tuam, et admonere cum aliorum tum vero maxime Brunckii, quocum homine Germanico Tibi amica semper omnia fuere. Novissima delibabo. En cujatem faciet nobis Augustum Matthiam, virum de literis nostris insigniter meritum? Equidem nostratem esse crediderim; et tamen cum istic tum reducem domum junctum Tibi, ut qui amicitiae quoque tesseram Grammaticam suam graecam inscripserit. Et nonne etiam recens plurimi fecisti Bastium, eumque, uti par erat, ornasti iterato? Neque ille Tibi non cupiebat et cupere mihi significabat praesens praesenti haud ita multis mensibus ante obitum immaturum, cum mecum conquereretur nonnullorum e nostratibus frigescere in Te studia. Caussam si quaeris, non

est una. Nam primum impeditiora sunt mutua commercia librariorum; unde haud pauca e literario genere a nostratibus edita istic vel plane non innotescunt vel sero, Te ipso saepius querente et mutatum pervolente. Est alia item caussa pejor etiam. Nimirum evolavit haud ita pridem nescio unde cohors quaedam bucinatorum, qui, vel levitate suâ ducti vel adlectati lucri libidine, immodico plausu ferre solent quidquid ubicunque a quibusvis filiis terrae temere seritur, dummodo sibi sit missum commendatumque. Unde fit, ut hi, corrupti laudatione nimiâ neque jam potentes sui, sibi spiritus sumant, atque, ubi virum gravem constantemque offenderint non acclamantem sibi, continuo opinentur capitalia facinora fieri in civitate, et Quiritium etiam fidem implorent. Istos Tu te Tibi scilicet amiculos reddideris bucinando! Alii Tecum expostulant, quod Bibliothecae Leidensis copiarum tenaciorem Te fingunt, quanquam Tu iis qui istuc veniunt nihil invidere soles, et absentibus saepius publice etiam ostendisti, non esse rerum eam conditionem Tuarum ut librarios puerosve literatos alere posses.

Quod vero nuper admodum Batavos succensere coepisse nostratibus Tittmannus narrat: ego alia omnia narrare possum. Nam alia sum expertus. Sic, ut hoc utar, haeret altissime fixa animo memoria ejus diei, quo die Amstelaedami primum

convehi Hieronymum Boschium domi suae. Quam ille studiose quam amice exquirere res nostratium qui quidem ei literarum caussâ cari essent, praesertim Heynii et Iacobsii! Quorum ille epistolas novissimas depromere de scriniis, et eo cum vultu, eo fervore, eâ et vocis et animi concitatione recitare, quae vix cadere videretur in senem, neminique dubium relinqueret, eum his cum duumviris et amicitiâ et omni voluntate sententiâque conjunctissimum esse. Et tamen erant Germani: ille Batavus. Et tamen Iacobsium habebat deliciarum suarum rivalem. Uterque diligebat Anthologiam, eique operam dabat. Eat nunc Tittmannus, legat utriusque notas, praefationes, epistolas, et teneat inde sibi illud: quod minutis angustisque animis disjungendae rumpendaeque amicitiae argumentum esse soleat, inde candidis generosisque materiam enasci ejusdem arctius etiam jungendae conglutinandaeque. Omitto qualis in me ipsum fuerit Boschius, hominem, nullâ magnopere commendatione notum sibi, nullâ laude clarentem; neque magis nunc dicam qualis in me fuerit illius amicus Lennepius, qualis Kemperus, affinis Boschii, Tuusque collega, Wyttenbachi, qualis Tuae disciplinae alumnus Heusdius, quales alii plurimi.

Ac profecto quid ego in utrovis populo immorer? Nonne Tu te in omni vitâ commercio lite-

rarum reâpse *mundanum* dedisti? Nonne eodem animi sensu Germanos, Britannos, Italos, Gallos complexus es? Nonne, ut hoc utar, e Britannis Guilielmi illius Jonesii, qui nobis Indiam reclusit, familiaritate floruisti, nonne etiamnum Th. Burgesso junctus es et mutuâ voluntate et literarum commercio, ut ex eodem populo alios taceam? Jacobum autem Morellium, Italum, cum in Bibliothecâ criticâ tum in Philomathiâ et in Phaedonis editione haud mediocriter ornasti. Ac posteaquam per Parisini itineris opportunitatem in notitiam perveneras Villoisoni, Sanctocrucii, Larcheri, Sacyi, nonne terniis illis, quos primo loco dixi, in scriptis Tuis lugubriter et ex animo parentatus es, hunc autem quam longissime iisdem superstitem esse discupere soles? Pugensii item atque Boissonadii crescentibus et ita faves laudibus, et favere Te significas, ut nemo quisquam possit enixius.

At vero cum Tibi haec narro, putidus propemodum ipse mihi ridiculusque videor. Quamquam hanc vocem meam nosti non tam narrantis esse, quam conquerentis Tecum et unâ dolentis: esse homines, ceteroqui haud ineruditos, qui addubitent aut se addubitare certo simulent *lucere meridie*. Te tamen scio, quoniam hoc simile usurpavi, assentatiunculis quorundam aut item obtrectationibus et ineptis et levibus non magis aut

attolli aut deprimi, quam, ubi lucet, corporis Tui vel accedente vel recedente umbrâ.

Igitur per Te quidem licet dimittam istos Tuos adversarios. Sed tamen, cum semel sim aggressus, pace Tuâ tantisper retinebo dum quae pauca restant simul expediero. Nosti enim me minime contentiosum naturâ tardiorem esse ad litigandum, atque, ut semel destitero, aegre reciprocare.

Etenim illud quoque arripuit Tittmannus vel potius commentus est criminationum argumentum et vero tragoediarum, quod Tu Ernestum (hoc enim ejus lumen est) non in singulis literarum nostrarum quaqua patent partibus aeque praestantem agnoveris; quod eundem in Graecis inferiorem feceris Hemsterhusio, Valckenario Ruhnkenioque. Quasi vero Tu feceris, neque ita plane sit. Fuit reâpse, nemo unquam literatus in singulis disciplinarum partibus sui ipse par similisque. Cessit reâpse intimâ graecarum literarum scientiâ illis triumviris Ernestus. Atque sic Tu narrasti candide ac simpliciter et cum ex animi Tui tum intelligentium omnium sententiâ. Quid jam? Quid amplius? Etiam; debebas celare, debebas quidvis auribus tribuere illorum Ernesti imitatorum, vel istarum potius simiarum. Quod quia Te indignum habuisti, veraque narrare maluisti, isti nesciunt quo se versent, itaque comminiscuntur, captioseque efficiunt

atque extorquent sanequam mirifica. Scilicet odisse Te nostratium praestantiam philologorum, displicere Tibi theologos. Quod quam vere conclusum sit, liquido monstrabo: noras neminem quenquam unquam plus tribuisse Ernesto quam Bangium Tuum, utpote qui nimium etiam. Noras item, cum haec ei perscriberes: „de negligentiâ et temeritate Ernesti in constituendo Cicerone legendus Tibi est Heusingerus in Praefatione ad Officia, quae tam accurate docteque facta est editio, ut eâ Tu quidem carere nequeas" igitur ea scribens probe sciebas displicitura vehementer *Bangio*; neque tamen premebas. Nimirum ita placere nolebas vel amicissimo, ut quidquam unquam veritati derogares. — At haec ipsa scripsisti odio ductus Tuo in theologos? — Nempe ad theologum eumque in paucis Tibi carum! — Verumtamen invidiâ ductus Germanorum? — Scilicet ad Germanum eundem de Germano! Necdumne fidem habebit mihi Tittmannus sic verissime affirmanti: haec est Wyttenbachii ratio, hi sunt mores: ubi in literis judicat, nunquam componit hominem cum homine, cum populo populum: componit virtutem doctrinamque cum virtute, cum doctrinâ. Fidemne habebit Adversarius, an cavillabitur, et rursus insurget, et dicet: Quid aliud est callide et versute agere, quam in Romano scriptore dicere

negligenter eum esse versatum quem in Latinis literis facile principem dixeris? Quasi vero illa non congruant, reperiri aliquem minus diligentem in alicujus tractatione scriptoris et eundem tamen plurimum posse in sermone sive graeco sive latino; et quasi non Heusingerus solum sed qui postea in eodem genere sunt cum laude versati Hottingerus, Wolfius, Martyni Laguna, Gernhardus, Görenzius, alii nostratium vel sic diserte judicent, vel hoc certe ducti judicio Ernestinas Ciceronis editiones salubriter retractent.

Neque tam usquam gentium Ernesti editiones cum aliae tum Ciceronis pluris fiunt, nusquam veneunt pluris quam in Bataviâ. Saepe et mecum miratus sum, et cum Mosero meo, quoties per librariorum Leidensium tabernas inambulabamus otiosi. Nunc quaeram Tittmannum: Ecquis Leidae Professor literarum est? Ecquis istic eruditorum adolescentum hoc genus studia maxime dirigit? Ecquis eorundem maxime moderatur judicia? Quaerat, sciscitetur, et respondebitur uno ore: Wyttenbachius. Qui quidem Ernestinum Ciceronem vel ipsum adeo Ernestum non continuo ejiciendum censet propterea quod hunc in illo edendo editoris muneri non usquequaque satis fecisse viderit.

At idem tamen est theologis infensior, cum dicit, nonnisi infausto successu jungi cum humanitatis artibus theologiae studium posse *) — Ubi Tu hoc unquam? Dicis arduum esse in utroque pariter excellere. Ac quo Tu difficilius existimas utramque disciplinam feliciter jungere: hoc pluris facis Ernestum, Albertum, Jablonskium consimilesque horum theologos alios, in quibus etiam hujus, quem extremo loco dixi, opusculorum eruditus est editor Te Waterus. Loquuntur ipsa opuscula Tuis subinde notis aucta, loquuntur familiaritates quae inter Vos intercedunt; nec minus cum Voorstio, qui e propinquis praediolo Tuo hortulis saepiuscule assolet Te convenire carissimus Tibi Tuisque non minus placidissimis moribus suis, quam quod Ernestinae in theologiâ vim disciplinae docte descripsit, et salubriter eidem adhibet. Nam quod nonnulli subinde mussitant Tuque ipse prae Te fers **), *paucorum Te esse hominum*, illud eam vim habet, doctiorum Te esse, non otiosorum, non male feriatorum aut vulgi. Quorum qui esse velit, is non potest Musarum esse. Ac cujusmodi theologi tibi placerent,

*) Tittmann. epist. ad Heyn. p. XIX.

**) Vid. Wyttenb. epist. ad H. Boschium in Bibl. crit. III. 3. p. XXV.

non semel ostendisti in Tuis epistolis ad Bangium datis, cum „Grotianos aut Ernestinos“ diceres, quales sunt e Vestratibus Heringa et Borgerus. Earundem aliquo loco his Tu verbis in illius notitiam adduxisti ex hoc ordine virum doctissimum, qui hodieque academiam Marburgensem inprimis ornat: „Arnoldius, Hanoviensis nuper professor, est in meis amicis; itaque inter Vos quoque amicitiam conciliari par est. Studiorum caussâ Lugduni Batavorum complures annos transegit, mihique et amicitiam et ingenium probavit. Est theologus ad Ernesti exemplar.“ Quae epistola est scripta anno 1789. Scilicet ejusmodi oratio hominis est theologis infesti, maximeque principi tunc temporis theologorum Ernesto. Qui utinam aeque justum probumque se dedisset in Crusium collegam suum. Sed is nimirum mysticus erat.

Sunt id genus, aliaque quae huc faciant, haud pauca in Tuis ad Bangium epistolis, quae expromere longum est, nec attinet. Singulos tamen diligenter servat I. C. Bangius ejus filius inque munere successor ac paternarum laudum heres, mihi autem non cognatione solum, verum amicitiâ quoque junctissimus. Quocirca indidem plura in lucem possint proferri, si quando res poscere videatur.

Sed in rebus apertissimis nimium fortasse longus fui, Wyttenbachi. Quod enim, obsecro, unquam a quoquam honorificentius de Ernesto judicium fieri potuit, quam a Te cum aliis in libris factum est, tum in Vitâ Ruhnkenii *) idque non semel atque ita plane, ut ei loco libenter immorari viderere?

Igitur recipiamus nos ex hâc arenâ, quo pugnaciter digladiando Adversarius me devocarat. Referamus pedem in terras patrias; et memorando aliquantisper revisamus Tuum Bangium. Quanquam Tibi patria sunt vireta ad radices Alpium, ubi infantia Tua vagiit, pueritia lusit. Sed tamen pater adolescentulum Te secum abduxit in Hassiam nostram patriam; ubi adjunctum Te dicis Bangio auctumque ab eo scientiâ et literarum incensum insigni amore. Neque vero ille vicissim, ut fit inter amicos honestarum studio rerum ocncertantes, non permulta in semet transfusa ex Tuo ingenio laetabatur. Ejus consuetudinis non dici potest quam ardens postea Vobis insederit desiderium. Quod quidem in Te tam efficax fuit, ut serio meditarere quo modo is, si minus in eâdem urbe, verumtamen propinquâ satis, perpetuo Tecum esset. Ille, cum accipere non potuisset quod Tua ei amicitia

*) Pag. 79. 157. 219. sqq.

procuraverat, suum desiderium explebat cum reminiscendo, tum mutuo commercio literarum.

Et vero proclivius eidem labi videbantur verba, ceterum minime loquaci, ubi redibat in memoriam ejus temporis, quo ipse cum Wyttenbachio suo silvas prataque perreptaverat Xenophontem aut Ciceronem secum gestans, quoad locum capesseret idoneum lectioni; ubi alternis legebat uterque

— — nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae.

Nosti non fabulas captare me aut poëtarum ludibria. Tene admonebo silvulae Hombergkiorum, ubi umbracula arborum sectabamini, quo commodius legeretis, an fontis sanctae Elisabethae, unde „Hassorum bibere heroës" unde praeclarus late patet prospectus; inque ejus peristylio cum alia inscripta leguntur, tum haec:

„Fons sum divae Elisabethae
Terram matrem grato rigans flexu,
Quâ fagi, quercus, arbusta, fruges
Et omne genus herbaceum provenit." *)

*) Descripsit eum fontem Carolus Guilielmus Justi, vir venustarum artium inprimis gnarus mihique amicissimus, in Memorabilibus Hassiacis vernacull. Tom. IV. p. 1 sqq.

Hujusne nunc admonebo? Sed Te ipsum memini ea spatia locorum cum desiderio repetere sermonibus; ubi in suburbano Tuo assidentes unâ prospectabamus prata, et armentorum pastum cernebamus gregumque lusus ac tripudia. Atque Bangius huiusmodi narrationibus addebat ut plurimum illud:

Res severa verum gaudium.

Quam eandem sententiam retulerat in album Friderici Schlichtegrollii, affinis sui, viri clarissimi Bavaricaeque Regiae Academiae Scientiarum ab Actis universis. Qui, quae ipsius est in me amicitia, eandem postea transtulit in album meum additâ honorificentissimâ mentione avunculi. Habebat hoc omnino Bangius, ut adolescentibus recitaret graviter dicta, quae quidem in eorum animis aculeos relinquerent. Quâ in re frequentabat Halleri civis Tui carmina, quem quanti fecerit, argumento est parentis Tui vita a Bangio conscripta. Ut plurimum tamen dicta veterum. Mihi quidem eundem crebro dictitare memini illud: *in tenui labor;* Leonardo Creuzero meo illud Baconis: *Philosophia leviter gustata a Deo abducit: penitus percepta ad eum reducit.*

Ac quoniam saepiuscule a me quaesiisti cum de rebus Bangii Tui extremis, tum quid me ad literas converterit inque literis ad has potissimum partes, Tibique nunc cum maxime suppetit hoc felix

otium feriarum: liceat mihi aliquantisper Te retinere confabulando.

Nosti mihi studiorum in literis meorum plures per annos socium fuisse eundem, quem dixi, Leonardum Creuzerum fratrem meum, cognatione patruelem, amore germanum. In ejus ingenio cum philosophiae semina inesse perspexisset Bangius, auctor exstitit ei, ut hoc ageret; cumque eum naviter philosophari vidisset ejusque argumenti scriptum ab eo editum legisset, impulit eundem, ut latine de Mundo optimo commentaretur. Nam cum ipse se ad Leibnitzianam rationem inclinasset, volebat hanc materiam, utpote primariam, penitius tractari. Eam commentationem Creuzerus non suasori solum, verum aliis quoque eruditis comprobavit, nactusque postea cathedram in academiâ nostrâ patriâ etiamnum philosophiam cum religionis doctrinâ saluberrime conjungit. Utrumque vero, quoad ipsi vegeta satis senectus esset, in lectione veterum retinebat avunculus, cum argumenta ederet disceptandi, ut alter poneret, contra diceret alter, ipso audiente moderanteque et castigante inprimis orationem latinam, cujus judicandae quam teretes aures habuerit, nemo Te ipso magis potest judicare. Dedimus etiam subinde nos ad scriptitandum. Quas schedas ab ipso correctas hodieque asservo in scriniis; in libris item exemplum Plato-

nis Francofurtense formae maximae, quo ipse est usus quodque annotatum habet quo die quem dialogorum legerit. Sic, ut hoc utar, scriptum est ad Alcibiadem priorem: „Legi die 26. Augusti 1782." ad alterum: „d. 27. Aug." Vides, Wyttenbachi, Bangium Tuum ne praecipite quidem aetate, nedum devexâ, veterum tractationem omisisse, philosophorum etiam. A me quidem adolescentulo nolebat lectitari Platonem, sed amandabat ad Homerum, Xenophontem rerumque scriptores. Iam in historicis quid ipso suadente inchoaverim ego, quid postea vel affecerim, vel, si vita suppetet, absoluturus atque perpoliturus sim, narrare nil attinet. Igitur Platonem maturiori aetati reservandum admonebat. Quem equidem cum postea attigissem et lectiones quoque academicas habere coepissem, aegre carui et auctore et moderatore avunculo. Etenim tunc quidem hujus senectutem obscuraverat torpor ortus ex hemiplegiâ ejusque et memoriam et vocem obtuderat. Sed tamen in illâ vitâ Marburgensi mihi cum doctrinâ suâ tum amicitiâ insigniter profuerunt et ille patruelis quem dixi et Schwarzius nunc Theologiae Doctor mihique denuo junctus muneris necessitudine et Savignyus Juris civilis in academiâ Berolinensi Professor; cui viro summis me officiis devinctum in omni vitâ gratus profitebor. Neque tamen Bangius, licet fractus apoplexiâ,

non persentiscere sicubi in sermonibus quid incidisset quod ipsum adverteret, et filio familiaribusque animi sui sensa nutu ac gestu significare. Sic, ut ei Vitam illam Tuam Ruhnkenii obtuleram ejusque argumentum breviter ostenderam, bene commemini quomodo arripuerit librum, neque deposuerit de manibus, sed pressule retinuerit etiam in sinu sicut pueruli vel sigilla vel crepundia alia.

Me, si quaeris, sex ipsis mensibus post Bangii obitum huc vocatum scito; ubi auctus aliquantum salario et copiosiore Bibliothecae academicae apparatu instructus laetiora studiorum incrementa cepi. Plurimum insuper auxerunt me scientiâ, et incenderunt philosophiae veteris amore collegae eruditi amicique. Ac Daubius mihi meus meditando docendoque unice exprimere velle videbatur illud, quod ipsum supra posui, Baconis. Neque enim unquam quisquam Professor philosophiam cum theologiâ salubrius copulasse putandus est. Heidelbergae item aliquot per annos egit Goerresius. Quo ego homine nihil in vitâ ingeniosius vidi. Neminem vidi qui ipso magis in philosophando suus esset. Quem ego cum alienissimum reperissem ab eorum ratione, qui, quod apud Ciceronem de Stoicis esse nosti, *et spinas vellunt et ossa nudant;* cum ipso mihi egregie convenit. Idem physiologiae operam dabat nec veteres philosophos negligebat, prae-

cipue Platonem Plotinumque, qui suâ ubertate compleverunt reliquos philosophos omnes. Abeggius porro meus, vir gravis inque scriptoribus priscis cum sacris tum aliis docte versatus, creberrimo mecum colloquio conqueri solebat, misere negligi a plerisque eos philosophos veteres, quorum placita permagnam vim habeant ad N. Testamenti libros intelligendos et Patrum quoque Ecclesiae doctrinam penitius percipiendam. In quibus sermonibus cum illi mecum nullam philosophiam fructuosiorem cognoscenti esse ad religiones quam Platonicam,, ad ejus ego fontes pedem retuli, hujus rationes, adminaj ortusque et incrementa studiosius indagare coepi.

Iam vita Leidensis mea, licet brevis quidem illa impeditaque, caussariâ potissimum valetudine, tamen et aliunde mihi et in his meis consiliis insigniter profuit. Nam quo tempore Paradysius ille Tuus corpus curabat meum, Tu id egisti, ut ne quid animo deesset. Cumque ego in istâ brevitate inclusus gestirem et quasi helluari cuperem Lugdunensis bibliothecae opiparis librorum copiis: Tu enixe operam dedisti, ut, quod superesset mihi istio temporis, id fructuosissimum abiret. Nam et e Bibliothecâ publicâ liberalissime, Te jubente, depromtum mihi est quidquid librorum sive scriptorum sive impressorum postulassem, et privatos insuper pluteos reclusisti mihi amicissime.

Ac quoniam plurima superessent quae excerpta voluissem; Moserum, nunc in Gymnasio Ulmensi Professorem, istic retinuisti per annum integrum, quo conferret enotatumque praestaret mihi aliisque nostratium quodcunque rationibus nostris inservire videretur. Quid? sub ipsum discessum Tu meum, quo tempore lectulo affixum me detinebat epiphora, tunc igitur rure me saepius convenisti, atque e sinu depromta mecum communicasti excerpta codicum haud vulgaria. In omni autem genere officiorum quo me meosque obstrinxisti, ut in singulis rebus, quae vitam honestam cultamque reddunt, egregiâ uti soles sociâ ministrâque Ianâ Gallien, nepte Tuâ, quae parentis loco Te veneratur et adamat. Neque enim ejus verecundiam mihi obesse committam, ne gratum certe animum eidem hâc datâ occasione profitear. Et nosti saepiuscule mecum mirari me singulare ingenium virginis, Wyttenbachi. Nihil illâ modestius vidi, nil urbanius, nihil facetius eruditiusque. Nam quod aliae in mundo suo habent, anellos, myrothecia, flosculos, alia: pro eo ea Homerum, Platonem, Plutarchum cum Virgilio habet. Neque tamen eadem pro fuso calamum, pro lanâ librum tractare solet, verum quas ipsa a negotiis statis communibusque horas eximit, eas vel commentando vel lectioni vel humanitatis sale sparsis sermonibus solet impendere. Itaque

ut uxori meae in rerum domesticarum curis suo consilio utiliter adfuit, ita in literario genere negotiorum mihi istic officiosissima internuntia exstitit. Neque jactat sese in eis et ingenii et institutionis bonis, sed ut ceterum candidissima est et simplicissima, ita ea ipsa dissimulat et contegit. Cumque latine calleat luculenter, graecum etiam sermonem non leviter combibere coeperit, francice autem nec minus germanice ita scribat, ut ambigas utrum commodius faciat: tamen usque et usque premit quae commentata est; neque unquam arbitror editum iri, ni Tu patriâ utaris potestate in eam, quae filiae pietatem Tibi praestat in aliis rebus omnibus. Insunt vero ut in ipsius moribus ac sermone, sic item in epistolis, quae istinc missitantur, mirae quaedam argutiae ac Veneres, adjuncto candore et virginali quâdam in ipsis quoque verbis conspicuâ pudicitiâ. Nam Vestras scito epistolas crebro sub oculos revocari a nobis, interque nos, id est, eos inter, quibuscum seria, jocosa, occulta, arcana omnia, lectitari; cum memoriam Vestram redintegramus, quod saepe facimus, et congressus nobis Vestros, rescisso quasi spatii temporisque intervallo, nobismet adsciscimus. Atque in Te, Wyttenbachi, non officiorum modo in me collatorum multitudine sum expertus, verum etiam omni vitae Tuae actione moribusque ac colle-

garum discipulorumque in Te reverentiâ, igitur eis rebus omnibus cognovi prorsus in Te cadere illud, quod cum vere tum breviter graviterque ipse scripsisti in Vitâ Ruhnkenii *): „Ita enim se, profecto, res habet, ut vere doctus et literatus, nisi vir bonus, nemo esse possit."

In me autem voluntatis Tuae cum alia documenta in epistolis, in schedis, in libris habeo, tum hunc ipsum libellum, natum bonam partem ex Leidensibus copiis, et Tuis etiam annotationibus, velut luminibus, distinctum. Neque procurasse haec mihi satis habuisti per alios; ipse comparasti, neque in satis gravi infirmitate oculis pepercisti, quos tamen nobis carissimos esse natura voluit. Itaque remitto Tibi librum, non meum magis quam Tuum, Wyttenbachi. Tuum dico eundem propterea quoque, quod Tu universi hujus consilii si minus auctor inceptorque mihi, verum tamen suasor et hortator exstitisti.

Ejus sermonis priusquam Te admoneo, (nam Tibi excidit fortasse) respondendum videtur illis esse, qui tale consilium praecise reprehendant. Etenim audire mihi nunc cummaxime videor, et audii antehac voces hujusmodi: „Sed quid (malum) te in haec devia desertaque compulit philosophiae

*) pag. 241. sq.

Aegyptiacae? Poteras Platoni operam dare, poteras Ciceroni, cujus librum etiam aliquem edendum Tibi sumseras." Sic, inquam, fere vociferantur isti delicatissime fastidiosi, qui in classicis, quos unice jactant, scriptoribus nos retineri volunt, qui Plutarchum Porphyriumque vix ferendos putant, Plotinum prorsus ejiciunt, ad posteriorum vero Jamblichi Proclique et similium mentionem etiam nauseant. Unde hoc sit tam insolens fructuosissimae et efficacissimae philosophiae fastidium, Wyttenbachi, et longum est quaerere, nec Tibi ignotum. Equidem, ut alia nonnulla vendibiliora esse scio, sic haec uberiora certe esse idem existimo. Neque enim Sosiorum vocibus ausculto, quid lucubrationibus meis eligam, sed si quid veritatis, si quid rei literarum publicae, si quid studiosae juventutis interesse videro.

Jam posteaquam Te, cum aliunde didicissem eadem sentire, tum vero maxime ex illa in Plutarchum Tua praefatione liquido cognossem, non dubitavi Tecum communicare mea Platonicorum tractandorum consilia. Neque ipsa illa Te volueram latere quae in *Studiorum* ego tomum primum conjeceram rudia admodum et inchoata tantummodo. Tu vero, qui translationes vernaculas alioqui non magis soleas lectitare, quam ego facere, legisti tamen, et haec Tibi probari testatus es prae-

sens praesenti. Ita enim fere Tu: „Hoc age, sume Tibi Plotinum et expedi nobis." Tum ego: „Ain' vero? Quodsi Tu mihi animos facis, laxabo frenos veteri cuidam desiderio meo, quod usque huc compressi ac continui." Cumque postea et publice me admonuisses et amicissime eadem repetiisses privatim, obsequendum duxi et voluntati meae et Tuae auctoritati.

Neque me avertere sum passus vocibus istiusmodi hominum, qui hanc philosophiam aut horridam incultamque dicunt aut elinguem. Quibus ego ita fere: Ego elinguem malo quam stulte clamosam, malo horridam quam effeminatam delibutamque unguentis et calamistratam. Neque vero Plotini philosophia arida est aut balbutiens, est brevis et densa ac vivo spirantique orationis genere expressa. Non Tibi haec narro, Wyttenbachi, qui a Longino usque ad extremos quantopere suspexerint Graeci Romanique illum Lycopoliten omnium optime teneas, inque ipsius lectione probe versatus sis. Non dico, ne quis calumnietur, germanam esse vetustae illius philosophiae Atticae ornatae ingenuarum artium quasi Venerum Gratiarumque multo splendidoque comitatu. Masculam esse dico et dignam homine, argumentum sectanti, in quo ingenium ad altitudinem extollat. Ac nonnunquam cogitatione me recipio nunc in palmeta Aegypti, ubi videre mihi vi-

decor Ammonio auscultantem Plotinum juvenem, nunc in medium strepitum Urbis, ubi jam senescens scholam dictat assidenti Porphyrio eumque a rerum fluxarum turbine erranteque opinione ad rerum divinarum perpetuitatem et ad stabilitatem conscientiae advertit. Nam cur tandem quaeso philosophamur, Wyttenbachi, nisi ut fructus inde redundet ad animum, ad mores omnemque actionem vitae?

At, dicat quispiam: „haec Plato mihi praestabit melius et eruditius. Nam nil nisi Platonicus est Plotinus." Audio. Platonicus fuit Plotinus. Nec tamen propterea is est, qui magistri nonnisi dictata decantet, neque ab ejus commentariis discedere audeat. Equidem aliquando ad Enneadas, si Deus annuerit, sigillatim sejungam Plotiniana decreta a Platonicis. Nunc hoc unum a Te ipso sumam. Videlicet Tu Plotinum optime vidisti animorum immortalitatis rationes latius et subtilius esse persecutum quam Platonem. Quâ in re plane Tecum facit Tennemannus meus in Historiâ philosophiae*).

Et nihilne juvabimur a Plotino quod is Platonis argumenta pleraque lucidiora facit contrahendo? Nimirum quae ab illo quaestiones saepiuscule circumaguntur per orbem plurium dialogorum, aut

*) Tom. VI. p. 182. Cf. Wyttenbach. ad Platon. Phaedon. p. 197.

certe unius, eas Plotinus fere revocat ex istis sermonum diverticulis meatuque et anfractibus, ac dispositas ordine unique brevique ut plurimum libro inclusas collocat ante oculos lectoris, ut is quid primum, medium, infimum sit facilius assequatur. Atque ut illa ratio cultior sit et venustior, sic hanc certiorem esse nemo infitiabitur. Plura omitto, quae Plotinum commendant cordatioribus. Illud attigisse sufficiat, ne in notioribus Te remorari videar, Platonis et emendationem et interpretationem multis partibus posse promoveri assiduâ tractatione cum Plotini tum Plotinianorum philosophorum ad Proclum usque et posteriores.

„At obscurus est Plotinus," inquit, „est abstrusus." Cui ego: Recte mones: quasi vero de rebus repetitis ex intimâ philosophiâ et ab ipsâ naturâ involutis pariter possit vulgari sermone exponi, ac de communibus pervagatisque et ante oculos positis. Atque explicando fit lucidior. Neque aeque est obscurus atque Platonis vel Timaeus vel Parmenides. Quae tamen scripta expeditiora redduntur, si hoc agas ut abditos philosophi sensus eruere studeas. Contra, si difficultas non acuat intelligendi studium, sed hebetet, numquam recludentur, quae occlusa esse et operta dictitantur."

Quare accipe, Wyttenbachi, quid ego in hoc uno Plotini libro interpretando sim secutus. Nimirum

haec annotatio nata mihi est ex ipsis meis scholis. In quibus hoc necessarium judico, ut liquido monstretur parum esse, si, quae sublimia et grandia loquatur aut Plato aut Plotinus, suspiciamus et admiremur et divinitus cogitata esse dicamus; sed requiri aliquam interpretationem, quae simpliciter ac dilucide sententiam eorum quae legimus, grammaticâ ratione singula verba minutatim persequens, nobis patefaciat. Itaque soleo fere in aliis quoque lectionibus facere plus minusve, pro scriptoris cujusvis, quem tractamus, ratione orationeque. Atque hoc etiam nomine laudo mihi meum Kayserum, qui similiter retinet discipulos in singularum tractatione vocum sententiarumque, quo subigantur ingenia tenera. Alii clamitant: „cursorie (hoc enim usurpant) esse agendum." Scilicet cursim nos agere jubent ut canes lambitantes Nilum. Nos in humanitatis disciplinis humanam rationem sectamur, non caninam. Et quid aliud est corrumpere ludos, quam praeceptoribus defunctoriam disciplinam inculcare velle?

Neque vero doctioribus non inservire studui hâc annotatione in librum Plotini. Nam cum, ubi ad operum omnium editionem venero, in critico me munere continere potissimum debeam, ita, ut quidquid interpretationis est, rejiciatur in Lexicon Plotinianum: nunc quidem in hoc uno li-

bello specimen prodere volo, quo constet, quam arcto vinculo contineatur ejus philosophi explicatio non modo cum ipsâ lectione Platonis et Aristotelis, sed reliquorum etiam philosophorum omnium. Etiam hoc volui intelligi, quantum invicem sese adjuvent Plotinus et Novi Testamenti scriptores, Paulus praecipue, itemque Ecclesiae Patres christianae. Quâ in re utrum modum tenuerim usquequaque, an justo fuerim profusior, Tu omnium optime judicabis, Wyttenbachi.

Malo autem in annotatione ubertatem, quae succum alat, quam exilitatem aridam jejunitatemque. Et licet dialectica ratio magna pars sit cujusvis interpretationis, praesertim ubi in philosopho verseris; neque tamen negligi volo explicationem rerum, id est, notionum, et placitorum. Hunc fere, quem adumbravi, interpretandi modum sunt qui hodieque Batavum dicant. Ego quid Batavum, quid Germanicum Gallicumque sit explicandi genus, me fateor ignorare: hoc scio illud fructuosum esse et placuisse e Gallico populo Salmasiis, Casaubonis, Valesiis, e Britannico Bentlejis, Davisiis, e Batavo Gronoviis, Hemsterhusiis, Valckenariis, Ruhnkeniis, e nostratibus Barthiis, Spanhemiis, aliis, quos longe sequor quorumque vestigia semper adoro. Qui haud pauci hodieque universum explicandi negotium ad grammaticam rationem re-

vocant, ii parum mihi tenere videntur quod Plutarchus Tuus eleganti similitudine exprimit: „Qui „Platonis aut Xenophontis libros propter dictionem, „nullâque aliâ de caussâ legunt, nisi ut Atticam „illam munditiem inde veluti rorem despument, „quid aliud diceres illos facere, quam fragrantem „et floridum medicamenti colorem amplecti, vim „vero expurgandi corporis aut sedandi doloris neque „nosse, neque admittere." *)

Sed, objiciat aliquis, me eundem in Proclo nimis brevem fuisse. Tibi ego meam sententiam probavero, si respondero item breviter: noluisse me commentarium commentario onerare. Neque magis placuit operose agere in Nathanaëlis libello. Ad ejus sententiam qui plura velit, ei insignem opem praestabunt quae Tu in annotatione ad Phaedonem super immortalitate animarum ex scriptorum veterum plurimorum libris enotata apteque disposita copiosissime exhibuisti. Itaque qui in Plutarcho stu-

*) *Quomodo quis suos in virtute prof. sent.* pag. 304 ed. Wytt. Τοὺς μὲν γὰρ Πλάτωνι καὶ Ξενοφῶντι χρωμένους διὰ τὴν λέξιν, ἕτερον δὲ μηδὲν ἀλλ' ἢ τὸ καθαρόν τε καὶ Ἀττικὸν, ὥςπερ δρόσον καὶ χνοῦν, ἀποδρεπομένους, τί ἂν ἄλλο φαίης ἢ φαρμάκων τὸ εὐῶδες καὶ τὸ ἀνθηρὸν ἀγαπᾷν, τὸ δὲ ἀνώδυνον καὶ καθαρτικὸν μὴ προςίεσθαι μηδὲ γινώσκειν;

diorum Tuorum domicilium locasse videbare, re ipsa monstrasti non minus Te Platoni esse familiarem et Platonicis philosophis reliquis. Atque ut universa ratio, quam in Plutarcho Te secutum aperuisti in Praefatione, exemplo mihi est, ad quod mea in philosophorum veterum libris studia dirigam et exigam: ita ad criticam factitandam hinc mihi desumsi et teneo illud: „Diu est, quod illam ingenii laudem consectari desii: si sponte sequitur, accipio: sin minus, non curo.“ *) Plotiniani textus nosti quae conditio sit. Neque in ullum magis cadit illud „habent et sua fata libelli“ nimirum eodem sunt quo arva fato. Si negligantur, sentes alunt et monstra, quibus evellendis, domandis vix unus Hercules sufficiat, nedum homo unus e multis qualis ego sum. Hic quidem liber Plotini Tibi medelae multum debet, ut in affecto corpore hâc quoque similitudine utar. Ego ubi salutem praestare non potui, vulnera indicasse satis habui. Neque vero dubito, quin plura refingere feliciter possim, ubi me ad omnium Enneadum emendationem dedero. Atque hoc loco non possum non mentionem facere cujusdam philosophi, qui sexennio fere abhinc universum Plotinum, quem ipse vixdum bene per transennam adspexerat, nempe per interpretatio-

*) Pag. XXXII.

nem latinam Ficini, volebat vernaculum facere, scilicet stans pede in uno, idque mihi significabat per literas. Quem ego avertisse visus sum mihi cum ei senticeta monstrarem, quibus horreret longinquum iter per quinquaginta quatuor librorum quasi stationes. Quocirca nec doleo non ad manum in hoc mihi libro fuisse translationem Anglicam Taylori, cujus titulum posui in Praeparatione. *) Nam quas ejusdem viri aliorum librorum Plotinianorum translationes mihi inspicere licuit, eae nihil habent nec emendationis sive conjectariae sive e codicibus depromtae, neque quidquam explicationis eruditae. Cur autem hunc, si quaeris, ex reliquis omnibus librum selegerim, rationem aperui in Praeparatione. Videlicet adolescentibus volebam munire aditum ad Plotini ac similium philosophorum scripta. Nathanaëlis vero libellus iisdem hoc pacto inserviet, ut, quod in philosophiâ summum est, mature adsuescant bifariam disquirere, neque ante teneri se patiantur adstrictos, quam quid optimum sit, judicare possint. —

Quod Plotino Proclum comitem addidi: vellem utique, tertium adjungere potuissem socium, *Plutarchum de pulcro ipso* disputantem. Verum hujus libri unquam reperiendi spem praecisam in perpe-

*) Pag. CXXXVII seq.

tuum esse, in illâ praefatione nos Tu ipse docuisti. Itaque adjunxi Nathanaëlem hominem Christianum, qui etiam postea est natus, quam funestum illud incendium cum Constantinopolis magnâ parte priscorum scriptorum adhuc servata monumenta absumsit. Sed et demto Plutarcho Tibi probabitur uterque de pulcritudine libellus, probabitur certe suo argumento, siquidem vera loquitur Graecum proverbium: ὅ,τι καλὸν, φίλον ἀεί, itemque illud alterum: δὶς καὶ τρὶς τὸ καλόν. Mihi quidem, quae Tua humanitas est, ubicunque in materiâ difficili lapsus fuero, Tu ipse patrocinabere hoc tertio adagio Graecorum: χαλεπὰ τὰ καλά. — Itaque vale, Wyttenbachi, meisque conatibus, uti nunc facis, etiam posthac fave.

Scribebam Heidelbergae d. XI. Kalendas Augustas MDCCCXIV.

P R A E P A R A T I O.

a

PRAEPARATIO.

I.

De scriptoribus veterum, qui locum de Pulcritudine tractarunt.

§. 1.

Prisco admodum aevo hanc quaestionem, *quid hoc ipsum pulcrum sit*, mature agitari coeptam, credibile fiet ex iis, quae paullo post ex arcanâ Graecorum disciplinâ delibabimus. Unde colligere licet Pythagoricos potissimum, quo magis ad istam se disciplinam applicarent, hoc minus tam gravem copiosumque locum neglexisse.

Sed tamen, quod scripto exstet proditum, *Sophistas* in eodem argumento certatim elaborasse, cum alia fidem faciunt, tum vero Platonis Hippias major. Neque vero in eorum ludis, qui *Rhetores* se dici mallent, tam felix

ostentandae eloquentiae materia omissa est. Quod et ejusdem Platonis Phaedrus in eoque inclusa *Lysiae* oratio docet; et luculentius etiam *Isocratis* Encomium Helenae. Qui, qua auctoritate florebat, haud paucos imitatores nactus est, ad extremam usque aetatem; in his *Dionem Chrysostomum* uno alteroque scripto, ut in Oratione XXI, quae περὶ κάλλους inscribitur. Est potius dialogus, natus ex adspectu perpulcri adolescentis versatusque maximam partem in comparatione masculae pulcritudinis effeminataeque. Habet eandem laudem hoc scriptum, quam reliqua Dionis omnia, ut dolendum sit, tam paucis absolvi pagellis. *Idem* de corporeâ pulcritudine copiose disputat in Melancomâ, sive Oratione XXIX.

In eodem numero sunt tres istae declamationes de pulcritudine in Charidemo qui fertur *Luciani.* Quarum magnam partem ex Isocrateo illo encomio esse consarcinatam nuper observarunt eruditi (vid. varr. Lectt. Pariss. in Luciani operum edit. Bipontinâ. Tom. X. p. 367.). Illud non observatum demiror, easdem nec minus ex Platonis Symposio duxisse colorem, unde totum fere prooemium desumtum dici queat. Sed ne sic quidem jejunitatem

istam vitare calluit minutus angustusque imitator, qui et in aliis rebus et in hac quoque peccat, quod ex ambiguo usu vocis καλός disputandi vel potius declamandi opportunitatem aucupatur. Quod si igitur Luciani ista chria est, necesse est adolescentis nonnisi esse tirocinium.

§. 2.

Atque haec similiaque excusa in ludis Rhetorum. Ampliora exstiterunt in Academiae spatiis inque porticu Zenonis. Ac primum posteaquam *Socrates*, quantum ex Xenophonteis libris [1] constat, illam Pulcri doctrinam inchoasset, eandem politissimâ arte erudiit *Plato*, ita tamen ut aliis deinceps philosophis plenissimum exhiberet locum cum nova reperiendi, tum a se tradita exigendi augendique. Permultis autem dialogis ille philosophus hoc ipsum quid sit τὸ καλόν, attigit, ut in Alcibiade priore, in Hippiâ majore, in Sophistâ,

1) Memorabil. III, 8, 4. IV, 6. 9. ubi vid. Weiskium. Platonicarum in Hippiâ majore disputationum summam habes ap. Diogen. Laërt. III. 89. Primariam Platonis sententiam, ipsum pulcrum nil aliud quam bonum ipsum esse, ponentis, tribus libris exposuerat *Antipater*, teste *Clemente Alexandr.* Stromat. V. p. 705 Potter.

Gorgiâ, Phaedone, Philebo, Phaedro, Convivio. Verum in haud paucis obiter duntaxat breviterque agit. In Hippiâ quoque majore, licet plurima proferantur *Pulcri ipsius* definitiones, totusque ille sermo circa eam quaestionem versetur, tamen si singula excusseris universaque collegeris, necesse est pronunties nil certi hoc quidem dialogo poni, rem Scepticorum in morem tractari. Contra in Philebo haec ipsa quaestio suis ex caussis repetitur et subtilius explicatur. Vide, ne plura, Schleiermacheri Introduct. in Hipp. maj. vern. interpret. II. 3. p. 399 seq.

Nec minus in Phaedro plurima ponuntur, quae quid hoc ipsum sit pulcrum in clariore luce ponere videantur. In Symposio item et in Diotimae in primis cum Socrate colloquio idem argumentum serio subtiliterque, vel potius, ne parum dixisse videar, divinitus tractatur.

Atque ex tribus his dialogis *Philebo*, *Phaedro*, *Symposio*, praecipue duobus, quos extremo loco posui, haud pauca in suam rem convertit *hoc ipso libro Plotinus.* Haec igitur suis quaeque locis annotabimus. Neque tamen minus, si quid vel ad verba loquendique formulas vel ad sententiam e ceteris Platonis

scriptis vel desumptum videri potest, vel certe expressum, illud ipsum suis quidque locis a me indicabitur.

§. 3.

Stoicos nemo nescit *honesti* notionem inclusisse vocabulo τοῦ καλοῦ, ut v. c. Cleanthes in hymno in Jovem, in Gnomicis graecc. p. 142 Brunck. Atque philosophi ante Zenonem Stoicum, qui primus vocem καθῆκον pro *officio* usurpavit, alii aliis nominibus officium declararunt, in his et vocibus καλοῦ et ἀγαθοῦ. [2] *Chrysippus* vero pluribus libris [3] hanc gravissimam doctrinam complexus erat. Explicabant autem varie τὸ καλὸν illius rationis sectatores; uti intelligitur ex primario Diogenis Laërtii loco in Zenone VII. 100 (indeque in Suidâ II. p. 253 Kust. adde Zonar.

2) Vid. *van Lynden* in Disputat. de Panaetio p. 89. Lucianus in Piscatore p. 151 seq. Bip. ridet ejusmodi philosophos, qui cum ad regulas ipsi suas non componant vitam, tamen illud continenter urgeant: μόνον τὸ καλὸν οἴεσθαι ἀγαθόν. Ad ejus loquendi usus originem tenendus est *Ciceronis* locus primarius de Finib. II. 14 extrem.

3) Χρύσιππος ἐν τοῖς περὶ τοῦ καλοῦ Diogen. Laërt. lib. VII. §. 101.

Lex. Gr. p. 1159.) quem hoc magis adscribam, quo lucidius docere videtur, quam late patuerit notio τοῦ καλοῦ apud veteres: Καλὸν δὲ λέγουσι (οἱ Στωϊκοὶ) τὸ τέλειον ἀγαθὸν, παρὰ τὸ πάντας ἀπέχειν τοὺς ἐπιζητουμένους ἀριθμοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως, ἢ τὸ τελείως σύμμετρον· εἴδη δὲ εἶναι τοῦ καλοῦ τέτταρα, δίκαιον, ἀνδρεῖον, κόσμιον, ἐπιστημονικόν· ἐν γὰρ τοῖςδε τὰς καλὰς πράξεις συντελεῖσθαι. ἀνάλογον καὶ τοῦ αἰσχροῦ εἶναι εἴδη τέτταρα· τό, τε ἄδικον, καὶ δειλὸν, καὶ ἄκοσμον, καὶ ἄφρον. λέγεσθαι δὲ τὸ καλὸν μοναχῶς μὲν, τὸ ἐπαινετοὺς παρεχόμενον τοὺς ἔχοντας ἀγαθὸν ἐπαίνου ἄξιον· ἑτέρως δὲ, τὸ εὖ πεφυκέναι πρὸς τὸ ἴδιον ἔργον. ἄλλως δὲ, τὸ ἐπικοσμοῦν, ὅταν λέγωμεν τὸν σοφὸν ἀγαθὸν καὶ καλὸν εἶναι. λέγουσι δὲ μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν εἶναι. Illud Stoicorum placitum, *solum sapientem esse pulchrum*, (Cic. de Finib. III. 22.) propriis verbis declarat *Clemens* Alex. Paedagog. II. p. 243 Pott. διὸ καὶ μόνος ὁ σπουδαῖος καλὸς κἀγαθὸς ὄντως ἐστίν. Cf. Stromat. II. p. 440. Quae ex Platone fluxerunt. vid. Protagor. p. 309 C. Steph. p. 459 Heindorfii [4]. Pro-

4) coll. Clem. Stromat. V. p. 705. quem locum ad-

xime item a Platonis Platonicorumque decretis abest illud Stoicorum decretum, per pulcritudinem mortalium animos cum Deo conciliari. Quod quidem ipsis attribuit Jamblichus de Animâ apud Stob. in Eclogg. Tom. I. p. 918.

§. 4.

Platonicos item recentiores hoc ipso argumento mirifice fuisse delectatos, arguunt ipsius Plotini scripta. Qui familiae parens Porphyrii, Jamblichi, Proclique disputationibus locum fecit; quas partim ipsas exhibuimus hoc volumine, partim memorando frequentavimus in Annotatione ad calcem subjectâ.

Nihil igitur mirum, ipsis *ecclesiae Christianae* [5] doctoribus, qui quidem ad Graeco-

hibitum vellem ab Heindorfio. Adde *Augustinum* de Civit. D. VIII. 7. p. 196 seq. Paris. an. 1679.

5) Verbo monuisse sufficiat de N. T. scriptorum usu. Quibus nemo nescit τὸ καλόν saepius esse quod *honestum*; sic, ut hoc utar, *Paulus Apostolus*, plane uti Plotinus, ei opponit τὸ κακόν Rom. VII. 21. coll. vs. 18. Idem in epist. ad Galat. IV. 18. eodem sensu eleganter jungit καλὸν — καλῷ, ubi vid. doctiss. *Borgerum* in Spec. hermen. De V. T. Interpretum simili loquendi usu plura dabit *Bielius* in Thes. II. 102.

rum philosophos se aggregassent, hunc eundem de Pulcro ipso locum perplacuisse. E quibus plura excerpta dabimus in iisdem notis ad librum Plotini. Hoc loco memorasse sufficiat duumviros illos, qui in eâ re sigillatim elaborarunt. Videlicet *Clemens Alexandrinus* eandem attigit in Paedagogo. In earum disputationum libri tertii initio, quod inscribitur περὶ κάλλους ἀληθινοῦ, vehementer invehitur homo sanctissimus in effusam aequalium luxuriem, et affectatum comendi studium in utroque sexu notans, commonefacit lectores suos pulcritudinis incorporeae perpetuaeque. Quâ in re urgendâ exornandâque multus est idem, ut ipse aliquo loco (p. 291 Potteri) significat: κάλλος γὰρ ἄριστον πρῶτον μὲν τὸ ψυχικὸν, ὡς πολλάκις ἐπεσημηνάμην. Licet igitur non subtilius

Eundem secuti sunt Ecclesiae doctores ad extremam usque aetatem. Exempli caussâ addam binos locos. Nam *Joannes Damascenus* ap. Suidam in παράδεισος (III. p. 30 Kust. cf. *Zonar.* Lex. Gr. p. 1501 seqq.) de arbore illo Paradisi ita: τὸ — τῆς τοῦ καλοῦ τε καὶ κακοῦ γνώσεως ξύλον. Item a *Scholiastâ mscr.* ad *Nili Ascetae* (vel Joannis Geometrae) κεφάλαια παραινετικά sic explicatur (ad vs. 5) μετάνοια· ἡ ἀπὸ τοῦ κακοῦ εἰς τὸ καλὸν μεταγωγή.

neque philosophorum more hunc locum explicasse putandus sit: tamen nonnulla habet quae reconditioris naturae sunt, maxime pertinentia ad sacra monumenta Judaeorum. Neque vero minus ille ante Plotinum Plotiniano modo fabulas ethnicorum attigisse dicendus est, ut illam ipsam Narcissi, de quâ postea videbimus.

Aurelius vero *Augustinus* identidem ad pulcritudinis mentionem relabitur in variis libris, quos infra citabimus. Nunc classicum ipsius locum proferemus, undeque constet, eandem materiam ab eo expositam fuisse quibusdam *singularibus libris.* Ita enim ille in *Confessionum* lib. IV. cap. 13. Tom. I. p. 104 ed. Paris.: [6] „Haec nunc non noveram, et amabam *pulcra inferiora*, et ibam in profundum, et dicebam amicis meis: num amamus aliquid nisi pulcrum? Quid est quod nos allicit et conciliat rebus, quas amamus? Nisi enim esset in eis decus et species, nullo modo nos ad se moverent. Et animadvertebam et videbam *in ipsis corporibus aliud quasi totum, et ideo pulcrum: aliud autem, quod ideo deceret, quoniam apte accommodaretur*

6) cf. *ejusdem* epistol. ad Marcell. 138. p. 412. B.

alicui, *sicut pars corporis ad universum suum*, aut calciamentum ad pedem et similia. Et ista consideratio scaturivit in animo meo ex intimo corde meo; *et scripsi libros de Pulcro et Apto*, *puto duos aut tres.* Tu scis Deus: nam excidit mihi. Non enim habemus eos, sed aberraverunt a nobis, nescio quomodo."

Quos si haberemus libros, *latinos* quasi, magnam certe partem, haberemus Plotini super eodem argumento scriptos. Quanti enim fecerit Plotinum Augustinus, quam vehementer eum auctorem sit secutus, fidem faciunt loci et quibus eum adscripto nomine ornat [7], et alii, quos ex illius enneadum uberrimo fonte duxit.

§. 5.

Longum est enumerare eos, qui inde a renatis literis plurimi in Pulcritudinis doctrinâ operam posuerunt. Quorum agmina ducere quodammodo putandus est *Marsilius* ille *Ficinus* homo Platonicus, si quis unquam, et Plotinianus etiam. Atque is cum alibi, tum in ipsis ad utrumque philosophum com-

7) Sic, ut hoc utar, libr. III. 18. p. 294. *contra Academicos*, Platonis Plotinum tam similem dicit, *ut in hoc ille revixisse putandus sit*.

mentariis, maxime in eo, quem de Platonis *Symposio* edidit Italice Latineque scriptum, eam telam pertexuit. Neque vero eandem non attigit in *Theologiae Platonicae* libris. Vid. ut hoc utar, praecipue insignes locos libro XI. fol. 176 C. et fol. 177 H. Quem certatim secuti sunt alii, pauci passibus aequis. Agitari quoque coepta est haec res diversis plane consiliis et per manus quasi deinceps tradi ad nostram usque aetatem. Quos scriptores qui nosse concupiscat, neque enim hoc nunc ago, is consulat plenissimos utilissimosque hac de re scriptos commentarios literarios, ut *Blanckenburgii* Additamenta ad *Sulzeri* Rationem artium ingenuar. Tom. IV. p. 310 seqq. et *Erschii Repertorium* earundem vid. ann. 1785 — 1795. XIV. 20 seqq. et XIV. 19 seqq.

Qui in eo genere claruerunt cum vegeto animi sensu tum perspicacitate ingenii venustateque, eorum scripta cum omnium cordatiorum terantur manibus, nihil est, quod a me nunc ambitiosius commendentur. Igitur nominasse sufficiat. Sunt autem potissimum hi (nolo enim nunc in altiorum memoriam egredi et Cardani, Hobbesii, Descartii, Wolfii aliorumque mentionem facere, licet nec

ipsi prorsus omittendi videantur.): Mengsius, Winckelmannus, Lessingius, Franciscus Hemsterhusius, hujusque amicus Fred. Henricus Jacobi, Hamannus, Herderus, Kantius, Goethius, Schillerus, Schlegelii fratres (August. Guil. et Fredericus), Schellingius, Goerresius, J. P. Richterus alii.

II.

Delibantur grammatica nonnulla de vocibus καλός, pulcer cet. Adumbratur ratio, quae inter disciplinam Graecorum arcanam doctrinamque ipsius Pulcri intercesserit, exponunturque fabulae, quas Plotinus et Proclus eodem hoc loco tangunt.

---

§. 6.

Quae adhuc delibavimus idoneo argumento sunt latissime patuisse vim vocis τοῦ καλοῦ apud solos philosophos. Neque enim quisquam scriptor iis se passus est angustiis

includi, ut καλὸς corpori, ἀγαθὸς animo tanquam proprium reservaret [8].

Jam utique putidum foret, eam rem universe persequi velle, et inde ab Homero ad extremos usque scriptores vocabuli quandam quasi historiam describere. Quod potius

8) Quo pertinent quaedam Grammaticorum observationes, ut haec in Fragm. mscr. καλὸς ἐπὶ σώματος· ἀγαθὸς καὶ σοφὸς ἐπὶ ψυχῆς. Adduntur haec: ἀπροςδιορίστως λεγόμενα· ὡς τὸ καλὸς ἐπὶ σώματος· μετὰ δὲ προςδιορισμοῦ καὶ ἐπὶ σώματος καὶ τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων λέγεται· οἷον ἀγαθὸς τὴν ὄψιν, ἀγαθὸς τὴν τέχνην κατὰ τοὺς ἀγαθοὺς τῶν δρομέων. Illa: καλὸς — ψυχῆς ex eodem fonte Suidas, Tom. II. p. 234 Kust. habet, sed paullum immutata. Caeterum quae extremo loco voci ἀγαθὸς tribuitur potestas, eandem item τῷ καλῷ adjunctam esse, ut sit *praestans*, *praestabilis*, non est quod multis probemus. Vid. modo Eustathium ad Iliad. III. 64. p. 290 Basil. et, si Platonicum usum requiras, *Phaedr.* p. 243 ed. Heindorf. Plura dabit *Locella* ad Xenophont. Ephes. p. 142. Atque hac data occasione, Platonicorum caussâ ipsiusque Plotini, de Attico vocabuli usu pauca adscribamus. Annotat idem Eustathius ibidem p. 287. αἰσχρὰ ἔπη ad vituperium dici, contra καλὰ ἔπη ad laudem: ὥσπερ ἀνάπαλιν καλὰ ἔπη καὶ ὡς εἰπεῖν εὐειδῆ τὰ ἐγκωμιαστικά. Verum etiam quod *laudatur* dicitur καλόν, ut *scriptum*, sive *liber*, Athen. III. p. 113 A. Con-

eorum est, qui Lexica contexunt, quam qui scriptores interpretantur. Atque illi satis multa collegerunt, unde appareret significationum in hac voce inclusarum mira quaedam varietas. Quae ipsa rursus varietatem peperit

sule Jacobsium in Additamm. Animadvv. ad Athen. p. 77. Sed et *scriptor* ipse καλός: *Athenaeus* VI. 91. p. 520 Schw. ἃ ὁ καλὸς Ἡρόδοτος ἱστόρησεν, ubi vertitur *elegans*. *Philostratus* Heroic. p. 8 Boiss. καὶ σύν γε τῷ καλῷ Πρωτεσίλεῳ, „et cum *bono* quidem Protesilao." Ubi vid. doctiss. *Boissonadium* p. 306. Adde *Lanzi* de' vasi dipinti antichi p. 199. et *Heindorfium* ad Platonis Hipp. maj. p. 121. Idem *Plato* in Phaedr. p. 235. 218 Heind. Sapphonem dixerat καλήν, eumque secutus *Lucianus* in Hippia p. 358. Pindarum καλόν. Quibus in locis tenendum est illud Platonis ipsius ex Theaeteto p. 132 G. ὁ γὰρ καλῶς λέγων, καλός τε κἀγαθός. Quod ipsum Phaedrum scribens Plato in Sapphone laudanda assecutus dicitur Maximo Tyrio Diss. XXIX. 7. p. 472 Reisk. Atticorum elegantiam sectatus est *scriptor anonymus in* Ἀντιθετικῷ *mscr. advers. Platonem et Plotinum.* Qui posteaquam plura in hunc collegit, his verbis perorat: ὅτι δ' αὐτὰς ταύτας, ἅς ἔφημεν ψυχὰς προδημιουργεῖ — — — ἃ μηδὲ τῇ παντάπασιν ἀλόγῳ ψυχῇ συμβαίνει, τοῦτο δὴ καὶ αἰσχύνομαι τῷ καλῷ Πλωτίνῳ μὴ καλῶς δεδογμένον, ἢ ποίας ἐξ ἀνάγκης πρὸς τοῖσδ' ἧκε τοῦ δόγματος κ. τ. λ.

etymologiam, a Platone usque ad recentissimos. De quibus, priusquam ad alia progrediar, strictim videtur agendum, non ipsarum gratiâ, sed locorum quorundam ex hoc scriptorum genere, in quo nunc cum maxime elaboro.

§ 7.

Atque ipse *Plato* in *Cratylo* p. 416 b. Steph. p. 109 Heind. ita de hujus vocabuli etymo inquirit: Ἑρμ. Τί δὲ τὸ καλόν; Σω. Τοῦτο χαλεπώτερον κατανοῆσαι· καίτοι λέγουσί (λέγει Cod. Darmst.) γε αὐτὸ ἁρμονίᾳ
ον
(ἁρμονίᾳ Cod. idem) μόνον (μόνῳ idem) καὶ μήκει τοῦ (τὸ idem) οὗ παρῆκται (παρῖκται idem). Quid ab aliis tentatum in loco impeditissimo sit, exposuit Heindorfius; quibus addi poterat Muretus ad Aristotelis Ethic. p. 215 ed. Ruhnken. quanquam non felicior ille quidem ipso Cornario. Ita enim ille: „quam (pulchritudinem) Plato in Cratylo duabus rebus constare dicit, μήκει, id est proceritate, et ἁρμονίᾳ, id est convenientiâ partium etc." Buttmannus, converso οὗ in οὐ, hanc sententiam in eo loco inesse suspicatur: *quanquam pronuntiantibus illud* (καλόν) *harmoniâ tantum*

atque longitudine litterae o *mutatum est* (κ α-λ ο ῦ ν , κ α λ ό ν). Placent caetera; sed pro τοῦ οὗ legerim: τ ο ῦ ν ο ῦ. Quaerit Hermogenes: Quid est pulcrum? Respondet Socrates: Hoc difficilius *intellectu* est, quamquam qui pronuntiant quidem harmonià tantum atque longitudine ab *intelligentiâ* deflexerunt. Respondent sibi invicem κ α τ α ν ο ῆ σ α ι et ν ο ῦ. Jam mentioni τοῦ νοῦ subjicitur continuo explicatio τῆς διανοίας plane eodem modo, quo utrumque vocabulum in sequentibus junctum reperitur: οὐκοῦν καὶ ὅσα μὲν ἂν ν ο ῦ ς τ ε κ α ὶ δ ι ά ν ο ι α ἐργάσηται κ.τ.λ. Est enim totius disputationis haec summa: τὸ καλὸν quid sit, difficile est intellectu, quanquam ab intelligentiâ (νοῦ) ipsâ nomen suum invenerit. Est enim *mens* (*intelligentia*, ὁ νοῦς) non solum τὸ καλοῦν, i. e. quod *vocat*, *appellat* omnia, sed etiam τὸ καλὸν (*pulcrum*). Quae voces morâ tantummodo et sono inter se differunt. Μῆκος enim h. l. non est proceritas, ut accepit Muretus, sed, quod recte vidit Buttmannus, *mora soni*, *quantitas*. Et plane sic μέγεθος de qualibet magnitudine deque mensurâ universe usurpatur. Cf. Reitzium ad Lucian. Gymnas. §. 12. p. 479 Bip. Caeterum τὸν νοῦν pro fonte haberi pulcri-

tudinis idque ab ipsis Platonicis, ea docebunt quae in Annotatione congeremus.

Sed redeamus ad etymologias ipsas: Plato ibid. p. 416 C. p. 111 Heind. Οὐκοῦν τὸ καλοῦν (κάλεσαν Heind. ex Cod. Gud. aliis; sic etiam Darmst.) τὰ πράγματα καὶ τὸ καλὸν ταὐτόν ἐστι τοῦτο, διάνοια; Haec ratio per manus quasi tradita est cum a philosophis, tum a grammaticis. Ex illis vid. *Proclum* Comment. in Alcibiad. prior. (infra cap. 8.) et in Platon. Theolog. I. 24. p. 60. III. 18. p. 151. *Hermiam* ad Platon. Phaedr. p. 65. et Platonis imitatorem *Dionysium* Areopagitam, qui dicitur, de divin. nominib. p. 559 Plantin. Ex grammaticorum gente vid. Etymolog. magn. p. 485. 54. Zonaram in Lex. gr. p. 1146. Item *Orion Thebanus*, qui in *Etymologico mscr.* haud pauca ex Platonis Cratylo desumsit, in hâc quoque re ab eo pendet. Sed in meo exemplo confusus est locus: καλός παρὰ τὸ κλείω· περικλείει γὰρ περιτιθέμενος. κάλος παρὰ τὸ καλεῖν πρὸς ἑαυτὸ ἕκαστον. Videlicet nemo non videt transponenda esse κάλος et καλός. Illud mirari subit *Mureto* placere potuisse istiusmodi rationem, qualis haec Platonica est; et tamen placuit. Vid. Varr. Lectt. IV. 4. p. 52 Ruhnk. At vero,

objiciat quispiam, quaenam verior? Ego nil decerno; proferre volo unam itemque alteram ab aliis traditam. Ac de voce κηλεῖν *permulcere* infra videbimus ad Proclum (cap. 8. p. 221 Cod. Leid.) Alii malunt etymon κάζω (καίω) *orno*. vid. Etymol. magn. p. 485. coll. Zonar. Lex. Gr. p. 1146. eamque etymologiam ceteris praefert Lennepius in Etymol. l. gr. p. 288 ed. alter. quem vide. Tertiam exhibet Etymolog. magn. alio loco p. 486: παρὰ τὸ ἄλλω τὸ πηδῶ, igitur a *saliendo*. *Kannius* denique, qui nuper ingeniose in etymologicis est versatus, repetit a voce primitiva ἄλω, adjunctâ vi *crescendi*, *florendi*, *splendendi*, velut aurum; unde et ἀγάλλειν manarit et θάλλειν, et vero etiam latinum *bellus* et *pulcer*.

Atque in latinae vocis origine sectandâ non minus dissident Grammatici, quam in graeco vocabulo. Haec qui nosse cupiat adeat *Gerh. Vossium* in Etymol. ling. latin. p. 418. Neque non dissidebant in scriptione. Qua de re verbo monebimus. Nam cum linguae latinae ratio *pulcrum* adspirari vetuisset, ne duabus consonantibus intercederet adspiratio, eamque legem et Varronis et Ciceronis sanxisset auctoritas (*Cic.* in Orator. cap.

48 coll. *Charisio* I. p. 56; *Scauro* p. 2256 ed. Putsch.): postea tamen hominum plurimorum, *h* inserentium, usus ita invaluerat, ut ipse Cicero, quanquam sero, eidem obtemperaret, scientiam sibi reservaret (vid. ibid. adde Marium Victorinum I. pag. 2466 seq. Putsch.).

Quocirca nemo miretur, ubi in hâc ipsâ meâ editione duplicem vocis scripturam offenderit. Nam cum mihi quidem rationem sequendam esse censuissem; in aliis tamen nolui severior esse, quam ipse Cicero aut optimus quisque scriptorum veterum. Itaque *Ficino* concessi ubique suum illud *pulcher*, *pulchrum*, *pulchritudo* [9], quam scripturam editio quoque princeps (Florent. an. 1492) constanter retinet. Quod ut facerem, non Ciceronis solum et Grammaticorum veterum testimonia me commoverunt, sed Graecorum quoque consuetudo, qui quidem πουλχερ

9) Verbum addam de *pulcritate*. *Nonius Marcellus* II. 665. p. 575 ed. Gothofred. *Pulcritas* pro *pulcritudo*. Caecilius Harpazomene: „Dii boni quid illud est pulcritatis." Quam formam si item sanxisset usus, poterant Romani Graecis, terna ternis, reddere: pulcrum, pulcritudo, pulcritas, τὸ καλὸν, τὸ κάλλος, ἡ καλλονή. Nunc unum invidere debebant.

scriptitarunt, (etiam in monumentis. vid. v. c. *Gruteri* Thes. Inscriptt. p. 428. nr. 11) et vero codicum etiam manuscriptorum auctoritas. Nam ipsius Ciceronis libri, quos inspicere mihi licuit, scripti communem fere usum sequuntur, ut v. c. in Academicis Uffenbachianus, nunc meus, membranaceus, eleganter exaratus ab homine Italo, idemque in libris de Divinatione [10], de Nat. Deor. (ut I. 10. 18. 27. II. 22.) In quâ constantiâ ibidem reperi tres codices Leidenses membranaceos; e quibus is, quem nr. 84 inscripsit catalogus, nunquam ab eâ recedit, alter autem (nr. 86) perraro, pariterque tertius (nr. 118) idemque egregius literisque scriptus Longobardicis, qui Nicolai Heinsii fuit. (Vid. Catalog. Bibl.

10) V. c. I. 13, ubi Codex: num etiam Veneris *Coae quae* pulchritudinem; unde fluxisse videtur illud *Cnidiae Coaequo* aliorum, recte explosum ab Hottingero. Vera lectio haec videtur esse: „Num etiam Veneris *Coae quam* pulchritudinem effingi adspersione fortuitâ putas?“ Duplex interrogatio, in uno membro inclusa, turbavit librarios, graecitatis rudes. De latino usu dicam alibi. Quod Codicem Uffenbachianum meum dixi, acceptum refero V. Cl. *J. M. Hartmanno*, nuper collegae et liter. oriental. in Academia Marburgensi Professori meritissimo.

Lugd. Bat. p. 330). Atque eidem usui indulsisse in edendis Ciceronis Epistolis video *Martynium Lagunam*, cujus viri judicio plurimum tribuendum est.

Quo minus sollicitare volui Ficini scripturam; quam si refingere voluissem, sexcentis locis erat faciendum. Utut scribatur, quod nuper in Grammat. latin. §. 68. inculcavit doctissimus *Seyfertus*, illud tenendum est, ut in neutram partem perversam admittamus pronuntiationem nostratium, sed *pulcer* aeque ac *pulcher* proferamus veterum more, quasi scriptum sit *pulkher*.

§. 8.

Sed expediamus nos ex vocabulorum tricis, et quidquid etymologiarum recte habeat, relinquentes in medio, illud potius teneamus quod Aristoteles (Topicor. I. 13. p. 284 Sylburg.) nos admonet, nimirum *ὁμώνυμον* esse *τὸ καλόν*. Et vero *aequivocum* est, si quod unquam, hoc vocabulum. Quid enim significationum usus Graecorum ei deinceps adjunxerit, nemo paullo eruditior ignorat. Neque nocuit haec ambiguitas hominibus Graecis, immo profuit plurimum. Recte enim *Matth. Gesnerus* ad Lucianum, Tom. IX. p.

551 Bip. „*felicem hanc ad mores puerorum et adolescentulorum formandos linguae Graecae confusionem* dicit, quod eodem nomine tum pulchrum, quod in corpora cadit, tum generosum illud in animis honestum complexi fuerint." Sed tamen parum dixit vir doctissimus, si Graecorum religiones, poësin, instituta omnia spectes. Neque enim ullus unquam populus inventus est, qui aeque persentisceret quidquid in quibuscunque rebus pulcrum sit, eoque sensu aeque se moveri pateretur in omni vitâ, cum publicâ tum privatâ. Legat mihi aliquis Graecorum scriptores inde ab Homero usque ad extremos et fateatur necesse est, primigenio eos homines nativoque floruisse pulcritudinis sensu. Atque ut ab eo ordiamur, quod corpore pulcrum est, plena sunt monumenta veterum, quantum ei tribuerit Graecia. Ego paucis defungar: Eustathius ad Iliad. III. 65. p. 290 Basil. — *ὅτι δὲ καὶ τὸ κάλλος οὐκ ἀπόβλητον ἀλλὰ τίμιον ἦν, δηλοῖ οὐ μόνον τὰ τῶν ἐρώτων ἀγάλματα, οἷς ἐνέπρεπον οἱ Ἑλληνικοὶ γραφεῖς* (pictores) *ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν καλῶν ἡρῷα. Φίλιππος οὖν καθ' Ἡρόδοτον* (lib. V. cap. 47.) *Κροτωνιάτης Ὀλυμπιονίκης κάλλιστος ὤν, ἐτιμήθη ἐν Σικελίᾳ. ἡρῷόν τε γὰρ αὐτῷ ἵδρυτο, καὶ θυσίαις*

αὐτὸν ἱλάσκοντο. Sed exempla plura eorum, qui a veteribus formae munere coelestes honores assequti sunt, vel certe heroum cultu dignati, suppeditabit Ezech. Spanhemius de U. et P. Numism. II. Diss. 11. p. 334. Atque ut in deorum numerum pulcros retulerunt Graeci, ita ejus admirationis, quâ circa formosos trepidabant, testes quoque esse voluerunt deos deasque. Eustath. ad Iliad. VI. 168. p. 490: χρήσιμον δὲ εἰς τὸν παρόντα τὸ παλαιὸν ἔθος, καθ᾽ ὃ δένδροις ὅσα καὶ πίναξιν ἐνεκόλαπτον οἱ παλαιοὶ τὰ τῶν φιλουμένων ὀνόματα, ὡς εἴπερ Ἔρωτες ἢ Νύμφαι ὀρεῖναι τοῦτο ἐποίουν· οἷον, ἡ δεῖνα καλή· ὁ δεῖνα καλός — Subjicit Eustathius locum Euripidis ex Hippolyto vs. 1254, ad quem confer Valckenaerium, qui plura dabit. Est enim longum de more veterum dicere plurimum sibi indulgente circa amorum blanditias. Tu, si lubet, consule Nicandrum ap. Athenaeum III. p. 321 Schweigh. ibique Interprett. et eundem Valckenaerium ad Callimachi Elegiar. fragg. p. 211. Et nobilitatus erat hic quasi furor summi etiam artificis exemplo. Namque in Jovis Olympii digito Phidias inscripserat Παντάρκης καλός. Erat enim illius amasius. V. Suidas in Ραμν. Νεμεσ.

(p. 251.) Unde nil mirum est tot parietes pulcrorum Athenis nomina exhibuisse (ibid. p. 255 in καλός). Quid? in sepulcris ejusmodi elogia voluerunt exstare, ut puerorum puellarumque nomina inscriberent, additis vocibus *pulcer*, *pulcra* (Toup. Emendatt. in Suid. III. p. 394 seq.). Scriptorum testimoniis suffragatur supellex literata, quae aetatem tulit, gemmarum, paterarum vasorumque varii generis. Atque de gemmis testatur vel unus *Ficoronius* in libro: *Gemmae antiquae literatae*, ubi v. c. tab. 3. nr. 19 in plasmate smaragdino est: παντα καλος, quod editor, haud scio an non recte, pro nomine proprio *Pantacalus* habet. Multo magis frequentant illam formae laudem vasa picta. Quoties enim ibi illud καλός! Adi modo, si vacat, *Passerium* in Picturr. Vascull. Etrusc. Tom. III. p. 18 seqq. *Hamiltonii* Collect. Vas. Tom. I. tab. 10. 50. *Tischbeinii* Collect. Vas. Tom. II. IV passim. Adde *Millinum* in libro francico Galerie mythologique Tom. I. nr. 24 et saepius, et cf. *Lanzium* in libro italico de' vasi antichi dipinti Dissert. III. §. 11.

Atque in eodem genere vasorum a Graecis pictorum videas frequenter exhibitos juvenes cum facibus, nunc incedentes, nunc

currentes. Vid. v. c. *Tischbeinii* opus anglicum proxime laudatum, in Tom. II. nr. 25. et III. nr. 48. Pertinent haec ad lampadum cursus, cum alibi celebratos per Graeciam, tum potissimum Athenis, et quidem ibidem pluribus in sacris. Neque vero ullus celebrior quam qui fieri solebat in Panathenaeis; vid. Herodot. VI. 5. VIII. 98. Pausan. I. 30. Aristophan. Ran. 1085. et quae plura congessit *Meursius* in Panathen. (Gronov. Thes. Antiqq. grr. T. VII. p. 88. cap. 8.)

Quae res, quoniam nos manu quasi ducere videtur eo quo contendimus, ad *pulcritudinis disciplinam reconditam*: age paullisper in eâ immoremur.

Est primarius locus *Hermiae* in Platonis Phaedrum p. 78, quem ex parte exhibet item Scholiastes ad eum dialogum p. 57 Siebenk. Ille autem ita habet: Καὶ γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐφεῖτο τὸ ἐρᾷν, καὶ τοῦ Ἔρωτος βωμοὶ καὶ ἀγάλματα ἦσαν καὶ Ἀντέρωτος· ὡς καὶ ἐπιγράμματά γε ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων ἐγέγραπτο ἐπαινοῦντα τὸ ἐρᾷν· καὶ ὁ δρόμος ὁ μακρὸς τοῖς Παναθηναίοις ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἔρωτος ἐγίνετο· ἐντεῦθεν γὰρ ἁψάμενοι οἱ ἔφηβοι τὰς λαμπάδας, ἔθεον, καὶ τοῦ νικήσαντος τῇ λαμπάδι ἡ πυρὰ τῶν τῆς θεοῦ

ἱερῶν ἐφήπτετο. Καὶ ἐν τῷ δήμῳ δὲ ἀπέφαινον τὸ δύ' ἐρῶεν· οὕτω καὶ Ἐπιχάρης ἐρῶν εἶπεν, Εὔδημον καλὸν εἶναι ἄνασον (sic) Κλεινόμαχος ἐρῶν εἶπε τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτὰ, καθάπερ Ἐπιχάρης, Τιμόμαχον δὲ καλλίω εἶναι. Quae in vitio sunt, ita a se correcta exhibuit Astius (p. 208): ἀπεφαίνοντο (declarabant, verba faciebant) δύο ἐρῶντε. οὕτω καὶ — — Εὔδημον καλὸν εἶναι ἄνατον (integrum, sine noxâ et maculâ.) Ego, ut reliqua admitto, ita in isto ἄνασον suspicor latere rariorem vocem ἀΐτην, quam non assecuti librarii depravarunt. Quidquid sit, quoniam in amatorio argumento versamur, addamus paucula quae faciunt ad eam vocem illustrandam. Ei respondet vox εἰςπνήλης, ita ut haec sit *amans*, ἀΐτης *amatus*. Vide Callimachi Fragg. p. 505 seq. ed. Ernest. ibiq. interprett. adde Zonarae Lex. gr. p. 74. Eandem in rem *Salmasius* ad Aram. p. 223. alia quaedam protulerat in medium ex Scholiasta mscr. Theocriti ad Idyll. XII. Atqui, cum ille liber nunc non ad manum sit, et ipse doctissimi Scholii partem cum lectoribus meis communicabo, ut legitur in optimo codice Schellershemii fol. 89: Ἐπιγράφεται μὲν τὸ εἰδύλλιον ἀΐτας· γέγραπται δὲ ἰάδι δια-

διαλέκτῳ· ὁ δὲ λόγος, ἐκ τοῦ ποιητικοῦ προςώπου πρὸς ἐρώμενον. — ἐπιγέγραπται δὲ οὕτως· ἐπεὶ καὶ τοὺς ἐρωμένους ἀΐτας ἔνιοι καλοῦσιν ὡς Θεσσαλοί· καὶ Ἀλκμὰν τὰς ἐπεράστους κόρας ἀΐτας λέγει· οἱ δέ φασιν ἀΐτας τοὺς φίλους· μεταθέσει τοῦ ἀντιστοίχου· ἢ ἀΐτας οἱονεὶ μὴ ἑταίρους· ἢ ἀΐτας ὁ σύμπνους καὶ συναίτης καὶ συμπολίτης· εἰ δὲ ἐπὶ ἐρωμένου τάττοιτο, ἀΐτης ἂν λέγοιτο ἀπὸ τοῦ ἄειν καὶ εἰςπνεῖν τὸν ἔρωτα. Ex his locis corrigendus *Etymologus mscr.* qui ita: ἀΐστης ὁ ἐράμενος (leg. ἀΐτης ὁ ἐρώμενος) παρὰ τὸ ἄειν ὅ ἐστι πνεῖν· ὁ εἰςπνέων τὸν ἔρωτα τῷ ἐραστῇ. φασὶ γὰρ τὸν ἔρωτα γίνεσθαι ἐκ τοῦ εἰςπνεῖσθαι ἐκ τῆς μορφῆς τοῦ ἐρωμένου· ὅθεν καὶ εἰςπνῆλας καλοῦμεν τοὺς ἐραστὰς, παρὰ Λάκωσιν.

Pertinent haec omnia ad amorem puerorum. Qui quantopere occupaverit Graecorum animos, quomodo nunc emendaverit, nunc ad quamlibet nequitiam abjecerit, nihil est, quod explicem, cum loquantur tot poëtarum ceterorumque scriptorum monumenta. Illud teneri velim, unde proxime sumus profecti, Atheniensium in hâc re morem diserte explicari ab ipso Platone, cum alibi, tum praesertim in Symposio cap. 10.

p. 183 E. p. 33 seq. ed. Wolf. et in Phaedro p. 251 F. p. 203 Heind.

Atque ut Athenis in Panathenaeorum solemnitate Amoris celebrari sacra vidimus cum pulcritudinis significatione haud obscurâ: ita apud Thespienses in Boeotiâ nullus unquam deorum sanctior est habitus priscis admodum religionibus, quam hic ipse Amor. Testatur Pausanias Boeotic. IX. 27 init. primario loco, qui et alia habet haud vulgaria et, praeter mentionem δᾳδουχίας, recensum vetustissimorum vatum Olenis, Pamphi, Orpheique, qui hymnos composuerint, in illius numinis laudem deinceps cantari solitos; nec minus operum eruditissimorum, quibus ejus dei formam exhibuerint summi artifices Praxiteles itemque Lysippus. Ei loco junge Plutarchum in Amator. cap. 13, Lucian. Amor. cap. 17, ne plura congeram. Nos illud nunc attendamus, in eis quidem sacris Amorem non celebrari solitum esse ut novitium deum Veneris filium, qualemque ludibunda recentiorum poëtarum Musa effingere assolet, ludicrum, blandum sed eundem subdolum atque nocentem. Nam ab Olene quidem proditus erat Amor ut filius Ilithyiae, hoc est, relatus erat in ipsa usque primordia rerum

deorumque adeo natales. Eodem eum referebant Orphici qui eundem per aethera meantem fingebant primigeniae lucis genitorem ordinisque parentem. Hymn. Orph. VI. 1 (cf. quae plura collegi in Mythologiae Tom. III. p. 305 seq.) Nihil igitur mirum, pro *Orphicis* decretis ea perhiberi, quae apud Platonem in Sympos. cap. 23. p. 74 Wolf. Diotima de Amoris naturâ potestateque tradit, cum magnum eum genium dicit deosque inter atque homines internuntium, et quae alia locus ille classicus [11] habet.

Sed illum Diotimae sermonem rursus attingemus infra, ubi Platonis Plotinique de Pulcritudine rationem aperiemus; nunc aliquantisper circa sacra religionesque morabimur. Traducta enim mature Amoris, tanquam summi vel dei vel genii, cultus ad *animam humanam* est. Inde prodi coeptum,

11) Multorum idem scriptorum mentionibus frequentatus, quas indicavi in Mythologiae Tom. III. p. 82 seq. neque nunc attinet repetere. De Orphicâ autem ejus dogmatis origine teneamus hoc loco testari *Proclum* cum ad Platonis Parmenid. ap. Bentlej. in epist. ad Mill. p. 455 ed. Lips. coll. Fragg. Orphica p. 508 Herm. tum ad ejusdem *Alcibiad. prior.* vid. Ficini excerpta p. 196 ed. Tornaes.

et per hymnos, tesseras, fabulas mirifice exornari, qui deus universae rerum naturae arbiter esset, eundem naturae hominum esse moderatorem et quasi paedagogum. Atque ut hic rerum complexus, quem mundum dicimus, priusquam Amor exstiterit, rudis, iners, caliginosus temere fuerit agitatus; ab eodem illustratus recreatusque, dispositus, lucidus, formosus evaserit: ita animam humanam, docebant, nonnisi illius dei moderamine purgari salubriterque conformari posse. Qua in re felicissimum apparuit et divinum plane ejus ingenium, qui primus illam de *Psyche* et *Cupidine* fabulam excogitavit. Quae cum ipsa antiquissima sit eque Thespiensium veteribus sacris profecta: hodieque tamen, si a fragmentis et vasorum praesertim picturis discedas, a solo fere traditur Appulejo in libris Metamorphoseon [12]. Alia invenerunt alii; vel aliunde accepta suis ingeniis, insti-

12) Eandem utiliter tractavit nuper *Thorlacius*, Danus, in Disquisitione fabulae de Psyche et Cupidine (in opuscull. Havniae 1810) p. 317 seqq. De Amoris cultu Pariano signoque ejus dei vid. Pausan. IX. 27. Plin. H. N. XXXVI. 4. coll. Viscontio ad Museum Pio-Clement. Tom. I. tab. 12.

tuis, moribus accommodarunt. Et plures per Graecorum oppida sedes habuit Cupido, tanquam proprias sibi, in his Parium in Ponto et ipsum celebratum cum sacrorum antiquitate tum insigni artis opere, quod item Praxiteles sculpserat. Adde quod ab ultimâ inde antiquitate ad extrema tempora usque continenter floruerunt illae religiones. Quae ubi omnia in unum coëgeris reputaverisque, a sacerdotibus, poëtis scriptoribusque omne genus itemque ab artificibus excultam deinceps et adhibitam suis consiliis illam doctrinam esse: haudquaquam mirabere, si ejusdem mirificam quandam varietatem multiplicesque quasi meatus offenderis. Haec ne delibare quidem nunc vacat, nedum cum pulvisculo exhaurire. Illud praetermittere non possumus, quod mature praeceptum est de duplice Venere, coelesti nimirum et vulgari, itemque de utriusque duplice filio Cupidine. Quae ipsa res accommodata est ad *moderamina animae humanae.*

Haec adumbranda sunt nobis, priusquam accedamus ad Platonicorum doctrinam philosophorum; praemittendae item *fabulae* quarum significationem Plotinianus de Pulcro liber habet. Sed tamen, quoniam, quae

proxime sequentur, nuper admodum exposui in Mythologiae voluminibus et suis quaeque testimoniis munita posui: liceat mihi iisdem sigillatim citandis hoc loco supersedere, lectoresque meos potius ad illum librum amandare [13].

§. 9.

Videlicet animae humanae naturam, indolem vicissitudinesque prisci significarunt variis symbolis fabulisque. Itaque sic finxerunt ipsam divinitus ortam divinaeque quasi particulam aurae habitare ab initio in superiore loco deorum, sed tamen impotentem sui paullatim sectari alia, gestire trepidareque circa ea quae infra sint. Nasci autem eam concupiscentiam animae eo quod ipsa inspexerit in speculum Bacchi; qui deus, sensilis variaeque naturae sator atque dominus, hâc ipsâ variarum, quas illa habet, rerum contemplatione animos deliniat. Atque semel delinita anima jam secura divinae originis suae magis magisque irretitur. Hinc illa νεῦσις (inclinatio), eamque secuta ῥοπή

13) Vid. Mythologiae Tom. III. p. 427 seqq. 446 seqq. 528 seqq. 537 seqq. 545 seqq. Tom. IV. p. 507 seq. 522 seq.

(lapsus). Jam enim devia et praeceps data anima ex superiore orbe descendit per portam hominum, constitutam in signo cancri. Inde delata ulterius pervenit ad Bacchi craterem, qui medium locum occupat cancrum inter atque leonem. Atque haec sunt incunabula nascendi. Nam ubi hoc potu inebriata anima est, immemor facta sui, terrena capessat necesse est. Nimirum hic potus injicit geneficam istam oblivionem (γενεσιουργὸν λήθην. Vid. infra Proclum περὶ ἐγφσ. καὶ κάλλ. cap. 4. init.) At vero in hâc ipsâ potatione cognoscitur animarum indoles. Aliae enim, nimium quantum bibentes, inebriantur penitus, aliae modum adhibentes inebriantur illae quidem et ipsae, neque tamen hactenus, quin facilius reminiscantur atque adeo resipiscant. Eam ἀνάμνησιν (reminiscentiam) adjuvat potus ex poculo sapientiae, qui procuratus aegris mortalibus misericordiâ deorum est. Jam vero illa ebrietas animas detrudit in extremum orbem, in terrestrem locum. Qui quidem et ipse oblivionis (λήθης) locus et est et dicitur. Est item reapse spelunca (σπήλαιον), caliginis, squaloris humorisque plena; atque sic esse eadem videtur animabus nobilioribus, sobriis: sed quae

bene potae eo descenderunt, eae libenter ibi commorantur, rerumque sensibus blandientium copiâ varietateque oblectatae effusaeque in omnem luxuriam, velut in Bacchico antro, per commissationum hilaritatem, nihil fere meditantur reditum, qui ad domicilia deorum animabus omnibus patet. Atque eam differentiam animarum Orphicus homo (sic enim diserte vocatur) Heraclitus ex suae rationis principiis *siccarum madidarumque* animarum appellatione notabilem fecit. Illae quidem erectiores non prorsus desciscunt ab ortu coelesti, et, licet semel inclinatae et ipsae ruant in terrenum locum, tamen presse applicant se genio suo (*δαίμονι*), qui ipsis adest in descensu (*καθόδῳ*) earumque in vitâ omni cursum moderatur, et paratiores ipsas reddit ad reditum. Atque hae quidem animae genii dicto sunt obtemperantes, mites, faciles, morigerae: alterae contra reluctatrices, pervicaces et obliviosae divinarum rerum omnium. Unde fit, ut, cum unicuique homini insidietur malus genius, ebriae animae supinaeque multo magis pateant his ipsis insidiis, quam sobriae; quas et sua ipsa natura et suus genius munitiores praestant. Ac bonus genius paedagogi partes in animâ regendâ

agit, ideoque *paedagogus* veteribus etiam est dictus, itemque *vitae mystagogus*, a rebus sacris desumto nomine; quasi is animam paullatim delapsam, velut ab initiis, per gradus ad locum deorum postliminio restituat. Quam doctrinam graeci philosophi ad Origenem Platonicum usque adeoque ad Psellum, qui dunmviri singulares libros de *geniis* condiderunt, mirifice excoluerunt. Plato quidem ipse genios *pastores divinos* (*νομέας θείους*) hominum, per singulos ordines, appellat in Politico (p. 537 Francof.). Quae idem copiosius explicat in Epinomide (pag. 1010.), memorans affectus, amores odiaque, quibus ii prosequantur animas hominum vel bonas vel pravas. Atque in primario loco Symposii, quem supra laudavimus et infra rursus attingemus, summus hominum omnium genius communisque est ipse Amor, sive Cupido. Et sicut Amor alatus est, et volatu suo sursum tendit, ita anima, siquidem generosa est, alarum ope sublime fertur. Contra, si divinae immemor originis inertiâ torpet, amittit paullatim alas, et in dies magis obnoxia sensuum deliciis praeceps datur obruiturque. Atque haec est ista *πτερορρύησις*, quam in Phaedro divinitus Plato effinxit.

Debent autem nutriri animarum alae, quo crescant et volatui inserviant. Neque vero ullo nutrimento fomentoque alio augeri possunt, quam *pulcritudine*, *sapientia*, *bonitate* (*τὸ δὲ θεῖον καλὸν, σοφὸν, ἀγαθὸν, καὶ πᾶν ὅ,τι τοιοῦτο. Τούτοις δὴ τρέφεταί τε καὶ αὔξεται μάλιστα τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα* Platon. Phaedr. p. 246 e. p. 250 Heind.). Nihil porro pulcrius usquam sapientia ipsa. Atque cum Amor circa pulcrum versetur, necesse est eundem esse studiosum sapientiae (*ἔστι γὰρ δὴ τῶν καλλίστων ἡ σοφία· Ἔρως δ' ἐστὶν ἔρως περὶ τὸ καλόν· ὥστε ἀναγκαῖον Ἔρωτα φιλόσοφον εἶναι* Platon. Sympos. cap. 23. pag. 78 Wolf.)

Anima igitur, intimâ necessitudine juncta Amori, et ipsa redditur pulcritudinis et sapientiae amans adeoque pulcra et amabilis. Contra si reluctatur, eadem temere fertur, desolatur, conturbatur. Quas easdem vicissitudines Graecorum mysteria, tecte quidem sed ingeniose, significarunt per ipsam fabulam Psyches Cupidinisque. Hinc illa utriusque jurgia, dissidia, secessus, rursusque desideria, reditus in gratiam, blandimenta, amplexus. Hinc ille *Eros* et *Anteros*; hinc facula nunc ardens nunc exstincta, etiam in

Panathenaicâ pompâ Atticorum. Sed dies me deficiat, si in harum fabularum religionumque varietatem altius descendere velim.

Illud nemo non videt nativum pulcrarum formarum amorem, quae in Graecis hominibus viguit, divino Cupidinis cultu sacrisque mysteriis castigatum emendatumque esse a legumlatoribus sacerdotibusque. Quibus se applicuerunt inprimis *Pythagorici*, qui per Graeciae magnae civitates disciplinam publicam instituerent. Hi *philosophi*, Orphicis se aggregantes, vitam sectabantur ad amussim exactam (*βίον ἐπὶ στάθμῃ*); et cum puerorum adolescentumque institutioni praesertim operam darent, resecuerunt quidquid latius videretur serpere et silvescere quasi in eorum moribus. Inde illud silentii praeceptum, inde ea custodia morum, quae ad Laconicam severitatem in multis rebus videretur accedere. Cujusmodi moderamine nihil aliud secuta est egregia Orphicorum Pythagoreorumque disciplina, nisi ut et *animo et corpore pulcri* evaderent juvenes, sive ut *εὐσχημοσύνην*, quae cultu, gestu, vultu corporeque universo homines commendat, feliciter conjungerent cum *εὐθημοσύνῃ* [14],

14) Vid. *Proclum* in Platonis Tim. p. 67. cui hoc

quae animo moderatur, ejusque quosvis affectus menti obtemperantes reddens ordinis decorique saluberrima effectrix debet haberi. Eodem alia haud pauca pertinent quae per universam Graeciam praeceperunt legumlatores et sacrorum antistites. Eo pertinet v. c. et Amoris cultus apud Thespienses et sacra cohors Thebanorum. Eo item referendi quidam ritus in Apaturiis Atheniensium Panathenaeisque. Nolo infitiari unum alterumque institutum paullatim descivisse a priscâ integritate pejoris posteritatis vitio: consilia principum auctorum spectanda esse dico. Atque hi quidem nihil aliud voluerunt, quam quo possent adolescentes, singuli singulis amicitiae necessitudine juncti, ad omne genus virtutum erudiri. Et cum formam amplexarentur maxime Graeci juvenes, quod quidem erat ejus populi ingenium, hunc ipsum *pulcri sensum* salubriter illi ad honestatem converterunt, ita ut, cum verbis tum sententiis, ipsâ *pulcritudine* tanquam interprete suae

vocabulum reddidi pro corrupto εὐθερμοσύνη. Hesiodo Ἐργ. 471 dudum reddiderat Graevius, et ita Codd. Hesiodi habent, quos nuper admodum contulit Lanzi, p. 218. 289. Caeterum de hac voce cf. Polluc. Onomast. IX. 161.

doctrinae uterentur et quasi conciliatrice atque pronubâ. Hinc illud ὁ καλός, tam frequens idemque tam salubriter ambiguum in Graecorum monumentis; etiam in artis operibus, praecipue in vasis, quae reconditioris doctrinae memorabilem significationem habent. Nihil enim indoctius est, quam hoc ipsum in vasis pictis elogium continuo trahere ad formae praestantiam, optime monente Lanzio in libro Italico de vasis p. 199. Qui enim juvenis optimo ingenio esset, et animum quasi consitum haberet seminibus sapientiae, honestatis, decoris, is, dubitari nequit, quin idem in sacro sodalitio *pulcer* dictus fuerit. Neque alio pertinuit haec appellatio, quam quo Socraticae pertinent illae preces in clausulâ Phaedri (p. 356 Heind. — Θεοὶ, δοίητέ μοι καλῷ γενέσθαι τἄνδοθεν.) Ipse Phaedrus in Symposio, ubi e vero puerorum amore honestatem omnem enasci docet, hoc eodem vocabulo utitur (ἐπὶ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίαν cap. 6. pag. 21 Wolf.); nec dissimili modo Plutarchus (Quomodo quis s. in virt. prof. sent. p. 308 Wytt. οἷς πρὸς ἀρετὴν καὶ τὸ καλὸν ἡ ἅμιλλα) pulcritudini virtutem copulat. — Sed de philosophis videbimus infra. Qui priusquam per Grae-

ciam exstiterunt, institutio Graeci populi igiturque juventutis quoque omnis penes vates fuit et sacrorum praesides. Qui quidem universum orbem doctrinae incluserunt *fabulis*, et quidquid praeceptionum esset *symbolorum imaginumque* involucris circumdederunt. Supra vidimus quibus tesseris iidem significaverint animarum humanarum indolem, fortunam et moderamina. Nec aliter factum est in tradendâ *doctrinâ pulcri*. Quam et ipsam, credibile est, profectam esse ex mysteriis Orphicis, Thespiensibus, Atticisque. Utque in omni sacrâ disciplinâ heroum exempla proponebantur juvenibus, ad quorum imitationem se componerent: ita nemo dubitabit in hâc quoque re idem fuisse institutum. Hinc virtutis viam praeibant Hercules, Jasion, Demophon, Triptolemus et si qui alii ex popularibus, suis laboribus feliciter defuncti egregieque beneficiis de patriâ meriti, tandem terreni corporis faecem abjecerant igne quodam purgatorio. Sic enim de singulis his tradebat doctrina recondita. Contra, si qui defecerant in summarum laudum contentione, vel, decepti sensuum fallaciis, formam corporis unice erant amplexi, hi admonitionis caussâ et ipsi repraesentabantur poë-

matibus imaginibusque. Atque huc spectant illa Hylae, Narcissi, aliorum fabulae, quas singulas nec philosophi detrectarunt. E quibus cum *Plotinus* itemque *Proclus* in his libris, quos infra subjecimus, fabulas *Narcissi*, *Circes*, atque *Calypsus* significanter attigerint, de his ipsis breviter nobis dicendum est. Quod priusquam faciamus, praemonendum hoc est, in pulcri doctrinâ magnam vim habere illud priscarum religionum decretum de animâ vel sobriâ vel ebriâ, vel siccâ vel madidâ, nec minus illud de unitate appetendâ fugiendâque turbâ multitudinis. Quae praeceptio et ipsa repetita est ex fabulis Bacchi, cum traderent eum deum a Titanibus esse discerptum rursusque compositum ope Apollinis. Hinc τὸ Τιτανικὸν πλῆθος usurpatur pro materiali colluvie, unde revocari vitam volunt philosophi (Plutarchus de carn. esu pag. 996 C. Cf. infra ad *Proclum* cap. 7 init.). In ejusdem fabulae mentione Julianus (Orat. VII. p. 222 Spanh.) suos auditores admonet, ut ne vitam ipsi suam diffluere in multas partes diffluxamque ac dissipatam perire patiantur (ῥυεῖσαν δὲ διεσπάσθαι καὶ διασπασθεῖσαν οἴχεσθαι). Atque eodem loco ad *Plotinum* aliosque Platonicos ipsumque Platonem pro-

vocat, ut qui illam de *flumine pernicioso* doctrinam recte subtiliterque fuerint interpretati. Quae laudes utrum ad ipsum Plotini de Narcisso locum, quem interpretaturus sum, pertineant, nec ne, hoc equidem nihil morabor: illud teneri volo, *Narcissum* fingi misere periisse fonte pernicioso, simul adjunctâ huic narrationi significatione haud ambiguâ ejus doctrinae, quae *vitam nos fluxam sensuumque ludibria* fugere jubet. Quae posterior doctrina profecta erat ex Amoris religionibus arcanis. Facit huc *Hermias* loco egregio (in Platonis Phaedr. p. 106 seq.). Docetur ibi quidnam quisnam deorum dearumve in hominibus erudiendis peragat; ac, posteaquam de Musis et Musicâ expositum est, sic continuatur disputatio: — *τοῦ δ' ὅλου τοῦ ἐκ τῶν μερῶν (συναρμοστικός ἐστιν) ὁ Διόνυσος, καὶ ἡ τελεστικὴ* (vid. Julianum l. l. p. 221 D. et seq.), *τοῦ δ' ὅλου τοῦ πρὸ τῶν μερῶν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ μαντική. δ' ἔρως* (leg. *ὁ δ' Ἔρως*) *ἐπὶ πᾶσι τοῦτο* (leg. *τούτοις*, pertinet enim ad deos proxime memoratos, quos secutus Amor operatur.) *τὸ ἓν τῆς ψυχῆς* (cf. Julian. p. 222 A. et Plotin. infr. p. 54 G.) *καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῖς θεοῖς ἐνιδρύει, καὶ τοῦτο ἐστιν ἔργον τῆς ἐρωτικῆς,*

συνάψας τὴν ψυχὴν τοῖς θεοῖς καὶ τῷ ἀφράστῳ αὐτῶν κάλλει. Ab hâc *divinâ pulcritudine*, quo verus Amor ducit, longissime abfuit *fluxae corporis formae inhians immoriensque Narcissus.* De quo nunc paucis agendum est.

§. 10.

De Narcisso.

(ad Plotinum de Pulcritudine I. 6. 8. p. 56 F. Basil. et Heidelb.)

Eam fabulam strictim referunt Eustathius ad Iliad. II. 498. p. 201 Basil. et Eudocia in Violario p. 304: Νάρκισσος, υἱὸς μὲν ἦν Κηφίσσου ποταμοῦ Φωκικοῦ [15] καὶ Λειριοέσσης νύμφης. κάλλος δὲ ἔχων ἀμύθητον, ἐπικύψας πηγῇ τινι, καὶ τῆς ἑαυτοῦ σκιᾶς ἐρασθεὶς, ἔῤῥιψεν ἑαυτὸν ἐκεῖ, καὶ ἐνεπνίγη (ἐναπεπνίγη Eustath.) τῷ ἐνόπτρῳ ὕδατι. καὶ ἡ γῆ ἀνέδωκε φυτὸν ὁμώνυμον τῷ νεανίᾳ. In natalibus ejus juvenis paullum discrepat Ovid. Metam. III.

15) τοῦ ποταμοῦ καὶ Eustathius. Caeterum recte Phocensis dicitur fluvius, utpote qui in Phocide ortus a Copaïde Boeotiae lacu excipitur. Cf. Eustath. p. 208. ubi, Geographo auctore, numerantur septem flumina Cephissi nomine.

342. Liriopen matrem prodens non Liriocssam: mirum quantum dissidet Nonnus Dionysiac. XLVIII. vs. 582 seqq. p. 1282 Hanov. qui eum quidem Endymionis ex Lunâ filium habere videri possit. Eam rem cum parum attenderint qui de fabulari historiâ exposuerunt, locum adscribam, adjectis notis, quas mecum communicavit *Moserus*:

Εἶχε δὲ Ναρκίσσοιο φερώνυμα φύλλα κορύμβων,
Ἠϊθέου χαρίεντος, ὅς (ὅσ' [16]) εὐπετάλῳ παρὰ Λάτμῳ
Νύμφιος Ἐνδυμίων κεραῆς ἔσπειρε Σελήνης·
Ὃς πάρος ἠπεροπῆος εὔχροος (ἰοῦ χροὸς conj. Moser. [17]) εἴδεϊ κωφῷ

16) Ad haec Moserus: Sic Falckenburgius in Lectt. et conjectt. p. 1360. Idem in margine edit. princ. quae Leidae servatur ita: „ὅσ' vel ὅν" (ad hoc ὅν, omissum in impressis Conjectaneis, respiciunt quae sequuntur verba; neque vero ad ὅσ', cui ego certe lectionem ὅν praetulerim, si aliunde constaret Narcissum etiam Endymionis ex Lunâ filium fuisse) „sed Ovidius scribit (Metamorph. III. 342) Narcissum Cephisi fluvii fuisse filium." Fuit etiam cum conjicerem ὅν — κεραῇ ἔσπειρε Σελήνῃ.

17) Moserus: vid. ad h. l. Cunaei animadversionem p. 178. cujus ego conjecturam: ἠβητῆρος εὔχροος ἤϑει κουφῷ lubens amplecterer, nisi nimis a lectione codicum recederet. Meam igitur qua-

Εἰς τόπῳ αὐτοτέλεστον ἰδὼν μορφούμενον
ὕδωρ,
Κάτθανε παπταίνων σκιοειδέα φάσματα μορ-
φῆς. —

Neque ortus solum Narcissi, verum etiam obitus varie traditur. Namque, Ovidio auctore, deorum vindictâ, spretum Echus amorem ulciscentium, misere contabuit inque florem cognominem abiit Narcissus. Contra, si Cononem audias, Aminias adolescens, qui et ipse Narcissum deperierat, vindices nactus deos est. Tertiam quandam famam memorat Pausanias, quâ Thespiensem juvenem dolor confecit, ex gemellae sororis immaturo obitu susceptus altissimeque in animo defixus [18]. Quibus dissidiis, non est, quod meum ego judicium interponam. Qui judiciorum di-

lemcunque conjecturam ἰοῦ χροός propono, quae mihi leviorem adhibere medicinam nostro loco videtur.

18) Pausan. IX. 31. Cononis narrat. 24. p. 263 ed. Gal. p. 20 ed. *Kannii*, quem confer. Ovid. Metam. III. 342. 505 ibiq. Burmannus et quae ille laudavit. Adde Hygin. fab. 271. p. 376 Staver. ibiq. citata. Burmanni notam Luciano in Charidemo p. 291 Bip. adhibere debebant editores; nunc hodieque confusus locus est, cui facile medearis transponendo.

versitate delectari cupiat, adeat eos, quos in margine laudavi, veterum interpretes. Mihi hoc nunc cum maxime propositum est, primum ut *vim aperiam sententiae, quam et Plotinus et alii ejusdem sectae philosophi ex eâ fabulâ eruerunt; deinde ut exigam, germanane sit haec explicatio et consentanea priscis Graecorum religionibus.*

Ac primum Pausanias (IX. 31 extrem.) quo loco negatum it, Narcissi florem ex juvene invenisse nomen, continuo subjicit: a Pampho, qui multis annis antecedat Narcissum Thespiensem, sic traditum esse, Proserpinam, cum a Plutone raperetur, floribus deceptam fuisse. Quibus additur illud: ἁρπασθεῖσαν (ἁρπασθῆναι al.) δὲ οὐκ ἴοις ἀπατηθεῖσαν, ἀλλὰ ναρκίσσοις. Eandem famam sequitur auctor hymni Homerici in Cererem, qui ejus floris laudibus plures versus (vs. 8 seqq.) insumsit, quod nec *Ruhnkenium* fugit. Unde hoc efficitur, Narcissum florem mirâ quâdam cum significatione memorari a priscis vatibus, idque in Proserpinae raptu. Sophocles item in Oedip. Colon. 683. eum florem μεγάλαιν θεαῖν στεφάνωμα dicit. Quod alii de ipsâ Proserpinâ Cerereque acceperunt,

alii de Furiis (vid. doctum scholion de l. l. ubi Euphorion et Ister laudantur, unde nonnulla sumsisse videtur Natalis Comes IX. 16. adde Cornutum d. N. D. cap. 35. p. 235. et Pausan. VIII. 31 init.) Eodem alii traxerunt floris nomen, ut vel a terrore adeoque rigore, quem incuterent Furiae, vocatum crederent, vel ab eo, quod mortui obrigescerent (vid. locos laudd.) Quidquid accipias, hoc disertis Veterum testimoniis constat, ad *inferos, sepulcra mortuosque* ejus vim pertinuisse (Cornutus l. l.) Cujus rei caussam quod nonnulli ex eo repetebant, quod circa tumulos nasceretur ut plurimum; videtur eos ratio fefellisse. Potius vim naturamque floris odoremque spectare debebant, ut omittam alia. In quibus illud inprimis quoque tenendum est, quod, Graeco quidem Italicoque sub coelo, identidem in anno proveniret, et extremo etiam autumno. Unde *sera comantem* dicit Virgilius (Georgic. IV. 122.) Quin etiam idem flos fertur triplicem, quae per annum fit, arationem renascendo quasi designare (Plin. H. N. XVIII. 26. 65. cf. Interprett. ad Virgil. l. l.) Quae una res facile adducere potuit priscos homines, ut Cereri dicarent, et Proserpinam hoc ipso flore de-

ceptam raptamque fingerent. Sunt vero aliquot genera florum, quae apud Veteres narcissi nomine veniant, in quibus et is est, *qui hodieque vulgo sic appellatur.* (vid. *Theophrasti* H. Pl. VI. 6. ibiq. *Boden* a *Stapel* p. 657 seq. *Schneiderus* in Indice ad Scriptorr. Rei Rust. Interprett. ad Virgil. l. l.). Veteres porro hunc florem lilium (λείριον) vel dixisse vel cum lilio conjunxisse, Cretenses item vocitasse ἀκακαλλίδα, traditum accipimus (vid. Athen. XV. p. 480 Schweigh. ibiq. Theophrastus et Eumachus. Hesych. Tom. I. pag. 181 Albert.). Quod utrum ad varia genera pertineat, in medio relinquamus; illud teneamus fuisse eum florem universae antiquitati in deliciis, et coronarium, easque coronas ex hederâ cum narcisso texi fuisse solitas (Chaeremon ap. Athen. XV. p. 477 Schw.). Qua in re ut colorem spectarunt sensibus blandientem, ita odorem maxime, eosdem suaviter delinientem atque adeo consopientem. Atque propter hanc vim, quam postremo loco posui, credibile fit, ejus floris usum ad mortem mortuosque ornandos traductum esse, pariter atque papavera, quae item Cereri Liberaeque dicata fuerunt. Et reapse narcissus βαρύοδμος dicitur a Clemente Alex-

andrino (Paedagog. II. 8.), a Plutarcho autem (Sympos. III. p. 652 Wyttenb.) nervos hebetare gravitatesque torpidas ingenerare (βαρύτητας ἐμποιοῦντα ναρκώδεις) in corpore traditur; indeque nomen flosculo inditum, videlicet a νάρκῃ. Quos unius plantae tam varios usus non facile inter se concilies, nisi vel rursus diversa ejusdem genera cogites, vel orientalium hominum cultum moremque, quo ducti soporifera quaeque et torpefacientia in deliciis summis habere solent. Nominis autem potestas latius patet, neque solum porrigitur ad torpedinem piscem (νάρκην, vid. Platon. Menon. p. 80. a. Steph. p. 29 Buttm. ibiq. laudd.) verum etiam ad fabulas veterum alias, veluti illam de Baccho torpescente (Διονύσῳ ναρκαίῳ); quam qui apte velit explicare, eum cogitare oportet et natales Bacchi adventumque ex Nysâ, id est ex turbe noctis (cf. quae exposui in Mytholog. III. p. 138.), et vero ejusdem dei descensum ad inferos consuetudinemque cum Polypno sive somni mortisque genio. Quod hoc loco attigisse sufficiat: alibi hanc ipsam fabulam explicui; *vocabuli* vero vim, etiam per fabularum historiarumque circuitus copiose persecutus *Kannius* est, cum in Pantheo p. 358. tum

nuper admodum in eo libro, qui Chronus inscribitur.

Nunc quidem hoc teneamus potissimum, *suavem* fuisse illum florem veteribus, ut pulcrum, olentem soporiferumque, et eundem tamen ad funera fuisse significanter traductum, atque adeo ipsum pro *funesto* habitum. Hoc et superiora docent, et diserte testatur *Artemidorus* in Oneirocrit. lib. I. cap. 77. pag. 107. ubi coronas, ait, ex narcisso confectas, in somniorum visu universis mala portendere, maxime iis, qui ex aquâ victum quaerant, vel in eo sint, ut navigent. Quod idem addit διὰ τὴν ἱστορίαν (propter Narcissi fatum), illud nihil moramur: potius attendamus ad famam ita pervulgatam, ut etiam hariolis somniorumque interpretibus placuerit.

Et vero idem Artemidorus manu quasi nos ducit a *flore* narcisso ad *hominem*, ita docens alio loco (II. 7. p. 139.) nec minus memorabili, speculum quodvis terrenum esse ex quâcunque materiâ confectum. Addit in sequentibus, in aquam inspicere tanquam in speculum (τὸ ἐν ὕδατι κατοπτρίζεσθαι) mortem portendere, vel ei qui inspiciat (videlicet, qui secundum quietem sibi videatur hoc fecisse), vel alicui ex ipsius necessariis.

Nimirum haec omnia, pariter atque Narcissi universa fabula, ad antiquam pertinent doctrinam mysteriorum, *Cupidinis* praecipue, quem arcanis nuptiis *animae humanae* junctum vidimus. Atque ipsi illi Thespienses, quorum popularis perhibetur Narcissus, festa agere solebant ei deo; vid. modo Pausaniam IX. 31, ne plura repetam, ex parte jam supra prolata in medium. Jam ab illius terrae fluvio, Cephisso, Narcissum procreatum faciebat vulgaris fama, matre et ipsâ Nymphâ. Quod nec minus suam quandam vim habet, si Venerem ex aquis natam cogitamus, indeque, ut ex aliis quibusdam fabulis discimus pulcerrima quaeque, ut quidem veterum ferebat opinio, ex initiis sive elementis progenita esse. Quam in rem Aphthonius disputat (περὶ κατασκευῆς cap. 6. p. 134 ed. Vesal.) desumto argumento ex fabulâ Daphnes, quae Ladonis fluvii Terraeque filia formae praestantiâ superabat reliquas omnes; et intercedit utique aliqua inter utramque narrationem similitudo; atque scriptores memorando etiam utramque conjungunt, ut v. c. nuper editus Tzetzes (Exeges. in Iliad. p. 75 Herm.).

Verum in Narcisso natalium mentio aliam nobis viam patefacit, quam persequamur. Matrem accepimus Liriopen dictam aliis, aliis Lirioëssam. Quorum nominum utrumvis *suavitatem voluptatemque* declarat. Est enim *λειριόεσσα* nihil aliud nisi *γλυκεῖα*, *ἐπιθυμητὴ*, *ἡδεῖα*. Etymolog. magn. in λειρ. Apollonii Lex. Homer. ibidem. De voce *dulci*, *molli* ipse usurpavit Homerus (Iliad. III. 152. ὄπα *λειριόεσσαν*, ubi vid. Heynium). Unde hoc efficitur, ut, sive dulcis cantatrix dicatur Narcissi parens, sive tenera, mollis simpliciter: *voluptatis* significationem in materno nomine inclusam voluerint veteres. Et reverà in hoc *fluminis* filio cogitanda sunt utique *voluptaria fluenta*, quibus vita humana dilabitur. In eam enim partem, qui subtilius sentirent, Narcissi eventa accepisse constat. Nam, ut hinc ordiar, *Clemens Alexandrinus*, ubi mulierum vitia coërcet (Paedagog. III. p. 257. 258 Potter.) significanter admodum tangit illud: τὸ *ῥεῦμα* τῆς ἡδυπαθείας [19]; tum delapsus ad notandam luxuriam nimiumque cultum corporis, fucum praeser-

19) Ubi in annot. laudantur loci Eccles. XXV. Proverb. Salom. IX, 18. citatur item Didymus in

tim cerussamque et specula, adhibita mulieribus, ita pergit: ἀφ' ἧς ἀκοίτης μάλιστα κάλυμμα ἐπιτεθέναι ἐχρῆν· οὐδὲ γάρ, ὡς ὁ μῦθος Ἑλλήνων ἔχει, Ναρκίσσῳ προεχώρησεν τῷ καλῷ, τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνος γενέσθαι θεατήν. Itaque, si commenta veterum sequimur, voluptariae aquae et protulerunt Narcissum, et deliciis suis eaedem rursus in se retraxerunt. Quae qui apud animum collegerit, is fortasse paratam medicinam credat loco corrupto Pausaniae (IX. 31. 6.): Θεσπιέων ἐν τῇ γῇ ἡ Δονάκων (Ἡδονάκων Ald. Amas.) ἐστὶν ὀνομαζομένη (ὀνομαζόμενος Cod. Mosco v.) [ἐνταῦθά ἐστι Ναρκίσσου] πηγή, καὶ τὸν Νάρκισσον ἰδεῖν ἐς τὸ ὕδωρ φασὶν κ. τ. λ. Ego de ejusmodi loco, sine codicum quidem subsidiis, nil decerno: hoc scio interpolatum esse, et, nisi egregie fallor, multo aptiorem eidem futuram esse mentionem hominum *voluptariorum* (τῶν ἡδονικῶν) quam *arundinum*, vel quidquid istud est, ἡδονάκων.

Verum, ut redeam, unde sum digressus, ipsa illa aqua delectabilis exitiosa evaserat Narcisso; et Najades letalem ad fontem

scholiis, qui duplicem fontem dicit esse alterum Dei, πηγὴν ζωῆς, Mortis alterum, πηγὴν θανάτου.

(*φονίῃ παρὰ πηγῇ*) Nymphae filii, amore percussi (*ποθοβλήτοιο*), tristia fata certatim lugebant (Nonni Dionys. XI. 322 seq. XV. 352) Istiusmodi carminibus popelli animos movebant moventque poëtae. Qui penitius inquirebant, agnoscebant et ipsi quidem in eâ fabulâ cum *deliciarum flumen* tum *funestum fontem*, sed, avocatâ mente a poëmatum fabularumque illecebris, et ad rerum humanarum omnium contemplationem evectâ, gravissimam inde doctrinam eliciebant. Quid quaeris? idem illud *fluentum* Narcisso *letiferum* his interpretibus *vitale* potius erat fluentum, videlicet vitae *dividuae*, *humanae*, *terrestrisque* atque *corporeae*. Verumtamen quod *geniturae* sive *nascentiae* dici poterat *flumen* (*ῥεῦμα γενέσεως*), idem reapse rursus *letiferum mortisque* plenum debebat appellari. Haec tam incongrua et pugnantia inter se egregie conciliabunt loci philosophorum. E quibus hic primarius est, unde adscribamus insigniora. Ita enim *Anonymus de Incredibil.* cap. 9. (in opuscull. mytholl. ed. Gal. p. 88 seq.), posteaquam vulgarem Narcissi, aquâ suffocati, famam retulisset: *οὐκ ἀληθὲς δὲ τοῦτο. οὐ γὰρ εἰς ὕδωρ ἀπεπνίγη, ἀλλ' ἐν τῇ ῥευστῇ τοῦ ἐνύλου σώματος φύ-*

σει τὴν ἑαυτοῦ θεασάμενος σκιὰν, ἤτοι τὴν ἐν τῷ σώματι ζωὴν, ἥτις ἐστὶ τὸ ἔσχατον εἴδωλον τῆς ὄντως ψυχῆς, καὶ ταύτην ὡς οἰκείαν περιπτύξασθαι σπουδάσας, τουτέστι τὴν κατ' αὐτὴν ζωὴν ἀγαπήσας, ἀπεπνίγη, γεγονὼς ὑποβρύχιος, ὡς φθείρας τὴν ὄντως ψυχήν· ταυτὸν δὲ εἰπεῖν τὸν ὄντως ἑαυτῷ προσήκοντα βίον. ὅθεν καὶ παροιμία τις φάσκει, Δεδιὼς τὴν σαυτοῦ σκιὰν κ. τ. λ. „Hoc tamen falsum est: *neque enim in aquam, sed in fluxam materialis corporis naturam immersus occidit, suâ umbrâ conspectâ, vitâ scilicet, quae in corpore est, extremo verae animae idolo*, eamque veluti affinem complecti nisus, hoc est vitam secundum illam deperiens, suffocatur aquis submersus, tanquam qui veram animam, vel vitae rationem (idem enim est) sibi convenientem corruperit. Hinc adagio fertur: Timens propriam umbram cet.“ In fine laudatur explicationis auctor ὁ εἰς τὰς παρὰ Πλάτωνι παροιμίας γράψας. Platonis locus est in *Phaedone* p. 72 Wytt. p. 195 Heind. De proverbio vid. Erasmum in Adagiis p. 16. ibidemque Rhodiginum p. 696. (qui eadem haec attigit in Lectt. XV. 21.) et Interprett. ad l. l. Platon. praecipue Ruhnkenium in Wyttenbachii An-

not. p. 267 (ubi leg. Cic. ad Attic. XV. 20 pro X. 20. et addo Q. Ciceron. de Petit. Consul. cap. 2.)

Sed de adagio Platonico, quod diversimode acceperunt interpretes, alii viderint: hoc teneamus, Platonicos ex aliis magistri sui locis, maxime in Timaeo, materiam quaesisse uberius explicandi arcanam imaginibusque variis inclusam doctrinam de animae humanae descensu lapsuque in mortalia corpora. Et quanquam Plato non attigerat fabulam Narcissi, id ipsum tamen ejus, quod in Timaeo (p. 43 a. Steph. p. 329 Bip.) est: „αἱ δὲ (ψυχαὶ) εἰς ποταμὸν ἐνδεθεῖσαι πολὺν οὔτε ἐκράτουν, οὔτε ἐκρατοῦντο," id igitur locum fecit copiosae disputationi *Procli* (in Timaeum p. 338 seqq.), quam integram legere oportet, qui in illa veterum de animarum fortunâ placita altius descendere, adeoque fabularum ejusmodi, qualis haec est, indolem perspicere velit. Ego hoc loco maxime necessaria inde proferam. Ac primum admonet nos Proclus τοῦ πόματος τῆς λήθης, deinde ita quaerit: quid caussae sit, cur animae dividuae, in generationem descendentes, tantopere conturbentur et materiâ malisque repleantur? Respondet: propter spontaneum

lapsum, propter vehementem cum corpore consuetudinem, propter concentum consensumque affectuum circa ipsius (animae) imaginem, quod *ingenerare animam* vocant, propter plenam confertamque commutationem ex intelligibili in sensibile, et ex eo quod stabile est in prorsus mobile est. (— διὰ τὴν αὐτεξούσιον ῥοπὴν, διὰ τὴν σφοδρὰν περὶ τὸ σῶμα οἰκείωσιν, διὰ τὴν συμπάθειαν περὶ τὸ εἴδωλον αὐτῆς (τῆς ψυχῆς), ὃ δὴ καλοῦσιν ἐμψυχίαν, διὰ τὴν ἀθρόαν μεταβολὴν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ πρὸς τὸ αἰσθητὸν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἡσύχου πρὸς τὸ πάντη κινητὸν κ. τ. λ. Ib. p. 538 extrem.) Deinde interpretatur illud ποταμὸν πολὺν, ut sit: ἡ πεπληθυσμένη τῆς γενέσεως καὶ ἡ πᾶσα μεριστὴ ῥοή. In qua explicatione memorantur et σκολιὰ ῥεῖθρα e veteribus oraculis et ὁ ποταμὸς γενεσιουργός, sive ὁ π. τῆς γενέσεως. Porro adjicit Proclus illa inprimis tenenda nobis: „Velut, *si quis suam ipse umbram adspiciens in aquis*, eoque adspectu conturbetur affligaturque, simili ratione anima quoque suam ipsa imaginem in corpore contemplans huc illuc latam in flumine generationis, et aliter alias affectam, cum ab iis quae intus acci-

dunt, tum quae extrinsecus, ipsa quidem ab affectibus libera est, opinatur tamen se affici, suamque imaginem pro se ipsâ habens, perturbatur et anxia haeret: (— *τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἡ ψυχὴ, τὸ ἑαυτῆς εἴδωλον ἐν τῷ σώματι καθορῶσα φερόμεναν ἐν τῷ ποταμῷ τῆς γενέσεως, καὶ ἄλλοτε ἀλλοίως διατιθέμενον, ὑπό τε τῶν ἔνδον παθῶν καὶ τῶν ἔξωθεν προςπιπτόντων, αὐτὴ μὲν ἀπαθὴς ἐστιν, οἴεται δὲ πάσχειν, καὶ ἑαυτὴν ἀγνοοῦσα, καὶ εἴδωλον ἑαυτῆς ἑαυτὴν εἶναι νομίζουσα, τεθορύβηταί τε καὶ ἐκπλήττεται, καὶ ἐν ἀπόρρῳ* (leg. *ἐν ἀπόρῳ*) *ἐστίν*. (Ibid. p. 340 prop. fin.) Quibus locis jungi debent *Plotiniani* ex libris de animâ (p. 381 seqq.), ubi animae describuntur desiderio quodam stimuloque (*ὠδῖνι*) percitae, ad proficiscendum huc ex coelestibus sedibus, eaedemque declinantes (*ἐκκύψασαι*) e mundo intelligibili, indeque assumto corpore in terram labentes, aliae magis gravatae, aliae vero minus. Jam quod (p. 381 C.) eaedem finguntur in Bacchi speculo suum ipsae simulacrum prospicere: (*εἴδωλα αὐτῶν ἰδοῦσαι, οἷον Διονύσου ἐν κατόπτρῳ*) hoc, nemo non videt, tantundem esse, atque si animae fabu-

iose narrantur in *generationis fluento* suam ipsae imaginem contemplari.

Quid multa? utrobique habes animarum quandam quasi historiam, inclusam tesserarum involucris. Neque vero solum Narcissi exemplo, verum aliorum quoque haec res declarata est et exornata varie. Nam, ut hoc utar, eodem Hylas referendus est, qui apud fontem raptus a Nymphis non ultra consequi potuit ducem Herculem, ἀμεταστρεπτὶ tendentem ad superiora. Hinc huic juveni Hylae nomen indiderunt quasi ὕλης ῥευστῆς obscuram quandam significationem secuti. Quem puerum Echûs quoque memoria Narcisso jungit. Eodem pertinet Gyges, non Herodoteus ille quidem, quanquam et hic quoque, sed tamen Platonicus magis (de Republ. II. p. 211); qui quidem a priscarum fabularum commentis propius abest.

Verum de illis alio loco. Quod extremum posui de Gyge Candauleque, hoc in memoriam redigit Eustathii verba (ad Iliad. III. 423. pag. 347.), ubi de hujus ἐρωμανίᾳ agitur; et ille dicitur *οὐκ εὐκραῶς φιλῶν, ἀλλ' ἐμπιπράμενος πυρὶ ἔρωτος, ἕως ὁ ἔρως ἀπέσβη ὡς οὐκ ἂν ἐκεῖνος ἤθελε.* Gemina de Narcisso habes apud *Nicephorum Basilacam*

(in Leonis Allatii excerptis p. 171.). Narcissus, ignis impatiens in undas se praecipitat: ὡς ἂν καὶ τὸν δοκοῦντα περιπτύξαιτο Νάρκισσον, καὶ τὴν ἔρωτος πυρκαΐαν ἀποσβέσειεν· ἀλλ' ἡ τῶν ὑδάτων φύσις αὐτῷ κάλλει τὸν ἔρωτα ξυναπέσβεσε, τῷ ζῶντι Ναρκίσσῳ καὶ τὸν δοκοῦντα συναποκρύψασα. De locutione ἡ φύσις ὑδάτων, quam iterat Sophista, infra videbimus in Annotatione ad Plotinum. Hoc loco illud verbo monebo, quod Olearium fugit, videlicet hujus Nicephoreae μελέτης nonnulla ad verbum ducta esse ex *Philostrati* pulcerrimo loco de Narcisso (Imagg. cap. 23. p. 796 seqq. Olear.). Atque idem Olearius ejusdem Philostrateae Imaginis alium locum haud scio an non satis accurate explicarit. Fingitur ibidem (p. 797) Thespiensis juvenis tantopere deceptus suâ ipse specie, ut, velut cum amico, colloqui cum eâ videatur velle; neque ullo modo fontis fallaciam (τὸ τῆς πηγῆς σόφισμα, quod idem hinc abstulit Nicephorus l. l.) posse deprehendere. Ad haec graviter quasi impotentem sui adolescentem increpat Orator: εἶτά σοι ἡ πηγὴ μύθῳ χρήσεται; „Itane vero fons alloquio ad te utetur? Verum ille ne eorum quidem quidquam audit, quae dicimus etc." Haec universe ita

accipit Olearius, ut obstupefactus fingatur tantopere suo adspectu juvenis, ut ne circumstrepentes quidem undas audiat. — Ego vero nescio an illam alteram famam tetigerit doctus Sophista, quae in proverbium quoque abierat. Videlicet Nymphae ferebantur praecinuisse Narcisso aquae inhianti illud tam grave carmen: „Multi vero te oderint, si teipsum amaveris.“ (Πολλοί σέ τοι μισήσουσιν, ἐὰν σαυτὸν φιλῇς) Historia legitur apud Suidam in πολλοί σ. τ. μ. (Tom. III. p. 142 Kust.)

Utut sit, neque enim pugnaverim, continet Nympharum illud alloquium severam notam φιλαυτίας. Neque vero dubitari potest, quin hoc ipsum pariter atque reliqua omnia traductum sit a veteribus ad *animarum historiam* arcanam.

Nimirum anima humana, locata in deorum sedibus, velut in quieto cacumine, stabilis permanet, donec variam corporis mundique corporei imaginem conspexerit, oblatam sibi in speculo Bacchi inque flumine generationis. Illam conspicata, suaeque ipsius formae amore veluti oestro percita, inquieta jactabundaque evadit, et magis magisque facta praeceps terreno tandem concretoque

corpore amicitur. *Haec est ista φιλαυτία animarum*; quam deinde ipsae conqueruntur, mancipatae corpori inque vitae hujus quasi caliginem deturbatae. Nam ista animae inclinatio et descensus, accendit illo quidem lucem in ipso corpore, verum anima obscura redditur opacaturque; et illi haec quidem vitam impertit, ipsa vero se perdit suamque mentem. Nam quod mortale est, mentis fit particeps, intelligibile vero in partem venit mortis (*καὶ αὐτῆς ψυχῆς ἡ νεῦσις, ἐνάψασα μὲν ἐν τῷ σώματι φῶς, αὐτῇ δὲ ἐν τῷ σκότῳ γεγονυῖα* [20], *καὶ τούτῳ μὲν δοῦσα ζωὴν, ἑαυτὴν δὲ ἀπολέσασα, καὶ τὸν ἑαυτῆς νοῦν· τὸ μὲν γὰρ θνητὸν νοῦ μεταλαγχάνει, τὸ δὲ νοερὸν θανάτου*, *Proclus* in Tim. p. 339 supra). Inde tam significanter apud *Plotinum* nostro loco (p. 56 F.) Narcisso istiusmodi homo comparatur (ὃς) *οὐ τῷ σώματι, τῇ δὲ ψυχῇ καταδύσεται εἰς σκοτεινὰ καὶ ἀτερπῆ τῷ νῷ βάθη.*

20) Tangit Proclus *Empedocleum* illud: *Ἄτης ἀν λειμῶνα κατὰ σκότον ἠλάσκουσιν.* Vid. Empedocl. vs. 20. pag. 514, coll. 543 Sturzii. Caeterum de obscuratione et morte animae cf. *Plotinum* p. 80 F. G. loco primario, quem ante oculos habuit Proclus.

Atque illuc spectat duplex ille veterum religionum Cupido coelestis alter, alter terrenus et mortalis. Illuc spectant faces illae, in Amoris arâ accendi et ab adolescentibus per pompam gestari solitae. Quod ne fortasse in dubitationem vocaveris, adspice mihi tot monumenta priscae artis, quae ejus tesserae manifesta vestigia servant. Sic, ut hoc utar, in *Picturis Heracleensibus* (vid. opus, quod inscribitur *Pitture d'Ercolano* Tom. V. tab. 28.) hic ipse exhibetur Narcissus, reclinatus ad aquam penitusque defixus in suâ imagine, quam limpidus fons reddit prospectanti. Ille sui oblitus, vel impotens potius, unice inhiat fonti: at qui a tergo admotus tam miro spectaculo *Amor* est, alatus ille quidem, sed tristis et afflictus, nunc cum maxime in eo est, ut conversam faculam humi exstinguat.

Sunt et alia opera artis antiquae, quae Narcissum vel exhibeant, vel certe exhibere sint judicata. Neque enim singuli pro Narcissis habendi, qui vulgo ita dictitantur, sive in signis, sive in anaglyphis alioque opere. Vid. de his docte disputantem *Ennium Quirinum Viscontium* in Museo Pio-Clementino, Tom. II. p. 60 seqq. Aliud ejusmodi opus expressum est in *Museo Florentino* Tom. III.

tab. 71. Narcissum item exhibuit eruditeque, uti solebat, explicuit Winckelmannus in Monumm. antiqq. inedd. nr. 24.

Sed advertenda insuper sunt, magis quam adhuc factum est, *vasa* picturis exornata Graecorum. Quae quidem uti maximam partem ad *mysteria* spectant, optime etiam nuper admonente *Alexandro Labordio* (in Prolegg. ad opus, quod *Comitis* de *Lamberg* collectionem vasorum antiqq. recenset Sect. I. p. VII.): ita dubitari nequit, quin unum itemque alterum vasculorum *Narcisseae* fabulae documenta, vel certe vestigia, contineat. Quam in rem non inepta est conjectura *Millini* Francogalli, qui in opere, cui titulus Peint. d. Vases antiqq. Tom. II. p. 50, ubi de vase illo Poniatowskii Principis, Proserpinae raptum exhibente, exponit, in alterâ ejus vasis parte florem narcissum adumbratum suspicatur, in alterius partis orâ caput juvenis Narcissi, lepide comans, venustum, atque ex calyce floris laete virescentis prominens.

Ac supra jam a me monitum est, quatenus ille flos ad Cererem Proserpinamque pertineret. Nunc hoc attingam, etiam fatum Narcissi, siquidem id ad animae humanae vicissitudines spectet, referre quodammodo

Proserpinae acerbam fortunam. Etenim si Ceres, quod nemo nescit, *terrae* anima est (vid. Plotinum p. 419.), Proserpina vero *animarum singularum nutrix et parens* (Porphyr. de Abstin. IV. 16. p. 352 Rhoer.): apparet, quomodo ejus deae raptus descensusque ad inferos cum animarum vicissitudinibus contineatur. Nimirum Proserpina, Jovis filia, in sede coelesti locata, illibata unaque permanet, et quidquid ad vegetandum virium habet intactum in se continet. Postea vero, ad fontem ludens, florum varietate decoreque decipitur, deceptaque rapitur, terram subit, occoecatur, dilabitur, et in varias partes fusa terram animat et vegetat. Similiter se habent vicissitudines animarum, quae item in uno nesciunt consistere, sed multitudinem sectantur, inclinantur, labuntur, diffunduntur, corporaque inertia per se opacaque animant atque illustrant. Quae qui reputaverit, is neque de nihilo esse illud arbitretur, quod Nonnus in Dionysiacis, vel potius, quem is excerpsit, Lunae filium fecisse videatur Narcissum. Nam quae *lunae* ratio sit ad generationem et animarum lapsum, putidus sit, qui operose explicare instituat.

Atque, ut finem faciam, equidem haec ipsa de fabulâ Narcissi conjectaveram magis quam docueram in Mythologiae Tomo IV. p. 192 seq. Posteaquam vero vidissem eadem in mentem venisse et auctori anonymo libelli anglice scripti, cui titulus: A Dissertation on the Eleusinian and Bacchic Mysteries (Amsterdam, sine anni notâ), ubi breviter attingitur haec res (vid. p. 12 seq. p. 105 seq.), et vero multo ante *Marsilio* etiam *Ficino*, neque tamen ipsi ullis ad rem firmandam certis testimoniis uso [21]: igitur haec

21) Ejus tamen locum ceteroquin egregium adscribam: „Anima tamen nostra, quod summopere dolendum est, (haec enim est totius nostrae infelicitatis origo) anima, inquam, sola ita corporalis formae blanditiis delinitur, ut propriam posthabeat speciem: corporis vero formam, quae suae umbra est, sui ipsius oblita sectetur. Hinc crudelissimum illud apud Orpheum Narcissi fatum. Hinc hominum miseranda calamitas. Narcissus quidem adolescens, id est, temerarii et imperiti hominis animus, sui vultum non aspicit: propriam sui substantiam et virtutem nequaquam animadvertit; sed ejus umbram in aquâ prosequitur et amplecti conatur: id est pulchritudinem in fragili corpore, et instar aquae fluentis, quae ipsius animi umbra est, admiratur. Suam quidem figuram deserit, umbram

postquam vidissem, constitui eam interpretationem adhibendâ idoneâ scriptorum fide conjecturis eximere, idque cum Plotini caussâ, tum vero ipsius quoque historiae fabularis. Nam licet ante Alexandrinos nemo scriptor, quod sciam, ejus fabulae diserte mentionem faciat: hoc tamen mihi videor commonstrasse, eam non esse commentum posterioris aetatis,

nunquam assequitur: quoniam animus corpus sectando se negligit, et usu corporis non impletur. Non enim ipsum reverâ appetit corpus, sed sui ipsius speciem, a corporali formâ, quae speciei suae imago est, illectus, quemadmodum Narcissus, affectat: cumque id minime advertat, dum aliud quidem cupit, aliud sequitur, desiderium suum explere non potest. Ideo in lacrymas resolutus consumitur, id est, animus ita extra se positus et delapsus in corpus, perniciosis perturbationibus cruciatur, corporisque infectus sordibus quasi moritur, cum jam corpus esse potius quam animus videatur. Quam utique mortem ut Socrates devitaret, Diotima ipsum a corpore ad animum, ab hoc in angelum, ab eo reduxit in Deum." Haec *Ficinus* in Commentar. in Conviv. Platon. cap. 17. p. 1165 D. E. Francof. Caeterum *Plotinus*, quod nostro loco et ipse *animi* quasi *mortem* per Narcissi fatum declarare volebat, recte utique illud alterum commentum de *flore* narcisso omisisse judicandus est.

neque arcanam illam ejus explicationem a recentioribus demum Platonicis profectam. Hoc nemini dubium fore arbitror, qui et ad Homerici hymni, Pausaniae, Cononis aliorum locos attenderit, et vero ad opera antiquae artis, vasa praecipue. Neque illud priscorum scriptorum silentium alio trahi debet in hâc fabulâ, quam quo in reconditioribus aliis multis. Nimirum religioni fuisse proloqui.

§. 11.

De Circe et Calypsone.

(ad Plotinum de Pulcritudine I. 6. 8. p. 57 A. Basil. pag. 58 Heidelb.)

Constat inter omnes hunc locum antiquitus et postea quoque plurimorum disputationibus frequentatum esse. Videlicet universam Odysseam mature ad varias explicationes revocarunt eruditi, quo suam quisque rationem Homeri auctoritate munitam praestaret. Inde aliae ex aliis de ipso Ulixe sententiae. Qui quidem ut plurimum habitus est *pro hominis exemplo universo*, utrâque utentis fortunâ, et modo indulgentis vitae suavitatibus, modo adstricti mentis modera-

mine [22]. Hinc ὁ φιλόσοφος Ὀδυσσεύς (Eustath. ad Odyss. X. 236. p. 394 Basil.). Hinc idem mens moderatrix (Nicephorus Gregoras cap. 5. p. 26 Columb. Ὀδυσσέα μὲν οἰόμεθα εἶναι, τὸν ἡγεμόνα νοῦν τῆς ψυχῆς [23]). Hinc

22) Vid. *Incerti scriptoris Graeci* (Est *Nicephorus Gregoras* cf. *Valckenaer.* de Scholiis Homer. in Opuscull. II. p. 145. adde Fabric. B. Gr. V. p. 754 Harl.) *Fabulae aliquot Homericae de Ulixis Erroribus ethice explicatae* edidit J. *Columbi* Lugd. Bat. 1745. cap. 11. p. 64. cui nunc jungendus *Hermias* in Platonis Phaedr. p. 87: — καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ θεῶν οἰκειούμεθα κατὰ τὴν τοιάνδε ἡμῶν ζωήν. τοῦτο γὰρ σημαίνει καὶ τὸ τὸν Ὀδυσσέα νῦν μὲν τῇ Καλλυψοῖ, ἄλλοτε δὲ τῇ Κίρκῃ συνεῖναι, καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ θεῷ. Spectant haec et seqq. p. 93 seqq. ad hoc Platonis decretum (Republ. X. 14. p. 330 Bip.) genium nostrum a nobismetipsis eligi et capi; quem locum item tangit Plotinus in libro *de genio nos sortito* p. 284.

23) Nimirum animae humanae illam partitionem, quam Platonis nobilitavit auctoritas, jam Homero deberi, nonnullorum opinio ferebat, ut Heraclidis, qui dicitur, in Allegorr. Homericc. cap. 17. p. 58 seqq. ed. *Schowii*, adde p. 230. 263. Peccarunt in eo isti Graeculi, quod nec in Homericae poëseos indolem satis inquirebant, et Platoni ipsi, tamquam auctori inventorique, tribuebant, quae priscis religionibus prodita hic philosophus in artis tantummodo rationem rede-

illa sententia Numenii, quam refert et approbat Porphyrius (de antr. Nymph. cap. 34. p. 30 Goens.), videlicet Ulyssem esse animam humanam ex terrenae vitae fluctibus ad coelestia per varios locos, vias mansionesque redeuntem [24]. Verum nos nunc videamus de Ulixe *mulieribus inserviente, si Circe et Calypso mulieres appellandae sunt* [25].

gerat. Contra Plotinus reliquique recentiores Platonici principes hoc nomine de religionibus literisque optime sunt meriti, quod primigeniam multarum fabularum sententiam, quam paullatim ornaverat illa quidem sed tamen obscuraverat quoque Homerica poësis, quod illam igitur istis pigmentis ornatuque liberarunt, et pristinae severitati restituerunt. Quo in numero, nullus dubito, quin etiam Circes fabula et Calypsus habenda sit.

24) — εἰκόνα — τοῦ διὰ τῆς ἐφεξῆς γενέσεως ἐρχομένου, καὶ οὕτως ἀποκαθισταμένου εἰς τοὺς ἔξω παντὸς κλύδωνος καὶ θαλάσσης ἀπείρους cf. Columbum ad Nicephor. Greg. p. 146 seq.

25) Sunt verba Ciceronis de Offic. I. 31. 8. Utramque mulierem jungit *Maximus* quoque *Tyrius de diversis amoribus* disputans (Dissert. XXIV. 8. pag. 475 Reisk.) — καὶ τὸν γόητα (ἔρωτα ἔδειξε) ἐπὶ τῆς Καλυψοῦς καὶ τὸν φαρμακέα ἐπὶ τῆς Κίρκης. Quae ex Platonis Convivio fluxerunt cap. XXIII. p. 203 D. p. 77 Wolfii.

Jam ipsa Circes fabula [26] plurimos deinceps nacta erat interpretes. Ac primum Socrates eandem gravissimae admonitioni adhibuit loco notissimo (Memorabil. Xenoph. I. 3. 7.). Inde alii deinceps ad castigandas voluptates certatim traduxerunt. Stoïcos constat in eo genere potissimum elaborasse. Moralem item fabulae interpretationem amplectitur Dioscorides apud Athenaeum (I. 18. p. 39 Schweigh); quo ipso loco paucis interjectis (p. 34) Χρύσιππος ἐν τῷ περὶ καλοῦ καὶ ἡδονῆς laudatur. Etiam *Philalium* vel

26) Eam e suis fontibus repetere studui in Mythologiae Tomo IV. p. 22 seqq. adde nunc Scholia Parisin. Apollon. Argonaut. p. 160 ed. Schaefer. ubi de binis Circis. Et quoniam in philosopho elaboramus, hoc adjicere juvat pertinens ad Ciceronem. Ita enim ille de N. D. III. 19: „Circe autem, et Pasiphaë, *et Aee* e Perseide, Oceani filiâ, natae, patre Sole, in deorum numero non habebuntur?" Ubi quod Davisius eumque secutus Heynius (ad Apollodor. p. 55 ed. alter.) expunxerunt *et Aee*, eam rationem conjecturis eximere possum. Nam haec ipsa verba desunt in *Cod. Parisino* B, cujus libri, ut binorum aliorum Pariss., excerpta liberalissime communicavit mecum vir humanissimus *de Savigny*. Caeterum locus *Homeri* primarius, quem omnes respiciunt interpretes, est Odyss. lib. X. vs. 134 seqq.

Philolaum, vel quocumque demum; simili certe nomine dictum, Corinthium in his iisdem rebus operam collocasse scimus ex Tzetzarum Scholiis ad Lycophronem [27]. Atque ex illis fontibus hausisse judicandi sunt posteriores philosophi, quorum excerpta cum alibi, tum in primis apud Eustathium in Commentariis Homericis habes, idque pluribus locis. Sic, ut hoc utar, ad Iliad. I. p. 8 Basil. Κίρκη ei est, ἡ θηριώδης ἀλογία. Brevissimae explicationi subjicitur locus poëtae, nimirum Theocriteus. Tu vide Idyll. IX. 36; ubi, quod strictim monitum volo, Cod. Schellershem. habet: τὼς δ' οὔτι ποτῷ δαλήσατο Κίρκα, adjecto in margine scholio: ποτῷ τουτέστι διὰ τοῦ κυκεῶνος τοῦ φαρμα-

27) vs. 675. ubi vid. doctissimum *Muellerum* pag. 731. et quae idem subjecit ad calcem in Scriptorr. Ind. p. 163. Caeterum adde quae apud eosdem Tzetzas sequuntur, ubi etiam de fabulosâ herbâ moly (μῶλυ, ad vs. 679 seq. p. 735 seq.), de quo item plura ap. Eustathium ad locos Homericos laudd. et apud Photium ex Ptolemaei Hephaest. libro quarto (vid. excerpta in Galei Histor. poët. scriptorr. p. 321.). De hoc genere herbarum disputant Theophr. H. Pl. IX. 15. ibiq. interprett. Dioscorid. III. 54. et Wedelius Exercitt. med. philolog. Cent. II. Dec. 4.

κόδους. Illuc revertor. Copiosiorem illustrationem eidem fabulae impertit Homericus ille Commentator ad locum Odysseae classicum (lib. X. vs. 235 seq. p. 393 seq. Basil.) Longum est referre singula. Apud ipsum legi debent. Orditur autem ita: οὕτω γὰρ ἡ ἡδονὴ ἐφολκὸν, εἰς ἣν ἀλληγορεῖται ἡ Κίρκη. Deinde, multis interjectis, sic rationem suam quasi concludit: περὶ ὧν ἡ ἀλληγορία τοιαῦτά φησι· Κίρκη ἡ κατὰ τὰ γευστὰ ἡδονή, καὶ ἡ ἐκ τρυφῆς κατασάρκωσις. ἥπερ οἱ ἐμπελάσαντες ἐκθηριοῦνται οἷον τῇ ἀλογίᾳ, καὶ οὐ μόνον ἄλλως ἀλογίζονται πολυτρόπως, ἀλλὰ καὶ εἰς χοίρους μεταποιοῦνται χαμαιευνάδας, κατω βρίθοντας καὶ ἀνακύπτειν [28] οὐκ ἔχοντας. „De quibus allegoria

28) ἀνακύπτειν, significanter et Platonico etiam usu vid. Hemsterh. ad Lucian. I. p. 196 Bip. Wyttenbach. ad Platon. Phaedon. p. 302 seq. Ei quodammodo opponas ἐκκύπτειν ἐκ τοῦ νοητοῦ κόσμου, quod de animabus usurpat Plotinus p. 381 C. ἐπικύπτειν, nemo nescit, dici prono corpore bibentes e fonte, sive πίνειν ἐπικύψαντες. Nos id ipsum attingamus Narcissi caussâ, de quo usurpant Eustath. ad Iliad. II. 498. Eudoc. Violar. p. 304. Adde Dio Chrysost. XVII. p. 527 Reisk. ibiq. Fred. Morellium T. II. pag. 685. De ὑπερκύπτειν et ὑποκύπτειν saepius confusis vid. Marckland. ad Max. Tyr. XXVII. 48.

haec dicit: *Circe est voluptas gustum adficiens, quaeque luxum et delicias sequitur obesitas et hebetudo.* Ad quam qui propius accedunt, velut ratione ademtâ efferantur, nec solum aliis modis multis irrationales fiunt, sed et in porcos humi se volutantes mutati, deprimuntur in terram, nec sustinent coelum suspicere.“ Ex hoc loco, vel ex hujus fontibus, insigniter profecit *Nicephorus Gregoras* [29].

Nemo tamen quisquam, ut in alias Graecorum fabulas, sic in hanc subtilius inquisivisse videtur quam *Porphyrius.* Aegerrime quidem caremus hujus philosophi libris plurimis, in his copiosissimo, quod ex reliquiis conjici liceat, illo de *Styge.* Sed tamen hujus ejusdem partem servatam gaudemus haud mediocri literarum nostrarum commodo. Legas mihi (est enim integra legenda disputatio) quae huc facientia inde excerpsit *Ioannes*

29) De Errorib. Ulix. cap. 5. p. 26, ubi item, sicut apud Eustath. et alios, *Aeaea* insula ad significationem vitae humanae revocatur: *Αἰαίαν δὲ νῆσον, τὴν θρηνώδη καὶ πολύδακρυν τοῦ κακοῦ χώραν.* Vid. ibi Columbum p. 108 seqq. qui nec Plutarchei Grylli (vid. p. 985 seqq.) oblitus est.

Stobaeus in Eclogis physic. et eth. (lib. I. cap. 52. p. 1044 Heer.) Ubi posteaquam Pythagoricorum de animâ perenni sententiam attigisset, sic infert binos de Circe versus Homericos (Odyss. X. vs. 239 seq.): Τὰ δὲ παρ' Ὁμήρου περὶ τῆς Κίρκης λεγόμενα, θαυμαστὴν ἔχει τῶν περὶ ψυχὴν θεωρίαν. Deinde, haud paucis additis in hanc sententiam, ut doceat, comitum Ulixis fortunam eo spectare, ut animae impurae post mortem in alia corpora, brutorum nempe, includantur, igitur his propositis, de *Circe ipsâ* ita pronuntiat (p. 1050): Ὅμηρος δὲ τὴν ἐν κύκλῳ περίοδον καὶ περιφορὰν παλιγγενεσίας Κίρκην προσηγόρευκεν, ἡλίου παῖδα, τοῦ πᾶσαν φθορὰν γενέσει, καὶ γένεσιν αὖ πάλιν φθορᾷ συνάπτοντος ἀεὶ καὶ συνείροντος. „Homerus autem *nascendi ambitum Circen nuncupavit*, solis filiam, qui omnem interitum cum ortu et ortum rursus cum interitu semper copulat atque connectit." Quo de loco plura disputari possint ab eo qui de universo hoc Platonicorum decreto agere instituat. Quod cum, ad fabularem certe rem, nuper et ipsi fecerimus, et doctissime a Wyttenbachio ad Phaedonem (p. 210 seqq.) *Platonicorum* ipsiusque *Porphyrii* de *animarum*

migratione placita explicita fuerint: equidem nunc paucissima tantummodo subjiciam *de unâ hâc Circes et notione et appellatione.* Eam ego, nullus dubito, doctissimam dicere et ex antiquis repetitam religionibus. Nam primum nomen *Circes* ipsum nihil aliud quam *circum, circulum, orbem* significat. Quod enim ceteris Graecis κρίκος, id Doriensibus κίρκος (vid. Gregor. Corinth. de Dialect. p. 165 Koen. p. 560 seq. Schaefer. ibique interpretes). Inde illud in praestigiis numerari solitum κρικαδιᾷν, si qua femina digitos invicem alternos ita complicuisset, ut orbem quasi facerent (Hesych. in voc. ibiq. Alberti Tom. II. p. 348). Itaque hoc ipso Κίρκης nomine incantatricem declaratam videas et quae fascino perniciosa existeret hominibus. Ex isto praestigiarum genere memorabilis est narratio *Nicandri* apud Antoninum Liberalem cap. 29. p. 189 Verh. de Parcis Lucinâque, quae manibus constrictis sedentes Alcmenam in parturiendo detinuerant.

Porphyrius tamen l. l. alio convertisse videtur significationem *orbis* sive *circuli*, quam in Circes nomine latere vidisset; scilicet ad *siderum orbem solisque per coeli duodecim signa ordinarium meatum.* Ab annuo enim

solis cursu magnique anni circuitu lapsus reditusque animarum et vicissitudines reliquas suspensa fuisse facta, ex decretis veterum supra monuimus. Quocirca, quo recte teneas quid sibi velit illud Porphyrii: — τὴν ἐν κύκλῳ περίοδον καὶ περιφορὰν παλιγγενεσίας, necesse est utique memineris Orphici illius decreti, de *orbe* sive *circulo quo animae inclusae detinentur*, undeque eae se vindicari ardentissime desiderant. Quae desideria loquuntur illae preces Orphicae [30] ad Bacchum liberatorem (Liberum) Proserpinamque (Liberam) fusae:

Κύκλου τ' ἂν λῆξαι καὶ ἀναπνεῦσαι κακότητος.

30) Apud Proclum in Tim. p. 330. 17. cf. Olympiodor. in Plat. Phaedonem, qui Orphicum et Pythagoricum decretum dicit hoc: animas in corpus descendere indeque rursus ascendere, idque per orbem saepius (καὶ τοῦτο κύκλῳ πολλάκις.) vid. Orphica Fragg. p. 499. 510. ed. Herm. Caeterum illud hemistichium ἀναπν. κακότ. est Homericum, cf. Iliad. XI. 382. Ad horum decretorum sententiam illud tenendum est ex Scholiis in Hesiodum (Theogon. p. 275 Heins.): Πλατωνικῶν δὲ παῖδες θρυλλοῦσιν ἄνω καὶ κάτω, ὡς διά τινα ἁμαρτίαν ἐς τὸ σῶμα κατακέκριται ἐμπεσεῖν ἡ ψυχή.

Satis de *Porphyrio*. *Plotinus*, si quaeris, licet minus docte quidem ille fortassis, sed tamen optime idem Circes notionem accepit. Neque tam longo intervallo abest a Socraticae explicationis (apud Xenophontem loco supra citato) simplicitate. Nemini enim obscurum potest esse, eum *Circem* dixisse *vitae terrenae invitamenta adeoque incitamenta*, quae, ubi semel illexere, sensuum quasi quodam fascino nosmet deliniunt atque detinent. Eique rationi se applicuisse putandus *Proclus* est, cum *terrenum locum Circes* esse *diversorium* dicat (Κίρκης ὄντος καταγωγίου τοῦ περὶ γῆν τόπου. Vid. infra περὶ ἐνώσ. καὶ κάλλ. cap. 6. p. 173 Cod. Leid. et quae ibi adnotavimus.)

Neque aliam in partem *Calypsus* fabulam [31] accepit *Plotinus*. De qua quidem etsi multo minus disceptatum videatur a Graecorum grammaticis philosophisque; neque tamen ipsa non in diversas partes tracta est. E quibus sententiis unam itemque alteram delibabo, quae quidem ad philosophorum

31) De hâc vid. Homeri Odyss. I. 50 seqq. V. 28 seqq. VII. 240 seqq. quos versus in brevem narrationem contraxit Nicephorus Greg. cap. XI. p. 64, ut alios taceam.

placita videatur quodammodo pertinere. Atque ille quisquis est apud Eustathium [32] physice interpretatur ita: Καλυψὼ μὲν ἐπὶ τῶν ἐνεσπαρμένων τῇ γῇ καὶ τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς κάμασι φυσικῶν δυνάμεων τίθεται, δι' ὧν αἱ τῶν καρπῶν προθέσεις ἐν καιρῷ γίνονται, κατὰ τὸ νέον φαινόμεναι, ἤτοι κατὰ τὸ ἔαρ. ὅθεν καὶ ἡ νύμφη συντεθεῖται· οἱονεὶ νεόμφη καὶ αἰολικῶς νύμφη. At vero vetus Hesiodi interpres (Theog. 659. p. 268 Heins.) aliunde caussam nominis repetit: Καλυψὼ δὲ, διὰ τὴν κάλυψιν, καὶ τὴν περιβολήν [33]. εἰώ-

32) Ad Odyss. I. vs. 1. p. 11 Basil. Qui recens de fabulis tradiderunt, cum de Circe tamen notiora (ex Xenophonte et aliis quibusdam) proferrent, de Calypsone ne γρῦ quidem ut plurimum. Quod silentium haud scio an iis Dammius imposuerit, qui in Lexico Homerico, ceteroqui bonae frugis plenissimo, (in Καλυψ.) ad aniculas senesque rusticos ablegari vult eos, qui in Calypsone significationum ambages sectentur: Circen *unicam* (vid. in Κιρκ.) commode per allegoriam posse explicari. Haec ille. Nos vero, qui sciamus quid Platonicis debeatur, nec haec vox nec cujusquam dictatoris edictum a nostro unquam consilio avertet.

33) Quod ibidem repetitur in Scholiis p. 269 supr. Καλυψὼ, ἡ περιβολή. Et vero tenenda est vis vocabuli καλύπτω propria: ambiendo, quasi *va-*

θεσαν γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἐν τοῖς διύγροις καὶ ψυχροτέροις τόποις διάγοντες περικαλύπτειν

se, cavo, obtego, unde κάλπη, καλύβη et similia, unde item *obscurandi* significatus ei verbo adjunctus. Cf. Lennep. Etymolog. L. Gr. p. 289. ibiq. laudatus *Toupius* Curr. noviss. in Suid. p. 216. Caeterum, quoniam hujus *nominis* mentionem fecimus, videamus insuper de uno loco itemque altero. Ac nuper admodum me adverterunt haec in *Hortis Adonidis* p. 268 (ed. Venet. 1496.): οἱ δὲ Ἴωνες αὐτὴν (Accusativum nominum femin. in ω, cujus forma Dorica et Aeolica proxime explicata erat.) εἰς οῦν ἐποίουν Σαπφοῦν καὶ Λητοῦν ὡς δηλοῦσιν αἱ χρήσεις. φησὶ γὰρ ὁ Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ πρώτῃ ἱστορίᾳ οὕτως· τὴν Ἰναχοῦν. ἀπὸ τῆς εὐθείας τῆς Ἰναχὼ γεγονέναι. καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς εὐθείας τῆς Βουτώ. ὁμοίως καὶ παρ' Ἱππόνακτι (leg. Ἱππώνακτι) πῶς παρὰ Κυψοῦν ἦλθε. Herodianus grammaticus in eâdem doctrinâ paullo ante (p. 267) ad partes vocatur, sed quae h. l. id nomen sequuntur, ita ad *Herodotum* pertinent, ut vix opus sit hujus nomen supplere. Est locus I. 1, frequentatus Grammaticorum mentionibus (ut Gregor. Corinth. p. 427 Schaefer. Quae eadem fere sunt in Grammat. Cod. Schellersh.), et nuper admodum a viris doctis iterato tractatus. Est autem in Cod. Herodot. *Schellershem.* plane ita scriptus ut in Med. et Remig.: κατὰ τωυτὸ δὲ καὶ Ἕλληνες λέγουσιν Ἰοῦν τὴν Ἰνάχου. Sed de Herodoto referet *Schweighaeuserus* V. C. cui illum codicem ipsius possessor, vir illustriss.

ἑαυτοὺς καὶ φυλάττειν διαφόροις περιβολαῖοις. Quae nos non moramur: illud multo

conferendum eâdem munificentiâ concessit, quâ et hunc mihi aliosque aliorum scriptorum. Grammatici autem illius verba sic suppleveris: — Ἡρωδιανός· Ἡροδότου ἐν τῇ πρώτῃ ἱστορίᾳ οὕτως· τὴν Ἰναχοῦν· ἀπὸ δὲ τῆς εὐθείας τῆς Ἰναχὼ γεγονέναι. Reliqua item lacunosa ita supplet *Werferus* noster, quem Herodoti non minus quam Grammaticorum studiosissimum ad haec ego attendere jusseram: καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς εὐθείας τῆς Βουτὼ ἐν τῇ δευτέρᾳ, ἐς Βουτοῦν πόλιν (scil. φησὶν Ἡρόδοτος, ex praecedentibus. Tu vide lib. II. cap. 59. 63. 67.) Idem Hipponactea illa dupliciter expediri posse arbitratur, vel sic:

. . . . ‒́ ⏑ ‒ | ‒ ‒́ ‒́ ⏑

. . . . . πῶς παρὰ Κυψοῦν ἦλθε,

ut fragmentum hoc dimidiam fere partem efficiat sive trochaïci sive jambici versûs Hipponactei; vel sic, ut liberemur isto suspecto nomine Κυψοῦν:

. . . . ‒́ ⏑ ⏑⏑ | ‒ ‒́ ‒́ ⏑

. . . . . . πῶς παρὰ Καλυψοῦν ἦλθε,

ut syllaba *longa*, quae in *priori* parte hujus jambici versus detruncati est posterior, ponatur in *binas breves* soluta esse; cujus quidem licentiae non prorsus dissimile exemplum ex ipso Hipponacte laudet Hermannus in Metricâ ver-

magis congruit priori isti interpretationi, apud Eustathium obviae l. l., quod illic, pau-

nac p. 74. Utut statuas: illud nemo nescit saepius corruptum esse hoc nominis, nec minus verbum καλόπτειν, quod v. c. non semel abiit in κάμπτειν et vicissim, docente Bastiō Epist. crit. p. 46. et Comment. Palaeogr. p. 724. Ex hoc quidem verbo ductum monstri nomen κάμπη monstruosas corruptelas peperit. E quo genere una etiamnum obsidet locum *Ciceronis*, quem hâc datâ occasione emendabo. Ita enim ille *de Finib.* II. 17: „Idemque erit Epicuro vestro faciendum, si suum finem honorum sequi volet, quod Scipioni, magnâ gloriâ propositâ, si Hannibalem in Africam retraxisset. Itaque quantum adiit periculum? ad honestatem enim ille omnem conatum suum referebat, non ad voluptatem. Sic vester Sapiens magno aliquo emolumento commotus, *animi* (vulg. lect. sed codd. *cum*) *caussâ*, si opus fuerit, dimicabit. Lege: *immani cum Campâ.* H. e. cum portentosis et ipsius *Africae* belluis dimicabit Epicureus Sapiens, tanquam alter Bacchus, qui *voluptarius* deus nihilo tamen minus illud *Libyae* monstrum *Campen* perdomuit. Historia apud Diodorum Siculum III. 71. Nomen monstri Κάμπη, a κάμπτω, unde item καμψός. Ab *hoc* si Cicero formam *Campsa* (fortasse ex poëtâ; ut ap. Priscianum est illud Ennii *campsare*, X. p. 906) duxerat: procliviorem fecit lapsum librariorum, in multo notioribus vocabulis graecis barbarisque labentium. Illud *si opus fuerit*, post *volupta-*

cis interjectis, legitur, videlicet hoc: Τελεθὼ δὲ κροκόπεπλος λέγοιτ' ἂν ἀπὸ τοῦ τοὺς τελευτῶντας πηγαίοις ὕδασι καταλούεσθαι, καὶ μέλανα ὥσπερ πέπλα ἀμφιέννυσθαι. οἶμαι δὲ καὶ Καλυψώ, διὰ τὸ μετὰ τοῦτο καλύπτεσθαι τούτους καὶ τῷ χοῒ παραδίδοσθαι. Dixi haec non abhorrere a primâ illâ ratione. Nam qui Cerealium religionum indolem perspexerit, is norit oportet, unius ejusdemque naturae esse has duas vires, adeoque pro unâ et ipsas debere haberi: cum eam vim, quae semina, terrae solo per hiemem occaecata, vere novo in lucem reducat, et virescere faciat, tum illam alteram, quae, hominum corporibus in terram cadentibus, humique conditis, animam nihilo secius conservet, et novis deinde corporibus induat.

tem — emolumento, joci caussâ additum, ut saepius apud Terentium et alios (docente Mureto Epistoll. I. p. 456 seq. Ruhnken.). *Bacchicarum* autem rerum in notandis *Epicureis* similitudinem aucupatur Cicero etiam alibi, ut in fragmento Academicorum (ap. Augustinum contra Academ. III. 7.): „Contra ille (Epicurus), convocatâ de hortulis in auxilium quasi liberâ turbâ temulentorum, quaerentium tamen, quem *incomtis unguibus bacchantes asperoque ore discerpant* — instat acriter.“ — Sed satis de his.

Verum omittamus nunc quae alii, fortasse plurima, de hâc fabulâ excogitavint, veniamusque ad ea, quae *Platonicae doctrinae* manifesta documenta habent. Quam in rem classicus locus apud eundem Eustathium est. Eum integrum adscribamus. Ita enim ille (ad Odyss. I. vs. 51. p. 18. supr. Basil.): Ὅτι τὴν Καλυψὼ, εἰ μὲν βασίλισσα καὶ ἦν οἱ γεωγραφοῦντες [34] παραδιδόασι, μικρὰ περιεργάζονται οἱ παλαιοί. μεταπλάττουσι δὲ αὐτὴν τῇ ἀλληγορίᾳ εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς σῶμα, ὡς συγκαλύπτουσαν ἐντὸς δίκην ἐλύτρου τὸν ψυχικὸν μάργαρον· ἥτις καὶ αὐτὴ κατεῖχε τὸν φιλόσοφον Ὀδυσσέα, ὡς ἄνθρωπον ἐνδεδεμένον σαρκί· καὶ μυθικῶς εἰπεῖν ἐν ἀμφιρύτῃ νήσῳ [35] ὄντα

34) vid. Strabonem VII. p. 457 (p. 298), ubi Callimachus notatur, quod Calypsus insulam Gaulum (Γαῦλον) dixerit. Cf. *Apollodori* Fragmm. p. 421 ed. Heynii alter. Caeterum Eustathii locum hunc Nicephori Gregorae loco lacunoso adhibuit *Columbus*, vid. p. 147 seq.

35) Odyss. I. 50 seq. Atque de *Ogygiâ* (Ὠγυγίᾳ) insulâ ibidem ab Eustathio haud pauca proferuntur; quae afferre longum est, nec necesse post ea, quae de hoc vocabulorum genere disputavit in Lennepii Etymol. L. Gr. p. 665 seq. Tib. Hemsterhusius. Adde nunc emendata Tzetzarum

δενδρηέσσῃ, ἥτις ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης, τουτέστιν ἐν ὑγρῷ σώματι ὄντα, καὶ ὡς ἂν ὁ Πλάτων εἴπῃ, [36] ἐπιῤῥύτῳ καὶ ἀποῤῥύτῳ· ἔτι δὲ ὑλαίῳ καὶ ἀμφιλαφεῖ τοῖς πάθεσι, τοῖς τε ἄλλοις, καὶ τοῖς περὶ γαστέρα καὶ ὄμφαλον. καὶ αὕτω μὲν Ὀδυσσεὺς

Scholia ad Lycophron. 231. p. 496. ibiq. Muellerum et Pherecyd. Fragg. p. 51. ibiq. Sturz. ubi de ὠγήνῳ, et qui nuper admodum de his vocibus optime monuit, Buttmannum in libello vernaculo de diluvio p. 46 seq. Undecunque enim manarint haec vocabula, illud nemo ambiget, in eis omnibus inesse, praeter antiquitatis notionem, haud raro vim naturae humidae caliginosaeque adeoque perniciei, vario significatu; quo item *Gyges* referendus *Gygaeusque* lacus in priscis Lydorum fabulis (Homer. Iliad. II. 864 seqq. ibiq. interprett.) Quocirca equidem necdum pronuntiaverim de loco Eustath. l. ubi quod scriptum est: — ὠγύγια μέντοι ἁπλῶς οἷον κακά, Columbus (ad Nicephorum Greg. p. 143) reponendum censet: θηβαϊκά. Sed supra monui, de his alias a me disputatum iri. Nunc in clausulâ hoc teneamus, jam Hemsterhusio l. l. animadversum, antiquissimorum *philosophorum* hanc item vocem esse, et Empedoclem (vid. Empedocl. Sturzii, vs. 280. et p. 620.) ὠγύγιον πῦρ usurpasse.

36) In Timaeo p. 43 A. Steph. (p. 329 Bip.) τὰς τῆς ἀθανάτου ψυχῆς περιόδους ἐνέδουν εἰς ἐπίῤῥυτον σῶμα καὶ ἀπόῤῥυτον. Ad quem locum vid. Proclum p. 337 seq.

δυςαπαλλάκτως εἶχε τῆς εἰρημένης Καλυψοῦς, οἷα ὡς εἰκὸς φιλόζωος. Ἑρμοῦ μέντοι, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα αἰνίξεται ὁ ποιητὴς, μεσιτεύοντος, ὅ ἐστι λόγου [37], γέγονε τῆς κατὰ τὴν φιλοσοφίαν ποθουμένης πατρίδος, ἤγουν τοῦ νοητοῦ κόσμου· ὅς ἐστι κατὰ τοὺς Πλατωνικοὺς ψυχῶν πατρὶς ἀληθής. Ὁμοίως γέγονε καὶ τῆς Πηνελόπης, φιλοσοφίας, λυθεὶς καὶ ἀπαλλαγεὶς τῆς τοιαύτης Καλυψοῦς. λέλυται γὰρ τρόπον τινὰ τοῦ σώματος ὁ φιλόσοφος [38],

37) vid infra *Proclum* περὶ ἐνθσ. κ. κάλλ. cap. 6. prop. fin. ἑρμαϊκοὶ — εἰς λόγους — μεταβαίνοντες, ibiq. Annot.

38) *Plutarchus* de vitand. aer. alien. p. 831 D. hunc ipsum Ulixis a Calypsone discessum alio transtulit nec invenuste. Tangit enim locos Homericos Odyss. V. vs. 264. 321. de vestibus fragrantibus, quibus ipsum proficiscentem circumdedit Calypso, et deinde addit: ἀλλ' ἐπεὶ περιτραπεὶς καὶ βυθισθεὶς μόλις ἀνέσχε, τῆς ἐσθῆτος γενομένης διαβρύχου καὶ βαρείας, ἐκείνην μὲν ἔρριψεν ἀποδυσάμενος, κρηδέμνῳ δέ τινι γυμνὸν ὑποζώσας τὸ στέρνον, νῆχε παρὲξ ἐς γαῖαν. Quam ipsam tamen rem, probabile fit, aliam in partem fuisse acceptam cum a priscis, Orphicis, aliis (vid. Mytholog. m. III. pag. 455. 534 seq.) tum a *Platonicis*. Quod intelligitur ex eodem *Procli Commentar. in Alcib.* I, unde infra alia

καὶ ἀσχέτως τούτῳ συνέχεται. καὶ ἔστιν οἰκεῖον εἰπεῖν τὴν τοιαύτην Καλυψὼ πρὸς τὸν ἀπόδυμον (leg. cum ed. Rom. ἀπόδημον) αὐτῆς τῇ διανοίᾳ φιλόσοφον, ὅτι ὁ νοῦς σοῦ παρὼν ἀποδημεῖ: „Veteres non moleste operoseque inquirunt, an Calypso sit regina; quam geographi quoque tradiderunt. *Sed allegoriae in corpus humanum transfigurant, utpote quae haud secus atque involucrum quoddam animae margaritam tegat;* quae et ipsa philosophum Ulixem detinuit, *hominem nempe adhuc corpore implicitum;* et, ut secundum fabulam loquamur, commorantem in insulâ circumfluâ et silvosâ, quae umbilicus est maris, *hoc est, in corpore humido,* sive, ut *Platonis* utar verbis, cui semper aliquid influit et defluit (in influente et effluente corpore *Ficin.* ex *Ciceron.*), ac praeterea materiali, et affectibus cupiditatibusque exube-

excerpta dedimus. Ita enim ille (in excerptis Ficini p. 259): „*Nam animae descendenti adnatae sunt ex mundo multiformes vittae, vestesque variae trahentes quidem ipsam in compositionem caducam, obstantes autem contemplationi separatorum.*" Vides, haec si sequaris, Ulixem, abjectâ veste odoriferâ, enatantem e fluctibus, animam esse corporis blandimenta spernentem, et res fluxas omnes ejicientem.

ranti, cum aliis, tum iis, quae circa ventrem sunt et umbilicum. Ab hujus igitur, quam dicimus, Calypsus congressu difficulter avelli potuit Ulixes, vitae videlicet amans. Mercurii tamen, ut infra significaturus est poëta, hoc est rationis interventu, *recepit eum patria secundum philosophiam desiderata, id est, mundus intelligibilis, quae secundum Platonicos animarum vera est patria.* Similiter eum, post repudiatam ejusmodi Calypsonem, jam liberum Penelope sua (hoc est) philosophia tenuit. Nam solutus est quodammodo a corpore philosophus; et, licet in eo sit, coërceri tamen ejus vinculis nequit. Potestque Calypso haec discedenti ab ipsâ philosopho apposite dicere: Mens tua praesens peregrinatur." Haec ille. Qui si vel maxime disertam Platonicorum mentionem philosophorum omisisset: tamen nemo quisquam, qui quidem haec *Plotini*, (loco laudato p. 56 G. — 57 A.): φεύγωμεν δὲ φίλην ἐς πατρίδα, — — πατρὶς δὲ ἡμῖν ὅθεν παρήλθομεν κ. τ. λ. [39] — igitur nemo qui haec legerit, quorsum illa spectarent, ignorare poterat. Qua-

39) Cf. libr. *de intellectu* p. 555 D. ubi de triplici genere hominum: de voluptariis, de activis et

propter nihil est quod hic quidem praeterea adjiciamus. De aliis infra videbimus in Annotatione Plotiniana.

III.

Rationis Plotinianae universae (Systematis Plotiniani) extremis lineis ducta adumbratio et

Constitutio loci de Pulcritudine, ex decretis philosophorum Platonicorum.

---

§. 12.

Haud paucos fore arbitror, qui hunc Plotini librum *περὶ τοῦ καλοῦ* annumerent more aestheticis (quos quidem satis inepte nostrates dicunt, rectius dicturi libros de doctrinâ ipsius Pulcri): cum potius ad *moralia* pertineat. Quocirca faciendum est nobis, ut commonstremus, ubi locorum, in Academiae spatiis, primum exstiterit *haec*

de sublime tendentibus. Homo sublime spectans desiderioque pulcritudinis ductus redit ad superna, ὥσπερ ἐκ πολλῆς τινος πλάνης εἰς πατρίδα εὔνομον ἀφικόμενος ἄνθρωπος.

Pulcritudinis disciplina, et quo numero eadem a Platonicis deinceps maximeque a Plotino fuerit habita. Quod quidem longum est explere, et cum pulvisculo exhaurire. Nam quo unius alicujus loci gradus aperiatur dignitasque, quam is obtinuerit in universâ aliquâ ratione cujusvis philosophi: necesse est utique eam ipsam rationem universam e suis fontibus repeti, et per singulos deinde meatus suos et quasi anfractus perlustrari et exigi. Atque hoc nos, si Deus annuerit, Plotino praestabimus in Prolegomenis ad ejus opera. Nunc quidem, in hoc specimine editionis et quasi praelibatione, praecipienda nobis hujus *constitutio loci* est. Qui tamen ipse ne solitarius haereat et sejunctus ab universo decretorum Plotini complexu: age nunc universa lustremus paulisper, donec singula aliquando vacabit ejus rationis latibula perreptare, et nosmet totos dare ad eam penitus investigandam. Qui, priusquam ad hunc librum legendum se det, uberius de Plotini ratione universâ cupiat edoceri, consulat *Tennemanni* Historiae philosoph. Tomum sextum.

§. 15.

Adumbratio rationis Plotini universae.

Est Plotinus ex eo genere philosophorum, qui tria rerum principia ponunt. Quod ipse disertis verbis profitetur in libri *adversus Gnosticos* exordio p. 199. A — C. De reliquis, qui idem sentirent, exposuit Ruhnkenius in Dissertatione de vitâ et scriptis *Longini* §. 5. (p. 314 seqq. opuscull.). Jam *primum illud* summumque, unde omnia suspensa facit Plotinus, non uno eodemque ubivis nomine appellat, sed multiplici, vario respectu. Nunc enim idem ei dicitur τὸ πρῶτον, nunc τὸ ἕν, nunc τὸ ὄν, nunc vero τὸ ἀγαθόν, ne plura congeram in re satis vulgatâ. Atque de singulis appellationibus disputare molestum sit, nec hoc quidem loco necesse. Illud adjiciam, quod ad moralia spectat, cujusmodi libro nunc cum maxime praefamur; videlicet illud τὸ ἓν haud raro accommodatur ad actionem et vitam, opponiturque τῷ πλήθει, veluti cum de fugiendâ multitudine praecipitur ex ratione Platonis. Quâ de re infra pluribus agemus ad Proclum περὶ ἑνώσεως καὶ κάλλους. Altera appellatio τὸ ἀγαθόν, licet latissime

pateat, tamen et ipsa refertur ad moralem doctrinam, quatenus quicunque sunt fueruntve aut futuri sunt universi summum bonum expetunt, hujusque student participes fieri. Vim appellationis omnium optime docebit ipse Plotinus cum in libro nostro p. 55 F. ed. Basil. (p. 46 seqq. Heidelb. nostr.), tum praecipue in sequente, de *primo Bono*, p. 61 seq. Jam longum est referre quae plurima noster philosophus praedicat de summo principio, *Bono*. Hoc teneamus, in eo inesse caussam rerum omnium, neque tamen ipsum proprie dici posse aut *efficere*, aut *cogitare*; quid? ne *esse* quidem (vid. locum laud. et cf. p. 552 B.). Quod postremum ne inepte aut etiam sinistre interpreteris, cautum est locis aliis, velut ubi summum Bonum explicatur tamquam ipsum sibi sufficiens, nihil prorsus appetens, ex se ipso producens rerum omnium principia reliqua. Inde quidquid est, quatenus in eo est, bonum est, pulcrum est, quoniam illud (Bonum) est super pulcrum (*ὑπέρκαλον*) et super optima caetera (*ἐπέκεινα τῶν ἀρίστων*). Neque in eo quidquam malum est; utpote quod (malum scilicet) in iis rebus est, quae *vere non sunt*. Est enim *malum* hoc ipso malum, quod verâ

essentiâ caret (p. 72 seq.) nihilque aliud est malum primigenium, quam ipsa materia (ὕλη p. 77 seq.).

Alterum principium primique principii simulacrum est *mens* (ὁ νοῦς p. 488 A. infr.). Quod quomodo ab ipso Bono manarit, et quasi progenitum sit, uberius explicatur ibidem (p. 493 seqq.). Nec aliam ob caussam νοῦς et quidquid ad eum pertinet Platonico nomine dicitur ἀγαθοειδής, quasi dicas: *boniformis* (Plotin. p. 352 E. coll. Platon. Republ. VI. p. 120 Bip.). Mens autem sive intellectus est idem atque *mundus intelligibilis.* In eo mundo insunt omnium rerum, quotquot sunt, *ideae*, sive omnibus numeris absolutae perennesque rerum species. Quae species et ipsae sunt singulae intelligentiae, quarum universitate continetur intelligentia suprema (p. 361 seq.). Quidquid porro in eo mundo intelligibili habitat, nullius rei est indigens, sed sibi ipsum sufficiens manet in se, et quiescit tanquam beatissimum. Est igitur ille mundus *verus* et primus mundus (p. 255 B — E. coll. p. 485 A — F.). Igiturque omnia immortalia, intellectum omnem, deum omnem, omnem animam eaque omnia perennia mundus intelligibilis com-

plectitur (ibid. A.). Atque idem mundus exemplum est *mundi sensibilis*. Quidquid enim in hoc est stellarum, terrarum, plantarum, animalium, cum terrestrium, tum aquatilium, marium, fluminum, illud omne ad intelligibilium rerum exemplum est expressum. Et quemadmodum hic sensilis mundus est animal (ζῶον), animalia omnia complectens, sic intelligibilis et ipse animal sit necesse est (p. 704 infr. seq. supr. coll. p. 562 A. B.)

Sequitur *tertium principium*, *anima* (ψυχή). Nam sicuti *mens* generatur a summo *Bono*, ita *anima* rursus e *mente* nascitur. Item, sicut mens imperfectior ipso Bono est, sic anima mente est deterior. Atque cum anima sit mentis ratio (λόγος) et actus (ἐνέργεια): tertio illa loco abest a summo Bono; utque hoc nullius entis [40] indiget, eo quod ipso sit superius, mens autem indiget Boni: sic anima rursus indiget mentis, estque adeo

40) Si quis forte haec fastidiat, is recordetur, *Muretum* ipsum illum, in disputationibus quidem philosophis, egregie patrocinari ejusmodi vocabulis, quae vetus Latium non agnoscat, ut *ens*, *possibile* et *impossibile*, similibusque. Vid. v. c. ejus Scholia in Senecam p. 65 ed. Ruhnk.

anima mentis quaedam imago obscurior (p. 484 A — C supr. coll. p. 487 F. G.). Est porro *vita actusque* anima non minus quam intellectus, sed tamen debilior intellectu. Videt quoque anima pariter atque mens, sed lucidius haec, obscurius illa. Quidquid enim videt, videt in mente, neque vero in se ipsâ, quemadmodum in seipso videt singula intellectus. Quidquid porro procreat, non pura intemerataque essentia est, sed mixta et obscurata quodammodo (p. 488. seq. 494. 536 C. 615 C — D. adde quae ad illam sententiam: *mens videt*, *νοῦς ὁρᾷ*, laudavi in *Studiis* I. p. 100.).

Jam quemadmodum illâ primâ summâque intelligentiâ continentur et quasi comprehenduntur ceterae intelligentiae omnes, tamquam suo genere formae singulae: *ita prima summaque anima continet ceteras animas universas*. Dicitur autem illa prima anima *mundi anima* (*ἡ ψυχὴ τοῦ παντός* sive ἡ ψ. *τῶν ὅλων*). Ab ejus vero animae praestantiâ, licet genere eaedem, nihilo tamen secius virtute deficiunt animae reliquae omnes (p. 471 A — C infr. p. 615 B. C.). Necesse autem erat animam nasci, quo existeret mundus externus; siquidem in mente solus in-

ternus mundus continetur (p. 477 seq. 493 seq. coll. p. 294.). Sunt vero plures animarum, cum universae, tum humanae animae, vires; atque illa prior, cum ad mentem convertitur, repletur ejus ideis sive formis, quas ipsa in mundo exprimit: contra cum ad alium motum progreditur, suum efficit simulacrum, scilicet sensum in animalibus inque plantis naturam (p. 494 G.)

Jam, ut haec, quae paullo uberius explicuimus, paucorum verborum ambitu comprehensa ad locum de *Pulcritudine* convertamus: hoc sibi volebat universa Plotini ratio:

1) ut Unum esset Summumque, undeque omnia manarent; quod, licet ipsum proprie non posset *essentiae* cogitatione nomineque satis apte declarari: omnium tamen essentiarum atque adeo ipsius etiam *esse* fons esset et universa origo.

2) ut quidquid ibi *Unum* esset, illud in *mente* et per mentem jam redderetur *duplex*. Etenim *intellectus*, ad illud Unum conversus, idque intuens, gignit ideas, et definite cogitandi habet primordia.

3) Ad intellectum porro conversa *anima mundi* eumque intuens, rerum, quot-

quot in hoc mundo sensili sunt, diversitatem et multitudinem procreat. Quarum quidem universitas, demtâ mente, nunquam pro unitate possit haberi (sive tanquam unum cogitari); neque mens unum sibi informare possit sine Uno et Bono, id est sine ipsius mentis rerumque omnium auctore, genitore adeoque *summo Deo.*

Atque, sicut ex hujus sensilis mundi pulcritudine cognoscimus pulcritudinem intellectus, tanquam genitoris omnium rerum, quae in mundo sunt: ita per intellectum ascendimus ad summum Bonum Pulcritudinis universae fontem (p. 352 F. G.). Hinc duplex Venus, duplex Amor. Hic quidem circa multitudinem trepidat circaque ea, quae in corporibus placent. Coelesti contra amore immortalique flagrat anima, quae secundum naturam (κατὰ φύσιν, vid. Proclum infr. περὶ ἑνώσ. κ. κάλλ. cap. 1. ibiq. annot.) amat; id est, quae tanquam virgo pulcrum affectans cum Deo se conjungi desiderat (Plotin. p. 768 C. D.).

§ 14.

Constitutio loci de ipso Pulcro.

Jam, ut de hoc loco penitius quaeramus: pertinet is, ex Platonicorum quidem ratione philosophorum, ad *Moralia.* Quocirca qui Plotinianorum librorum ordinem descripsit *Porphyrius*, hunc librum περὶ τοῦ καλοῦ retulit in eam Enneadem, quae τὰ ἠθικώτερα continet, sive ἠθικωτέρας ὑποθέσεις, ut ipse docet in Plotini vitâ, cap. 24. Quod unum avertere nos debet a cogitatione libelli aesthetici (ut iterum utar vulgato nomine), quales hodieque de Pulcritudine scriptitantur.

Etenim Plotinus in libro *de Dialecticâ*, quo ipso hujus doctrinae de Pulcro vis aperitur, proficiscitur a notione τῆς ἀγωγῆς (*reductionis*), et continuo subjicit quaestionem de modis, sive viis, quibus reduci ad summum Bonum (*τὸ ἀγαθόν*) homo natus possit (p. 19 seq.). Nimirum anima humana traditur coelitus delapsa in hoc terrenum mortaleque corpus, variis de caussis, quarum partim supra attigimus, partim Noster explicat, in libro περὶ καθόδου ψυχῆς εἰς τὰ σώματα (*de descensu animae in corpora*). Ei

descensui opponitur ascensus animae, sive *regressus*. De hoc exposuerat *Porphyrius* περὶ ἀνόδου ψυχῆς, copiosissimo opere, nunc quidem perdito, sed quod *Augustinus* lectitavit, et in examen vocavit libro decimo de *Civit. Dei* capp. 9. 10. 24. 26. 28. cf. egregiam Disputationem *Lucae Holstenii de vitâ et scriptis Porphyrii*, cap. 8. p. 46 ed. Londin. Qui ibidem ita: „Cum animam, ad inferiora vergentem, eo fine corpori immergi crederent, ut a *terreno affectu purgata* ad Deum auctorem et originem suam reverteretur, *varias statuerunt purgationum species*, quarum beneficio mortalitatis vinculo exsoluta, pura ac libera, ad pristinam εὐζωΐαν rediret." Haec Holstenius.

Scilicet alii plurimum tribuebant arti theurgicae (τῇ τελεστικῇ), eamque rem explicuerat *Proclus Lycius* duobus libris περὶ ἀγωγῆς (Suidas in Πρόκλ. Cf. etiam *J. A. Fabricium* ad *Marini* vitam Procli, cap. 28.). Contra *Porphyrius* in illo ipso opere de regressu animae docuerat, inferiorem tantum animae partem posse illâ arte purgari aliquatenus (vid. Jamblich. de Mysteriis Aegypt. Sect. V. cap. 6. p. 121. ibiq. Galeum. p. 264. De animae partibus ex Platonicorum doctri-

nâ infra paucis dicemus in Annot. ad Plotin.), superiorem non posse. Commendaverat potius, pariter atque alii, *virtutes philosophas*, tanquam solas effectrices omnibus numeris absolutae purgationis (Porphyrii Sententiae nr. 54.). Inde per horum philosophorum scripta frequentatur mentio virtutum καθαρτικῶν. Videlicet animam virtutis studio, id est, philosophiâ purgari inprimis et Plato docuerat, et vero etiam Aristoteles, quorum locos primarios nuper citavit Wyttenbachius ad Platonis Phaedonem p. 172. Huc item spectaverat illud a plurimis celebratum placitum, a Porphyrio maxime, ὅτι οἱ πολλοὶ οὐ φιλόσοφοι; nempe paucis esse concessum ad Deum pervenire per virtutem intelligentiae, plerosque naturae subjectos vivere. Quam in rem plura proferam ad *Proclum* περὶ ἑνώσ. κ. κάλλ.: hoc loco sufficiat laudasse unam disputationem Porphyrii de Regressu Animae apud Augustinum de Civit. Dei lib. X. cap. 24. p. 264 ed. Paris.

Jam, ut *Plotinianae de Pulcro ipso* doctrinae rationem pressius persequamur, est ea ex primariis veteris philosophiae fontibus ducta. Nam primum quod apud Platonem in *Convivio* (cap. 23. p. 74 Wolfii) Diotima

Amorem (Ἔρωτα) magnum docet genium esse, qui quae in rerum naturâ disjuncta sint, conjungat copuletque, atque homines inter deosque internuntius illorum animas, pulcritudinis sensu excitatas, cum his concilict, et in deorum quasi domicilio collocet: haec ipsa principis philosophorum decreta et quasi oracula Plotinus explicuit libro singulari *de amore* (περὶ ἔρωτος) suaeque universae rationi accommodavit. Porro in Phaedro (vid. cap. 28. p. 248. p. 25 Ast.), nec minus in libris de Republicâ (vid. inprimis lib. VII. p. 533 E, seqq. p. 165 seqq. Bip.) idem ille divinitus tradiderat de variis ingeniis hominum, respectu habito summi Boni, quod omnes consectari debeant.

In quâ disquisitione a Platone varia commemorantur hominum genera, cum alia alibi enumerata, tum haec in *Phaedro*, l. l.: hominis *philosophi* (φιλοσόφου), *pulcrum amantis* (φιλοκάλου), *amatorii* (ἐρωτικοῦ) et *musici* (μουσικοῦ). Infinitum foret omnes omnium philosophorum sententias locutionesque indicare, quae ex his locis ductae deinceps sunt; veluti, ubi *Plutarchus* illud φιλόκαλος καὶ φιλόσοφος junctim profert in libro *Quomodo quis suos in virtut. profect.*

sent. cap. 10. pag. 309 A. Wyttenb. Ego praemittam *Platonicorum* reliquorum paucos locos, et continuo accedam ad ipsum philosophum nostrum. Scilicet ex illis Platonis locis profecerunt hi: Jamblich. in epist. ad Sopatrum in Stob. Florileg. cap. 79. p. 471; Proclus in Platonis Theolog. p. 404. itemque in Platon. Polit. p. 365 seq. Plotinus vero suam indidem doctrinam *triplicis* viae accedendi ad Deum penitus propemodum suspensam fecit. Eo enim auctore ternae redeundi ad coelestia viae patent hae: per *musicen* (*μουσικήν*); per *amatoriam* (*ἐρωτικήν*); per *dialecticam* (*διαλεκτικήν*), sive *metaphysicam*, ut primariam philosophiae partem. (Plotinus περὶ διαλέκτ. p. 19 — 21 Basil.). Ita enim quaerit (p. 19 A.):

„Quaenam ars vel ratio vel studium nos, quo eundem est, reducit, scilicet ad summum Bonum, ad primum principium? Respondetur ex decreto Platonis: qui pervenire velit, eum esse philosophum musicumve aut amatorem oportere; singulorumque processionem esse duplicem, alteram proficiscentibus ad supera, alteram eodem jam profectis. Atque illud prius sic explicatur trifariam (ibid. pag. 20), ut mon-

sitatur quomodo singuli ad summum Bonum reduci queant. Jam primum, quando *musicus* excitatur concentu sonorum: videndum est, ne adhaerescat, et stupens quasi retineatur sensibilium sonorum illecebris, velut Sirenum vocibus, verum ut sequatur quod numerosum inest in cantibus; utque separando materiam (χωρίζοντα τὴν ὕλην) paullatim erudiatur ad intelligibilem harmoniam percipiendam, atque ita, adjunctis philosophiae rationibus, pulcrum ipsum, quod in mundi concentu inest, assequatur.

Amatorius, uti memor est verae pulcritudinis, ita sejunctus ab eâ non valet perdiscere, sed percussus ab istâ pulcritudine, quae sensus ferit, varie agitatur. Propterea assuefaciendus est ad sentiendum unum illud Pulcrum, quod in singulis corporibus pulcris inest; indeque quasi per gradus et manu adducendus est ad pulcra instituta, leges, artes quodque in virtutibus pulcrum inest; atque hinc ad intelligibile pulcrum et tandem ad ens ipsum ([41] ibid. p. 20. D — F. cf. Platon. Conviv. cap. 27 seqq. p. 86 seqq. Wolf.).

41) Eisdem fere argumentis utitur Plotinus adversus *Gnosticos* (Enn. II. 9. p. 215 D — F.). Qui

Sequitur tertia via, quae est *philosophi*. Huc pertinent quae Platonicae rationis sectatores *de gradibus* tradunt, quibus anima paullatim pura divinaque redditur. Scilicet

cum docerent despiciendum esse mundum et mundana omnia atque adeo deos, qui in mundo regnent; probatum it Noster, pervertere ipsos ordinem universi, et adimere sibi ipsos *media*, quibus ad *superiora* possint pervenire. Nam caecus sit, qui non videat quam pulcra aptaque sint in hàc naturà rerum plurima, stellarum speciem, distributionem et ordinem et quae praeterea in corporibus vel sonis pulcra sub sensus cadunt. Atqui hominem musicum pulcrique amantem hàc ipsà corporearum rerum specie excitari ad contemplandam intelligibilem pulcritudinem. Contra, qui pariter pulcra atque turpia se spectare dicat, atque adeo quod intercedit haec inter illaque discriminis plane tollat, eundem tollere necessario differentiam inter pulcros mores turpesque, neque anteponere doctrinas honestaque studia caeteris, neque pluris facere ipsum Deum; siquidem quidquid in corporibus pulcrum sit, pulcrum esse appareat propter animam intellectualem et pulcritudinis auctorem Deum; neque fieri posse, ut quod extrinsecus sit reverà pulcrum, intrinsecus sit deforme (ibid. p. 216 C — G.). Etiam *Proclus* (comment. mscr. in Alcib. prior.) de animarum generibus disputans commonstrat, quomodo eae, quae *amatoriam vitam* elegerunt, cum ipsae moveantur *pulcritudine*, tum ad eandem sentiendam alios convocent excitentque.

ii ita distinguunt, ut inchoari illam perfectionem dicant καθάρσει, tanquam primo instituto. Ei succedere, tradunt, λύσιν, sive ἀπαλλαγήν, et cumulum denique addi per τελείωσιν (Jamblich. de myster. Aegypt. V, 6. ibiq. Galeus p. 264.). Jam *philosophum*, ut Plato, ita Plotinus dicit, naturâ alatum esse, neque indigentem separatione, quippe jam per se volentem exsolvi (οὐ δεόμενον χωρίσεσθαι, — βουλόμενον καὶ αὐτὸν τῇ φύσει καὶ πάλαι λελυμένον, Plotin. de *dialect.* pag. 20 F.) [42]. Quamobrem hic quidem duntaxat demonstrante indiget, adhibendaque sunt ei *mathematica*, quibus incorporea cogitare et credere assuescat [43].

42) Cf. locum geminum p. 13 seq. G. Basil. ubi distinguit virtutem imperfectam eorum, qui etiamnum purgentur, et perfectam virtutem penitus expurgatorum hominum.

43) Πρὸς συνεθισμὸν κατανοήσεως καὶ πίστεως ἀσωμάτου. Fons universae hujus disciplinae, quae per musicam, geometriam dialecticamque juvenes ad suprema ducit, est in *Platonis Republicâ*, lib. VII. p. 522 seqq. Steph. p. 142 seqq. Bip. *Plotini* locos laudatos, ejus philosophi diserte factâ mentione, respicit *Joh. Philoponus* in *Aristotelis* lib. I. de Animâ. fol. A. 1. p. 2. quem locum infra Plotino adhibebimus. Etiam

Eam disciplinam excipit *dialectica*, quae disputat de *Bono* et *non Bono*, de *Sempiterno* et *non Sempiterno*; quae item de omnibus tractat, non opinione sed scientiâ, vacans ab errore circa sensibilia, unice intenta intelligibili, circaque ipsum operans (Plotin. de dialect. p. 21 A — C.). Atque haec ipsa dialectica omnisque philosophia cum alia praestat effecta, tum vero naturales etiam virtutes, per se imperfectas et caecutientes, perfectas perspicacesque reddit, et *morum disciplinam* suis ipsa principiis moderatur (ibid. p. 22 A — D.).

Jam illam *secundam* viam ad summum Bonum patefacit Plotinus hoc ipso libro de *Pulcritudine*. Est igitur, uti diximus, totus quantus *moralis argumenti*; id est, hoc agit eo libro philosophus, ut monstret, quomodo per *Pulcri* contemplationem homo paullatim re-

Proclus de Providentiâ et Fato cap. 12. (in Fabric. Bibl. Gr. IX. p. 379 Harl.) plane ad Plotini sententiam arithmeticâ geometriâque dicit animam a sensibus avocari, purgari intellectum, et ad ea traduci, quae incorporea sunt, solâque intellectus vi informantur.

ducatur ad illius (Pulcri) auctorem Deum, sive ad *summum Bonum* [44].

Quo vero penitius intelligatur, quem locum teneat hic liber in Plotini operibus moralibus: breviter exponam de reliquis, qui primae Enneadi, hoc est, corpori Moralium, accensentur. Primus liber ita inscribitur: *Quid animal, quid homo?* Alter: *de virtutibus;* tertius: *de Dialectica*, de quo saepius diximus; quartus: *de vitâ beatâ;* quintus: *utrum beatitudo in temporis productione consistat.* Sextus est hic ipse *de Pulcritudine.* Septimus est *de primo Bono et reliquis Bonis.* Octavus exponit *unde mala;* nonus ultimusque *de rationali exitu ex hâc vitâ.* (Porphyrius de vitâ Plotini cap. 24.)

44) Plotin. p. 80 D. Basil. „Proinde virtus non est ipsum pulcrum (*οὐκ αὐτὸ τὸ καλόν*, sic legi jubent codd. Ficini et mei plures pro *αὐτὴ τ. κ.*), neque ipsum bonum (*οὐδ' αὐταγαθὸν*, pro eo cod. Darmst. habet *οὐδ' αὐτοαγαθόν*). Utrumque enim ante ipsam virtutem est. Quae quidem participatione quâdam (*μεταλήψει*) pulcrum bonumque evadit.“ Caeterum quod primarium libri Plotiniani argumentum esse morale posui, idem ego haudquaquam propterea nego, inesse in eodem scripto multa, quae insigniter faciant ad artium pulcrarum naturam penitius intelligendam.

Quorum librorum universitatem qui paullo accuratius attenderit, is facile intelliget, includi hâc ipsâ orbem quendam, quo contineantur eae scientiae, quae ad moralem disciplinam maxime necessariae sunt. Nam' ut hoc delibem, nisi cognoscas, quid homo sit, quot et qualibus praeditus facultatibus, quid pro summo Bono habendum, quae reliqua Bona, quid et unde malum, adeoque quid fugiendum sit quidque expetendum: igitur haec nisi cognoveris, nunquam poteris recte utiliterque praecipere nec de virtutibus nec de vitiis, neque quibus viis vitanda sint ea, quae vitae beatae speciem prae se ferunt, et vicissim, quibus viis consectanda vera beatitudo ipsa sit.

Jam, quod supra vidimus expositum, *musici* hominis indoles itemque ejus, qui *Pulcrum ipsum amat*, spectat maxime sublimia, et ad regressum contendit, modo utraque recte erudiatur instituaturque. Atqui huic ipsi institutioni dicatus est hicce liber *de Pulcritudine*, isque nec minus pertinens ad ἐρωτικόν, sive *Pulcri amatorem*, quam ad μουσικόν, *concentus amantem*, et quidem propterea, quoniam hic nonnumquam in illum convertitur (vid. *Nostrum* de Dialect.

p. 10 D.), i. e. quoniam qui Pulcrum, quod inest in concentu vocum sonorumque, amat, facillime ipsius pulcritudinis amator evadit.

Versatur hic idem liber magnam partem in admonitionibus praeceptionibusque ad fugam earum rerum, quae sensus feriunt, inprimis quae vel sonorum dulcedine eos titillant, vel iisdem blandiuntur venustate mollitieque formarum. Est igitur hactenus mere *purgatorius* (καθάρσιος) hicce liber, panditque *aditum ad Philosophiam*, ut quae et ipsa quodammodo pertineat ad κάθαρσιν, sed nec minus tamen λύσιν perficiat atque adeo τελείωσιν [45]. Continetur enim vera philosophia *meditatione mortis*, non ut vinculum illud, quo natura corpus animamque colligavit, violenter abrumpendum suadeat

45) *Ciceronem* in *Hortensio* (quo libro et ipse *ad philosophiae studium cives suos erat adhortatus*, vid. de Finib. I. 2.) item descensum animae coelitus in corpora ejusque ascensum reditumque in coelum tractasse, porro fugam corporis voluptatumque, philosophiae studio perpetrandam, suasisse: unumquemque docere possunt ejus operis reliquiae, inprimis eae, quas Augustinus servavit. Vide Fragmenta Ciceronis operum philosoph. Tom. XIII. p. 308 — 317 Bip. et inde adhibe *Plotiniano huic libro* illa:

(quae fuit aliorum praeceptio philosophorum), sed ut nos adsuefaciat ad abducendum animum a sensibus, et ad vitam secundum mentem convertat.

His expositis spero nemini obscurum fore, nec quo loco ac numero sit habendus hic liber *de Pulcritudine*, neque cur a me potissimum speciminis prodendi caussâ e caeteris fuerit delectus. Et ut *purgatorium* (καθαρτικόν) diximus eum librum; sic idem eorum genere potest quodammodo censeri, qui Προτρεπτικοὶ (*exhortatorii*) dicuntur.

Restat ut videamus de altero Plotini libro, qui et ipse in Pulcri doctrinâ versatur, atque inscribitur: *de intelligibili pulcritudine* (περὶ τοῦ νοητοῦ κάλλους). Quod

de turpi damno voluptatis, cujus motus, ut quisque est maximus, ita est inimicissimus philosophiae cet. *de voluptatum invitamentis*; *de corpore, tanquam appendice animi*; *de doctrinâ initiorum*, cujus interpretes aliquid vidisse videantur, cum nos dixerint ob aliqua scelera suscepta in vitâ superiore, poenarum luendarum caussâ natos esse; *de migratione ex hâc domo in aliam meliorem*; *de insatiabili pulcritudine signorum coeli*, tandemque *de necessitate philosophiae studiorum ad feliciter migrandum*.

quidem paucis confici poterit. Eum librum a *Porphyrio* (de vit. Plotin. cap. 25.) ad eam Enneadem relatum videas, quae versatur circa *mentem* (*νοῦν*). Videlicet summum illud Bonum Unumque, sive Deus, de quo extremus extremae Enneadis liber est, is, per se proprie spectatus, fugit ipsum quoque intellectum; intraque manens, velut in recondito semper domicilio, cognosci nequit, nisi per gradus. Voluit autem patefieri suam essentiam per tria bona, in ejus quasi domicilii limine locata. Sunt eae ternae monades intelligibiles (*νοηταί*): *veritas* (*ἡ ἀλήθεια*), *pulcritudo* (*ἡ καλλονή*) et *congruentia* (*ἡ συμμετρία*). Vid. Platonis Philebum, unde haec doctrina potissimum ducta est, p. 64 seq. p. 317 Bip. et cf. quae infra in Annotatione ponemus ad Plotin. p. 55 D. E. Basil. De his monadibus singularem librum ediderat *Proclus Lycius*, ut ipse memoriae prodidit in commentariis in Platonis Rempubl. p. 433. Hodieque desideratur illud operis. Quae tamen ejus philosophi de pulcritudine sententia fuerit, cum aliunde potest intelligi, tum ex ejus libris in Platonis Theologiam (I. cap. 24. p. 59 seqq. et III. 8. p. 150 seqq.); et vero maxime ex ejusdem *Commentario mscr. in Platonis Alci-*

biadem priorem. Atque ex eo Commentario confecimus illum libellum, quem Plotiniano additum inscripsimus περὶ ἑνώσεως καὶ κάλλους (vid. infra in ejus partis prooemio pag. 73 seq.). Nam *Plotini* quidem hâc de re doctrina satis cognoscitur ex illo ejus libro, quem in hoc volumine edidimus, περὶ τοῦ καλοῦ, et ex Annotatione eidem subjectâ. Quo vero alterius ejus sectae philosophi hâc de re sententia cognosceretur: consultum duxi *Procli* has disputationes addere. Quod consilium arbitror nec eâ commendatione destitutum iri, quam apud eruditos Lectores Anecdotorum editio ut plurimum habere solet.

IV.

Exponitur de hujus Speciminis ratione itemque futurae editionis Plotini operum omnium. Additur notatio codicum mss. reliquorumque subsidiorum, quibus et in hoc volumine usi sumus et posthac utemur.

---

§. 15.

De ratione hujus Speciminis et de consilio editionis operum Plotini omnium.

Codicum Plotini hodieque superesse satis magnum numerum, nemo paullo eruditior ignorat, et loquuntur Bibliothecarum catalogi, quorum summam exhibuit *J. A. Fabricius* in Bibl. Graec. et qui eam recens edidit *Th. G. Harlesius* (Volum. V. p. 698.). Quocirca ego, posteaquam animum adjecissem ad id consilii, *ut Plotinum ederem*, de hujusmodi copiis comparandis mature cogitare coepi. Neque operae peperci nec impensis, quominus exsequerer, quod et Plotino prodesse existimarem reliquisque ejus sectae philosophis, et vero literis quoque graecis universis. Atque mirifica exstiterunt studia

hominum eruditissimorum et humanissimorum, qui in eo me consilio certatim adjuvarent. Itaque factum est, ut in hoc etiam *Specimine operum Plotini omnium* non haberem, quod inopiam conquererer. Et spes ostensa est plura etiam paratum iri ad eam ipsam editionem. Cujus in gratiam nunc cum maxime haec vota facio, ut offeratur mihi codex aliquis ejusmodi vel vetustatis, vel potius probitatis, qua fretus aliquando possim sordes abstergere, quas egregii philosophi monumenta aetatis longinquitate ignorantiâque hominum haud paucas contraxerunt. Nam, ut nec mediocriter emendationem adjuvare possunt ii libri, quos adhuc contulimus; tamen, si veri esse volumus, non eum ubique usum praestant, quem flagitare videtur Plotiniani textus, qualis nunc quidem est, conditio. Sunt enim mala hinc inde sic inveterata, ut medicinam facere non possis, nedum fomenta ex codicum quidem subsidiis adhibere. Neque enim nunc loquor de iis medelis, quas aliunde conquirere licet, maxime e lectione usuque scriptorum cum aliorum tum ejusdem potissimum generis: codices, vereor, ne ad unum omnes recentiores sint, quam ut sufficiant evellendis vitiis, quae

altiores radices egerint. Nolim de libris scriptis universis pronuntiare, quos universos necdum vidi, et malim posthac mendax quam verax reperiri: sed tamen, quod adhuc usu compertum habeo, in locis corruptissimis, lacunosis, conclamatis permultis nullus adhuc inventus codex est, qui rem praesenti auxilio restitueret. Contra, in nullis fere non, optimis quoque libris, praeter menda varii generis aperta, molestae farraginis plurimum, et, ut uno verbo dicam, σποδὸς καὶ ἄνθρακες! Quapropter noli mirari, saepiuscule stomachatum etiam esse, ubi, in hâc multitudine variantium lectionum, ad istam bonae sanaeque frugis paucitatem me redactum vidi. Atque idem ego salutis aliquanto plus polliceor Plotino meo ab assiduâ lectione et perpetuo usu Platonis, Aristotelis, Plutarchi, Galeni, Porphyrii, Jamblichi, Procli, multorum aliorum, quam a membranis chartisque, quae in bibliothecarum pluteis latitant. Verum, quod supra sum precatus, faxit Fortuna, ut mentiar! Neque haec eo pertinent, ut ullum ullius codicis subsidium detrectandum putem. Potius quidvis devorabo taedii, quam ut merito meo nimium fastidiosus dici velim. Et vero nunc

quidem sint fortasse, qui, ubi eam in hoc libro inclusam farraginem lectionum viderint, fastidiosiorem me fuisse pervelint. Quibus quod respondeam habeo. Quod cum facio, pauca adjungam de consilio, quod in hujus Plotiniani libri, pro Specimine exhibiti, textu refingendo sequendum existimavi, itemque quod secuturus sum in adornanda editione majore.

Constat inter omnes necdum ullam exstare Plotini editionem, quae ejus textum vel probabiliter purgatum exhibeat. Quae una prodiit graeca (Basil. an. 1580. 1615 [46]), quamquam ex quatuor codicibus [47] descripta, tamen magis bibliopolae utili consilio, quam

46) Basileae apud Pernam (1580). Quam deinde *novo titulo* ornatam prodiisse ibid. 1615, additâ inscriptione: *impensis Ludovici Regis*, prodit *J. A. Fabricius* (B. Gr. Tom. V. p. 698 ed. Harles.); minus accurate. Ego enim utrâque utor, cum illa sit in bibliothecâ Heidelbergensi Academicâ, haec in meis libris. Sunt autem *sex folia* recusa in hâc posteriore. Sed de utriusque discrimine pluribus dicam ad Plotini Opera.

47) Neque vero ex uno, ut perperam prodit idem *Fabric. ibid.* recte hoc nomine notatus a *Villoisono* in Anecdott. graecc. II. p 225 seq. Omnino plura sunt retractanda in Bibliothecae Fabricianae loco de Plotino Platonicisque reliquis.

criticae eruditi alicujus hominis diligentiae debetur. Fuit enim tunc quidem summum Graeci Plotini desiderium. Quod et alia arguunt et vero versiculi, quos *Laurentius Rhodomannus* codici *Reinesii* nunc *Cizensi* adscripsit:

„Quid de Plotino dicam? non exiit usquam
„Graecus, et hic nusquam sic mihi visus adest." 48

Et, ut illuc revertar, quis nescit negligentissime excusam esse Basileensem editionem, ac, si vel maxime a criticâ diligentiâ discedas, inquinatissimam eandem esse foedissimis mendis, cum in oratione graecâ tum in latinâ interpretatione. Quid quaeris? nulla pagina est, quin uno minimum insigni aliquo operarum sit vitio deformis, ut leviora

48) Fecit hos versiculos Rhodomannus anno 1593. Unde intelligitur eum tum editionem Basil. 1580 nondum vidisse. Volebat autem Plotinum studio suo emendatum in usum juventutis edere. Vid. *Chr. Godofr. Muelleri* Schol. Episcop. Cizens. Rectoris Viri doctissimi Prolusionem *de Codice mscr. Plotini Cizensi*, Lips. 1798. pag. 6 seq. Idem de Basileensis editionis negligentiâ recte conqueritur, additis exemplis, cum aliis, tum ex librorum inscriptionibus ibid. pag. 9 seq.

praetermittam. Quae ego et in hoc libro plurima abstersi tacitus, et in posterum quoque faciam.

Omnino vero, in hac Plotiniani textus indole, nunc quidem illud faciendum existimavi, non ut continuo eidem inferrem ubique quidquid lectionis, re deliberatâ, vel verius vel certe elegantius judicassem, sed ut et vulgatam lectionem et reliquam omnem ex vario librorum apparatu eruditorum oculis collectam congregatamque subjicerem; judicium autem ipse meum interponerem in subjectâ ad calcem annotatione. Quod consilium vel maxime ab eorum instituto abhorreat, qui hodieque scriptores veteres edunt, juvenes inprimis, qui cum sibi ipsi in exturbandâ vulgatâ placent, alios quoque editores pervolunt calidiores esse. Illorum ego animos mihi fortasse conciliabo additâ hâc ipsâ sponsione: aliquanto plura a me mutatum iri in textu operum omnium. Sed tamen, ut nunc, ita posthac probari equidem malo veteranis. Atque hi quidem, spero, laudabunt potius, me in hoc Specimine non tam id egisse, *ut praestarem Plotinianam orationem, qualis ea, meo judicio, esse deberet, quam*

ut, qualis esset in libris cum scriptis, tum in impresso; qualem vero esse vellem, in annotatione adscriberem. Huc item pertinebat illud, ut, quoad ejus fieri posset, accuratissime diligentissimeque in margine exhiberem universam silvam variarum lectionum, ne iis quidem spretis, quae plurima librariorum inscitiae debentur. Qua in re etiam hoc sum secutus, ut lectores a vulgato satis errore retraherem, quo ducti opinantur pleraque vitia, quae Basileensem textum tractantibus molesta accidunt, licet satis aperta, ea igitur solarum operarum esse, cum haud pauca tamen a librariis codicum profecta sint. *Utut est, hoc neminem fugere vellem, consulto me fecisse, ut aliam rationem inirem in hoc Specimine, quam in plenâ editione tenendam arbitrarer.* Etiam aliunde multis partibus discrepabit a praelusione editio. Nam, ut alia taceam, a subsidiorum copiis multo erit illa instructior, sed parcior eadem in notandâ varietate lectionis leviori; nec minus contractior in Annotatione verborum sententiarumque; (quam qui ad eum modum, quem hic servavimus, singulis quinquaginta et quatuor libris adhibere velit, ei magno volumine notarum opus sit; volumus autem integrum

Plotinum cum universo apparatu exhiberi duobus tomis quaternis) sed tamen eadem augebitur Lexico et Plotiniano et Platonicorum reliquorum. In ejus item editionis Prolegomenis vacabit cum inquirere in rationem recensionum, quibus *Porphyrius*, *Eustochius* alii castigarunt textum Plotinianum [49], tum

49) Vid. Porphyr. in vit. Plotini cap. 2 et 7. *Eustochianae* recensionis nota legitur in Plotini libris omnibus, etiam in iis quos ego vidi: Ennead. IV. 4. p. 423 Basil. (In Biblioth. Graec. Fabric. V. p. 696 falso indicatur hic locus pag. 413, fortasse operarum vitio.) Commentario illustraverat Plotinum *Proclus*, ut proditur in exordio *Jamblichi de Myster.* notatione in codd. mss. obvià; etiam in eo, quem ego Leidae inspexi. Lectitatum vero postea quoque Plotinum esse ad medii aevi exitum usque, cum alia arguunt, ut v. c. ille Ἀντιθετικός, ex quo supra locum excerpsi, tum vero etiam frequentatae mentiones ejus philosophi, et operum particulae, per codicum volumina dispersae, quarum unam ipse nuper reperi in Codice Darmstadino eodem, unde *Procli* fragmentum infra adjectum desumsi; alteram, ex Codice Vaticano nr. 2141, mecum communicavit *Hieronymus Amatius* V. Cl. Quae qui reputaverit legeritque illa *Eunapii* (in vit. Plotini p. 15. ed. Steph.: Πλωτίνου θερμοὶ βωμοὶ νῦν, καὶ τὰ βιβλία οὐ μόνον τοῖς πεπαιδευμένοις διὰ χειρὸς ὑπὲρ τοὺς Πλατωνι-

ejusdem ad renatas literas usque quandam quasi historiam contexere, dirimere Codicum scriptorum familias, et praecipuorum librorum describere indolem, usumque monstrare, qui indidem ad constituendum textum redundare videatur.

Nunc Codicum, quibus in hoc volumine sum usus, adjicienda brevis notatio est; quam uberiorem habebunt Prolegomena ad editionem operum. Atque ibidem, pro eo atque par est, ipseque cupio, officia exponam quibus pluribus me obstrinxerunt, et in dies

κοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὸ πολὺ πλῆθος — εἰς αὐτὰ κάμπτεται τὸν βίον αὐτοῦ, igitur ea qui legerit et rursus offenderit illa in *Eudociae* Violeto p. 363: — *ἀλλ' οὐκ οἶδα ὅπως ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ οὐχ οὕτω ῥαδίως εὑρίσκεται* (*τὰ τοῦ Πλωτίνου βιβλία*): is continuo intelliget, non deesse futuro editori amplissimam materiam disputationum de solis Plotini librorum monumentis. Accedunt alia; quo in numero sunt opiniones, judicia, somnia etiam recentiorum; v. c. illa nuper admodum injecta suspicio Weiskii (ad Longinum p. 217. 524.) *non credibile videri*, auctorem libri περὶ ὕψους probasse et adamasse Plotini *τύπον τῆς γραφῆς, καὶ τῶν ἐννοιῶν — τὴν πυκνότητα* (Longini Fragmm. VI. 8.). Sed de hujusmodi opinationum levitate, multo vero magis de gravitate judiciorum aliorum disputabi-

magis obstringunt homines eruditi iidemque amicissimi. Hoc loco, ut multa alia, sic haec quoque gratiarum actio adumbrari tantummodo potest. Itaque in iis, qui insigniter me demeruerunt, memorandus est primo loco *Wyttenbachius* meus, qui, posteaquam me confirmasset in eo universo consilio, eidem multis nominibus profuit. Neque enim Plotini, Jamblichi Proclique codices exhibuit modo excerpendos aliis, sed bonam partem ipse lustravit contulitque, idque eodem tempore, quo oculis maxime infirmis utebatur;

mus in Prolegomenis ad *Enneades*. Excerptas eas esse et in compendia redactas a doctis hominibus, intelligi ex *Porphyrii* libello potest, qui inscribitur ἀφορμαὶ πρὸς τὰ νοητά. Quem cum recte εἰςαγωγῆς loco Plotinianis operibus praefigi vellet *Lucas Holstenius* (de vit. et scriptt. Porphyrii cap. 9. p. 52 seq. Londin.): faciam equidem in editione, quam meditor. Caeterum, quod mirabuntur fortasse qui ex ingeniosis commentis laudem quaerunt, ego Plotino non minus quam ejus lectoribus mihique gratulor Porphyrii studium, qui vitae Plotinianae per annos digestà explicatione telam praeciderit conjecturarum, quales sunt de aetate auctoribusque singulorum librorum, de fide eorundem auctoritateque, et quae id genus alia doctorum hominum suspicionibus locum facere solent.

atque, quo cumulum adderet suo illi in me meosque conatus studio, notas etiam conscripsit cum in hunc librum de Pulcritudine, quas infra adjeci integras, verum etiam in Porphyrianam vitam Plotini, quas unâ cum *J. Francisci Boissonadii* viri clarissimi mihique amicissimi aliquot in eandem observationibus alii tempori reservabo. *Jacobus* item *Morellius*, Bibliothecae Venetorum Marcianae Praefectus, vir doctissimus idemque Historiae bibliographicae princeps, insigni prorsus nullisque meis officiis provocatâ in me benevolentiâ usus est, cum et per literas exponeret de Codicibus Plotini Marcianis, et suâ ipse manu conscriptam mitteret trium ejusdem bibliothecae librorum lectionem e libro *περὶ ἀθανασ. ψυχ.* enotatam, et vero etiam consilio operâque suâ egregie adjuvaret Guil. Rinckium, disciplinae nostrae alumnum. In Bibliothecâ porro Vaticanâ nihil reliqui fecit, quominus meis studiis inserviret, *Hieronymus Amatius*, Literarum graecarum in Romanorum Collegio Professor meritissimus. Ei viro acceptas refero optimi Codicis Vaticani Plotinianarum Enneadum lectiones; nec minus idem, quae ipsius peritia et humanitas est, singulis epistolis ad me datis literariam

notationem adjecit e codicibus aliis, fragmentaque codicum, quae et huic libro et vero magis etiam reliquis omnibus haud vulgariter profutura sunt. E bibliothecis patriis plurimum me adjuvit cum antehac tum etiamnunc *Vindobonensis Caesarea*, *Monacensis Regia* itemque *Darmstadina* atque *Cizensis*; quorum Praefecti enixe dederunt operam ut in ejusmodi opere, quod tam copiosum apparatum desiderare videretur, me, quoad ejus fieri posset, sublevarent. Quorum quidem officia hic nominasse sufficiat, dum aliquando merito suo exponam et justas grates persolvam. Illud h. l. nequeo tacere, ei Praefectum bibliothecae, quam postremo loco nominavi *Ioannem Godofredum Muellerum* A. M. Rectoremque, et cum aliis rebus meritissimum de nostris literis tum nuper admodum egregio Scholiorum notarumque ad Lycophronem apparatu edito, eum igitur virum e codice Cizensi a capite ad calcem suâ ipsius operâ var. lectionem accuratissime excerpsisse, easque schedas mihi humanissime permisisse integras. *Darmstadinae* vero Praefectus *Schleiermacherus* jam aliquot abhinc annos amicissimus in me meosque exstiterat mihique mirifice erat opitulatus erogato literario ap-

paratu omne genus. Recens vero, cum haec me agere vidisset, et Plotini ipsum codicem meae fidei commisit et insuper alterum, in quo Procli fragmentum inest et Platonis dialogorum pars, unde excerpta ad calcem subjecimus. Aliorum codicum usum, etiam ex grammatico genere, quorum in hoc libro mentio fit, gratus profiteor, me debere egregiae munificentiae L. Baronis a *Schellersheim* Viri illustris et eruditissimi. *Goettingensis* denique bibliotheca licet scriptis libris me in Plotino quidem non potuerit augere, tamen impressis auxit; eique debeo usum principis editionis Plotinianarum Enneadum (Florent. 1492); eoque nomine devinctum me profiteor liberalitati Bibliothecariorum *Reussii* et *Beneckenii* V. V. C. C. Qui reliqui de his futurisque lucubrationibus meis promeruerunt, eorum nomina adscribam *notationi Codicum*, quae continuo a me subjicietur.

§. 16.

Notatio Codicum librorumque et explicatio signorum.

Codex *Ciz.* — Cod. *Cizensis*, bibliothecae Episcopalis nr. LXIII, olim *Reinesii*,

chartaceus formâ maximâ (i. e. in folio), pagg. 744. Est apographum, e Codicibus fortasse Venetis descriptum saecul. XVI, sed accurate satis et belle, ut eorum codicum usum videatur praestare posse [50].

Codex *Darmst.* — Cod. *Darmstadinus*, bibliothecae Magni Ducis Hassiae, chartac. item saeculi XVI, apographum, formae maximae, distincte scriptum multisque nominibus commendabile [51].

— *Leid.* — Cod. *Leidensis*, Vossianus (i. e. ex Isaaci Vossii libris. nr. 5.), chartaceus formae maximae, literarum figurâ, qualis fere est editionum Aldinarum cum quibusdam compen-

50) Vid. M. *J. Chr. Muelleri* (cui ego accuratissima plenissimaque ejus Codicis excerpta debeo) Prolusion. laudat. *de Cod. Plotini Ciz.* Lips. 1798. p. 5 seqq.

51) Fuit ante Coloniae Agrippinae in bibliothecâ L. Bar. a Huebsch, ubi inspexi; postea *Schleiermacheri*, Viri humanissimi, liberalitate mihi commissum ipse tractavi.

diis scripturae, sed munde eleganterque scriptus. [52]

52) Sunt verba *Wyttenbachii*, qui haec insuper ad descriptionem codicis addidit: „Habet I. Porphyrii vitam Plotini, II. Plotinum ab initio usque ad Ennead. II. libr. VII. περὶ τῆς δι' ὅλων κράσεως p. 184 C. περιέχῃ (sic cod.) ἢ θάτερον καὶ τοσοῦτον, in quibus verbis desinit et pagina et Plotinus. III. Proximae paginae initium est subitum — βεστον συμβεβηκός commentarii cujusdam, ut videtur, in Aristotelem περὶ ἑρμηνείας: folia sunt tria: ultima verba, ut finis disputationis δίφρου, μὲν τὸ καθίσαι, ναὸς δὲ τὸ πλεῖν καὶ τῶν ἄλλων ἀναλόγων. IV. Commentarius in Categorias Aristotelis, cujus principium exhibuimus Philomathiae libri II in fine. Sunt sexaginta folia nec tamen integer liber, sed exitu subito et abrupto. V. Αὐτολύκου περὶ ἐπιτολῶν καὶ δύσεως πρῶτον, quatuordecim folia cum figuris mathematicis; in fine scriptum † ὑψικλέους ἀναφορικός. — Sic desinit codex totus eâdem manu scriptus." — Atque ex eo libro Porphyrii vitam Plotini Plotinumque ipsum, cum ed. Basil. integrum contulit *Georgius Henricus Moserus*, tunc Leidae agens, nunc Ulmae, in urbe patriâ, Professorio munere egregiâ cum laude fungens. Idem, quae summa est ejus in me animi propensio, Ciceronis quoque, Jamblichi aliosque Codices Leidenses meam in gratiam cum edd. contulit. Ipsius autem cives inque Seminario nostro philologico nuper condiscipuli Rennerus, Sapperus, Schmollerus, itemque J. Christ. Heldius

Codex *MonacA.* s. *MonA.* — Codex *Monacensis*, bibliothecae Regiae, nr. 2[illegible]15, chartaceus, sed, Hardtio teste, valde mutilus.

— *MonacB.* s. *MonB.* — Cod. *Monacensis* nr. 86, item chartaceus, charactere minusculo et elegante, saec. XV vel XVI, optime conservatus.

— *MonacC.* s. *MonC.* — Cod. *Monacensis* nr. 449, chartaceus, literis minutissimis et nitidissimis, sed cum compendiis scripturae; in margine sunt notae viri docti, fortasse ipsius *Schegkii*, medici Budensis, cujus in folio assuto ad *Hoeschelium* dedicatio exstat.[53]

Norimbergensis, eorum strenuus commilito, partim Plotinianis partim Herodoteis aliisque codicibus cum textu collatis haud vulgarem suam mihi operam comprobarunt. Leidensis vero libri, quod supra monui, duos locos item mihi excerpsit Wyttenbachius ille meus, Porphyrii vitam Plotini hujusque disputationem de ipso Pulcro notasque in utrumque conscripsit, quibus grati utimur, quasque hujus in libri Annotatione distinximus hàc notâ *D. W.* quo insignius esset quod a primario viro est profectum.

53) Ad calcem cap. 30. Enn. IV. haec leguntur: Ἡ βίβλος ἥδε ἐγράφη διὰ τῆς ἐμῆς χειρὸς Δη-

Codex *ParisA.* — Cod. *Parisiensis* nr. 1976.

μητρίου Τριβόλου Πελοποννησίου ἐκ Σπάρτης, διατρίβοντος ἐν πόλει Κρήτης Γορτύνῃ, μετὰ τὴν τῆς ἐμῆς πατρίδος ἅλωσιν ἐν ἔτει ζϑογ. Fuit is codex in bibliothecâ Budensi, posteaque delatus est in *Augustanam*; cujus praefecti cum aliquot abhinc annis mihi permisissent utendum, ipse tractavi in manibus (cf. *Studiorum* nostrorum Vol. I. p. 58 seq.) Est autem optimus liber ceterisque Monacensibus praestantior. Quo magis et *Praefecti bibliothecae Monacensis Regiae* me devinxerunt recenti liberalitate, et vero egregiâ operâ suâ *Ludovicus Doederleinius* Philos. D., Jenensis, nunc Monacensis, vir adolescens optimae indolis, quam nuper admodum eruditis probavit editis Commentationibus Sophocleis (quarum altera inserta est *Actis philologorum Monacensium* a *Thierschio* V. C. institutis, altera hoc ipso anno prodiit Erlangae). Ille igitur et ex hoc codice et e reliquis Monacensibus haud paucos libros editionis meae in gratiam, accuratissime excerpsit. Cum eo operam suam consociavit *Fr. Jos. Goellerus*, et ipse literis naviter operatus; qui et Plotinianos et aliorum scriptorum Codices Monacenses, uti adhuc excussit meâ caussâ, sic item, eodem semper in me studio ductus, nunc quoque excutere pergit. Nullius vero manus in excerptorum fasciculis meis tam frequens est quam *Francisci Xaverii Werferi* Monacensis. Qui juvenis, *Jacobsii* et *Thierschii* discipulus, quo magis accuratâ graecae linguae scientiâ et codicum tractandorum singulari usu

pollet, hoc magis me describendo, enotandoque et corrigendis etiam a prelo madentibus hujus libri plagulis adjuvit. Cujus quae probitas sit, norunt familiares; quae doctrina, ut adolescentis, constat jam inter eruditos ex ejus lucubrationibus Herodoteis, quas Acta philoll. Monacenss. exhibent, et nuper admodum Godofredus etiam Hermannus ad calcem Vigeri de Idiot. gr. serm. dilaudavit; arguunt item aliquot ejusdem conjecturae, quas in hoc libro nostris observationibus interposuimus.

54) Hic idem est, quem *Sanctocrucius*, ut futuro Plotini editori perutilem, vehementer commendavit. (Vid. *de Saintecroix* in Magasin encyclopédique par *Millin*. Troisième année. tom. III. 1797. pag. 339.) neque tamen exspectationi ei usquequaque respondit. Quod cum *Boissonadius* V. C. monuisset per literas, postea ipse inspectis lectionibus expertus sum. Meditabatur autem *Sanctocrucius* Plotini aliorumque ejus familiae philosophorum editionem integram. Vid. ejus epistolam, quae sic inscribitur: Lettre à Mr. *du Theil*, l'un des conservateurs de la Bibliothéque nationale, sur une nouvelle édition de tous les ouvrages des Philosophes eclectiques par Sainte-Croix. Paris 1797. 8. Quod consilium praevertit mors viri optimi et sanequam docti. Utriusque autem illius *Codicis Parisini* collationem, procurante *Boissonadio*, meâ caussâ instituit *Gregorius Georgiades* (Γρηγόριος Γεωργιάδης — Quidni enim graecis literis perscribam

Codex *Vat.* — Cod. *Vaticanus*; nr. 239 bibliothecae Vaticanae veteris, chartaceus, foliorum 408. [55]

nomen Graeci viri eruditissimi elegantissimique, qui, ut gentis suae scriptoribus multis, sic et Plotino, licet Aegyptio homini, tamen graece loquenti faustissimus exstitit doctissimâ suâ operâ manuque.)

55) „In margine sunt emendationes ab alterius vetustioris codicis comparatione profectae, Ita ut *hic codex plurium instar* sit, et simul veteres corruptelas ac grammaticorum, criticorum ipsorumque notariorum lectiones qualescunque fidelissime repraesentet. Non est antiquissimus; sed certe a pluribus antiquissimis provenit. Deficit aliquantulum in Enneade tertiâ.“ Haec *Hieronymus Amatius*, vir singularis experientiae doctrinaeque, cui et hujus codicis variantem lectionem et aliorum refero acceptam. Idem mihi alia pollicetur consilio meo plurimum profutura. Est enim prolixa atque propensa ejus in me meaque studia voluntas. Quo impensiorem gratiam habeo *Gloecklio* viro amicissimo, qui cum alios doctos haud vulgariter demeruisset apparatu literario ad germanica vetusta poëmata utili, idem felix mihi apud Amatium internuntius exstitit. Commendavit autem ille codex se mihi multiplici excerptorum usu; illiusque hoc memorabile est, quod quae lectiones in margine editionis Basileensis adscriptae sunt, eas ipse plurimas in textu exhibet, et vicissim in margine eas, quas in continuâ oratione praestat Basileensis. Unde forte conjicias, eum

Marg. Vat. — *Lectio varians in margine Codicis Vaticani* nr. 239.

Codex *Marc. 4.* — Cod. *Marcianus* (*Venetus* bibliothecae *S. Marci*) nr. 240, chartac. saeculi XV. [56]

esse unum ex tribus Italicis codicibus, quos Perna Basileensi editioni adhibuit (vid. ejus Praefat.). Ego necdum quidquam decerno. Hoc comperi, plurimi faciendum esse librum Vaticanum.

56) Olim in libris Bessarionis Cardinalis, ut duo reliqui Marciani. Is vero, quem primum loco et ordine feci, ubique fere congruit lectioni Cod. Marciani 209 antiquioris, scilicet saeculi circiter XII. Ita me docuit *Jacobus Morellius*, ejus bibliothecae Praefectus, vir summe mihi reverendus et amicissimus. Qui quidem non solum excerpta mihi, quae supra dixi, misit, a se ipso confecta, sed *Guilielmum* etiam *Rinckium* Badensem, Seminarii nostri philol. nuper sodalem, nunc vero verbi divini Venetiis apud Lutheranorum coetui adscriptos ministrum, ita excepit, ut magis benevole hominem carum excipere nemo potest. Atque idem Rinckius, erectioris ingenii juvenis, posteaquam literis assidue operatus praemium honorificentissime abstulisset, in certamine literario Heidelbergensi nuper propositum, vixdum Venetias delatus erat, cum mihi has ipsas Marcianorum librorum lectiones transmitteret, et operam etiam posthac suam paratam mihi ostenderet.

Codex *MarcB.* — Codex *Marcianus Venetus*, nr. 241, chartac. ejusdem saeculi.

— *MarcC.* — Codex *Marcianus Venetus*, nr. 242, chartac. ejusdem saeculi.

— *Vind.* — Cod. *Vindobonensis*, bibliothecae *Caesareae* nr. 13. [57]

Ed. Basil. — Editio *Basileensis* apud Pernam ann. 1580 et 1615; graeca adhuc unica, de quâ supra paucis monui.

Marg. Basil. — *Varietas lectionis in margine ed. Basileensis adscripta*, et ut plurimum textui Basileensi praeferenda.

57) Vid. Lambecii Commentarios bibl. Vindob. p. 76 ed. Kollar. Eo libro cum ed. Basil. conferendo eruditam suam operam mihi probavit *B. Kopitar*, vir optimus et haud vulgari graecarum literarum scientià clarus doctissimorumque hominum amicitià florens. Ejus notitiam conciliavit mihi *Hartmannus*, vir eruditissimus, qui et cum hîc ageret et deinde peregrinator per Italiam officiosissimus in me exstitit; atque Vindobonae constitutus, intercedente Lib. Barone *a Pilat*, Viro illustri, annuentibusque bibliothecae Caesareae Praefectis, cum eas schedas mihi procuravit, tum alias.

Ficin. — *Marsilii Ficini interpretatio latina*, repetita in ed. Basileensi. [58]

Ed. princ. — *Editio Plotini princeps*, nimirum *Florentina anni* 1492, *latina*. [59]

58) Ut in Platone sic etiam in Plotino *Marsilii Ficini* interpretationem cum ad emendationem textus tum ad alias res magno usui esse, nemo paullo eruditior ignorat. Itaque eandem assidue adhibui; et quo certior is usus esset, praeter Basileensem graecolatinam, *principem* quoque *editionem* adscivi. Et vero, licet Ficiniana lectio ex interpretatione ipsius sic satis videatur constare, tamen gratissimus accipio egregiam sponsionem *Francisci del Furia* V. C. bibliothecae Laurentianae Florentinae Praefecti, qui, internuntiis *Harlesio* literatorum veterano ipsiusque discipulo *J. P. Schulthesio* V. R. spem ostendit fore, ut binorum Codicum Florentinorum lectiones nanciscar, quorum altero, membranaceo saeculi XIII, Marsilius ille ipse in vertendo Plotino usus est. Ad aliorum ejus aetatis philosophorum ingenii monumenta illustranda copias nonnullas exspecto a liberalitate V. Rev. *Muenteri* Seelandiae Episcopi multis jam dudum documentis mihi perspectà probatàque.

59) Supra dixi me ejus editionis usum bibliothecae *Goettingensis* Praefectis debere. Notum est Ficinum id operis aggressum monitu maxime *Pici* illius *Mirandulae* (de quo nuper breviter, sed optime exposuit *Carol. Sieveking*, vir elegantis judicii, in libello vernac. *Historia Aca-*

Procli quae excerpta ex *commentario mscr.* in *Platonis Alcib. I.* in libri formam

demiae Platonicae Florentinae. Goetting. 1812. pag. 51 seqq.), sumtus autem exhibuisse nobilem gentem *Medicorum*. Quod et inscriptio loquitur, quae ita habet: *Magnifico sumtu Laurentii Medicis Patriae Servatoris. Impressit ex archetypo Antonius Miscominus Florentiae anno MCCCCLXXXXII Nonis Maji*, et vero Epilogus ad *Petrum Medicem*. De hac editione exposuit *Schellhornius* in *Amoenitt. literarr.* I. §. 24. p. 96 seqq. ipsi vero plura dicemus posthac in Prolegomenis ad Plotini Enneadas. Est autem nitida, elegans, chartae optimae, literis majusculis. Possunt item ex hoc textu *haud pauca operarum vitia* Basileensis emendari, quod in hoc libro ipsi fecimus. Discrepat item Florentina a Basileensi plenioribus *Argumentis*, iis scilicet, quae in margine Basil. latine adscripta sunt. Caeterum in hoc Specimine illud egimus, ut appareret legentibus quae ratio inter Plotini graeca intercederet et latina Marsilii. Quocirca uncinis inclusimus quidquid vel ad explanandam Plotini orationem, vel ad explendam, vel ad laevigandam ornandamque additum videretur. Quidquid vero vel prorsus a sententiâ vel a nostrâ constitutione textus abhorreret, vel certe non satis accurate esset expressum, illud, vel Wyttenbachii verbis vel meis correctum itemque interpositum uncinis, insigniore literarum charactere describi jussimus. Prodiit etiam Anglica libri hujus Plotiniani interpretatio, quae sic inscribi-

redegimus, ea desumta sunt ex codice *Leidensi*, *Vossiano*, nr. 24, non vetusto quidem illo, sed lectionum praestantiâ satis probabili [60]. Priori ejus Disputationis parti cum fructu adhibuimus fragmentum codicis *Darmstadini*, bombycini, saeculi XIII aut XIV, libri optimi et accurate scripti. Indidem maximam partem desumsimus [61]

tur: Concerning *the Beautiful*, or a paraphrase translation from the greek of *Plotinus* Enn. I. Book 6. by *Thomas Taylor*. London 1787. octonis.

60) Eum codicem tractandum Wyttenbachius dedit *Donckermanno*, viro humanissimo, quique et antea multis me sibi officiis devinxit et nuper etiam collatis meâ caussâ codicibus. Docet ille Lugduni Batavorum optimâ cum laude optimas literas, Wyttenbachio non minus quam mihi carissimus.

61) *Platonica* vero excerpta recentioris aetatis sunt, e codice chartaceo saeculi XV. Habet enim Darmstadinus liber uno volumine plura a pluribus deinceps librariis exarata. Est idem volumen, quo usus est *Bastius* (cujus immaturam mortem necdum eluxerunt Graecarnm literarum amantes); quod ipsius procuratione *Magnique Ducis Hassiae* sumtu coëmtum bibliothecae Darmstadinae publicae intulit *Schleiermacherus*. Vid. *Bastii* Addenda et Emendd. ad *Gregorium*

Platonicarum Lectionum, quas ad calcem adjecimus.

Corinth. de Dialectt. pag. 892 — 894. In eodem volumine insunt *Nili Ascetae* κεφάλαια παραινετικά, quod poëma hinc inde laudavimus in Annotatione eique adhibuimus codicem quoque *Bernensem* saecul. XVI. chartaceum satis bonum, in quo idem carmen, quod alii *Ioanni Geometrae* tribuunt, et ipsi Nilo adscribitur titulumque habet: Παράδεισος. Bernensis codicis usum refero acceptum liberalitati eorum, qui Bernae a bibliothecâ publicâ sunt, et officio singulari *Wyssii* Professoris Bernensis V. C. Quod poëma, antehac editum a Fred. Morellio, cum suâ annotatione denuo editurus est *Franc. Xav. Werferus* noster; qui quanquam in Graecis Grammaticis itemque in Ovidio potissimum elaborat, neque tamen Christianae poëseos monumenta aspernatur.

Atque hâc datâ occasione memorandum mihi est consilium Mai. Marxii, qui idem Seminarii nostri philologici Sodalis bonis literis assiduam operam navat. Is *Ephori* rerum scriptoris fragmenta, a se collecta itaque disposita explicataque ut in certamine publico praemium suo studio meruerit, ea igitur edet eisque adjiciet *Dicaearchi* scriptum. A me hic liber aliquid Anecdotorum habebit. Itaque fiet, ut amici mei nomen dissolvant, quod ipse feceram. Ac ne in hâc brevitate temporis distineri me patiar consiliorum multitudine: eàdem professione monitos volo lectores meos illud, ut a me ipso ne quid

Platonem ubi citavi, adscripsi ut plurimum cum paginas ed. Stephanianae, quas item

posthac fragmentorum vulgandum exspectent. Et quod Marxius instituit, eidem rei alios etiam e nostris intentos video, speroque plures secuturos deinceps; quamquam duos ex eodem sodalitio nuper admodum immatura mors sustulerit eosque optimae spei raraeque industriae adolescentes Jacobum Christ. Fenckium et Fridericum Andersium, ut communi patriâ Franconiâ, ita communibus quoque studiis junctos. Verum alii e sodalibus nostris literarum historiae dispersisque historicorum principum reliquiis animum videbantur adjicere, florentes aetate et quibus nec ingenium nec solertia deesset; ut Franciscus Graeffius Palatinus, in gymnasio Rastadino professor, mihique cum animi candore tum egregiâ industriâ in paucis carus, et Philippus Carolus Hessus Marburgensis, qui posteaquam Muenschero, Wachlero, Tennemanno, Platnero, Dissenio aliis V. V. C. C. mihique ipsi cum audiendo tum commentando operam dedit, in urbis patriae gymnasio utramque linguam utiliter docet. Novi alios ex hoc numero, quos nec ipsos ab ejusmodi consilio alienos opinor, aut a consimili aliquo, aut si dispari, literario tamen. Carolum Frid. Rinckium Badensem, Arndtium Berolinensem, Birnbaumium gymnasii, quod Ratisbonae est, Professorem, Nitzium, Kortuemium, Beckerum Megalopolitanos, Ruckstuhlium Helvetium aliosque optimae spei adolescentes. Nam ut in scholis nostris argumentorum optio datur ut plurimum discipulis, ita, ubi quis cudere velit, quod publice aliquando exhibeat,

Heindorfius, Beckius alii suis editionibus adscripserunt, tum singulorum dialogg. paginas

nos non nostra studia sequimur, sed alumnorum. Cui rei consultum etiam est commissionum literariarum instituto, quo Philosophorum in hâc Academiâ Ordo humanitatis artes inprimis adjuvare studet. Quae certamina pepererunt copiam scriptionum, quarum partim tantummodo vulgatae sunt. Nam, ut hoc utar, qui nuper victricem de coloniis Ionicis commissionem ordini exhibuerat Guil. Rinckius, is necdum editionem ingeniosi opusculi meditari videtur, potius helluatur Bibliothecae Marcianae codicibus mss. Guil. autem Muellerus Spirensis, et ipse certaminis victor, ab edolando suo scripto de rei scenicae primordiis avocatus videtur laboribus ludi, in quo inclusus literarum initia puerulos docet. Alii alia expetiere sibi argumenta studiorum. Sic v. c. Sonntagius Badensis, Koenigius Francofurtensis, Eilersius Oldenburgensis itemque F. L. Groheius Palatinus et Th. Voemelius Hannov. Guil. Schwarzius Heidelbergensis, impigri adolescentes, sacrae philologiae suam operam addixerunt. Carolus vero Augustus Erbius Heidelbergensis, egregius vir juvenis, et majori quam pro aetate literarum copiâ instructus, uti antea Goettingae, ita nunc in hâc academiâ patriâ Juri civili et Antiquitatibus cum laude operatur. J. Christ. Heldius Norimbergensis, e Beckii et Hermanni etiam recens disciplinâ profectus, antea nostrâ usus, naviter commentatur in scriptoris graeci librum. Carolus Zellius

ex Wolfii, Wyttenbachii, Heindorfii, Astii, Buttmanni editionibus, itemque hinc inde ex Bipontinâ.

Manhemio-Palatinus, moribus aeque atque ingenio industriàque mihi carus, et ipse hujusmodi quid sibi videtur velle sumere. Nolo singulos memorare nec egredi in altiorem memoriam, ubi mihi plures memorandi sint, qui Seminarii Heidelbergensis sodales, vel publicâ vel privatâ operâ utriusque linguae scriptores explicant, et partim ad commentandum etiam se accingunt. — Et quorsum haec omnia? Videlicet, si quaeris, primum ut excusem mandati mihi muneris negotia apud eos, qui me lentum nomen conqueruntur; deinde, si qui malum me fortassis etiam dictitent, ut ei operae meae, cui ipse non sufficio, velut in historicorum fragmentis, vicariam fidem amicorum supponam, neque decoxisse videar. In reliquâ operâ meipsum spero, juvante cum Deo, solvendo fore; atque cum Plotiniana omnia praestiturum tum quae reliqua mea literariae tabulae habent: Commentationum Herodotearum librum, Ciceronem de naturâ deorum et alteram partem Dionysi.

ΠΛΩΤΙΝΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ.

PLOTINI
LIBER
DE PULCHRITUDINE.

ΠΛΩΤΙΝΟΥ *)

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ **).

Ed. Basil. pag. 50. A α. Τὸ καλόν ἐστι μὲν ἐν ὄψει πλεῖστον· ἔστι [1] δ' ἐν ἀκοαῖς κατά τε λόγων συνθέσεις, ἔστι δὲ καὶ ἐν μουσικῇ [2] καὶ ἁπάσῃ· καὶ γὰρ μέλη καὶ ῥυθμοί εἰσι καλοί. ἔστι δὲ καὶ προϊοῦσι πρὸς τὸ ἄνω ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως, καὶ ἐπιτηδεύματα καλὰ, B καὶ πράξεις, καὶ ἕξεις, καὶ [3] ἐπιστῆμαί τε καὶ τὸ τῶν ἀρετῶν κάλλος. εἰ δέ τι καὶ [4] πρὸ τούτων, αὐτὸ δείξει. τί οὖν δὴ τὸ πεποιηκὸς καὶ τὰ σώματα καλὰ φαντάζεσθαι, καὶ τὴν ἀκοὴν ἐπινεύειν ταῖς φωναῖς ὡς καλαῖ,

*) Sic libri mei h. l. omnes; in edit. Basil. ubique Πλοτίνου. Male.

**) Hanc inscriptionem (ut maxime vulgatam, vid. Porphyrii Vit. Plotini cap. 4.) iidem Codd. agnoscunt.

1) δὲ ἐν Vat. MarcB.

2) Abest καὶ a Cod. Ciz. Proxime καὶ γὰρ καὶ

Pulchritudo est in his quae videntur, quae audiuntur, quae cogitantur, neque est proportio.

I. Pulchritudo est in aspectu plurimum. Est etiam in auditu secundum verborum compositiones, musicam quoque omnem: nam cantus et numerosi concentus pulchri sunt. Praeterea si a sensu ad id quod supra sensum est ascendamus, inveniemus studia quoque et officia pulchra, et actiones, et habitus, atque scientias, virtutumque pulchritudinem. Utrum vero et super haec ulla sit pulchritudo, res [ipsa procedentibus] declarabit. Quid igitur est, quod efficit, ut corpora pulchra videantur, atque auditus voces ap-

Ed. Basil. pag. 50. A

B

μέλη Vat. μελέτη et sec. man. μέλη τέ Vind. Deinde ῥυθμοὶ εἰσὶ καλοὶ ed. Basil. Ego secutus sum MarcBC et Darmst.

3) κ. ἐπιστῆμαί γε Vind.

4) Ciz. πρὸς.

καὶ ὅσα [5] ἐφεξῆς ψυχῆς ἔχεται, πῶς ποτε [6] πάντα καλά; καὶ ἆρά γε ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καλὰ [7] τὰ πάντα, ἢ ἄλλο μὲν ἐν σώματι τὸ κάλλος,
C ἄλλο δὲ ἐν ἄλλῳ; καὶ [8] τίνα ποτὲ ταῦτα, ἢ τοῦτο; τὰ μὲν γὰρ οὐ παρ' αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων καλὰ, οἷον τὰ σώματα, ἀλλὰ μεθέξει· τὰ δὲ κάλλη αὐτὰ, ὥςπερ ἀρετῆς ἡ φύσις. [9] σώματα μὲν γὰρ τὰ αὐτὰ ὁτὲ μὲν καλὰ, ὁτὲ δὲ οὐ καλὰ φαίνεται, ὡς ἄλλου ὄντος [10] τοῦ σώματα εἶναι, ἄλλου δὲ τοῦ καλά. τί οὖν ἐστι τοῦτο τὸ παρὸν τοῖς σώμασι; πρῶτον γὰρ περὶ
D τούτου σκεπτέον. τί οὖν ἐστιν ὃ κινεῖ τὰς ὄψεις τῶν θεωμένων, καὶ ἐπιστρέφει [11] πρὸς αὐτὸ, καὶ

5) Abest ψυχῆς a Ciz.

6) πῶς ποτε πάντα καλά. sine interrogandi notâ MarcABC. Darmst. idemque sic in seqq.

7) τὰ deest in Leidens. — τῷ αὐτῷ καλῷ τὰ πάντα MonAC. Darmst. MarcAC. Vat. ParisAB.

8) Sic Codd. plures. Mox ὑποκειμένων οἷον — καλὰ μεθεξ. Vind. τινά ποτε Basil.

9) σώματος γὰρ τὶ αὐτά Ciz. Proxime ὅτε μὲν — ὅτε δὲ Codd. aliquot male.

10) τοῦ σώματος εἶναι Darmst. MonB. Proxime τί οὖν ἐστι τοῦτο — τί οὖν ἐστιν ὅ dedi ex Codd. plurr. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο — τί οὖν ἐστὶ ὃ ed. Basil. τοῦτο γὰρ ἐστὶν ὃ κινεῖ Vat.

probet tanquam pulchras, et quaecunque deinceps ad animam attinent, quonam igitur pacto pulchra haec omnia fiunt? Nunquid una quadam atque eadem pulchritudinis ratione [*uni eidemque*] pulchra sunt omnia? aut aliud quiddam est pulchritudo in corpore, in alio vero aliud? Rursus quaenam C
haec sunt, [si duo sunt?] Quidve id [existit, si est unum?] Quaedam enim [procul dubio] non ex ipsâ subjectorum naturâ sunt pulchra, velut corpora, sed participatione [potius aliquâ]. Quaedam vero, pulchritudines [quaedam] ipsae sunt, ut virtutis [ipsius] natura. Corpora quidem eadem alias quidem pulchra, alias vero non pulchra videntur, quasi aliud sit esse corpus, aliud esse pulchrum. Quid ergo id est potissimum, quod D
pulchra corpora sua praesentia facit? Inprimis enim id est nobis considerandum. [Dic age:] quid potissimum spectantium allicit oculos, convertitque ad seipsum atque rapit,

11) πρὸς αὑτὸν ed. Basil. Ego secutus Codd. quorum tamen aliquot dant αὐτο. Mox εὐφρ. π. τῇ θέᾳ. Vat.

ἕλκει, καὶ εὐφραίνεσθαι τῇ θεᾳ ποιεῖ; τοῦτο γὰρ εὑρόντες, τάχ' ἂν [12] ἐπιβάθρᾳ αὐτῷ χρώμενοι, καὶ τὰ ἄλλα θεασαίμεθα. λέγεται μὲν δὴ παρὰ πάντων, ὡς εἰπεῖν, ὡς συμμετρία τῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον, τό, τε
pag. 51. A τῆς [13] εὐχροίας προςτεθὲν, τὸ πρὸς τὴν ὄψιν κάλλος ποιεῖ, καὶ ἔστιν αὐτοῖς καὶ ὅλως τοῖς ἄλλοις πᾶσι, [14] τὸ καλοῖς εἶναι, τὸ συμμέτροις καὶ μεμετρημένοις ὑπάρχειν· οἷς ἁπλοῦν οὐδὲν, μόνον δὲ τὸ σύνθετον ἐξ ἀνάγκης καλὸν ὑπάρξει, τό, τε ὅλον ἔσται καλὸν αὐτοῖς. τὰ δὲ μέρη ἕκαστα οὐχ' ἕξει παρ' ἑαυτῶν τὸ καλὰ εἶναι, πρὸς δὲ τὸ ὅλον συντελοῦντα, [15] ἵνα καλὸν ᾖ. καίτοι δεῖ, εἴπερ ὅλον, καὶ τὰ μέρη καλὰ εἶναι,
B οὐ γὰρ δὴ ἐξ αἰσχρῶν, ἀλλὰ πάντα [16] κατειληφέναι τὸ κάλλος. τά τε χρώματα αὐτοῖς τὰ καλὰ, οἷον καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἁπλᾶ ὄντα,

12) ἐπὶ βάθρα Leid. MarcA. ParisA. Mox μελῶν Vind.

13) εὐχροίας emendavimus ex Codd. nostris paene omnibus pro εὐχρείας ed. Basil. τότε τῆς εὐχρ. MarcB. Mox προςτεθὲν πρὸς ὄψ. Vat.

14) τὸ καλὸν εἶναι Ciz. Leid. MonAC. MarcA. Vat. qui tamen in marg. καλοῖς.

15) ἵνα καλὰ ᾖ Ciz.

spectantemque delectIt? Si enim id invenerimus, forsan quasi scalâ ad caetera prospicienda uti poterimus. Tradunt enim ferme omnes, commensurationem [*commensum*] quandam partium et invicem et ad totum una cum coloris gratiâ pulchritudinem pertinentem ad oculos procreare, atque in eo pulchritudinem omnium esse sitam, ut moderata commensurataque sint. [*et horum judicio et ipsi sunt pulcri et reliquae res, si sunt concinni et ad aequalitatem mensurae exacti*]. Sed apud eos, [qui id opinantur,] nihil simplex, solum vero compositum necessario erit pulchrum, ipsumque totum formosum erit. Partes vero singulae nullam habebunt propriam pulchritudinem, [solum] vero quatenus ad totum conferunt, pulchra dicentur. [*ut pulcrum sit*]. Quamvis oporteat, si modo pulchrum est totum, partes quoque esse formosas, non enim ex turpibus constat pulchrum, oportet autem partes omnes pulchritudinem accepisse. Colores insuper pulchri, sicut et [ipsum] solis lumen, cum simplicia sint, Pag.51. A B

16) καταληφέναι Darmst. Proxime αἰσχρῶν MonB.

[17] οὐκ ἐκ συμμετρίας ἔχοντα τὸ κάλλος, ἔξω ἔσται τοῦ καλὰ εἶναι. χρυσός τε δὴ πῶς καλόν; καὶ νυκτὸς ἡ ἀστραπή; [18] ἢ ἄστρα ὁρᾶσθαι τῷ καλῷ. ἐπί τε τῶν φωνῶν ὡσαύτως τὸ ἁπλοῦν οἰχήσεται. [19] καίτοι ἑκάστου φθόγγου πολλαχῇ τῶν [20] ἐν τῷ ὅλῳ καλῶν, [21] καλοῦ καὶ αὐτοῦ ὄντος. ὅταν δὲ δὴ καὶ τῆς αὐτῆς συμμετρίας
C μενούσης, ὁτὲ μὲν καλὸν τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ὁτὲ δὲ μὴ [22] φαίνηται, πῶς οὐκ ἄλλο δεῖ ἐπὶ τῷ συμμέτρῳ λέγειν τὸ καλὸν εἶναι, καὶ τὸ σύμμετρον καλὸν εἶναι δι' ἄλλο; εἰ δὲ δὴ μεταβαίνοντες [23] καὶ ἐπὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ τοὺς λόγους [24] τοὺς καλοὺς, τὸ σύμμετρον [25] καὶ ἐπ' αὐτῶν αἰτιῷντο, τίς ἂν λέγοιτο ἐν ἐπιτηδεύ-

17) καὶ οὐκ ἐκ συμμ. Leid. Ciz. MonAC. MarcA. Vat. Vind. et Ficin.

18) ἢ ἄστρα ὁρᾶται τω καλω Vind. ἢ ἀ. ὁρᾶσθαι των καλων ParisB. vid. Annot. Mox οἰχέσεται Vind. οἰχήσεται MarcA.

19) καὶ τὸ ἐκ. Ciz. Vat. MarcA. MonAC.

20) ἐν τῷ ὅλῳ καλῷ MarcC. ἐν τῷ καλῷ ὅλῳ Leid. Ciz. MonAC. MarcA. Vind. Vat.

21) καλοῦ μὲν καὶ iidem Codd. itemque MarcA. Vat. Vind.

22) Sustuli soloecismum φαίνεται, nec est in Codd. plurr.

neque ex commensuratione habeant pulchri-
tudinem, apud illos exclusa a pulchritudine
relinquentur. Aurum quoque quonam pacto
illis erit pulchrum? Coruscatioque nocturna,
siderumque spectaculum? [*aut astra adspectu
quomodo pulcra sunt?*] Similiter in vocibus,
quod simplex fuerit, iderit a pulchritudine
alienum. Quamvis tonus quilibet in his can-
tibus, qui ex toto pulchri sunt, sit ipse pul-
cher. Proinde quando, eâdem proportione C
manente, facies eadem alias quidem pulchra,
alias vero non pulchra videtur: nonne aliud
in eo, quod commensuratum est, pulchritu-
dinem oportet dicere, commensurationem
vero aliud, ipsumque commensuratum propter
aliud esse pulchrum? Si autem illi ad studia
pulchra pulchrosque sermones se transferen-
tes, mensurae proportionem in his etiam in
causâ pulchritudinis assignaverint, quaenam D
dicetur in studiis pulchris vel legibus vel

23) καὶ deest in MonC. Vat. Leid. et Ciz.

24) τοὺς ἄλλους Ciz.

25) καὶ ἐπ' αὐτοῖς αἰτ. Ciz.

μασι [26] συμμετρία καλοῖς, ἢ νόμοις, ἢ [27] μαθήμασιν,
D ἢ ἐπιστήμαις; θεωρήματα [28] γὰρ σύμμετρα πρὸς ἄλληλα πῶς ἂν εἴη; [29] εἰ δ' ὅτι σύμφωνά ἐστι, καὶ κακῶν ἔσται ὁμολογία τε καὶ συμφωνία. τῷ γὰρ τὴν σωφροσύνην ἠλιθιότητα εἶναι, τὸ τὴν δικαιοσύνην γενναίαν εἶναι εὐήθειαν, σύμφωνον καὶ [30] συνῳδὸν, καὶ ὁμολογεῖ πρὸς ἄλληλα. κάλλος μὲν οὖν ψυχῆς
E ἀρετὴ πᾶσα, καὶ κάλλος ἀληθινώτερον [31] ἢ τὰ πρόσθεν. ἀλλὰ πῶς σύμμετρα; [32] οὔτε γὰρ ὡς μεγέθη, οὔτε ὡς ἀριθμὸς σύμμετρα. καὶ πλειόνων μερῶν τῆς ψυχῆς ὄντων, [33] ἐν ποίῳ γὰρ λόγῳ ἢ ἡ σύνθεσις, ἢ ἡ κρᾶσις τῶν μερῶν, ἢ τῶν θεωρημάτων; τὸ δὲ τοῦ νοῦ κάλλος μονουμένου τί ἂν εἴη;

26) συμμετρία καλοῦ Ciz.

27) παθήμασιν idem.

28) μὲν γὰρ Darmst. MarcB.

29) εἰ δ'ὅτι — καὶ συμφωνία desunt in Ciz. σύμφωνά ἐστι καὶ καλὸν ἔσται Vind.

30) συνῳδὸν dedi ex Codd. plurimis. συνοδὸν ed. Basil. Codd. Leid. Monac. Proxime τὸ γὰρ τὴν σωφρ. et mox γενν. εὐήθ. omisso εἶναι Vind.

31) ἢ τὰ πάθη Ciz.

32) οὔτε γὰρ ὡς — σύμμετρα desunt in Ciz. uti fere ubique fit, ubi idem verbum redit. γὰρ post οὔτε abest a ParisB.

disciplinis scientiisve commensurata proportio? Quinetiam [*Nam*] speculationes [ipsae] quonam pacto invicem commensuratae dicuntur? [*dicentur* ed. princeps.] Quod si [quis id ipsum assignet, quoniam] videlicet concordes sunt, [dicemus] utique malorum consensionem quandam esse etque concordiam. Duo namque haec inter se conveniunt [ut fertur] videlicet, et temperantiam esse stoliditatem, atque justitiam esse inscitiam generosam. E Pulchritudo itaque animae est virtus omnis; atque haec ipsa species superioribus est admodum verior. At quonam pacto [hic] commensuratio [erit]? neque enim qualis id est magnitudine [qualis *in* magn. ed. princ.], neque qualis in numero. Atqui cum plures sint animae partes, in qualinam ratione compositio vel temperatio partium, vel speculationum sita erit. Denique pulchritudo intellectus [ipsius videlicet segregati] soliusque secundum se quidnam erit?

33) *ἐν ποίῳ γέ λόγῳ ἡ σύνθεσις* Darmst. *ἡ* ante *ἡ συνθ.* abest a libris meis plurr. e quibus *ἐν π. δὴ λόγω* habet ParisB. Comma post *σύνθεσις* abest a MarcC.

β. Πάλιν οὖν ἀναλαβόντες [34] λέγωμεν, τί δῆτά ἐστι τὸ ἐν τοῖς σώμασι [35] καλόν. πρῶτον ἔστι μὲν γάρ τι [36] καὶ βολῇ τῇ πρώτῃ αἰσθητὸν γινόμενον, καὶ ἡ ψυχὴ ὥςπερ [37] συνεῖσα λέγει, καὶ
r ἐπιγνοῦσα ἀποδέχεται, καὶ οἷον συναρμόττεται. πρὸς δὲ τὸ αἰσχρὸν [38] προςβαλοῦσα ἀνίλλεται, [39] καὶ ἀρνεῖται [40] καὶ ἀνανεύει ἐπ' αὐτοῦ οὐ συμφωνοῦσα, καὶ ἀλλοτριουμένη. φαμὲν δὴ ὡς τὴν φύσιν οὖσα ὅπερ ἐστὶ, καὶ [41] πρὸ τῆς κρείττονος ἐν τοῖς οὖσιν οὐσίας, ὅ, τι ἂν ἴδῃ

34) λέγομεν Vat. λέγωμεν. Τί δῆτα Darmst. idem atque Basil. ἐστὶ.

35) Καλὸν πρῶτον ἔστι idem. Καλὸν πρῶτον. ἔστι Leid. Ciz. Καλὸν πρῶτόν MarcA. καλόν, πρ. MarcB. Vat. Basileensis editionis distinctionem antea vertendo quoque expresserat Ficinus.

36) καὶ βουλῇ MarcC. βο͂υλῇ ParisB.

37) συνεῖσα, λέγει Basil. expunxi comma cum Darmst. et Leid. Aliam lectionem aut conjecturam sequi videtur Ficinus; vid. Annot.

38) προσβαλοῦσα. Leid. Ciz. MonAC. Vat. Vind. addunt καθυποκρίνεται, συστρέφεται, κυρίως δὲ ἀπαξιοῖ (ἀναξιοῖ Cod. MarcB. et Basil. ed. in marg.), quod scholion non agnoscunt MonB. Darmst. et in marginem amandavit cum Cod. MarcB et ParisA ed. Basileensis, et vero insititium

Pulchritudo in corporibus est flos formae materiam superantis propter imperium idealis rationis super materiam.

II. Repetamus iterum a principio, quaerentes quidnam sit ipsa in corporibus pulchritudo. Principio quidem est quiddam primo intuitu sensui se patefaciens: idque animus apprehendens [*et anima illud intelligens dixit pulcrum esse*] familiariterque agnoscens suscipit, et quasi accommodatissimum approbat, et amplectitur. At vero in turpe incidens sese recipit, et velut abhorrens ob discordiam respuit ut alienum. Existens nimirum anima id quod naturaliter est, ac prope et secundum [*ante*] essentiam in rerum ordine praestantissimam, quandocunque [*quodcunque*] aspexerit cognatum quiddam,

F (margin, beside "quae-") G (margin, beside "Existens ni-")

arguit Suidae locus T. I. p. 210. Kust. ac Zonarae Lex. gr. p. 222.

39) καὶ κρινεῖται Ciz.

40) καὶ ἀνανεύει ἀπ' αὐτοῦ Darmst. Ciz. MonAC. MarcABC. Vat. Vind.

41) πρὸς τῆς κρ. MonABC. MarcABC. ParisB. Vat. (qui in margine πρὸ, idem dat οὖσαν) Darmst.

συγγενὲς [42] ἢ ἴχνος τοῦ συγγενοῦς, χαίρει τε
G καὶ διεπτόηται, καὶ ἀναφέρει πρὸς ἑαυτὴν,
καὶ ἀναμιμνήσκεται ἑαυτῆς καὶ τῶν ἑαυτῆς.
[43] τίς οὖν ὁμοίωσις τοῖς τῇδε πρὸς τὰ ἐκεῖ καλά;
καὶ γὰρ, εἰ ὁμοιότης, ὅμοια μὲν ἔστω. πῶς δὲ
pag. 52. A καλὰ κἀκεῖνα καὶ ταῦτα; [44] μετοχῇ εἴδους φαμὲν ταῦτα. [45] πᾶν γὰρ τὸ ἄμορφον, πεφυκὸς
μορφὴν καὶ εἶδος δέχεσθαι, ἄμοιρον ὂν λόγου
καὶ εἴδους, αἰσχρὸν καὶ ἔξω [46] θείου λόγου· [47] καὶ
τὸ πάντη αἰσχρὸν τοῦτο· αἰσχρὸν δὲ [48] καὶ τὸ
μὴ κρατηθὲν ὑπὸ μορφῆς καὶ λόγου, οὐκ ἀνασχομένης τῆς ὕλης τὸ πάντη κατὰ τὸ εἶδος

42) καὶ ἴχνος, quod correctum ἢ ἰχν. Darmst. MonB. καὶ ParisB. Utrumque jungit MarcB. τὲ καὶ MarcAC. Proxime ἴδοι Vat. MarcC.

43) τίς οὖν ὁμοιότης Ciz. Darmst. τί οὖν ὁμοιότης MonAC. τίς οὖν ὁμοιότης τῆςδε Leid. τίς MarcB. marg. Vat. Vind. ParisAB. τὶ MarcA. τί Vat. ὁμοιότης Codd. fere omnes. Mox κ. γ. εἰ ἡ ὁμοιότης Vat.

44) μετοχῇ — ταῦτα absunt a Codd. MonAC. Vat. MarcA. Vind. Ciz. μετοχὴ Darmst. MarcB. ParisB. Proxime ὅμοια φαμὲν ἔστω Vind.

45) πᾶν μὲν γὰρ τὸ ἄμορφον Darmst. MarcBC. ParisB.

46) θείου deest in Ciz.

cognatique vestigium, congratulatur et stupet, refertque in seipsam, suique recordatur atque suorum. Quaenam igitur similitudo his, quae apud nos pulchra [videntur], ad illa quae super nos sunt pulchra? Etenim si qua similitudo est, similia quidem sint. At quonam pacto pulchra simul et haec et illa? Participatione [utique] speciei [nostra] haec dicimus [esse pulchra]. Omne namque informe, aptum naturâ ad formam ac speciem capiendam, quatenus rationis et speciei est expers, turpe est, atque a divinâ ratione semotum; idque omnino turpe est, [quod omnino semotum]: turpe quinetiam, quod a formâ rationeque minime superatur, [*et hoc est id, quod omnino turpe est: turpe vero etiam est id, quod non penitus continetur a formâ et ratione*] materiâ videlicet formationem integram [*secundum speciem*] minime sustinente. pag. 52. A

47) *αἰσχρὸν τοῦτο* abest a Leid. Major lacuna, inde a *θείου λόγου — οὐκ ἀνασχ.* in Vind. *οὐκ ἂν ἀνασχ.* Idem *ἀνασχόμενος* Vat. sed correctum in marg.

48) *καὶ* abest a Ciz. Vat. MonC. MarcA. qui idem omisit post *μορφῆς*.

μορφοῦσθαι. προσιὸν οὖν τὸ εἶδος, τὸ μὲν ἐκ
B πολλῶν ἐσόμενον μερῶν ἓν [49] συνθέσει, συνέταξέ τε καὶ εἰς μίαν συντέλειαν ἤγαγε, καὶ ἓν τῇ ὁμολογίᾳ πεποίηκεν· ἐπείπερ ἓν ἦν αὐτὸ, [50] ἕν τε ἴδει τὸ μορφούμενον εἶναι, ὡς δυνατὸν αὐτῷ ἐκ πολλῶν ὄντι. ἵδρυται οὖν ἐπ' αὐτὸ τὸ κάλλος ἤδη εἰς ἓν [51] συναχθέντος, καὶ τοῖς μέρεσι διδὸν ἑαυτὸ καὶ τοῖς ὅλοις. ὅταν δὲ ἕν τι καὶ ὁμοιομερὲς καταλάβῃ, εἰς ὅλον δίδωσι τὸ αὐτὸ, οἷον ὁτὲ μὲν πάσῃ οἰκίᾳ μετὰ τῶν μερῶν, ὁτὲ δὲ [52] ἑνὶ λίθῳ διδοίη τις φύσις τὸ κάλλος, [53] τῇ
C δὲ ἡ τέχνη· οὕτω μὲν δὴ τὸ καλὸν σῶμα γίγνεται λόγου [54] ἀπὸ θείου ἐλθόντος κοινωνίᾳ.

49) συνθέσει neglexit Darmst.

50) ἕν τε ἴδει Darmst. MonAB. MarcABC. Vat. ParisB. ἓν δὲ Vind. Proxime πεπόνηκεν Vat. sed πεποίηκεν marg. Mox ἱδρ. οὖν ἐπ. αὐτὸ: ParisB. et in marg. ω. Videtur legendum ἐπ' αὐτοῦ vid. Annot. ἕν τε ἴδῃ Ciz. Illud expressit Ficinus; nec dubitavi recipere ἕν τε εἴδει ed. Basil.

51) Sic dedi ex Codd. meis omnibus et marg. ed. Basil. quae in textu habet συνθέντος, quod ipsum exhibet margo Cod. Vat.

52) ἐν λίθῳ. Leid. Mon. Ciz. MarcA. Vind. Vat., qui tamen in margine ἑνὶ, et sic Ficinus. ὅτε — ὅτε plurr. Codd.

53) τηδέ ἡ τέχνη Darmst. τῃ δὲ MarcAC. φύσις abest a Vat.

Accedens itaque species id quod ex multis B
partibus unum est compositione futurum simul ordinat conciliatque invicem, atque [ipsâ] consensione conficit unum: quandoquidem et ipsa erat unum, ideoque [*atque*] unum oportuit esse formatum, quatenus quod ex multis componitur, unum effici potest. Fundatur ergo pulchritudo in ipso, quando in unum fuerit jam redactum, atque seipsam partibus totisque impertit. At quando [species] unum C
quiddam similibusque partibus constitutum nanciscitur, [seipsam et] idem tradit in totum. Aliquando enim exempli gratia toti se aedificio simul partibusque communicat, aliquando vero unico lapidi. Et tunc quidem id arte fit, alias vero fit naturâ. [*veluti si nunc quidem toti aedificio una cum partibus, nunc vero unico lapidi impertiat natura aliqua pulcritudinem: illi vero ars.*] Hac itaque ratione formosum corpus efficitur communione [videlicet] rationis a divinis desuper venientis. [*a divino numine venientis.*]

54) ἀπὸ θείων Ciz. MonAB. Vat. ParisB. Darmst. ὑπὸ θείων ed. Basil. ἀπὸ θείου Leid. MarcA. MonC. Vind. quibus obtemperavi. Vid. Annot.

γ. Γινώσκει δὲ αὐτὸ [55] ἡ ἐπ' αὐτὸ δύναμις τεταγμένη, ἧς οὐδὲν κυριώτερον εἰς κρίσιν τῶν ἑαυ-
D τῆς, ὅταν καὶ ἡ ἄλλη συνεπικρίνῃ ψυχή. τάχα δὲ καὶ αὕτη [56] λέγει [57] συναρμόττουσα τῷ παρ' αὐτῇ εἴδει, κἀκείνῳ πρὸς τὴν κρίσιν χρωμένη, ὥςπερ κανόνι τοῦ εὐθέος. πῶς δὲ συμφωνεῖ τὸ περὶ σῶμα [58] τῷ πρὸ τοῦ σώματος; πῶς δὲ τὴν [59] ἔξω οἰκίαν τῷ ἔνδον οἰκίας εἴδει ὁ οἰκοδομικὸς συναρμόσας, καλὴν εἶναι λέγει; ἢ ὅτι [60] ἐστι τὸ ἔξω, εἰ χωρίσειας τοὺς λίθους, τὸ ἔνδον εἶδος, μερισθὲν τῷ ἔξω [61] ὕλης ὄγκῳ, ἀμερὲς

55) ἡ ἐπ' αὐτῷ MonC. MarcAC. δὲ αὐτῷ ἡ ἐπ' αὐτῷ Vat. sed prius correctum in marg. αὐτό.

56) λέγῃ Darmst. MarcB. MonBC. λέγοι Vind.

57) συναρμόττουσα — χρωμένη. Haec desiderantur in Ciz. Leid. MonAC. MarcA. Vind. in marginem rejecit Vat. Proxime Darmst. εὐθέος itemque Monac. a secunda manu et plurr. reliqq. Codd. quod reposui. εὐθέως Basil. κάνοσι Leid.

58) τῷ πρὸ σώματος Darmst. MarcC. MonBC. Vind. ParisB. Vat. sed in marg. τοῦ. τὸ πρὸς σώματος Ciz. ParisA. MarcB. Proxime ante τὸ περὶ τὸ σῶμα MonC. Vind. MarcA.

59) τὴν ἔξω οἰκείας Basil. τ. ἔξ. οἰκείαν Ciz. τὴν ἔξω οἰκίαν Darmst. Vat. ParisB. MarcABC. Monac. atque sic scripsi.

60) ἐστὶ abest a Darmst.

Animus per innatam sibi formulam pulchritudinis agnoscit pulchritudinem in corporibus. Quae foret ipsa idea, si auferretur materia. [Ac sive sit in simplici sive composito corpore ed. princ.] *Quod provenit ex victoria divinae artis in materia.*

III. Cognoscit autem ipsam vis [quaedam] D
ad eam instituta, qua nihil validius ad propria judicanda, quando et alia [*reliqua*] anima in judicando concurrit. Forsan vero et haec ipsa dicit videlicet, [*Fortasse vero et ipsa pronuntiat.*] speciei quae penes ipsam est accommodans, eâque freta ad judicandum, quemadmodum ad recti judicium regulâ uti solet. At quonam pacto quod in corpore est, ei quod super corpus est, congruit? [Dic age] et quo modo extrinsecus aedificium aedificii formae, quae in mente est, architectus accommodans pulchrum esse judicat? forsan quia, si lapides tollas e medio, [aedificium]
quod erat extrinsecum, nihil aliud est, quam E
intrinseca forma, divisa quidem per externam

61) τῷ ἔξω ὕλης plerique Codd. quos secutus sum; τὸ ἔξω ὕλ. ὄγκ. Basil. ed. τῷ — ὕλας Cr.

ὄν, ἐν πολλοῖς φανταζόμενον. ὅταν οὖν καὶ ἡ
E αἴσθησις τὸ ἐν σώμασιν εἶδος ἴδῃ, συνδησάμενον καὶ [62] κρατῆσαν τῆς φύσεως τῆς ἐναντίας, ἀμόρφου [63] οὔσης, καὶ μορφὴν ἐπὶ ἄλλαις μορφαῖς ἐκπρεπῶς ἐποχουμένην, [64] συνελοῦσα ἀθρόον αὐτὸ τὸ πολλαχῇ, ἀνήνεγκέ τε καὶ εἰςήγαγεν εἰς τὸ εἴσω ἀμερὲς ἤδη, καὶ ἔδωκε τῷ ἔνδον σύμφωνον καὶ συναρμόττον καὶ φίλον· οἷα [65] ἀνδρὶ ἀγαθῷ [66] προσηνὲς ἐπιφαινόμενον
F ἀρετῆς ἴχνος ἐν νέῳ, [67] συμφωνοῦν τῷ ἀληθεῖ, [68] τῷ ἔνδον. τὸ δὲ τῆς χρόας κάλλος ἁπλοῦν [69] μορφῇ, καὶ κρατήσει τοῦ ἐν ὕλῃ σκοτεινοῦ

62) συγκρατῆσαν Ciz. Leid. συγκροτῆσαν MonAC. MarcA. Vat. sed κρατῆσαν in marg. συγκροτεῖσαν Vind.

63) οὔσης· καὶ Darmst.

64) συνελοῦσα dedi ex Codd. plurr. margine Vat. et Basil. et Ficino. συνελθοῦσα ed. Basil. Proxime ἐκπρεπῶς Vind. sed α manu recent. Mox αὐτὸ, τὸ πολλ. Vat.

65) ἀνδρία Leid. Vat. ἀνδρι Vind. et MarcA.

66) Sic Ciz. Darmst. Monac. et Ficin. προσυνὲς Basil. male. προσηνὲς ἐπιφερόμενον Vat. τῆς χρείας κάλλος idem. male.

67) Sic Codd. plurr. Alii et Basil. perperam συμφονοῦν.

materiae molem, individua vero existens, etsi apparet in multis. Quando igitur et sensus speciem, quae [*est* add. ed. princ.] in corporibus aspicit, colligantem superantemque contrariam naturam, quae est informis, atque formam decenter in formis aliis emicantem, tunc congregans simul totam, quae passim dispersa videbatur [*id quod multis in locis est*], refert [ad se], atque ad formam quae [*ad id quod*] intus est, impertibilem [*impertibile*] introducit, redditque intimae formae consonam [*ei quod intus est congruum* etc.] et congruam et amicam; quemadmodum probo viro virtutis indoles apparens, in juvene jocunda contingit, [— *jucunda apparens virt. vestigium in juvene*] propterea quod verae virtuti, quae intus est, consonat. Pulchritudo vero coloris simplex provenit, ubi formatur superaturque [— *simplex formâ, et superabit*] quod est in materiâ tenebrosum praesentiâ luminis, quod

68) τὸ ἔνδον Darmst. MarcB. MonB. τὰ (in marg. τῷ) ἀληθεῖ, τῷ ἔνδ. Vat.

69) μορφῇ καὶ — φωτός. ἀσωμάτου, καὶ — ὄντος Darmst.

παρουσίᾳ φωτός, ἀσωμάτου καὶ λόγου καὶ
εἴδους ὄντος. ὅθεν καὶ τὸ πῦρ αὐτὸ παρὰ τὰ
[70] ἄλλα σώματα καλόν, ὅτι τάξιν εἴδους πρὸς
τὰ ἄλλα στοιχεῖα ἔχει· ἄνω μὲν [71] τῇ θέσει,
λεπτότατον δὲ τῶν ἄλλων σωμάτων, ὡς ἐγγὺς
G ὂν τοῦ ἀσωμάτου· μόνον δὲ αὐτὸ οὐκ εἰςδεχό-
μενον τὰ ἄλλα, τὰ δὲ ἄλλα δέχεται αὐτό.
[72] θερμαίνεται γὰρ ἐκεῖνα, οὐ ψύχεται δὲ τοῦτο.
pag. 53. A [73] κέχρωσταί τε πρώτως, τὰ δὲ ἄλλα παρὰ τού-
του τὸ εἶδος τῆς χρόας λαμβάνει. λάμπει οὖν
καὶ στίλβει, ὡς ἂν εἶδος ὄν. τὸ δὲ μὴ κρατοῦν,
ἐξίτηλον τῷ φωτὶ γινόμενον, [74] οὐκέτι καλόν,
ὡς ἂν τοῦ εἴδους τῆς χρόας [75] οὐ μετέχον ὅλου.
αἱ δὲ ἁρμονίαι [76] ἐν ταῖς φωναῖς αἱ ἀφανεῖς τὰς

70) ἄλλα στοιχεῖα Ciz.

71) α. μ. τῇ φύσει Vind.

72) θερμένεται Basil. male. Illud ex Codd. plurr. dedi.

73) κέχρωσται mei libri omnes, praeter Vat. qui dat κεχώρισταί τε πρῶτον, sed in marg. κέχρωταί τε πρώτως, atque hoc est in ed. Basil.

74) οὐκέτι Darmst. MarcABC. οὐκ ἔτι Basil. Mox ὡς ἂν τοῦ εἴδους τῆς χρόας ParisB. sed correctum in margine ὡς ἂν εἰδ. ὄν.

75) Sic Ciz. MonAC. MarcABC. ParisAB. Leid. Vat. sed in margine οὐ μετόχου, ut ed. Basil. οὐ μετέχοντος Vind. Darmst. marg. Basil.

quidem incorporeum et ratio [quaedam] est et species. Quapropter et ignis ipse praeter caetera corpora pulcher, quoniam, si cum elementis aliis [*reliquis*] conferatur, speciei obtinet ordinem; nempe et [caeteris] eminentior est et omnium [*reliquorum corporum*] subtilissimus, quasi incorporeae jam [*utpote*] naturae propinquus. Atqui solus ipse non suscipit alia [*reliqua*], cum ipsum tamen alia [*reliqua*] capiant. Calefiunt namque alia [*illa*]: ipse vero non suscipit frigus. Praeterea colo- pag. 55. A
rem ipse primus habet: caetera vero ab hoc speciem coloris accipiunt. Emicat igitur atque fulget, quasi sit species. Quando vero subjectum non superatur, [*Quod vero non superat*] velut luminis exigui particeps, [*evanidum lumine factum*] haud ultra [provenit] pulchrum, utpote quod coloris speciem non accipit totam. Proinde [*At*] harmonias, quae sunt in vocibus, aliae, quae latent in animâ, faciunt,

76) *αἱ ἐν τ. φ.* Ciz. MonAC. MarcABC. Vat. Vind. Darmst. In hoc quidem antea scriptum fuerat *ἁρμονίας*, atque sic MonB. a secunda man. Darmst. comma posuit post *φωναῖς*..

φανερὰς ποιήσασαι, [77] καὶ ταύτῃ τὴν ψυχὴν
σύνεσιν τοῦ καλοῦ λαβεῖν ἐποίησαν, ἐν ἄλλῳ
τὸ αὐτὸ δεῖξασαι. παρακολουθεῖ δὲ ταῖς αἰσθη-
B ταῖς μετρεῖσθαι ἀριθμοῖς ἐν λόγῳ οὐ παντὶ,
[78] ἀλλ' ὃς ἂν ᾖ δουλεύων εἰς ποίησιν εἴδους εἰς
τὸ κρατεῖν. καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν αἰσθήσει καλῶν,
ἃ δὴ εἴδωλα καὶ σκιαὶ οἷον ἐκδραμοῦσαι, εἰς
ὕλην ἐλθοῦσαι, ἐκόσμησάν τε καὶ διεπτόησαν
φανεῖσαι, τοσαῦτα.

δ. Περὶ δὲ τῶν [79] προτέρω καλῶν, ἃ οὐκέτι
αἴσθησις ὁρᾷν εἴληχε, ψυχὴ [80] δὲ ἄνευ ὀργάνων
C ὁρᾷ καὶ λέγει, ἀναβαίνοντας δεῖ θεάσασθαι,

77) καὶ — ἐποίησαν absunt a Ciz. qui in seqq. exhibet ὡς ἐν ἄλλῳ. Contra MonAC. et Leid. habent λαμβάνειν ποιήσασαι ὡς ἐν ἄλλῳ. Sic item MarcA. Vind. Vat. qui tamen in margine vulgatam exhibet. In Leid. tamen deest σύνεσιν.

78) Sic Codd. paene omnes itemque Ficin. et marg. Basil. ὡς ἂν ᾖ marg. Vat. et ed. Basil. Proxime παρακολουθοῦσι Ciz. Mox φανεῖσαι τὸ ἐνταῦθα Vind.

79) προτέρων MarcA. Leid. προσωτέρω Darmst. MarcBC. ParisA. MonB. πρότερον MonC.

80) δὲ abest a Cod. Ciz. Mox θεάσεσθαι Vat. et κάτω μένειν Vind.

et ad sensum usque producunt, [harmoniae *occultae, quae manifestas gignunt*] atque ita faciunt, ut anima percipiat pulchri notitiam, idem in alio demonstrantes. Competit vero B harmoniis, quae sentiuntur, ut numeris mensurentur non in omni ratione [numeri seu vocis], sed in eâ duntaxat, quae ad effectionem speciei victoriamque ejus obtemperat. Sed hactenus de pulchris, quae sunt in sensu, [sit dictum] quae tanquam imagines umbraeque in materiam effluentes [imagg. umbraeque *tanquam excurrentes, venientes in mat.*] ipsam exornaverunt, admirationemque sui occurrentes sensibus concitant.

Oportet animum fieri pulchrum, si intellectualem sit pulchritudinem cogniturus. Quae tanto magis fruentem delectat, quam corporea pulchritudo, [quanto et forma illa hac perfectior est, et intellectus perspicacior sensu, et possessio nobis interior. ed. princ.]

IV. At vero pulchra, quae his superiora sunt, oculisque minime patent, sed animus [ipse] absque instrumentis cernit atque pro- C

καταλιπόντας τὴν αἴσθησιν κάτω περιμένειν. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν τῆς αἰσθήσεως καλῶν οὐκ ἦν περὶ αὐτῶν λέγειν τοῖς μήτε ἑωρακόσι, [81] μήτε ὡς καλῶν [82] ἀντειλημμένοις, οἷον εἴ τινες ἐξ ἀρχῆς τυφλοὶ γεγονότες, τὸν αὐτὸν τρόπον οὐδὲ περὶ κάλλους ἐπιτηδευμάτων [83] μὴ τοῖς ἀποδεξαμένοις τὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ ἐπιστημῶν, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων [84] κάλλος· οὐδὲ
D περὶ ἀρετῆς φέγγους τοῖς μηδὲ φαντασθεῖσιν, ὡς καλὸν τὸ τῆς δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης πρόσωπον, καὶ οὔτε ἕσπερος οὔτε ἑῷος οὕτω καλά· ἀλλὰ δεῖ ἰδόντας μὲν εἶναι, ᾧ ψυχὴ τὰ τοιαῦτα βλέπει, ἰδόντας δὲ ἡσθῆναι καὶ ἔκπληξιν λαβεῖν, καὶ πτοηθῆναι [85] πολλῷ μᾶλλον ἢ [86] ἐν τοῖς πρόσθεν, ἅτε ἀληθινῶν ἤδη ἐφαπτο-

81) μήθ' ὡς Darmst. MarcABC. Vat. ParisB. MonB. μηδ' ὡς Ciz.

82) ἀντειλημμένοις ex Codd. plurr. dedi pro ἀντειλημένοις Basil.

83) μὴ — τῶν ἐπιτηδευμάτων omiserunt Ciz. Leid. MonAC. MarcA. Vind. in margine exhibet Vat.

84) κάλλος οὐδὲ sine distinctione Darmst. καλλ⁸. Vat. Proxime μὴ δὲ idem et MarcAC. δὲ μὴ MarcB. δὲ μηδὲ Vind. Mox καὶ σωφροσ. omisit Leid. et in seqq. ἰδόντας μὲν εἶναι, ὡς ψυχὴ Vat. sed in margine vulgatum. Vid. Annot.

nuntiat, ascensu [quodam] contemplari debemus, sensum in infimo relinquentes. Quemadmodum vero pulchra, quae sensibus offeruntur, verbis exprimere non potuissemus, nisi vidissemus aliquando, et tanquam pulchra percepissemus; quo quidem munere orbati sunt, qui [*velut si qui*] caeci nascuntur: sic neque de officiorum et scientiarum caeterorumque ejusdem generis pulchritudine [possumus eloqui], nisi haec ipsa possideamus. D
Similiter neque de fulgore virtutis, nisi quodammodo [*qui ne — quidem*] excogitaverimus [*sibi informaverint*], quam pulcher sit justitiae et temperantiae vultus, quave ratione neque hesperus, neque lucifer adeo speciosus. Quinimo eo [duntaxat] haec oportet videre, quo animus [ipse] talia intuetur, praeterea videntes [admodum] oblectari, et affici vehementer, multoque magis quam corpoream pulchritudinem [*priora*] admirari, ut-

85) *πολλῶν* Darmst.

86) *ἐν τοῖς ἔμπροσθεν* Giz. Monac. Proxime *ἀληθινὸν* Leid. MarcA. MonC. *ἀληθῶς εἴδει* Vat. sed in marg. vulg. *ἀληθινῶν ἤδη ἐπτοημένους ταῦτα* Vind.

μένους. ταῦτα γὰρ δεῖ τὰ πάθη γενέσθαι περὶ τὸ ὅ, τι ἂν ᾖ [87] καλὸν, θάμβος καὶ ἔκπληξιν
E [88] ἰδίαν, καὶ πόθον, καὶ ἔρωτα, καὶ [89] πτόησιν μεθ' ἡδονῆς. ἔστι δὲ ταῦτα παθεῖν, καὶ πάσχουσιν αἱ ψυχαὶ καὶ [90] περὶ τὰ μὴ ὁρώμενα, πᾶσαι μὲν, ὡς εἰπεῖν, μᾶλλον μέντοι αἱ τούτων [91] ἐρωτικώτεραι, ὥςπερ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων, πάντες μὲν [92] ἐρῶσι, [93] κινοῦνται [94] δὲ οὐκ ἴσα, [95] ἀλλ' εἰσὶν οἳ μάλιστα, οἳ καὶ λέγονται ἐρᾷν.

87) τὸ καλὸν Monac.

88) ἡδεῖαν mei plurimi et Basil. marg. quod ipsum expressit Ficinus.

89) πτοίησιν Darmst. MarcAC. MonB.

90) περὶ μὴ ὁρώμενα MonAG. MarcA. Vind. Vat. sed in marg. τὰ περὶ μὲν ὁρώμενα Ciz.

91) Sic Codd. mei paene omnes itemque Ficin et margo Basil. φωτικώτεραι Ciz. ἐρωτικαὶ ed. Basil.

92) ὁρῶσι Ficin. et margo Basil. itemque Codd. mei paene omnes praeter MarcC. et marg. Vat. qui ἐρῶσι, ut ed. Basil.

93) κεντοῦνται Darmst. et margo Basil. itemque MarcB. marg. Vat. ParisB. MonB. κενοῦνται ParisA.

pote qui vera jam attingamus. Tales, inquam, E
affectus oportet circa pulchrum quodlibet excitari admirationem [videlicet] stuporemque suavem [*singularem*], desiderium quoque, atque amorem, concitationemque jocundam. Ejusmodi quaedam etiam circa ea, quae non videntur, animae patiuntur, omnes quidem, ut ita dicam; magis autem quae sunt ad illorum amorem propensiores: sicut et circa corporis pulchritudinem [accidit]; omnes enim aeque vident [*amant*], non tamen incitantur aeque, sed maxime omnium amatores. [*sed sunt qui maxime moveantur, qui iidem amare dicuntur.*] F

Pulchritudo in animo naturalis tunc nobis effulget, cumprimum [*adventitiam* add. ed. princ.] *deformitatem, id est affectus ad materiam superaverimus.*

94) δ'οὐκ Darmst.

95) Sic Cod. Darmst. ParisB. οἳ μάλιστα MarcB. οἳ καὶ ParisA. MarcABC. Vat. ἀλλ' εἰσὶν οἱ μάλιστα οἱ καὶ λ. ἐρ. ed. Basil. Mox ὁρᾷν pro ἐρᾷν MonC.

Γ ε. Τῶν δὴ [96] καὶ περὶ τὰ ἐν οὐκ αἰσθήσει ἐρωτικῶν ἀναπυνθάνεσθαι δεῖ. τί πάσχετε [97] περὶ τὰ λεγόμενα ἐπιτηδεύματα καλὰ, καὶ τρόπους καλοὺς, καὶ ἤθη σώφρονα, καὶ ὅλως ἔργα ἀρετῆς καὶ διαθέσεις, καὶ τὸ τῶν ψυχῶν κάλλος; καὶ ἑαυτοὺς δὲ ἰδόντες τὰ ἔνδον καλοὺς, τί πάσχετε; καὶ πῶς ἀναβακχεύεσθε, καὶ ἀνακινεῖσθε, καὶ ἑαυτοῖς συνεῖναι ποθεῖτε, συλλεξάμενοι αὐτοὺς ἀπὸ τῶν σωμάτων; πάσχουσι μὲν γὰρ ταῦτα οἱ ὄντως ἐρωτικοί. [98] Τί δέ ἐστι περὶ ὃ ταῦτα πάσχουσιν; οὐ σχῆμα, οὐ χρῶμα, οὐ μέγεθός τι, ἀλλὰ περὶ ψυχὴν, ἀχρώματον μὲν [99] αὐτὴν, ἀχρώματον δὲ καὶ τὴν σωφροσύνην ἔχουσαν, καὶ τὸ ἄλλο τῶν ἀρετῶν φέγγος, ὅταν ἢ [100] ἐν αὐτοῖς ἴδητε, [101] ἢ καὶ ἐν ἄλλῳ θεάσησθε μέγεθος ψυχῆς καὶ ἦθος δίκαιον καὶ

pag. 54. A

96) τῶν δὲ περὶ Vat. nec Ficinus expressit καί. In seqq. συλλεξαμ. αὐτοὺς MonC. MarcAC. Vat. sed hic in marg. αὐτούς.

97) ἐπὶ τὰ λεγ. Ciz.

98) τί δέ ἐστι retinui ex Cod. Darmst. et ed Basil. τί δὲ ἐστὶ Vat. Mox ταῦτα οὐ πασχ. Leid.

99) αὐτὴν Darmst. ParisA. MonB. Mox τῶν ἀρετ. φθέγγος Vind.

V. Caeterum [*etiam*] circa amatorios affectus, qui super sensum assurgunt, sciscitari licet [*oportet*] [hunc in modum. Agite] quidnam patimini circa [*quae dicuntur*] decora studia, et modos honestos, temperatosqu emores, et omnino [erga] virtutis opera, affectionesque et habitus et pulchritudinem animorum? Quid, inquam, patimini, quando vos intus intuemini pulchros? [— *intuem. vosmetipsos intus pulchros*] Et quo pacto [ut ita dixerim] debacchamini, atque concitamini, affectatisque vobiscum congredi, vos ipsos seorsum a corporibus colligentes? Afficiuntur enim sic amatores veri. At vero quidnam est id, erga [*circa*] quod ita [prorsus] afficiuntur? Non est figura, non color, non magnitudo, sed erga animum [ipsum] coloris omnis expertem, similiterque temperantiam possidentem a colore semotam, reliquumque virtutum splendorem, quotiens vel pag. 54. A
in vobismet intuemini, vel in alio contemplamini animi amplitudinem, et justum morem,

100) Sic MonB. Darmst. *αὐτοῖς* ed. Basil. MonC.

101) *καὶ ἢ ἐν ἄλλω*, neglecto etiam jota subscripto, uti semper fere, Darmst.

σωφροσύνην καθαρὰν καὶ [102] ἀνδρείαν [103] βλοσυρὸν ἔχουσαν πρόσωπον, καὶ σεμνότητα καὶ αἰδῶ ἐπιθέουσαν ἐν ἀτρεμεῖ καὶ ἀκύμονι καὶ ἀπαθεῖ διαθέσει, [104] ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, τὸν θεοειδῆ νοῦν ἐπιλάμποντα. ταῦτα οὖν ἀγάμενοι καὶ φιλοῦντες, πῶς αὐτὰ λέγομεν καλά;
B ἔστι μὲν γάρ, καὶ φαίνεται, [105] καὶ οὐ μήποτε ὁ ἰδὼν ἄλλο τι φήσει, ἢ τὰ ὄντως ὄντα ταῦτα εἶναι. τί ὄντα ὄντως; ἢ καλά. ἀλλ᾽ ἔτι ποθεῖ ὁ λόγος, τί ὄντα πεποίηκε τὴν ψυχὴν εἶναι ἐράσμιον· τί τὸ ἐπὶ πάσαις ἀρεταῖς διαπρέπον [106] οἷον φῶς. [107] βούλει δὴ καὶ τὰ ἐναντία λαβὼν τὰ περὶ ψυχὴν αἰσχρὰ γινόμενα [108] ἀντιπαραθεῖ-

102) Sic Cod. Darmst. MarcB. MonB. ParisAB. ἀνδρίαν ed. Basil. Cod. Vat. et uti videtur plures.

103) βλοσσυρὸν Basil. βλοστρὸν MarcA. MonAC. Vat. Leid. Vind.

104) ἐπὶ rescripsi cum Codd. plurr. pro corrupto ἐπεὶ Basil. Proxime αἰδὼ MarcAC. ἐπιθέουσα MarcC. ἐπιθέουσαν καὶ ἐν Vind. Mox ταῦτα μὲν οὖν ἀγ. Marc.

105) φαίνεται. Καὶ — ὁ ἰδὼν ἄλλό τι φῆσι, ἢ Darmst. φῆ Ciz. MonAC. MarcAC. Vat. Vind. φήσει marg. Vat. MarcB. sed προπερισπωμένως.

puramque temperantiam, praeterea fortitudinem generoso vultu verecundam, pudicitiam denique honestatemque venerabilem [*honestatem et pudicitiam*], habitu [quodam] intrepido et tranquillo serenoque [*neque affectionibus obnoxio*] incedentem, atque haec divinam mentem desuper collustrantem. Haec igitur [*admirantes et*] amantes quanam ratione pulchra esse dicimus? Sunt enim atque apparent, neque qui aspicit unquam aliud [esse] B
dicat, quam vere existentia haec esse. Sed quidnam vere existentia? Forte pulchra; At enim adhuc desiderat ratio [scire], quidnam [haec] existentia, ut anima amabilis sit, efficiunt [*quidnam ea sint, quod — efficiant*]: quid in virtutibus cunctis decorum, quasi lumen. Visne contraria sumens, quae [videlicet] in animâ turpia sunt, contra conferre? Forte

ἤ τὰ dedi ex plurr. Codd. ὄντως Vat. in marg. qui idem τοιαῦτα εἶναι, ut marg. Basil.

106) οἷον, φῶς. Sustuli distinctionem minorem cum Darmst. Proxime ἀλλά τι ποθεῖ Vat. sed vulg. in marg. et τί δὲ ὄντα πεποι. Vind.

107) βούλῃ δή Cic. βούλει δὲ καὶ MarcAC. Vat.

108) ἀντιπεριθεῖναι Leid.

ναι; τάχα γὰρ ἂν [109] συμβάλλοιτο πρὸς ὃ ζη-
C τοῦμεν τὸ αἰσχρὸν [110] ὅ, τί ποτ' ἐστὶ, καὶ διότι [111] φαμέν. ἔστω δὴ ψυχὴ αἰσχρὰ [112] ἀκόλαστός τε καὶ ἄδικος, πλείστων μὲν ἐπιθυμιῶν γέμουσα, πλείστης δὲ ταραχῆς, [113] ἐν φόβοις διὰ δειλίαν, ἐν φθόνοις διὰ μικροπρέπειαν, πάντα φρονοῦσα [114] ἃ δὴ καὶ φρονεῖ θνητὰ καὶ ταπεινὰ, σκολιὰ πανταχοῦ, ἡδονῶν οὐ καθαρῶν φίλη, [115] ζῶσα ζωὴν τοῦ ὅ, τι ἂν [116] πάθοι διὰ σώμα-

109) συμβάλοιτο Ciz. MarcA. Mox πρὸς ὃ ζη-τοῦμ. Vat.

110) ὅ, τί ποτέ ἐστι. Καὶ δ. φ. Darmst. Eadem accentuum ratio in MarcABC. et MonBC. ὅ, τί ποτε ἐστὶ Vat.

111) φανέν Leid. MarcAB. ParisA. MonC. Vind. Vat. sed vulg. in marg. Omisit Ficin.

112) Sic emendavi auctoritate Darmst. et Leid. itemque MarcABC. Vat. ParisB. MonB. ἀκόλαστος δὲ καὶ Basil. cet.

113) ἐν φόβοις: διὰ δ. — φθόνοις, διὰ μικροπρεπείαν πάντα — πανταχοῦ ed. Basil. Ego secutus sum Cod. Darmst. addito tamen commate post ταρ. duo puncta, quae nec codex agnoscit, neque usus patitur, hic et in seqq. sustuli. Post ταραχῆς distinct. maj. MarcBC. Sic plane post δειλίαν MarcB. Post φόβοις comma habet MarcC. et

enim, si cognoverimus, quid et quâ de causâ turpe sit, [*et quare dicamus quid turpe esse*] ad id, quod quaerimus, conferet. Esto itaque C. turpis anima, quae intemperans est atque injusta, cupiditatibus multis abundans, et perturbatione quam plurimâ, ob timiditatem vexata timoribus, ob animi [ipsius] angustiam avaritiamque [*illiberalitatem*] laborans invidiâ, nihil unquam nisi mortale abjectumque cogitans, obliqua semper [animo versans], impuris voluptatibus mancipata, vitam agens ei propriam, quodcumque id sit, quod ipsa per corpus patitur, turpitudinem per ipsum sub-

ParisA. *δ. δειλ. ἐν φόβ.* MarcA. a prima manu. *ταραχῆς, οὐ φόβ.* Vat. sed *ἐν* marg. Post *μικροπ.* comma habent ParisAB. distinct. major est in MarcABC. Vat. Post *φθόνοις* nulla prorsus distinct. MarcABC. Supra *πλείστην μὲν ἐπ. γ.* MonC.

114) *ἃ δεῖ* Monac. *ἃ δὴ φρον.* MarcC. Mox *φίλα. ζῶσα* Vat. sed vulg. marg.

115) *ζώσει ζωὴν* Ciz.

116) *πάθη* MonAC. MarcA. ParisA. De interpunctione hujus loci vid. Annot.

τος, [117] ὡς ἤδυ λαβοῦσα αἶσχος. αὐτὸ τοῦτο
D [118] τὸ αἶσχος αὐτῇ, ἆρα οὐ προςγεγονέναι
[119] οἷον ἐπακτὸν καλὸν φήσομεν, ὃ ἐλωβήσατο
μὲν [120] αὐτῇ, πεποίηκε δὲ αὐτὴν ἀκάθαρτον,
καὶ πολλῷ τῷ κακῷ συμπεφυρμένην, οὐδὲ ζωὴν
ἔτι ἔχουσαν, οὔτε αἴσθησιν καθαρὰν, ἀλλὰ
τῷ μίγματι τοῦ κακοῦ [121] ἀμυδρᾷ τῇ ζωῇ κε-
χρημένην, καὶ πολλῷ τῷ θανάτῳ κεκραμένην,
οὐκέτι μὲν ὁρῶσαν ἃ δεῖ ψυχὴν ὁρᾷν, οὐκ-
έτι δὲ ἐωμένην [122] ἐν αὐτῇ μένειν, [123] τῷ ἕλ-
κεσθαι ἀεὶ πρὸς τὸ ἔξω, καὶ τὸ κάτω, καὶ τὸ
E σκοτεινόν; ἀκάθαρτος [124] δὴ οἶμαι οὖσα καὶ
φερομένη πανταχοῦ ὁλκαῖς, πρὸς τὰ τῇ
αἰσθήσει προςπίπτοντα, πολὺ [125] γε τὸ τοῦ

117) ὡς ἤδη MarcC.

118) τὸ non agnoscit Cis.

119) οἷον ἐπ' αὐτὸν idem.

120) αὐτῇ recepi ex MonABC. MarcAB. Leid. Cis. Darmst. pro αὐτὴν ed. Basil. αὐτὴ dat in textu Vat. αὐτὴν in marg.

121) ἀμυδρὰ MarcA. Mox κεκραμμένην MarcAC. et οὐκ ἔστι μὲν Vat. sed idem οὐκ ἔτι in marg.

122) ἑωμένην Vat. ParisB. οἰομένην MarcC. a prima manu. ἐν αὐτῇ μένειν desunt in Cis. ἐν ἑαυτῇ

iens quasi jocundam. [fort. — *quodcunque patiatur per corpus, id pro suavi turpitudine accipiens.*] Atqui hanc ipsam turpitudinem nonne animae sub adventitiae pulchritudinis prae- D
textu [tanquam adventitium malum] dicemus accedere [*accidere* ed. princ.] quae quidem gravi cum detrimento eam reddit impuram, multaeque pravitati permixtam, neque vitae ulterius neque sensus puritate praeditam, sed permixtione mali vitâ exiguâ jam utentem plurimâ confectam [*mixtam*] morte, haud amplius quae sunt [*animae*] videnda videntem, neque permissam amplius habitare secum, propterea quod ad externa semper et infima obscuraque rapiatur? Impura profecto sic E
evadens, passimque ab iis raptata, quae sensibus incidunt [— *perlata — illecebris ad ea quae s. inc.*], plena videlicet corporis labe,

Leid. ἐν αὐτῇ MonC. MarcAC. Vat. sed idem αὐτῇ in marg.

123) τὸ ἐλκ. Ciz. κ. τὸ σκοτ. κ. τὸ κάτω MarcA. a prima manu.

124) δὲ Ciz. Vat.

125) Deest γε in Codd. meis plurimis. in marg. habet Vat.

σώματος ἔχουσα [126] ἐγκεκραμένον, τῷ ὑλικῷ πολλῷ συνοῦσα, καὶ [127] εἰς αὐτὴν εἰσδεξαμένη, εἶδος ἕτερον ἠλλάξατο, κράσει τῇ πρὸς τὸ χεῖρον· οἷον εἴ τις δὺς [128] εἰς πηλὸν, ἢ βόρβορον, τὸ μὲν ὅπερ εἶχε κάλλος, μηκέτι

V [129] προφέροι, τοῦτο δὲ ὁρῷτο ὃ παρὰ τοῦ πηλοῦ ἢ βορβόρου [130] ἀπεμάξατο· ᾧ δὴ τὸ αἰσχρὸν προςθήκη τοῦ ἀλλοτρίου προςῆλθε. καὶ ἔργον αὐτῷ, [131] εἴπερ πάλιν καλὸς, ἀπονιψαμένῳ καὶ καθηραμένῳ, ὅπερ ἦν, εἶναι. αἰσχρὰν δὴ ψυχὴν λέγοντες μίξει καὶ κράσει καὶ νεύσει τῇ [132] πρὸς σῶμα καὶ ὕλην, ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν. [133] καὶ ἔστι τοῦτο αἶσχος ψυχῇ,

126) Sic dedi ex Leid. Darmst. MarcB. MonB. et Vat. ἐγγεκραμμένον perperam Basil. ἐγκεκραμμ. MarcAC. ἐγκεκρυμένον Ciz.

127) εἰς αὐτὴν MonC. Vat. sed αὐτὴν marg. Mox εἶδ. ἕτ. abest a Vind.

128) εἰς Codd. εἰ operarum vitio Basil. ed. Mox καὶ βορβ. MonB.

129) προφαίνοι mei fere omnes et margo Basil. προφαίνει MarcC. προφέροι marg. Vat. προφέρει ed. Basil.

130) ἀπεμάξατο reposui suadentibus meis Codd. omnibus et marg. Basil. pro ἀπεδέξατο, quod est

[nempe] cum materiae plurimum se dederit [materialemque naturam] in se contraxerit, [nimirum] ob ejusmodi commistionem in deterius prolabentem, [jam ferme] speciem suam in speciem alteram commutavit: perinde ac si quis limo coenoque provolutus haud ulterius priorem praeferat pulchritudinem, id vero videatur esse, quod a limo in se ipsum coenoque contraxit. Huic sane turpitudo accessione quadam alienae naturae accidisse videtur [*accidit*]. Quod si priorem recipere cupiat pulchritudinem, operae pretium erit [*opus est*] infecta diluere, [ipsaque] purgatione rursum esse quod erat. Quamobrem si animam mistione, confusione, commercio cum corpore atque materiâ turpem dicemus evadere, recte (ut arbitror) asseremus. Est enim haec animae turpitudo scilicet, non esse pu-

in marg. Vat. et ed. Basil. Mox *προσθήκῃ* legit Ficin.

131) *εἴπερ ἔσται πάλιν* omnes mei praeter ParisB. MonB.

132) *πρὸς τὸ σῶμα* plerique Codd. mei.

133) *καὶ ἔνι* Vat. sed in marg. *ἔστιν*. Idem Codex mox *καὶ ἐστὶ καλὸς*.

μὴ καθαρᾷ, μηδὲ εἰλικρινεῖ εἶναι, [134] ὥσπερ o χρυσῷ, ἀναπεπλῆσθαι δὲ τοῦ γεώδους· ὃ εἴ τις ἀφέλοι, καταλέλειπται χρυσὸς, καὶ ἔστι καλὸς, μονούμενος μὲν τῶν ἄλλων, αὐτῷ δὲ συνὼν μόνῳ. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ψυχὴ, μονωθεῖσα μὲν [135] ἐπιθυμιῶν, ἃς διὰ τὸ σῶμα ἔχει, ᾧ ἄγαν προσωμίλει, ἀπαλλαγεῖσα δὲ τῶν pag. 55. A ἄλλων παθῶν, καὶ καθαρθεῖσα ἃ ἔχει σωματωθεῖσα, μείνασα μόνη, τὸ αἰσχρὸν τὸ παρὰ τῆς ἑτέρας φύσεως ἅπαν ἀπεθήκατο.

ς. Ἔστι γὰρ δὴ, ὡς ὁ παλαιὸς λόγος, καὶ ἡ σωφροσύνη, καὶ [136] ἡ ἀνδρεία, καὶ πᾶσα

134) Interposui comma post χρυσῷ ex MarcC. Vat. et Darmst. Proxime ἀφέλει MarcC. Deinde αὐτῷ δὲ pro vulg. αὐτῷ δὲ reposui ex MarcBC. ParisB. Vind. Darmst. et marg. Vat. συνὼν μόνων MonB.

135) ἐπιθυμίας Ciz. μὲν [δ'] ἐπιθυμιῶν, αἳ Vat. sed in marg. et ἅς. Mox καθαρθεῖσα, sed vulg. in marg. Idem. σωματωειδεῖσα idem. Alia Ficin.

136) ἀνδρεία dedi ex libris meis plurr. et Codd. Platonis in Phaedone pag. 69. C. unde hic locus fluxit, pro vulgato ἀνδρία. Mox αἰνίττεται MonB. a sec. man. et ParisA.

ram atque sinceram, quemadmodum [et] auro [accidit turpitudo], si glebis terreis offundatur, quas si quis excusserit, [purum subito] restat aurum, idque jam pulchrum, cum ab alienis fuerit segregatum, suâ videlicet ad pulchritudinem puritate contentum [*et secum solo existens*]. Eâdem ratione animus [*anima*] ab his cupiditatibus segregatus, quas nimio corporis commercio in se concepit, a caeterisque perturbationibus liberatus, deletis jam maculis, quas corporea familiaritas prius inusserat [*purgata ab iis rebus, quas consuetudine corporis acceperat,*] [atque ita] solus sibi relictus, [procul dubio] turpitudinem omnem ab alienâ naturâ [prorsus] imbibitam expurgavit [*expurgare solet*]. G pag. 55. A

Anima tunc solum virtutem pulchritudinemque habere videtur, cum restituta est in propriam puritatem. Tunc enim maxime fulget intellectuali lumine, quod est ei maxime proprium. Tunc et maxime species est, et ipsa jam pulchritudo, deoque persimilis [ed. princ.]

VI. Profecto, quemadmodum oraculum tradit antiquum, temperantia, fortitudoque, et ipsa

ἀρετὴ, κάθαρσις, καὶ ἡ φρόνησις αὐτή. Διὸ
καὶ αἱ τελεταὶ ὀρθῶς αἰνίττονται, τὸν μὴ κε-
καθαρμένον, [137] εἰς ᾅδου κεῖσεσθαι ἐν βορβό-
ρῳ, ὅτι τὸ μὴ καθαρὸν βορβόρῳ [138] διὰ κάκην
B φίλον· οἷα δὴ καὶ ὕες οὐ καθαραὶ τὸ σῶμα,
χαίρουσι τῷ τοιούτῳ. τί γὰρ ἂν καὶ εἴη σω-
φροσύνη ἀληθὴς, [139] ἢ τὸ μὴ προςομιλεῖν
ἡδοναῖς τοῦ σώματος, [140] φεύγειν δὲ ὡς οὐ
καθαραὶ, οὐδὲ καθαροῦ; ἡ δὲ [141] ἀνδρεία, ἀφο-
βία θανάτου. [142] ὁ δέ ἐστιν ὁ θάνατος, χωρὶς
εἶναι τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος. οὐ φοβεῖται δὲ
τοῦτο, ὃς ἀγαπᾷ μόνος γενέσθαι. μεγαλοψυ-
χία δὲ δὴ, ὑπεροψία τῶν τῇδε. ἡ δὲ φρόνη-
C σις, νόησις ἐν ἀποστροφῇ τῶν κάτω, πρὸς δὲ
τὰ ἄνω τὴν ψυχὴν ἄγουσα. γίνεται οὖν ἡ
ψυχὴ [143] καθαρθεῖσα εἶδος, καὶ λόγος, καὶ

137) καὶ εἰς ᾅδου Codd. mei fere omnes, ex quibus atque ex Platone recepi ᾅδου pro ᾄδου. Illud καὶ non expressit Ficinus. Mox κείσεται MarcA. MonC. Vat. sed vulg. marg.

138) Hoc Plotino reddidi ex Codd. meis plerisque. κακίαν Basil. vid. Annot.

139) Sic Ciz. MonAC. Darmst. Vat. Vind. MarcABC. — εἰ τὸ μὴ προσομιλεῖν Basil. male. vid. Annotat.

prudentia, et omnino virtus omnis est purificatio [quaedam]. Quapropter sacra mysteria recte quamvis perobscura vaticinantur, [animum] non purgatum apud inferos in coeno jacere. Impurum namque ob pravitatem coeno est amicum: quemadmodum sues corpore sor- B
didi sordibus delectantur. Quidnam aliud vera temperantia est, quam corporeis voluptatibus non indulgere, sed eas tanquam quae neque purae neque puri sunt, [procul] effugere? Fortitudo vero, non metuere mortem. Mors namque est quaedam animae a corpore separatio. Id vero non metuit, qui solus esse desiderat. Praeterea magnanimitas rerum mortalium est contemtus. Prudentia denique in- C
telligentia est, inferiora declinans, animumque erigens ad superna. Anima igitur [jam] purgata species ratioque evadit, ac penitus incorporea,

140) φεύγει MonAC. Civ. MarcA. Vind. et Vat. a prim. man. neque interrogat. agnoscit Vat.

141) ἀνδρία Basil. Illud alterum etiam h. l. plures libri.

142) ὁ δέ ἐστι θάνατος Vat.

143) καθαρθεῖσα, εἶδ. MarcB.

πάντη ἀσώματος, καὶ νοερὰ, καὶ ὅλη τοῦ θείου, ὅθεν ἡ πηγὴ τοῦ καλοῦ, καὶ τὰ συγγενῆ [144] πάντα τοιαῦτα. ψυχὴ οὖν ἀναχθεῖσα πρὸς νοῦν, ἐπὶ τὸ μᾶλλόν ἐστι καλόν. νοῦς δὲ καὶ τὰ παρὰ νοῦ, τὸ κάλλος αὐτῇ οἰκεῖον καὶ οὐκ ἀλλότριον. [145] ὅτι τότε ἐστὶν ὄντως
D μόνη ψυχή. Διὸ καὶ λέγεται [146] ὀρθῶς, τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν τὴν ψυχὴν γίνεσθαι, ὁμοιωθῆναι εἶναι θεῷ, ὅτι ἐκεῖθεν τὸ καλὸν, [147] καὶ ἡ μοῖρα ἡ ἑτέρα τῶν ὄντων. μᾶλλον δὲ τὰ ὄντα ἡ καλλονή ἐστιν. ἡ δὲ ἑτέρα φύσις, τὸ αἰσχρὸν τὸ δ' αὐτὸ καὶ [148] πρῶτον κακὸν, ὥστε κἀκεῖνο ταὐτὸν, ἀγαθόν τε καὶ καλόν, [149] ἢ ἀγαθόν τε καὶ καλλονή. [150] ὁμοίως δὴ ζητητέον καλὸν

144) ταῦτα τοιαῦτα MarcC. Mox ἀναμιχθεῖσα πρὸς ν. Vind. Deinde μᾶλλον ἐστὶ καλ. Vat. MarcABC. καὶ τὸ παρὰ νοῦ MarcA.

145) ὅτι τ. ε. ὄντως ψυχή, omisso μόνη ParisA. Darmst. ὅτι τότε ἐστιν ὄντως μόνον ψυχή Leid. MarcABC. ParisB. MonBC. Vind. Ficin. Vat. sed idem μόνη in marg.

146) ὀρθῶς τὸ, — ὁμοιωθῆναι εἶναι θεῷ. Sic dedi ex Codd. meis plerisque et Ficin. ὁμοιωθῆναι θεῷ ed. Basil. et margo Vat. MonA. praeterea exhibet ὁμοι. καλήν.

intellectualisque, ac tota divina [*divini* ed. princ.], unde fons [effluit] pulchritudinis, cognataque omnia talia. Quamobrem anima redacta in intellectum, pulchritudine mirifice proficit. Intellectus autem et quidquid ab intellectu manat, non alienum sed proprium fit animae decus, quippe cum tunc solum [*sola*] vere sit anima. Recte itaque dicitur bonum pulchrumque animae in eo consistere, ut deo sit similis, quoniam hinc decor [animae provenit], sorsque existentium altera. Quinimo [id quod] ens [et entia dicitur], ipsa est pulchritudo. Diversa vero natura est turpitudo primumque malum, ideoque illud idem bonum atque pulchrum, forte vero et idem ipsum bonum ipsaque pulchritudo. Quamobrem [*Et vero*] simili quâdam viâ quaerendum est D

147) *καὶ* abest a Leid. Mox *ἡ δ' ἑτέρα φύσις* MarcABC. MonB. Vat.

148) *πρ. καλὸν* Ciz. Mox *κἀκείνῳ* Leid. MarcA. MonC. Vat. qui tamen *κἀκεῖνο* in marg. et sic Ficin. vid. Annot.

149) *ἡ τἀγαθόν τε καὶ καλλονή* Darmst. MonAC. MarcABC. ParisB. Vind. Vat. sed vulg. in marg.

150) *ὁμοίως δὴ* MonA. MarcA. Vind. Vat. Leid. *ὁμοίως οὖν* Ciz. Darmst. MarcBC. MonB. Pa-

E τε καὶ ἀγαθὸν, καὶ αἰσχρόν τε καὶ κακόν. καὶ τὸ πρῶτον θετέον τὴν καλλονὴν, ὅπερ καὶ τἀγαθὸν, ἀφ' οὗ νοῦς εὐθὺς τὸ καλόν. ψυχὴ δὲ νῷ καλὸν, τὰ δὲ ἄλλα [151] ἤδη, παρὰ ψυχῆς μορφούσης καλὰ, τάτε ἐν ταῖς πράξεσι, τάτε ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι. καὶ δὴ καὶ τὰ σώματα, ὅσα οὕτω λέγεται, ψυχὴ ἤδη ποιεῖ· ἅτε γὰρ θεῖον οὖσα, καὶ οἷον μοῖρα τοῦ καλοῦ, ὧν ἂν [152] ἐφάψηται καὶ κρατῇ, καλὰ ταῦτα, ὡς δυ-
F νατὸν αὐτοῖς μεταλαβεῖν, ποιεῖ.

ζ. Ἀναβατέον οὖν πάλιν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν, οὗ ὀρέγεται πᾶσα ψυχή. εἴ τις οὖν [153] οἶδεν αὐτὸ, οἶδεν ὃ λέγω, ὅπως καλόν. ἐφετὸν μὲν

ris AB. Ficin. αὖ ed. Basil. et marg. Vat. δὲ MonC. δὴ omissum operarum vitio in marg. Basil. Mox καὶ ante αἰσχρὸν abest a Vind.

151) ἄλλα εἴδη Ciz. MarcA. MonC. Vat. sed vulgatum in marg. Mox τά τ' ἐν ταῖς πράξ. in marginem rejecit idem.

152) Sic Codd. mei omnes. ἐφαψῆται ed. Basil. καὶ ante κρατῇ deest in Vind.

153) εἶδεν, et mox iterum εἶδεν Ciz. εἶδεν — οἶδεν Darmst. MonABC. MarcABC. ParisA. Leid. Vind. οἶδεν — ἴδεν Vat. Mox comma delevi post ἔφεσις, nec agnoscit Darmst.

pulchrum atque bonum, simili quoque turpe atque malum. Primoque gradu ipsa pulchritudo collocanda est, eadem videlicet atque ipsum bonum, a quo manat proxime intellectus tanquam pulchrum. Anima vero intellectu pulchrum, sed alia [*reliqua*] ab animâ formante [jam] pulchra, sive in actionibus, sive in studiis officiisque [versentur]. Jam vero corpora quaecunque pulchra dicuntur, talia efficiuntur ab animâ; quae quidem, tanquam divinum aliquid et ipsius portio pulchri, quaecunque attigerit, superaveritque, reddit pro naturae capacitate formosa. E F

Animus affectibus ad materiam quasi nubibus procul expulsis ad intellectualis pulchritudinis lucem extemplo convertitur; atque ea ibi voluptate perfunditur, quam exprimere nequeas. [Tum vero in hac luce reperit ipsum bonum, eoque illic impletur gaudio, quod etiam nequeas intelligere. ed. princ.]

VII. Ascendendum itaque rursus ad ipsum bonum, quod anima omnis appetit. Si quis autem novit ipsum, novit quod dico, quo pacto sit pulchrum. Appetibile quidem est tanquam

γὰρ ὡς ἀγαθὸν, καὶ ἡ ἔφεσις πρὸς τοῦτο, [154] τεῦξις δὲ αὐτοῦ [155] ἀναβαίνουσι πρὸς [156] τὸ ἄνω, καὶ ἐπιστραφεῖσι καὶ ἀποδυομένοις, ἃ καταβαίνοντες ἠμφιέσμεθα· [157] οἷον ἐπὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερῶν τοῖς [158] ἀνιοῦσι, καθάρσεις τε
6 καὶ ἱματίων ἀποθέσεις τῶν πρὶν, καὶ τὸ γυμνοῖς ἀνιέναι, ἕως ἄν τις [159] παρελθὼν ἐν τῇ ἀναβάσει πᾶν ὅσον ἀλλότριον τοῦ θεοῦ, αὐτῷ μόνῳ αὐτὸ μόνον [160] ἴδῃ, εἰλικρινὲς, ἁπλοῦν, καθαρὸν, ἀφ' οὗ πάντα ἐξήρτηται, καὶ πρὸς αὐτὸ βλέπει, καὶ ἔστι, [161] καὶ ζῇ, καὶ νοεῖ·
pag. 56. A ζωῆς γὰρ [162] αἴτιον καὶ νοῦ καὶ τοῦ εἶναι. τοῦ-

154) Sic Codd. plerique. τεύξεις ed. Basil. MarcB. a prim. man. et marg. Vat.

155) ἀναβαίνουσα Ciz.

156) τὰ ἄνω MonAC. MarcA. Vat. Mox σκενὴ MonB.

157) Sic omnes fere mei Codd. ἐπὶ ἅγια τ. ἱερ. ed. Basil.

158) ἀνίουσι Ciz. Proxime καθάρσεις τὲ Cod. Darmst. qui ubique fere sic post Paroxytona. ἀποθήσεις Vat. sed correct. in marg.

159) ἀπελθὼν ed. Basil. παρελθὼν omnes libri mei et margo Basil. ἀνελθὼν tamen Leid. Idem non habet ἀλλότριον. vid. Annot.

bonum; ad idque appetitio [tendit]. Sequuntur autem ipsum, qui ad superiora conscendunt, convertunturque [*Adeptio autem ascendentibus* cet.] ad ipsum, quatenus exuunt quae induerant descendendo [*induerāmus descendentes*]. Quemadmodum qui in sancta sacrorum penetrant [*qui ad sanctiora sacrificia ascendunt*], purgantur prius, exuuntque vestes, nudique procedunt; quousque progrediens aliquis dimissis omnibus alienis a deo [*quousque praeversis in ascensu* omn. alien. a. d.,] seipso tantum [divinum] ipsum inspiciat solum sincerum [et], simplex atque purum, a quo cuncta dependent, ad quod respiciunt, et sunt, et vivunt atque intelligunt. Caussa enim est vitae et mentis atque essendi. Id igitur

G

pag. 66. A

160) ἴδῃ Codd. fere mei omnes. ἴδοι Basil. Proxime ex MarcC. et Ficini interpret. reposui αὐτῷ pro αὑτῷ. In Vat. sic scriptum: θεοῦ αὐτὸ μόνῳ αὐτὸ ἴδῃ· εἰλικρ.

161) καὶ ζωῆ Ciz.

162) αἴτιος Leid. Darmst. MonAB. Vind. ParisB. MarcA et B. sed in hoc ν appinxit sec. manus. Vat. sed vulgat. in margine. Proxime ἐξήρτηται idem.

το οὖν εἴ τις ἴδοι, ποίους ἂν ἴσχοι [163] ἔρωτας, ποίους δὲ πόθους, βουλόμενος αὐτῷ [164] συγκραθῆναι, πῶς δ' ἂν ἐκπλαγείη μεθ' ἡδονῆς. [165] ἔστι γὰρ τῷ μὲν μήπω ἰδόντι ὀρέγεσθαι, ὡς ἀγαθοῦ· τῷ δὲ ἰδόντι ὑπάρχει ἐπὶ καλῷ [166] ἄγασθαί τε καὶ θάμβους πίμπλασθαι μεθ' ἡδονῆς, καὶ ἐκπλήττεσθαι ἀβλαβῶς, καὶ ἐρᾷν ἀληθῆ ἔρωτα, καὶ δριμεῖς πόθους καὶ τῶν ἄλλων ἐρώτων καταγελᾷν, καὶ τῶν πρόσθεν νο-
B μιζομένων καλῶν καταφρονεῖν· ὁποῖον πάσχουσιν ὅσοι θεῶν εἴδεσιν ἢ δαιμόνων προςτυχόντες, οὐκέτ' ἂν ἀποδέχοιντο ὁμοίως ἄλλων κάλλη σωμάτων. τί δῆτα οἰόμεθα, εἴ τις [167] αὐτὸ τὸ καλὸν θεῷτο αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ καθαρὸν, μὴ σαρκῶν, μὴ σώματος ἀνάπλεων,

163) ἔρωται Leid.

164) συγκερασθῆναι Darmst. margo ed. Basil. ParisB. MonB. συγκρασθῆναι ParisA. συγκραθεῖναι Basil. quod correxi, et sic Vatic. MarcABC. MonC.

165) ἔστι γὰρ καὶ τῷ Leid.

166) ἄγεσθαί τε καὶ ἐκπλήττεσθ. Vat. sed in marg. ἄγασθαί τε καὶ θάμβ. π. μ. η. Mox δρυμεῖς mendose ed. Basil.

167) αὐτὸ καλὸν Vat. sed in marg. additum τὸ.

quisquis videt, quanto [proh Jupiter] ardet
amore, quanto desiderio flagrat, in unum
congredi [vehementer] affectans, quam mira-
biliter voluptatem cum stupore commiscet.
Sic profecto naturâ comparatum est, [*Licet
enim ei, qui necdum — videt — appetere*], ut
qui nondum videt ipsum, appetat tanquam
bonum: qui vero jam videt, oblectetur velut
pulchro, [*ei contingit eodem oblectari tanquam
pulcro*,] admirationeque cum voluptate pariter
impleatur, [*et*] salutari quodam stupore pul-
setur, [*et*] vero [summoque] afficiatur amore,
[*et*] acres affectus aliosque amores irrideat,
[*et*] quae prius habebantur pulchra contem-
nat: quod quidem ferme his quoque contin- B
git, qui cum obvias habuerint deorum vel
daemonum formas, caeterorum deinde cor-
porum formas nihili pendunt. Quidnam igitur
acturum putamus eum, qui pulchrum ipsum
fuerit contemplatus, ipsum, [inquam,] in se
ipso purum, neque carnibus, neque [alio]
corpore praegravatum, neque terrâ neque

Mox ἐφ' ἑαυτὸ MarcC. et deinde ἐν ᾗ καθαρ. Vat.

μὴ ἐν γῇ, μὴ ἐν οὐρανῷ, ἵν' ᾖ καθαρόν; καὶ γὰρ ἐπακτὰ πάντα ταῦτα, καὶ μέμικται, καὶ οὐ πρῶτα, παρ' ἐκείνου δέ. εἰ οὖν ἐκεῖνο, ὃ

C [168] χορηγεῖ μὲν ἅπασιν, [169] ἐφ' ἑαυτοῦ δὲ μένον δίδωσι, [170] καὶ οὐ δέχεταί τι, [171] εἰς αὐτὸ ἴδοι, μένων ἐν τῇ θέᾳ τοῦ τοιούτου, καὶ ἀπολαύων αὐτοῦ, ὁμοιούμενος, τίνος ἂν ἔτι δέοιτο καλοῦ; τοῦτο γὰρ αὐτὸ μάλιστα κάλλος ὂν αὐτὸ καὶ τὸ [172] πρῶτον, ἐργάζεται τοὺς ἐραστὰς αὐτοῦ καλούς, καὶ ἐραστοὺς ποιεῖ. οὗ δὴ καὶ ἀγὼν μέγιστος, καὶ ἔσχατος ψυχαῖς

D προκειται, ὑπὲρ οὗ [173] καὶ ὁ πᾶς πόνος, μὴ ἀμοίρους γενέσθαι τῆς ἀρίστης θέας, ἧς ὁ μὲν τυχὼν, μακάριος, ὄψιν μακαρίαν [174] τεθεαμένος· ἀτυχὴς δὲ οὗτος ὁ μὴ τυχών. οὐ γὰρ ὁ χρωμάτων ἢ σωμάτων καλῶν μὴ τυχὼν, οὐδὲ

168) χωρηγεῖ operarum vitio Basil.

169) ἀφ' ἑαυτοῦ Leid. MonAC. MarcA. Vat. sed vulg. in marg. ἐφ' ἑαυτῷ MarcC.

170) καὶ οὐδὲν δέχεταί τι Ciz. Leid. MonAC. MarcA. Vind. Vat. sed vulg. in marg.

171) εἰς αὐτὸ ἤδη μένων Ciz. οὐδ. δέχεταί τι εἰς αὐτὸ, ἴδοι MarcA. κ. οὐ. δέχεταί τι, εἰς αὐτ. ι. Vat. Ficinus, qui vertit *quandoque intueatur*, aliter legisse videtur. Cf. Annot.

172) καὶ τὸ πρῶτον, ἐργάζεται. Sic Darmst. Com-

coelo comprehensum, ut [videlicet] existat purum? Etenim adventitia sunt haec omnia C
atque mista, [ideoque] nec prima, sed ab ipso [procedunt]. Si quis ergo illud, quod praebet quidem omnibus munera, manetque interim in se ipso dum tradit, neque quicquam [ab alio] recipit, [quandoque] intueatur, in ejus intuitu permanens, adeoque fruatur, ut similis ipsi fiat, quonam pulchro ulterius indigebit? Id namque [*ipsum*] cum praecipua primaque sit ipsa pulchritudo, amatores suos pulchros efficit et amabiles. Ubi profecto ma- D
ximum extremumque animabus propositum est certamen, cujus gratiâ prorsus elaborandum, ne forte relinquamur optimae contemplationis expertes, quam quisquis assequitur, evadit felici visione beatus: contra vero qui non consequitur, est infelix. Non enim miser est, qui colores pulchros et formosa corpora non consequitur, neque qui a potentiâ et

ma post πρῶτον abest ab ed. Basil. sed est in ed. princip. Florent.

173) καὶ πᾶς πόνος Vat. Vind. MarcC. Leid. MonAC.

174) τε θεάμενος Ciz.

δυνάμεως, οὐδὲ ἀρχῶν, [175] οὐδ' ὁ βασιλείας μὴ τυχὼν, ἀτυχὴς, ἀλλ' ὁ τούτου καὶ μόνου, ὑπὲρ οὗ τῆς τεύξεως καὶ βασιλείας [176] καὶ ἀρχὰς γῆς ἁπάσης, καὶ θαλάττης [177] καὶ οὐρανοῦ προέσθαι χρεών· [178] εἰ καταλιπὼν τις ταῦτα καὶ ὑπεριδὼν, εἰς ἐκεῖνο στραφεὶς
E ἴδοι.

η. Τίς οὖν ὁ τρόπος; [179] τίς μηχανή; πῶς τις θεάσηται κάλλος ἀμήχανον, οἷον [180] ἔνδον ἐν ἁγίοις ἱεροῖς μένον, οὐδὲ προϊὸν εἰς τὸ ἔξω, ἵνα τις καὶ βέβηλος ἴδῃ. ἴτω δὴ καὶ συνεπέσθω εἰς τὸ εἴσω ὁ δυνάμενος, ἔξω καταλιπὼν ὄψιν

175) οὐδὲ βασιλ. MonAC. MarcA. Vat. Vind. αὐδὴ βασ. Leid. οὐδὲ ὁ Darmst. MarcBC. In Ciz. omnia desunt inde ab ὁ βασιλ. usque ad τεύξεως καί.

176) καὶ ἀρχῆς Ciz.

177) Induxi οὐ post οὐρανοῦ, pessime foedans editionem Basil. neque Codd. mei agnoscunt, nec Ficinus.

178) εἰ καταλ. τις absunt a Cod. Leid.

179) τίς μηχανης. πῶς τίς Vat. Ei in accentu congruit MarcA.

principatu regnoque excidit, sed qui hujus solius caret possessione, pro quâ certe solâ [*cujus pro adeptione*] regna imperiaque terrae totius, et maris atque coeli oportet abjicere, si, relictis his omnibus atque spretis, ad ipsum quis conversus intueatur.

Pulchritudinem quomodo anima videat. [*Animi pater quidem est intellectus ipse divinus, patria vero intellectus illius pulchritudo, miraque series idearum, ad quam redit cum primum videt. Videt autem eam subito, cum inferiora non videt amplius vel externo vel intimo sensu.* ed. princ.]

VIII. Quis itaque modus? quae machina? quae ratio, quâ quis inexistimabilem pulchritudinem contempletur: pulchritudinem, inquam, [*velut*] in sacris adytis constitutam [*manentem*], neque prodeuntem foras, ne quis profanus inspiciat. Ingrediatur ergo, atque progrediatur quicunque potest in intima, extra relinquens intuitum oculorum, neque so-

180) *ἔνδον* abest a Ciz. *ἱεροῖς μόνον· οἱ δὲ προϊὼν* Vat. sed vulg. marg. Caeterum vid. Annot.

ὀμμάτων, [181] μηδ' ἐπιστρέφων [182] αὐτὸν εἰς
F τὰς προτέρας ἀγλαΐας σωμάτων. ἰδόντα [183] γὰρ
δεῖ τὰ ἐν σώμασι καλὰ, [184] μήτι προστρέχειν,
ἀλλὰ γνόντας, ὡς εἰσὶν εἰκόνες καὶ ἴχνη [185] καὶ
σκιαὶ, φεύγειν πρὸς ἐκεῖνο, οὗ ταῦτα εἰκόνες.
εἰ γάρ τις ἐπιδράμοι λαβεῖν βουλόμενος ὡς
ἀληθινὸν, [186] οἷα εἰδώλου καλοῦ ἐφ' ὕδατος
ὀχουμένου, [187] οὗ λαβεῖν βουληθεὶς ὥς που
τὶς μῦθος, δοκῶ μοι, αἰνίττεται, δὺς εἰς τὸ
κάτω τοῦ ῥεύματος, ἀφανὴς ἐγένετο· τὸν αὐ-
τὸν δὴ τρόπον ὁ ἐχόμενος τῶν καλῶν σωμά-
G των, καὶ μὴ ἀφιεὶς, οὐ τῷ σώματι, τῇ δὲ
ψυχῇ καταδύσεται εἰς σκοτεινὰ [188] καὶ ἀτερπῆ

181) μηδ' — σωμάτων desiderantur in Ciz.

182) Sic MonB. et Darmst. αὐτὸν vulg. μὴ ἐπιστρ. Vind.

183) γὰρ δὴ Leid. MarcA. MonC.

184) μήτοι Ciz. Leid. Darmst. MonBC. ParisAB. MarcABC. Proxime γνόντα Ficin. qui in aliis quoque discrepat. προστέχειν Vat. sed vulg. in marg.

185) καὶ σκιὰ MarcA. MonC. Leid. Proxime οὐ ταῦτα Vat. sed vulg. in marg.

186) οἷς εἰδώλου Ciz.

187) Sic etiam Ficin. οὐ λαβεῖν Cod. Ciz. Legendum videtur ὁ λαβ. et mox δοκεῖ μοι. Proxime

lita spectacula sensuum [*priores corporum delicias*] ulterius a tergo respiciens. Oportet enim F hanc intuentem nihil penitus corporeae pulchritudinis ultra spectare, [*Nam intuentem quae in corporibus pulcra sunt, haudquaquam oportet iisdem se applicare*,] sed cognoscentem [*cognoscentes*] [corporea] haec esse imagines, vestigiaque, et umbras, ad illud [omnino] confugere, cujus haec simulacra sunt. Si quis enim ad haec proruat quasi vera capessens, quae tamen velut formosae imagines apparent in aquâ, [idem procul dubio patietur], quod [*quas*] (ut fabula [, *opinor*,] tradit) ille [perpessus est, qui] [umbram] captare contendens G in aquam sese mersit, atque disperiit. Simili namque pacto qui formas corporum amplexatur, neque inde discedit, non tam corpore quam animo in profundum tenebrosum men-

ὥςπερ τίς μῦθος MarcABC. et deinde ἀφανεῖς Vind. Post καταδύσεται expunxi virgulam. Sed de universo h. l. cf. Annot.

188) εἰς σκοτεινὰς Vat. sed vulg. in marg. εἰς τὰ σκοτεινὰ MarcA. καὶ ἀπρεπῆ Ciz. σκιαῖς ἐνέσται Vat.

τῷ νῷ βάθη, ἔνθα τυφλὸς ἐν ᾅδου μένων, καὶ ἐνταῦθα κἀκεῖ σκιαῖς συνέσται. [189] φεύγωμεν δὴ φίλην [190] ἐς πατρίδα, ἀληθέστερον ἄν τις
pag. 57. A [191] παρακελεύοιτο. τίς οὖν ἡ φυγή; καὶ πῶς [192] ἀναξόμεθα, [193] οἷον ἀπὸ μάγου Κίρκης φησὶν ἢ Καλυψοῦς Ὀδυσσεὺς αἰνιττόμενος, δοκεῖ μοι, μεῖναι οὐκ ἀρεσθεὶς, καίτοι ἔχων ἡδονὰς δι' ὀμμάτων, καὶ κάλλει πολλῷ αἰσθητῷ συνών. [194] πατρὶς δὲ ἡμῖν, ὅθεν παρήλθομεν, καὶ πατὴρ ἐκεῖ. τίς οὖν ὁ στόλος καὶ ἡ φυγή; οὐ ποσὶ δεῖ διανύσαι, πανταχοῦ γὰρ φέρουσι πόδες ἐπὶ γῆν ἄλλην ἀπ' ἄλλης. [195] οὐ-

189) φεύγομεν Vat. Monac.

190) εὐπατρίδα MarcB. Darmst.

191) Sic plures e meis Codd. παρακαλεύοιτο Basil.

192) ἀνεξόμεθα Vat. MarcA. MonC. Leid Ciz.

193) οἷον ἀπὸ μάγου κίρκης, φησίν, ἢ καλυψοῦς ὀδυσσεὺς (sic) αἰνιττόμενος, δοκεῖ μοι, ed. Basil. Ego distinctionem mutavi ex Darmst. virgulam vero ante δοκεῖ immisi ex Basil. ἀπὸ μάγους MarcC. ὀδυσσεὺς libri mei plurr. Cf. Annot.

194) πατρὶς δὴ ἡμῖν Darmst. Mox ἴσως περ ἤλθομεν marg. Vat. διανύσαι dedi ex Codd. MarcABC. pro διανῦσαι Basil. ἄλλην ἐπ' ἄλλης Vind.

tique horrendum praecipitatur [*praecipitabitur*], ubi et apud inferos caecus et hic manens, utrobique versabitur inter umbras [*ubi caecus apud inferos manens et hic et illic*, v. inter. u.]. [Hic] igitur verius admodum aliquis proclamabit, abeamus [hinc amici] in patriam dulcem confugientes. Quaenam igitur fugiendi ratio? et quâ viâ veneficia Circes Calypsusque devitabimus? Quod quidem licet perobscura Ulixis significat fabula, quae illum fingit manere nolentem, quamvis spectacula illi oculis jocunda occurrerent, et caetera quae sensus oblectant promitterentur. [*Quaenam igitur fuga? et quomodo in altum provehemur, quemadmodum a magâ Circe aut Calypsone dicit Ulysses tecte significans, uti arbitror, manere nolens, quanquam voluptatibus oculorum sensu affectus, et pulchritudini plurimae sensibili adjunctus.*] Patria vero nostra ibi est, unde venimus, ibidem quoque pater. Quaenam igitur classis [*Quodnam igitur iter*] et quae fuga? Haud [sane] pedibus est fugiendum, pedes enim ab aliâ passim in aliam fe-

pag. 57. A

B

195) οὐδέ φει Monac. mendose.

δέ σε δεῖ ἵππων ὄχημα ἤ τι θαλάττιον παρα-
B σκευάσαι, ἄλλα ταῦτα πάντα ἀφεῖναι δεῖ, καὶ μὴ βλέπειν, ἀλλ' οἷον μύσαντα, ὄψιν ἄλλην ἀλλάξασθαι, καὶ [196] ἀνεγεῖραι, ἣν ἔχει μὲν πᾶς, χρῶνται δὲ ὀλίγοι.

θ. Τί οὖν ἐκείνη [197] ἡ ἔνδον βλέπει; ἄρτι μὲν ἐγειρομένη, [198] οὐ πάνυ τὰ λαμπρὰ δύναται βλέπειν· ἐθιστέον οὖν τὴν ψυχὴν αὐτὴν, [199] πρῶτον μὲν τὰ καλὰ βλέπειν ἐπιτηδεύματα· εἶτα ἔργα καλὰ, οὐχ ὅσα [200] αἱ τέχναι ἐργάζονται, ἀλλ' ὅσα οἱ ἄνδρες οἱ λεγόμενοι ἀγα-

196) Sic Codd. plurimi. ἀναγεῖραι Basil. Mox χρῶται MarcC. mendose.

197) ἡ ἔνδον Leid. MarcA. cum distinctione majore ante ἡ.

198) οὐ πάντα τὰ λ. Ciz.

199) πρῶτα μὲν Monac.

200) αἱ τέχναι Codd. excepto MarcC. omnes, quos sum secutus; in Basil. deest articulus.

runt terram. Neque rursus equos ad vehendum, neque naves ad navigandum [hujus gratiâ] parare debemus, imo vero [*oportet*] haec cuncta dimittere, neque prospicere [quidem], sed [*velut*] visu corporis clauso alterum pro hoc visum assumere atque suscitare, quem habent quidem omnes, utuntur vero perpauci.

Quomodo anima tandem ad veram pulchritudinem perveniat, et qualis illa pulchritudo. [*Oculus animae intimus est ratio contemplatrix. Intellectus autem animae proprius est hujus oculi lumen. Ipsum denique bonum est lux paterque luminum. Anima igitur cum oculum ab exterioribus prorsus avertit, subito ad intima convertit lumina atque lucem, evaditque non solum luminosa sed lumen.* ed. princ.]

IX. Quidnam igitur intimus ille [oculus] inspicit? [Profecto] subito experrectus haud valde lucida potest aspicere. Assuefaciendus igitur animus ipse est, primo quidem studia pulchra considerare, deinde opera pulchra, opera, inquam, non quae [*non qualia*] fiunt ab artibus, sed quae a viris probis [agun-

C θοί· εἶτα ψυχὴν ἰδὲ τῶν τὰ ἔργα τὰ καλὰ, ἐργαζομένων. [201] πῶς ἂν οὖν ἴδοις ψυχὴν ἀγαθὴν [202] οἷον τὸ κάλλος ἔχει; ἄναγε ἐπὶ σαυτὸν, καὶ ἰδέ, [203] κἂν μήπω σαυτὸν ἴδῃς καλὸν, οἷα ποιητὴς ἀγάλματος, [204] ὃ δεῖ καλὸν γενέσθαι, τὸ μὲν ἀφαιρεῖ, τὸ δὲ [205] ἀπέξεσε, τὸ δὲ λεῖον, τὸ δὲ καθαρὸν ἐποίησεν, ἕως ἔδειξε καλὸν ἐπὶ τῷ ἀγάλματι πρόσωπον, οὕτω καὶ σὺ
D [206] ἀφαίρει ὅσα περιττὰ, καὶ ἀπεύθυνε ὅσα σκολιὰ, ὅσα σκοτεινὰ καθαίρων, ἐργάζου εἶναι λαμπρὰ, καὶ μὴ [207] παύσῃ τεκταίνων τὸ σὸν ἄγαλμα, ἕως ἂν ἐκλάμψειέ σοι τῆς ἀρετῆς ἡ θεοειδὴς ἀγλαΐα, [208] ἕως ἂν ἴδῃς σωφροσύνην, [209] ἐν ἁγνῷ βεβῶσαν καθαρῷ. εἰ

201) Sic ParisA. Vind. MonB. ἂν οὖν ἴδῃς Vat. Leid. Ciz. Darmst. MonAC. MarcAB. et margo Basil. οὖν ἂν ἴδοις MarcC. οὖν ἂν ἴδῃς ed. Basil.

202) οἷον κάλλος Ciz.

203) καὶ μήτοι Ciz. καὶ μήπω Vat. sed vulgat. in marg. Mox ἴδῃ καλὸν Vind.

204) ὃ δὴ καλ. Leid. Vat. Vind. MarcA. MonC.

205) ἀπέξευσε Ciz.

206) ἀφαίρε MonB. Darmst. Proxime ἀπεύθυνεν Vind. Idem mox ἐργ. εἶναι καλὰ, sed in marg. λαμπρά.

207) πάσῃ Leid. Proxime scripsi τεκταίνων ju-

tur]: posthaec eorum animum, qui talia
gerunt, debes aspicere. Quonam igitur pacto
quale sit animi boni decus inspicies?
[Age,] te revoca in te ipsum, atque contem-
plare, ac si nondum te cognosces pulchrum,
statuarium imitabere. Hic enim ubi statuam
optat pulchram, [— *pulchrum, quemadmodum
statuarius quod signum pulchrum fieri oportet* —]
partim quidem abscindit, [*partim quoque di-
rigit*], et expoliturus abradit, partim laevigat
et abstergit [— *abstergere solet*], donec faciem
in statuâ exprimat [*ostenderit*] speciosam, ita
et tu tolle supervacua, obliqua dirige, ob- D
scura purgando collustra, neque desinas circa
statuam tuam elaborare, quousque divinus
virtutis fulgor tibi subrutilet, quoad tempe-
rantiam cernas firmiter in majestate purâ
sanctâque sedentem. Si hoc ipsum evaseris,

bentibus Codd. fere omnn. τεκτάνων Basil. καὶ abest ante μὴ παυσ. in Vat. sed margo supplevit.

208) ἕως ἂν ἴδῃς. Ita Codd. mei. ἴδοις ed. Basil.

209) Sic omnes mei praeter unum Ciz. qui καθαρῶς. Plato in Phaedro p. 254. 6. ἐν ἁγνῷ βάθρῳ βεβῶσαν. Unde legendum videtur ἐν ἁγν. βεβ. βά-

γέγονας τοῦτο, καὶ εἶδες αὐτὸ, καὶ σαυτῷ καθα-
E ρῶς συνεγένου, οὐδὲν ἔχων ἐμπόδιον πρὸς τὸ εἷς οὕτω γενέσθαι, [210] οὐδὲ σὺν αὐτῷ ἄλλο τι ἐντὸς μεμιγμένον ἔχων, ἀλλ' [211] ὅλως αὐτὸς φῶς ἀληθινὸν μόνον, οὐ μεγέθει μεμετρημένον, οὐδὲ σχήματι εἰς ἐλάττωσιν περιγραφὲν, οὐδ' αὖ εἰς μέγεθος δι' ἀπειρίας αὐξηθὲν, [212] ἀλλὰ ἀμέτρητον πανταχοῦ, ὡς ἂν μεῖζον παντὸς μέτρου, καὶ παντὸς κρεῖσσον ποσοῦ· [213] εἰ τοῦτο γενόμενον σαυτὸν ἴδοις, ὄψις ἤδη [214] γε-
F νόμενος, θαρσήσας περὶ σαυτῷ καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἀναβεβηκὼς, μηκέτι τοῦ δεικνύντος δεηθεὶς, ἀτενίσας ἰδέ· [215] οὗτος γὰρ μόνος ὁ ὀφθαλμὸς τὸ μέγα κάλλος βλέπει. ἐὰν δὲ [216] ἴῃ ἐπὶ τὴν θέαν λημῶν κακίαις, καὶ οὐ κε-

θρω. vid. Annot. Mox εἰ γέγονεν Vat. sed vulg. marg. ἴδες pro εἶδες ParisA.

210) οὐδὲ σαυτῷ Ciz. qui non agnoscit ἔχων. Proxime καὶ σαυτῷ καθαρὸς συνεγ. Vat. MarcAB.

211) ὅλος αὐτ. Ciz. MarcABC.

212) ἀλλ' ἀμέτρ. Vat. Darmst. MarcABG.

213) εἰ τοῦτο γενόμενον omnes fere mei et margo Basil. atque Ficin. quos sum secutus. εἰ τούτου γενομένου ed. Basil. et margo Vat.

atque ipsum [simulque te ipsum] inspexeris,
ac purus jam habitaveris ipse tecum, nihil E
[videlicet] habens impedimenti, quominus
sic unus efficiaris, neque [rursus] habens aliud
quicquam tecum [*ipsi*] intus admistum, sed
totus [*omnino*] ipse verum solumque lumen,
[lumen, inquam,] non magnitudine mensura-
tum, non coarctante figurâ aliquâ circum-
scriptum, non magnitudine tumidum licet
immensum, sed immensurabile passim, tan-
quam omni mensurâ majus, [*et*] omni quan-
titate praestantius; si te ipsum [, inquam,] id F
factum videris, visus ipse jam factus, [atque]
te ipso fretus, eoque progressus, ut [*duce*]
amplius indiceque non egeas, fige jam pror-
sus intuitum. Solus namque hic oculus ingen-
tem inspicit pulchritudinem. At vero si forte
oculus vel sordibus infectus, necdum purga-

214) *γεγεννημένος* Ciz.

215) Sic omnes mei et Ficin. τοῦτο *γὰρ* marg. Vat. et ed. Basil. *βλέπει* neglexerat Vat. sed adjecit margo.

216) *εἴη* Monac. Mox *λημ. κακίαν* Vat. *κακίαις* marg.

κεκαθαρμένος, [217] ἢ ἀσθενὴς ἀνανδρίᾳ, οὐ δυνάμενος τὰ πάνυ λαμπρὰ βλέπειν, οὐδὲν βλέπει, κἂν ἄλλος δεικνύῃ [218] παρὸν, τὸ ὁραθῆναι δυνάμενον. τὸ γὰρ ὁρῶν πρὸς τὸ ὁρώμενον συγ-
6 γενὲς καὶ ὅμοιον ποιησάμενον, δεῖ ἐπιβάλλειν τῇ θέᾳ. οὐ γὰρ ἂν πώποτε εἶδεν ὀφθαλμὸς ἥλιον, ἡλιοειδὴς μὴ γεγενημένος· [219] οὐδὲ τὸ καλὸν ἂν ἴδοι ψυχὴ, μὴ καλὴ γενομένη. [220] γενέσθω δὴ πρῶτον θεοειδὴς πᾶς, καὶ καλὸς πᾶς, [221] εἰ μέλλει θεάσασθαι θεόν τε καὶ καλόν. ἥξει γὰρ πρῶτον ἀναβαίνων ἐπὶ τὸν νοῦν,
pag.58. A κἀκεῖ πάντα εἴσεται καλὰ τὰ εἴδη, καὶ φήσει τὸ κάλλος τοῦτο εἶναι τὰς ἰδέας. [222] πάντα

217) Sic Ficinus, margo Vat. et Basil. itemque libri mei plurimi. ἐν ἀνδρίᾳ Ciz. Leid. MarcA. MonAC. ἀσθ. ἡ ἀδρία (sic) Vind. ἢ ἀσθενὴς ἀνδρία ed. Basil. cujus etiam distinctionem emendavi ex Cod. Darmst. qui in seqq. a prima manu habet τὰ πάντα λαμπρά. A cod. Ciz. abest τὰ ante πάνυ.

218) Sic ParisB. et Darmst. quod etiam Ficinus in suo Codice videtur reperisse. παρὸν Codd. reliqq. (e quibus Vat. comma habet ante παρὸν) et ed. Basil. Proxime ὁρασθῆναι ed. Basil. ὁρᾶσθαι Leid. Mox ἴδεν ὀφθαλμ. ParisA. Vat.

219) οὐδὲ καλὸν Leid. Proxime ἂν ἴδοι idem, Vat.

tus, vel ignavia debilis in spectaculum lucidissimum intendatur [*At vero si convertatur ad spectaculum — debilis neque valens valde lucida adspicere*], caligabit [protinus, nihilque discernet], vel si praesens quispiam [spectaculum], quod [alioquin] cerni valeat, demonstraveris. Oportet enim visurum videndo cognatum similemque prius efficere, quam ad spectaculum adhibeatur. Neque vero oculus unquam videret solem, nisi factus solaris esset; neque rursus animus, nisi factus sit pulcher, ipsam pulchritudinem intuebitur. Efficietur [leg. *efficiatur*, ut ed. princ.] ergo [divinus, sive] deiformis quilibet [*totus quantus*] atque pulcher, si modo deum sit et pulchritudinem inspecturus. [Sic] enim primum ascendet in mentem, ibique pulchras omnes species contemplabitur, atque affirmabit pulchritudinem illam ideas esse. Cuncta namque his pag. 58. A

MarcAB. Paris A. Darmst. et Mon ABC. quod recepi. Ed. Basil. ἂν ἴδῃ. μὴ καλὴ γεγεννημένη MarcA. Leid.

220) γενέσθω δὲ Ciz.

221) Sic Darmst. MarcBC. εἰ μέλει Basil. εἰ μέλλοι Vat. Vind. MarcA. Leid. MonA. εἰ μέλοι MonC.

222) πάντ. γὰρ ταῦτα καλὰ marg. Vat.

γὰρ ταύταις καλὰ τοῖς νοῦ γεννήμασι καὶ οὐσίᾳ. τὸ δὲ ἐπέκεινα τούτου, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ [223] λέγομεν φύσιν, προβεβλημένον τὸ καλὸν πρὸ αὐτῆς ἔχουσαν· ὥστε ὁλοσχερεῖ μὲν λόγῳ, τὸ πρῶτον καλόν. διαιρῶν δὲ τὰ νοητὰ, [224] τὸ μὲν νοητὸν καλὸν, τὸν τῶν εἰδῶν φήσει τόπον· τὸ δ' ἀγαθὸν, τὸ ἐπέκεινα, καὶ πηγὴν
B *καὶ ἀρχὴν τοῦ καλοῦ. ἢ ἐν τῷ αὐτῷ [225] τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν πρῶτον θήσεται, πλὴν ἐκεῖ τὸ καλόν.*

223) *λεγομένην φύσ.* Ciz. Mox *τὸ καλὸν πρὸ αὐτῆς* Vat. MarcAC. MonC.

224) *τὸ μέντοι νοητ.* Ciz. Proxime *τόπον* omnes libri mei, nec minus margo Basil. et Ficinus. *τὸ μ. νοητῶν καλὸν, τὸν τῶν εἰδῶν φύσει τόπον* Vat. qui idem in marg. *νοητόν*. A Vind. *διαιρῶν — — τόπον* absunt. Ante *νοητὸν* expunxi comma, quod nec Vat. nec Darmst. agnoscit. Eundem in proximis interpungendis fere secutus sum.

225) *τἀγαθὸν* Darmst. MarcAB. MonC. *καλοῦ, ἢ ἐν τ. α. τ' ἀγαθὸν* Vat. sed *ἢ* in marg.

pulchra sunt, genituris [videlicet] mentis ejusque substantia [*substantiae*]. Quod autem his superius est, dicimus ipsius boni naturam, pulchrum circa se effundentem; quapropter ratione quidem eloquutioneque integra id primum occurrit, diciturque pulchrum [— boni naturam, *praetentum ante se pulcrum tenentem, ita ut summatim quidem primum* [quod se nobis offert] *sit pulcrum*]. At si intelligibilia ipsa distinxeris, pulchritudinem quidem intelligibilem esse dices habitaculum idearum; ipsum vero bonum, quod superius est, fontem B principiumque pulchri. Vel forte in eodem ipsum bonum, primumque pulchrum pones [*ponet*], praeter id quod ibi pulchrum. [fort. ita suppl. *vel in eodem loco bonum et pulcrum ponet, ita tamen ut primum bonum, deinceps pulcrum ponat*]

ΠΡΟΚΛΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΕΝΩΣΕΩΣ

ΚΑΙ

ΚΑΛΛΟΥΣ.

[illegible]

Quae sequuntur *Procli* disputationes de *Unitate* *) et *Pulcritudine*, eae desumtae sunt ex ejus philosophi *Commentario mscr. in Platonis Alcibiadem priorem.* Istiusmodi interpretum Platonicorum qui indolem norit rationemque, is nihil refragabitur, quo minus ex iis quae illi copiose persequi solent, singuli loci seligantur selectique edantur in vulgus, suâ quisque inscriptione distincti. Atque quod *Marsilio Ficino* licuit, qui ex hoc ipso Commentario latine edidit particulam, eamque inscripsit *de Animâ et Daemone*, itemque alteram *de Sacrificiis et Magiâ:* quidni nobis idem liceat in vulgandis ipsius graeci exempli aliquot partibus? Et vero cur hoc facerem, in caussâ maxime fuit hic ipse, qui praecedit, liber Plotinianus, quem accuratius aliquanto illustrandum sumseram. Neque enim solum universus ille *de Pulcritudine* locus varie a Proclo exornatur his disputationibus, sed etiam primaria aliqua illius

*) Vel potius *Unione* sive *Unitione* seu *Adunatione*, si posterioris aetatis scriptores sequi liceat, ecclesiasticos maxime, qui ita fere graecum ἕνωσις exprimunt.

sententia mirifice eisdem illustratur, quae quidem prae caeteris explicationis luce videbatur indigere. Est ea de *Unitate* sive de *fugiendâ multitudine*, quae a Plotino attingitur supra pag. 54. G. et praesertim p. 57. E. πρὸς τὸ εἰς οὕτω γενέσθαι κ. τ. λ. Neque Plotino minus quam Platoni interpretis officium eo ipso loco praestat Proclus. *Platonica* autem haec ei philosopho disputandi materiam suppeditarunt quae leguntur in Alcibiade priore p. 110 D. E. Steph. (p. 19 Bip., p. 127 Buttm. p. 125 Astii) Ἀλκιβ. παρὰ τῶν πολλῶν. Σωκρ. Οὐκ εἰς σπουδαίους γε διδασκάλους καταφεύγεις, εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων κ. τ. λ. item ea quae in sequentibus disputantur de eo quod *pulcrum* est et justum. p. 115. A. Σωκρ. τί δέ; τὰ μὲν καλὰ εἶναι αὐτῶν; τὰ δ' οὔ; κ. τ. λ.

Quo minus autem ejus dialogi vestigia premit Proclus, hoc magis profecisse putantandus est inprimis e libris de *Republicâ*. Vide modo lib. V. p. 475 D. seqq. (56 seqq. Bip.) et confer ipsum Proclum ad Rempubl. p. 422 seqq. adde Platonis Timaeum p. 328 Bip. ibique rursus ipsum Proclum p. 330 seq. Conjuncta autem haec Platonicorum praeceptio *Unitatis* est cum doctrina Pytha-

goricorum, ἵνα sive μοναδικὸν unumquemque evadere jubentium. Vide, ut hoc utar, Clement. Alex. Strom. IV. cap. 23. Neque vero recentiorum vestigia in his desiderantur philosophorum; ut universae hujus familiae patris *Plotini*, in libro περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τοῦ ἑνὸς pag. 757 seqq.; insigniora vero *Porphyrii*, cum ex aliis libris, ut de Abstin. I. 28. p. 44 ed. Rhoer. et I. 52. p. 88. et ex *Sententiis* nr. 54. pag. 234. 239 ed. Cantabrig., tum vero maxime ex ejusdem opere perdito *de Regressu Animae*. Quod intelliget continuo qui hanc Disputationem primam contulerit cum Porphyrianis fragmentis apud *Augustinum* de civitate Dei lib. X. cap. 28. seq. Neque poenitebit quenquam cum illis contulisse *Jamblichi* disputata περὶ κοινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης in Villoisoni Anecdott. graecc. II. p. 195 seqq. *Eundemque* apud Stobaeum in Eclogg. Tom. I. p. 1056 seqq. Heeren. *Hermiam* denique in nuper edito Commentario ad Platonis Phaedrum p. 106 Astii.

Caeterum uti Proclus ex Platonico Alcibiade I. subtiliter copioseque disserendi argumentum arripuit: sic e Romanis *Persius* poëta graviter monendi severeque castigandi nactus indidem materiam est. Nimirum hic

ex illo ipso loco effinxit satiram suam quartam, quae sic incipit: *Rem populi tractas* cet. docente jam *Angelo Politiano* in Miscellan. cap. 4. p. 481 ed. Lugd. et accuratius monstrante *Isaaco Casaubono* in Commentario ad illud poëma.

Atque haec nunc quidem universe. Singulorum Procli locorum quas adjecimus notulas, eas non composuimus ad justae annotationis modum, quae Plotiniano libro servanda erat: sed illud egimus ut sententias locutionesque, quae quidem notatu dignae viderentur, brevissime illustraremus vel fontibus laudandis, unde eae fluxerint, vel adscribendis locis geminis aut certe similibus.

Exhibuimus autem textum graecum ex *Codice Leidensi Vossiano* nr. 24. itemque priorem partem ex *Darmstadino* eodem, de quo supra diximus. Latine haec aliaque ejus Commentarii vertit, sed paullo liberius *Marsilius Ficinus* ad calcem *Jamblichi de Myster.* eaque interpretatio saepius est repetita typis, cum in Ficini operibus, tum seorsim, ut ap. Aldum an. 1497. et Lugduni ap. Tornaesium an. 1549 formâ minimâ, qua editione ego soleo uti.

ΠΡΟΚΛΟΥ
ΠΕΡΙ
ΕΝΩΣΕΩΣ
ΚΑΙ
ΚΑΛΛΟΥΣ.

α. — καὶ μὴν [1] τὰς χωριστὰς τῶν ἡμετέρων τελειοῖ· ὁ δὲ δεύτερος ὁ τῇ κατὰ φύσιν ζωῇ συμπαρεκτεινόμενος, τὴν μὲν μετὰ σώματος ἡμῶν μετρεῖ· [2] τὴν δὲ τῆς ψυχῆς αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ζώσης, οὐδαμῶς· ὅτι ἡ νεότης φιλότιμος οὖσα, [3] ἐξήρτηται τῆς δόξης τῶν πολλῶν, καὶ περὶ

1) His verbis incipit fragmentum Darmstadini Codicis; quae, licet abrupta, omittere nolui, cum quia Codex vetustus est et accurate scriptus, tum quoniam insigniora quaedam hic ipse locus habet.

2) Procl. in Platon. Tim. p. 339.

3) Plat. Republ. V. p. 475. p. 66 seqq. Bip. Sympos. p. 208. p. 241 Bip. p. 86. 104 seq. Wolf. Porphyr. Sentent. 84. p. 236 Cantabr. Proclus in Tim. p. 45 extrem.

αὐτὴν ἐπτόηται. Δεῖ οὖν πρῶτον ἐπίστασθαι, ὅτι καὶ πρὸς τὸ κρίνειν τὰ πράγματα καὶ πρὸς τὸ διαγινώσκειν, ἄκυρός ἐστι ἡ τῶν πολλῶν δόξα, καὶ οὐ χρὴ ταύτῃ τὸν τοῦ καλοῦ στοχαζόμενον ἐπερείδεσθαι· δεύτερον ὅτι τὸ πλῆθος αἴτιόν ἐστι τῆς ψευδοδοξίας, ἐκ νεότητος ἡμῖν φαντασίας πονηρὰς (corr. pro πονηρᾶς) καὶ πάθη ποικίλα ἐμποιοῦν· ἀνάγκη τοίνυν [4] τὸν ἐπιστημονικὸν λόγον, τὸ μὲν διαστραφὲν ἡμῶν ἐκ τῆς τῶν πολλῶν ὁμιλίας ἀπευθύνειν· τὸ δὲ ἐμπαθὲς γενόμενον θεραπεύειν· τὸ δὲ [5] ἀκαθαρσίας ἀναπλησθὲν ἀποκαθαίρειν· οὕτω γὰρ ἂν ἐπιτήδειοι γενοίμεθα πρὸς τὴν τῆς ἐπιστήμης ἀνάκτησιν· τρίτον [6] ὅτι καὶ ἐν ἑκά-

4) Plotinus de Pulcro supra p. 57 D. adde Proclum in Platon. Tim. p. 341.

5) Jamblich. de animâ ap. Stob. Eclogg. I. p. 912.

6) Similitudinis locutionisque fontem jam monstravit *Casaubonus* ad Athen. I. 35. p. 157 seq. Schweigh. quem confer, itemque Boissonad. ad Philostrati Heroic. p. 321. Videlicet fons in loco Platonis primario est Republ. IX. p. 588 C. p. 274 Bip. — μίαν μὲν ἰδέαν θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου, cui adde hos: Republ. IV. p. 439 b. 366 Bip. Politic. p. 309 d. 115 Bip. Eos locos certatim expresserunt scriptores, ut *Theopompus*

στῷ ἡμῶν ἔστι τι πολυκέφαλον θηρίον, ὅπερ ἀνάλογόν ἐστι τῷ πλήθει· τοῦτο γάρ ἐστι [7] ὅπερ δῆμος ἐν πόλει, τὸ ποικίλον καὶ ἄλο-

ap. Athen. VI. 65. p. 474 Schweigh. *Plotinus* ipse in libro, quid sit animal, quid homo; pag. 4 G. Jamblichus Protrept. cap. 3. p. 50 Kiessl. Themistius Orat. XIII. p. 169 Hard. Synesius in Dione p. 39 extrem. Paris. an. 1553. Philo Judaeus de Agricult. p. 14 seqq. Pfeifferi. Joh. Chrysostomus Homil. III. p. 20 ed. Matthaei, Photius contra Manichaeos, in Wolfii Anecdott. graecc. II. p. 95. A Platone etiam Cicero colorem duxisse potest videri Academ. II. 34. sub init. Et vero eandem imaginem exornat *Nilus* Asceta, vel Joannes Geometra, κεφαλ. παραινετ. binis locis, altero nr. XXIX, ubi vitam pontumque πικροὺς θηροτρόφους dicit, altero nr. XLVI, ubi ita admonet: τὰ θηρία δεῖ δεμενίζειν. Sic Cod. Darmstadt. Contra Bernensis: δίδειμεν εἰ ζῇ. *Werferus* noster conjicit: δεῖ σε δαμάζειν, *belluas oportet te domare.* De πικρὸς tanquam ponti epitheto, quod et ipsum Platonicam auctoritatem habet, (de Legib. IV. p. 705 A. Steph. p. 162 Bip.) dicemus alibi.

7) Maxim. Tyr. Dissert. XVII. 7. p. 323. νοῦς δημαγωγηθείς. cf. Jamblich. Protrept. V. p. 330 Kiessl. qui opponit τὴν θηριώδη καὶ ἀνθρωπίνην ζωὴν et τὴν χωριστὴν (a sensibus avocatam) καὶ θείαν. Adde Olympiodor. ad Platon. Phaedon. in Wyttenbachii notis ad eum dialogum p. 155.

γον καὶ ἔνυλον εἶδος τῆς ψυχῆς, ὃ δὴ καὶ [8] πεζότατόν ἐστιν ἡμῶν. Δεῖ τοίνυν ἀφίστασθαι τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἀπεράντου, καὶ [9] ἀποσκευάζεσθαι τὸ πλῆθος τῆς ζωῆς καὶ τὸν ἐν ἡμῖν δῆμον, ὡς οὐκ ὄντα κριτὴν ἀξιόπιστον τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, οὐδὲ ἐπιστήμης τινὸς ὅλως ὑπάρχοντα [10] δεκτικόν· οὐδὲν γὰρ ἄλογον ἐπιστήμης μετέχειν πέφυκε, μὴ ὅτι γε τὸ τῶν ἀλόγων καταδεέστατον· ὃ καὶ τὸ πλῆθος ἔχον ἐν ἑαυτῷ, στασιάζει καὶ διαμάχεται πρὸς ἑαυτό· τέταρτον δὴ οὖν ἐπὶ τούτοις λέγομεν, ὅτι τὴν ἀπόστασιν, τὴν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς,

8) τὸ πολυμελές Procl. in Tim. p. 345.

9) Proprie de projiciendis e navi instrumentis deponendisque vasis usurpari docet Suidas I. p. 256. 293 Kust. tralati quoque usus exempla proferens. Delectatur autem eo vocabulo in primis Proclus: cf. eundem in Tim. p. 327. Institut. Theolog. §. 208. p. 501. In fragmento Rhetor. Cod. Darmst. est: τὴν — ἡμᾶς περιστᾶσαν ἀδοξίαν ἀποσκευάσασθαι. Ad πληθ. τ. ζ. cf. Jamblich. in Stob. Eclogg. II. p. 398.

10) Sic reposui ex conjecturâ. In cod. prior syllaba erasa.

[11] καὶ τὴν φυγὴν καὶ τὴν ἑτερότητα καὶ τὴν παντοίαν διαίρεσιν ἄξιον μὴ προςίεμαι εἰς τὴν ἐπιστήμην [12] καὶ νοερὰν ζωήν· ἀλλὰ πάντα ταῦτα, ὡς ἀλλότρια τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἑνώσεως τῆς θείας ἀποπέμπεσθαι· [13] δεῖ γὰρ μὴ τὸ ἔξω [14] πλῆθος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁποιονοῦν ἀποσκευάζεσθαι.

β. Κάτωθεν οὖν ἀρχομένους, φευκτέον τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, [15] τῶν ἀγεληδὸν p. 167 Cod. Leid.

11) Empedocleum; vid. Plutarch. de exsilio p. 607 C. Plotin. p. 468 D. 767 B. 768 B. Jambl. ap. Stob. cap. 52. cf. Sturzii Empedoclea p. 452 seq. Porphyrii Sentent. 41. p. 276. adde Hermiam in Platon. Phaedr. p. 150. Proclum in Tim. p. 330.

12) Porphyr. de Abstinent. I. 30. p. 48. Sentent. XII. p. 222. Jamblich. in Stob. Eclogg. II. p. 404. Protrept. p. 30 Kiessl. Proclus in Tim. l. l.

13) Hoc loco incipiunt excerpta latina Ficini, p. 244. ed. Tomaes. quae ille sic inscripsit: *Multi gradus, per quos a multitudine ad unum adscendimus contemplando.*

14) vocis pars erasa, ut ante voc. διαίρεσιν.

15) Homericum; vide Iliad. XVI. 160. ubi cf. interprett. vett. add. Hesych. I. p. 42. Harpocration in ἀγελαίων et Coray ad Isocrat. Panath. p. 179. 338. Idem frequentant philosophi, ut Pythagoras ap. Porphyr. vit. Pyth. sect. 32. p. 36 Kuster.

ἰόντων, [16] [ὥς φησι τὸ λόγιον] καὶ οὔτε ταῖς ζωαῖς αὐτῶν, οὔτε ταῖς [17] δόξαις κοινωνητέον· φευκτέον τὰς ὀρέξεις τὰς πολυειδεῖς, αἳ μερίζουσιν ἡμᾶς περὶ τὸ σῶμα, καὶ ποιοῦσιν ἄλλοτε [18] ἐπ' ἄλλο τῶν ἔξω κειμένων ὁρμᾷν· τοτὲ μὲν ἐπὶ ἡδονὰς ἀλόγους, [19] ὁτὲ δὲ ἐπὶ πράξεις ἀορίστους καὶ μαχομένας ἀλλήλαις. μεταμελείας γὰρ ἡμᾶς ἀναπιμπλᾶσιν αὗται καὶ κακῶν· φευκτέον τὰς συντρόφους ἡμῖν αἰσθήσεις τὰς τὴν διάνοιαν ἀπαλεύουσας· (ἀπατώσας Darmst.) Καὶ γὰρ αὗται πολυειδεῖς εἰσι,

et Porphyrius ipse ap. Proclum in Tim. p. 119. de Abstin. I. 35. p. 69. ubi Rhoerii emendationem a Reiskii dubitatione hujus ipsius loci auctoritate facile vindicaveris. Jamblich. de Myster. V. 18. p. 133 Gal.

16) ὡς — λόγ. addit Cod. Leid.

17) ἰδιότησι Leid. habet pro δόξαις, sicut mox δὲ ante τὰς ὀρέξ. Ad sententiam cf. Plotinum p. 284 A. Porphyr. de Regressu animae ap. Augustin. de civit. Dei, X. 28 seq.

18) ἄλλα τε ἐπ' ἄλλα ἔξω κ. ὁρᾷν Leid.

19) τοτὲ δὲ Leid. Mox abest καὶ ante μαχ. ibid. Mox ἀπαιολώσας conj. *Werferus* pro ἀπαλεύουσ. Atque αἰόλος indeque ducta de rebus sensibilibus naturâque ab hoc genere scriptorum frequentari, monui in Dionyso p. 66 seq. Sed tamen et hoc tueri possis.

καὶ ἄλλοτε ἀλλοίων (ἄλλων Leid.) πειρῶνται τῶν αἰσθητῶν [20], καὶ οὐδὲν ὑγιὲς λέγουσιν οὐδὲ ἀκριβές· φευκτέον [21] τὰς φαντασίας ὡς μορφωτικὰς, καὶ ὡς μεριστὰς, καὶ ὡς ποικιλίαν ἀμήχανον ὅσην ἐπεισαγούσας, καὶ πρὸς τὸ ἀμέριστον καὶ ἄϋλον οὐκ ἐώσας ἡμᾶς ἀναχωρεῖν, ἀλλὰ σπεύδοντας τῆς τοιαύτης οὐσίας ἀντιλαβέσθαι, κατασπώσας ἐπὶ τὴν παθητικὴν νόησιν· φευκτέον ἀπὸ τῶν δοξῶν· ποικίλαι γὰρ αὗται καὶ ἄπειροι, καὶ εἰς τὸ ἐκτὸς φερόμεναι, καὶ τῇ φαντασίᾳ καὶ τῇ αἰσθήσει συμμιγεῖς· καὶ οὐδὲ αὗται καθαρεύουσι (καθαρεύονται Leid.) τῆς ἐναντιώσεως [22]. μάχον-

20) οὐδὲν ὑγιὲς vid. Platon. Cratyl. p. 182 Heind. ubi Codex necdum collatus omittit οὐδενὸς — ἀτεχνῶς. Herodot. I. 8. cf. Wyttenb. ad Platon. Phaedon. p. 238 seq. Jamblich. περὶ κοιν. μαθ. ἐπ. in Villoison. Anecdott. II. p. 194. ὡς τῆς αἰσθήσεως οὐδὲν ὑγιὲς ποιούσης.

21) Stobaeus Eclogg. I. p. 1056. tanquam communem Plotini reliquorumque Platonicorum praeceptionem tradit ἀπόθεσιν τῶν παθῶν καὶ τῶν μορφωτικῶν διαγνώσεων δόξης τε πάσης ὑπεροψίαν καὶ τῶν ἐνύλων διανοήσεων ἀπόστασιν. Adde Porphyr. de Abstin. I. 33. p. 54 seq.

22) Porphyr. de Abstin. I. 31. p. 51. Proclus in Platon. Tim. p. 343.

ται γάρ που καὶ (δόξαι add. Leid.) ἀλλήλαις ἐν ἡμῖν, ὥςπερ φαντασίαι φαντασίαις, (φαντασίαις —ας Leid.) καὶ αἰσθήσεις αἰσθήσεσι.

γ. Ταῦτα δὴ πάντα [23] τὰ μεριστὰ καὶ ποικίλα τῆς ζωῆς ἤδη (εἴδη Leid.) φεύγοντες ἐπ' αὐτὴν ἀναδράμωμεν τὴν ἐπιστήμην, καὶ (κἀκεῖ Leid.) τὸ πλῆθος τῶν θεωρημάτων εἰς ἕνωσιν συναγάγωμεν· καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιστημῶν ἑνὶ συνδέσμῳ περιλάβωμεν· οὔτε γὰρ στάσις οὔτε ἐναντίωσίς ἐστιν ἐπιστημῶν πρὸς ἐπιστήμας, ἀλλ' ἀεὶ ταῖς πρὸ αὐτῶν καὶ (καὶ p. 168 Cod. Leid. abest a Leid.) ὑπουργοῦσιν αἱ δεύτεραι, καὶ ἔχουσι τὰς οἰκείας ἀρχὰς ἀπ' ἐκείνων. Δεῖ δὲ ὅμως ἐνταῦθα [24] πρὸς τὴν μίαν ἐπιστήμην ἀπὸ τῶν πολλῶν ἑαυτὸν περιάγειν τὴν ἀνυπόθετον καὶ πρώτην, καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας (sic etiam Ficin. ταῖς — ἁπάσαις Leid.) εἰς ἐκεί-

23) Platon. Republ. V. p. 476 seqq. p. 59 seqq. Bip. Jambl. ap. Stob. Eclogg. I. p. 1058. 1062. Proclus in Tim. p. 347. Idem in Rempubl. p. 424. Hermias in Platon. Phaedr. p. 106.

24) Platon. Sympos. p. 210 D. 246 Bip. 91 Wolf. ἀνυπόθετον similiter habes ap. Jamblich. Protrept. 4. p. 56, ubi vid. Vulcanium.

νην ἀνατείνειν. μετὰ δὲ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἐν αὐτῇ γυμνασίαν, τὰς μὲν συνθέσεις καὶ τὰς διαιρέσεις, καὶ τὰς πολυειδεῖς μεταβάσεις ἀποθετέον· ἐπὶ δὲ τὴν νοερὰν ζωὴν [25] καὶ τὰς ἁπλᾶς ἐπιβολὰς μεταστατέον τὴν ψυχήν· οὐ γάρ ἐστιν ἐπιστήμη τῶν γνώσεων καὶ (in Darmst. supra scriptum est η. Voluit ἡ) ἀκρότης, ἀλλὰ καὶ πρὸ ταύτης ὁ νοῦς. [26] οὐ λέγω τὸν ἐξῃρημένον (sic item Ficin. ἐξηρτημένον Leid.) τῆς ψυχῆς νοῦν, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ἐκεῖθεν ἔλλαμψιν τὴν ἐφήκουσαν τῇ ψυχῇ· περὶ οὗ καὶ [27] Ἀριστοτέλης φησίν· ὅτι νοῦς ἐστιν ᾧ τοὺς ὅρους γινώσκομεν· καὶ [28] ὁ Τίμαιος ὅτι ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ ἐγγίνεται ἢ ἐν ψυχῇ (τῇ addit Leid.) Ἐπὶ τοῦτον τοίνυν τὸν

25) ἁπλουστάτας ἐπιβολὰς similiter dicit *simplicissimas notiones* Jamblich. Protrept. 4. p. 56. adde Proclum in Politiam p 871.

26) Plotin. p. 267 D. Proclus in Tim. p. 75.

27) Aristotel. Analyt. poster. I. 3. p. 202 Sylb. cf. Budaei Commentar. Ling. Graec. p. 154. Eundem Aristotelis locum laudat noster in Platon. Tim. p. 133.

28) Platonis Timaeus p. 30 b. 305 Bip. — νοῦν μὲν ἐν ψυχῇ — cf. Proclum in eum p. 124. Plotin. l. l. Jamblich. ap. Stob. Eclogg. I. p. 866.

νοῦν ἀναβάντες, μετ' αὐτοῦ τὴν νοητὴν οὐσίαν θεασάμεθα, ταῖς ἁπλαῖς καὶ ἀμερίστοις ἐπιβολαῖς τὰ ἁπλᾶ [29] καὶ ἀτρεμῆ καὶ ἀμέριστα τῶν ὄντων ἐποπτεύοντες (ἀποπτ. Leid.) γένη. μετὰ δὲ [30] τὸν πολυτίμητον νοῦν αὐτὴν τὴν ἄκραν ὕπαρξιν ἀνεγεῖραι δεῖ τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν ἕν ἐσμεν (ἓν neglexit Leid. agnoscit Ficinus), καὶ ὑφ' ἧς [31] τὸ πλῆθος ἑνίζεται τὸ ἐν ἡμῖν. ὡς γὰρ νοῦ μετέχομεν κατὰ τὸν εἰρημένον νοῦν, οὕτω καὶ τοῦ πρώτου, παρ' οὗ πᾶσα ἡ γνῶσις, μετὰ (κατὰ Leid. Ficin.) τὸ ἓν καὶ οἷον ἄνθος τῆς οὐσίας ἡμῶν, καθ' ὃ καὶ μάλιστα τῷ θείῳ συναπτόμεθα. [32] τῷ γὰρ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον πανταχοῦ καταληπτόν· τὰ μὲν ἐπιστητὰ, τῇ ἐπιστήμῃ, τὰ δὲ νοητὰ,

29) Plotin. supra p. 54 A.

30) Proclus in Tim. p. 123. Porphyr. ap. Stob. Eclogg. p. 784.

31) Porphyr. Sentent. XI. p. 221. Proclus in Platon. Tim. p. 133. adde Jamblich. apud Hermiam in Platonis Phaedr. p. 142. Damascium de Principiis p. 214.

32) Aristotel. de Animâ I. 2. p. 6 Sylb. Sext. Empir. adv. Math. I. 13. p. 283 Fabric. Porphyr. Sentent. XXVI. p. 229.

τῷ νῷ, τὰ δὲ ἑνικώτατα μέτρα τῶν ὄντων, τῷ ἑνὶ, τῇ ψυχῇ· αὕτη τῶν ἡμετέρων ἐνεργειῶν [33] ἐστι ἡ ἀκροτάτη· (ἡμ. ἐστὶν ἐνεργ. ἡ ἀκρ. Leid.) κατὰ ταύτην [34] ἔνθεοι γινόμεθα (γενώμεθα Leid.) πᾶν τὸ πλῆθος φυγόντες, καὶ εἰς αὐτὴν συννεύσαντες τὴν ἕνωσιν (ἡμῶν addit Leid. agnoscit Ficin.), καὶ ἓν γενόμενοι, καὶ ἑνοειδῶς ἐνεργήσαντες, ταύτην προευτρεπιζέτω πᾶς τις ἑαυτῷ τὴν μακαρίαν ζωὴν ὡς (καὶ ταύτην ὁ Σωκράτης προεντρεπίζων ἡμῖν τ. μ. ζ. παρακελεύεται Leid.) μηδαμοῦ προςίεσθαι τὸ ἔξω πλῆθος. (Darmst. in marg. καὶ μηδαμοῦ προςίεσθαι.)

δ. Ἔτι καὶ φευκτέον [35] τὸ σύστοιχον

33) Jamblich. in Stob. Eclogg. II. p. 404. ἡ τῆς ψυχῆς ἀκρότης.

34) Porphyr. Sentent. 34. p. 236. Jamblich. apud Stob. Eclogg. II. 346.

35) τὸ abest a Leid. Darmst. in marg. habet συμφυὲς, οἰκεῖον. Est interpretatio vocis σύστοιχ. de qua consule Suidam in voce. Schweigh. Lex. Polyb. in συστοιχεῖν et σύστοιχος p. 607. adde J. Chr. Wolfium in Anecdott. graecc. II. p. 93. Interprett. ad Pauli Epist. ad Galat. IV. 25. prae-

πλῆθος; ὡς ἂν εἰς (ἴσου Leid.) [36] τὸ ἄνθος τοῦ νοῦ καὶ τὴν ὕπαρξιν ἡμῶν ἀνιόντες καταντήσαιμεν. καὶ οὕτω μὲν εἰ βούλει κατὰ τὰς γνώσεις (in Darmst. corr. γνώμας) ὁδεύειν, ὕψει τὴν ἐμὴν (τὴν τοῦ Σωκράτους Leid.) παρακέλευσιν ὀρθήν· εἰ δὲ καὶ κατ' αὐτὰ τὰ γνωστὰ μετιέναι τὸν λόγον ἐθέλοις (θέλεις Leid.), φύγε τὰ αἰσθητὰ πάντα· [37] διαπεφορημένα
p. 169 Cod. Leid. γάρ ἐστι καὶ μεριστὰ, καὶ τῆς ἀκριβοῦς καταλήψεως (μεταλ. Leid.) ἀμέτοχα· καὶ ἀπὸ τούτων ἄναγε σαυτὸν ἐπὶ τὴν ἀσώματον οὐσίαν· πᾶν γὰρ αἰσθητὸν [38] ἐπεισοδιώδη τὴν

cipue Borgerum Spec. herm. p. 309 seq. Frequentat autem eam vocem Proclus, vid. v. c. in Tim. et Polit. p. 417. 419. Idem in commentar. mscr. in Platonis Parmenid. — θεῶν τὰς πρὸς τὰ σύστοιχα κοινωνίας et τὰς πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν.

36) ἄνθος νοερὸν Proclus in Platon. Tim. p. 530.

37) Plane sic Porphyr. Sentent. XXXIII. p. 234. Ficinus ita: *Congesta enim sunt, et dividua ac penitus mutabilia; ideoque sincerâ notitiâ teneri non possunt.*

38) Jamblich. ap. Stob. Eclogg. II. p. 400. Protrept. p. 33, ubi vid. Kiessl. Adde *nostrum* in Platon. Tim. p. 329. Ficinus vertit: *Omne namque sensibile habet adventiticiam unitatem.*

ἕνωσιν ἔχει, καὶ [39] διασκιδάννυται καθ' ἑαυτό· καὶ δὴ καὶ ἀπειρίας ἀναπέπλησται. διὸ δὴ καὶ (καὶ δὴ Leid.) τὸ ἀγαθὸν αὐτοῦ μεριστόν ἐστι (ἀμεριστ. Leid. *partibile* Ficin.) καὶ ἐπίκτητον καὶ ἐξιστάμενον ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐπ' ἀλλοτρίας ἕδρας τὴν ὑπόστασιν ἔχον. καὶ (non agnoscit Leid.) ἀναβὰς δὲ ἐκεῖ καὶ γενόμενος ἐν τοῖς ἀσωμάτοις, ὄψει τὸν ψυχικὸν ἐκεῖνον ὑπὲρ τὰ (sic etiam Ficin. ὑπηρετὰ Leid.) σώματα διάκοσμον [40], αὐτοκίνητον μὲν καὶ αὐτενέργητον, καὶ ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐφ' (ὑφ' Leid. *ex se* Ficin.) ἑαυτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα, [41] πεπληθυσμένον (—μένα Leid.)

39) ἐσκέδασται loco gemino legitur in Porphyrii Sentent. 34. p. 239.

40) Plato de Legg. X. p. 80. 86 seq. Aristot. de Animâ I. 3. Jamblich. in Stob. Eclogg. II. p. 396. de Myst. Aegyptt. p. 189. ibiq. Gale. Proclus in Theol. Plat. I. 13. Damasc. de Princip. p. 219. αὐτοκίνητος οὐσία. Hermias ad Platon. Phaedr. p. 116. 120. ubi laudantur Porphyrius et Jamblichus docentes nec μερικὴν φύσιν esse αὐτοκίνητον, sed ὄργανον ψυχῆς. Sed totus locus consulendus est.

41) Vid. Plotin. p. 757 D. E. 761 C. 766 E. Nostrum locum ita transtulit Ficinus: — *multiplicatum tamen, anticipantemque in seipso appari-*

δὲ ὅμως, καὶ ἔμφασιν προειληφότα τῆς μεριστῆς περὶ (in Darmst. corr. παρά. Leid. sic: τοῖς μεριστοῖς περὶ) τοῖς σώμασιν οὐσίας· λόγων σχέσεις παμπλήθεις καὶ ἀναλογίας, καὶ συνδέσεις (συνθέσεις Leid. *vincula* Ficin.), καὶ ὅλα, καὶ (neglexit Leid.) μέρη, καὶ κύκλους ψυχικοὺς (*animales* Ficin. in Darmst. supra est scriptum σωματικοὺς), καὶ δυνάμεων ποικιλίαν θεάσῃ, καὶ τὴν τελειότητα αὐτῶν οὐκ οὖσαν αἰώνιον, οὐδὲ ὁμοῦ πᾶσαν ἑστῶσαν, ἀλλὰ κατὰ χρόνων (κρόνον Leid. Dele κατὰ et leg. χρόνῳ ex Fic). ἀνελισσομένην, καὶ ἐν [42] διεξόδοις ὑφεστηκυῖαν· τοιαύτη γὰρ ἡ ψυχῆς φύσις. μετὰ δὲ [43] τὸ ἐν ψυχαῖς πλῆθος, ἀνάτεινον (ἀνατείνειν Leid.) σαυτὸν ἐπὶ νοῦν [44] καὶ τὰς

tionem quandam essentiae, circa corpora dividendae.

42) Plotin. III. 8. 8. Clem. Alex. Strom. IV. 25. Jamblich. Protrept. p. 96.

43) Porphyr. ap. Proclum in Tim. p. 205. cf. Jamblich. de Myster. p. 10 Gal.

44) νοῦς ὁ βασιλεὺς et similia vid. ap. Plotin. V. 3. 3. Porphyrium in Vit. Plotin. c. 14. adhibito Ruhnkenio in Diss. de vit. Longin. §. 5. p. 11. ed. Toup. (p. 314 seq. Opuscull.) Jamblich. de Myster. p. 12. ap. Stob. Eclogg. I. p. 1059. et

νοερᾶς βασιλείας, ἵνα τῆς ἑνώσεως ἀντιλάβῃ τῶν πραγμάτων· καὶ θεατὴς γενοῦ τῆς φύσεως ἐκείνης· καὶ ἴδε μένουσαν ἐν αἰῶνι φύσιν, [45] καὶ ζωὴν ζέουσαν, [46] καὶ ἄγρυπνον νόησιν, καὶ μηδενὶ λείπουσαν εἰς τὸ ζῆν, μηδὲ χρόνου (χρόνον Leid.) δεομένην, μηδὲ περιόδων εἰς τὸ τέλειον· καὶ ταῦτα ἰδών, [47] καὶ ὅσῳ δὴ (δεῖ Leid.) ταῦτα ψυχῆς (ψυχῶν Leid.) κρείττω θεασάμενος, ζήτησον εἰ μηδὲν ἐν τούτοις πλῆθος· μηδὲ ὁ νοῦς εἷς ὢν καὶ παντελής ἐστι· μηδὲ μονοειδὴς ὢν καὶ πολυειδὴς ὑπάρχει. μαθὼν δὲ καὶ ἐποπτεύσας [48] τὸ νοερὸν πλῆθος

ipsum *Proclum* in Platon. Tim. p. 77. (ubi laudatur Plotinus) *Ibid.* p. 124. (ubi laudatur *Platonis Philebus*. Locus est p. 79 D. et pro fonte habendus.) Proclum in Polit. p. 425.

45) Platon. Phaedr. p. 251 B. p. 28 ed. Astii.

46) Porphyr. de Abstin. I. 27. p. 44. ubi plura in hanc similitudinem.

47) Ficinus: *et quanto intervallo animis sunt meliora.*

48) Plotin. p. 759 A — E. 762 E. Porphyrii Sentent. XIV. 223. Proclus in Platon. Tim. p. 75 et 133. *Idem* Institut. Theolog. §. 62. p. 442. unde profecit Psellus de omnifariâ doctrinâ cap. 26. p. 92 Fabric. Ad ἐποπτεύσας cf. Platon.

τὸ ἀμέριστον καὶ ἡνωμένον, ἴθι (δὴ addit Leid.) πάλιν ἐπ' ἄλλην ἀρχήν· καὶ πρὸ τῶν νοερῶν οὐσιῶν τὰς ἑνάδας αὐτῶν σκόπει, καὶ τὴν ἐξῃρημένων τῶν ὅλων (ἐξῃρημένην corr. in Darmst. et sic Ficin. Recte. Illud alterum est in Leid. qui nec τῶν ante ὅλ. habet) ἕνωσιν. κἀνταῦθα γενόμενος (καὶ ταῦτα γεν. Leid. *hucusque* Ficin.) πᾶν τὸ πλῆθος ἤδη (ἔαν Leid.) καταλιπὼν καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναβεβηκὼς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ πηγὴν, ὁρᾷς ὅσην οὐ σμικρὰν ἡμῖν βοήθειαν ὁ προκείμενος προδείκνυσι λόγος (ultimam vocem non habet Leid.), ἀναφεύγειν ἀπὸ τοῦ πλήθους παρακελευόμενος, καὶ ὅπως εἰς πᾶσαν [49] συντελεῖ τὴν (τὴν omisit Leid.) σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, εἰ τὸ διὰ πάντων (τῶν ὄντων add. Leid.) διῆκον πλῆθος ἐννοήσομεν; (ἐννοήσωμεν soloece Leid.) ἀρχὴν ἄρα καλλίστην ὑφηγεῖται τῆς τελειότητος ἡμῖν, τὸ τῶν πολλῶν ἑαυτοὺς χωρίζειν τῶν

Phaedr. p. 250 C. Steph. p. 263 Heind. ibique laudd.

49) Plotin. p. 763 D. 767 E. Porphyr. ap. Procl. in Platon. Tim. p. 64. et Proclus ipse ibid. p. 330.

τὸ ἔξω κειμένων, καὶ τῶν ἐν ταῖς ὀρέξεσι τῆς ψυχῆς, καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀορίστοις καὶ (non est in Leid.) δοξασταῖς (δοξαστικαῖς Leid.) κινήσεσιν. ἐκ δὲ τούτων φανερὸν, ὅτι καὶ (abest a Leid.) τὰς γνώσεις οὐκ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν ἀθροίζουσιν αἱ ψυχαί (non agnoscit Leid. sed Ficin.), οὐδὲ ἀπὸ τῶν μερικῶν καὶ διῃρημένων πραγμάτων τὸ ὅλον εὑρίσκουσι καὶ τὸ ἓν, ἀλλ' ὡς ἔνδοθεν τὴν μάθησιν προβάλλουσι, καὶ ἐπανορθοῦνται τὸ ἀτελὲς τῶν φαινομένων. οὐ γὰρ δεῖ τὰ μηδαμῶς μηδαμῇ ὄντα, (τ. μηδαμῇ μηδαμῶς omisso ὄντα Leid.) [50] ἀρχηγικὰ νομίζειν αἴτια τῆς ἐν ταῖς ψυχαῖς γνώσεως εἶναι, (καὶ adscripsit Darmstadino manus recentior, et habet Ficin.) τὰ μαχόμενα πρὸς ἑαυτὰ, καὶ ἐνδεῆ τούτων τῶν λόγων καὶ ἀμφίβολα, προΐστασθαι τῆς ἐπιστήμης ὡσαύτως ἐχούσης αὐτῆς, οὐδὲ τὰ (abest a Leid.) μεταβάλλοντα ποικίλως, τῶν ἐνὶ ἑστηκότων λόγῳ, (ἐν ἑνὶ — λόγων Leid. Ficin.) γεννητικὰ (Sic Leid. et rec. man. in Darmstad. pro γενητικά.) τίθεσθαι, καὶ τῆς ὡρισμένης νοήσεως τὰ ἀόριστα.

p. 170 Cod. Leid.

50) Cf. Jamblichi Protrept. II. p. 320.

ε. Οὐκ ἄρα ἀπὸ τῶν πολλῶν εἰςδέχεσθαι δεῖ τὴν τῶν ἀϊδίων πραγμάτων ἀλήθειαν, [51] οὔτε ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν τὴν τῶν καθόλου διάκρισιν, οὔτε ἀπὸ τῶν ἀλόγων τὴν (περὶ add. Leid.) τῶν ἀγαθῶν κρίσιν· ἀλλ' αὐτὴν (ἑαυτὴν Leid.) ἰοῦσαν τὴν ψυχὴν ἐν ἑαυτῇ ζητεῖν καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ἀγαθὸν, καὶ τοὺς ἀϊδίους τῶν ὄντων λόγους· [52] πλήρης γάρ ἐστιν αὐτῆς ἡ οὐσία τούτων, ἐπικρύπτεται δὲ [53] ἐκ τῆς γενεσιουργοῦ λήθης, καὶ πρὸς ἄλλα (ἄλληλα Leid. exteriora Ficin.) βλέπει ζητοῦσα τἀληθὲς (τὸ ἀληθὲς Leid.) ἔχουσα αὐτὸ κατ' οὐσίαν, καὶ ἐν ἄλλοις σκοπεῖ τὸ

51) Platonis Phaedr. p. 249. p. 26 Astii. Aristotel. Analyt. poster. II. fin. ibique Joh. Philoponus fol. 100 seq. Jamblich. in Stob. Eclogg. Tom. I. p. 1058. Proclus ipse in Tim. p. 330. et praecipue in Polit. p. 422. Hermias in Platon. Phaedr. p. 146: καὶ ὁ ἐμπαθὴς καὶ ὁ πολὺς ἄνθρωπος — ἀδύνατος — διακρῖναι — τὸ ὄντως ἀγαθόν. Cf. eundem p. 154.

52) Plotin. p. 768 B.

53) Porphyr. in Stob. Eclogg. T. II. p. 376. Proclus ipse in Platon. Tim. p. 345. Fabulosas *genesicae oblivionis* rationes fuse explicui in Mythologiae Vol. III. p. 446 seq. 466 seq.

ἀγαθὸν ἀφεῖσα ἑαυτήν. Ἐντεῦθεν ἄρα καὶ τῆς ἑαυτῶν γνώσεως ἡμῖν ἀρχὴ παραγίνεται. ἐὰν μὲν γὰρ εἰς τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων ἀποβλέπωμεν, οὐκ ἄν ποτε ἴδοιμεν τὸ ἓν εἶδος αὐτῶν ἐπισκιαζομένου ἐκ τοῦ πλήθους, (ἐκ τ. πλ. ἐπισκιαζόμενον Leid. Ficin. recte.) καὶ τοῦ μερισμοῦ καὶ τῆς διαστάσεως καὶ τῆς μεταβολῆς τῆς παντοίας τῶν μετειληφότων· ἐὰν δὲ εἰς αὐτοὺς (ἑαυτοὺς Leid.) ἐπιστραφῶμεν, ἐκεῖ καὶ τὸν λόγον τὸν ἕνα, καὶ τὴν φύσιν τὴν μίαν (sic item Ficin. at τὴν ταμίαν Leid.) τῶν ἀνθρώπων θεωρήσομεν [54] ἀνεπιθόλωτον. εἰκότως ἄρα ὁ λόγος (ὁ Σωκράτης

54) Eâdem adjectivi compos. formâ utitur Sextus Empiricus adv. Gramm. I. 13. p. 281 Fabric. Caret eâ Stephani Thes. qui tamen diligenter de reliquarum formarum significatu egit T. I. p. 1570. Ficinus h. l. vertit: *a disturbatione semotam.* Ego ex hoc scriptorum genere aliquot exempla subjiciam: θολερὸν habet Plotinus p. 508 B. C. θολεροὺς καὶ ἀκαθάρτους Plutarchus in Fragm. p. 113. ad calc. libr. d. S. N. V. ed. Wyttenb. θολεροὺς βίους Porphyr. de Styge ap. Stob. Eclogg. p. 1052. Artemidor. Oneir. IV. Prooem. p. 309 Reiff. ἐπιθολοῦται ἡ ψυχὴ φόβοις — ἐλπίσιν. Ipse Proclus in Tim. p. 382. ἐπιθολούμενα. et pag. seq. τεθολωμένοις. Inde

Leid. et sic etiam Ficin.) παρηγγυᾷ καὶ (neutrum habet Leid. nec Ficin.) πόῤῥωθεν ἀναστέλλει τὴν ψυχὴν τῆς εἰς τὸ πλῆθος ἀφοράσεως, τὴν μέλλουσαν γνώσεσθαι, (sic etiam Ficin. γνῶσιν Leid.) τίς [55] ὁ ὡς ἀληθῶς ἄνθρωπος, [56] καὶ τὰς ἐμποδίους δόξας προανακαθαίρειν τῆς τοιαύτης θεωρίας· ἐμπόδιον (τὸ ἐμπ. Leid.) γάρ ἐστι τὸ πλῆθος πρὸς τὴν εἰς αὐτοὺς ἡμᾶς (ἑαυτοὺς ἡμῶν Leid.) [57] ἐπιστροφὴν, καὶ
p. 171 Cod. Leid. πρὸς τὴν γνῶσιν τοῦ ἑνὸς εἴδους· διότι δὴ τῷ ἑνὶ τὸ ποικίλον [58] ἐπισκιάζει καὶ τῷ ταυτῷ

corrige Porphyr. in Sentent. XXXII. p. 253: τεθολωμένον pro τελωθομένον. Hermes in Clavo p. 11. A. ed. Patrit. de animâ infantis μηδέπω δὲ θολωμένην. Leg. μ. δὲ τεθολωμένην.

55) Porphyrius de *Nosce teipsum* ap. Stob. Sermon. 121. p. 186. ἵνα ὁ ἐντὸς ἀθάνατος γνωσθῇ ἄνθρωπος, et paucis interjectis: παντέλειος νοῦς, ἐν ᾧ αὐτὸς ἄνθρωπος, οὗ εἰκὼν ἕκαστος ἡμῶν. Cf. Pauli Epist. Rom. VII. 22. κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον. Adde vs. 25. 25. ubi similiter νοῦς.

56) Vid. supra Plotin. p. 55 A — F.

57) Porphyr. Sentent. 34. p. 237. Proclus in Tim. p. 64.

58) Lysis Pythagoreus ap. Jamblich. Vit. Pyth. sect. 77. p. 64 Kust.

τὸ ἕτερον (διότι καὶ δεῖ καὶ τ. ε. τ. π. ἐπισκιάζειν καὶ τῷ αὐτῷ τὸ ἕτερον Leid. male. Illud sequitur Ficin.), καὶ τῷ ὁμοίῳ τὸ ἀνόμοιον ἐν τοῖς ἐνύλοις πράγμασιν· οὐ γάρ ἐστι ἀσυγχύτως ἐνταῦθα τὰ εἴδη, οὐδὲ ἀμιγῆ τὰ βελτίονα πρὸς τὰ χείρονα: τοῖς οὖν τὰ ἕκαστα τῶν ἀγαθῶν βουλομένοις ἐφ' (ἀφ' Leid.) ἑαυτῶν ἀποστρέφεσθαι, προσήκει τὰ πρὸς αὐτὰ ἀλλότρια. — Ταῦτα μὲν οὖν περὶ τοῦ παντὸς ἡμῖν εἰρήσθω συλλογισμοῦ τὴν διὰ πάντων διήκουσαν ἀσφάλειαν ἀπ' αὐτοῦ καταδησαμένοις [59] — Σύστοιχος οὖν ἐστι τῷ πλήθει καὶ τῇ ζωῇ τοῦ πλήθους [60] ἡ σοφιστική, πρὸς

59) Haec, inde a ταῦτα usque ad καταδησαμένοις, non habet Cod. Darmst. Ex sequentibus idem exhibet bina haec membra: Σύστοιχος — ἑνός, et εἰ — δύναιντο, quae omittere nolui, quoniam integrum praestare placuit fragmentum illud satis antiquum satisque accurate scriptum. Quae reliqua in Cod. Leid. inter pag. 71 et 73 leguntur, ea omnia omisit Ficinus; nec meum nunc quidem consilium poscebat explere singula. Quo tamen melius intelligeretur, e quibus fontibus manavit illud placitum *Unitatis* (ἑνώσεως), interposui e Cod. Leid. locum istum: δεῖ — ἀπεκάλεσεν insignem fragmento Heracliti.

60) Platon. Phaedr. cap. 28. p. 248. p. 25. ibique

ἀπάντησιν ὁρῶσα καὶ τὸ φαινόμενον καὶ τῆς ἀληθείας ἀφισταμένη καὶ τοὺς (legend. τοῦ λ ἑνός; — Εἰ τὰ φαυλότερα καὶ οἷς ἐγχειροῦσι καὶ οἷς προπεπόνθασι καὶ πρὸς ἃ ᾠκείωνται μὴ οἷοί τέ εἰσιν οἱ πολλοὶ διδάσκειν, οὐδ' ἂν τὰ τούτων σπουδαιότερα, καὶ ὧν ἧττον ἅπτονται, καὶ πρὸς ἃ ἐλασσόνως ᾠκείωνται, διδάσκειν δύναιντο. —

Δεῖ δὲ καὶ εἰς τὸ πᾶν βλέψαντα εὑρεῖν ὅτι τὰ ἑνικώτατα τῶν ἐν αὐτῷ νοῦν ἔχει καὶ φρόνησιν, ἃ δὲ μερικά εἰσι καὶ διαφερόμενα καὶ ἄτακτα, γνώσεώς ἐστιν ἀληθοῦς ἄμοιρα καὶ ἐπιστήμης· ὀρθῶς οὖν καὶ ὁ γενναῖος Ἡράκλειτος [61] ἀποσκορακίζει τὸ πλῆθος ὡς ἄνουν καὶ

Hermias p. 151 Astii. cf. Porphyrium ap. Procl. in Tim. p. 21. et ipsum Proclum cum ibidem tum in hoc ipso Comment. mscr. in Alcib. pag. 21 Cod. Leid. Unde haec teneamus: — καὶ γὰρ νοῦ ἀπόρροια πανουργίαν ποιεῖ, φησὶν ὁ Πλωτῖνος, καὶ σοφίας μέθεξις ἡμαρτημένη τὴν ἐνταῦθα σοφιστικὴν ὑφίστησιν κ. τ. λ.

61) Sic Cod. Leid. *J. A. Fabricius*, qui ad Sext. Empir. p. 397 horum verborum partim: ὀρθῶς — ἀπεκάλεσεν, haud dubie ex Cod. Hamburg. dedit, et *Schleiermacherus*, qui eadem repetiit in Wolfii et Buttmanni Museo Studior. Antiqq.

ἀλλόγιστον. τίς γὰρ (αὐτῶν add. Cod. Hamburg.), φησὶ, νόος ἢ [62] φρὴν δήμων αἰδοῦς

Tom. I. p. 686. hi igitur exhibent: ἀποσκορακίζειν, mendose. Germanam ejus verbi scripturam habent Alciphron. Epist. I. 38. ubi vid. Bergler. et Wagner. p. 233. Synesius de Insomn. p. 104 ed. Paris. Fragmentum Rhetoricum mscr. οἵ γε τὸ μεμιμημένον τῆς χρήσεως ἀποσκορακίζουσιν, οὕτωσὶ διαῤῥήδην κεχρημένοι (leg. κεχρημένου) τοῦ Λιβανίου κ. τ. λ. Consule porro Bielii Thesaur. I. p. 196. Suid. in ἀποσκορακίζει I. pag. 298 Kust. Zonarae Lex. Graec. p. 283. Photii L. Gr. p. 387. Adde *Herodian.* σχηματισμ. Ὁμηρ. mscr.

62) Post φρὴν vel lacunae vel omissionis posuit hoc signum — — Fabricius: Schleiermacherus obliteravit signo interrogandi. Atqui lacunam explet Cod. Leid. Quae quidem verba, si *Werferi* nostri sequaris conjecturam, ita dispones et corriges: Τίς γάρ, φησί, νόος ἢ φρὴν δήμῳ αἰδοῦς ἠπιοτήτων τε καὶ διδασκαλιῶν χρειῶν τε ὁμίλῳ. *Quaenam, inquit, mens sive sensus in multitudine inest, verecundiae, mansuetudinis praeceptionumque et eorum, quae vere sint populo utilia.* καὶ (*et*, sequitur enim alterum fragmentum) οὐκ — ἀγαθοί. Quae sententia Euripidi etiam placuit, ut Iphig. Taur. 678. Sed de Euripide, tanquam Heracliti imitatore, disputabo alibi.

ἠπιόων τε καὶ διδασκάλων χρείων τε ὁμίλων. οὐκ εἰδότες ὅτι οἱ πολλοὶ κακοὶ, ὀλίγοι δὲ ἀγαθοί. ταῦτα μὲν ὁ Ἡράκλειτος· διὸ καὶ συλλογράφος (leg. cum Hamburg. σιλλογράφος) [63] ὀχλολοίδορον αὐτὸν ἀπεκάλεσεν.

p. 178 prop. fin. Cod. Leid. 5. Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, [64] εἰ [65] τὸ κατὰ φύσιν πλέον εἶναι τοῦ παρὰ φύσιν λέγοντες,

63) Timonis locum e Sillis servavit Diog. Laert. IX. 6. ubi vid. Interprett. Timoni junge Meleagrum Epigramm. CXVIII. (Tom. I. p. 35. Anthol. gr. ed. Jacobs.) quae alibi attigimus in Prolusione de Providentia et Fato pag. 17. adde Schleiermacheri Comment. *de Heraclito* l. l. p. 328 seqq. 526 seq. Hic teneamus *Procli* locum alterum in Platon. Tim. p 106 infr. qui ex nostro debet explicari.

64) Hinc item Ficinus novum caput orditur p 250 ed. Torn. quod sic inscribitur: *Vita proprie naturalis animae non est in corpore terreno, sed sublimi; ideo formae omnes hic aegrotant et delirant.*

65) Haec sic vertit Ficinus: *Nemo mirari debet, si, cum dicamus, quod est naturale, frequentius esse eo, quod praeter naturam, et hoc quidem contrahi in angustum: naturale vero per universum amplificari, hominum tamen plurimos, ignorantes esse fatemur et malos, contra-*

καὶ τοῦτο (πλεῖον — κατὰ τοῦτο Leid.) μὲν εἰς στενὸν (στενὴν Leid.) συνελαύνεσθαι, τὸ δὲ (extremam vocem non agnoscit Leid.) κατὰ φύσιν ἐπικρατεῖν ἐν τῷ παντὶ, τῶν ἀνθρώπων τοὺς πλείστους λέγομεν ἀνεπιστήμονας καὶ κακοὺς, ἐλαχίστους δὲ τοὺς ἐπιστήμονας· οὐ γάρ ἐστι ψυχαῖς (ταῖς praemittit Leid.) κατὰ φύσιν ὁ μετὰ σωμάτων (τῶν praemittit idem) βίος, [66] ἡ δὲ (οὐδὲ ἡ Leid. sic etiam Ficin.) γενεσιουργὸς ζωή· τοὐναντίον δὲ καὶ ἡ χωριστὴ καὶ (τοὐναντ. ἡ χωριστικὴ Leid. in Darmst. supra secundum καὶ scriptum est ἡ) ἄϋλος καὶ ἀσώματος αὐταῖς μᾶλλον προσήκει· καὶ ὅταν μὲν ὦσιν ἐν τῇ γενέσει, τοῖς

rios autem quam paucissimos. — Ad sententiam confer Plotinum p. 766 C. Jamblichum ap. Proclum in Tim. p. 122. De φυσικαῖς ἀρεταῖς disputat *Proclus* hoc ipso Commentario ex Alcibiadis ingenio materiam repetens, ubi et alia et illud quoque (p. 84 Cod. Leid.): καὶ γὰρ ἡ φυσικὴ ἀρετὴ τοιάδε τίς ἐστιν· καὶ γὰρ ὄμμα ἀτελὲς καὶ ἦθος ἔχει κατὰ τὸν θεῖον Πλωτῖνον.

66) Hac ipsa locutione γενεσ. ζ. utitur ap. Proclum in Tim. p. 48 *Porphyrius*; quem eundem ad universam hujus loci sententiam consule inprimis in libro de Abstinent. I. 28. p. 46.

ἐν λιμώττοντι (λοιμώττοντι Leid. et Ficin. Recto.) χωρίῳ ποιουμένοις τὰς διατριβὰς ἐοίκασιν· ὅταν δὲ ἔξω τῆς γενέσεως, αὐτὰ ταῦτά φησιν [67] ὁ Πλάτων (πλάττων Darmst.) τοῖς ἐν λειμῶνι διαιτωμένοις. ὥσπερ οὖν οὐδὲν θαυμαστὸν τοῖς (ἐν Leid.) λοιμώδεσι τόποις πλείους εἶναι τοὺς νοσοῦντας τῶν [68] κατὰ φύσιν διακειμένων, οὕτω δὴ καὶ ἐν τῇ γενέσει πλείους εἶναι ψυχὰς τὰς ἐμπαθεῖς καὶ μοχθηράς, οὐδὲν θαυμαστόν· τοὐναντίον μέντ' ἂν εἴη θαυμαστὸν, εἴ τινες ἠμφιεσμέναι (— μένοι Leid.) τοιαῦτα σώματα [69] καὶ περιβεβλημέναι

67) Plato in Gorgiâ p. 525 A. p. 266 Heind. item de Republ. X. p. 616 B. p. 326 Bip. cf. Aeschin. Socratic. in Axiocho p. 163 Fischer. Haec imitatus est Choricius in Villois. Anecdott. graecc. II. p. 23. Adde de πεδίῳ ἀληθείας Platonis Phaedrum. p. 248. p. 25. ibique Hermiam p. 148. Caeterum λοιμώττοντι veriorem esse lectionem, proxima evincunt.

68) Cf. Proclum in Platon. Tim. p. 278. 347. in Rempubl. p. 423.

69) Porphyr. de Abstinent. I. 31. p. 62. — Sentent. 41. p. 276. et ad sensum universa *idem* ap. Euseb. Praep. Evang. XI. 28. p. 556.

τοιούτους δεσμοὺς, καὶ [70] περιεστοιχισμέναι τοσαύτῃ μεταβολῇ, νήφουσι, καὶ καθαραὶ καὶ εὐπαθεῖς (ἀπαθεῖς Leid. sic etiam Darmst. a sec. man.) διαμένουσι. καὶ εἴποι ἂν καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας ψυχὰς οἶμαι ἄφρων κριτὴς, καὶ τὸν οὕτως ζῶντα ἐν τοῖς ἐνύλοις ἀΰλως, καὶ ἐν τοῖς θνητοῖς ἀχράντως, [71] θαῦμά μ' ἔχει, (θαῦμ' ἔχει Leid.) πῶς (sic uterque Cod.) οὔτι

70) Ficinus vertit: *tanta circumfusae mutatione.* Propius ad similitudinem accedas, si dederis: *tanta varietate velut multiplici indagine cinctae.* Consule de hac locutione Harpocrat. ibiq. Vales. p. 63. Hesych. in voce. Suidam. III. p. 97 Kust. coll. Zonar. Lex. Graec. p. 1640. Phot. Lex. Graec. p. 310 cum Schleusneri Cur. noviss. ad Phot. p. 308. Bielii Thes. III. p. 95. Sturzii L. Xenoph. IV. p. 95. Wernsdorf. ad Himer. p. 25. et Coray. ad Heliodor. Aethiop. p. 120. 165. Ad illud νήφουσι confer Maximum Tyr. Dissert. XVII. p. 324 Reisk.

71) Odyss. X. 326. θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔτι, πιὼν τάδε φάρμακ', ἐθέλχθης, locus multorum imitatione celebratus. Ex hac philosophorum familia cf. Porphyrium de Styge ap. Stob. Eclogg. p. 1050. qui habet τὸν κυκεῶνα τῆς γενέσεως et θελγόμενα. Adde ad sententiam eundem de Abstin. I. 33. p. 54. Ad vocem adhibe Apionem in Glossis Homericis mscrr. θέλγειν, τέρπειν,

πιὼν τάδε φάρμακ' ἐλέγχθης (leg. ἐθέλχθης, atque sic Leid.) οὕτως (οὕτω Leid.) γὰρ ἔοικεν ἡ λήθη καὶ ἡ [72] πλάνη (καὶ ἡ ἄγνοια add. Ficin. et Leid.) φαρμακείᾳ τινὶ καταισπώσῃ (καταπτώσῃ Leid.) τὰς ψυχὰς ἐπὶ τὸν τῆς ἀνομοιότητος τόπον (sic recte in Darmstad. corr. pro τρόπον, sic etiam Leid.). Τί οὖν θαυμάζεις, [73] εἰ πολλοὶ μὲν λύκοι κατὰ τὴν ζωὴν, πολλοὶ δὲ σῦς, πολλοὶ δὲ ἄλλο τι τῶν

ἀπατᾷν, et cf. proxime sequentia. De Circes veneficiis item κατέθελξε usurpat Scholiast. Theocrit. IX. 36. Quod vocabulorum genus h. l. in malam partem accipiendum. Vid. de his docte monentem Eustathium ad Odyss. V. p. 206 supr. ed. Basil. Caeterum quod alter Codex habet ἐλέγχθης, saepius θέλγειν confusum reperitur cum aliis vocabulis. Sic, ut hoc utar, in ipso Plotino p. 691 F. θέλειν exhibet ed. Basil. margo autem itemque Codd. aliquot θέλγειν, recte.

72) Cf. Proclum in Tim. p. 330. et p. 54. junge Porphyr. de Abstinent. I. 27. p. 44. ubi tenendum est: τὸ γοήτευμα τῆς ἐνταῦθ' ἡμῶν διατριβῆς. Adde Annot. ad Plotin. supra p. 67 A. qui locus totus conferri debet cum h. l.

73) Tangitur rursus Homericum Odyss. X. 212 seq. Tu confer locum Procli alterum, in Platon. Tim. p. 329. Plura suppeditabit Wyttenbachius ad Phaedonem p. 211 seqq.

ἀλόγων εἶδος προβεβλημένοι (εἶναι περιβεβλ. Leid. male, nec suffragatur Ficin.), Κίρκης ὄντος καταγωγίου (καταγώγλον Leid.) τοῦ περὶ γῆν (sic et Ficin. περιγείου Leid.) τόπου, καὶ [74] τῷ πόματι τῷ ταύτης πολλῶν ψυχῶν ἁλισκομένων διὰ τὴν ἄμετρον ἐπιθυμίαν (κ. τ. πόματι τῶν πολλῶν ψ. ἁ. κ. τ. λ. Leid.) ἐκεῖνο θαύμασον, εἴ τινες ἐνταῦθα ἀφάρμακοι (ἀφάρμακτοι man. rec. in marg. atque sic Leid.) καὶ ἄθελκτοι [75] καὶ ἑρμαϊκοὶ τὴν φύσιν εἰσὶν, εἰς λόγους (λόγον Leid. Ficin.) καὶ ἐπιστήμην μεταβαίνοντες. ὥσπερ γὰρ οὐ δεῖ θαυμάζειν,

74) τὸ πόμα τῆς λήθης usurpat de eadem re ipse Proclus in Platon. Tim. p. 338. Ad sequentia cf. universe Platon. in Phaedro p. 249 D. p. 26 Astii. Porphyr. de Regressu Animae ap. Augustin. de civit. Dei, X. 29. p. 264. Idem de Abstinent. I. 52. p. 88 seq. ubi pro εἰ δὲ πολλοὶ leg. εἰ δὲ οἱ πολλοὶ, Jamblich. de Myster. V. 18. p. 133. et ipse Proclus in Platon. Rempublic. p. 423. ubi teneatur illud: οἱ ἄρα πολλοὶ οὐ φιλόσοφοι.

75) Quo sensu hoc loco (utique vel maxime diverso ab Horatio Carm. II. 17. 29 seq.) *Mercuriales viri* dicantur, et totius disputationis tenor arguit, et vero hi ejusdem sectae philosophorum loci uberius docent: Porphyrii de Styge (in Stob.

76 εἰ ἐν τῷ ταρτάρῳ ψυχὰς κολαζομένας ἴδοιμεν· τούτων γὰρ ἦν ὁ ἐκεῖ τόπος, οὕτω καὶ εἰ ἐν τῇ γενέσει αἱ πολλαὶ 77 παθαίνονται, καὶ εἰσὶν ἄνοοι καὶ ἀμαθεῖς γνώμῃ οὐ φύσει: — 78 Τοιαύτας γὰρ ἀπαιτεῖ ψυχὰς ἡ γένεσις· ὥσπερ οὖν ἐν τῷ οὐρανῷ πᾶσαι ἀγαθοειδεῖς, ὡς ἐν τῷ ταρτάρῳ πᾶσαι μοχθηραί, 79 ἐλάσσους δὲ αἱ σπουδαῖαι· πρὸς γὰρ τῷ χείρονι

Eclogg. p. 1054); ubi Ἑρμῆς dicitur ὁ λόγος, qui animabus quid pulcrum sit monstret, easque vel a bibendo cyceone omnino arceat, vel quoad ejus fieri possit, in vitâ tamen humanâ integras conservet. Ei junge Jamblich. in Epist. ad Sopatrum in Stob. Sermon. LXXIX. p. 471. 15. *Eundem* de Myster. VIII. p. 161. Gal. et inprimis ipsum Proclum in Theolog. Platon. VI. 22. p. 408 infr. et seq. ubi Mercurius traditur esse deorum ἀναγωγικῶν, i. e. qui animas ad superos reducant. Cf. supra *Praeparationis* §. 11. prop. fin.

76) Porphyr. de Styge ap. Stob. Eclogg. p. 1024.

77) Porphyr. Sentent. 32. p. 233.

78) His verbis desinit fragmentum Cod. Darmst. Extrema γνώμῃ οὐ φύσει non leguntur in Cod. Leid.

79) Ficinus: *Sicut igitur in coelo quidem bonae sunt omnes, in tartaro autem omnes improbae: sic in generatione plures quidem pra-*

τῶν ἀκρῶν ἐστὶν ἡ γένεσις, ἀλλ' οὐ πρὸς τῷ θειοτέρῳ καὶ κρείττονι.

Ἐν μὲν οὖν ταῖς ἀρχαῖς τῶν πραγμάτων τὸ ἀγαθὸν ἐξῄρηται τοῦ καλοῦ· [80] καὶ τὸ κάλλος ὑπέρκειται τῆς δικαιοσύνης· τὸ μὲν γάρ ἐστι πρὸ τῶν νοητῶν ἐν ἀβάτοις [81] περὶ δρυμενὸν (leg. περιιδρυμένον), τὸ δὲ κρυφίως μὲν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν νοητῶν, ἐκφανέστερον δὲ ἐν τῷ πέρατι τῆς διακοσμήσεως ἐκείνης. τὸ δὲ (adde δίκαιον ex Ficino) ἐνοειδεῖς (leg. ἑνοειδῶς, unite, ut Ficin.) μὲν ἐν τῇ πρωτίστῃ τάξει τῶν νοερῶν, δευτέρως δὲ ἐν τὸ τέλος (leg. τῷ τέλει, Ficin. in calce) τῆς νοερᾶς [82] προόδου τῶν θεῶν. Καὶ αὖ πάλιν τὸ μὲν p. 215 Cod. Leid.

va sunt, pauciores autem probae. Unde lacuna forte ita explenda: — οὕτως ἐν τῇ γενέσει πλείους μὲν αἱ κακαὶ . . .

80) Quae sequuntur in excerptis p. 261 ed. Tornaes. sic inscripsit Ficinus: *Bonum, pulchrum, justum, superintelligibiliter intelligibile, intellectuale, essentia, vita, intellectus.*

81) Ficinus: *in loco inaccessibili situm.* fort. leg. ἐν ἀβ. πέρασιν ἱδρ. Vid. supra Plotin p. 5[illegible] B. ἵδρυται — τὸ κάλλος, ibique Annot.

82) De *processione deorum* saepius Proclus, ut in

ἀγαθὸν ἐν τοῖς θεοῖς, τὸ δὲ καλὸν ἐν τοῖς νοῖς, τὸ δὲ δίκαιον ἐν ταῖς ψυχαῖς. ὅθεν δὴ καὶ τὸ μὲν δίκαιον καλόν ἐστιν, οὐ πᾶν δὲ τὸ καλὸν δίκαιον, ἀλλ' ἡ τοῦ καλοῦ αἰτία τοῦ ἀγαθοῦ ὑφέστηκε (fort. τοῦ δικαίου προϋφέστηκε Ficin. *justitiam antecedit*) καὶ πᾶν μὲν τὸ καλὸν ἀγαθόν· ἡ δὲ πληγὴ (leg. πηγὴ) τῶν ὅλων ἀγαθῶν ὑπερήπλωται [83] παντὸς τοῦ καλοῦ· καὶ τὸ μὲν δίκαιον ἀγαθὸν διὰ μέσου τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ συναπτόμενον· τὸ δὲ ἀγαθὸν ἐπέκεινα ἀμφοῖν. οὕτω δ' ἂν εὕροις καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τῶν ὄντων ἀποβλέπων. [84] τὸ μὲν ὑλικὸν αἴτιον, εἰ καὶ ἀγαθόν ἐστιν, αἰσχρὸν ὑπάρχει καὶ ἀκαλλές· τοῦ γὰρ ἑνὸς μὲν μετέχον, ἄμοιρόν ἐστιν εἴδους· τὸ δὲ αἰσθητὸν καλοῦ μὲν ἔμφασιν ἔχει, δικαιοσύνης δὲ οὔ. Καὶ γὰρ

hoc ipso commentario (p. 51 cod. Leid. Locum etiam excerpsit Gesnerus in Fragmm. Orphicc. p. 508 Herm.) ubi μονὰς Ἀπολλωνιακὴ dicitur Bacchum ἀποτρέπειν τῆς εἰς τὸ Τιτανικὸν πλῆθος προόδου.

83) Hàc formà Lexica possunt augeri.

84) Ad hujus loci sententiam cf. Plotin. supra p. 52 A. πᾶν γὰρ τὸ ἄμορφον πεφυκὸς — εἶδος δέχεσθαι κ. τ. λ. ibiq. Annot.

[85] ὁ ἐν τῷ Φαίδρῳ Σωκράτης, δικαιοσύνης φησὶ καὶ σωφροσύνης οὐδὲν ἔστι φέγγος ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασι. νῦν δὲ κάλλος μόνον ταύτην ἔσχε μοῖραν, ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον. ὅπου μὲν ἄρα τὸ δίκαιον, ἐκεῖ καὶ τὸ καλὸν, καὶ ὅπου τὸ καλὸν, ἐκεῖ καὶ τὸ ἀγαθὸν, εἴτε εἰς τὰς πρωτίστας ἀρχὰς ἀπιδεῖν ἐθέλῃς (leg. ἐθέλεις), εἴτε εἰς τὰς ἐκείνων p. 216 Cod. Leid. μέχρι τῶν ἐσχάτων ἐλλάμψεις· τοῦ μὲν γὰρ ἀγαθοῦ πάντα ἀπολαύει· πάντων γάρ ἐστιν ἀρχή· τοῦ δὲ καλοῦ τὰ εἴδους μετέχοντα μόνα· τοῦ δὲ δικαίου τὰ ψυχῆς. ἐν δὲ τῷ μέσῳ κέντρῳ τῶν ὄντων ἁπάντων, οἷον δή ἐστιν ἡ ψυχὴ, πάντα συνήνωται ταῦτα ἀλλήλοιν, τὸ ἀγαθὸν, τὸ καλὸν, τὸ δίκαιον· καὶ τό, τε ἀγαθὸν αὐτῆς καλόν ἐστι, [86] καὶ τὸ δίκαιον ἅμα καλὸν καὶ ἀγαθόν. [87] καὶ οὐκ ἐπὶ ταύτης

85) Platonis Phaedr. p. 250 b. p. 262 Heind. p. 26 Astii. et Hermias ad eum p. 157.

86) Ficinus addens *atque justum*, praeterea legisse in suo cod. videtur καὶ δίκαιον. Recte; nam a sequentibus absorptum potest videri.

87) Rursus integranda haec ex Ficini interpretatione: *pulchrum similiter et bonum est et justum*, καὶ τὸ καλὸν ἅμα ἀγαθὸν καὶ δίκαιον.

μόνον [88] τῆς τριάδος ἀληθὴς ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν. οἷον τὸ ὂν ἐπέκεινα ζωῆς ἐστὶ, καὶ ζωὴ τοῦ νοῦ ἐπέκεινα ἐν ταῖς ἀρχαῖς. καὶ αὖ ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν, οὐ πᾶν τὸ τοῦ ὄντος μετέχον καὶ ζωῆς ἐστι μετέχον, οὐδὲ πᾶν τὸ ζῶον καὶ νοῦ μετείληφεν· ἀλλ' ἔμπαλιν τὰ μὲν νοοῦντα πάντα καὶ ζῇ καὶ ἔστι, τὰ δὲ ζῶντα τοῦ εἶναι μετέχει. [89] καὶ ὅμως τοιαύτης οὔσης ἐν τοῖς ὅροις, κατὰ δὲ τὴν τριάδα ταύτην διαφορὰν ἐν τῇ ψυχῇ συνήνωται ἀλλήλοις· καὶ τὸ μὲν ὂν ζωή τε καὶ νοῦς ἐστιν, ἡ δὲ ζωὴ, νοῦς καὶ οὐσία, [90] — — — — — καὶ ζωή· μία γάρ ἐστιν ἁπλότης ἐν αὐτῇ καὶ ὑπόστασις μία, καὶ οὔτε τὸ ζῆν ἐπακτὸν, οὔτε τὸ νοεῖν, ἀλλ' ὁ μὲν νοῦς αὐτῆς ζῶν καὶ οὐσιώδης ἐστὶν, ἡ δὲ ζωὴ

88) De trinitatibus multus est Proclus in Theolog. Platon. respectu autem pulcritudinis habito inprimis lib. III. cap. 11 seqq. p. 139 seqq.

89) *Cum vero talis sit in extremis, per trinitatem ejusmodi differentia in anima confluunt.* Ficin. unde legendum videtur: κατὰ δὴ τ. — διάφορα ε. τ. ψ. σ. ἀλλήλ.

90) Ficin. *Intellectus autem et essentia similiter est et vita.* Quocirca lacunae signa posui, quam sic expleas: ὁ δὲ νοῦς καὶ οὐσία.

νοερὰ κατ' οὐσίαν, [91] ἡ δὲ οὐσία καθ' ὑπόστασιν — — — — —. καὶ πάντη οὖν ἐστι πάντα καὶ ἓν ἐκ πάντων. κατὰ τὰ αὐτὰ γοῦν καὶ τὸ ἀγαθὸν αὐτῆς κάλλει διαφέρει καὶ δικαιοσύνῃ, [92] καὶ τὸ καλὸν τέλειόν ἐστι καὶ ἀγαθὸν καὶ πάντως δίκαιον· καὶ τὸ δίκαιον τῷ καλῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ συγκέκραται. καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἕν, οἱ δὲ λόγοι διάφοροι [93] — — — — — — — — — — καὶ αὖ καὶ τοῦτο μήτε τὴν ἑτερότητα κατὰ τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ τοὺς μὲν λόγους διαφόρους αὐτῶν φυλάττομεν, τὸ δὲ ὑποκείμενον ἕν. διότι δὴ

91) Ficinus: *Essentia denique intellectualis et vivens*, omissis his verbis: *per substantiam*, unde et ipse lacunoso textu h. l. videtur usus. Tu si addideris νοερὰ καὶ ζῶσα, integrum habebis. Mox post πάντων interpunctionem majorem posui, flagitante sententiâ, licet Ficin. et Cod. Leid. κατὰ — γοῦν antecedentibus jungant.

92) Ficinus in suo cod. non legisse videtur τέλειον nec πάντως.

93) Lacunam arguunt haec Ficini: *ubi nos neque ipsam trium horum identitatem secundum rationes consideramus, neque alteritatem secundum subjectum existimamus, sed rationes quidem eorum differentes inter se conservamus, unum vero subjectum.*

πανταχοῦ κατὰ τὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς συνυφέστηκε τὰ τρία ταῦτα ἀλλήλοις. ὥσπερ γὰρ οἱ μὲν λόγοι τῶν ἀρετῶν εἰσι διαφέροντες, ἓν δὲ τὸ πασῶν ἐστι μετειληφὸς, καὶ οὐκ ἐνδέχεται σωφροσύνης μὲν μετέχειν, δικαιοσύνης δὲ ἀμοιρεῖν, ἢ τούτων μὲν μετέχειν, ἄνευ δὲ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, οὕτω δὴ καὶ ἡ τριὰς αὕτη συνήνωται ἑαυτῇ, καὶ πᾶν τὸ ἀγαθὸν ὁμοῦ
p. 217 Cod. Leid. καὶ τοῦ καλοῦ πλῆρές ἐστι καὶ τοῦ δικαίου, καὶ τούτων ἑκάτερον μετ' ἐκείνου συνείργεται. Διὸ καὶ [94] ὁ Σωκράτης διὰ τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ συνῆψε τὸ δίκαιον. τοῦτο γὰρ μέσον ἐστὶ καὶ σύνδεσμος ἐκείνων· [95] δεσμὸς δὲ κάλλιστος, φησὶν ὁ Τίμαιος, ὃς ἑαυτὸν καὶ τὰ συνδούμενα ὅτι μάλιστα ἓν ποιεῖ. πολλῷ δὴ οὖν μᾶλλον παντὸς ἄλλου δεσμοῦ τὸ καλὸν αὐτὸ συναγωγόν ἐστι καὶ ἑνωτικὸν τῶν δύο τούτων τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ ἀγαθοῦ.

94) In Platonis Alcibiade I. p. 115. seq. Steph. p. 134 — 137 Buttm. Cf. quae de hoc Platonis Platonicorumque decreto annotavimus ad Plotinum p. 55 D. E. ad verba ἢ ἀγαθόν τε καὶ καλλονὴ κ. τ. λ.

95) Plato in Timaeo p. 31 C. Steph. p. 307 Bip. δεσμῶν δ' ὁ κάλλιστος, ὃς ἂν αὑτὸν καὶ τὰ ξυνδούμενα ὅτι μάλιστα ἓν ποιῇ.

η. Εἰ [96] δὲ δεῖ ἄλλων ἀποδείξεων τῆς προτάσεως ταύτης, ἥ φησι πᾶν τὸ δίκαιον εἶναι καλὸν, φέρε καὶ ἡμεῖς αὐτὴν διὰ πλειόνων ἐπιχηραμάτων (leg. ἐπιχειρημάτων, Ficin. *rationibus*) γνωριμωτέραν ποιήσωμεν. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ ψυχὴ πλῆθός ἐστι, καὶ τὸ μέν ἐστι αὐτῆς πρῶτον, τὸ δὲ μέσον, τὸ δὲ τελευταῖον, πότε φαμὲν ἐν ταύτῃ γίνεσθαι δικαιοσύνην; ἆρα ὅταν τὸ μέσον ἢ τὸ ἔσχατον ἄρχειν ἐπιχειρῇ τῶν βελτιόνων, ἢ ὅταν τὸ πρώτιστον τοῦ μέσου, καὶ τὸ μέσον τοῦ τελευταίου κρατῇ; ἀλλ' εἰ μὲν ὅταν τὰ χείρονα δυναστεύῃ κατὰ τῶν κρειττόνων, οὐκέτ' ἂν εἴη τὰ χείρονα φύσει τοιαῦτα· ᾧ γὰρ τὸ ἄρχειν προσήκει, τοῦτο κρεῖττόν ἐστι καὶ τιμιώτερον κατὰ φύσιν. εἰ τοίνυν ἀδύνατον τὸ αὐτὸ βέλτιον εἶναι καὶ χεῖρον τῇ φύσει, δεῖ καὶ τὸ δίκαιον τότε ἐν ταῖς ψυχαῖς θεωρεῖν, ὅταν [97] τὸ μὲν ἄριστον p. 218 Cod. Leid.

95) Novum caput in excerptis latinis sic inscripsit Ficinus: *Probat omne justum ipsâ ejus naturâ pulchrum esse atque bonum.*

97) Sic etiam Ficinus, praeterquam quod legisse videtur ἐν αὐτῇ. Vertit enim: *quod in eâ optimum est.* In Cod. Leid. recent. manus correxit ἀόριστον. male.

p. 212 Cod. Leid. ἐν αὐταῖς, ἀρχὴ τῆς ζωῆς ὅλης, τὸ δὲ μέσον ὑποτεταγμένον τῷ ἀμείνονι τοῦ ἐσχάτου κρατῇ· τότε γὰρ ἕκαστον [98] τῶν μορίων τοῦ κατ' ἀξίαν τυγχάνει, τὰ μὲν βασιλεῦον, τὰ δὲ δορυφοροῦν, τὸ δὲ ὑπηρετῶν ταῖς τοῦ κρείττονος δυνάμεσι. τὸ ἄρα δίκαιον ἀπονεμητικὸν ἐστι τοῦ προσήκοντος ἑκάστῳ τῶν τῆς ψυχῆς μορίων, καὶ τῆς ἰδιοπραγίας [99] αἴτιον — — — — τὸ κατ' ἀξίαν ἔχοντος καὶ τὰ ἑαυτοῦ — — — — εὐταξίαν περὶ τὴν ψυχὴν ὅλην ἐστὶ καὶ συμμετρία μὴ — — — ψύσιν τὴν αὐτοῦ πράττοντος μηδέν. [100] τὸ δὲ τεταγμένον καὶ τὸ

98) τῶν μορίων intell. ψυχῆς, quod expressit Ficinus: *unaquaeque pars animae.* Decretum de partibus animae earumque ordine ipsius Platonis esse, nemo nescit. Locos et illius et sectatorum plures in Annotatione ad Plotinum p. 61. E. citavimus.

99) Haec lacunosa sic vertit vel potius excerpsit Ficinus: *Et officii proprii conservandi unicuique causa, propiaeque dignitatis distribuendae, atque ita totius ordinis conservatio.*

100) Sequentia non melius habita in Cod. Leid. sic habent apud Ficinum: *Ordo vero, moderatioque hujusmodi naturae conveniens naturaliter pulchra est. Est igitur justitia causa pulchritudinis, atque pulchra. Est autem duplex*

σύμμετρόν καὶ τὸ κατὰ φύσιν καλόν ἐστι. τὸ ἄρα δίκαιον — — — — διττὸν γὰρ τὸ δί-

justum, unum quidem in contractibus, quod arithmeticam conservat aequalitatem: alterum vero in distribuendo versatur in geometricâ aequalitate consistens. Tum igitur arithmeticam servat aequalitatem, ne socium suo in contractibus defraudemus, plus videlicet quam dederimus, ipsi recipientes. Tum vero inaequalibus distribuit inaequalia pro dignitate cuique geometricâ proportione servatâ, ut quemadmodum inter se differunt personae, sic et differant inter se distributa personis: itaque omne justum, sicut diximus, est aequale: omne autem aequale pulchrum. Nam inaequale incompositum est, et turpe. Justum igitur omne pulcrum. Caeterum de ratione, quae intercedit inter συμμετρίαν et κάλλος copiose diximus ad Plotin. p. 50 D. et 51 A. H. l. τὸ σύμμετρον Ficinus accepit pro moderatione, h. e. pro eâ virtute, quae justae proportionis servatrix justitiae ipsi cognata est. Ad συναλλάγμασι et συμβολαίων inprimis facit illud Photii in Lex. Gr. p. 405. Συμβόλαια τὰ συναλλάγματα. οὕτως Μένανδρος. Quo loco jam usus est Oudendorpius ad Thom. Magistr. p. 819. cum doceret *pacta*, *conventa* usitatius dici συμβόλαια quam σύμβολα. Cogitandi enim h. l. sunt *contractus* cum aliarum rerum tum potissimum commerciorum, emtionis, venditionis. Hinc illud κοινωνεῖν

ἐν λιμώττοντι (λοιμώττοντι Leid. et Ficin. Recte.) χωρίῳ ποιουμένοις τὰς διατριβὰς ἐοίκασιν· ὅταν δὲ ἔξω τῆς γενέσεως, αὐτὸ τοῦτό φησιν[67] ὁ Πλάτων (πλάττων Darmst.) τοῖς ἐν λειμῶνι διαιτωμένοις. ὥσπερ οὖν οὐδὲν θαυμαστὸν τοῖς (ἐν Loid.) λοιμώδεσι τόποις πλείους εἶναι τοὺς νοσοῦντας τῶν[68] κατὰ φύσιν διακειμένων, οὕτω δὴ καὶ ἐν τῇ γενέσει πλείους εἶναι ψυχὰς τὰς ἐμπαθεῖς καὶ μοχθηράς, οὐδὲν θαυμαστόν· τοὐναντίον μέντ' ἂν εἴη θαυμαστὸν, εἴ τινες ἀμφιεσάμεναι (—μένοι Leid.) τοιαῦτα σώματα[69] καὶ περιβεβλημέναι

67) Plato in Gorgiâ p. 525 A. p. 266 Heind. item de Republ. X. p. 616 B. p. 326 Bip. cf. Aeschin. Socratic. in Axiocho p. 163 Fischer. Haec imitatus est Choricius in Villois. Anecdott. graecc. II. p. 23. Adde de πεδίῳ ἀληθείας Platonis Phaedrum. p. 248. p. 25. ibique Hermiam p. 148. Caeterum λοιμώττοντι veriorem esse lectionem, proxima evincunt.

68) Cf. Proclum in Platon. Tim. p. 278. 347. in Rempubl. p. 423.

69) Porphyr. de Abstinent. I. 31. p. 52. — Sentent. 41. p. 276. et ad sensum universe idem ap. Euseb. Praep. Evang. XI. 28. p. 556.

τοιούτους δεσμοὺς, καὶ [70] περιεστοιχισμέναι τοσαύτῃ μεταβολῇ, νήφουσι, καὶ καθαραὶ καὶ εὐπαθεῖς (ἀπαθεῖς Leid. sic etiam Darmst. a sec. man.) διαμένουσι. καὶ εἴποι ἂν καὶ πρὸς τὰς τοιαύτας ψυχὰς οἶμαι ἄφρων κριτὴς, καὶ τὸν οὕτως ζῶντα ἐν τοῖς ἐνύλοις ἀΰλως, καὶ ἐν τοῖς θνητοῖς ἀχράντως, [71] θαῦμά μ' ἔχει, (θαῦμ' ἔχει Leid.) πῶς (sic uterque Cod.) οὔτι

70) Ficinus vertit: *tanta circumfusae mutatione.* Propius ad similitudinem accedas, si dederis: *tanta varietate velut multiplici indagine cinctae.* Consule de hac locutione Harpocrat. ibiq. Vales. p. 63. Hesych. in voce. Suidam. III. p. 97 Kust. coll. Zonar. Lex. Graec. p. 1540. Phot. Lex. Graec. p. 510 cum Schleusneri Cur. noviss. ad Phot. p. 388. Bielii Thes. III. p. 95. Sturzii L. Xenoph. IV. p. 93. Wernsdorf. ad Himer. p. 25. et Coray. ad Heliodor. Aethiop. p. 120. 165. Ad illud νήφουσι confer Maximum Tyr. Dissert. XVII. p. 324 Reisk.

71) Odyss. X. 326. θαῦμά μ' ἔχει, ὡς οὔτι, πιὼν τάδε φάρμακ', ἐθέλχθης, locus multorum imitatione celebratus. Ex hac philosophorum familiâ cf. Porphyrium de Styge ap. Stob. Eclogg. p. 1050. qui habet τὸν κυκεῶνα τῆς γενέσεως et θελγόμενα. Adde ad sententiam eundem de Abstin. I. 35. p. 54. Ad vocem adhibe Apionem in Glossis Homericis mscr. θέλγειν, τέρπειν,

πιὼν τάδε φάρμακ' ἐλέγχθης· (leg. ἐθέλχθης, atque sic Leid.) ὄντως (οὕτω Leid.) γάρ ἔοικεν ἡ λήθη καὶ ἡ [72] πλάνη (καὶ ἡ ἄγνοια add. Ficin. et Leid.) φαρμακείᾳ τινὶ καταισπώσῃ (καταπτώσῃ Leid.) τὰς ψυχὰς ἐπὶ τὸν τῆς ἀνομοιότητος τόπον (sic recte in Darmstad. corr. pro τρόπον, sic etiam Leid.). Τί οὖν θαυμάζεις, [73] εἰ πολλοὶ μὲν λύκοι κατὰ τὴν ζωὴν, πολλοὶ δὲ σῦς, πολλοὶ δὲ ἄλλο τι τῶν

ἀπατᾶν, et cf. proxime sequentia. De Circes veneficiis item κατέθελξε usurpat Scholiast. Theocrit. IX. 36. Quod vocabulorum genus h. l. in malam partem accipiendum. Vid. de his docte monentem Eustathium ad Odyss. V. p. 206 supr. ed. Basil. Caeterum quod alter Codex habet ἐλέγχθης, saepius θέλγειν confusum reperitur cum aliis vocabulis. Sic, ut hoc utar, in ipso Plotino p. 691 F. θέλειν exhibet ed. Basil. margo autem itemque Codd. aliquot θέλγειν, recte.

72) Cf. Proclum in Tim. p. 339. et p. 54. junge Porphyr. de Abstinent. I. 27. p. 44. ubi tenendum est: τὸ γοήτευμα τῆς ἐνταῦθ' ἡμῶν διατριβῆς. Adde Annot. ad Plotin. supra p. 67 A. qui locus totus conferri debet cum h. l.

73) Tangitur rursus Homericum Odyss. X. 212 seq. Tu confer locum Procli alterum, in Platon. Tim. p. 329. Plura suppeditabit Wyttenbachius ad Phaedonem p. 211 seqq.

ἀλόγων εἶδος προβεβλημένοι (εἶναι περιβεβλ. Leid. male, nec suffragatur Ficin.), Κίρκης ὄντος καταγωγίου (καταγώγλον Leid.) τοῦ περὶ γῆν (sic et Ficin. περιγενοῦ Leid.) τόπου, καὶ [74] τῷ πόματι τῷ ταύτης πολλῶν ψυχῶν ἀλισκομένων διὰ τὴν ἄμετρον ἐπιθυμίαν· (κ. τ. πόματι τῶν πολλῶν ψ. α. κ. τ. λ. Leid.) ἐκεῖνο θαύμασον, εἴ τινες ἐνταῦθα ἀφάρμακοι (ἀφάρμακτοι man. rec. in marg. atque sic Leid.) καὶ ἄθελκτοι [75] καὶ ἑρμαϊκοὶ τὴν φύσιν εἰσὶν, εἰς λόγους (λόγον Leid. Ficin.) καὶ ἐπιστήμην μεταβαίνοντες. ὥσπερ γὰρ οὐ δεῖ θαυμάζειν,

74) τὸ πόμα τῆς λήθης usurpat de eadem re ipse Proclus in Platon. Tim. p. 338. Ad sequentia cfr. universe Platon. in Phaedro p. 249 D. p. 26 Astii. Porphyr. de Regressu Animae ap. Augustin. de civit. Dei, X. 29. p. 264. Idem de Abstinent. I. 52. p. 88 seq. ubi pro εἰ δὲ πολλοὶ leg. εἰ δὲ οἱ πολλοὶ, Jamblich. de Myster. V. 18. p. 133. et ipse Proclus in Platon. Rempublic. p. 423. ubi teneatur illud: οἱ ἄρα πολλοὶ οὐ φιλόσοφοι.

75) Quo sensu hoc loco (utique vel maxime diverso ab Horatio Carm. II. 17. 29 seq.) *Mercuriales viri* dicantur, et totius disputationis tenor arguit, et vero hi ejusdem sectae philosophorum loci uberius docent: Porphyrii de Styge (in Stob.

[76] εἰ ἐν τῷ ταρτάρῳ ψυχὰς κολαζομένας ἴδοιμεν· τούτων γὰρ ἦν ὁ ἐκεῖ τόπος, οὕτω καὶ εἰ ἐν τῇ γενέσει αἱ πολλαὶ [77] παθαίνονται, καὶ εἰσὶν ἄπυστοι καὶ ἀμαθεῖς γνώμῃ οὐ φύσει: — [78] Τοσαύτας γὰρ ἀπαιτεῖ ψυχὰς ἡ γένεσις· ὥσπερ οὖν ἐν τῷ οὐρανῷ πᾶσαι ἀγαθοειδεῖς, ὡς ἐν τῷ ταρτάρῳ πᾶσαι μοχθηραί, [79] ἐλάσσους δὲ αἱ σπουδαῖαι· πρὸς γὰρ τῷ χείρονι

Eclogg. p. 1054); ubi Ἑρμῆς dicitur ὁ λόγος, qui animabus quid pulcrum sit monstret, easque vel a bibendo cyceone omnino arceat, vel quoad ejus fieri possit, in vita tamen humana integras conservet. Ei junge Jamblich. in Epist. ad Sopatrum in Stob. Sermon. LXXIX. p. 471. 15. *Eundem* de Myster. VIII. p. 161. Gal. et inprimis ipsum Proclum in Theolog. Platon. VI. 22. p. 408 infr. et seq. ubi Mercurius traditur esse deorum ἀναγωγικῶν, i. e. qui animam ad superos reducant. Cf. supra *Praeparationis* §. 11. prop. fin.

76) Porphyr. de Styge ap. Stob. Eclogg. p. 1024.

77) Porphyr. Sentent. 32. p. 235.

78) His verbis desinit fragmentum Cod. Darmst. Extrema γνώμῃ οὐ φύσει non leguntur in Cod. Leid.

79) Ficinus: *Sicut igitur in coelo quidem bonae sunt omnes, in tartaro autem omnes improbae: sic in generatione plures quidem pra-*

τῶν ἄκρων ἐστὶν ἡ γένεσις, ἀλλ' οὐ πρὸς τῷ θειοτέρῳ καὶ κρείττονι.

ξ. Ἐν μὲν οὖν ταῖς ἀρχαῖς τῶν πραγμάτων τὸ ἀγαθὸν ἐξήρηται τοῦ καλοῦ·[80] καὶ τὸ καλὸν ὑπέρκειται τῆς δικαιοσύνης· τὸ μὲν γάρ ἐστι πρὸ τῶν νοητῶν ἐν ἀβάτοις[81] περὶ δρυμένον (leg. περιδρυμένον), τὸ δὲ κρυφίως μὲν ἐν τοῖς πρώτοις τῶν νοητῶν, ἐκφανέστερον δὲ ἐν τῷ πέρατι τῆς διακοσμήσεως ἐκείνης. τὸ δὲ (adde δίκαιον ex Ficino) ἑνοειδεῖς (leg. ἑνοειδῶς, *unite*, ut Ficin.) μὲν ἐν τῇ πρωτίστῃ τάξει τῶν νοερῶν, δευτέρως δὲ ἐν τὸ τέλος (leg. τῷ τέλει, Ficin. *in caloe*) τῆς νοερᾶς[82] προόδου τῶν θεῶν. Καὶ αὖ πάλιν τὸ μὲν p. 215 Cod. Leid.

v a e s u n t, *pauciores autem probae.* Unde lacuna forte ita explenda: — οὕτως ἐν τῇ γενέσει πλείους μὲν αἱ κακαὶ . . .

80) Quae sequuntur in excerptis p. 261. ed. Tornaei. sic inscripsit Ficinus: *Bonum, pulchrum, justum, superintelligibiliter intelligibile, intellectuale, essentia, vita, intellectus.*

81) Ficinus: *in loco inaccessibili situm.* fort. leg. ἐν ἀβ. πέρασιν ἱδρ. Vid. supra Plotin p. 52. B. ἵδρυται — τὸ κάλλος, ibique Annot.

82) De *processione deorum* saepius Proclus, ut in

ἀγαθὸν ἐν τοῖς θεοῖς, τὸ δὲ καλὸν ἐν τοῖς νοῖς, τὸ δὲ δίκαιον ἐν ταῖς ψυχαῖς. ὅθεν δὴ καὶ τὸ μὲν δίκαιον καλόν ἐστιν, οὐ πᾶν δὲ τὸ καλὸν δίκαιον, ἀλλ' ἡ τοῦ καλοῦ αἰτία τοῦ ἀγαθοῦ ὑφέστηκε (fort. τοῦ δικαίου προϋφέστηκε Ficin. *justitiam antecedit*) καὶ πᾶν μὲν τὸ καλὸν ἀγαθόν· ἡ δὲ πληγὴ (leg. πηγὴ) τῶν ὅλων ἀγαθῶν ὑπερήπλωται [83] παντὸς τοῦ καλοῦ· καὶ τὸ μὲν δίκαιον ἀγαθὸν διὰ μέσου τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ συναπτόμενον· τὸ δὲ ἀγαθὸν ἐπέκεινα ἀμφοῖν. οὕτω δ' ἂν εὕροις καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τῶν ὄντων ἀποβλέπων. [84] τὸ μὲν ὑλικὸν αἴτιον, εἰ καὶ ἀγαθόν ἐστιν, αἰσχρὸν ὑπάρχει καὶ ἀκαλλές· τοῦ γὰρ ἑνὸς μὲν μετέχον, ἄμοιρόν ἐστιν εἴδους· τὸ δὲ αἰσθητὸν καλοῦ μὲν ἔμφασιν ἔχει, δικαιοσύνης δὲ οὔ. Καὶ γὰρ

hoc ipso commentario (p. 51 cod. Leid. Locum etiam excerpsit Gesnerus in Fragmm. Orphicc. p. 508 Herm.) ubi μονὰς Ἀπολλωνιακὴ dicitur Bacchum ἀποτρέπειν τῆς εἰς τὸ Τιτανικὸν πλῆθος προόδου.

83) Hâc formâ Lexica possunt augeri.

84) Ad hujus loci sententiam cf. Plotin. supra p. 52 A. πᾶν γὰρ τὸ ἄμορφον πεφυκὸς — εἶδος δέχεσθαι κ. τ. λ. ibiq. Annot.

[85] ὁ ἐν τῷ Φαίδρῳ Σωκράτης, δικαιοσύνης φησὶ καὶ σωφροσύνης οὐδέν ἐστι φέγγος ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασι. νῦν δὲ κάλλος μόνον ταύτην ἔσχε μοῖραν, ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον. ὅπου μὲν ἄρα τὸ δίκαιον, ἐκεῖ καὶ τὸ καλὸν, καὶ ὅπου τὸ καλὸν, ἐκεῖ καὶ τὸ ἀγαθόν, εἴτε εἰς τὰς πρωτίστας ἀρχὰς ἀπιδεῖν ἐθέλῃς (leg. ἐθέλεις), εἴτε εἰς τὰς ἐκείνων p. 216 Cod. Leid. μέχρι τῶν ἐσχάτων ἐλλάμψεις· τοῦ μὲν γὰρ ἀγαθοῦ πάντα ἀπολαύει· πάντων γάρ ἐστιν ἀρχή· τοῦ δὲ καλοῦ τὰ εἴδους μετέχοντα μόνα· τοῦ δὲ δικαίου τὰ ψυχῆς. ἐν δὲ τῷ μέσῳ κέντρῳ τῶν ὄντων ἁπάντων, οἷον δή ἐστιν ἡ ψυχὴ, πάντα συνήνωται ταῦτα ἀλλήλοιν, τὸ ἀγαθὸν, τὸ καλὸν, τὸ δίκαιον· καὶ τό, τε ἀγαθὸν αὐτῆς καλόν ἐστι, [86] καὶ τὸ δίκαιον ἅμα καλὸν καὶ ἀγαθόν. [87] καὶ οὐκ ἐπὶ ταύτης

85) Platonis Phaedr. p. 250 b. p. 262 Heind. p. 26 Astii. et Hermias ad eum p. 157.

86) Ficinus addens *atque justum*, praeterea legisse in suo cod. videtur καὶ δίκαιον. Recte; nam a sequentibus absorptum potest videri.

87) Rursus integranda haec ex Ficini interpretatione: *pulchrum similiter et bonum est et justum*, καὶ τὸ καλὸν ἅμα ἀγαθὸν καὶ δίκαιον.

μόνον [88] τῆς τριάδος ἀληθὴς ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν. οἷον τὸ ὂν ἐπέκεινα ζωῆς ἐστὶ, καὶ ζωὴ τοῦ νοῦ ἐπέκεινα ἐν ταῖς ἀρχαῖς. καὶ αὖ ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν, οὐ πᾶν τὸ τοῦ ὄντος μετέχον καὶ ζωῆς ἐστι μετέχον, οὐδὲ πᾶν τὸ ζῶον καὶ νοῦ μετείληφεν· ἀλλ' ἔμπαλιν τὰ μὲν νοοῦντα πάντα καὶ ζῇ καὶ ἔστι. τὰ δὲ ζῶντα τοῦ εἶναι μετέχει. [89] καὶ ὅμως τοιαύτης οὔσης ἐν τοῖς ὅροις, κατὰ δὲ τὴν τριάδα ταύτην διαφορὰν ἐν τῇ ψυχῇ συνήνωται ἀλλήλοις· καὶ τὸ μὲν ὂν ζωή τε καὶ νοῦς ἐστιν, ἡ δὲ ζωὴ, νοῦς καὶ οὐσία, [90] — — — — — καὶ ζωή· μία γάρ ἐστιν ἁπλότης ἐν αὐτῇ καὶ ὑπόστασις μία, καὶ οὔτε τὸ ζῆν ἐπακτὸν, οὔτε τὸ νοεῖν, ἀλλ' ὁ μὲν νοῦς αὐτῆς ζῶν καὶ οὐσιώδης ἐστὶν, ἡ δὲ ζωὴ

88) De trinitatibus multus est Proclus in Theolog. Platon. respectu autem pulcritudinis habito inprimis lib. III. cap. 11. seqq. p. 139 seqq.

89) *Cum vero talis sit in extremis, per trinitatem ejusmodi differentia in anima confluunt.* Ficin. unde legendum videtur: κατὰ δὴ τ. — διάφορα ε. τ. ψ. σ. ἀλλήλ.

90) Ficin. *Intellectus autem et essentia similiter est et vita.* Quocirca lacunae signa posui, quam sic expleas: ὁ δὲ νοῦς καὶ οὐσία.

νοερὰ κατ᾽ οὐσίαν, [91] ἡ δὲ οὐσία καθ᾽ ὑπόστασιν — — — — —. καὶ πάντη οὖν ἐστι πάντα καὶ ἓν ἐκ πάντων. κατὰ τὰ αὐτὰ γοῦν καὶ τὸ ἀγαθὸν αὐτῆς κάλλει διαφέρει καὶ δικαιοσύνῃ. [92] καὶ τὸ καλὸν τέλειόν ἐστι καὶ ἀγαθὸν καὶ πάντως δίκαιον· καὶ τὸ δίκαιον τῷ καλῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ συγκέκραται. καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἕν, οἱ δὲ λόγοι διάφοροι [93] — — — — — — — — — — καὶ αὖ καὶ τοῦτο μήτε τὴν ἑτερότητα κατὰ τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ τοὺς μὲν λόγους διαφόρους αὐτῶν φυλάττομεν, τὸ δὲ ὑποκείμενον ἕν. διότι δὴ

91) Ficinus: *Essentia denique intellectualis et vivens*, omissis his verbis: *per substantiam*, unde et ipse lacunoso textu h. l. videtur usus. Tu si addideris νοερὰ καὶ ζῶσα, integrum habebis. Mox post πάντων interpunctionem majorem posui, flagitante sententiâ, licet Ficin. et Cod. Leid. κατὰ — γοῦν antecedentibus jungant.

92) Ficinus in suo cod. non legisse videtur τέλειον nec πάντως.

93) Lacunam arguunt haec Ficini: *ubi nos neque ipsam trium horum identitatem secundum rationes consideramus, neque alteritatem secundum subjectum existimamus, sed rationes quidem eorum differentes inter se conservamus, unum vero subjectum.*

πανταχοῦ κατὰ τὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς συνυφέστηκε τὰ τρία ταῦτα ἀλλήλοις· ὥσπερ γὰρ οἱ μὲν λόγοι τῶν ἀρετῶν εἰσὶ διαφέροντες, ἓν δὲ τὸ πασῶν ἐστι μετειληφὸς, καὶ οὐκ ἐνδέχεται σωφροσύνης μὲν μετέχειν, δικαιοσύνης δὲ ἀμοιρεῖν, ἢ τούτων μὲν μετέχειν, ἄνευ δὲ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, οὕτω δὴ καὶ ἡ τριὰς αὕτη συνήνωται ἑαυτῇ, καὶ πᾶν τὸ ἀγαθὸν ὁμοῦ
p. 247 Cod. Leid. καὶ τοῦ καλοῦ πλῆρές ἐστι καὶ τοῦ δικαίου, καὶ τούτων ἑκάτερον μετ' ἐκείνου συνυφέρχεται. Διὸ καὶ [94] ὁ Σωκράτης διὰ τοῦ καλοῦ τῷ ἀγαθῷ συνῆψε τὸ δίκαιον. τοῦτο γὰρ μέσον ἐστὶ καὶ σύνδεσμος ἐκείνων· [95] δεσμὸς δὲ κάλλιστος, φησὶν ὁ Τίμαιος, ὃς ἑαυτὸν καὶ τὰ συνδούμενα ὅτι μάλιστα ἓν ποιεῖ. πολλῷ δὴ οὖν μᾶλλον παντὸς ἄλλου δεσμοῦ τὸ καλὸν αὐτὸ συναγωγόν ἐστι καὶ ἑνωτικὸν τῶν δύο τούτων τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ ἀγαθοῦ.

94) In Platonis Alcibiade I. p. 115. seq. Steph. p. 134 — 137 Buttm. Cf. quae de hoc Platonis Platonicorumque decreto annotavimus ad Plotinum p. 55 D. E. ad verba ἡ ἀγαθόν τε καὶ καλλόνη κ. τ. λ.

95) Plato in Timaeo p. 31 C. Steph. p. 307 Bip. δεσμῶν δ' ὁ κάλλιστος, ὃς ἂν αὑτὸν καὶ τὰ ξυνδούμενα ὅτι μάλιστα ἓν ποιῇ.

η. Εἰ [96] δὲ δεῖ ἄλλων ἀποδείξεων τῆς προ- p. 218 Cod. Leid.
τάσεως ταύτης, ἥ φησι πᾶν τὸ δίκαιον εἶναι καλόν, φέρε καὶ ἡμεῖς αὐτὴν διὰ πλειόνων ἐπιχηραμάτων (leg. ἐπιχειρημάτων, Ficin. *rationibus*) γνωριμωτέραν ποιήσομεν. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ ψυχὴ πλῆθός ἐστι, καὶ τὸ μέν ἐστι αὐτῆς πρῶτον, τὸ δὲ μέσον, τὸ δὲ τελευταῖον, πότε φαμὲν ἐν ταύτῃ γίνεσθαι δικαιοσύνην; ἆρα ὅταν τὸ μέσον ἢ τὸ ἔσχατον ἄρχειν ἐπιχειρῇ τῶν βελτιόνων, ἢ ὅταν τὸ πρώτιστον τοῦ μέσου, καὶ τὸ μέσον τοῦ τελευταίου κρατῇ; ἀλλ' εἰ μὲν ὅταν τὰ χείρονα δυναστεύῃ κατὰ τῶν κρειττόνων, οὐκέτ' ἂν εἴη τὰ χείρονα φύσει τοιαῦτα· ᾧ γὰρ τὸ ἄρχειν προςήκει, τοῦτο κρεῖττόν ἐστι καὶ τιμιώτερον κατὰ φύσιν. εἰ τοίνυν ἀδύνατον τὸ αὐτὸ βέλτιον εἶναι καὶ χεῖρον τῇ φύσει, δεῖ καὶ τὸ δίκαιον τότε ἐν ταῖς ψυχαῖς θεωρεῖν, ὅταν [97] τὸ μὲν ἄριστον

96) Novum caput in excerptis latinis sic inscripsit Ficinus: *Probat omne justum ipsâ ejus naturâ pulchrum esse atque bonum.*

97) Sic etiam Ficinus, praeterquam quod legisse videtur ἐν αὐτῇ. Vertit enim: *quod in eâ optimum est.* In Cod. Leid. recent. manus correxit ἀόριστον. male.

p. 212 Cod. Leid. ὂν αὐταῖς, ἀρχὴ τῆς ζωῆς ὅλης, τὸ δὲ μέσον ὑποτεταγμένον τῷ ἀμείνονι τοῦ ἐσχάτου κρατῇ· τότε γὰρ ἕκαστον [98] τῶν μορίων τοῦ κατ' ἀξίαν τυγχάνει, τὸ μὲν βασιλεῦον, τὸ δὲ δορυφοροῦν, τὸ δὲ ὑπηρετῶν ταῖς τοῦ κρείττονος δυνάμεσι. τὸ ἄρα δίκαιον ἀπονεμητικόν ἐστι τοῦ προσήκοντος ἑκάστῳ τῶν τῆς ψυχῆς μορίων, καὶ τῆς ἰδιοπραγίας [99] αἴτιον — — — — τὸ κατ' ἀξίαν ἔχοντος καὶ τὰ ἑαυτοῦ — — — — εὐταξίαν περὶ τὴν ψυχὴν ὅλην ἐστὶ καὶ συμμετρία μὴ — — — ψύσιν τὴν αὐτοῦ πράττοντος μηδέν. [100] τὸ δὲ τεταγμένον καὶ τὸ

98) τῶν μορίων intell. ψυχῆς, quod expressit Ficinus: *unaquaeque pars animae.* Decretum de partibus animae earumque ordine ipsius Platonis esse, nemo nescit. Locos et illius et sectatorum plures in Annotatione ad Plotinum p. 51. E. citavimus.

99) Haec lacunosa sic vertit vel potius excerpsit Ficinus: *Et officii proprii conservandi unicuique causa, propriaeque dignitatis distribuendae, atque ita totius ordinis conservatio.*

100) Sequentia non melius habita in Cod. Leid. sic habent apud Ficinum: *Ordo vero, moderatioque hujusmodi naturae conveniens naturaliter pulchra est. Est igitur justitia causa pulchritudinis, atque pulchra. Est autem duplex*

σύμμετρον καὶ τὸ κατὰ φύσιν καλόν ἐστι. τὸ ἄρα δίκαιον — — — — διττὸν γὰρ τὸ δί-

justum, unum quidem in contractibus, quod arithmeticam conservat aequalitatem: alterum vero in distribuendo versatur in geometricâ aequalitate consistens. Tum igitur arithmeticam servat aequalitatem, ne socium suo in contractibus defraudemus, plus videlicet quam dederimus, ipsi recipientes. Tum vero inaequalibus distribuit inaequalia pro dignitate cuique geometricâ proportione servatâ, ut quemadmodum inter se differunt personae, sic et differant inter se distributa personis: itaque omne justum, sicut diximus, est aequale: omne autem aequale pulchrum. Nam inaequale incompositum est, et turpe. Justum igitur omne pulcrum. Caeterum de ratione, quae intercedit inter συμμετρίαν et κάλλος copiose diximus ad Plotin. p. 50 D. et 51 A. H. l. τὸ σύμμετρον Ficinus accepit pro moderatione, h. e. pro eâ virtute, quae justae proportionis servatrix justitiae ipsi cognata est. Ad συναλλάγμασι et συμβολαίων inprimis facit illud Photii in Lex. Gr. p. 405. Συμβόλαια τὰ συναλλάγματα. οὕτως Μένανδρος. Quo loco jam usus est Oudendorpius ad Thom. Magistr. p. 819. cum doceret *pacta, conventa* usitatius dici συμβόλαια quam σύμβολα. Cogitandi enim h. l. sunt *contractus* cum aliarum rerum tum potissimum commerciorum, emtionis, venditionis. Hinc illud κοινωνεῖν

καιον· τὸ μὲν ἐν τοῖς συναλλάγμασιν ὁ τῆς ἀριθμητικῆς ἰσότητος στοχασμός ἐστι· τὸ δὲ ἐν ταῖς διανομαῖς τῆς (leg. ταῖς) τῆς γεωμετρίας δεῖται πάντως ἰσότητος — — — — τὰ μὲν τὸ ἀριθμητικὸν ἴσον ἐπιζητεῖν, ἵνα μὴ τὸν κοινωνοῦντα τῶν συμβολαίων ἀδικήσωμεν τοῦ πλείονος ἀντιλαμβανόμενοι, διανέμοντα δὲ τοῖς ἀνίσοις τὰ ἄνισα κατὰ τὴν προςήκουσαν ἀξίαν νέμειν καὶ τὸ ἀνάλογον σώζειν μητρικῆς (leg. γεωμετρικῆς), ὡς ἔχει τὰ πρόςωπα διαφορᾶς, οὕτω καὶ τὰ διανεμόμενα αὐτοῖς ἀξίως ἔχειν πρὸς ἄλληλα· πᾶν μὲν οὖν τὸ δίκαιον ἴσόν ἐστιν ὡς εἰρήκαμεν· πᾶν δὲ τὸ ἴσον καλόν· τὸ γὰρ ἄνισον αἰσχρόν ἐστι. πᾶν ἄρα τὸ δίκαιον καλόν.

ἀπὸ συμβόλων Aristotel. Polit. III. p. 88 Schneid. et δίκαι ἀπὸ συμβόλων sive συμβολαίαι δ. caussae s. lites ex commerciis et re argentariâ natae (Pollux. VIII. 88.) etiam publicae, cf. Valei. ad Harpocrat. p. 326. et in notas Maussac. p. 133. Caeterum cum hisce Platonicorum placitis cf. Epicureum illud ap. Diog. Laërt. X. 150. τὸ τῆς φύσεως δίκαιόν ἐστι σύμβολον τοῦ συμφέροντος, εἰς τὸ μὴ βλάπτειν ἀλλήλους, μηδὲ βλάπτεσθαι, ubi Kuhnius item σύμβολον accipit pro συμβόλαιον *pactum*, *conventum*.

[101] Τρίτον δὴ οὖν λέγομεν ὅτι καὶ τὸ ἐν σώμασι καλὸν οὐκ ἄλλως ὑφέστημεν (leg. ὑφέστηκεν) ἢ ὅταν τὸ εἶδος ἐπικρατῇ τῆς ὕλης· ἀκαλλὴς γὰρ αὕτη καὶ αἰσχρά· καὶ ὅταν κρατηθῇ τὸ εἶδος ὑπ' αὐτῆς, αἴσχους ἀναπίμπλαται καὶ ἀμορφίας, καὶ οἷον ἀνείδεον γίνεται τῇ ὑποκειμένῃ φύσει ἐξομοιωμένον. Εἰ τοίνυν καὶ ἐν ψυχῇ τὸ μὲν νοερὸν ἡμῶν εἴδους ὑπάρχει τάξιν, τὸ δὲ ἄλογον ὕλης· (νοῦς μὲν γὰρ καὶ λόγος τῆς τοῦ πέρατός ἐστι συστοιχείας, τὸ δὲ ἄλογον τῆς τοῦ ἀπείρου· φύσει γὰρ ἄμετρόν ἐστι καὶ ἀόριστον·) ἀνάγκη δήπου καὶ ἐν ψυχῇ τὸ κάλλος ὁρᾶσθαι, τοῦ μὲν λόγου κρατοῦντος, τῶν δὲ ἀλόγων εἰδῶν τῆς ζωῆς κρατουμένων ὑπὸ λόγου καὶ φρονήσεως. ἀλλὰ μὴν τὸ δίκαιον τῷ μὲν λόγῳ δίδωσι τὸ κράτος, τῇ δὲ ἀλογίᾳ τὸ κρατεῖσθαι· διανέμει γὰρ ἑκατέρῳ τὸ προσῆκον, τῷ μὲν ἀρχικῷ τὸ ἄρχειν, τῷ δὲ ὑπηρετικῷ τὸ δουλεύειν· ἐπειδὴ καὶ ἡ δημιουργία τὸ ἄλογον ὑπέταξεν p. 220 Cod. Leid.

101) Proxime sequentia a *Plotino* mutuatum esse Proclum nemo non intelliget, qui illius locum, supra pag. 52 A. B. inspexerit. Vid. ad eum Annot. Caeterum lin. 7. pro ἐξομοιωμένον leg. ἐξωμοιωμένον.

ἡμῖν, καὶ τῷ λόγῳ ἐν ἡμῖν [102] οἷον ὄχημα παρεσκεύασεν αὐτό. [103] συμφέρον ἄρα καὶ δίκαιον καλόν ἐστι καὶ κάλλους αἴτιον τῇ ψυχῇ.

Τέταρτον τοίνυν τὸ δίκαιον τέλειόν ἐστι καὶ ὡρισμένον, ἐπείπερ τὸ ἄδικον ἀόριστόν ἐστι καὶ ἀτελές· ἐπ' ἄπειρον δὲ εἶσι, καὶ οὐδαμοῦ ἵσταται τὸν τῆς δικαιοσύνης ὅρον ὑπεξελθών. [104] τί οὖν τὸ δίκαιον μέτρον ἐπιφέρει καὶ πέρας οἷς ἂν παραγένηται, καὶ τέλεια πάντα ἀποτελεῖ. τοιοῦτον δὲ ὂν, καλοποιόν ἐστι τῆς ψυχῆς· τῷ γὰρ τελείῳ καὶ τῷ μεμετρημένῳ συμφύεται τὸ καλόν· διότι παρὰ τῷ

102) De *vehiculo* (ὀχήματι), vel rationali animae parti vel irrationali adjuncto, philosophorum sententias suppeditat Wyttenbachius ad Plutarch. de S. N. V. p. 97. et ad Platon. Phaedon. p. 317. ubi nec Proclum nostrum desiderabis, in Tim. p. 311. 321 et 326.

103) Ficinus: *itaque justum naturaliter pulchrum est, et pulchritudinis animae caussa.*

104) Ficinus: *ipsum ergo justum, cuicunque adest, mensuram terminumque imponit, atque ita perfecta facit;* ut legisse videri queat: αὐτὸ οὖν τὸ δίκαιον κ. τ. λ. Caeterum καλοποιός addendum Lexicis est.

ἀμέτρῳ καὶ ἀορίστῳ συνυφέστηκε τὸ αἰσχρόν. [105] ἅμα ἄρα τὸ δίκαιον τέλειόν ἐστι, καὶ μέτριον, καὶ ὡρισμένον, καὶ καλὸν, καὶ οὐ διέστηκε ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων κατὰ φύσιν. Πέμπτον τοίνυν λεγέσθω καὶ ὅτι τὸ πᾶν τοῦτο δικαιοσύνη κατεκόσμησιν ὁ δημιουργός· τῷ γὰρ καλλίστῳ συνέδησεν αὐτὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἄλυτον ἐποίησε διὰ τὴν τῆς ἀναλογίας δύναμιν τὴν συνέχουσαν αὐτὸ [106] καὶ φίλον ἑαυτῇ ποιοῦντι (leg. ποιοῦσαν). τὸ δὲ ὁμοιούμενον τῷ παντὶ τῷ καλλίστῳ τῶν ὁρατῶν, καὶ αὐτὸ δήπουθεν ἐστὶ καλόν. τὸ ἄρα δίκαιον καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐστὶ καλὸν, καὶ οὐδαμοῦ διέζευκται [107] τῆς τοῦ καλοῦ φύσεως.

θ. Ὅτι μὲν οὖν πᾶν τὸ δίκαιόν ἐστι καλὸν, διὰ τούτων ὑπομεμνήσθω. [108] τὴν δὲ

105) Proxima sic contraxit Ficinus: *justum igitur est naturâ pulchrum.*

106) *sibique amicum undique facientem.* Ficin.

107) De hac locutione vid. Annot. ad Plotinum, p. 60 C.

108) Sequentia sic inscripsit Ficinus p. 268 ed. Tornaes.: *Omne pulchrum naturaliter est bonum, omne turpe malum, atque vicissim.*

ἑξῆς ταύτην πρότασιν τὴν λέγουσαν πᾶν τὸ καλὸν ἀγαθὸν προτείνει [109] μὲν ὁ Σωκράτης, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης οὐκ ἀποδέχεται· τὸ δὲ αἴτιον, ὅτι τὸ καλὸν θέσει καλὸν ὑπείληφεν εἶναι καὶ οὐ φύσει. διὸ καὶ τὸ δίκαιον συνεχώρησεν εἶναι καλὸν, οὕτω γὰρ ὑπείληπται παρὰ τῷ πλήθει, καὶ τὸ καλὸν τοῦ ἀγαθοῦ διέστησεν. τὸ μὲν γὰρ εἶναι νομίζει κατὰ δόξαν, τοῦτο γὰρ εἶναι καλὸν τὸ πρέπον δήπου καὶ τὸ ἔνδοξον, τὸ δὲ κατ' ἀλήθειαν· οὐ γὰρ ἔδοξεν εἶναι θέσει τὸ ἀγαθόν. καὶ ταύτην τοίνυν τὴν πρότασιν ἡμεῖς ἐπιδείξομεν πάντη ἀληθεστάτην.

Παντὶ δὴ οὖν τοῦτο καταφανὲς, ὅτι τὸ καλὸν ἐράσμιόν ἐστι κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν· [110] ὅπου γε καὶ τὸ ἔσχατον κάλλος ὡς ἐν εἰδώλοις φερόμενον ἐραστόν ἐστι, [111] καὶ κινεῖ τὰς ψυχὰς — — — — αὐτὸ καὶ ἐκπλήττει φαινόμενον ἴνδαλμα φέρον τοῦ θείου κάλλους.

109) Platonis Alcib. p. 115 Steph. 134 seqq. Buttm.
110) cf. Plotin. p. 51 E. F. p. 53 E. ibiq. Annot.
111) Ficinus: *Constat pulchrum esse amabile suâpte naturâ, quandoquidem et extrema pulchritudo divinae pulchritudinis imaginem ferens, est amabilis, primoque aspectu animos ad se movet.*

τοῦτο γάρ φησιν [112] ὁ ἐν τῷ Φαίδρῳ Σωκράτης· τὸ κάλλος ταύτην ἔσχε μοῖραν, ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον· [113] ἑτοίμως, εἴτε διὰ p. 221 Cod. Leid. τὸ καλεῖν ἑαυτὸ (fort. πρὸς ἑαυτὸ) κέκρανται καλὸν, εἴτε διὰ τὸ κινεῖν καὶ θέλγειν τὰ πρὸς αὐτὰ (fort. αὐτὸ) δυνάμενα βλέπειν, ἐραστόν ἐστι κατὰ φύσιν· διὸ καὶ ὁ ἔρως πρὸς τὸ καλὸν ἄγειν λέγεται τὸ ἐρῶν. [114] ἀλλὰ δὴ πᾶν τὸ ἐραστὸν ἐφετόν· [115] ἔστι γὰρ ὁ ἔρως ἐφέσίς τινος ἐῤῥωμένη καὶ σύντονος. καὶ πᾶν τὸ ἐρῶν ἐφίεταί τινος οὗ ἐστιν ἀνενδεὲς (leg.

112) Platonis Phaedr. p. 250 d. Steph. p. 264 Heind. p. 27 Ast. Νῦν δὲ κάλλος μόνον ταύτην ἔσχε μοῖραν, ὥστ' ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον.

113) Ficinus: *Re enim verâ* καλὸν, *id est, pulchrum, sive dicitur* διὰ τὸ καλεῖν, *id est, quia provocat animas, sive* διὰ τὸ κηλεῖν, *id est, quia permulcet intuentes, certe secundum naturam est amabile.* Quae indicio sunt, loci partem aliter fuisse scriptam in Ficini Cod. Caeterum ad sententiam cf. Plotin. p. 51 F. ibique Annot. et quae monuimus in Praeparat.

114) Vid. Plotin. supr. p. 55 F. ibiq. Annot.

115) Videtur Proclus etymologiam captare. Quam in rem alia suppeditabit ipse Plato Cratyl. p. 420 a. b. Steph. p. 121 Heind. coll. p. 398 b. 53.

ἐνδεές [116]). ἅπαν δὲ τὸ ἐφετὸν ἀγαθόν ἐστιν, ἤτοι ὡς ἀληθῶς ἀγαθὸν, ἢ φαινόμενον· πολλὰ γὰρ καὶ τῶν μὴ ἀγαθῶν ἐφετά ἐστι, διὰ τοῖς ἐφιεμένοις ὡς ἀγαθὰ φαντάζεται. δέδεικται οὖν ὑπὸ τοῦ Σωκράτους [117] ἐν τῷ Μένωνι σαφῶς, ὅτι ἀδύνατον εἰδότας τὸ κακὸν ὁποῖόν ἐστιν ἐφίεσθαι αὐτοῦ. πᾶν οὖν τὸ ἐφετὸν ἀγαθόν ἐστι, καὶ εἰ μὲν ἐφετὸν κυρίως, καὶ ἀγαθὸν κυρίως. εἰ δὲ τοῦτο φαινόμενον εἴη, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἔσται δήπου τοιοῦτον. ὅλως δὲ ἐφ' ἑκάστου τῶν ὅρων τοῦτο προςθετέον, τὸ φαινομένως ἢ ἀληθῶς· εἰ γὰρ καλόν ἐστι φαινόμενον, καὶ ἐραστόν ἐστι καὶ ἐφετὸν, καὶ ἀγαθὸν τῷ τοιούτῳ καλῷ σύζυγον. εἰ δὲ φύσει καλὸν, καὶ ἐραστὸν, καὶ ἀγαθὸν ὡςαύτως. Καὶ τί γὰρ εἴη τὸ ἐφετόν; ἆρα τὸ κακόν; ἀλλὰ ἀδύνατον γινωσκόμενον ἐφετὸν γίνεσθαι τινὶ τῶν ὄντων· πάντα γὰρ τὰ ὄντα τοῦ

116) vel καὶ ἐνδεὲς — Ficinus: *quo et indiget.* Caeterum de re vid. Diotimae colloquium cum Socrate in Platonis Sympos. Cap. XXI. inprimis pag. 201 Steph. pag. 70 ed. Wolf. coll. pag. 73 infra.

117) passim. Vid. v. c. p. 78 d. seqq. Steph. 26 seqq. Buttm.

ἀγαθοῦ ἐφίεται, κακοῦ δὲ οὐδενός ἐστιν ἔφεσις, [118] ἀλλὰ τοῦ μήτε ἀγαθοῦ μήτε κακοῦ· ἀλλὰ πᾶν τὸ τοιοῦτον ἄλλου ἕνεκα πράττεται, καὶ τέλος οὐδενός ἐστι. καὶ εἴ τι τῶν κακῶν ἐφετόν ἐστιν, ἀγαθὸν εἶναι φαντάζεται· καὶ εἴ τι τῷ καλῷ διάφορον, ὡσαύτως. ἔστι τοίνυν πᾶν τὸ καλὸν ἐραστὸν, πᾶν τὸ ἐραστὸν ἐφετὸν, πᾶν ἐφετὸν ἀγαθόν· πᾶν τὸ καλὸν ἄρα ἀγαθόν· [119] καὶ ἀντιστρέψαντι, πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐφετόν· τοῦτο μὲν οὖν αὐτόθεν δῆλον, πᾶν τὸ ἐφετὸν ἐραστόν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ὁ ἔρως καὶ ἡ ἔφεσις· διαφέρει δὲ ἀλλήλων κατὰ τὴν ἄνεσιν, ἢ τὴν συντονίαν τῆς ἐφέσεως. ἐπεὶ καὶ [120] ὁ ἐν συμποσίῳ Σωκράτης διὰ τοῦ καλοῦ τὸν ἔρωτα καὶ πρὸς

118) Ficinus: *Sed neque etiam appetitus fertur ad aliquid, quod neque sit bonum, neque malum: quod enim tale est, gratia alterius agitur, nullusque finis existit. Omne autem appetibile finis.*

119) Proxima ita contraxit Ficinus: *atque vicissim, omne bonum appetibile, appetibile est amabile: siquidem amare est vehementer appetere.*

120) Platon. Sympos. p. 205 Steph. cap. 24. p. 79 Wolf.

τὸ ἀγαθὸν ἀνάγει, καὶ ἐραστόν φησιν εἶναι τὸ ἀγαθὸν ὥσπερ καὶ τὸ καλόν.

Εἰ οὖν πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐφετὸν, πᾶν δὲ τὸ ἐφετὸν ἐραστὸν, πᾶν δὲ ἐραστὸν καλὸν, προσεχῶς [121] γὰρ ὁ ἔρως κάλλους ἐστι· πᾶν ἄρα τὸ ἀγαθὸν καλόν. Μὴ οὖν λεγέτω τις,
p. 222 Cod. Leid. [122] ὅτι τὸ ἀγαθὸν ἐπέκεινα κάλλους, μηδ' ὅτι διττὸν τὸ ἐραστόν· οὐ γὰρ περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐν ἡμῖν καλῶν καὶ ἀγαθῶν. τὸ οὖν ἐν ἡμῖν ἀγαθὸν, ἅμα καὶ ἐφετόν ἐστι καὶ ἐραστόν. Δι' ἔρωτος οὖν αὐτὸ κτώμεθα, καὶ συντόνου περὶ αὐτὸ σπουδῆς. Καὶ εἴ τις ἑαυτοῦ συναισθάνεται, πάντως που οἶδεν, ὅτι τοῦτο τὸ ἀγαθὸν [123] δριμυτέρους ἔχει τοὺς ἔρωτας

121) f. προσεχὴς. Sed tamen et illud explicari potest. Ficinus omisit hanc sententiam.

122) Plotin. supra pag. 58 A. — κἀκεῖ πάντα εἴσεται καλὰ — — — τὸ δὲ ἐπέκεινα τούτου, τὴν τοῦ ἀγαθοῦ λέγομεν φύσιν, ubi vid. Annot.

123) Plotin. supra p. 56 A. — ἀληθῆ ἔρωτα καὶ δριμεῖς πόθους, ubi vid. Annot. Ad sententiam cf. Platon. Sympos. p. 205 d. p. 80 Wolf. Mox

τῶν ἐν αἰσθήσει καλῶν. τὸ ἄρα ἀγαθὸν καλόν ἐστι. Διὸ δὴ καὶ [124] οἱ ἐρωτικοὶ παρακελεύονται, μετὰ τὸ αἰσθητὸν καλὸν ἄγειν τοὺς ἐρωμένους ἐπὶ τὸ ἐν πράξεσι καὶ ἐπιτηδεύμασι καὶ ἐπιστήμαις καὶ ἀρεταῖς κάλλος, κἀκεῖ γυμνάζειν τὸ ἐρωτικὸν ὅρμημα τῆς ψυχῆς. [125] εἶθ᾽ οὕτως ἐπὶ νοῦν καὶ τὸ ἐκεῖ πρωτουργὸν καὶ θεῖον κάλλος ἀνατεί-

sustuli manifestum vitium: τῶν ἐν αἰσθήσει κακῶν.

124) Ficinus, quo planius declararet Platonicum Symposium respici a Proclo, haec ita vertit: *Quapropter Diotima praecipit amatoribus.* Locus autem legitur pag. 211 b. c. Steph. cap. 28. pag. 91 Wolf. multorum ille imitationibus celebratus; et ipsius etiam Plotini, ut p. 556 A. B. et supra p. 50 A. ubi vid. Annot.

125) Ficinus: *Deinceps vero ad intellectum, ibique praecipuam divinamque pulchritudinem dominantem, tanquam ipsum reverâ pulchrum in* n o b i s (leg. *in* b o n i s) *animae vigeat. Quid enim in nobis est virtute et scientiâ pulchrius? Quid contra vitio et ignorantiâ turpius?* Caeterum de ascensu ad mentem intelligibilis pulcritudinis sedem vid. supra Plotin. p 57 G. seq. ibiq. Annot.

νεσθαι, ὡς ὄντος δηλαδὴ τοῦ καλοῦ καὶ ἐν τούτοις, ἅ φαμεν εἶναι τῆς ψυχῆς ἀγαθά. Τί γὰρ ἀρετῆς ἢ (adde ἐπιστήμης) κάλλιον ἐν ἡμῖν· τί δὲ τῶν ἐναντίων αἴσχιον;

ANNOTATIO

IN

PLOTINI

LIBRUM DE PULCRITUDINE.

ANNOTATIO

IN

PLOTINI LIBRUM DE PULCRITUDINE.

(Ennead. I. lib. 6.)

Pag. 50 ed. Basil. p. 2 ed. Heidelb. nostr. Ad inscriptionem. Πλωτίνου. Sic Codd. nec aliter numi, marmora. Quod nominis etiam feminis impertitum. Gruter. thesaur. Inscriptt. p. 1085 nr. 2. graece habet: Πλωτίνην Σεβ. Αὐτοκρ. Νερυ. Τραιαν. Plura alias in Prolegg. ad Plotini Opera.

Ibid. Περὶ τοῦ καλοῦ. Sic item codd. et ed. Bas. Neque tamen in hâc inscriptione, ut in reliquis omnibus, non tenendum illud est Porphyrii in Plotin. vit. cap. 4: Αἱ δὲ οὖν κρατήσασαι ἐπιγραφαί εἰσιν αἵδε· περὶ τοῦ καλοῦ κ. τ. λ. Ficinus, quo articuli vim exprimeret, vertit *de Pulchritudine.* Poterat item: *de ipso pulcro.* Plato Hipp. maj. p. 287 d. Steph. p. 139 Heindorf. — Ἐρωτᾷ γάρ σε οὐ τί ἐστι καλόν, ἀλλ' ὅ,τί ἐστι τὸ καλόν. Quae sic explicat Muretus comment. in Aristotel. Ethic. p. 142 Ruhnk.: „τὸ καλόν significat id quod communiter inest in omnibus pulchris,

quoque efficitur, ut pulchra sint" laudans Argyropulum, qui in Aristotele τὸ ἀγαθὸν interpretatus sit *ipsum bonum*. Neque vero hic liber inscribi poterat: περὶ τῶν καλῶν. Vid. de discrimine inter τὰ καλά et τὸ καλόν Platonem ipsum Republ. pag. 475 b. seqq. p. 58 et 66 Bip. cf. Proclum ad eum p. 422, ubi et alia et hoc: οὐκ ἄρα ταὐτὸν τὸ καλὸν τοῖς καλοῖς.

Ibid. *De hoc libro universe:* „Est haec ex„plicatio loci Platonici Sympos. p. 431. (p. 86 — „94 Wolf.) ex personâ Diotimae proditi, refertur „etiam ad Phaedri partem p. 344 seq. (p. 248 seqq. „Heind.) *D. W.*"

De totius libri consilio argumentoque disputavi supra in *Praeparatione* §. 14. Breviter autem ad hunc Plotini librum quodammodo accommodare possis haec verba *Hermiae* ad Platonis Phaedr. p. 65: Ὅτι περὶ παντοδαποῦ καλοῦ ὁ σκοπός (scil. Phaedri Platon.), πρῶτον τοῦ ἐν αἰσθήσει καὶ τῇ φύσει, εἶτα τοῦ ἐν λόγοις, καὶ ἀνωτέρω τοῦ ἐν νῷ καὶ τελευταῖον τοῦ ἐν θεοῖς κ. τ. λ.

Pag. 50 A. p. 2. *Insigniora argumenti a Marsil. Ficino capiti primo praemissi:* „Quamvis pulchritudo magis ad ea quae spectantur, quam quae audiuntur, rursumque magis ad illa quae cogitantur attineat, investigandum tamen, *utrum aliquid his omnibus sit commune, quidve id ipsum sit, quo haec omnia pulchra vocantur.* Sed primum id in *corporibus quae videntur* indagat, quasi manifestius ita futurum. *Principio commu-*

nem de his opinionem confutat, dicentem corporis pulchritudinem esse proportionem quandam partium inter se et ad totum unâ cum coloris concinnitate. Idque quatuor confutat argumentis: Primo quidem, si pulchritudo ipsa proportio, sive commensuratio quaedam est, certe res solum composita est: nulla ergo res simplex, quamvis gratiosissima sit, pulchra dicetur. Secundo, rursus si compositum duntaxat pulchrum est; nulla partium, praesertim simplicium, erit pulchra: imo vero nulla partium, quippe cum in proportione duntaxat ad aliud commensurata pulchritudo ponatur. Ex quo sequetur, ut ex rebus non pulchris pulchrum efficiatur. Compertum tamen habemus ex rebus omni carentibus gratiâ nihil unquam confici gratiosum. Tertio facies eadem, saepe eâdem figurae proportione manente, modo pulchra nobis occurrit, modo non pulchra, quasi aliud quidem commensuratio sit, aliud pulchritudo. Quarto necessarium est, pulchritudinem in corporibus pulchritudinem nobis referre superiorum. Oportet ergo pro viribus hanc illi prorsus accommodare, ita tamen, ut excellentiori admodum ratione illis insit, quam in corporibus. Quo autem pacto commensuratio quaedam ibi insit, scilicet in animo vel intellectu, facile assignari non potest. Et in animo quidem quomodo mores et scientiae sint commensurationes quaedam, sive proportiones, si Plotinum sequimur, intelligere non valemus. Non enim coacervari vult in animo ex figuris actibusque complurimis habitus unquam

aliquos, qui vel morum vel scientiarum habitus appellentur; sed moralem quidem virtutis actum simplicem elucere, cum primum contingentium vitiorum nubes excutiuntur; formam quoque scientiae simplicem, expulsis tandem falsis opinionibus, rutilare. Animam namque quodammodo esse omnia: atque tunc potissimum rem ipsam scire, quando argumentationibus excitata jam actu res ipsa fit, quae erat et prius: sed potentiâ quâdam vique foecundâ." *Ficinus.*

Cap. 1. p. 50. p. 2 A. Τὸ καλόν ἐστι μὲν ἐν ὄψει πλεῖστον. Ad universam hanc enumerationem generum pulcritudinis adhibe Platonis Gorgiam p. 474 D. E. p. 94 seqq. Heind. et Hipp. maj. p. 295 d. p. 161 Heind. unde sumsit Laërtius III. 89. Ad hanc sententiam, pulcrum in adspectu plurimum esse, confer Platon. Phaedrum p. 250 d. p. 236 Heind.

Ibid. ἐν μουσικῇ καὶ ἁπάσῃ. „Dele καὶ *D. W.*" Nec agnoscunt Ciz. et Ficin. Atque licet καὶ saepissime negligatur a librariis, et jungi quoque soleat voci ἅπας, ut ab Herodoto I. 99. II. 136: tamen hoc loco, ubi proxime praecedit et bis continuo redit (vel ter potius, si Vaticanam lectionem addas) incommodum accidit. Ego tamen, quod significavi supra, nunc quidem talia consulto intacta reliqui. Ad verba et sententiam consul. Plat. Hipp. maj. p. 298. A. p. 166: Οἵ τέ γε που καλοὶ ἄνθρωποι — καὶ οἱ φθόγγοι οἱ καλοὶ καὶ ἡ μουσικὴ ξύμπασα καὶ οἱ λόγοι κ. τ. λ. Gorg. p. 95

Heind. Οὐ καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὰ κατὰ τὴν μουσικὴν πάντα ὡσαύτως (καλὰ προσαγορεύεις;) Phileb. p. 51. p. 291 Bip. Λέγω δὴ τὰς τῶν φθόγγων τὰς λείας καὶ λαμπρὰς, τὰς ἕν τι καθαρὸν ἱείσας μέλος — καλὰς — εἶναι.

P. 50. p. 2 A. μέλη — ῥυθμοί. Has res definit, et copiose explicat ipse Plato de Legg. II. p. 665 A. Hipp. maj. p. 133 Heind. ubi junguntur ῥυθμοὶ καὶ ἁρμονίαι. Phileb. p. 17. d. p. 221 Bip. Rhetorum locos suppeditabit Ernesti Lex. technol. Graeco. Rhetor. p. 208 seq. p. 303 seq. E Latinis vid. Cicero. Orator. 64. coll. J. A. Ernesti Cl. Cic. in *numerus*. Quintilian. Institut. orat. IX. 4. p. 554 Spalding. Ad μέλη cf. Lennep. not. ad Phalarid. epist. p. 99 seq. Caeterum *odorum* suavitatem, quam tamen Plato in Philebo p. 290 Bip. pulcris rebus annumerat, Plotinus exclusam voluit. Et vero idem Plato in Hipp. maj. p. 298. p. 166 Heind. in visu audituque continuit pulcritudinis definitionem. Similiter Aristoteles Topicor. VI. 3. p. 377. Sylb. in definitionum exemplis illud habet: τὸ καλὸν, τὸ δι᾽ ὄψεως, ἢ τὸ δι᾽ ἀκοῆς ἡδύ.

Ibid. ἔστι δὲ — — καὶ ἐπιτηδεύματα καλὰ, καὶ πράξεις, καὶ ἕξεις, καὶ ἐπιστῆμαί τε καὶ τὸ τῶν ἀρετῶν κάλλος. Pluralia substantivorum diversi generis h. l. in unam quasi cogitationem collecta adsciscunt verbum singulare. Simillima structura apud Herodot. V. 21. εἵπετο γάρ δή σφι καὶ ὀχήματα καὶ θεράποντες καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ παρασκευή. Aliquantum diversa ratio alterius loci I. 26.

variè tentati à criticis; ubi Cod. Schellersh. In vulgatâ perseverat. Sic item in Platon. Conviv. p. 188. b. cap. 13. recte tultus est γίγνεται pluribus femininis antecedens Astius ad Platon. Phaedr. p. 370. plura exempla proferens. Adde Excerpta Grammat. in Villoison. Anecdott. gr. II. p. 95. Atque Hermias in Platon. Phaedr. p. 104: γίνεται μὲν οὖν καὶ ἄλλαι ἐνθουσιασμοί, si locus sanus.

Ad loci Plotiniani sententiam consule geminum p. 556. A. B. Uterque paucis verbis comprehensam exhibet Platonis disputationem in Symposio cap. 28. p. 91. et cap. 29. p. 93 ed. Wolf. Eandem post Plotinum multis verbis ad suum consilium accommodavit Themistius Orat. XIII (amatoriâ in Gratianum) p. 168. C. et 177. B — D. Harduin.

Pag. 50. p. 2. B. εἰ δέ τι καὶ πρὸ τούτων, αὐτὸ δείξει. „An vero quid etiam ante haec, *res indicabit.*" Lexicon mscr. ita: αὐτό φασι δείξει· παροιμία ἐπὶ τῶν ἐκ πείρας γινωσκομένων· τῶν γὰρ συμπερώντων (haec verbi forma addenda Lexicis est) ἤρετό τις τὸν προηγούμενον, εἰ βάθος οι ἔχει τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ ἔφη· αὐτὸ δείξει· Πλάτων· ὁ τὸν ποταμὸν καθηγούμενος ὦ Θεαίτητε, ἔφη ἄρα δείξειν αὐτό. Platonis autem locus est in Theaeteto p. 200. e. p. 477 Heind. Sed et alibi usurpat adagium philosophus, ut in Hipp. maj. p. 288. b. p. 141 Heind. et paulo immutatum (ὡς αὐτὰ δηλοῖ) in Protagor. p. 329. b. p. 539 Heind.; plenius item in Philebo p. 20. C. p. 227 Bip. προϊὼν δ' ἔτι ὁ

λόγος σαφέστερον δείξει. Tu vide Scholia Platonica p. 33 et 133 Ruhnk. Suidam I. p. 385 Kust. et Valckenaerium ad Euripid. Phoeniss. vs. 626. qui plura dabit. Platonis locum in Theaeteto item respexit Hesych. I. p. 624 Alb. ubi cod. Venet. (p. 157 Schowii) perperam junxit αὐτόδειξει. Platonicam elegantiam sectati sunt et alii, in his Aristaenetus I. 4. 27. Marcus Antoninus XI. 15. ubi cf. Gatacker. Eis nunc adjungimus Plotinum; qui item p. 451. A. p. 464. cap. 10. A. usurpat δέδεικται δεδεῖχθαι, ut Plato Phaedon. p. 17 Wyttenb. quem vid. p. 46 ed. Heindorf. quem item confer. Respondet haec locutio quodammodo illi priori. Caeterum Lucianus de Gymnas. §. 12. p. 163 Bip. ita: αὐτὸ ἄν σε τὸ γιγνόμενον ἐδίδαξε, ubi erat cum corrigerem: σοι — — ἔδειξε. Nunc manum abstineo.

Pag. 50. p. 2. B. Τί οὖν δὴ πεποιηκὸς καὶ τὰ σώματα καλὰ φαντάζεσθαι. Brevius ita quaerit Plotinus p. 556 C: τί οὖν τὸ ποιῆσαν σῶμα καλόν; Et φαντάζεσθαι h. l. nihil aliud esse quam *apparere, videri*, docent sequentia p. 50. p. 4 C: σώματα — καλὰ — φαίνεται. Delectatur autem hâc locutione Plotinus non minus quam ipse Plato. Infra cap. 3. p. 52 d. εἶδος ἐν πολλοῖς φανταζόμενον. Pag. 5 b. ἢ ὅτι φαντάζεται ἡ φύσις τοῖς σώμασι παρεῖναι. pag. 489. φαντάζεται μὲν γὰρ μέρος κ. τ. λ. p. 714. ἀλλὰ τοῦ ἐμφανταζομένου κάλλους ἐπ' αὐτοῖς. Plato Sympos. cap. 29. p. 92 Wolf. οὐδ' αὖ φαντασθήσεται αὐτὸ τὸ καλὸν,

οἷον πρόσωπόν τι, οὐδὲ χεῖρες, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν σῶμα μετέχει. cf. Tim. p. 67. p. 385 Bip. φανταζόμενα δὲ ἄλλα, quae diversa videntur. Ibid. p. 163. Eumque usum sectatur etiam Euripides (vid. Thom. Magistr. p. 888 Bernard. et Valckenaer. ad Phoeniss. 93.). Infra p. 53 d. τοῖς φαντασθεῖσι est, qui animo sibi finxere, cf. p. 720, ubi item est: sibi informare, imaginari. Sic saepius apud Nostrum et in Epicteteis, ut I. 56. I. 18. Hinc φαντάζεσθαι explicat κατανοεῖν, contemplari, Henr. Vales. ad Euseb. Hist. eccles. I. p. 7 b. ed. Taurin. Adde de hujus verbi elegantiore usu Jacomellum (Giacomelli) ad Joh. Chrysost. de Sacerdot. III. 4. p. 104. Inde φαντασία, visum, et species alicujus rei in animo impressa, et impulsio oblata extrinsecus, Ernesti Cl. Cicer. in *visum* et in *φαντασία*. Est tamen ubi φαντασία et φαντάζεσθαι *ostentationis* vim habeat. Quo nuper Herodoteum locum VII. 10. 4. denuo retulit *Corayus* ad Heliodori Aethiop. VII. 10. p. 233. oblocutus Larcherio qui illud, οὐδὲ ἐᾷ φαντάζεσθαι, ad priorem significatum deflexerat, cum tamen significet: *non sinit ostentare*. Atqui ejus loci vim jam egregie aperuerat *Gatackerus* ad Marc. Antonin. I. 10. p. 8. docte de hâc vi verbi exponens. Sed ut de Herodoteo loco nemo ambigat, ita fortasse de aliis nonnullis, v. c. hoc Pherecydeo ap. Athen. XI. p. 240 Schw. ubi Ὠκέανος — φανταζόμενος vertitur: *visibili specie apparens*. In oratorio genere τὸ πεφαντασμένον est τὸ πομπικόν, *magni-*

ficium, *grande*. Rhetorum locos suppeditabit Ernesti Lex. technolog. p. 373.

Pag. 50. p. 2. B. καὶ τὴν ἀκμὴν ἐπινεύειν ταῖς φωναῖς ὡς κάλλει, „Lege κάλλεις *D. W.*" Codd. mei omnes in vulgatâ perseverant. — Caeterum, quamquam proprie nil ad nostrum locum facit, tamen, quia et breve et scitum est, adscribam Zenonis dictum ex Diogene Laërtio VII. 23. ubi ita: τὸ κάλλος εἶπε τῆς φωνῆς ἄνθος εἶναι· οἱ δὲ τοῦ κάλλους τὴν φωνήν.

Pag. 50. p. 4. B. καὶ ὅσα ἐφεξῆς ψυχῆς ἔχεται, *et quae deinceps ad animam pertinent.* Male in Ciz. abesse ψυχῆς, non est quod multis doceam: docet totius loci continuatio. Locutio frequentata Atticis horumque sectatoribus. Vid. Strattis ap. Scholiast. Aristoph. Plut. vs. 1195. ibiq. Hemsterhus. Wesseling. ad Herodot. I. 120. Bachius ad Xenoph. Oecon. VI. 1. Aeschin. Socrat. Dial. I. 4. 6. ibique Fischer. Atque ipse Plato in Theaeteto p. 145 Steph. p. 292 Heind. ita: ὅσα παιδείας ἔχεται, *quaecunque ad eruditionem pertinent*, ubi plures locos citavit Heindorfius. Eundem loquendi usum Musonii loco firmando nuper admodum adhibuit Wyttenbachius in Philomath. II. p. 261. Ac, quo mature assuescant literarum studiosi annotandae congruentiae, quae inter *Plotini* orationem atque *Pauli Apostoli* intercedit, admonebo eos loci ex Epistolâ ad Hebraeos VI, 7. τὰ ἐχόμενα τῆς σωτηρίας. Quae

quam vario accipiantur, longum est explicare. Valckenaerius in commentar. inser. ad eam epistolam (quem mecum communicavit Wyttenbachius) sic interpretatur: *quae pertinent ad salutem efficiendam.* Est autem hic usus idemque alter, quo *proximum* significat τὸ ἐχόμενον, inde a Platone per Alexandrinos (vid. Bielii Thes. in voc.) et Polybium (vid. Schweighaeuseri Lex. Polybian. in voce) traditus quasi per manus usque ad Plotinum et eo etiam posteriores.

Pag. 50. p. 4. C. καὶ τίνα ποτὲ ταῦτα; ἢ τοῦτο; „Aliquid excidisse videtur; alia et plura habet Ficinus *D. W.*“ Codices nil nos juvant.

Pag. 50. p. 4. C. τὰ μὲν γὰρ οὐ παρ' αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων καλὰ, οἷον τὰ σώματα. cf. Plotin. p. 714. cap. 22. A. ὥσπερ καὶ τῶν ἐνταῦθα σωμάτων οὐ τῶν ὑποκειμένων ἐστὶν ὁ ἔρως, ἀλλὰ τοῦ ἐμφανταζομένου κάλλους ἐπ' αὐτοῖς. Ad sententiam loci nostri facit potissimum alter in libro *de intellectu* p. 556. B. C. τοῦτο τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἐπακτόν ἐστι τοῖς σώμασι (adventicia corporibus est pulcritudo). μορφαὶ γὰρ αὗται σωμάτων, ὡς ἐπὶ ὕλης (ὕλῃ codd. Ciz. et Darmstad.) αὐτοῖς. μεταβάλλει γοῦν τὸ ὑποκείμενον, καὶ ἐκ καλοῦ αἰσχρὸν γίνεται. μεθέξει ἄρα φησὶν ὁ λόγος. Sed nolo plura excerpere ex loco impeditiore. Hoc perspicuum est, quod huc pertinet: nimirum corpus, per se non pulcrum, pulcrum reddi per animam, quae et ipsa ab intellectu pulcritudinem

accipiat; hunc item a summo Bono. Caeterum de μεθέξει, sive communione, quâ res singulares participes fiunt universalis ideae (quam doctrinam a Platone profectam reprehendit Aristoteles) cf. Wyttenb. ad Phaedonem p. 266. 270 seq.

Pag. 50. p. 4. C. ὥσπερ ἀρετῆς ἡ φύσις, i. e. *ut virtus.* Quo de usu paullo accuratius videtur esse agendum: Plato Phaedr. p. 251. b. p. 265 Heind. ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις i. e. *ala.* Sympos. p. 186. B. ἡ φύσις σωμάτων, ubi proxime ante: ἐν τοῖς σώμασι, de Legg. IV. p. 276. — χρωμάτων μίαν φύσιν. Ibid. IX. p. 269. B. — παρέξει νόμος οὐδεὶς κτείνειν τὸν πατέρα ἢ μητέρα, τοὺς εἰς φῶς τὴν ἐκείνου φύσιν ἀγαγόντας. Adde Sophoclis Oedip. Tyr. vs. 342. Epict. Enchir. sect. 27, ubi tamen Schweighaeuserus κακοῦ φύσις explicat οὐσία κακοῦ: alii κακὸν simpliciter. Tu vid. infr. laud. Thom. M. Jacob. Epistol. cathol. III. 7. πᾶσα φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, *omnes enim bestiae atque volucres.* Maximus Tyrius Dissert. XXIV. p. 468 Reisk. — τῇ τοῦ καλοῦ φύσει, pulcritudini; et sequitur continuo τὸ καλόν. Philo de opific. mundi p. 34 ed. Pfeiff. — καὶ τὴν ἀριθμοῦ φύσιν ἐγέννησεν. Ioann. Chrysostom. de Sacerdot. IV. 3. ubi λόγου φύσις recte interpretatur Bengelius: λόγος, exemplorum autem lucem addit Giacomelli p. 240. Et, si quis alius, delectatur *J. Chrysostomus* hac ipsâ periphrasi; vid. locos, quos ex ejus scriptis congessit Matthaei ad Homilias selectt. I. p. 5. et II. p. 90. Plotinus ipse p. 98. A. ἐδα-

τος φύσις pro aquâ; et hoc ipso libro cap. 9 sub fin. τὴν τοῦ ἀγαθοῦ — φύσιν. Neque aliter Latini. Sic Cicero, ut hoc utar, de Nat. D. II. 54. *natura alvi* pro *alvus*; recte explicante Ernestio in Cl. Cic. in voc.

Neque tamen negari potest, esse locos veterum, in quibus φύσις non commode haberi queat pro merâ periphrasi ejus nominis, cujus genitivus adjectus est. Thomas Magist. p. 904. φύσις οὐσίας διαφέρει. οὐσία μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἑκάστου ὕπαρξις· φύσις δὲ ἡ ἐνοῦσά τινι δύναμις. Quo fortasse trahat aliquis locos nonnullos, veluti hunc Platonis in Philebo p. 64. e. p. 317 Bip. Νῦν δὴ καταπέφευγεν ἡμᾶς ἡ τἀγαθοῦ δύναμις εἰς τὴν τοῦ καλοῦ φύσιν, nisi malueris, etiam h. l. periphrastice usurpari. Caeterum, si eundem Thomam (p. 905.) audias, φύσις solitarium nonnumquam significat *pulcritudinem* (κάλλος). Cui sententiae firmandae subjicit locum Euripideum ex Oreste vs. 126.

Ὦ φύσις ἐν ἀνθρώποις ὡς μέγ' εἶ κακόν.

addens τὸ τῆς Ἑλένης ἐμφαίνων κάλλος. Quo de loco nunc disceptare longum est. Plato nos avocat, cujus non minus singularis locus est in Convivio p. 191. A. p. 49 Wolf. ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη, ubi *Ficinus* vertit *natura*; Schleiermacherus *die Gestalt* (forma). Neuter accurate. Est enim mera paraphrasis; quod perspicuum ex antecedentibus ἔτεμνε (Ζεὺς) τοὺς ἀνθρώπους δίχα. Itaque illud nil aliud est, quam *nos homines*. Sic in sequentibus τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην est *humanum genus*. Est tamen, ubi necessario

vertendum sit *natura*, ut ibid. p. 53 Wolf. ἡ ἀρχαία φύσις ἡμῶν, et similiter pluribus locis, ubi recte interpretatus est Schleiermacherus.

Neque illud praetermittendum, φύσιν cum genitivo ita poni, *ut hic cum casu regente permutetur;* velut apud Platonem in Phaedone pag. 51 Wytt. p. 138 Heind. ubi ille φύσιν τῆς ἀσθενείας accipiendum censet vel pro *infirmitatem naturae*, vel simpliciter pro ἀσθένεια.

Denique, ut redeam ad locum, unde sum digressus: ἀρετῆς φύσις nostro loco differt toto coelo a φυσικῇ ἀρετῇ apud eundem Plotinum. De *hâc* pluribus disputat *Proclus comment. mscr. ad Platonis Alcib. I.* fol. 84 cod. Leid. — μέσης ὢν (ὁ Ἀλκιβιάδης) ἐπιδείκνυται δυνάμεως, καὶ φυσικὰς μὲν ἔχων ἀρετὰς, ἐννοίαις δὲ ἀδιαρθρώτοις χρώμενος. καὶ γὰρ ἡ φυσικὴ ἀρετὴ τοιάδε τίς ἐστιν: reliqua supra exhibui ad Proclum p. 101: hoc loco explebo ibi omissum; scilicet verba: — κατὰ τὸν θεῖον Πλωτῖνον pertinent ad *Plotinum* p. 22 D. ed. Basil. — Caeterum cuivis patet, loci nostri exitum hâc circumlocutione ἀρετῆς ἡ φύσις numerosiorem reddi; et propterea quoque tantopere aliis etiam scriptoribus illam placuisse.

Pag. 50. p. 4. C. σώματα — ὁτὲ μὲν καλὰ, ὁτὲ δὲ οὐ καλὰ φαίνεται. Retinui lect. Basil. ὁτὲ — ὁτὲ, memor praecepti veterum grammaticorum, ut Eustathii ad Iliad. XVIII. 599. Plura ex iis excerpta dabit Stephanus Thes. L. gr. II. p. 1511. c. Ad sententiam comparari debet *Dionis Chry-*

xostomi locus in Melancomà (Orat. XXIX.) p. 537 Reisk. *τοιούτους μὲν οὖν μυρίους ἂν εὕροι τις τοὺς αὐτούς, ὁτὲ μὲν καλοὺς δοκοῦντας, ὁτὲ δὲ αἰσχρούς* — et quae deinde his opponuntur: *ἀεὶ ὁμοίως καὶ πρὸ ἥβης, καὶ ὕστερον.* Sed totus locus cum nostro conferendus. Hoc tamen reapse intercedit discriminis, quod philosophus universis corporibus hanc vicissitudinem formae attribuit; orator quibusdam tantummodo. Philosophi placitum explicatius habet locus in libro *de intellectu* p. 556. B. C. quem suprà attigi.

Pag. 50. p. 4. 5. D. *εἰ οὖν ἔστιν ὃ κινεῖ τὰς ὄψεις — καὶ ἐπιστρέφει — καὶ ἕλκει, καὶ εὐφραίνεσθαι τῇ θέᾳ ποιεῖ.* Plato Gorg. p. 474. p. 95 Heind. *τὰ σώματα τὰ καλὰ οὐχὶ — λέγεις καλὰ εἶναι — ἢ κατὰ ἡδονήν τινα, ἐὰν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν ποιῇ τοὺς θεωροῦντας.* Idem Cratyl. p. 416. C. p. 111 Heind. (quem locum supra attigimus in *Praeparat.*) *Οὐκοῦν τὸ καλοῦν τὰ πράγματα καὶ τὸ καλὸν ταὐτόν ἐστι τοῦτο, διάνοια;* Eum locum exprimens Hermias ad Phaedrum p. 66. ipso Plotiniano verbo utitur: *φίλον γὰρ τὸ καλὸν* (Proverbium), *ἑλκτικὸν ὂν εἰς ἑαυτὸ καὶ ἐπιστρεπτικόν· διὸ καὶ καλὸν λέγεται παρὰ τὸ καλεῖν εἰς ἑαυτὸ τοὺς ἐρῶντας.* Extrema iisdem fere verbis profert Dionysius qui fertur Areopagita de divin. nominib. IV. 7. Quas etymologias non equidem moror. Verbi Platonicî elegantiam sectatus est Petronius Satyric. cap. 132. pag. 626 Burm.: „Ipsâ corporis pulchritudine *me ad se vo-*

cante trahebat (trahebar) ad Venerem." Ultima congruunt Plotiniano καὶ ἕλκει, de quo infra ad pag. 54. E.

Pag. 50. p. 6. D. — ἐπιβάθρᾳ αὐτῷ χρώμενον, „refertur ad Platonis ἐπαναβαθμοῖς χρώμενον Sympos. p. 331. c. Themistius Orat. XIII. p. 172. D. eadem tractans dixit ἀναβασμῷ. Clemens Alex. Strom. V. p. 611. D. ἀναβῆναι ἐπείγετο τὴν ἀνάβασιν. Synesius Dione p. 42. A. ἀναβασμῷ χρήσῃ. Sic enim V. L. marginis et Thomas Mag. V. ἀναβασμός, vulgo ἀναβιβασμῷ. Alii in hoc argumento ἐπιβάθραν posuerunt, v. c. Origenes c. Cels. VII. p. 725. D. οἱονεὶ ἐπιβάθρᾳ χρῆσθαι αὐτοῖς πρὸς τὴν κατανόησιν τῆς τῶν νοητῶν φύσεως. Similiter Jamblichus vit. Pythag. 119. Alia ad Plutarchum, vit. 273. A. *D. W.*"

Quod tres codd. habent ἐπὶ βάθρᾳ, errarunt librarii cogitantes, ut videtur, de βάθρᾳ. Et potest vitii ortum declarare hic locus Joh. Lydi de magistrat. Rom. I. 3. p. 14. ubi Rex dicitur: — ψήφῳ ἐπιλεγμένος ἐπὶ βάθραν τινὰ ὥσπερ καὶ κρηπῖδα κ. τ. λ. Librariorum confusiones in vocibus ἐπιβάθρα, ἀποβάθρα, ἀναβάθρα docte notavit Dorvillius ad Chariton. p. 565 Lips. Proprium vocis ἐπιβαθρ. usum itemque tralatum notavit Suidas I. p. 808 Kust. Polybianos locos laudans. vid. Polyb. III. 24. 14. XVI. 29. 2. cf. Spanh. ad Julian. p. 192. Uno Polybii loco ap. Suid. pluralis additum habet pluralem ἀφορμάς. Singulari singularem πάροδον addit Artemidorus Oneirocrit. III. Procem.

p. 261 Reiff. θεῖον Joh. Lydus de mensib. p. 108 περὶ δυάδος ὡς θεῖον τινὰ καὶ ἐπιβεβῆσθαι τῷ ἀριθμῷ ἐπιδοῦσα — Sed uberiora exspectamus ad Plutarchi l. l. a Wyttenbachio, qui idem Plotiniani loci fontem recludit.

Pag. 50. p. 6. D. λέγεται μὲν δὴ παρὰ πάντων, ὡς εἰπεῖν. „Traduunt enim fere omnes" Ficinus. Infra p. 53. E. καὶ πάσχουσιν αἱ ψυχαὶ — πᾶσαι μὲν, ὡς εἰπεῖν, μᾶλλον μέντοι αἱ, „omnes quidem, ut ita dicam" Ficinus. Utrobique recte, neque potest de hujus locutionis vi dubitari; confer, ne plura, Sturzii Lex. Xenoph. II. p. 62. Similiter πάντες vel οὐδὲν jungitur locutioni ὡς ἔπος εἰπεῖν, quam pro eâdem habet Scholiastes Platon. pag. 46 Ruhnken. Quam in rem nuper disputarunt F. A. Wolfius ad Demosthen. Leptin. pag. 381. Heindorf. ad Platon. Hipp. maj. pag. 132. Quem sequitur Buttmannus ad Platonis diall. quatuor pag. 239. Hujus tamen ratio haud scio, an non in singulos locos cadat, velut in hunc Platonicum Conviv. VI. 7. 8. p. 22 Wolf. καὶ μαχόμενοί γ' ἂν οἱ τοιοῦτοι μετ' ἀλλήλων (μετ' ἀλλήλων οἱ τοιοῦτοι Excerpta in Cod. Darmstad.) νικῷεν ἄν, ὀλίγοι ὄντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντας ἀνθρώπους, ubi, si quid video, optime Morgensternius (in censurâ Stollberg. interpretat. Diall. Platonn. p. 24.): *ut diserte, s. haud dissimulanter, s. palam simpliciterque dicam.* In Alcibiade priori (p. 105. c. p. 117 Buttm. — εἰ μὴ ἐμπλήσειας τοῦ σοῦ ὀνόματος καὶ τῆς σῆς δυνάμεως

πάντας, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνθρώπους) favet Schleiermacheri interpretationi Grammaticus mscr. qui ita: ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀντὶ τοῦ ὡς ἐν ὀλίγῳ εἰπεῖν, ἔχρησε συντόμως. τοῦτο γὰρ ὡς ἂν εἴποι τις εἰς παροιμίαν ἔπεσεν. Neque debet haec altera locutio uno eodemque modo ubique accipi nec verti. Sed haec ὡς ἐν παρόδῳ.

Pag. 50. D. p. 51. A. p. 6. ὡς συμμετρία τῶν μερῶν — κάλλος ποιεῖ. Quod Vindob. habet μελῶν, frequentissima est harum vocum confusio. Hoc loco illud unice verum esse, docebunt loci proxime proferendi in medium.

καὶ ἔστιν αὐτοῖς — ὑπάρχειν. puncto finiendum, ut Ficinus, sensus accuratius reddendus: *et harum judicio et ipsi sunt pulcri et reliquae res, si sunt concinni et ad aequalitatem mensurae exacti. D. W.*

Videlicet editio Basileensis comma habet post ὑπάρχειν, editio princeps signum exclamandi. Nos punctum reposuimus, certo repositum voluimus. **Interpretationem vel a Wyttenbachio vel a me emendatam, ut ubique, sic hoc loco uncinis inclusam insignioribusque literis descriptam interpretationi Ficini adjecimus.**

καὶ ἔστιν αὐτοῖς — τὸ καλοῖς εἶναι. Varians lectio καλὸν nata ex inscitiâ librariorum, qui non assequerentur constructionem. Bene marg. Vatic. Quâ in re non opus est multis exemplis. Aristoteles de Animâ II. 7. p. 36 Sylb. διὸ καὶ οὐχ ὁρᾶται (χρῶμα) ἄνευ φωτός· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ τῷ χρώματι εἶναι τὸ κινητικῷ εἶναι τοῦ κατ' ἐνέργειαν

διαφανοῦς. Similis ratio verborum Platonis in Sympos. p. 19 Wolf. — ἀξιομνημονευτέρων εἶναι. Quam lectionem, nuper ab Astio tentatam, tuetur Codex Vatic. nr. 229, cujus aliquot excerpta habeo.

Verum quo magis in istâ sententiâ revellendâ immoratur Plotinus, quoque eandem celebrationem dicit (λέγεται — παρὰ πάντων ὡς εἰπεῖν) hoc diligentius dispiciendum est nobis: quinam primus quique deinceps auctores fuerint ejus rationis: *pulcritudinem corporis et fortasse etiam animi symmetria* [1] *contineri*. Ac quodammodo potuit ex ipso Platone ducta videri ista opinio. Etenim in Convivio p. 196. A. p. 60 Wolf. Agatho, ubi Amoris pulcritudinem dilaudat, ipsius meminit συμμέτρου ἰδέας, et continuo addit χρόας κάλλος. In Philebo autem p. 64 seqq. p. 316 seqq. Bip. in Boni ipsius definitione quaerendâ συμμετρία et κάλλος junctim nominantur itemque ἀλήθεια, ex quo loco et alii profecerunt (quibus nunc addendus est Hermias in Phaedr. p. 88 et 132.) et ipse Proclus suam doctrinam effinxit de tribus monadibus intelligibilibus (vid. supra Praeparat. §. 14 fin.). Est item e Platone repetita haec disputatio, συμμετρίαν, i. e. animi moderationem justamque distributionem esse

1) Licet enim *Vitruvius* III. 1. p. 70 Schneid. *commensum partium* pro συμμετρίᾳ dicat: tamen *Plinii* attendendum judicium est, qui ita H. N. XXXIV. 9. 6. p. 652: *Non habet Latinum nomen symmetria*, ubi cf. Harduin. add. *Junius* de picturâ vett. lib. III. cap. 9. §. 1.

pulcritudinis effectricem, et reddi ab ea animum pulcrum; vid. supra Proclum περὶ ἐνάσ. κ. κ. pag. 114 seqq. Neque vero necesse est, multis verbis comprobare in ipso Philebo mensuram et pulcritudinem diserte distingui ab ipso Platone (cf. Schleiermacheri Diatrib. in vernac. interpr. II. 3. p. 134). Et, licet locus Platonicus unus et alter eam speciem habeat, ut illuc trahi videatur posse: tamen universorum operum natura et indoles haudquaquam patitur Platoni istam opinionem attribui. a

Nec minus *Aristoteles* isti rationi favisse videri possit. Ita enim ille Metaphys. XIII. 3. p. 216 Sylb. τοῦ δὲ καλοῦ μέγιστα εἴδη, τάξις καὶ συμμετρία καὶ τὸ ὡρισμένον, e quo loco profecit *Porphyrius* ap. Proclum in Platon. Tim. p. 111. At idem Aristoteles in Ethic. Nicom. IV. 3. p. 65 rursus corpoream pulcritudinem a symmetria distinguit. Etenim ibi: — ὥσπερ, ait, καὶ τὸ κάλλος ἐν μεγάλῳ σώματι. οἱ μικροὶ δ' ἀστεῖοι καὶ σύμμετροι, καλοὶ δ' οὔ. Sed tamen optimus Aristotelis interpres germanusque Peripateticus *Alexander Aphrodisiensis* sententiam a Plotino impugnatam diserte tuetur. Ita enim is in Aristotelis Topic.

a) Similiter *Winckelmannus* in Histor. Artium alio loco (Tom. II. p. 164 seqq. edit. noviss. Dresd.) pulcritudinem negat sine proportione cogitari posse, alio (ibid. p. 52 seqq.) summam pulcritudinem ponit esse in Deo; hoc quidem tamquam germanus Platonicus et Plotinianus etiam, licet Plotini nullam his in rebus mentionem faciat.

p. 124. et ex eo Suidas in κάλλος II. p. 234 Kust. κάλλος συμμετρία (ἐστὶ) τῶν ἀνομοιομερῶν (sic etiam in Suidâ legendum docet Kusterus) ἐν ἡμῖν μερῶν, προσώπου, τραχήλου, χειρῶν, τῶν ἄλλων μερῶν, ἃ ὕστερά ἐστι τῶν πρώτων δυνάμεων. τῷ δὲ αὐτῷ λόγῳ δεικνύοιτο ἡ ἰσχὺς αἱρετωτέρα τοῦ κάλλους. πρῶτα (leg. πρότερα) γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ ἐν ἡμῖν, ἐν οἷς ἡ ἰσχὺς, τῶν ἀνομοιομερῶν, ἐν οἷς τὸ κάλλος κ. τ. λ. Quae lucem accipiunt ex alio libro Alexandri: *Quod virtus ad felic. non suffic.* pag. 252 Sylb. Quem locum cum Kusterus neglexerit, et pleniorem ille tamen pulcritudinis definitionem habeat, ego excerptum praestabo: Enumerantur tria in corpore humano: prima, in quibus valetudo bona inest (scilicet τὰ στοιχεῖα, initia, vulgo elementa); altera, in quibus robur (τὰ ὁμοιομερῆ ἐν ἡμῖν μέρη, ut ossa, nervi, caro); tertia, in quibus pulcritudo (τὰ ἀνομοιομερῆ ἐ. ἡ. μ. sive corporis partes, membra). Atque pulcritudinem explicatius sic ibidem describit: κάλλος, ὅ ἐστιν ἐν τῇ εὐσχημοσύνῃ καὶ συμμετρίᾳ τῶν τρίτων ἤδη καὶ ἀνομοιομερῶν σωμάτων, ἃ καὶ μέρη τοῦ σώματος λέγομεν προσεχῆ. Verum Plotinus ita loquitur, ut ii, quos tangit, *animi* quoque pulcritudinem ad symmetriam quandam revocasse videantur. Atque haec sententia fuit *Stoicorum*. Auctor est Diogenes Laërtius, qui in Zenone, lib. VII. 99. 100. (indeque Suidas II. p. 233 Kust.) ita: καλὸν δὲ λέγουσι (Stoici) τὸ τέλειον ἀγαθὸν, παρὰ τὸ πάντας ἀπέχειν (quod — contineat, vid. Kuhnium) τοὺς ἐπιζητουμένους ἀριθμοὺς ὑπὸ τῆς φύ-

σεως, ἢ τὸ τελείως σύμμετρον (Haec extrema distinctius a me descripta separatim exhibet Suidas). De *numeris*, quos *virtuti* tribuebant Stoici, vid. Menagium ad h. l. Iis se applicat Basilius Magn. in Jesaj. cap. 5. p. 505 seq. Κάλλος ψυχῆς, τὸ καθ' ἀρετὴν σύμμετρον. et plenius Isidorus Pelusiota epistol. lib. III. 131. p. 309 A. Ὥσπερ τοῦ σωματικοῦ κάλλους ὅρος ἡ τῶν μελῶν συμμετρία· οὕτω καὶ τοῦ ψυχικοῦ κάλλους ἔσχατος ὅρος, ἡ τῶν ἀρετῶν συμμετρία. Jamque attende mihi illa Plotini in seqq. p. 51. p. 10. D. E. κάλλος — ψυχῆς ἀρετὴ πᾶσα, — οὔτε ὡς ἀριθμὸς σύμμετρα. Numerorum et symmetriae in pulcri notione mentionem etiam fecit Plutarchus in scitâ admodum eleganteque sententiâ, *de Auditione* p. 45 C. p. 171 Wyttenb. Ὡς ἐν ἔργῳ δὲ παντὶ, τὸ μὲν καλὸν ἐκ πολλῶν οἷον ἀριθμῶν εἰς ἕνα καιρὸν ἡκόντων, ὑπὸ συμμετρίας τινὸς καὶ ἁρμονίας ἐπιτελεῖται· τὸ δ' αἰσχρὸν ἐξ ἑνὸς τοῦ τυχόντος ἐλλείποντος, ἢ προςόντος ἀτόπως, εὐθὺς ἑτοίμην ἔχει τὴν γένεσιν κ. τ. λ.

At Stoicorum principem *Chrysippum* Plotino, cum haec scriberet, inprimis obversatum, dubitare nos non sinit locus *Galeni*, isque primarius, quem integrum adscribam. Legitur autem in libro de *Hippocratis et Platon. placit.* lib. V. cap. 3. pag. 161 seq. ed. Charter. „Chrysippus confudit animae sanitatem et pulcritudinem; in corpore quidem eadem ille subtiliter distinxit: — τὴν μὲν ὑγίειαν τῶν στοιχείων ἐν συμμετρίᾳ θέμενος, τὸ δὲ κάλλος ἐν τῇ τῶν μορίων. ἐδήλωσε γὰρ σαφῶς

τοῦτο διὰ τῆς προγεγραμμένης ὀλίγον ἔμπροσθεν ῥήσεως, ἐν ᾗ τὴν μὲν ὑγίειαν τοῦ σώματος ἐν θερμοῖς καὶ ψυχροῖς, καὶ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς συμμετρίαν εἶναί φησιν, ἅπερ δὴ στοιχεῖα δηλονότι τῶν σωμάτων ἐστίν. τὸ δὲ κάλλος οὐκ ἐν τῇ τῶν στοιχείων, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν μορίων συμμετρίᾳ συνίστασθαι νομίζει, δακτύλου πρὸς δάκτυλον δηλονότι, καὶ συμπάντων αὐτῶν πρός τε μετακάρπιον καὶ καρπὸν, καὶ τούτων πρὸς πῆχυν, καὶ πήχεως πρὸς βραχίονα, καὶ πάντων πρὸς πάντα, καθάπερ ἐν τῷ Πολυκλείτου κανόνι γέγραπται[3]. πάσας γὰρ ἐκδιδάξας ἡμᾶς ἐν ἐκείνῳ τῷ συγγράμματι τὰς συμμετρίας τοῦ σώματος ὁ Πολύκλειτος, ἔργῳ τὸν λόγον ἐβεβαίωσε, δημιουργήσας ἀνδριάντα κατὰ τὰ τοῦ λόγου προστάγματα, καὶ καλέσας δὴ καὶ αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα, καθάπερ καὶ τὸ σύγγραμμα, κανόνα. τὸ μὲν δὴ κάλλος τοῦ σώματος ἐν τῇ τῶν μορίων συμμετρίᾳ κατὰ πάντας ἰατροὺς καὶ φιλοσόφους ἐστίν. Haec, nemo non videt, commentarii usum praestare loco nostro. Indidem efficitur illud: *habere eam sententiam, qua corporeae pulcritudinis caussa symmetria ponitur, ipsum Polycletum* quo-

3) De symmetriâ haud pauci scripserant, vid. Philostratus junior in praefat. Imagg. p. 862. ibiq. Olear. De Polycleti canone non est, quod moneam post ea quae Junius de pictur. Vett. III. 2. Winckelmannus in Hist. Art. II. p. 164 ed. noviss. Dresd. et Boettigerus in libello, qui inscribitur: *Andeutungen* p. 119 seq. e veteribus exhibuerunt.

dummodo *inventorem*, *eandemque Stoicorum principi placuisse Chrysippo*, ut videtur, in libris *de Pulcritudine*, et *plurimis deinceps cum medicis tum philosophis aliis*. De quibus nunc, quoad ejus fieri brevissime potest, videndum erit.

Cicero Tusculan. Disputt. IV. 13. (cf. locum geminum Offic. I. 28. 5.): „Et ut corporis est quaedam *apta figura membrorum cum coloris quâdam suavitate, ea quae dicitur pulchritudo*: sic in *animo* opinionum judiciorumque aequabilitas et constantia, cum firmitate quâdam et stabilitate, virtutem subsequens, aut virtutis vim ipsam continens *pulchritudo* vocatur.“ Quae ad Stoicam rationem accedunt proxime vid. Davis. ad eum locum ibiq. laudatum Stobaeum Eclogg. ethic. pag. 168. ὥσπερ τε τὸ κάλλος τοῦ σώματός ἐστι συμμετρία τῶν μελῶν καθεστώτων αὐτῷ πρὸς ἄλληλά τε καὶ πρὸς τὸ ὅλον· οὕτω καὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος ἐστὶ συμμετρία τοῦ λόγου καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς ὅλον τε αὐτοῦ καὶ πρὸς ἄλληλα. Quorum verborum partim plane congruunt Plotinianis loco nostro. Clemens Alex. Paedagog. III. p. 291 Potter. — καὶ τὸ σωματικὸν κάλλος ἀσκείσθω, συμμετρία μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας. Philo de vit. Mosis 3. aliquanto auctius — ἐν συμμετρίᾳ μερῶν εὐχροίᾳ τε καὶ εὐσαρκίᾳ κεῖται. — Basilius Magnus comment. in Jesaj. V. p. 505 A. B. edit. Garner. τὸ δὲ αἰσθητὸν κάλλος τίνι τῶν ὀφθαλμοὺς ἐχόντων οὐκ εὔγνωστον; ὅτι ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα τῶν μερῶν (Editt. et cod. Reg. μελῶν) συμμετρίᾳ μετὰ τῆς ἐπιφαινομένης εὐχροίας αὐτομάτῳ τινὶ καὶ φυ-

κινῇ ὅλῃ προσοικειοῦται τοὺς ἐντυγχάνοντας. Idem in Psalm. XLIV. p. 163 E. κάλλος δέ ἐστι τὸ ἐν τῇ συνθέσει τῶν μελῶν εὐάρμοστον, ἐπανθοῦσαν αὐτῷ τὴν χάριν ἔχον. Fortasse legendum τὴν χρόαν ἔχον, nisi malis Plotinianum locum alium huc arcessere, quem mox dabimus. Eadem in definitionis quasi quandam formam redigit Gregorius Nyssen. Orat. de Animâ Tom. II. p. 97. Ἡ συμμετρία τῶν μελῶν μετὰ τῆς εὐχροίας τὸ κάλλος ἐστὶ τοῦ σώματος. Himerius Orat. XIV. 13. puellâ de animâ bonae indolis et congruente corporis formâ, cum alia profert tum hoc: — προσώπων ἐμβριθῆ, μελῶν συμμετρίαν ἀληθῆ· ὃ δὴ κάλλος σοφῶν παῖδες ἐπονομάζουσιν. Scholiastes Theocriti ad Idyll. VIII. 72. — κάλλος γάρ ἐστι συμμετρία μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας. Quae eadem fere habet Eustathius ad Iliad. III. vs. 48. p. 289 Basil. Et de turpitudine contra similiter Hermias in Platon. Phaedr. p. 88. πᾶσα ἀσυμμετρία αἴσχους ποιητική. Aurelius quoque *Augustinus* cum universe in pulcritudine explicandâ plurimum tribuit commensui partium concentuique (vid. ejus locum primarium *de Musicâ* lib. VI. 38. p. 531 C. D. Paris. et cf. eundem *de verâ Relig.* cap. 32. p. 766 F. seq. p. 775 D. E.): tum in *epistolâ ad Nebridium* 3. p. 5. itemque *de Civit. Dei* XXII. 19. p. 662 A. iisdem plane verbis, quibus Plotinus hâc in re utitur: „Quid laudant in corpore? nihil aliud video, quam pulcritudinem. *Quid est corporis pulcritudo? Congruentia partium cum quâdam coloris suavitate.*“ Quorum extrema e Cicerone l. l. fluxerunt.

Sed idem Augustinus ut alibi sic hoc quoque loco Plotinum ante oculos habuisse videtur. Quod ipsum me ita movet, ut μερῶν in Plotino verius putem quam μελῶν. Est etiam magis generale, et generalia haud secus sectatur Plotinus. Quocirca nec utrumque est ponendum in textum μελῶν καὶ μερῶν, quod nec codices agnoscunt nec Ficinus.

Eadem fere ad *pulcritudinem in oratione* (κάλλος ἐν λόγῳ) traduxerunt Rhetores: Dionysius Halicarn. de Art. rhetor. Tom. V. p. 361 Reisk. p. 201 Schott. ἀλλ' εἶναι τὸν λόγον ἐοικότα σώματι κ. τ. λ. Nolo enim plura describere. Sententia fluxit ex Platonis Phaedro p. 264 C. p. 306 Heind. Sed [illegible] eadem fere verba adhibuit Hermogenes περὶ ἰδ. I, 12. p. 351 Laur. quae supra in pulcro corpore definiendo tantopere frequentata vidimus: ἐπειδὴ γὰρ καθόλου τὸ κάλλος ἐστὶ συμμετρία μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας κ. τ. λ. ubi continuo ex Cod. Darmst. legendum est εἰ μέλλοι καλὸς ὁρᾶσθαι pro εἰ μέλοι, quod Laurentii etiam editionem obsidet. Hermogenis autem loco junge Longinum de Sublim. sect. 40.

Jam, si quaeris, quam tandem pulcritudinis caussam superiorem ponat symmetria Plotinus: et sequentia hujus libri plura eam in rem habent, et vero pauciorum verborum ambitu exhibet is locus, quo docet superiorem symmetria esse eam gratiam, quae, tanquam ex primo fonte, e summo Bono fluxerit: p. 715. cap. 22. A. B. — ἐὰν δὲ μένῃ ἐν τῷ (ἡ ψυχὴ), καλὰ μὲν καὶ σεμνὰ θεᾶται· οὔπω μὴν ὃ ζητεῖ, πάντη ἔχει. οἷον γὰρ προσώπῳ πελάζει,

τος φύσις pro aquâ; et hoc ipso libro cap. 9 sub fin. *τὴν τοῦ ἀγαθοῦ — φύσιν.* Neque aliter Latini. Sic Cicero, ut hoc utar, de Nat. D. II. 54. *natura alvi* pro *alvus*; recte explicante Ernestio in Cl. Cic. in voc.

Neque tamen negari potest, esse locos veterum, in quibus φύσις non commode haberi queat pro merâ periphrasi ejus nominis, cujus genitivus adjectus est. Thomas Magist. p. 904. *φύσις οὐσίας διαφέρει. οὐσία μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἑκάστου ὕπαρξις· φύσις δὲ ἡ ἐνοῦσά τινι δύναμις.* Quo fortasse trahat aliquis locos nonnullos, veluti hunc Platonis in Philebo p. 64. e. p. 317 Bip. *Νῦν δὴ καταπέφευγεν ἡμᾶς ἡ τἀγαθοῦ δύναμις εἰς τὴν τοῦ καλοῦ φύσιν*, nisi malueris, etiam h. l. periphrastice usurpari. Caeterum, si eundem Thomam (p. 905.) audias, φύσις solitarium nonnumquam significet *pulcritudinem* (κάλλος). Cui sententiae firmandae subjicit locum Euripideum ex Oreste vs. 126.

Ὦ φύσις ἐν ἀνθρώποις ὡς μέγ' εἶ κακόν.

addens *τὸ τῆς Ἑλένης ἐμφαῖνον κάλλος.* Quo de loco nunc disceptare longum est. Plato nos avocat, cujus non minus singularis locus est in Convivio p. 191. A. p. 49 Wolf. *ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη*, ubi *Ficinus* vertit *natura*; Schleiermacherus *die Gestalt* (forma). Neuter accurate. Est enim mera paraphrasis; quod perspicuum ex antecedentibus *ἔτεμνε* (Ζεὺς) *τοὺς ἀνθρώπους δίχα.* Itaque illud nil aliud est, quam *nos homines.* Sic in sequentibus *τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην* est *humanum genus.* Est tamen, ubi necessario

vertendum sit *natura*, ut ibid. p. 53 Wolf. ἡ ἀρχαία φύσις ἡμῶν, et similiter pluribus locis, ubi recte interpretatus est Schleiermacherus.

Neque illud praetermittendum, φύσιν cum genitivo ita poni, *ut hic cum casu regente permutetur;* velut apud Platonem in Phaedone pag. 51 Wytt. p. 138 Heind. ubi ille φύσιν τῆς ἀσθενείας accipiendum censet vel pro *infirmitatem naturae*, vel simpliciter pro ἀσθένεια.

Denique, ut redeam ad locum, unde sum digressus: ἀρετῆς φύσις nostro loco differt toto coelo a φυσικῇ ἀρετῇ apud eundem Plotinum. De *hâc* pluribus disputat *Proclus comment. mscr. ad Platonis Alcib. I.* fol. 84 cod. Leid. — μέσης ὢν (ὁ Ἀλκιβιάδης) ἐπιδείκνυται δυνάμεως, καὶ φυσικὰς μὲν ἔχων ἀρετὰς, ἐννοίαις δὲ ἀδιαρθρώτοις χρώμενος. καὶ γὰρ ἡ φυσικὴ ἀρετὴ τοιάδε τίς ἐστιν: reliqua supra exhibui ad Proclum p. 101: hoc loco explebo ibi omissum; scilicet verba: — κατὰ τὸν θεῖον Πλωτῖνον pertinent ad *Plotinum* p. 22 D. ed. Basil. — Caeterum cuivis patet, loci nostri exitum hâc circumlocutione ἀρετῆς ἡ φύσις numerosiorem reddi; et propterea quoque tantopere aliis etiam scriptoribus illam placuisse.

Pag. 50. p. 4. C. σώματα — ὁτὲ μὲν καλὰ, ὁτὲ δὲ οὐ καλὰ φαίνεται. Retinui lect. Basil. ὁτὲ — ὁτὲ, memor praecepti veterum grammaticorum, ut Eustathii ad Iliad. XVIII. 599. Plura ex iis excerpta dabit Stephanus Thes. L. gr. II. p. 1514. c. Ad sententiam comparari debet *Dionis Chry-*

sostomi locus in Melancoma (Orat. XXIX.) p. 537 Reisk. τοιούτους μὲν οὖν μυρίους ἂν εὕροι τις τοὺς αὐτοὺς, ὁτὲ μὲν καλοὺς δοκοῦντας, ὁτὲ δὲ αἰσχροὺς — et quae deinde his opponuntur: ἀεὶ ὁμοίως καὶ πρὸ ἥβης, καὶ ὕστερον. Sed totius locus cum nostro conferendus. Hoc tamen reapse intercedit discriminis, quod philosophus universis corporibus hanc vicissitudinem formae attribuit; orator quibusdam tantummodo. Philosophi placitum explicatius habet locus in libro *de intellectu* p. 556. B. C. quem supra attigi.

Pag. 50. p. 4. 5. D. τί οὖν ἐστιν ὃ κινεῖ τὰς ὄψεις — καὶ ἐπιστρέφει — καὶ ἕλκει, καὶ εὐφραίνεσθαι τῇ θέᾳ ποιεῖ. Plato Gorg. p. 474. p. 95 Heind. τὰ σώματα τὰ καλὰ οὐχὶ — λέγεις καλὰ εἶναι — ἢ κατὰ ἡδονήν τινα, ἐὰν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν ποιῇ τοὺς θεωροῦντας. Idem Cratyl. p. 416. C. p. 111 Heind. (quem locum supra attigimus in *Praeparat.*) Οὐκοῦν τὸ καλοῦν τὰ πράγματα καὶ τὸ καλὸν ταὐτόν ἐστι τοῦτο, διάνοια; Eum locum exprimens Hermias ad Phaedrum p. 65. ipso Plotiniano verbo utitur: φίλον γὰρ τὸ καλὸν (Proverbium), κλητικὸν ὂν εἰς ἑαυτὸ καὶ ἐπιστρεπτικόν· διὸ καὶ καλὸν λέγεται παρὰ τὸ καλεῖν εἰς ἑαυτὸ τοὺς ἐρῶντας. Extrema iisdem fere verbis profert Dionysius qui fertur Areopagita de divin. nominib. IV. 7. Quas etymologias non equidem moror. Verbi Platonici elegantiam sectatus est Petronius Satyric. cap. 132. pag. 626 Burm.: „Ipsâ corporis pulchritudine *me ad se vo-*

cante trahebat (trahebar) ad Venerem." Ultima congruunt Plotiniano καὶ ἕλκει, de quo infra ad pag. 64. E.

Pag. 50. p. 6. D. — ἐπιβάθρᾳ αὐτῷ χρώμενοι, „refertur ad Platonis ἐπαναβαθμοῖς χρώμενον Sympos. p. 331. c. Themistius Orat. XIII. p. 172. D. eadem tractans dixit ἀναβασμῷ. Clemens Alex. Strom. V. p. 611. D. ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν. Synesius Dione p. 42. A. ἀναβασμῷ χρήσῃ. Sic enim V. L. marginis et Thomas Mag. V. ἀναβασμός, vulgo ἀναβιβασμῷ. Alii in hoc argumento ἐπιβάθραν posuerunt, v. c. Origenes c. Cels. VII. p. 725. D. οἱονεὶ ἐπιβάθρᾳ χρήσασθαι αὐτοῖς πρὸς τὴν κατανόησιν τῆς τῶν νοητῶν φύσεως. Similiter Jamblichus vit. Pythag. 119. Alia ad Plutarchum, vit. 273. A. *D. W.*"

Quod tres codd. habent ἐπὶ βάθρᾳ, errarunt librarii cogitantes, ut videtur, de βάθρᾳ. Et potest vitii ortum declarare hic locus Joh. Lydi de magistrat. Rom. I. 3. p. 14. ubi Rex dicitur: — ψήφῳ ἐπιλεγμένος ἐπὶ βάθραν τινὰ ὥσπερ καὶ κρηπῖδα κ. τ. λ. Librariorum confusiones in vocibus ἐπιβάθρα, ἀποβάθρα, ἀναβάθρα docte notavit Dorvillius ad Chariton. p. 565 Lips. Proprium vocis ἐπιβαθρ. usum itemque tralatum notavit Suidas I. p. 808 Kust. Polybianos locos laudans. vid. Polyb. III. 24. 14. XVI. 29. 2. cf. Spanh. ad Julian. p. 192. Uno Polybii loco ap. Suid. pluralis additum habet pluralem ἀφορμάς. Singulari singularem πάροδον addit Artemidorus Oneirocrit. III. Procem.

p. 261 Reiff. θέειν Joh. Lydus de mensib. p. 105 ἡ δυὰς ὡς θέουσα τινὰ καὶ ἐπιβαίνουσα τῷ ἀριθμῷ ἐπιδοῦσα. — Sed uberiora exspectamus ad Plutarchi l. l. a Wyttenbachio, qui idem Plotiniani loci fontem reclusit.

Pag. 50. p. 6. D. λέγεται μὲν δὴ κυρίως πάντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν. „Tradunt enim ferme omnes" *Ficinus.* Infra p. 53. E. καὶ πάσχουσιν αἱ ψυχαὶ — πᾶσαι μὲν, ὡς εἰπεῖν, μᾶλλον μέντοι κ. τ. λ. „omnes quidem, *ut ita dicam*" *Ficin.* Utrobique recte, neque potest de hujus locutionis vi dubitari; confer, ne plura, Sturzii Lex. Xenoph. II. p. 62. Similiter πάντες vel οὐδὲν jungitur locutioni ὡς ἔπος εἰπεῖν, quam pro eâdem habet Scholiastes Platon. pag. 46 Ruhnken. Quam in rem nuper disputarunt F. A. Wolfius ad Demosthen. Leptin. pag. 351. Heindorf. ad Platon. Hipp. maj. pag. 132. Quem sequitur Buttmannus ad Platonis dialogg. quatuor pag. 239. Hujus tamen ratio haud scio, an non in singulos locos cadat, velut in hunc Platonicum Conviv. VI. 7. 8. p. 22 Wolf. καὶ μαχόμενοί γ' ἂν οἱ τοιοῦτοι μετ' ἀλλήλων (μετ' ἀλλήλων οἱ τοιοῦτοι Excerpta in Cod. Darmstad.) νικῷεν ἂν, ὀλίγοι ὄντες, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντας ἀνθρώπους, ubi, si quid video, optime Morgensternius (in censurâ Stollberg. interpretat. Diall. Platonn. p. 24.): *ut diserte, s. haud dissimulanter, s. palam simpliciterque dicam.* In Alcibiade priori (p. 105. c. p. 117 Buttm. — εἰ μὴ ἐμπλήσεις τοῦ σοῦ ὀνόματος καὶ τῆς σῆς δυνάμεως

πάντας, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνθρώπους) favet Schleiermacheri interpretationi Grammaticus mscr. qui ita: ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀντὶ τοῦ ὡς ἐν ὀλίγῳ εἰπεῖν ἢ γνώμην συντόμως· τοῦτο γὰρ ὡς ἂν εἴποι τις εἰς παροιμίαν ἔπεσεν. Neque debet haec altera locutio uno eodemque modo ubique accipi nec verti. Sed haec ὡς ἐν παρόδῳ.

Pag. 50. D. p. 51. A. p. 6. ὡς συμμετρία τῶν μερῶν — κάλλος ποιεῖ. Quod Vindob. habet μελῶν, frequentissima est harum vocum confusio. Hoc loco illud unice verum esse, docebunt loci proxime proferendi in medium.

καὶ ἔστιν αὐτοῖς — ὑπάρχειν punoto finiendum, ut Ficinus, sensus accuratius reddendus: *et harum judicio et ipsi sunt pulcri et reliquae res, si sunt concinni et ad aequalitatem mensurae exacti. D. W.*

Videlicet editio Basileensis comma habet post ὑπάρχειν, editio princeps signum exclamandi. Nos punctum reposuimus, certe repositum voluimus. Interpretationem vel a Wyttenbachio vel a me emendatam, ut ubique, sic hoc loco uncinis inclusam insignioribusque literis descriptam interpretationi Ficini adjecimus.

καὶ ἔστιν αὐτοῖς — τὸ καλοῖς εἶναι. Varians lectio καλὸν nata ex inscitiâ librariorum, qui non assequerentur constructionem. Bene marg. Vatic. Quâ in re non opus est multis exemplis. Aristoteles de Animâ II. 7. p. 30 Sylb, διὸ καὶ οὐχ ὁρᾶται (χρῶμα) ἄνευ φωτός· τοῦτο γὰρ ἦν αὐτῷ τὸ χρώματι εἶναι τὸ κινητικῷ εἶναι τοῦ κατ' ἐνέργειαν

διαφανοῖς. Similis ratio verborum Platonis in Sympos. p. 19 Wolf. — ἀξιομνημονευτέων εἶναι. Quam lectionem, nuper ab Astio tentatam, tuetur Codex Vatic. nr. 229, cujus aliquot excerpta habeo.

Verum quo magis in istâ sententiâ revellendâ immoratur Plotinus, quoque eandem celebratiorem dicit (λέγεται — παρὰ πάντων ὡς εἰπεῖν) hoc diligentius dispiciendum est nobis: quisnam primus quique deinceps auctores fuerint ejus rationis: *pulcritudinem corporis et fortasse etiam animi symmetria*[1] *contineri.* Ac quodammodo possit ex ipso Platone ducta videri ista opinio. Etenim in Convivio p. 196. A. p. 60 Wolf. Agatho, ubi Amoris pulcritudinem dilaudat, ipsius meminit συμμέτρου ἰδέας, et continuo addit χρόας κάλλος. In Philebo autem p. 64 seqq. p. 316 seqq. Bip. in Boni ipsius definitione quaerendâ συμμετρία et κάλλος junctim nominantur itemque ἀλήθεια, ex quo loco et alii profecerunt (quibus nunc addendus est Hermias in Phaedr. p. 88 et 132.) et ipse Proclus suam doctrinam effinxit de tribus monadibus intelligibilibus (vid. supra Praeparat. §. 14 fin.). Est item e Platone repetita haec disputatio, συμμετρίαν, i. e. animi moderationem justamque distributionem esse

1) Licet enim *Vitruvius* III. 1. p. 70 Schneid. *commensum partium* pro συμμετρίᾳ dicat: tamen *Plinii* attendendum judicium est, qui ita H. N. XXXIV. 9. 6. p. 652: *Non habet Latinum nomen symmetria*, ubi cf. Harduin. add. *Junius* de picturâ vett. lib. III. cap. 2. §. 1.

pulcritudinis effectricem, et reddi ab eâ animum pulcrum, vid. supra Proclum περὶ ἑνώσ. κ. κ. pag. 114 seqq. Neque vero necesse est, multis verbis comprobare in ipso Philebo mensuram et pulcritudinem diserte distingui ab ipso Platone (cf. Schleiermacheri Diatrib. in vernac. interpr. II. 3. p. 134). Et, licet locus Platonicus unus et alter eam speciem habeat, ut illuc trahi videatur posse: tamen universorum operum natura et indoles haudquaquam patitur Platoni istam opinionem attribui.[2]

Nec minus *Aristoteles* isti rationi favisse videri possit. Ita enim ille Metaphys. XIII. 3. p. 216 Sylb. τοῦ δὲ καλοῦ μέγιστα εἴδη, τάξις καὶ συμμετρία καὶ τὸ ὡρισμένον, e quo loco profecit *Porphyrius* ap. Proclum in Platon. Tim. p. 111. At idem Aristoteles in Ethic. Nicom. IV. 3. p. 65 rursus corpoream pulcritudinem a symmetriâ distinguit. Etenim ibi: — ὥσπερ, ait, καὶ τὸ κάλλος ἐν μεγάλῳ σώματι. οἱ μικροὶ δ' ἀστεῖοι καὶ σύμμετροι, καλοὶ δ' οὔ. Sed tamen optimus Aristotelis interpres germanusque Peripateticus *Alexander Aphrodisiensis* sententiam a Plotino impugnatam diserte tuetur. Ita enim is in Aristotelis Topic.

2) Similiter *Winckelmannus* in Histor. Artium alio loco (Tom. II. p. 164 seqq. edit. noviss. Dresd.) pulcritudinem negat sine proportione cogitari posse, alio (ibid. p. 52 seqq.) summam pulcritudinem ponit esse in Deo; hoc quidem tamquam germanus Platonicus et Plotinianus etiam, licet Plotini nullam his in rebus mentionem faciat.

p. 124. et ex eo Suidas in κάλλος II. p. 234 Kust. κάλλος συμμετρία (ἐστὶ) τῶν ἀνομοιομερῶν (sic etiam in Suidâ legendum docet Kusterus) ἐν ἡμῖν μερῶν, προσώπου, τραχήλου, χειρῶν, τῶν ἄλλων μερῶν, ἃ ὕστερά ἐστι τῶν πρώτων δυνάμεων. τῷ δὲ αὐτῷ λόγῳ δεικνύοιτο ἡ ἰσχὺς αἱρετωτέρα τοῦ κάλλους. πρῶτα (leg. πρότερα) γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ ἐν ἡμῖν, ἐν οἷς ἡ ἰσχὺς, τῶν ἀνομοιομερῶν, ἐν οἷς τὸ κάλλος κ. τ. λ. Quae lucem accipiunt ex alio libro Alexandri: *Quod virtus ad felic. non suffic.* pag. 252 Sylb. Quem locum cum Kusterus neglexerit, et pleniorem ille tamen pulcritudinis definitionem habeat, ego excerptum praestabo: Enumerantur tria in corpore humano: prima, in quibus valetudo bona inest (scilicet τὰ στοιχεῖα, initia, vulgo elementa); altera, in quibus robur (τὰ ὁμοιομερῆ ἐν ἡμῖν μέρη, ut ossa, nervi, caro); tertia, in quibus pulcritudo (τὰ ἀνομοιομερῆ ἐ. ἡ. μ. sive corporis partes, membra). Atque pulcritudinem explicatius sic ibidem describit: κάλλος, ὅ ἐστιν ἐν τῇ εὐσχημοσύνῃ καὶ συμμετρίᾳ τῶν τρίτων ἤδη καὶ ἀνομοιομερῶν σωμάτων, ἃ καὶ μέρη τοῦ σώματος λέγομεν προσεχῆ. Verum Plotinus ita loquitur, ut ii, quos tangit, *animi* quoque pulcritudinem ad symmetriam quandam revocasse videantur. Atque haec sententia fuit *Stoicorum*. Auctor est Diogenes Laërtius, qui in Zenone, lib. VII. 99. 100. (indeque Suidas II. p. 233 Kust.) ita: καλὸν δὲ λέγουσι (Stoici) τὸ τέλειον ἀγαθὸν, παρὰ τὸ πάντας ἀπέχειν (quod — contineat, vid. Kuhnium) τοὺς ἐπιζητουμένους ἀριθμοὺς ὑπὸ τῆς φύ-

σεως, ἢ τὸ τελείως σύμμετρον (Haec extrema distinctius a me descripta separatim exhibet Suidas). De *numeris*, quos *virtuti* tribuebant Stoici, vid. Menagium ad h. l. Iis se applicant Basilius Magn. in Jesai. cap. 5. p. 505 seq. Κάλλος ψυχῆς, τὸ καθ' ἀρετὴν σύμμετρον. et plenius Isidorus Pelusiota epistol. lib. III. 131. p. 309 A. Ὥσπερ τοῦ σωματικοῦ κάλλους ὅρος ἡ τῶν μελῶν συμμετρία· οὕτω καὶ τοῦ ψυχικοῦ κάλλους ἔσχατος ὅρος, ἡ τῶν ἀρετῶν συμμετρία. Jamque attende mihi illa Plotini in seqq. p. 51. p. 10. D. E. κάλλος — ψυχῆς ἀρετὴ πᾶσα. — οὔ τι ὡς ἀριθμὸς σύμμετρα. Numerorum et symmetriae in pulcri notione mentionem etiam fecit Plutarchus in scitâ admodum eleganteque sententiâ, *de Auditione* p. 45 C. p. 171 Wyttenb. Ὡς ἐν ἔργῳ δὲ παντὶ, τὸ μὲν καλὸν ἐκ πολλῶν οἷον ἀριθμῶν εἰς ἕνα καιρὸν ἡκόντων, ὑπὸ συμμετρίας τινὸς καὶ ἁρμονίας ἐπιτελεῖται· τὸ δ' αἰσχρὸν ἐξ ἑνὸς τοῦ τυχόντος ἐλλείποντος, ἢ προσόντος ἀτόπως, εὐθὺς ἑτοίμην ἔχει τὴν γένεσιν κ. τ. λ.

At Stoicorum principem *Chrysippum* Plotino, cum haec scriberet, inprimis obversatum, dubitare nos non sinit locus *Galeni*, isque primarius, quem integrum adscribam. Legitur autem in libro de *Hippocratis et Platon. placit.* lib. V. cap. 3. pag. 161 seq. ed. Charter. „Chrysippus confudit animae sanitatem et pulcritudinem; in corpore quidem eadem ille subtiliter distinxit: — τὴν μὲν ὑγίειαν τῶν στοιχείων ἐν συμμετρίᾳ θέμενος, τὸ δὲ κάλλος ἐν τῇ τῶν μορίων. ἐδήλωσε γὰρ σαφῶς

τοῦτο διὰ τῆς προγεγραμμένης ὀλίγον ἔμπροσθεν ῥήσεως, ἐν ᾗ τὴν μὲν ὑγίειαν τοῦ σώματος ἐν θερμοῖς καὶ ψυχροῖς, καὶ ξηροῖς καὶ ὑγροῖς συμμετρίαν εἶναί φησιν, ἅπερ δὴ στοιχεῖα δηλονότι τῶν σωμάτων ἐστίν. τὸ δὲ κάλλος οὐκ ἐν τῇ τῶν στοιχείων, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν μορίων συμμετρίᾳ συνίστασθαι νομίζει, δακτύλου πρὸς δάκτυλον δηλονότι, καὶ συμπάντων αὐτῶν πρός τε μετακάρπιον καὶ καρπὸν, καὶ τούτων πρὸς πῆχυν, καὶ πήχεως πρὸς βραχίονα, καὶ πάντων πρὸς πάντα, καθάπερ ἐν τῷ Πολυκλείτου κανόνι γέγραπται.[3] πάσας γὰρ ἐκδιδάξας ἡμᾶς ἐν ἐκείνῳ τῷ συγγράμματι τὰς συμμετρίας τοῦ σώματος ὁ Πολύκλειτος, ἔργῳ τὸν λόγον ἐβεβαίωσε, δημιουργήσας ἀνδριάντα κατὰ τὰ τοῦ λόγου προστάγματα, καὶ καλέσας δὴ καὶ αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα, καθάπερ καὶ τὸ σύγγραμμα, κανόνα. τὸ μὲν δὴ κάλλος τοῦ σώματος ἐν τῇ τῶν μορίων συμμετρίᾳ κατὰ πάντας ἰατροὺς καὶ φιλοσόφους ἐστίν. Haec, nemo non videt, commentarii usum praestare loco nostro. Indidem efficitur illud: *habere eam sententiam, qua corporeae pulcritudinis* caussa symmetria ponitur, ipsum *Polycletum* quo-

3) De symmetria haud pauci scripserant, vid. Philostratus junior in praefat. Imagg. p. 862. ibiq. Olear. De Polycleti canone non est, quod moneam post ea quae Junius de pictur. Vett. III. 2. Winckelmannus in Hist. Art. II. p. 164 ed. noviss. Dresd. et Boettigerus in libello, qui inscribitur: *Andeutungen* p. 119 seq. e veteribus exhibuerunt.

dummodo *inventorem*, *eandemque Stoicorum principi placuisse Chrysippo*, ut videtur, in libris *de Pulcritudine*, et *plurimis deinceps cum medicis tum philosophis aliis*. De quibus nunc, quoad ejus fieri brevissime potest, videndum erit.

Cicero Tusculan. Disputt. IV. 13. (cf. locum geminum Offic. I. 28. 5.): „Et ut corporis est quaedam *apta figura membrorum cum coloris quâdam suavitate, ea quae dicitur pulchritudo*: sic in *animo* opinionum judiciorumque aequabilitas et constantia, cum firmitate quâdam et stabilitate, virtutem subsequens, aut virtutis vim ipsam continens *pulchritudo* vocatur." Quae ad Stoicam rationem accedunt proxime vid. Davis. ad eum locum ibiq. laudatum Stobaeum Eclogg. ethic. pag. 168. ὥσπερ τε τὸ κάλλος τοῦ σώματός ἐστι συμμετρία τῶν μελῶν καθεστώτων αὐτῷ πρός ἄλληλά τε καὶ πρὸς τὸ ὅλον· οὕτω καὶ τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος ἐστὶ συμμετρία τοῦ λόγου καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ πρὸς ὅλον τε αὐτοῦ καὶ πρὸς ἄλληλα. Quorum verborum partim plane congruunt Plotinianis loco nostro. Clemens Alex. Paedagog. III. p. 291 Potter. — καὶ τὸ σωματικὸν κάλλος ἠσκήσθω, συμμετρία μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας. Philo de vit. Mosis 3. aliquanto auctius — ἐν συμμετρίᾳ μερῶν εὐχροίᾳ τε καὶ εὐσαρκίᾳ κεῖται. — Basilius Magnus comment. in Jesaj. V. p. 505 A. B. edit. Garner. τὸ δὲ αἰσθητὸν κάλλος τίνι τῶν ὀφθαλμοὺς ἐχόντων οὐκ εὔγνωστον; ὅτι ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα τῶν μερῶν (Editt. et cod. Reg. μελῶν) συμμετρίᾳ μετὰ τῆς ἐπιφαινομένης εὐχροίας αὐτομάτῳ τινὶ καὶ φυ-

σώματι ὅλῳ προσφυομένου καὶ τοῖς ἐπιτυγχάνουσι τινος. Idem in Psalm. XLIV. p. 163 E. κάλλος δέ ἐστι τὸ ἐν τῇ συνθέσει τῶν μελῶν εὐάρμοστον, ἐπανθοῦσαν αὐτῷ τὴν χάριν ἔχον. Fortasse legendum τὴν χρόαν ἔχον, nisi malis Plotinianum locum alium huc arcessere, quem mox dabimus. Eadem in definitionis quasi quandam formam redigit Gregorius Nyssen. Orat. de Animâ Tom. II. p. 97. Ἡ συμμετρία τῶν μελῶν μετὰ τῆς εὐχροίας τὸ κάλλος ἐστὶ τοῦ σώματος. Himerius Orat. XIV. 13. p. 612. de animâ bonae indolis et congruente corporis formâ, cum alia profert tum hoc: — πρόσωπον ἐμβριθὲς, μελῶν συμμετρίαν ἀληθῆ· ὃ δὴ κάλλος σοφῶν παῖδες ἐπονομάζουσιν. Scholiastes Theocriti ad Idyll. VIII. 72. — κάλλος γάρ ἐστι συμμετρία μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας. Quae eadem fere habet Eustathius ad Iliad. III. vs. 48. p. 289 Basil. Et de turpitudine contra similiter Hermias in Platon. Phaedr. p. 88. πᾶσα ἀσυμμετρία αἴσχους ποιητική. Aurelius quoque *Augustinus* cum universe in pulcritudine explicandâ plurimum tribuit commensui partium concentuique (vid. ejus locum primarium *de Musicâ* lib. VI. 38. p. 531 C. D. Paris. et cf. eundem *de verâ Relig.* cap. 32. p. 768 F. seq. p. 775 D. E.): tum in *epistolâ ad Nebridium* 3. p. 5. itemque *de Civit. Dei* XXII. 19. p. 682 A. iisdem plane verbis, quibus Plotinus hâc in re utitur: „Quid laudant in corpore? nihil aliud video, quam pulcritudinem. *Quid est corporis pulcritudo? Congruentia partium cum quâdam coloris suavitate.*" Quorum extrema e Cicerone l. l. fluxerunt.

Sed idem Augustinus ut alibi sic hoc quoque loco Plotinum ante oculos habuisse videtur. Quod ipsum me ita movet, ut μερῶν in Plotino verius putem quam μελῶν. Est etiam magis generale, et generalia hic sectatur Plotinus. Quocirca nec utrumque est ponendum in textu μελῶν καὶ μερῶν, quod nec codices agnoscunt nec Ficinus.

Eadem fere ad *pulcritudinem in oratione* (κάλλος ἐν λόγῳ) traduxerunt Rhetores: Dionysius Halicarn. de Art. rhetor. Tom. VI. p. 361 Reisk. p. 291 Sylb. ἀλλ' εἶναι τὸν λόγον ἐοικότα σώματι κ. τ. λ. Nolo enim plura describere. Sententia fluxit ex Platonis Phaedro p. 264 C. p. 308 Heind. [illegible] eadem fere verba adhibuit Hermogenes περὶ ἰδ. I, 12. p. 361 Laur. quae supra in pulcro corpore definiendo tantopere frequentata vidimus: ἐπειδὴ γὰρ καθόλου τὸ κάλλος ἐστὶ συμμετρία μελῶν καὶ μερῶν μετ' εὐχροίας κ. τ. λ. ubi continuo ex Cod. Darmst. legendum est εἰ μέλλοι καλὸς ὁρᾶσθαι pro εἰ μέλλοι, quod Laurentii etiam editionem obsidet. Hermogenis autem loco junge Longinum de Sublim. sect. 40.

Jam, si quaeris, quam tandem pulcritudinis caussam superiorem ponat symmetria Plotinus: et sequentia hujus libri plura eam in rem habent, et vero pauciorum verborum ambitu exhibet is locus, quo docet superiorem symmetria esse eam gratiam, quae, tanquam ex primo fonte, e summo Bono fluxerit. p. 715. cap. 22. A. B. — *ἐὰν δὲ μείνῃ ἐν τῷ (ἡ ψυχὴ), καλὰ μὲν καὶ σεμνὰ θεᾶται· οὔπω μὴν, ὃ ζητεῖ, πάντη ἔχει. οἷον γὰρ προσώπῳ πελάζει,*

καλῷ μὲν, οὔπω δὲ ὄψιν κινεῖν δυναμένῳ, ᾧ μήπω ἐπιτρέχει χάρις ἐπιθέουσα τῷ κάλλει. διὸ καὶ ἐνταῦθα φατέον μᾶλλον τὸ κάλλος, τὸ ἐπὶ τῇ συμμετρίᾳ ἐπιλαμπόμενον, ἢ τὴν συμμετρίαν εἶναι, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐράσμιον. Διὰ τί γὰρ ἐπὶ μὲν ζῶντος προσώπου μᾶλλον τὸ φέγγος τοῦ καλοῦ, ἴχνος δὲ ἐπὶ τεθνηκότος, καὶ μήπω τοῦ προσώπου τοῖς σαρξὶ καὶ ταῖς συμμετρίαις μεμαρασμένου [4]. καὶ τῶν ἀγαλμάτων δὲ τὰ ζωτικώτερα καλλίω, κἂν συμμετρότερα τὰ ἕτερα ᾖ. καὶ αἰσχίων ζῶν καλλίων τοῦ ἐν ἀγάλματι καλοῦ. ἢ ὅτι τόδι (leg. τόδε) ἐφετὸν μᾶλλον, τοῦτο δ' ὅτι ψυχὴν ἔχει· τοῦτο δ' ὅτι ἀγαθοῦ ἀμηγέπη φωτὶ κέχρωσται, καὶ χρωσθεῖσα ἐγήγερται καὶ ἀνακεκούφισται, καὶ ἀνακουφίζει ὃ ἔχει, καὶ ὡς οἷόν τε αὐτῷ ἀγαθοποιεῖ αὐτὸ καὶ ἐγείρει; Hinc profecit Hermias in Phaedr. p. 132. Caeterum nostro loco junge alios Plotinianos, ut p. 721 seq.

Pag. 51. p. 6 A. τῆς εὐχροίας. Hippocrat. Coac. Praen. II. p. 127 ed. Foes. εὐχροίῃ προσώπου bene colorata facie. εὔχρως in Xenoph. Rep. La-

4) Sic correxi, ex aliquot libris meis et Ficino, vulgatum μεμερισμένου, cf. Thucyd. II. 49. ibiq. Scholiast. Isocrat. ad Demonic. p. 2 ed. Lang. Interprett. ad Alciphron. I. p. 208. II. p. 268. et ipsum Plotinum p. 725 A. Isidorus Pelusiota Epist. lib. V. 3. p. 554 A. Εἰ ὁ πλοῦτος καὶ τὸ κάλλος, καὶ ἡ ῥώμη — καὶ πάντα τὰ δοκοῦντα εἶναι καλὰ, θᾶττον μαραίνεται καὶ καπνοῦ δίκην διαλύεται.

ced. V. 8, ita usurpatur, ut simpliciter ei opponatur αἰσχρὸς turpis, deformis. Ad universum locum nostr. cf. Plato Phileb. p. 51 d. p. 291 Bip. De εὐχροίας aestimatione egregius locus est Ionis ap. Athen. XIII. 604. p. 185 Schweigh. ubi Sophocles poëta docte dijudicat, quid pictori hâc in parte quidve poëtae liceat. Et loco adhibebis Huschkii Analecta critica p. 20 seqq.

Pag. 51. p. 6 A. τὸ, τε ὅλον ἔσται καλὸν αὐτοῖς· τὰ δὲ μέρη ἕκαστα κ. τ. λ. Sic interpungendum erat, licet punctum post αὐτοῖς exstet etiam in edit. princ. Ad sententiam cf. Ciceron. Academ. I. 5. ubi Varro: „Corporis alia ponebant (veteres Graecorum philosophi) esse in toto, alia in partibus: valetudinem, vires, *pulchritudinem in toto*: in partibus autem sensus integros et praestantiam aliquam partium singularum." Mox: πρὸς — τὸ ὅλον συντελοῦντα. Hoc sensu εἰς adjecit Longinus de Sublim. sect. 39. 1. — τῶν συντελουσῶν εἰς τὸ ὕψος. cf. Pearc. ibid. ad sect. 8. 4. πρὸς est in Polyb. I. 35. 1. πολλὰ πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ βίου συντελέσοντα, uti quidem Reiskius et Schweigh. corrigunt pro συντελεσθέντα, quos vid. in Annott. Ficinus non vertit illud ἵνα καλὸν ᾖ. Cum tamen in codd. legatur, supplevi interpretationem.

Pag. 51. p. 8 B. οὐκ ἐκ συμμ. ἐχ. τ. κ. Insere καὶ ex codd. pluribus et Ficino.

Pag. 51. p. 8 B. ἡ ἄστρα ὁρᾶσθαι τῷ καλῷ. „f. leg. πῶς καλά, *astra adspectu quomodo pulcra sunt, D. W.*"

Ficinus vertit *siderumque spectaculum*; neque in codicibus video quidquam praesidii. Ego conjeceram — τῷ καλά, *quánam re astra sunt pulcra?* Plato in Phaedr. pag. 221. Heind. τῷ δὴ τὸν ἐρῶντά τε καὶ μὴ κρινοῦμεν, ubi vide Heindorfium. Ad rem cf. Ciceronem in Hortensio ap. Nonium in *spectare* (fragg. philos. p. 312 Bip.), ubi ita: „coeli signorum admirabilem ordinem *insatiabilemque pulchritudinem* magis spectant." Caeterum illa χρυσὸς — καλὸν — νυκτὸς ἡ ἀστραπή admonent quodammodo *Pindarici* exordii Olymp. I. quod adscribi non est necesse.

Pag. 51. p. 8. B. ἐπί τε φωνῶν — ἑκάστου φθόγγου. Operarum Basil. vitium *totus quilibet* pro *tonus* ex ed. princ. emendavi, ut plura; quod semel monitum volo. Tonum (φθόγγον) sic definit Aristoxenus Element. harm. lib. I. p. 15. φωνῆς πτῶσις ἐπὶ μίαν τάσιν ἐστὶν ὁ φθόγγος. Quae eadem fere habet Sextus. Plura dabit ex vett. Musicc. Anastasius Georgiades in πραγμ. περὶ τῆς τῶν Ἑλλην. Στοιχ. Ἐκφωνήσεως Paris 1812. p. 416.

Pag. 51. p. 8. C. — καὶ τοὺς λόγους τοὺς καλούς. Plato Conviv. p. 210 d. p. 91 Wolf. μετὰ δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα — καὶ θεωρῶν πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους. Lucianus Charidem. p. 273 Bip. ἢ πῶς τὸ ἐν λόγοις καλὸν σώζοιτο κάλλιον. Unde facile evincitur quam levis sit lectio τοὺς ἄλλους. vid. var. lect.

Pag. 61. p. 8 C. εἰ δὲ δὴ — τὸ σύμμετρον καὶ ἐπ' αὐτῶν αἰτιῷντο. Recte Ficinus: — *in caussâ pulchritudinis assignaverint.* Est enim vocabulum μέσον, et hâc ipsâ sententiâ, ut sit *in caussâ esse dico*, saepius usurpat αἰτιῶμαι Plato. Sic in Phaedone p. 67 Wytt. p. 183 Heind. οὐδέ τινας ἐπαιτιώμενον — ἀέρας δὲ αἰτιώμενον, ubi Wyttenb. vertit: „neque ullas caussas ab eâ (mente) repetentem — sed ab aëre caussas ducentem.“ cf. ibidem sequentia. In Phaedro p. 262 D. p. 303 Heind. καὶ ἔγωγε, ὦ Φαῖδρε, αἰτιῶμαι τοὺς ἐντοπίους θεούς, ubi Hermias p. 185 Ast. rectè interpretatur (πάντα) εἰς τοὺς θεοὺς ἀνάγει, est enim: „hoc geniis loci acceptum refero.“ Nec aliter αἰτιάσασθαι accipiendum ibid. pag. 231 B. pag. 201 Heind. praecedit προφασίζεσθαι et ὑπολογίζεσθαι. Vulgo autem male vertitur. Adde p. 253. p. 271 Heind. et cf. Aristotel. Polit. VII. 12. Utramque verbi potestatem unâ eâdemque periodo eleganter junxit Aristides Orat. Platon. II. p. 127 Jebb. ubi ita de Diotimâ: — ὥσπερ Διοτίμα δέκα ἔτη τῆς νόσου δυνηθεῖσα ἀναβαλέσθαι τῇ πόλει εἰς εὐεργησίας μέρος οἶμαι κατέθετο, καὶ οὐδεὶς ἐκείνην αἰτιᾶται τῶν ὕστερον συμβάντων· ἀλλὰ τοῦ μὲν μὴ πρότερον συμβῆναι, πάντες ἂν εἰκότως, τοῦ δὲ ὅλως οὐδεὶς κ. τ. λ. Respexit locum notissimum Platonis in Convivio cap. 23. p. 71 Wolfii.

Pag. 61. p. 10 D. τὴν δικαιοσύνην εἶναι εὐήθειαν, „est apud Platonem Rep. I. p. 418 E. et

antecedens τὴν σωφροσύνην ἠλιθιότητα εἶναι videor mihi apud eundem legisse. *D. W.*« —

Ita habet Platonis locus (pag. 348 c. Stephan. pag. 191 Bipontin.): — Οὐκοῦν τὴν μὲν δικαιοσύνην, ἀρετὴν (λέγεις), τὴν δὲ ἀδικίαν, κακίαν; Εἰκός γ', ἔφη, ὦ ἥδιστε. ἐπειδή καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῖν, δικαιοσύνην δὲ οὔ. Ἀλλὰ τί μήν; Τοὐναντίον, ἦ δ' ὅς. Ἦ τὴν δικαιοσύνην, κακίαν; Οὐκ· ἀλλὰ πάνυ γενναίαν εὐήθειαν. Τὴν ἀδικίαν ἄρα κακοήθειαν καλεῖς; Οὔκ· ἀλλ' εὐβουλίαν, ἔφη. Eodem exemplo utitur Proclus in Platon. Tim. p. 344. οἷον τὸ τὴν δικαιοσύνην εὐήθειαν εἶναι, καὶ τὴν ἀδικίαν σοφίαν. Caeterum illa τὴν σωφροσύνην ἠλιθιότητα εἶναι κ. τ. λ. admonent nos gravissimi loci Thucydidei III. 82. de insigni istâ per Graeciam factâ loquendi mutatione, ubi et alia plurima et illud: τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος, ἀνδρία φιλέταιρος ἐνομίσθη. μέλλησις δὲ προμηθὴς, δειλία εὐπρεπής. τὸ δὲ σῶφρον, τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα. Ubi τὸ σῶφρον pro ἡ σωφροσύνη Thucydideo more, explicante etiam Scholiastâ. Adde Xenophont. Anabas. II. 6. 22. de Menone Thessalo: τὸ δὲ ἁπλοῦν τε καὶ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ εἶναι.

Pag. 51. p. 10 E. καὶ κάλλος ἀληθινώτερον ἢ τὰ πρόσθεν. Lectio cod. Cizensis ἢ τὰ πάθη videtur ex scribendi compendio nata. Mox ἀλλὰ πῶς σύμμετρα; Ficinus videri possit legisse συμμετρία. Sed tamen, ut saepius, sententiam magis quam verba videtur esse secutus. Plurali ratio ut

constet, ex ipsâ sententiâ intelligendum est κάλλη. — Deinde οὔτε — ὡς μεγέθη, οὔτε ὡς ἀριθμὸς σύμμετρα: ad Stoicos notandos pertinere, supra monui ad p. 50 D. 51 A.

Pag. 51. p. 10 E. πλειόνων μερῶν τῆς ψυχῆς ὄντων, ex decreto Platonis. Galenus de Hippocr. et Platon. placit. VI. 2. p. 182 Charter. καὶ γὰρ εἴδη καὶ μέρη ψυχῆς ὀρθῶς ἄν τις ὀνομάζοι τὸ λογιστικὸν, καὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν. Cf. Ciceron. Tusculan. I. 10. Academ. II. 39. ubi plura dabit Davisius, quibus ego ex hâc philosophorum, quos tractamus, familiâ aliquot locos adjiciam. Vid. igitur ipsius Plotini locum classicum in libro de essentiâ animae p. 360 seqq. Basil. Porphyrii fragm. ex opere de virib. animae in Stob. Eclogg. Tom. I. p. 834 seqq. Heer. Jamblichum in libris de animâ ap. eundem I. p. 876. Proclum in Platonis Rempubl. p. 407 seqq. et eundem supra pag. 114. cf. *Praeparat.* §. 11.

Pag. 51. p. 10 E. ἐν ποίῳ γὰρ λόγῳ ἢ ἡ σύνθεσις. Quod a plurr. codd. abest h. l. ἢ, illud nec Ficinus in suis videtur offendisse.

Ibid. σύνθεσις ἢ ἡ κρᾶσις „confer Plotini Disp. περὶ τῆς δι' ὅλων κράσεως. [*de permistione per tota*, qui liber est septimus Enneadis secundae p. 184 — 187 Basil.] Divisio veterum de compositione corporum a nobis tractatur ad Plutarchi Mor. p. 142 D. *D. W.*"

Pag. 51. p. 40 E. τοῦ [illegible] De unitate mentis vid. supra Proclum περὶ [illegible] καὶ κακ. p. 86 et p. 91, ubi νοῦς [illegible] dicitur ἓν et μονοειδής, et quae ibi laudavimus [illegible]

Cap. II. p. 51. pag. 42 E. *Argumentum capitis secundi auctore Ficino*: Pulchritudo in corporibus est absoluta perfectio gratiaque formae praecipue, quae et materiae formisque, in ea aliis dominatur, et expeditam artis rationisque divinae victoriam super materiam refert, et ipsa perspicue repraesentat ideam. *Caput secundum* scrutatur, quid ipsa sit in corporibus pulchritudo; asseritque esse aliquid primo aspectu prompte se offerens. Cum enim pulchritudo et in mundo intelligibili formarum intelligibilium forma sit, et in corpore similiter sit forma formarum: merito et illic intellectum et hic visum primo ac promptissime movet. Quod Plato testatur in Phaedro. Subdit Plotinus: animum vehementer et respuere turpe, et adsciscere pulchrum: nec injuria. Turpitudo enim est tetra quaedam mali facies, pulchritudo vero facies blanda boni. Praeterea rationalis anima proxime pendet ex mente divina; et pulchritudinis ideam sibi illinc impressam servat intus. Cui quidem congruit, tanquam sibi patrique cognatum libenter amplectitur. Congruit autem ea in corporibus forma, quae ad ipsam ideae normam ad amussim composita est: dum ratio seminalis, quae in naturâ est corporum formatrice, materiae

plurimum dominatur, formamque in eâ reddit materialem quidem minime: maxime vero formalem. Profecto, quemadmodum accipimus ex Timaeo: intellectus ipse divinus pater est formarum: materia mater. Sed ratio somesque formarum in naturâ vigens rite paternum semen et efficax nominari potest: forma vero inde genita proles. Formositas autem nihil aliud est, quam ipsa prolis hujus indoles, expressius referens patris effigiem: deformitas contra, tum deficientis formae dissimilitudo quaedam ad patris formam, tum ipsa materia defectus hujus origo; praesertim quando casu quodam impediente subjectum a ratione formante minime superatur, id est, formantis actum vel non sustinet, vel ineptissime suscipit. Proinde in quolibet elemento, etsi formae accidentales sunt multae, una tamen est forma substantialis atque praecipua. Similiter in rebus mixtis, ceu lapidibus atque metallis, si plures formae substantiales sunt virtute, una tamen principalis actu est atque communis. Sic in plantis et animalibus: si multae in singulis formae substantiales sint actu quodam; una tamen est actu praecipuo pluribus imperans. Ubique vero formositas est absoluta quaedam perfectio, sive gratia, et quasi flos quidam ipsius formae praecipue formis aliis dominantis. Est itaque divinum et imperiosum aliquid, quia et imperium regnantis formae significat, et artis rationisque divinae victoriam refert super materiam, et ipsam perspicue repraesentat ideam." *Ficinus.*

Pag. 51. p. 12 E. — ἀναλαβόντες. Plato Hipp. maj. p. 288 A / p. 140 Heind. φέρε δή, ὦ Ἱππία, πρὸς ἐμαυτὸν ἀναλάβω, ὃ λέγεις.

Pag. 51. p. 12 E καὶ βολῇ τῇ πρώτῃ. „primo intuitu" *Ficin.* Sic saepissime βολή et βολαί, addito nonnumquam ὀφθαλμῶν sive ὀμμάτων. Vid. Spanhem. ad Julian. Caes. p. 309 B. Reitz. ad Luciani Amor. p. 598 seq. Bip. Wyttenbach. epist. crit. p. 265 ed. Lips. Irmisch ad Herodian. Tom. I. p. 254. Wagner. ad Alciphron. III. 1. p. 5. et Boissonad. ad Philostrat. Heroic. p. 547 seq.

Pag. 51. p. 12 F. καὶ ἡ ψυχὴ ὥςπερ συνεῖσα λέγει. „Sic et cod. Vossian. Si vera est lectio, accipiam, *anima illud intelligens dixit pulcrum esse.* Ficinus vertens *apprehendens* aliud aut legisse aut legere voluisse videtur. Forte legendum χαίρει *D. W.*"

Lubet huic conjecturae patrocinium fortasse quaeri possit ex Platonis Gorg. p. 474 D. p. 95 Heind. ἐὰν τὰ σώματα ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν ποιῇ τοὺς θεωροῦντας, itemque e Symposii loco proxime laudando, nec minus e contextu (oppositum enim videtur infra ἀνίλλεται): tamen, quoniam Plotinus h. l. simul Cratylum Platonicum (loco supra jam citato, p. 416 B — D. p. 109 seqq. Heind.) respexisse videtur, ubi cum de pulcri gratiâ tum de *appellatione* disputatur — ἃ δὲ καλὰ φάσκοντες εἶναι ἀσπαζόμεθα — et codd.

etiam ad unum omnes in vulgatâ persistunt; altera Wyttenbachii ratio mihi potior videtur.

Pag. 61. p. 12 F. ἀνίλλεται — ἀλλοτριουμένη. „Cod. Vossian. ut margo. [vid. var. lect.] Quâ in lectione ea quae praecedunt verbum ἀνίλλεται sunt quidem scholion. Usus est eodem [verbo ἀνίλλεσθαι] Porphyrius in vitâ Plotini p. 116 edit. Fabric. et videndus Ruhnken. ad Timaeum p. 35. *D. W.*"

Vid. var. lect. unde intelligitur, codicum partim non agnoscere illud καθυπηκρ. — — ἀπαξιοῖ, partim in marginem rejicere. Nec Ficinus in suis libris offendit. Vertit enim: „et vero in turpe incidens, sese recipit, et velut abhorrens ob discordiam respuit ut alienum." Fluxit autem scholion ex iisdem fontibus unde Suidas haec habet: Ἀνιλλομένη· Καθυποκρινομένη. κυρίως δὲ ἀνίλλεσθαι τὸ ἀπαξιοῦν. Quae eadem leguntur in Zonar. Lex. Gr. ubi codex A habet: ἐπαξιοῦν. Respexit autem Plotinus Platonis haec in Conviv. p. 207 D. p. 83 Wolf. (coll. p. 209 B. p. 88 Wolf.) διὰ ταῦτα, ὅταν μὲν καλῷ προσπελάζῃ τὸ κυοῦν, ἵλεών τε γίγνεται, καὶ εὐφραινόμενον διαχεῖται, — ὅταν δὲ αἰσχρῷ, σκυθρωπόν τε καὶ λυπούμενον, ξυσπειρᾶται, καὶ ἀποτρέπεται, καὶ ἀνείλλεται κ. τ. λ. Forma, quâ Plotinus utitur, ἀνίλλεται nec minus Attica est; vid. Ruhnk. l. l. adde eundem et T. Hemsterhusium ibid. p. 68 seqq. item Valckenarium ad Theocriti Adoniaz. p. 248 seq. de universo hoc verborum genere doctissime disputantes.

Pag. 51. p. 12 F. καὶ ἀνανεύειν ἐπ' αὐτοῦ. Hoc esset: *in eo, sive quod hac attinet.* Nisi malis jungens cum οὐ συμφωνοῦσα. Sed haud dubie vera lectio plurr. codd. ἀπ' αὐτοῦ, ita ut haec: καὶ ἀνανεύει ἀπ' αὐτοῦ οὐ συμφωνοῦσα, καὶ ἀλλοτριουμένη respondeant antecedentibus: καὶ οἷον συναρμόττεται. Atque huc facit Hesychius I. p. 332. Ἀνανεύει· οὐ συντίθεται πρὸς τι. Cf. eundem in ἀναδῦναι p. 320. ibiq. Interprett. Est igitur h. l. *negat anima sibi quidquam commune esse cum turpi.*

Ad sententiam totius loci cf. Platonis Lysid. p. 216 c. p. 36 Heind. καὶ κινδυνεύει, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παροιμίαν τὸ καλὸν φίλον εἶναι. Ei proverbio adhibe Muretum Varr. Lectt. IV. 4. ibiq. laudatum Theognidem vs. 15, ubi ejus origo ad Musas Gratiasque refertur; Erasmi Adagg. p. 31. 49. 254. Barnes. ad Euripid. Bacch. 679. 899. Valckenaer. ad Phoeniss. vs. 821 seqq. Eodem proverbio abutitur Hermias ad Platon. Phaedr. p. 65. in male sanâ explicatione verborum ὦ φίλε. Aliorum locorum, cum hoc Plotiniano congruentium, fons in illâ pulcritudinis laudatione est, quae legitur in Isocratis encomio Helenae cap. 25 seq. p. 355 seq. Lang. Unde Lucianus in Charidemo IX. p. 291 Bip. Καλοὺς δ' οὐ μόνον φθονοῦμεν τῆς ὥρας, ἀλλ' αὐθίς τε ἰδόντες ἁλισκόμεθα, ὑπεραγαπῶμέν τε κ. τ. λ. adde p. 293. Stobaeus Sermon. 63. p. 407 seq. loco longiore, unde haec excerpam: — τὸ δὲ κάλλος οὐχ οἷόν τε λαθεῖν. ἅμα γὰρ τῷ ἔχοντι φαίνεται. εἴποι δ' ἄν τις ὅτι καὶ πρότερον. οὕτως ὀξεῖαν αἰσ-

θησιν ἑαυτοῦ παρέχει. Locus est Dionis Chrysostomi Orat. 29. I. p. 539 Reisk. ubi tamen, λανθάνειν. Sed Stobaei lectio praeferenda est alteri, cum proxime praecedat λάθοι. Fugisse videtur editores locus Stobaei, unde et alia nonnulla erui poterunt potiora vulgatis, ut continuo ἔτι δὲ pro εἰ δέ, similiaque, quae praeferat qui calleat dignoscere aera lupinis. Basil. Magn. Homil. in Jesaj. 5. p. 505 B. τὸ κιβδηλὸν κάλλος — εὐτρεπίστῳ τινὶ καὶ φυσικῇ ὕλῃ προσοικειοῦται τοὺς ἐντυγχάνοντας. καὶ μέντοι καὶ τὸ αἰσχρὸν αὐτόθεν ποιεῖ ἀποστροφὴν τοῖς ὁρῶσιν. Augustinus de Musica lib. VI. cap. 38. p. 531 B. C. „Dic, oro te, num possumus *amare* nisi *pulcra*? Nam etsi quidam videntur *amare deformia*, quos vulgo Graeci σαπροφίλους vocant, interest tamen quanto minus pulcra sunt, quam illa quae pluribus placent. Nam ea neminem amare manifestum est, quorum foeditate sensus offenditur."

Pag. 51. p. 12 F. καὶ πρὸ τῆς κρείττονος — οὐσίας. Codd. plurr. exhibent πρός, quod idem expressit Ficinus: „ac *prope* et *secundum* essentiam in rerum ordine praestantissimam." Quod si alteram sequaris lectionem πρό, ita interpretandus locus erit, ut anima superare dicatur quidquid in rerum corporearum complexu maxime praestabile existimetur. Tamen illud simplicius est.

Pag. 51. p. 14 F. ἢ ἴχνος τοῦ συγγενοῦς. Vid. var. lect. καὶ ἴχν. etiam legit Ficinus. Utrumque,

hoc quidem loco, optime videtur jungi. Ad vocem cf. Platon. Politic. p. 290 D. Ἤδη τοίνυν μοι δοκοῦμεν οἷόν γέ τινος ἴχνους ἐφ' ὃ πορευόμεθα προσάπτεσθαι. „in vestigium incidisse." vid. Heusdii Specim. critic. in Platon. p. 137. Hemsterh. ad Luciani Dialogg. Deor. p. 331. Wetsten. ad 2 Petri epist. II. 21. qui ejus locutionis imitationes persequuntur. Ego Plotini, qui eadem delectatur, locos aliquot subjiciam: pag. 713 B. καὶ γὰρ ψυχὴ καὶ ζωὴ νοῦ ἴχνη; conf. p. 710 C. p. 711 A. p. 726 A supr. τὸ γὰρ ἴχνος τοῦ ἀμόρφου μορφή. p. 393. — καὶ ἔχει ἴχνος τοῦ γενομένου ἐντεῦθεν. p. 439 A. — εἰ δὲ τὸ ἐν ταῖς πράξεσι ἀγαπήσας καλὸν τὰς πράξεις αἱρεῖται, ἀπατηθεὶς τοῖς ἴχνεσι τοῦ καλοῦ, γεγοήτευται, τὸ περὶ τὰ κάτω καλὸν ζητῶν. Cui loco comparandum *infra* initium cap. 9. — εἰκόνες καὶ ἴχνη καὶ σκιαί, et haec Joh. Chrysostomi de sacerdot. IV. 3. p. 240 ed. Giacomi τί δὲ τῆς δυνάμεως ἐκείνης οὐδὲ ἴχνος ἀπολέλειπται.

Pag. 51. p. 14 G. καὶ ἀναμιμνήσκεται ἑαυτῆς καὶ τῶν ἑαυτῆς. Plotinus adv. Gnostic. pag. 215 E. „qui corpoream pulcritudinem in picturis cet. conspiciunt, ii οἷον θορυβοῦνται καὶ εἰς ἀνάμνησιν ἔρχονται τοῦ ἀληθοῦς (κάλλους)." Idem p. 714 C. anima calefacta calore divino οἷον ἐπτοημένη τῇ μνήμῃ μεῖζον κουφίζεται, qui locus nostri simillimus est. Pertinent autem haec omnia ad doctrinam Platonicam de ἀναμνήσει, de qua sufficit universe laudasse locos primarios: Menon. p.

81 seqq. p. 32 seqq. Buttm. Phaedon. p. 72 E. p. 27 Wytt. p. 74 Heind. ibiq. Interprett. coll. Proclo in Alcib. prior. p. 255 in Excerptis Ficini. Ei doctrinae obloquitur *Anonymus* in Ἀντιθετικῷ mscr. Ego hoc teneri velim, conjunctissimum esse id decretum cum doctrinâ *pulcritudinis* viarumque, quibus ad eam pervenitur. Quod et Diotimae disputatio docet in Convivio p. 55 Wolf. et vero locus in Phaedro maxime p. 249 C. (p. 259 Heind.) qui sic incipit: τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ἐκείνων, ἅ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ ψυχή, et pag. seq. ἵν' ὅταν τὸ τῇδέ τις ὁρῶν κάλλος, τοῦ ἀληθοῦς ἀναμιμνησκόμενος, ἀναπτερῶται κ. τ. λ. Quod igitur pulcrum in hâc rerum corporearum naturâ conspicimus, ex eo nascitur recordatio veri pulcri ipsius. cf. Plut. Plat. Quaest. p. 1004 C. D. et quae ad Platonis l. l. praeterea laudavit Astius. Ego Plotini caussâ ex Hermiâ aliisque nonnulla excerpam. Hic quidem p. 91 seq. illud placitum recordationis attingit, et posteaquam p. 112 seqq. pluribus demonstravit quam arcto vinculo inter se contineatur doctrina *pulcritudinis intelligibilis et immortalitatis animorum*, haec subjicit, quae ad locum nostrum maxime faciunt: πρόκειται τῷ ἐνθέῳ ἐραστῇ, ἐπὶ τὸ νοητὸν κάλλος καὶ ὄντως ἂν ἀναπέμψαι τὸν ἐρώμενον· τοῦτο δ' ἂν ποιήσειεν αὐτὸν ἐκείνου ἀπὸ τῶν τῇδε καλῶν ἀναμιμνήσκων· (extremum verbum recte supplevit Astius.) ἀναμιμνήσκει δὲ, εἰ ἀθάνατον αὐτοῦ δείξῃ τὴν ψυχήν· καὶ γὰρ ἀναμιμνήσκεται ἅ ποτε θεασάμενος· ὁ γὰρ μηδέποτε θεασάμενος οὐδὲ ἀναμιμνήσκεται κ. τ. λ. adde ibid. p. 151 seqq.

Eandem vere pulcri recordationem disertius ornavit Platonicus orator Maximus Tyrius Dissertat. XXVII. p. 46 seqq. Reisk. loco egregio, quem sic finit: Σωκράτης — οἷα θηρευτὴς δεινὸς, διὰ σωμάτων ἀνθρωπίνων διετέλει μεμνημένος κάλλους ἀληθινοῦ. Nec minus ex Platonis Phaedro profecit Himerius Orat. 14. 12. p. 629. „anima bonâ indole praedita ἐπειδὰν ἴδῃ τι τῶν τῇδε καλῶν, ἀναπτεροῦται, καὶ πρὸς ἐκεῖνο τῷ πάθει φέρεται ὅ ποτε εἶδεν, κ. τ. λ.“ Augustinus de verâ Relig. cap. 39. p. 773 C. D. „Quid igitur restat, unde non possit *anima recordari primam pulcritudinem*, quam reliquit, quando de ipsis suis vitiis potest? Ita enim sapientia Dei pertendit a fine usque ad finem fortiter. Ita per hanc summus ille artifex opera sua in unum finem decoris ordinata contexuit. Ita illa bonitas a summo usque ad extremum nulli pulcritudini (leg. pulcritudinem) quae ab ipso solo esse posset, invidit, ut nemo ab ipsâ veritate dejiciatur, qui non excipiatur ab aliquâ effigie veritatis.“ Quae extrema non minus Platonem auctorem habent, quam illa priora. Adde Aeneae Gazaei verba in Theophrasto. Qui, latine quidem ita, graeca enim non sunt ad manum, in Biblioth. Max. Patrr. Tom. VIII. pag. 653. „Veteres enim solebant omnes liberales disciplinas ἀναμνήσεις, id est, quasi quandam rerum ante actarum recordationem appellare. Deinceps (anima) et creatoris *et illius quae mente percipitur pulcritudinis*, unde longo tempore discesserat, *recordatur*.“ . . . .

Pag. 51. p. 14 G. καὶ τῇδε — „ τῇδε cod. Voss. minus bene D. W.

Nec codices reliqui suffragantur neque loci Platonis, Hermiae, Himerii, quos proxime laudavimus.

Ibid. ὡς — ὁμοιώσεις τοῖς τῇδε πρὸς τὰ ἐκεῖ καλά. Clemens Alexandr. IV. p. 616. docens, a corporea pulcritudine ad ipsius artificem Deum esse transeundum: ἔμπαλιν ἢ δι' ἀγάπην τὴν ἁγνὴν προςβλέπουσι τὸ κάλλος, οὐ τὴν σάρκα ἡγεῖται, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν καλὴν, τὸ σῶμα, οἶμαι, ὡς ἀνδριάντα θαυμάσας, δι' οὗ κάλλους ἐπὶ τὸν τεχνίτην καὶ τὸ ὄντως καλὸν αὐτὸς αὐτὸν παραπέμπει. Extremis congruunt haec Augustini Confession. lib. X. 53. p. 188. „quoniam pulcra trajecta per animas in manus artificiosas ab illa pulcritudine veniunt, quae super animas est, cui suspirat anima mea die ac nocte." reliqq. Adde Aeneam Gaz. in Theophrast. Max. Bibl. Patrr. T. VIII. p. 661. et Hermiam in Phaedr. p. 157.

P. 52. p. 14 A. μετοχῇ εἴδους φαμὲν ταῦτα; „Participatione utique speciei nostra haec dicimus esse pulchra" *Ficin.* Teneatur h. l. vis vocabulorum εἶδος et μορφή pro *idea*; qui usus Platonem auctorem habet licet in eodem non usquequaque sibi constantem, docente Wyttenbachio ad Phaedonem p. 274 seq. nec Plotiniani hujus loci oblito. Tu confer praesertim Platonis Parmenidem p. 131 A. p. 203 Heind. et Proclum in Theolog. Platonic. I. 24. p. 59. ubi pluribus disputatur de pulcritudine,

tanquam ideâ (specie, εἴδει) et praesertim III. 18. p. 151 et 161. ubi hoc docetur, pulcritudinem, quatenus εἶδος sit, esse in tertio progressu (προόδῳ [5]). Pertinent haec ad doctrinam de insigni triade (scil. congruentia, veritate, pulcritudine) ductam ex Platon. Philebo, quod supra monuimus. Idem Proclus Institut. theolog. (§. 63) p. 448. — καὶ γὰρ τὸ κάλλος, καὶ ἡ στάσις, καὶ ἡ ταυτότης ἀμέθεκτα ὄντα, ὑπό τε τῶν ἀεὶ μετεχόντων μετέχεται, καὶ ὑπὸ τῶν ποτὲ δευτέρως κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν. Vox ἀμεθεκτός abest a Lexicis, ut sexcenta alia per libros Platonicorum.

Pag. 52. p. 14 A. καὶ τὸ πάντη αἰσχρὸν — μορφῆς καὶ λόγου. „i. e. *et hoc est id quod omnino turpe est: turpe vero etiam est id, quod non penitus continetur a forma et ratione.* D. W."

Proclus περὶ ἰνάσ. κ. κ. supra cap. 8. p. 117. καὶ ὅταν κρατηθῇ τὸ εἶδος ὑπ' αὐτῆς (τῆς ὕλης), αἴσχους ἀναπίμπλαται καὶ ἀμορφίας.

5) Ei doctrinae obloquitur auctor fragmenti, quod nuper offendi in *Cod. mscr.* Unde haec adscribam, alibi daturus integrum: — ἐκ μὲν γὰρ ἀρχῆς πάντα γεγέννηται, ὡς τὰ ἱερά φασι λόγια· καὶ οὐχ ἕτερον ἀφ' ἑτέρου, ὡς τὰ Πορφυρίου καὶ Ἰαμβλίχου ληροῦσι περὶ τῶν προόδων συντάγματα· ἀποπεμπέσθωσαν δὲ ἡμῖν καὶ αἱ τοῦ Πρόκλου περιττολογίαι περὶ τῶν ἀπογεννήσεων· καὶ μήτε τὸν πατρικὸν βυθὸν παραδεξώμεθα τὰς ἴυγγας ἀπογεννῶντα, μήτε ταύ-

Pag. 51. p. 14 A. ἀνασχομένης τῆς ὕλης τὸ — μορφοῦσθαι. Tenenda paullo insolentior constructio verbi ἀνέχεσθαι, quod alias fere participium adjunctum habet, vid. Valckenaer. ad Herodot. V. 19. et ad Euripid. Phoeniss. 550. Infinitivum tamen, eodem monente, additum videas in Aeschyli Eumenid. vs. (917) 912. et in Isocrat. ad Demonic. p. 10 C. p. 12 Lang. Utrobique articulum adscivit Infinitivus sicut nostro loco. Illum omisit tamen Herodotus VII. 139. ἀλλὰ καταμείναντες ἀνέσχοντο τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώρην δέξασθαι. Quo in loco Herodotus, aeque atque h. l. Plotinus, nimium participiorum concursum consulto vitasse putandus est.

Pag. 52 A. B. p. 14 et 16 A. B. πᾶν γὰρ τὸ ἄμορφον — εἶδος δέχεσθαι — αἰσχρὸν — ἐν τῇ ὁμολογίᾳ πεποίηκεν — ὡς δυνατὸν αὐτῷ ἐκ πολλῶν ὄντι. Locus classicus *de naturâ et origine deformitatis*; quâ explicatâ *pulcritudinis* demum ratio intelligi potest. Atque supra p. 117. ex hoc loco *Proclum*

καὶ ἀποτικτούσας τὰς τελετάρχας· μήτε ἐκείνους τοὺς συνοχεῖς· (cf. Procli Theolog. Platon. p. 212 infr. et p. 213. p. 218. 222. 252 seq.) προπτείσθωσαν δὲ καὶ οἱ κοσμαγοὶ (si sana vox, addenda est Lexicis) καὶ ἡ πολυμετρὴς (f. πολυμερὴς) Ἑκάτη καὶ ὁ ἅπαξ καὶ δὶς ἐκατέρωθε· καὶ αἱ πολλαὶ τῶν ὄντων πηγαί. τί γὰρ δεῖ τὸ ἅπαξ παρὰ τῆς πρώτης γεννηθὲν τελειότατον ἀπογεννᾶσθαι αὖθις παρὰ τῶν ἐφεξῆς; —

vidimus proficere: nunc de ipso Plotini decreto paucis videndum est. Pertinet ea res ad doctrinam de *materiâ* et *mundo* atque *ideis*. Varro, apud Ciceron. Academ. I. 40. veteres philosophos ita docere facit: „Et cum ita moveatur illa vis, quam *qualitatem* esse diximus, et cum ultro citroque versetur; et *materiam ipsam totam penitus commutari putant*, et *illa* (sic Davisius et Ernestius pro *ita*, atque illud firmat egregie Codex noster) effici quae appellant *qualia*, e quibus effectum esse mundum", ubi Davisius profert locum Plutarchi de Repugn. Stoicc. pag. 1054 A. Πανταχοῦ τὴν ὕλην ἀργὸν ἐξ ἑαυτῆς καὶ ἀκίνητον ὑποκεῖσθαι ταῖς ποιότησιν ἀποφαίνουσι, τὰς δὲ ποιότητας — αἷς ἂν ἐγγένωνται μέρεσι τῆς ὕλης εἰδοποιεῖν ἕκαστα καὶ σχηματίζειν. Jam Plotinus et ipse materiam per se inertem et ab omni formâ longissime remotam tradit libro singulari *de materiâ* (Enn. II. 4.) quem Porphyrius explicuerat et ipso scripto singulari (vid. Vit. Plotini cap. 24. ibiq. Fabric.). In eo igitur libro Plotiniano praesertim attendenda sunt ad nostram caussam ea, quae p. 166 seq. de *susceptione formarum* exponuntur. In libro autem adversus Gnosticos p. 216 C. inde apparere, monstrat noster philosophus, insignem vim *animae mundanae, quod corporis naturam non pulcram participem, quoad ejus fieri posset, fecerit pulcritudinis:* — ὅσῳ τὴν σώματος φύσιν οὐ καλὴν οὖσαν ἐποίησεν, ὅσον ἦν αὐτῇ καλλύνεσθαι, μετέχειν κάλλους. Quae quantopere cum nostro loco congruant, cuique patet. *Idem* ita quae-

rit in libro de Bono et ideis p. 719. cap. 28 A. B. „Numquid materia (ἡ ὕλη) si voluntatis facta fuerit compos, velle posset se solummodo speciem (εἶδος) fieri; deinde, posteaquam negatum est, desiderium nasci posse in materiâ, ut quae solo sensu praedita sit"; hoc ponitur: „speciem (τὸ εἶδος), velut somnium (ὄναρ) summi Boni, accedere ad materiam, malam per se, eâque accessione hanc in meliore quodammodo ordine (τάξει) locari." Pag. 725 A. Idem docet materiam per se nihil prorsus formae habere, sed aliunde recipere, videlicet a mente (ἡ δὲ ὕλη πορρωτάτω ἐξ ἀνάγκης, ὅτι μηδὲ τῶν ἐσχάτων μορφῶν παρ' αὐτῆς τινα ἔχει). Quae explicantur alio loco *de mente* p. 556 B — D. ubi ponitur, corpus a semetipso nil pulcri habere, sed ab animâ accipere, hanc item a mente, mentem vero esse τόπον Boni (τοῦ ἀγαθοῦ), quo quidquid in Bono est exprimatur in multitudine (ἐν πλήθει), cum ipsum Bonum maneat in Uno (*ἐκείνου μένοντος ἐν ἑνί*). Eodem pertinet in libro de *Providentiâ* locus de mixtâ pulcritudine et non mixtâ p. 260 A. B: „Qui pulcritudinem in mixto quaerat, non perinde quaerere debere atque in non mixto. Mundum enim esse corpore praeditum, igiturque hoc ipsum corpus in universitate rerum vim suam habere. Quaerendum itaque potius esse an earum rerum, quae *quae quidem cadere in mixtum possint*, nihil deficiat. Velut, si quis quaerat, quis sensibilis homo pulcerrimus sit, eum non hoc quaerere, ut intelligibilis homo plane idem atque ille sit, verum illud quaerere, an hactenus terreni

corporis nervi, caro, ossa admiserint, sive receperint, in se rationem (λόγον), ut et ipsa pulcra redderentur, et ratio eminere in materiâ posset. (ὥστε καὶ ταῦτα καλλύνειν, καὶ τὸν λόγον ἐπελθεῖν τῇ ὕλῃ)." Quae conferenda sunt cum his nostri loci verbis: οὐκ ἀνασχομένης τῆς ὕλης τὸ πάντη κατὰ τὸ εἶδος μορφοῦσθαι). Ponitur ergo hoc, materiam quodammodo repugnare formae, neque eam usquequaque recipere velle. Quae repugnantia et ipsa est quoddam materiae vitium, quod non patitur, ut quae *multa* sunt in materiâ, a formâ redigantur prorsus in *unum*. Plotinus p. 757 C. „Viget sanitas (ἡ ὑγίεια) ὅταν εἰς ἓν συναχθῇ (al. συνταχθῇ) τὸ σῶμα et pulcritudo viget καὶ κάλλος, ὅταν ἡ τοῦ ἑνὸς τὰ μόρια κατάσχῃ φύσις." Qui locus ductus est ex *Platonico* in *Sophistâ* pag. 228 B. pag. 314 Heind. ubi, posteaquam philosophus *morbum* uno verbo explicavit στάσιν esse, de *turpitudine* sic pergit: Ἀλλ' αἶσχος, ἄλλο τι πλὴν τὸ τῆς ἀμετρίας πανταχοῦ δυσειδὲς τῶν ἐν ὄντων γένος; (cod. Paris. et edd. Basil. 1. 2. δυσειδὲς ἐν ὂν γένος;) Heindorfius sic edidit ex Schleiermacheri conjecturâ: πανταχοῦ ἐνὸν δυσειδές: „*quod ubicunque inest*, sive in corpore sive in animo, deforme est." Ei conjecturae hoc adversatur vel maxime, quod et Plotinus l. l. et quicunque reliqui, ex Platonis mente de pulcritudine deformitateque disputant, *unitatis* (τοῦ ἑνὸς) mentionem singuli faciunt. Quocirca alia, si forte, paranda ei loco medicina erit. Caeterum ad Platonis locum respicit Hermias in

Phaedr. p. 88; qui idem alio loco (p. 161.) ita loquitur, ut Plotinum ante oculos habuisse videatur: ἐνταῦθα δὲ τὸ κάλλος μεριστόν ἐστι, καὶ οὐχ ὅλον τοῦ εἴδους — ἀλλὰ ὧν δέχεται ἡ φύσις μετασχεῖν, ἐκεῖ δὲ τὸ κάλλος ἡνωμένον ἐστιν καὶ ἀδιάφθορον. Nec minus a Plotino pendet *Syrianus* in Aristotelis Metaphys. lib. II. cap. 3 seqq. ubi pluribus disputat de ideis. Deinde sic pergit (fol. 6. a. edit. Venet. 1558.): „Quaerit quidem in his (Aristoteles), an sint praeter compositum et specificatum, et universales per se species; et si sint omnino naturalium et artificialium, *pulcrorum et turpium*, bonorum et malorum et perfectorum et imperfectorum: aut quorundam quidem esse, quorundam vero non: et quorum quidem sint, quorum vero non.“ Tum Plotino Iamblichoque laudatis ita: „Dicimus quidem, inquit, *turpium, et imperfectorum et malorum non omnino esse ideas. Nam per necessum haec in ultimis naturae subsistunt, eo scilicet, quod particularis anima imbecillis sit, quia non superat subjectum infinitatem.*“ Unde lucem haud mediocrem accipit Plotini sententia, quae hoc ponit, ut deformitas corporum non nascatur ex ideâ quâdam deformitatis, sed ex imbecillitate materiae, non recipere valentis formam superne ab animâ menteque corporibus impressam. Tu confer Plotini librum de intelligibili pulcritudine, ubi de ideâ pulcritudinis disputatur pluribus p. 541 seqq. In quibus decretis nemini cuiquam cum Ploti-

no nostro melius convenit, quam *Aurelio Augustino.* Qui in eandem sententiam plura disputat in libro *de verâ Relig.* et hoc insuper adscribit cap. 32. p. 768 seq. „Nunc vero — dicit *corporibus, Vos quidem, nisi aliqua unitas contineret, nihil essetis; sed rursus, si vos essetis ipsa unitas, corpora non essetis.*" *Idem* in *epistolâ ad Coelestinum* 78. p. 23 C. D. „Quod hic insinuavi quoquo modo mutabile, creatura dicitur: quod immutabile, creator. Cum autem omne, quod esse dicimus, in quantum manet dicamus, et in quantum unum est, *omnis porro pulcritudinis formae unitas sit*: vides profecto in istâ distributione naturarum, quid summe sit, quid infime, et tamen sit, quid medie majusque infimo et minus summo sit." cf. *eundem advers. Manichaeos* I. 21. pag. 655. *Aeneas Gazaeus* in Theophrasto Bibl. Max. Patrr. VIII. p. 663. „Statuendum est igitur, *formam*, qualis initio prodiit, talem prorsus mansisse: *materiam* autem, quoniam *subjecta est et ad suscipiendam quamlibet formam facta*, eam, quae melior est et praestantior, omnino suscipere." Quae et ipsa e Plotino, ut fonte, fluxerunt.

Pag. 62. p. 16 B. ἰδρ. οὖν ἐπ' αὐτό, „f. legendum αὐτοῦ *D. W.*"

Ibid. συνθέντος „cod. Vossian. συναχθέντος, ut margo *D. W.*"

Videlicet Basil. ed. exhibet συνθέντος, margo

συναχθέντος, contra cod. Vat. in textu: συναχθέντος, in marg. συνθέντος. Atque ea ratio saepissime inter Basil. et Vat. obtinet. Ego manifestum vitium retinere nolui.

Ibid. ἵδρυται ἐπ' αὐτό. Mirifice hoc verbo indeque ductis vocibus delectantur Platonici, ut nemo nescit, qui eorum lectione vel paullo imbutus sit. Proprius autem usus pertinet ad simulacra templa similiaque, vid. Paciaudi Monumenta Peloponnes. II. p. 35. Wesseling. ad Diodor. Sic. XI. 49. Wyttenb. ad Julian. Orat. I. p. 193 Lips. Ego Procli binos locos adscribam, qui medicinâ indigent: Institut. theolog. cap. 170. p. 486. πᾶς νοῦς ἐν αἰῶνι τήν τε οὐσίαν ἱδρύσατο, καὶ ἅμα τὴν ἐνέργειαν· πάντα ἅμα νοήσει. Quae sic explet codex Argentoratensis optimus, quem meâ caussâ cum editis ipse contulit vir mihi amicissimus *Schweighaeuserus*: εἰ γὰρ ἅπας νοῦς αἰῶνι (omisso ἐν). *Idem* in Platon. Tim. pag. 75. δευτέρα δὲ (νόησις), ἡ συνάπτουσα τῷ νοητῷ τὸν νοῦν — — ἐνδρύουσα δὲ τὸν νοῦν εἰς τὸ νοητόν, ubi docta manus in margine exempli, quod ego acceptum refero munificentiae viri optimi elegantissimique *van Kampen*, recte correxit ἐνιδρύουσα. Constructionem variavit idem Proclus *commentar. mscr. in Platonis Gratyl.* ubi Minerva dicitur inferiora συνάπτειν τοῖς θειοτέροις καὶ ἐνιδρύειν καὶ φρουρεῖν. Cf. Dionysius, qui fertur, Areopagita de divin. nominib. 4. 12. qui, ut in aliis locutionibus, sic in hàc ipsâ Platonicorum vestigia legere assolet.

Pag. 52. p. 16 B. εἰς ὕλον δίδωσι τὸ αὐτό, „se ipsam et idem tradit in totum", Ficinus. Legisse videtur in suis codd. ἑαυτὸ καὶ τὸ αὐτὸ: mei non suffragantur; neque tamen non attendenda ea lectio est, atque ita explicanda: species se ipsam et unum (τὸ ἓν) tradit in totum. Mox in verbis οἷον — — ἡ τέχνη Ficini interpretatio, ut saepius, potest commentarii usum praestare. Ego, tironum caussâ, et hîc et alibi uncinis ea interposui, quae ad graeci textus verba pressius se applicarent.

Pag. 52. p. 16 C. ἀπὸ Θείου. „ὑπὸ Θείων [Basil.] Cod. Voss. [itemque MarcA. MonC. Vind. vid. var. lect.] ἀπὸ Θείου. Sic recte ἀπὸ Θείου λόγου. Significat Θεῖον λόγον, scilicet τὸν ἐν τῷ ὅλῳ Θεόν. Vid. Biblioth. Crit. P. IX. p. 20. adnot. ad Phaedon. p. 228. [ibiq. Heraclit. et Cic. de Nat. D. I. 15.] Sensus est: *pulcrum corpus fit communione rationis a divino numine venientis. D. W.*"

Ego lectionem ἀπὸ Θείου λόγου non dubitavi recipere, utpote cum ratione tum codd. aliquot auctoritate firmatam. Apprime congruit *Juncus* ap. Stob. Serm. p. 586. 2. τὸ δὲ ἀληθὲς κάλλος, ὅπερ ἐκ Θείας κοινωνίας ἔσχε τὴν ἀπορροὴν καὶ ἐλθεν ἐπί τινας κ. τ. λ. Ad sententiam et verba cf. supra p. 52 A. et p. 556 C. ubi Plotinus ita: — μεθέξει ἄρα φησὶν ὁ λόγος. τί οὖν τὸ ποιῆσαν τὸ σῶμα καλόν; ἄλλως μὲν κάλλους παρουσία, ἄλλως δὲ ψυχὴ κ. τ. λ. adde p. 714 A. ubi docet, animam, per se ignavam, pulcritudine demum excitari-

coelitus quasi effulgente. Horum decretorum fons in Platonici *Phaedonis* loco primario est, cujus etiam verba ex parte retinuit Plotinus. Ita enim Plato p. 100 C. D. p. 70 Wytt. p. 192 Heind. exorditur argumentum immortalitatis animorum ductum ex *idearum* doctrinâ: φαίνεται γάρ μοι, εἴτε ἐστὶν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλὸν, οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο καλὸν εἶναι, ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ. — — — — τοῦτο δὲ — ἔχω παρ' ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν, ἢ ἐκείνου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία, εἴτε κοινωνία, εἴτε ὅπῃ δὴ καὶ ὅπως προςγενομένη. Extremis manifesto laborantibus ingeniose sic medetur Wyttenbachius, ut reponat προςαγορευομένη. Heindorfius tamen lacunam subesse suspicatur. Quam ego ex hoc ipso Plotini libro expleri posse arbitror. Etenim is, ubi corpoream pulcritudinem ex pulcritudine mentis repetit, p. 51 F. usurpat: τὸ συγγενὲς ἢ ἴχνος τοῦ συγγενοῦς. item p. 55 C. τοῦ θείου, ὅθεν ἡ πηγὴ τοῦ καλοῦ, καὶ τὰ συγγενῆ πάντα τοιαῦτα. Est autem προςγίγνεσθαι, quo verbo Plato l. l. utitur, usitatum in συγγενείας significatione, vid. Polluc. Onomast. VIII. 6. p. 6. p. 269 Hemsterh [6]. Quod si igitur posueris, hoc ipsum substantivum absorp-

6) Qui de ejusmodi vocabulorum vi plura edoceri velit, consulat *Christ. Carol. Bunsenii* Philos. D. viri elegantissimi, doctissimam Disquisitionem philol. *de Jure Hereditario Atheniensium*, Goettingae 1813. p. 6 seqq. Quam commenta-

tum fuisse a praecedente participio, haud ita dissimili literarum ductu, rescripseriisque: εἴτε ὅπῃ δὴ καὶ ὅπως ΠΡΟΣΓΕΝΟΜΕΝΗ ΞΥΓΓΕΝΕΙΑ; plene et per gradus sic procedet sententia: „a me hoc teneo, nihil aliud esse, quod illud (singulare pulcrum) faciat pulcrum, quam ipsius pulcri sive *praesentiam*, sive *communionem*, sive qualicunque ratione ac modo *cognationem*.“ Caeterum ad loci Plotiniani argumentum Phaedoni junge *Parmenidem* p. 134 C. p. 212 Heind.

Cap. III. *Argumentum Ficini.* „Pulchritudo in corporibus est expressior ideae similitudo: ac si subtrahatur materia, est ipsa idea. Item pulchritudo cujuslibet speciei judicatur ab animo per insitam sibi formulam ipsius ideae, ad quam est species instituta.“

„Quisnam pulcher homo? aut leo pulcher? aut pulcher equus? Certe qui praecipue ita formatus, ita natus est, ut et divina mens instituit per ipsius ideam, et natura inde universalis seminaria virtute concepit. Jam vero illius ideae formulam anima nostra in mente habet ingenitam: habet et in naturâ propriâ seminalem similiter rationem. Igitur naturali quodam judicio de homine, vel leone, vel equo caeterisque judi-

tionem, dignissimam praemio, quod ei impertiit Philosophorum Goettingensium Ordo, laetus equidem accipio tanquam sponsionem aliorum operum, quibus Bunsenius veterum populorum leges illustrabit.

nare solet, hunc quidem pulchrum non esse, illum vero pulchrum; quia videlicet hic prorsus a formulâ et ratione dissentit, ille vero consentit: atque inter pulchros, hunc illo pulchriorem esse, quia hic cum formulâ rationeque magis quam ille consentit. Et profecto, cum naturale subitumque de his judicium nequeat commodius expediri, quam per formulas rationesque nobis innatas: probabile est, divinam providentiam omnia quam optime disponentem, ejusmodi nobis ab initio quasi characteres impressisse. Dum vero de pulchritudine judicamus, id prae caeteris pulcherrimum approbamus, quod animatum est atque rationale, atque ita formatum, ut et per animum satisfaciat formulae pulchritudinis, quam habemus in mente, et per corpus rationi pulchritudinis seminali respondeat, quam in naturâ secundâque animâ possidemus. Forma vero in corpore formoso ita suae similis est ideae, sicut et figura aedificii in materiâ similis exemplari in architecti mente, et oratio in voce orationi quae est in animo similis. Itaque si homini materiam quidem detraxeris, formam vero reliqueris, haec ipsa, quae tibi reliqua est forma, illa ipsa est idea, ad quam est homo formatus. Sicut si vel aedificio materiam suam sustuleris, interim figurâ relictâ: vel si orationi aërem fractum demseris, significatione servatâ: certe et ibi figura restans nihil aliud est, quam exemplar ipsum in architecto consistens, et hîc conservata significatio nihil aliud, quam loquentis ipsius excogitatio. Unde qui significationem ejus-

modi colligit, mentem loquentis habere dicitur, atque commentari. Itaque et nos debemus in rebus pulchris materiam quidem posthabere: formas vero seligentes et ordinem, ideas in his rerum auspicari; et artem mentemque commentari divinam. Existimat autem [Plotinus] pulchritudinem corporis ex formis compositi in eo consistere, ut et singulae in eo formae informitatem materiae superent, et forma communis omnino formas singulas antecellat; corporis vero simplicis pulchritudinem, in quo unica substantialis forma est actu, ut auri, vel argenti, similiumque, in maximâ luminis portione sitam esse. Lumen profecto esse vult [Plotinus] ignis, id est, coeli formam, quae sit imago quaedam vitae; adeo, ut quod in coelesti vitâ intellectuale inest, sit in coelesti corpore luminosum. Item lumen sub lunâ esse formae, id est, luminis coelestis actum, et, ut ita loquar, imaginem. Unde patet, quanta sit coeli virtus, cum formae ipsius imago res omnes apud nos efficiat et conservet. Ignem quoque sub lunâ esse igneum vel ignitum corpus potius quam purum ignem existimat. Verumtamen quia coelo similius est, existere lucidum, et quasi formam corporum aliorum, incorporeisque propinquum, ideoque pulcherrimum, ejusque participatione caetera pulcherrima fieri, praesertim quae lumen inde reportant. Talia vero sunt quae vel minimum terrae habent, vel naturam maxime temperatam. Quod enim vel maxime terrenum est, vel minime temperatum, quasi a coelo longe diversum, ineptissimum est ad lumen lucidumque

colorem quasi coeleste aliquid capiendum. Quod autem in corporibus quae pulchra videntur dictum est, similiter se habet in his quae audiuntur, ut pulchra sive sit una vox sive grata quaedam compositio vocum. Et sicut formae visibilis pulchritudo ab ideali et seminariâ ipsius ratione procedit, sic vocis concentusque pulchritudo tum ab ipso spiritu, tum ab harmonicâ mentis conceptione perficitur. Et ubique formositas est imperium formae super subjectum: formaque corporea a formâ incorporeâ proficiscitur." *Ficinus.*

Pag. 52. p. 18 C. ἡ ἐπ' αὐτὸ δυν. τεταγμένη. Al. ἐπ' αὐτῷ vid. var. lect. Utrumque linguae legibus consentaneum. Polyb. V. 63. 4. οἱ ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος ταχθέντες „quibus hoc negotium mandatum". Utriusque casus exempla alia suppeditabit Lexic. Polyb. p. 613.

Pag. 52. p. 18 C. D. ἧς οὐδὲν κυριώτερον εἰς κρίσιν τῶν ἑαυτῆς, ὅταν καὶ ἡ ἄλλη συνεπικρίνῃ ψυχή. „Ficin. *alia:* verte *reliqua.* Sic differunt ἄλλα *alia* et τὰ ἄλλα *reliqua.* Adnotat. ad Select. Historicc. princc. p. 342. Contrarium est in amore οὐ πάσῃ δεδογμένα τῇ διανοίᾳ πράττειν ap. Platon. in Phaedro p. 349 A. [p. 256 C. Steph. p. 282 Heindorf.] unde Synes. Regno p. 10 C. D. Ep. 57. p. 200 C. *D. W.*"

Universe ad hunc Plotini locum tenendus est locus Platonis in Gorg. p. 465. p. 63 Heind. de animâ vere judicante, ubi vid. Scholiast. p. 107 Ruhn-

modi colligit, mentem loquentis habere dicitur, atque commentari. Itaque et nos debemus in rebus pulchris materiam quidem posthabere; formas vero seligentes et ordinem, ideas in his rerum auspicari; et artem mentemque commentari divinam. Existimat autem [Plotinus] pulchritudinem corporis ex formis compositi in eo consistere, ut et singulae in eo formae informitatem materiae superent, et forma communis omnino formas singulas antecellat: corporis vero simplicis pulchritudinem, in quo unica substantialis forma est actu, ut auri, vel argenti, similiumque, in maximâ luminis portione sitam esse. Lumen profecto esse vult [Plotinus] ignis, id est, coeli formam, quae sit imago quaedam vitae; adeo, ut quod in coelesti vitâ intellectuale inest, sit in coelesti corpore luminosum. Item lumen sub lunâ esse formae, id est, luminis coelestis actum, et, ut ita loquar, imaginem. Unde patet, quanta sit coeli virtus, cum formae ipsius imago res omnes apud nos efficiat et conservet. Ignem quoque sub lunâ esse igneum vel ignitum corpus potius quam purum ignem existimat. Verumtamen quia coelo similius est, existere lucidum, et quasi formam corporum aliorum, incorporeisque propinquum, ideoque pulcherrimum, ejusque participatione caetera pulcherrima fieri, praesertim quae lumen inde reportant. Talia vero sunt quae vel minimum terrae habent, vel naturam maxime temperatam. Quod enim vel maxime terrenum est, vel minime temperatum, quasi a coelo longe diversum, ineptissimum est ad lumen lucidumque

colorem quasi coeleste aliquid capiendum. Quod autem in corporibus quae pulchra videntur dictum est, similiter se habet in his quae audiuntur, ut pulchra sive sit una vox sive grata quaedam compositio vocum. Et sicut formae visibilis pulchritudo ab ideali et seminariâ ipsius ratione procedit, sic vocis concentusque pulchritudo tum ab ipso spiritu, tum ab harmonicâ mentis conceptione perficitur. Et ubique formositas est imperium formae super subjectum: formaque corporea a formâ incorporeâ proficiscitur." *Ficinus.*

Pag. 52. p. 18 C. ἡ ἐπ' αὐτὸ δυν. τεταγμένη. Al. ἐπ' αὐτῷ vid. var. lect. Utrumque linguae legibus consentaneum. Polyb. V. 63. 4. οἱ ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος ταχθέντες „quibus hoc negotium mandatum". Utriusque casus exempla alia suppeditabit Lexic. Polyb. p. 613.

Pag. 52. p. 18 C. D. ἧς οὐδὲν κυριώτερον εἰς κρίσιν τῶν ἑαυτῆς, ὅταν καὶ ἡ ἄλλη συνεπικρίνῃ ψυχή. „Ficin. *alia:* verte *reliqua.* Sic differunt ἄλλα *alia* et τὰ ἄλλα *reliqua.* Adnotat. ad Select. Historicc. princc. p. 342. Contrarium est in amore οὐ πάσῃ δεδογμένα τῇ διανοίᾳ πράττειν ap. Platon. in Phaedro p. 349 A. [p. 256 C. Steph. p. 282 Heindorf.] unde Synes. Regno p. 10 C. D. Ep. 67. p. 200 C. *D. W.*"

Universe ad hunc Plotini locum tenendus est locus Platonis in Gorg. p. 465. p. 63 Heind. de animâ vere judicante, ubi vid. Scholiast. p. 107 Ruhn-

ken. ψυχὴ γὰρ τὸ κρῖνον κ. τ. λ. Ad *judicium pulcri* a solâ mente faciendum pertinet egregie locus Euripideus ap. Clement. Alex. Strom. p. 621. quem expediit Valckennerius ad Phoeniss. p. 209 et iterato studio in Diatrib. Euripid. p. 244 seq. quae adhortatio sic finitur:

Οὐ γὰρ ὀφθαλμὸς τὸ κρῖνόν ἐστι, ἀλλὰ νοῦς (φρήν).

Diversum quodammodo de pulcritudine judicium est Luciani, sive quisquis ejus opusculi auctor est, in Charidemo p. 285 B. — ὅσῳ τῶν ἀνθρωπίνων ἁπάντων ὑπερέχει τὸ κάλλος παρ' ἀθανάτοις κριταῖς. Quae cum *verbis* certe Plotinianis conferri possunt, cum *argumento* congruit Augustinus de verâ Relig. cap. 38. quem locum continuo infra exhibebimus: ad universam philosophi *sententiam* consulendum est *Ficini Argumentum*, quod proxime praemisimus.

Pag. 52. p. 18 D. τάχα δὲ καὶ αὕτη λέγει. (Al. λέγῃ al. λέγοι vid. var. lect.) Ficinus legisse videtur αὐτή, recte. „*Fortasse vero et ipsa pronuntiat.* Duae sunt viae cognoscendi pulcri: altera subita *per ipsum sensum pulcri*, ἡ ἐπ' αὐτῷ δύναμις τεταγμένη: altera sensim procedens per judicium et comparationem pulcrae alicujus rei externae cum interno exemplo pulcritudinis. *D. W.*"

Pag. 52. p. 18 D. συναρμόττ. — χρωμένη. De lacunâ quae h. l. plurr. codd. occupat, vid. var. lect. Ad sequentia ὥσπερ κανόνι τοῦ εὐθέος cf.

ipsum nostrum p. 416 D. ὁ γὰρ κανὼν τὸ εὐθὺ τὸ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ἐν τῷ ξύλῳ συναψάμενος, ἐν τῷ μεταξὺ τεθεὶς, τὸ κρίνειν τῷ τεχνίτῃ τὸ τεχνητὸν ἔδωκεν. Ita hic locus corruptissimus emendandus est, partim ex codicum vestigiis, caeterum totus conferendus cum nostro.

P. 82. p. 18 D. πῶς — τῷ πρὸ τοῦ σώματος; πῶς δὲ τὴν ἔξω οἰκίαν τῷ ἔνδον οἰκίας εἴδει ὁ οἰκοδομικὸς συναρμόσας — λέγει; Plurr. codd. non agnoscunt τοῦ, vid. var. lect. Mox ed. Basil. vitium οἰκείας emendavi ex libris meis et Ficino. Illud ab editoribus correctum per monumenta veterum tamen hinc inde residuum est, ut in ipsâ editione Galeni Charterianâ de Hippocr. et Platon. placit. Tom. V. p. 269. ubi legendum: τῆς νεὼς, ἢ τῆς οἰκίας. — Vox οἰκοδομικός artis domos aedificandi peritus legitur in Aeschinis Socratici, qui fertur Dial. II. p. 94 Fisch. Cujusmodi locos respicere videntur Graecorum grammatici, cum alterum illud οἰκοδόμος, ut minus probum, ejiciunt. Utrumque laudat Pollux VII. 117. p. 772 Hemsterh. Et dudum explosum illud commentum est ab Henr. Steph. in Thes. II. p. 1203. adde Oudendorp. ad Thom. Mag. p. 645. Atque ex uno Xenophonte hujus vocis plura exempla suppeditabit Sturzius Lex. Xenoph. III. 253. Neque Plato ipse non agnoscit, v. c. Alcib. I. p. 107 A. p. 120 Buttm. Quod Thomas l. l. pro οἰκοδόμος usurpandum praecipit τέκτων: hoc rursus ejicit nuper editus Atticista anonym. ap. Villois. Anecd. gr. II. p. 82. qui

elegantius esse pronuntiat τεκτονικός. Adeo sibi constat istiusmodi natio Graeculorum. Sunt autem diversi τέκτονες sive οἰκοδόμοι architecti et λιθολόγοι fabri caementarii, vid. Ruhnk. ad Tim. p. 174 seq. ibiq. laud. Valckenaer. Annott. in Nov. Foed. p. 379 seq. quem adhibitum vellem a Sturzio l. l. et p. 38 in λιθολόγος. Plura hujus generis vocabula τέκτων, λαοξόος, οἰκοδόμος, alia jungit item in similitudine domus usurpanda Joh. Philoponus in Aristotel. Analyt. prior. fol. 4. b. ed. Venet. 1536.

Sed ut a vocabulis ad sententiam transeamus: componendus nostro cum loco hic alter est de *intelligib. pulcritud.* p. 542 A. B. ubi Plotinus docet „materiae nullam esse speciem s. ideam (εἶδος), sed hanc ei tradi ab artifice, qui eandem habeat ab arte ipsâ; unde artifex eandem exprimat in materiâ, non quantum ipse velit, sed quatenus materia pareat." Additur exemplum marmoris, quod statuarius in speciem signi effingat. *Aristoteles*, in quaestione an sint ideae, Metaphys. II. 4. p. 41 Sylb. — εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, ἀνάγκη τι εἶναι παρὰ τὸ σύνολον τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος. εἰ δ' αὖθις τοῦτο θήσει, ἀπορία ἐπὶ τίνων τε θήσει τοῦτο, καὶ ἐπὶ τίνων οὔ. ὅτι μὲν γὰρ ἐπὶ πάντων οὐχ οἷόν τε, φανερόν· οὐ γὰρ ἂν θείημεν εἶναί τινα οἰκίαν, παρὰ τὰς τινὰς οἰκίας κ. τ. λ. Haec illustrat *Syrianus* in Aristotelis Metaphys. p. 6. a. b. Venet. „naturâ tamen constantium substantiarum, et per universum existentium, esse *fabricatorias species*, *quemadmodum artificialium in ipsâ arte*, *sed eorum quidem*, *quae secundum artem*

sunt, etiam ipse (Aristoteles) concedit. *Multis enim in locis ex immateriali domo materialem dixit perfici*; quemadmodum in sexto dictum est hujus negotii: exemplari vero ipsarum artium, toti dico creationi specificae distinctionis, minime dat manus; etsi quomodo naturam imitata hoc solum pacto faceret, nisi multo prius hoc modo natura ipsa operaretur?" Ad illa Aristotelis verba revertitur Syrianus ibid. fol. 29. b. citans Platonis *Parmenidem* Jamblichique commentarium in eum et vero ipsum Plotinum in libro *de intellectu et specie et de ente* (Tu vide Ennead. V. lib. 9. p. 559 seqq.) Atque Platonis Aristotelisque disputationes *de ideis* pro fontibus sunt habendae horum Plotini locorum adeoque hujus ipsius similitudinis *aedium*. Quae quidem posterioribus etiam Plotino scriptoribus placuit. *Philoponi* locum supra attigi: nunc aliorum unum alterumque subjiciam: *Augustinus* de unitate disputans nonnisi in intellectu conspicuâ (de verâ Relig. cap. 38. p. 768 seq.): „Sed multis, inquit, finis est humana delectatio, nec volunt tendere ad superiora, ut judicent cur ista visibilia placeant. Itaque si quaeram ab *artifice*, uno arcu constructo, cur alterum parem contra in alterâ parte moliatur? respondebit, credo, ut paria paribus *aedificii* membra respondeant. Porro si pergam quaerere, id ipsum cur eligat, dicet hoc decere, *hoc esse pulcrum*, hoc delectare cernentes: nihil audebit amplius. Inclinatus enim recumbit oculis, et unde pendeat non intelligit. At ego virum *intrinsecus oculatum et invisibiliter videntem* non desinam

commonere, cur ista placeant, ut *judex* esse audeat ipsius delectationis humanae" — et sat multis interjectis: „unde illam nosti unitatem, secundum quam judicas corpora, quam nisi videres, judicare non posses, quod eam non impleant; si autem his corporeis oculis eam videres, non vere diceres, quamquam ejus vestigio teneantur, longe tamen ab eâ distare; *nam istis oculis nonnisi corporalia vides. Mente igitur eam videmus* ect." nam totus locus comparandus est cum Plotiniano. *Hermias* autem, ut saepius, sic h. l. Plotini vestigia legit. Ita enim ille ad Platonis Phaedr. pag. 109. ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν μερῶν ὅλον, ὥσπερ ὁ κόσμος ὁ αἰσθητὸς ἐκ πάντων ἐστὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ. ἔστι δὲ τὸ ὅλον τὸ πρὸ τῶν μερῶν, ὡς τὸ ἐν φύσει ἢ τῇ ψυχῇ τῇ ὅλῃ ἢ τῷ νῷ εἶδος τοῦ κόσμου, ὡς ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ τεχνίτου τὸ εἶδος τῆς οἰκίας, ubi cod. Monac. pariter atque in Plotino libri alii, vitiosum istud οἰκείας exhibuerat. Fragmentum *Grammatici mscr.* ῥυθμός ἐστι ποιὸς (ἐστιν ὁ ποιὸς Scholiast mscr. Hermogen. ap. Bast. in Comm. palaeogr. ad calc. Gregor. p. 813.) ἦχος τοῦ λόγου ὑπὸ συνθήκης καὶ ἀναπαύσεως συνιστάμενος, ἄλλό τι ὢν περὶ (leg. παρὰ e seqq.) ταῦτα· ὥσπερ οἰκοδομίας ἐκ ξύλων ἢ λίθων συντεθείσης ἄλλό τι παρὰ ταῦτα τὸ εἶδος γίνεται. Illa de rhythmo descripta sunt ex Hermogene περὶ ἰδ. I. 3. p. 265 Laur.

Pag. 52. p. 20 E. κρατῆσαν — συγκροτῆσαν. „deterius *D. W.*"

συνδραμόμενον καὶ κρατῆσαν. Sic Basil. nec aliter Ficinus. Al. συγκρατῆσαν, al. συγκροτῆσαν, vid. var. lect. Et revera συγκροτεῖν Platoni Platonicisque cognitum. Ille in Cratylo p. 421 A. p. 125 Heind. hoc verbum usurpat de conflandis in unum vocabulum literis: Polybius I. 61. 3. de concentu remorum ad numerum agitatorum, ubi vid. Interprett. Julian. Caes. p. 308 D. Spanh. συνεκροτεῖτο τυμπάνιον. Plura dabunt Scholiast. ad Luciani Conviv. p. 61 Bip. idem ad Lucian. Phalar. p. 48 Reitz. ibid. et ad gymnas. p. 490. Dorvill. ad Chariton. p. 251 Lips. Musgrav. ad Euripid. Androm. 495. Leisner. et Irmisch. ad Herodian. V. 6. 14. p. 192. Ernest. Lex. Technol. Graec. Rhetor. p. 322. Sturz. Lex. Xenoph. IV. p. 122 seq. Unde hoc apparet, sive a fabrorum incudem pulsantium, sive manus complodentium choragorum, sive denique a remigantium numeroso sono repetas vocabulum, inesse eidem vim *componendi ad efficiendum concentum*. Sic Joh. Chrysostomus T. IV. p. 31 A. συνέχειν καὶ συγκροτεῖν τὴν ζωήν, cf. Matthaei ad ejusd. Homil. II. 2. p. 79. qui Patrum eccles. locos plures dabit. Quae omnia nemo non videt quantopere ad nostrum locum faciant. Atque frequentissima per veteres libros confusio verborum συγκρατεῖν et συγκροτεῖν, hoc autem exquisitioris adeoque Platonici usus est. Jam adspice mihi illa quae sunt in apodosi: σύμφωνον καὶ συναρμόττον καὶ φίλον. Quid igitur? nonne in protasi etiam tertium vocabulum exciderit? et scripseritne philosophus συνδραμόμενον

καὶ συγκροτῆσαν καὶ κρατῆσαν. Sic nascatur elegans gradatio: *colligans* (i. e. extrinsecus copulans); *conflans* (coalescere penitus efficiens) et *subigens* adversariam sibi naturam. Sic item terna ternis aptissime reddantur: συνδ. συγκροτ. κρατ. et σύμφων. συναρμ. φιλ. Caeterum ad συνδησ. et συγκροτ. ex sequentibus genitivis adsciscendum esse accusativum, non est quod operose doceam. Addam binos locos, ubi idem verbum obliteratum videri possit. *Marcus Antonin.* de reb. suis lib. V. §. 1. οὐ βλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ στρουθάρια, τοὺς μύρμηκας, τὰς ἀράχνας, τὰς μελίσσας, τὸν καθ' αὑτὰς συγκοσμούσας κόσμον; Codex *mscr.* nondum collatus: συγκροτούσας κόσμον. Aptissime, siquidem frequentissimum veteribus: συγκροτεῖν στόλον, γυμνάσιον aliaque similia, licet alterum illud satis commode explicarit Gatackerus. Reliqua, quae inserendâ particulâ δὲ idem fulcire volebat, (σὺ δ' οὐ θέλ.) optime sic explet idem cod. ἔπειτα σὺ οὐ θέλεις τὰ ἀνθρωπικὰ ποιεῖν; Alter locus, haud ita dissimilis nostro, *Himerii* est Orat. 21. 10. p. 746. Fingitur ibi Natura parens ab initio hominum caeterorumque animantium vultum ad unam speciem conformasse. Quam rem cum vidisset Jupiter, Prometheum Epimetheumque misit, qui confusa reformarent. Atque illi praediti ab Jove sapientiâ: οὕτω τὸ εἶδος ἐποίκιλλον τὸ τῆς φύσεως ἐν τούτῳ τῷ πολυτρόπῳ τῆς θέας μεταῤῥυθμίζοντες. Ἐκεῖθεν λόγος μὲν ἄνθρωπον, τῶν δὲ ἄλλων ζώων ἕκαστον αἱ λοιπαὶ δυνάμεις κατὰ τὸ πρόσφορον, σύγκρατον ἤδη τὸ τῆς φύσεως κάλ-

λος τῇ πολυμορφίᾳ τῶν γεννηθέντων ἐδημιούργησαν. Leg. σύγκροτον vel potius συγκροτοῦν „*consonum* formarum varietate."

Pag. 52. p. 20 E. συνειλοῦσα. Sic dedi ex codd. et marg. Basil. pro συνελθοῦσα, atque illud in Leid. etiam obvium *rectius* judicaverat *D. W.*

Pag. 52. p. 20 E. ἀνήνεγκέ τε καὶ εἰςήγαγεν κ. τ. λ. Ficinus aliter quodammodo legisse videtur. Habet autem h. l. ἀναφέρειν vim referendi ad *nobilius*, s. provehendi ad altius, quae eidem saepius adjungitur, vid. Schweighaeus. Lex. Polyb. p. 42 seq. Zonar. Lex. gr. p. 207. ἀναφέρων· ὑψῶν, neque tamen non de rebus etiam humilibus ac vanis usurpatum videas. Cf. Suid. I. pag. 201 Kust. in ἀνέφερεν.

Pag. 52. p. 20 E. οἷα ἀνδρὶ ἀγαθῷ προςηνὲς — — ἐν νέῳ. Edit. Florent. princ. ita distinguit: „Quemadmodum probo viro virtutis indoles apparens: in juvene jucunda contingit: propterea quod cet." Ego post προςηνὲς intellexerim ἐστὶ et junxerim ἐπιφαιν. ἐν νέῳ: „Quemadmodum probo viro jucundum (sic leg. in lat. interpret.) est apparens in juvene virtutis vestigium." Istud προςυνὲς in ed. Basil. pertinet ad frequentem confusionem literarum υ et η, cujusmodi exempla supra, *Praeparat.* XXXIX seq. protulimus in medium; atque idem mendum, quod ibi Proclo abstersimus, residuum in Dionysio Areop. de divin. nominib. 8. 5.

p. 776 Plantin. est, ubi item legitur: εὐθυμοσύνας, licet praecedat τάξεις et Maximus in Scholiis (pag. 785.) recte exhibeat: εὐθημοσύνας. Sic in Jamblicho de Myster. VII. 5. Cod. Leid. habet συνυνωμένα mendose pro συνηνωμένα. Ad vocem προςηνές Hesych. II. p. 1045. ita: καλὸν, ἡδὺ, ἐπιεικὲς ἀγαθὸν, πρᾶον, χρηστόν. Sic Hippocrates de rat. vict. in morb. p. 43. de cibo *viscoso* et ad sumendum facili usurpavit. Cf. Foësium Oecon. Hippocr. pag. 322. Illud χρηστόν, utile, referendum ad Herodoti locum II. 94. De voluptatum blandimentis usurpat Epictet. Enchirid. 34. p. 46 Schweighaeus. Nostro loco congruit illud καλόν et ἡδύ: *erfreulich*. Adverbium προςηνῶς de calore est apud Nostrum pag. 101 G. Porphyrius in Schol. Marc. ad Iliad. I. 106 κρήγυον explicat προςηνές, idemque dicit esse quod θυμῆρες. Joh. Chrysost. de Sacerdot. III. 16. sect. 292. opponit inter se καὶ φοβερὸν καὶ προςηνῆ, rigidum et indulgentem. Etymol. magn. et Eustath. ab ἠΰς, *bonus*, *pulcer*, ductum tradunt: *Orion Theb. Etymol. mscr.* epit. sic explicat: ὁ ἐγγὺς ὢν τοῦ αἰνεῖσθαι, καὶ ἐν αὐτῷ τυγχάνων. De quâ opinione ipse viderit: sed Zonarae tamen locus inde potest emendari. Ita enim ille in Lex. graec. I. p. 223. ἀπηνής· σκληρὸς, ὠμός· ἀπὸ τοῦ [μὴ] αἰνεῖσθαι καὶ ἐπαινεῖσθαι. Cod. D. K. παρὰ τὸ ἀπὸ τοῦ. Repone ex Orione: ὠμὸς ὁ ἄποθεν τοῦ αἰνεῖσθαι κ. ἐπ. Eodem ducunt Etymolog. magn. et Suidas, quod Tittmannum fugisse miror.

Pag. 52. p. 20 F. seq. τὸ δὲ τῆς χρόας κάλλος ἁπλοῦν κ. τ. λ. Venit Plotinus ad *simplicem pulcritudinem* explicandam igiturque ad *colorem*, *lucem*, *ignem*, vid. *Ficini Argumentum*, qui philosophi nostri sententiam commode explicavit. Est autem classicus hic locus, et qui multorum lectorum animos adverterit, ut vel signa arguunt, in codicum marginibus adscripta. Quo magis vellem exactum esse a *Goethio*, viro summo, qui nuper admodum libro vernaculo *colorum scientiam* subtiliter explicavit, et philosophorum etiam aliquot veterum placita attigit. Nobis hoc restat, ut Plotinianae doctrinae fontes sectemur insignioresque imitationes commonstremus. Videamus primum de nostri philosophi aliis quibusdam locis, quae ad h. l. faciant. Primarius est in libro *de coelo* p. 100 seqq. ubi de ratione exponit, quae ignem inter et terram atque aquam intercedat, itemque docet εἶδος ignis esse lucem; lucem autem esse duplicem, alteram corpoream, incorpoream alteram. P. 101 G. seq. τοῦτο δὲ τὸ φῶς σῶμα εἶναι· ἀποστίλβειν (ἀποστίλβον Ciz.) δὲ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ὁμώνυμον αὐτῷ (αὐτοῦ Ciz. Darmst.) φῶς, ὃ δὴ φαμὲν καὶ ἀσώματον εἶναι· τοῦτο δὲ ἀπ' ἐκείνου τοῦ φωτὸς παρέχεσθαι ἐκλάμπον ὥσπερ ἄνθος ἐκείνου καὶ στιλβανότητα· (vox nihili, leg. ex codd. aliquot: στιλπνότητα) ὃ δὴ καὶ εἶναι τὸ οὕτως (leg. ὄντως ex codd.) λευκὸν σῶμα. Explicatur Platonica sententia de sole. cf. Spanhem. ad Julian. Caes. p. 16. qui illud λευκ. σῶμ. explicat nec Plotini oblitus. Admonent haec item Enniani illius

ap. Ciceron. de Nat. Deor. II. 2. 25. III. 4. „sublime *candens*.“ Adde de luce igneque tanquam *deo* Jamblich. Myster. p. 45. ibiq. Gal. p. 209. 224. Plotiniano autem loco, qui ad l. nostrum magnopere facit, junge ex ipsis Enneadibus hos p. 711. cap. 18. A. et p. 166 A.

Venio ad fontes, unde noster locus potissimum manavit. Jam primum de ignis naturâ praestantiâque *Platonis* loci sunt plures in Timaeo, ut pag. 1065 seqq. p. 1078 seq. Francof. p. 31 b. Steph. p. 307 Bip. cui adhibe Proclum in Tim. p. 141 seq. philosophorum de igne placita exponentem; adde Goethium in doctrin. de colorib. II. p. 107 seqq. qui philosophorum veterum de coloribus placita copiosius recenset, et Schneideri Eclogg. phys. p. 235 seqq. Neque enim nostrum est haec omnia universe complecti: proferenda in medium sunt, quae Plotiniana cum verba tum decreta illustrent. Ad ea facit Platonis locus alter in Philebo p. 29 c. p. 245 Bip. unde hoc teneas: — τὸ δὲ ἐν τῷ παντὶ (πῦρ) πλήθει τε θαυμαστὸν καὶ κάλλει καὶ πάσῃ δυνάμει κ. τ. λ. Ex *Aristotele* item nonnulla advocari ad Plotinianam sententiam debent, v. c. quae de ignis, lucis colorisque necessitudine caussisque itemque de sono disputantur de *Animâ* II. 36. et III; de *Sensu* et *Sensibil.* cap. 3. p. 7 Sylb. Ex illis locis, de animâ, teneamus hoc, quod Aristoteles colores tradiderat a luce quodammodo effici actu (ἐνεργείᾳ) qui antea jam fuerint potentiâ (δυνάμει). Quam in rem multa dis-

putat Job. Philoponus fol. 9. 7. quae explicare longum est, nec hujus loci.

Jam sigillatim exponamus de hoc Plotini loco: Pag. 52. p. 20 F. τῆς χρόας κάλλος. Cod. Vatic. χριίας. Voluit χροίας, debuit χροιᾶς. De accentu hujus vocis similiumque vid. Bast. et Schaefer. Append. ad epist. crit. p. 31. et ad Gregor. Corinth. p. 201. Ejusmodi mendum occupaverat egregium excerptum Ctesiae Monac. cod. mscr. ubi de Martichorà τὴν χροιὰν ἐρυθρόν, ubi Werferus, qui mihi descripserat, recte correxit χρόαν. Atque sic in Excerptis gramm. mscrr. quae penes me sunt: χρόα δὲ καὶ χροιὰ κ. τ. λ. Quam regulam in seqq. Plotini constanter servant codd. mei omnes.

Pag. 52. p. 20 F. — τοῦ ἐν ὕλῃ σκοτεινοῦ — φωτός. Haec et proxime sequentia illustrantur iis, quae Plotinus p. 166 seq. de materiâ disputat; quam ut cujusvis qualitatis expertem (nam Platonicis Stoicisque ἄποιος ὕλη. Vid. Lennep. ad Phalarid. p. 149.) dicit, ita etiam coloris: — οὔτε γὰρ ὄμμασιν (αἱρετὴ ὕλη) ἄχρους γάρ. cf. Proclum in Tim. p. 141. ubi et alia et hoc: πάντα γὰρ τὰ χρώματά ἔγγονα (leg. ἔκγονα) ἐστι φωτός.

Pag. 52. p. 22 F. ἀσωμάτου καὶ λόγου — ὄντος. Vid. Plotin. p. 101 seq. loco supra laud. add. p. 704 A. ubi, ut h. l. lucem, sic ignem esse dicit ζῶον καὶ λόγον animâque praeditum. Adde locos consimiles Philonis de vit. Mosis p. 676 seq. Dionys. Areopag. de coelest. Hierarch. p. 193 seq.

unde infra pauca excerpta dabimus, et Augustin. Confess. X. 51. p. 188 Paris. „Ipsa enim *regina colorum lux* cuncta ista profundit“ et quae ibidem plura leguntur.

Pag. 52. p. 22 F. — τὸ πῦρ — τάξιν εἴδους πρὸς τὰ ἄλλα στοιχεῖα ἔχει. Inde rerum originem ex igne ducebant Heraclitus Hippasusque Metapontinus, vid. Platonis Cratyl. p. 413 C. p. 100 Heind. hujusque not. De Heracliteo placito plura dedi in Dionyso I. p. 77 seqq. Ejus sectatores fuerunt hàc in re Stoici ipseque Chrysippus, cujus hic locus, ap. Stob. Eclogg. physic. I. p. 312 Heer. potissimum huc revocari debet: τὸ δὲ πῦρ κατ' ἐξοχὴν στοιχεῖον λέγεσθαι διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ πρώτου τὰ λοιπὰ συνίστασθαι κατὰ μεταβολὴν, καὶ εἰς αὐτὸ ἔσχατον πάντα χεόμενα διαλύεσθαι· τοῦτο δὲ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὴν εἰς ἄλλα (fort. εἰς τὰ ἄλλα) χύσιν καὶ ἀνάλυσιν. Cf. ibid. pag. 314.

Pag. 52. p. 22 F. ἄνω μὲν τῇ θέσει (φύσει Vind. male). Congruum Pythagorae et Empedoclis placitis: Proclus in Tim. p. 141. ὅτι τὸν ὀφθαλμὸν ἀνάλογον εἶναι τῷ πυρὶ δείκνυσιν ὁ Πυθαγόρας ἐν τῷ πρὸς Ἄβαρον (leg. Ἄβαριν) λόγῳ· καὶ γὰρ ἀνωτάτω τῶν αἰσθητηρίων ἐστὶν, ὡς τὸ πῦρ τῶν στοιχείων, in quam sententiam plura disputat Proclus ibid. pag. 278 seq. Adde Aristotel. Topic. V. p. 359 Sylb. et Synesium de insomn. p. 112. ibiq. Scholiast. De Empedocle vid. Euseb. P.

E. T. 8. pag. 24. Eustath. ad Odyss. I. pag. 1419. ἀνοπαῖα — δοκεῖ τισι ἀντὶ τοῦ ἀνωφερὴς εἶναι, ὡρμημένοις ἐκ τῶν Ἐμπεδοκλέους, εἰπόντος ἐπὶ πυρὸς τὸ, καρπαλίμως ἀνόπαιον. Cf. Sturzii Empedocl. p. 307. Eustathius autem suae doctrinae partim desumsit ex *Herodiani* libro περὶ σχημάτων Ὁμηρικῶν *mscr.* ubi ita: ἀνόπεα (leg. ἀνόπαια ex Homeri Odyss. I. vs. 320.) οἱ μὲν ἀφανῆ· τινὲς δὲ τὸ ἄνω φέρεσθαι· Ἐμπεδοκλῆς, καρπαλίμως δὲ ἀνόπεαν (leg. δ' ἀνόπαιον) ἐπὶ τοῦ πυρός. Sequuntur etymologiae de ὀπῇ, i. e. κάπνῃ, de ὀπῇ, vel ave singulari vel communi avium nomine, quas alii excerpserunt Grammatici. Nos hoc teneamus, solutae orationis scriptores illam ignis sublime tendendi vim declarasse per adjectivum ἀνωφερές, quam eandem poetae, qualis Empedocles etiam fuit, per ἀνόπαιον. Illud usurpare de igne proprie solent doctiores: Achilles Tatius Isagog. in Arati Phaenom. p. 126 seq. ubi superioris loci, quem ignis occupat, caussas experimentis comprobat: ὅτι δὲ πῦρ καὶ ἀὴρ κουφότατα καὶ ἀνωφερῆ δῆλον κ. τ. λ. Dionys. Areopag. l. l. πῦρ — ἀνωφόρον. Gregorius Thessalonic. in Theophane (Matthaei Lectt. Mosqq. II. p. 23.) κἀπὶ τοῦ πυρὸς δὲ φαίη τις ἄν, φύσιν ἔχειν (fort. delendum ἔχειν) ἀνωφερὲς εἶναι κ. τ. λ.

Pag. 62. p. 22 F. λεπτότατον — σωμάτων. Vid. proxime laudd. Adde Aristotel. Topic. lib. V. p. 342. 1. seq. Sylb. ubi, in exemplis, item de igne: λεπτότατον τῶν σωμάτων.

Pag. 52. p. 22 G. οὐκ εἰςδεχόμενον τὰ ἄλλα, τὰ δὲ ἄλλα δέχεται αὐτό. Vide *Chrysippum* ap. Stob. l. 1. Haec eadem aliis ex parte verbis affert Dionysius, qui fertur, Areopagita de coelesti Hierarch. cap. 15. p. 193. seq. Plantin. — τὸ γὰρ αἰσθητὸν πῦρ ἐστὶ μὲν, ὡς εἰπεῖν, ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων φοιτᾷ κ. τ. λ. E sequentibus tenenda sunt maxime haec: ἀλλοιωτικὸν, (scil. ἐστὶ τὸ πῦρ) μεταδοτικὸν ἑαυτοῦ πᾶσι τοῖς ὁπωςοῦν πλησιάζουσιν· ἀνανεωτικὸν τῇ ζωοπύρῳ θερμότητι, φωτιστικὸν ταῖς ἀπεριχαλύπτοις ἐλλάμψεσιν, ἀκράτητον, ἀμιγὲς, διακριτικὸν, ἀναλλοίωτον κ. τ. λ. Quid quaeris? Perlustra integrum locum, et agnosce Areopagiticum parietem Plotinianis incrustatum tessellis! Michael Psellus de omnifar. doctrin. §. 60. p. 114. Καὶ τοῖς μὲν (τῶν φιλοσόφων) ἔδοξεν ἀρχὴ τὸ πῦρ (vid. supra) διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὸ καταναλίσκειν πάντα εἰς αὐτό (leg. αὑτό).

Pag. 52. p. 22 G. θερμαίνεται — ἐκεῖνα, οὐ ψύχεται δὲ τοῦτο. De ratione calorem inter ignemque intercedente haec Plotinus habet in libro de *animae immortal.* p. 465. „Negant, cum ignis calore comparari posse animae vitam — οὐκ ἐπίκτητόν γε οὖσαν, οὐδ' αὖ (ἂν Cod. Vat.) οὕτως ἔχουσαν, ὡς τὸ πυρὶ ἡ θερμότης πάρεστι· λέγω δὲ, οὐχ ὡς ἐπακτὸν ἡ θερμότης τῷ πυρὶ, ἀλλ' ὅτι εἰ καὶ μὴ τῷ πυρὶ ἀλλὰ τῇ ὑποκειμένῃ τῷ πυρὶ ὕλῃ· ταύτῃ γὰρ διαλύεται τὸ πῦρ· ἡ δὲ ψυχὴ κ. τ. λ. Unde satis intelligitur quo sensu nostro loco

philosophus ignem calefacere dicat: refrigescere neget. Illâ tamen comparatione utitur Anonym. in Ἀντιθετικῷ mscr. adv. Platon. et Plotin. ἄμφω γὰρ ἐνέργειαί τινες οὐσιώδεις ψυχῆς καὶ ὁμοίως ἔχουσαι, ζῆν δήπου καὶ νοεῖν, ὡς καὶ τοῦ πυρὸς τὸ φλέγειν ὁμοῦ καὶ τὸ φωτίζειν, καὶ οὐδὲν τούτων ἀπόλλυσι πῦρ δήπου μένον.

Pag. 52. p. 22 G. κέχρωσται. Basil. et marg. Vatic. κέχρωται, nam reliqua nil moror. vid. var. lect. Cf. Henr. Steph. Thes. IV. p. 632. Illam formam κέχρωσται agnoscunt in alio loco Plotini p. 715. cap. 22. mei codd. plurr. Sic item Hermias in Plat. Phaedr. p. 141. τὸ δὲ φανερὸν καὶ τὸ πεφωτισμένον κέχρωσται. Galenus de Hippocr. et Platon. placc. p. 220 Charter. τὸ κεχρωσμένον. — Nolo plura.

Pag. 53. p. 22 A. τὰ — ἄλλα παρὰ τούτου τὸ εἶδος τῆς χρόας λαμβάνει. „Caetera vero ab hoc speciem coloris accipiunt" *Ficin.* Recte, modo explices. De εἶδος supra diximus universe ad pag. 52. p. 14 A. H. l. expediamus quid sit εἶδος χρόας. *Grammaticus mscr.* χρῶμα· κυρίως τὸ μετὰ τῆς ὕλης· οἷον ὤχρα, κινάβαρ· (leg. κιννάβαρι) χρόα δὲ καὶ χροιά [7] αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ χρώ-

7) Caeterum χροιά etiam in musicis obvium Hesych. in voce II. p. 1568 Alb. ibiq. interprett. Ignis fremitus graeco est βρόμος. Quae pervulgata observatio adhibenda est loco Dionysii Halicarn.

ματος. Similiter *Chalcidius* in Platon. Tim. p. 454 Meurs. colores *siluam* dicit: „Imago autem ex arte facta, et juxta archetypam speciem effigiata, nisi habeat *sylvam*, si quidem erit pictura, *id est, colores*, — carebit certâ perfectione." Atque Plotino τὸ εἶδος τῆς χρόας est universa species coloris (s. color universe), cujus caussa et fons ut ignis est, sic ipsa coloris species singulorum colorum fons est atque origo. Idem noster pag. 711. cap. 18. A. Ἀλλὰ ἀγαθοειδῆ κατὰ τί τὰ ἐν τῷ νῷ; ἆρα ᾗ εἶδος ἕκαστον ἢ καλά; ἢ τί; εἰ δὴ (sic marg. Basil. et Cod. Darmst.) τὸ παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἧκον πᾶν ἴχνος καὶ τύπον ἔχει ἐκείνου, ἢ ἀπ' ἐκείνου, ὥςπερ τὸ ἀπὸ πυρὸς ἴχνος πυρός κ. τ. λ.

Pag. 53. p. 22 A. τὸ δὲ μὴ κρατοῦν ἐξίτηλον κ. τ. λ. Universi loci hujus sententiam expedit Ficini cum interpretatio tum argumentum hujus capitis et nostra annotatio supra ad pag. 52. p. 14

de Compos. XVI. p. 194 Schaefer. unde etiamnum male exsulat *ignis* mentio. Quam postliminio restituit codex egregius, cujus excerpta habeo: ὑφ' ὧν ἐδιδάχθημεν ταύρων τε μυκήματα λέγειν, καὶ χρεμετισμοὺς ἵππων, καὶ φρυαγμοὺς (Cod. φριαγμοὺς, leg. cum Schaefero φριμαγμοὺς) τράγων, πρός τε βρόμον (leg. cum Cod. πυρός τε βρ.) καὶ πάταγον ἀνέμων κ. τ. λ. Quod miror non vidisse Schaeferum hominem oculatissimum: sed idem alia vidit altius latentia, quae haud pauca plane confirmat idem ille cod. mscr.

seq. A. B. — ἐξίτηλον alii ducunt ab ἐξιέναι *exire*; alii ab ἐκ, βίοτοις. Huic favere putant nonnulli Aeschyleum ἴτηλον (ἔμμονον *stabile* ap. Hesych. II. p. 82 Alb. Phot. Lex. gr. p. 90.) Quâ in re ego cum Alberto ad Hesych. l. l. quaerere malo quam decernere. De vi vocabuli docte egerunt Jacob. Gronovius et Wyttenb. ad Herodot. I. 1. (hic in Select. Histor. pag. 340.) adde Sturz. Lex. Xenoph. II. 225. coll. Steph. Thes. V. p. 693. Sicut autem h. l. de luce et colore usurpat Plotinus, ita idem vocabulum dicitur proprie de purpurâ tincturâque evanidâ. Fragmentum doricum ap. Jamblich. vit. Pythagor. XVII. 76. p. 63 Kust. — ὅπως (τὰ ἱμάτια) ἀνέκπλυτον τὰν βαφὰν ἀναπίωντι, καὶ μηδέποτε γενησομέναν ἐξίταλον. Tralatum usurpat Artemidorus Oneirocrit. IV. 47. p. 360 Reiff. de narrationibus mere fabulosis: παντελῶς ἐξίτηλα καὶ φλυαρίας καὶ λήρου μεστά. Quae partim ex Herodoti l. l. partim ex Platonis Convivio p. 94 Wolf. ducta sunt. Tralatum item usurpat ipse noster de actione et contemplatione pag. 347 A.

P. 53. p. 22 A. οὐ μετέχον. Basil. et alii: οὐ μετόχου. „Cod. Vossian. οὐ μετέχον ut margo rectius. *D. W.*"

Hoc ego ex codd. plurr. Plotino reddidi, nec aliter Ficinus videtur legisse.

P. 53. p. 22. 24 A. αἱ δὲ ἁρμονίαι — δεῖξασαι. Locus impeditus, et, cum in multis codd.

verbum finitum desit (vid. var. lect.), fortasse lacunosus. Quod nisi placeat, sat commode expediri videatur posse ita ut legas: αἱ δὲ ἁρμονίαι (αἱ) ἐν ταῖς φωναῖς, αἱ ἀφανεῖς τὰς φανερὰς ποιήσασαι, καὶ αὐτὰὶ — ἐποίησαν ὡς — δεῖξασαι: „Harmoniae vero occultae, quae sunt in vocibus, harmoniasque manifestas faciunt (eliciunt) *et ipsae* animam imbuunt notitiâ ipsius pulcri, *utpote* quae in alio genere hoc ipsum commonstrant." Sed Ficinus item in suis codd. legit καὶ ταύτῃ. Ejus interpretatio et argumentum loci tamen sententiam in satis clarâ luce collocat. Caeterum ad Plotini verba adhibe *Augustinum de Musicâ* VI. 38. p. 531 E. ubi de *sono* disputat et hoc addit: — „nonne hic etiam quodam aequalitatis jure laetamur cum *occultioribus modis* paria paribus tributa esse cognoscimus."

P. 53. p. 24 A. B. παρακολουθεῖ δὲ ταῖς αἰσθηταῖς — — εἰς τὸ κρατεῖν. Vid. Ficini interpret. et argumentum.* Ad expediendum locum subobscurum expunxi comma post αἰσθηταῖς et reposui ἀλλ' ὅς ἄν, pro ἀλλ' ὡς ἄν, idque auctoritate Ficini, marg. Basil. et plurr. codd. Comparantur h. l. sonorum harmoniae occultae cum apparentibus. Hae quidem numeris mensurantur: illae non item. Neque vero quaelibet ratio idonea est his numeris mensurandis, quo efficiatur concentus aptus s. pulcer, sed ea sola, quae obtemperet, i. e. quae se patiatur temperari ad efficiendam speciem (idem), *ita ut* haec idea victrix subigat

materiam quasi inconditam sonorum. ποίησις h. l. active accipiendum, ut v. c. in Platon. Conviv. p. 205 b. et saepissime; εἰς ante ποίησιν *finem* sive *consilium* significat: alterum εἰς ante τὸ πρατ. *consequentiam* s. *effectum*, hoc sensu: sed ea duntaxat ratio adhibenda numeris illis est, quae valeat ideam procreare; *quo fiet*, ut haec idea, tanquam victrix, subigat materiam.

Pag. 53. p. 24 B. — περὶ — τῶν ἐν αἰσθήσει καλῶν ἃ δὴ εἴδωλα καὶ σκιαί κ. τ. λ. His verbis jungimus gemina fere ex eodem libro, infra p. 56 F. τὰ ἐν σώμασι καλὰ — ὡς εἰσιν εἰκόνες καὶ ἴχνη καὶ σκιαὶ φεύγειν πρὸς ἐκεῖνο οὗ ταῦτα εἰκόνες. Simulacrum opponitur rei verae. Quam locutionem Plato frequentat indeque Platonici, et ut quisque illius elegantiam maxime sectatur: Phaedr. p. 255 d. p. 260 Heind. εἴδωλον ἔρωτος ἀντ' ἔρωτος ἔχων, unde desumsit Dionysius, vulgo Areopagita dictus, de *divin. nominib.* IV. 2. p. 566. Libanius Epist. 505. p. 252 Wolf. σκιὰ λόγου μᾶλλόν ἐστιν, ἢ λόγος. Cf. Epist. 304. et J. Chr. Wolf. ad utrumque locum, quemque is laudat Erasm. Adagg. p. 133. 187. Habet enim illud *umbra rei* proverbii vim apud veteres. Plato de Republ. IX. p. 269 Bip. εἰδώλοις καὶ ἐσκιαγραφημέναις ἡδοναῖς. Plura ejus usus exempla suppeditabunt Wyttenb. ad Phaedon. p. 171. et Heindorf. ad Theaet. p. 499. Ego ejusmodi locos addam, qui vel ad Plotini verba sententiamque faciant, vel a lectione laborare videantur. Noster ipse p. 708. cap. 15. A.

σκότος γὰρ αἱ ἄλλαι (ζωαὶ) αἱ κάτω, καὶ σμικραὶ σκιαί (sic ex codd. legendum.). Proclus Institut. theolog. §. 64. p. 444. — αἱ μὲν οὐσίαι αὐτοτελεῖς, αἱ δὲ, τῶν ψυχουμένων ἰνδάλματα μόνον οὖσαι ψυχῶν. — οὔτε πᾶσα ψυχῆς ἔλλαμψις ψυχή (Cod. Argentorat. οὔτε πᾶσα ψυχὴ ἔλλαμψις ψυχῆς, non placet.) ἀλλ' ἔστι καὶ τὰ εἴδωλα τῶν ψυχῶν. Quibus verbis Plotinus nostro loco, iisdem utitur Plutarchus: Quomodo quis suos in virt. profect. s. p. 309 Wyttenb. loco elegantissimo, qui totus legi debet: — ἀρετῆς ἐν εἰδώλοις καὶ σκιαῖς ῥεμβόμενος. Sed redeamus ad *hanc de pulcro sententiam*, quam Noster his locis exposuit. Ei illustrandae inserviunt haec ipsius Platonis in Timaeo p. 28 seq. p. 302 seq. Bip. ὅπου μὲν οὖν ἂν ὁ δημιουργὸς πρὸς τὸ κατὰ ταὐτὰ ἔχον βλέπων ἀεὶ, τοιούτῳ τινὶ προςχρώμενος παραδείγματι, τὴν ἰδέαν καὶ δύναμιν ἀπεργάζεται, καλὸν ἐξ ἀνάγκης οὕτως ἀποτελεῖσθαι πᾶν· οὗ δ' ἂν εἰς τὸ γεγονὸς, γεννητῷ παραδείγματι προςχρώμενος, οὐ καλὸν κ. τ. λ. Maximus Tyr. Dissertat. XXVII. p. 48 Reisk. — οὕτω καὶ τὸ κάλλος τὸ ἄρρητον καὶ ἀθάνατον ἔρχεται μὲν πρῶτον δι' οὐρανοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ σωμάτων, καὶ εἰςπεσὸν ἐκεῖ ἀκραιφνὲς μένει καὶ ἀμιγὲς καὶ ὁλόκληρον· ἐπειδὰν δὲ ὑπερκύψῃ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν δεῦρο τόπον ἀμβλύνεται καὶ ἀμαυροῦται. Hermes cap. VI. §. 4. p. 22 ed. Flussat. fol. 14. 2. ed. Franc. Patrit. τὸ δὲ καλὸν καὶ ἀγαθὸν οὐδέν ἐστι καταλαβέσθαι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ. πάντα γὰρ (τὰ add. ed. Patrit. recte.) τῷ ὀφθαλμῷ ὑποπίπτοντα εἴδωλά ἐστι

καὶ ὥσπερ σκιογραφίαι. Reliqua, ut plurima, in Patrit. ed. inquinatissima sunt. Hermias in Plat. Phaedr. p. 72. — ὅτι εἰκόνων εἰκόνες εἰσὶ τὰ αἰσθητὰ καλά, et qui pariter ex Plotiniano fonte suos hortulos irrigare solet Dionysius, qui dicitur Areopagita, de coelest. Hierarch. cap. 1. p. 3. τὰ μὲν φαινόμενα κάλλη τῆς ἀφανοῦς εὐπρεπείας ἀπεικονίσματα λογιζόμενος, ubi Maximus in Scholiis p. 8. Pauli epistolam ad Hebraeos cum Dionysio componit. Adde Pachymerae paraphrasin ibid. pag. 12.

Pag. 53. p. 24 B. ἐκόσμησάν τε καὶ διεπτόησαν. Recte Ficinus prius verbum ad ὕλην retulit, posterius ad hominum sensus, qui corporeâ pulcritudine afficiuntur; utpote quos intelligi contextus jubet. De verbo πτοεῖσθαι dicemus infra. Activum simplex ἐπτόασεν usurpat de amatorio affectu Sappho in Odario illo ap. Longin. de Subl. sect. X. p. 42. (et ad calcem Anacreont. p. 249 Fischer.) ubi vid. Toup. p. 300. ibiq. laudat Apollon. Rhod. I. 1232. Idem poëta III. 1345. διεπτοίησεν de terrore bubus injecto, ubi cf. Schol. Paris. p. 267 Schaef. qui significatus nec Platoni ignotus est. *Idem* de Legg. VI. p. 783 c. p. 314 Bip. ἀφροδισίων διαπτοίησιν de vehemente libidine. Atque ipsa rerum venerearum significatio cadere in nostrum locum videatur, nisi, quod praeferam, malueris universe accipere de *obstupefaciendo, et excitando desiderio.*

Cap. IV. *Argumentum Ficini.* „Pulchritudo, quae videtur, mentis pulchritudinem repraesentat: pulchritudo, quae auditur, refert animae pulchritudinem. Item, nemo de mentis et animae pulchritudine loqui aut debet aut potest, nisi eam ipse possideat.“

„Duplex pulchritudo est: incorporea scilicet et corporea. Et quemadmodum corporea rursum est duplex: altera quidem in his quae videntur, altera vero in his quae audiuntur, sic et incorporea duplex: altera in intellectu, altera est in animâ. Intellectualis lucis pulchritudo praecipue ab eâ quae videtur in lumine velut imagine nobis repraesentatur. Pulchritudo rursus animae in harmoniâ quodammodo constitutae, ab illâ, quae auditur, harmonicâ pulchritudine tanquam imagine rite refertur. Omnino vero, quemadmodum nemo de corporeâ pulchritudine loqui potest, nisi eam sensu cognoverit, sic neque de incorporeâ, nisi eam perceperit animo. Sed corpoream cogniturus extra se fertur: percepturus autem incorpoream, intra se referatur oportet. Revocatus autem ad se, non percipiet eam, nisi possideat. Esto itaque pulcher et intellectu et animâ prius quam de incorporeâ pulchritudine audeas disputare. Memento, si delectaris sensibili pulchritudine, quae insensibilis pulchritudinis est imago, multo majorem percepturum voluptatem, quando ipsam animi mentisque pulchritudinem cognoveris: imo quando possederis.“ *Ficinus.*

Pag. 53. p. 24 B. Περὶ — τῶν προτέρω (προσωτέρω) καλῶν — καταλιπόντας τὴν αἴσθησιν κ. τ. λ. Ductum ex Platonis Convivio p. 210 a. b. p. 90 seq. Wolf. — ἑνὸς δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο χαλάσαι — — μετὰ δὲ ταῦτα, τὸ ἐν ψυχαῖς κάλλος τιμιώτερον ἡγήσασθαι τοῦ ἐν τῷ σώματι — — θεάσασθαι τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τοῖς νόμοις καλὸν κ. τ. λ. Quae eadem ante oculos habuit Noster p. 556 A. B. Vid. etiam Proclum in Tim. p. 128. (cf. Platon. Tim. p. 31 c. p. 306 Bip.) Mox περιμένειν codd. cum ed. Basil. omnes praeter Vindob. qui simpliciter μένειν, quod attendendum est.

P. 53. p. 26 C. ἀντειλημμένοις. „Cod. Voss. ἀντειληφμένοις, rectius *D. W.*"

Hoc reposui ex codd. plurr. De hâc confusione satis frequente vid. Wesseling. et Valcken. ad Herodot. II. 8. VI. 133. IX. 31. et cf. Dionysum I. p. 76. ubi Clem. Alexandrino Paedagog. II. 219. ἐνειλημμένον reddidimus pro ἐνειληφμένον.

Pag. 53. p. 26 C. οἷον εἴ τινες — τυφλοὶ γεγονότες. Haec velut parenthesi sejuncta accipias: Ficinus vertens explevit sententiam. Caeterum locus, per se clarus, admonet Aristotelici dicti ap. Stob. Serm. 63. p. 408. Philosophus enim interroganti; cur quae pulcra sit amarentur, respondit: τυφλοῦ ἐρώτησις. In quam sententiam nonnulla alia ibidem leguntur. Basil. Magn. Homil. in Psalm. 44. pag. 605 A. τὸ δὲ αἰσθητὸν κάλλος τίνι τῶν ὀφθαλμοὺς ἐχόντων οὐκ εὔγνωστον; Nolo plura in

re protrità: illud silere nequeo, scilicet ut appareat quantopere nonnunquam sapiant Graeculi: Dio Chrysostomus Orat. 29. p. 539 Reisk. dixerat: τὸ δὲ κάλλος οὐχ οἷόν τε λαθεῖν. En tibi Scholiastam: καὶ μεταλάθοι (f. καὶ μὴν λάθοι) ἂν καὶ τυφλὸν καὶ ἐν νυκτί. Mox lacunam: μὴ — τῶν ἐπιτηδευμάτων in aliquot codd. Plotin. obviam explevit docta manus in marg. Vatic. nec Ficinus in suis libris reperit.

Pag. 53. p. 26 D. ὡς καλὸν τὸ τῆς δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης πρόσωπον. — „καὶ σωφροσύνης abest a cod. Leid. Refertur ad dictum poëtae: δικαιοσύνας τὸ χρύσεον πρόσωπον, quod Aristoxenus habet ap. Athenaeum XII. p. 546 B. [p. 529 Schweigh.] vid. Heyn. ad Pindari Fragm. Incert. LXIII. [p. 114.] *D. W.*"

Videlicet Pindaro tribuitur ille versus, itemque sequens: τὸ χρύσεον ὄμμα τὸ τῆς Δίκας. Cf. Schweighaeus. ad Athen. l. l. „Condigne mehercule et condecore *Chrysippus* in librorum, qui inscribuntur περὶ καλοῦ καὶ ἡδονῆς, primo, *os et oculos Justitiae, vultumque ejus* severis atque venerandis verborum coloribus depinxit." Sunt verba Gellii N. A. XIV. 4. qui ex eâ descriptione nonnulla subjecit.

Pag. 53. p. 26 D. Καὶ οὔτε ἕσπερος οὔτε ἑῷος οὕτω καλά· Quae tamen signa, ut pulcerrima vulgo celebrantur. Nativum vulgi sensum Plotinus

ib. I. pariter sequitur atque Homerus Iliad. XXII. 318. ubi:

Ἕσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστήρ.

quae amplificavit Apollonius Argonaut. II. 40. Ad illa Homerica ita Scholion Leidense in Valckenar. Opusco. II. p. 37. κάλλιστος δέ ἐστιν, ἐπεὶ μέγας καὶ λαμπρότατος. Cf. Eustath. Suid. in ἕσπερ. Zonar. Lex. gr. p. 878. De lucifero (ἑωςφόρῳ sive ἠῷῳ, unde Eoum adsciverunt Romani poëtae) vid. Odyss. XIII. 94. Iliad. XXIII. 226. et Callimachi fragm. ex Hecale nr. 52 p. 434 Ernest. ibiq. interprett. et *Nostrum* ipsum in libro *utrum stellae agant* p. 140 A. ubi similiter scribendum est ἑῷος. Caeterum ad nativam nostri loci elegantiam pertinet nec minus illud quod nescire se simulat quodammodo Plotinus, hesperum eundem esse atque luciferum.

Pag. 53. p. 26 D. ἀλλὰ δεῖ ἰδόντας μὲν εἶναι, ᾧ ψυχὴ τὰ τοιαῦτα βλέπει, „ἰδ. μ. εἶναι, forte ναστεῖ D. W.“

Eleganti Wyttenbachianae conjecturae favere videtur cod. Vat. exhibens ὡς pro ᾧ. Ficinus reliquique codd. utrobique in vulgatâ persistunt; et habet quo ea se tueatur. Monstraverat proxime philosophus, sicut de corporeâ pulcritudine judicare nequeant, qui oculorum careant sensu: ita nec de studiorum cet. pulcritudine pronuntiari ab iis posse, qui interno mentis quasi visu eandem nunquam conspexerint. Jam pergit: *Atqui oportet nos videre ea*

quo animus talia intuetur. Solent autem Graeci inprimisque Attici de rebus certis necessariisque hanc periphrasin usurpare, vid. Fischer. ad Weller. III. b. p. 4 seqq. et quos ille laudat Ez. Spanh. ad Aristoph. Ran. 35. (p. 25 ed. Beck.) Reitz. ad Luciani Lucium II. pag. 599. (Vol. VI. pag. 490 Bip.) adde Plotinum ipsum p. 80 F. qui eâdem constructione saepius utitur. De verbis *visum* declarantibus vid. Aeschyl. Agam. 1189. ἔσται δεδορκώς. Euripid. Hecub. 658. — εἰ βλέπουσα φῶς. Quo ipso loco Hermannus usus est ad Hecub. 1153. p. 169. — Ad illud ᾧ ψυχὴ — βλέπει cf. Platon. Conviv. p. 94 Wolf. p. 80 Ast. ὁρῶντι ᾧ ὁρατὸν τὸ καλόν, adde pag. 110 Wolf. et quae infra ponemus ad pag. 57 B.

Pag. 53. p. 26. 28 D. E. „Plane Platonica sunt verbis et rebus. *D. W.*"

Nos de singulis videbimus:

Pag. 53. p. 26 D. ἡσθῆναι καὶ ἔκπληξιν λαβεῖν. Plato Phaedr. p. 250 A. p. 261 Heind. de animis rerum divinarum recordatione pollentibus: αὗται δὲ ἐκπλήττονται καὶ οὐκέθ' αὑτῶν γίγνονται. Sympos. cap. 29. p. 93 Wolf. — οὐ κατὰ χρυσίον τε καὶ ἐσθῆτα, καὶ τοὺς καλοὺς παῖδάς τε καὶ νεανίσκους δόξει σοι εἶναι, οὓς νῦν ὁρῶν ἐκπέπληξαι. Cf. infra p. 55 G. et p. 56 A. ἐκπλήττεσθαι ἀβλαβῶς, et locum geminum p. 722. cap. 31. in libro de *ideis* et *bono*, ubi de animâ ad incorpoream pulcritudinem per gradus sursum ascen-

dente: ἐπιστραφεῖσα δὲ καὶ (non est in Cod. Ciz.) ἡ ψυχὴ — ἐξεπλάγη, et sic saepius ἔκπληξις et ἐκπλήττεσθαι in *pulcritudinis vi* declarandâ. Vid. ut hoc utar, Dion. Chrysostom. Orat. XXI. pag. 506 Reisk. et Procli locum classicum in Theolog. Platon. III. 18. 151.

Pag. 53. p. 26. 28 D. πτοηθῆναι καὶ πτόησιν μεθ' ἡδονῆς. Cf. supr. p. 53 B. διεπτόησαν. Proprie πτοεῖσθαι dicitur de animâ circa res quaslibet trepidante iisque obnoxiâ et mancipatâ. Optime Scholiastes ad Gregor. Nazianz. Oratio stelit. in Julian. I. p. 7. ἐπτοημένους εἴρηται ἀπὸ τοῦ πτοεῖσθαι καὶ φοβεῖσθαι· ὁ γάρ τινι πράγματι προςτετηκὼς περιδεής ἐστι μήπως ἀφαιρεθῇ αὐτοῦ. Hinc Plato de animâ circa corpus trepidante neque inde discedere volente Phaedon. p. 82. ἡ ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα (ψυχὴ) περὶ ἐκεῖνο πολὺν χρόνον ἐπτοημένη. Cratyl. p. 404 A. p. 71. ἔχοντας δὲ τὴν τοῦ σώματος πτοίησιν. Phaedon. p. 284. τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι. Plutarch. *de occulte vivendo* p. 1128 b. ἐπτοημένους περὶ τὰ ὄψα, obsoniis inhiantes. Gregor. Nazianz. l. l. καλῶ δὲ καὶ τὰς ἐπτοημένας ψυχὰς περὶ τὴν τοῦ κόσμου τοῦδε σκηνὴν καὶ τὸ μέγα θέατρον κ. τ. λ. Plotinus p. 714 A. cap. 22. Καὶ (ἡ ψυχὴ) πρὸς τὸ παρακείμενον καὶ παραπλήσιον, καίπερ ἐπτοημένη, ὅμως πρὸς ἄλλο οἷον (ἐπτοημένη h. l. repetitum dele auctoritate codd. et Ficini) τῇ μνήμῃ μεῖζον κουφίζεται. Praesertim etiam de *pulcritudine* usurpatur. Auctor rursus Plato Sympos. pag. 83

Wolf. p. 70 Ast. *πολλὴ ἡ πτοίησις γέγονε περὶ τὸ καλόν.* Neque enim de palmariâ emendatione Abreschii dubitare debebat Astius, quam et Codd. firmant et ipsa ratio, judicante etiam Schaefero ad Gregor. Corinth. pag. 923. ubi idem Lexicis addit formam *πτοιητός.* Inde Plotinus cum h. l. tum alibi, ut p. 20 B — D. *καὶ ἐπτοημένον πρὸς τὸ καλόν*, qui locus totus cum nostro comparari debet. Themist. Orat. XIII. p. 177 Hard. *πρὸς ἕν που, ἢ δύο κάλλη ἐπτοημένος, καὶ ἐθέλων αὐτοῦ καταμένειν, καὶ μηκέτι προσωτέρω πορεύεσθαι· ὥςπερ οἱ τοῦ λωτοῦ γεγευμένοι.* Hermias in Platon. Phaedr. pag. 65. *ἐπειδὴ οὖν καὶ Φαῖδρος ἐπτόητο περὶ τὸ φαινόμενον κάλλος.* Idem p. 59. 67 et saepius. Scholiast. Dion. Chrysost. II. pag. 686 Reisk. *τυράννῳ περὶ κάλλει (leg. κάλλος) ἐπτοημένῳ.* Sententiae loci Plotiniani et proxime seqq. congruit Basil. Magn. ad Psalm. 44. p. 162 B. *οὐ γὰρ τὸ τῆς σαρκὸς ἀνυμνεῖ κάλλος* (subjicitur locus Jesaj. 53. 3.) — — *ὁ προφήτης, πληγεὶς τὴν ψυχὴν τούτῳ τῷ κάλλει, πρὸς τὸν ἔνθεον ἔρωτα τῆς νοητῆς ὡραιότητος ἐκινήθη, ἧς ἐπιφανείσης ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ πάντα αἰσχρὰ καὶ ἀπόβλητα τὰ τέως ἀγαπώμενα καταφαίνεται.* — Caeterum quod in Plotino quatuor codd. exhibent *πτοίησιν*, reliqui *πτόησιν*: solemnis est ista discrepantia. Vid. Plat. Cratyl. p. 71 Heind. ubi Cod. Gud. *πτόησιν;* reliqui itemque Darmst. a nobis inspectus *πτοίησιν.* cf. ib. Heindorf. Contra in Aristotele de generat. anim. p. 292 Sylb. *πτόησις* legitur, nihil variantibus libris.

Pag. 53. p. 28 D. — ὅ,τι ἂν ᾖ καλόν, sic item Ficinus, — τὸ καλὸν, MonA. (sic legend. in var. lect.) male. Mox: ἔκπληξιν ἡδεῖαν codd. mei plurimi et Ficin. quod vulgatae ἰδίαν Astius etiam praeferendum censet ad Platon. Phaedr. p. 315. et vero praeferendum videtur.

Pag. 53. p. 28 E. καὶ πόθον, καὶ ἔρωτα. Cf. infra p. 56. p. 50 A. ποίους — ἔρωτας, ποίους πόθους, videlicet *amorem* tanquam praesentium, *desiderium* absentium, accurate et ex antiquorum usu scriptorum. Plato Conviv. p. 191 a. ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη, ποθοῦν ἕκαστον τὸ ἥμισυ τὸ αὑτοῦ ξυνῄει. Hinc in fabulis *ibid.* p. 197 d. p. 63 Wolf. Ἔρως ἱμέρου καὶ πόθου πατήρ. Cf. Pausan. I. 43. 6. et de discrimine vocum, diserte idem Plato in Cratylo p. 420 A. p. 120 seq. Heind. Καὶ μὴν πόθος αὖ καλεῖται σημαίνων (omissum in Cod. Darmst.) οὐ τοῦ (τὸ idem) παρόντος εἶναι ἱμέρου (ἵμερος, sic, idem) τε καὶ ῥεύματος, ἀλλὰ τοῦ (τὸ idem) ἄλλοθί που ὄντος καὶ ἀπόντος, ὅθεν πόθος ἐπωνόμασται, ὃς τότε, ὅταν (τότ' ἂν idem) παρῇ οὗ τις ἐφίετο (ἐφίεται idem), ἵμερος ἐκαλεῖτο· ἀπογενομένου δὲ, ὁ αὐτὸς οὗτος πόθος ἐκλήθη. Hinc item, ut ex aliis Cratyli Platonici locis multis, certatim profecerunt Grammaticorum filii, ut Scholiast. Apollonii III. 751. Ammonius p. 59 Valcken. Quibuscum haec comparanda sunt *in Lexico mscr.* quod ex cod. descriptum habeo: φιλεῖν μὲν τὸ ἁπλῶς φιλεῖν· ἐρᾷν δὲ τὸ διαπύρως φιλεῖν· (cf. supra in *Praeparat.* pag. LXI Eustathii locum: —

ἐμπιπράμενος πυρὶ ἔρωτος) ποθεῖν δὲ τὸ τοῦ πρότερον παρόντος, νῦν δὲ ἀπόντος εἰς ἐπιθυμίαν ἔρχεσθαι. Confusum tamen eum loquendi usum inde a Ptolemaeorum aetate esse docent tot poëtarum scriptorumque loci. Vid. doctum Supplementum Corayi ad Heliodori Aethiop. p. 370 seq. Ad antiquiorum tamen normam plane se composuit Ioannes Chrysostomus loco eleganti, de Sacerdot. III. 11. p. 150 ed. Rom. quem Plotini causså adscribam: καθάπερ γὰρ οἱ τῶν σωμάτων ἐρῶντες, ἕως μὲν ἂν πλησίον εἶναι τῶν ἐρωμένων ἐξῇ, χαλεπωτέραν τοῦ πάθους τὴν βάσανον ἔχουσιν· ὅταν δὲ ὡς πορρωτάτω τῶν ποθουμένων ἑαυτοὺς ἀπαγάγωσι, καὶ τὴν μανίαν ἀπήλασαν.

Pag. 53. p. 28 E. — πάσχουσιν αἱ ψυχαὶ καὶ περὶ τὰ μὴ ὁρώμενα (sic etiam Ficin. τὰ περὶ μὲν Ciz. male) — ἐρωτικώτεραι (sic rescripsi ex libris meis omnibus, marg. Basil. et Ficin. pro ἐρωτικαὶ). Describuntur hi animi sublime tendentis amores p. 724 D. et seq. ubi, posteaquam ab oculis sevocandum praeceperat Plotinus sensum pulcritudinis, exponit uberius amores eorum, qui a corpore ad vere pulcrum ascendunt: — μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ τῶν ἐραστῶν (sic recte codd. mei plurr. et margo Basil. pro ἀρετῶν) πάθος κ. τ. λ. Junge praesertim locum primarium p. 556.

Pag. 53. p. 28 E. πάντες μὲν ἐρῶσι κ. τ. λ. Sic Basil. MarcC. et margo Vat. et possit ei lectioni probabiliter patrocinari, qui huic loco duplicem po-

testatem vocis ἐρᾶν adhibere velit, et ad partes vocare ejusmodi locos ut Xenoph. Memorabil. III. 9. 7. inprimisque Platon. Phaedr. p. 231. p. 202 Heindorf. p. 237. p. 227 d. Heind. ὅτι δ' αὖ καὶ μὴ ἐρῶντες ἐπιθυμοῦσι τῶν καλῶν, ἴσμεν. et Sympos. p. 235 Bip. p. 79 seq. Wolf. οὐ πάντας ἐρᾶν φαμὲν —; κ. τ. λ. Sed tamen alteri lectioni ὁρῶσι favent plurima, librorum plerorumque et Ficini auctoritas (vid. var. lect.), contextus ipse, transitur enim ab eis quae videri non possunt ad visibilia, tum ipsius sententiae nativa quaedam simplicitas. Caeterum frequentissima ista confusio. Sic in Dione Chrysost. I. p. 506. quem locum paullo ante laudavimus, ὁρῶντας et ἐρῶντας, et ne longe abeas, proxime pro ἐρᾶν cod. MonC. habet ὁρᾶν, ne plura in re pervulgata. ὁρωμένων et ἐρωμένων jungit Psellus loco, qui fortasse ex nostro fluxit, et quem mox adscribemus.

Pag. 53. p. 28 E. κινοῦνται δὲ οὐκ ἴσα. Libri haud pauci κεντοῦνται, et certe hoc elegantius praecipue de vehementi affectu amoris. Plato Phaedr. p. 251 c. p. 267 Heind. — ὥςτε πᾶσα κεντουμένη κύκλῳ ἡ ψυχὴ οἰστρᾷ καὶ ὀδυνᾶται. (Ad οἰστρᾷ cf. Eustath. iliad. III. 423. p. 347 Basil. — ὁ Πάρις — ἐρωμανίαν πάσχει, — καὶ ὁ Ζεὺς ὁμοίῳ ἔρωτι μυωπίζεται, *oestro percitur*, ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ Ἥρῃ.) Atque κέντρον et δῆγμα usurpantur de amore, vid. Valckenar. ad Euripid. Hippolyt. 1303. pag. 304. coll. Ast. ad Phaedr. Platon. p. 315. Et videri possit κινοῦνται

ortum esse ex isto κινοῦνται, quod in Vindob. est. Sed nec κινεῖν infrequens in hujusmodi sententiâ: Plato de Republic. V. p. 474 D. p. 55 Bip. ὅτι πάντες οἱ ἐν ὥρᾳ τὸν φιλόπαιδα καὶ ἐρωτικὸν δάκνουσί τε καὶ κινοῦσι, nullâ, quod sciam, lectionis varietate. Plotinus p. 770 B. de homine beato, οὐ γάρ τι ἐκινεῖτο παρ' αὐτῷ, οὐ θυμὸς, οὐκ ἐπιθυμία ἄλλου παρῆν αὐτῷ. Basil. magn. in Psalmm. pag. 162 B. πρὸς τὸν ἔνθεον ἔρωτα ἐκινήθη. Sed hujus loci paullo diversa ratio est; neque hunc ex libro *adversus Gnosticos* p. 215 E. huc retulerim, ubi Noster amores excitari dicit sensu verae pulcritudinis: ἐξ οὗ δὴ πάθους καὶ κινοῦντες (legebatur Ficin. et Codd. plurr. κινοῦνται) οἱ ἔρωτες. Hic ejusdem locus de vi pulcritudinis plane congruit, p. 430 C. — καὶ οὑτωσὶ μὲν σχηματισθὲν ἐκίνησε τὴν ὄψιν· οὑτωσὶ δὲ οὐ (οὐδὲ codex apud Villoison. Anecdott. gr. II. p. 231. ipso tamen recte improbante) τὸν αὐτόν· καὶ γὰρ εἴ τις λέγοι τὸ κάλλος εἶναι τὸ κινοῦν, διὰ τί τὸν μὲν τοῦτο, τὸν δὲ, ἄλλο ἐκίνησε; κ. τ. λ. Similiter Proclus Theolog. Platon. XXIV. p. 60. κινεῖ de pulcritudine. Idem supra περὶ ἐνάσ. κ. κάλλ. — — εἴτε διὰ τὸ κινεῖν καὶ θέλγειν τὰ πρὸς αὐτὸ (τὸ καλὸν) δυνάμενα βλέπειν, ἐραστόν ἐστι κατὰ φύσιν. Qui locus etiam ad proxima ὁρῶσι (ἐρῶσι) facit. Caeterum *Michael Psellus* assiduus Plotini lector ab eo profecisse videri queat loco longiore, de omnif. doctrinâ sect. 82. p. 128. cujus exitum adjiciam: αἱ γὰρ τῶν καλῶν ὄψεις, κἂν πάνυ πόῤῥωθεν ἀντιβλέπωσι, πῦρ ἐν ταῖς τῶν ἐρωτικῶν ψυ-

χαῖς ἀνάπτουσι, καὶ τὸ σῶμα δὲ τῶν ἐρωμένων καὶ ἐρωμένων, βλάπτεται ἐν ταῖς τοιαύταις ἀποφοραῖς.

P. 53. p. 28 E. ἀλλ' εἰσὶν οἱ μάλιστα, „scil. κινοῦνται, sed sunt qui maxime moveantur. D. W."

Nimirum Ficinus aliquanto liberius verterat: *sed maxime omnium amatores.*

Cap. V. *Argumentum Ficini.* „Materia deformitatem quidem habet naturalem, formositatem vero peregrinam, sed anima turpitudinem quidem adventitiam, pulchritudinem vero nativam. Item pulchritudo divinae mentis est ut lumen. Pulchritudo mentis humanae, scilicet in virtute intellectuali, est ut color aliquis lucidissimus. Pulchritudo animae, scilicet in virtute morali, est quasi figura."

„Cum pulchritudo, id est, formositas sit flos ipse et vigor, et gratia formae, certe materia sicut est informitas ipsa, sic est et ipsa deformitas. Huic ergo deformitas quidem est naturalis: pulchritudo vero fit peregrina, quatenus materia formam accipit aliunde. Sed animae contra pulchritudo quidem nativa est, quoniam suâpte naturâ est vera forma, id est, actus aliquis in se consistens. Nam reliquae formae sub animâ formationes quaedam potius sunt, quam formae, id est, actiones animae in materiam: ac vicissim materiae passiones. Animae igitur formositas qui-

dem est naturalis: deformitas adventitia. Sicut enim materia dum formale nonnihil mutuatur ab animâ, fieri formosa videtur, ita vicissim anima dum informe aliquid accipit a materiâ, fit deformis. Accipit autem quatenus et affectu corpori cedit, et cognitione concedit. Non ergo novi muneris comparatione quâdam animus evadit pulcher, sed purgatione solâ, quâ in pristinam restituatur naturam: in quâ sua ipsum formavit idea intellectusque divinus. Cujus quidem pulchritudo est quasi lumen. Intellectus vero nostri pulchritudo inde manans, intellectualis virtus cognominata, est quasi color aliquis lucidissimus. Sed pulchritudo moralis hinc et inde profecta est quasi figura." *Ficinus.*

Pag. 53. p. 30 F. *Τῶν δὴ καὶ περὶ τὰ ἐν οὐκ αἰσθήσει ἐρωτικῶν.* Vid. var. lect. sed καὶ postulant antecedentia. — *τὰ ἐν οὐκ αἰσθήσει* — pro eo Plato Hipp. maj. p. 298. p. 168 Heind. *ἐκτὸς ὄντα τῆς αἰσθήσεως.*

Pag. 53. p. 30 F. *καὶ τρόπους καλοὺς, καὶ ἤθη σώφρονα.* Vid. Orat. Alcibiadis in Platon. Conviv. p. 216 D. p. 105 Wolf. adde Charmid. p. 159 d. seq. p. 74 seqq. Heind. (cui loco nuper medicam manum admovit Schaeferus ad Gregor. Corinth. p. 1002 seq.) ubi in exquirendâ definitione temperantiae et illud ponitur: *καλὸν ἡ σωφροσύνη.*

Pag. 53. p. 30 F. *ἑαυτοὺς ἰδόντες τὰ ἔνδον καλούς.* Cf. libr. *de intelligib. pulcritud.* pag. 543

D. E. et *adversus Gnosticos* p. 216 E. F. ubi alteram formam πάνδον usurpat. Fluxisse autem haec videri possunt ex Socraticis precibus in exitu Phaedri Platon. p. 279 B. p. 356. — δοίητέ μοι καλῷ γενέσθαι τἄνδοθεν κ. τ. λ. unde eandem formulam duxit Himerius Orat. IV. 6. p. 464. et, quem ibi Wernsdorfius laudat, Clemens Alexandr. Strom. V. p. 595 b.

Pag. 53. p. 30 F. καὶ πῶς ἀναβακχεύεσθε. Plotinus p. 714 A. — καὶ τοίνυν ψυχὴ λαβοῦσα εἰς αὑτὴν ἐκεῖθεν ἀποῤῥοὴν, κινεῖται καὶ ἀναβακχεύεται καὶ οἴστρων πιμπλάνεται. Ioann. Chrysostom. Homil. sel. III. p. 36 ed. Matthaei, quem confer, ἐξεβακχεύετο. Auctor est Plato in Phaedro p. 249 a. p. 244 Heind. p. 21 Ast. (quos confer) Τρίτη δὲ ἀπὸ μουσῶν κατοχή τε καὶ μανία, λαβοῦσα ἁπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχὴν ἐγείρουσα καὶ ἐκβακχεύουσα, unde Aristides Orat. Platon. Tom. II. p. 15 Jebb. dedit: κἀναβακχεύουσα. Contra *Proclus* in Tim. p. 364. ψυχὴν ἀνεγείρειν καὶ ἐκβακχεύειν, ubi active est: „in bacchicum quasi furorem conjicere". Similiter Euripid. Orest. 340. Himerius Eclog. X. 6. p. 180. — ὁ ἔρως τὰς — ψυχὰς ἐνῳκίσατο, καὶ ταύτας ἀναβακχεύων ἐπὶ μανίαν ἐρωτικὴν — εἰργάσατο, ubi conf. Wernsdorf. *Michael Psellus* de omnif. doctrinâ §. 51. p. 108. μανικὴ ἀρετὴ — ἡ — τὴν ψυχὴν περὶ τὸ θεῖον ἀναβακχεύουσα. Sic item simplex βακχεύειν transitive usurpat *Libanius* epist. 1152. p. 652. ubi vid. J. Chr. Wolfium. Intransi-

tive Euripides in Bacch. 862. ἀναβακχεύουσα et saepius. Dionys. Halic. Art. rhet. cap. 2. p. 20 ed. Schott. Ἐμοὶ μὲν ἦν τερπνὸν αὐτὸν παρόντα καὶ συγχορεύοντα καὶ ἀναβακχεύοντα μετὰ σοῦ — ὑμνεῖν, quem locum bene monet editor ex altero Platonico (Phaedr. 234 D.) esse expressum. Caeterum, ut h. l. Plotinus homines circa animi pulchritudinem debacchantes facit: sic Proclus commentar. mscr. in Platon. Alcibiad. I. genios heroasque.

Pag. 53. p. 30 F. καὶ ἑαυτοῖς συνεῖναι ποθεῖτε. Cf. infr. p. 57 D. καὶ σαυτῷ καθαρῶς συνεγένου, et p. 759 D. συνεῖναι καὶ ἑαυτῷ. Vidi omnino Platon. Conviv. cap. 27. p. 86 seqq. Wolf. De consimilibus locutionibus, ut ἐν ἑαυτῷ εἶναι cet. vid. Interprr. ad Platon. Phaedr. p. 250 A. p. 261 Heind. et praesertim Valcken. ad calc. Hemsterh. et Valcken. Oratt. p. 383. Locutionis originem locique nostri sententiam declarat Plutarchus in libr. *Quom. quis s. in virtut. profect. sent.* p. 309 Wytt. Εἰ γὰρ ἀληθινὸς ἔρως παιδὸς ἢ γυναικὸς οὐ ζητεῖ μάρτυρας, ἀλλὰ καρποῦνται τὸ ἡδὺ, κἂν κρύφα κατεργάσηται τὸν πόθον, ἔτι μᾶλλον εἰκός ἐστι, τὸν φιλόκαλον καὶ φιλόσοφον συνόντα διὰ τῶν πράξεων τῇ ἀρετῇ, καὶ χρώμενον αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ μέγα φρονεῖν, ἐπαινετῶν καὶ ἀκροατῶν μηδὲν δεόμενον. Quod Plotinianum illud: καὶ σαυτῷ καθαρῶς συνεγένου Ficinus vertit: „ac purus *habitaveris ipse tecum*", Persium expressisse videri possit Satir. IV. 53: *Tecum habita*, qui et

ipse Platonis Alcib. priorem expressit, docente Politiano in Miscellan. cap. 4. et subtilius Is. Casaubono ad illam satir. Eandem sententiam sic effert Augustinus de verâ Relig. cap. 39. p. 773 E. „Noli *foras ire, in teipsum redi*, in interiore homine habitat veritas, et, si tuam naturam mutabilem inveneris, transcende ad teipsum cet." Hierocles in aur. carm. Pythagor. pag. 302 Londin. — δι' ἑκάστου δὲ τῆς θνητῆς προςπαθείας κάθαρσιν εἰςηγούμενος, καὶ ἐθίζων διὰ πάντων εἰς ἑαυτὸν ἐπιστραφῆναι τὸν ἄνθρωπον κ. τ. λ. Plotinianum autem hunc ipsum locum ante oculos videtur habuisse *Proclus* cum haec scriberet in Platon. Tim. p. 173. (vid. Timaeum ipsum p. 34 b. p. 314 Bip. — δι' ἀρετὴν αὐτὸν αὐτῷ δυνάμενον ξυγγίγνεσθαι κ. τ. λ.): ὁ δὲ σπουδαῖος ὁρῶν ἑαυτὸν καλὸν, χαίρει καὶ εὐφραίνεται, καὶ τίκτων ἐν ἑαυτῷ νοήματα καλὰ (color ductus ex Platonis Convivio cap. 27. p. 88 seq. Wolf.) τὴν ἑαυτοῦ συνουσίαν ἀςπάζεται. Hermias in Phaedr. p. 170. ὅτι ὁ ἐραστὴς — ἀναμνησθεὶς τῶν νοητῶν καὶ εἰς ἑαυτὸν γενόμενος καὶ θεωρήσας τὸ ἀληθὲς κάλλος κ. τ. λ.

Pag. 53. p. 30 G. οὐ σχῆμα, οὐ χρῶμα, οὐ μέγεθός τι, ἀλλὰ περὶ ψυχὴν, ἀχρώματον μὲν αὐτὴν, ἀχρώματον — ἔχουσαν. Primum hoc teneamus, ad illud οὐ μέγεθος, diversâ prorsus sententiâ infra p. 54 A. ab ipso Plotino praedicari μέγεθος ψυχῆς. Deinde neque huc trahendos esse ejusmodi locos, qualis est hic Aristotelicus Poëtic. cap. VII.

8. p. 23 Sylb. p. 21 Herm. ubi ponitur: τὸ καλὸν ἐν μεγέθει καὶ τάξει ἐστί. Disputatur enim ibi, quatenus *corporea* pulcritudo magnitudine contineatur. cf. Ethic. ad Nicomach. IV. 3. p. 65. Politic. VII. 4. p. 191 Sylb. Quae verbo attigisse sufficiat. Hoc loco cogitanda est ea *pulcritudo animi*, quae nihil quidquam habeat, quod in *materiam* cadere possit, velut *figura*, *magnitudo*, *color*. Itaque comparandi id genus loci, qualis hic est ipsius Plotini de *intelligib. pulcritud.* p. 543 D. E. καὶ οὐκ ἐν μεγέθει τὸ κάλλος κ. τ. λ. itemque hic *Anonymi in* Ἀντιθετικῷ *mscr.* ψυχὴ ἀμεγέθης κ. τ. λ. Inprimis huc advocanda est *nostri philosophi* haec disputatio p. 722. cap. 31 A. „Anima ad incorpoream pulcritudinem contendens: ἰδοῦσα τὰ ἐν τῷδε τῷ παντὶ καλὰ, ὑποψίαν ἔχει πρὸς αὐτὰ, ὅτι ἐν σαρξὶ καὶ σώμασι ὁρᾷ αὐτὰ ὄντα, καὶ μιαινόμενα τῇ παρούσῃ (sic legendum) οἰκήσει, καὶ τοῖς μεγέθεσι διειλημμένα, καὶ οὐκ αὐτὰ τὰ καλὰ ὄντα. In sequentibus autem (p. 723. cap. 32.) docet: magnitudinem solummodo in postremis rebus locum habere (καὶ γὰρ μέγεθος ἐν τοῖς ὑστάτοις — cave corrigas ὕστατον, neque enim sententia hanc elegantiam Thucydidi Platonique usitatam admittit —) neque magnitudinis auctorem, sive summum principium, magnitudinis participem esse posse. Deinde negat: aut mensuram (μέτρον) aut rursus immensum (ἀμετρίαν), aut vero figuram (σχῆμα) in summo Bono inesse. Proinde, quoniam infinitum sit quod expetitur, infinitum quoque

ipsius amorem esse. Atque inde explicat quid *summa pulcritudo* sit; quod varie declaratur: δύναμις παντὸς καλοῦ, ἀρχὴ κάλλους, πέρας κ. κάλλος καλλοποιόν, κάλλος ὑπὲρ κάλλος. Tandem ex his omnibus, quae longiora sunt, quam ut adscribam, efficit hoc: „Quod particeps est pulcritudinis formatum est, non ipsa pulcritudo (sive ut Ficinus effert: non pulchritudo pulchritudinis): τὸ οὖν μετέχον κάλλους μεμόρφωται, οὐ τὸ κάλλος. Est autem hujusmodi locorum fons in his Platonicis: Sympos. cap. 29. p. 92 et 94 Wolf. — καλὸν — οὔτε αὐξανόμενον οὔτε φθῖνον κ. τ. λ. (quae eadem inde mutuatus est Dionysius Areopag. de divin. nominib. 4. p. 559.) — et: μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ χρωμάτων κ. τ. λ. item in Phaedr. p. 247 c. p. 253 Heind. — ἡ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος οὐσία ψυχῆς: porro de Republ. V. p. 476 b. p. 58 Bip. οἱ μέν που — φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες τάς τε καλὰς φωνὰς ἀσπάζονται καὶ χρόας καὶ σχήματα, αὐτοῦ δὲ τοῦ καλοῦ ἀδύνατος αὐτῶν ἡ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ ἀσπάζεσθαι. Cf. ibid. pag. 66. Atque in *Gorgiâ* pag. 465 b. pag. 61 Heind. ars fucatrix dicitur figuris coloribusque homines decipere: — ἡ κομμωτικὴ κακοῦργός τε οὖσα (abest a Cod. Darmst.) καὶ ἀπατηλὴ καὶ ἀγεννὴς καὶ ἀνελεύθερος, σχήμασί τε (τε abest ab eodem) καὶ χρώμασι καὶ λειότητι καὶ αἰσθήσει (quam ipsam lectionem tuentur Findeisenius et Heindorfius, eandem firmat idem codex.) ἀπατῶσα. Itaque, ut aliis, quas vidimus, vocibus, ita χρώμασι

rei *concretae* sive *corporeae* vis adhaesit. Quâ de re nescio an cogitaverit vel *Ioann. Philoponus* in Aristotel. de Animâ fol. a. 4. (p. 2.) de animae inferioribus partibus et de cupiditate disputans, vel qui ipsius opera descripsit librarius. Legitur autem ibi: ἡ γὰρ βρωμάτων, ἢ χρωμάτων, ἢ ἁπλῶς σωματικῶν πραγμάτων ὄρεξίς ἐστιν ἡ ἐπιθυμία, ubi tamen docta manus in meo exemplo correxit: χρημάτων. Caeterum singularibus coloribus, v. c. flavo cet. ὕλην attribui respectu habito coloris universi (χρόας) supra ad p. 53. p. 22 A. testimonio Grammatici firmavimus: hoc loco illud tenendum est: *terrenae faecis* quasi *notam* quandam voci χρῶμα inustam fuisse a Platone Platonicorumque cohorte. Quam sententiam ambitiosius exornavit haud invenustus poëta epigrammatibus aliquot, quae nuper a nobis in *cod. mscr.* reperta hoc loco subjicere animus est:

χ

Τοῦ Προσορ (sic Cod.)

Ἔχει πάχος τι καὶ τὸ χρῶμα ζωγράφει
πρὸς τὸ σκιῶδες σῶμα τῆς Αἰγυπτίας 8)

8) Nimirum Maria Aegyptia, quae his epigrammatibus aliisque haud paucis poëmatibus celebratur. Inclaruerat ea circa ann. 520. imperante Justino sen. Ex meretrice facta poenitens (uti Magdalena illa itemque Maria Tarsensis) vitae genere hoc meruerat, ut sanctis adscriberetur. Scripserat ejus res Sophronius episcopus Hierosolym. teste Nicephoro Hist. ecclesiast. lib. VII. cap.

ταύτην πρὸς ἐμφέρειαν εἰ γράψαι θέλεις,
ἀφεὶς τὸ χρῶμα γράψον πρὸς ἀϋλίαν·
εἰ δ' οὐκ ἀφικτὸν τῆς τέχνης ἡττωμένης,
τὴν ζῶσαν ὡς ἄϋλον ἔλῃ μὴ γράφε. —

Τοῦ αὐτοῦ·

Ὁ νοῦς τὸ σῶμα πρὸς πόλον βιάζεται,
ἡ γῆ καθέλκει δεικνύουσα τὴν φύσιν·
θεὸς δικάζων ἀέρος κρεμᾷ μέσον. —

Τοῦ αὐτοῦ·

Τί δῆτα θάψεις Ζωσιμᾶ [9] τῆς Μαρίας
τὸν χοῦν; τὸ πῦρ ἔφλεξε τῆς ἀσιτίας

5. coll. Joann. Damascen. Orat. 3. de imaginibus, aliaque quae laudat Baronius Annal. T. III. 326. N. 5. h. Martyrolog. Rom. ad diem II. April.

9) Memoratur Zosimas (Ζωσιμᾶς) in hujus Mariae rebus etiam alibi, vid. Nicephor. XVII. 5. (unde secundi quoque poëmatis petenda explicatio est.) et in poëmate in eandem majore ejusd. cod. Mox vs. 3. verbis τὸ φῶς ἔστραψε lusit poëta in Mariae nomine. Erant enim, qui Μαριάμ explicarent φωτίζουσα, vid. Alberti glossar. ad N. T. p. 15. Suicer Thes. II. p. 303. Et fortasse in ejusmodi aetatis poëtam cadat lusus etiam remotior, ut in antecedentibus χοῦν — πῦρ ἔφλεξε similitudinem captarit intercedentem inter μαρία et μαρίλα, μαρίλη, *favilla*, *calidus cinis*. Vid. de hâc voce Hesych. II. p. 54. Zonar. Lex. gr. p. 1332. Gregor. de Dialect. p. 557 seq. ibiq. interprr. Ego nil decerno. Hoc certum, carminis in eandem

τὸν νοῦν; τὸ φῶς ἤστραψε τῆς θεοπτίας·
σκιὰν μόνην κάλυπτε τῆς Αἰγυπτίας.

Τοῦ Φιλῆ· [10]

Σκιὰν σκιᾶς ἔγραψας ὦ χεὶρ ζωγράφου·
σκιὰ γὰρ ἦν τὸ σῶμα τῆς Αἰγυπτίας

majoris auctorem, vs. 34. voce ἔμπικρος hebraicum ejusdem nominis (Mariae) significatum *amarae* tetigisse. De quâ vi vocis vid. Suicer. l. l.

10) Scil. Μανουήλου. Idem Manuelis Philes epigramma in cod. Moscov. reperit Matthaei. Vid. Harles. ad Fabric. B. Gr. VIII. pag. 624. H. l. subjiciam carminis in eandem Mariam longioris ex eodem codice, qui superiora habet, initium, quod quidem hactenus nec minus huc pertinet, quatenus concreti corporis colorisque haud obscuram significationem habet:

Ἂν ἐξ ἀκάνθων ἐκφύωνται καὶ ῥόδα·
Αἴγυπτον ὡς ἔγκεντρον ἄθρει μοι βάτον·
Καὶ Μαρίαν ἐκεῖθεν ὡς ῥόδον βλέπε·
Ἐξ Ἀφροδίτης τὴν βαφὴν τύχα φέρει·
Τὴν φοινικὴν φοροῦσα τῶν παθῶν χρόαν·
Ἀδώνιδος ἦρα γὰρ Ἀϊδωνέως (sic in cod.)
Καὶ θανάτου τὸ κέντρον εἶχεν ἐκ βρέφους·
Αἴγυπτον ἄν τις προςφυῶς ταύτην φράσῃ·
Μαστίζεται γὰρ τῆς δεκαπλήγου πλέον,
Ὡς αἷμα καὶ σὰρξ, ὡς Φαραὼ θυγάτηρ·
Σκοτίζεται δὲ νυκτομαχοῦσα τέως,
Τῷ ψηλαφητῷ τῆς ἁμαρτίας σκότει·
Ὑπὲρ τὸ Νείλου ῥεῖθρον ἠμάχθη πλέον·

λεπτυνθὲν ὡς ἄσαρκον ἐξ ἀσιτίας·
καὶ θαῦμα καινὸν πῶς σκιὰν σκιᾶς γράφεις.

Haec hactenus de muliere Aegyptiâ, in cujus mentionem nos detulerat Aegyptii hominis Plotini ratio oratioque.

Pag. 54. p. 30 A. ψυχῆς — ἦθος δίκαιον καὶ σωφροσύνην καθαρόν. Plato Conviv. p. 209 b. p. 80 Wolf. de juvene bonae indolis cognatum sibi nobilemque alius hominis animum reperiente: — ᾗ δὴ ὄνομά ἐστι σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη — καὶ ἐὰν ἐντύχῃ ψυχῇ καλῇ καὶ γενναίᾳ καὶ εὐφυεῖ. Republ. III. indeque ap. Stob. Serm. 63. pag. 409. Οὐκοῦν — ὅτου ἂν συμπίπτῃ ἔν τε τῇ ψυχῇ καλὰ ἤθη ἐνόντα, καὶ ἐν τῷ εἴδει ὁμολογοῦντα ἐκείνοις, καὶ συμφωνοῦντα, τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα τύπου, τοῦτ' ἂν εἴη κάλλιστον θέα-

Εἰς δευσοποιὸν τὴν βαφὴν χρωσθεῖσά πως
Ἐξ αἱματηρᾶς ἐμπαθοῦς πορφυρίδος·

Sed nolo plura adscribere. Vides Aegyptias illas decem calamitates significanter adhiberi ad Mariae Aegyptiae indolem conditionemque declarandam. Quod Veneris Adonidisque mentio fit: Paulus item Silentiarius in Antholog. gr. epigrammate LV. Tom. IV. pag. 59 Jacobsii, Mariam Phariam, quam pictor cum citharâ et plectro exhibuerat, comparat Veneri quae Adonidem deperiit.

μα τῷ δυναμένῳ θεᾶσθαι. Adde Menandri locum Serm. 63. p. 406.

Pag. 54. p. 32 A. καὶ ἀνδρείαν βλοσυρὸν ἔχουσαν πρόσωπον, — σεμνότητα. Al. ἀνδρίαν, vid. var. lect. Sic item infra p. 56. p. 40 A. ἀνδρία et ἀνδρεία, frequentissima per veterum libros discrepantia, de qua post Dorvill. ad Charit. p. 546 Lips. Reitzii observv. ad Lucian. T. IX. p. 550 Bip. nuper discrepanter et ipsi disputarunt Schaeferus in Meletem. crit. p. 42. Lobeck. ad Sophocl. Ajac. vs. 682. et Bekkerus in Actis literar. Jenens. 1812. p. 289. Hoc minus ego a codd. plurimorum et probabilium auctoritate judicium meum sejungere volui. — Similiter βλοσυρόν reposui pro βλοσσυρὸν quod in Basil. est. Hanc quidem formam exhibent et alii, ut Zonaras Lex. gr. p. 391. et Scholiast. Lucian. Dialogg. Mort. p. 167 Bip. Sed ibid. in textu libri plurr. sicut nostro loco fere omnes βλοσυρόν, et sic in aliis quoque scriptoribus. Est autem Homerica vox, itemque Platoni hujusque sectatoribus satis frequentata. Apud poëtam Iliad. VII. 212. Ajax fingitur μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι, ubi Eustathius p. 677 init. Nicostrati locum laudat: βλοσυρὰν γε τὴν ψυχὴν ἔχεις, quod tenendum ad nostrum locum est, ubi item *animae* mentio fit. Videamus de Platone: Theaet. p. 149. p. 304 Heind. Σωκρ. — ἐγώ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, ubi vid. Heind. et ab eo laudatum Aelian. V. H. XII. 21. (sic scrib.) σεμνὸν καὶ βλοσυρὸν ὁρῶσαι. Cf. nostr. l. proxime σεμ-

νότητα. Easdem voces junxit, sed diverso aliquantum significatu, *Julianus* in Caesarib. p. 309 C. ubi vid. Spanhem. Ibid. p. 317 C. de Marco Aurelio ut *philosopho*: σεμνὸς τά τε ὄμματα καὶ τὸ πρόσωπον ὑπό τι συνεσταλμένον, ad quem locum consule Wyttenb. epist. crit. pag. 259 seq. Lips. Plato de Rep. VII. p. 535 a. b. p. 169 Bip. τούς τε γὰρ βεβαιοτάτους καὶ ἀνδρειοτάτους προαιρετέον, καὶ κατὰ δύναμιν τοὺς εὐειδεστάτους· πρός τε τούτοις ζητητέον μὴ μόνον γενναίους τε καὶ βλοσυρούς, ἀλλὰ καὶ κ. τ. λ. *Himerius* Orat. 23. 12. p. 787. πρὸς ἐγκράτειαν τίς σοῦ καὶ τῶν λίαν βλοσυρῶν εὐφυέστερος. Sequitur paullo post: πῶς ἄν τις σοῦ καὶ τὴν ἀνδρείαν θαυμάσῃ, ubi cf. Wernsdorf. Sicut autem σεμνός, (quod item de *pulcritudine* dicitur, vid. v. c. Isocrat. encom. Helen. §. 25. p. 365. Lang.) vocabulum μέσον est (cf. Coray ad Isocr. Demonic. p. 8.), ita βλοσυρός, unde in Homero alii explicabant *venerandus*, alii φοβερός, *terribilis* (vid. Interprr. ad l. l.). Plotinus, dubitari nequit, quin acceperit pro *gravis*, *venerandus*. Neque incommode vertit Ficinus: „*generoso vultu verecundam.*“ Caeterum haec Plotiniana *Chrysippi* in libris de *pulchritud.* admonent, qui ap. Gell. XIV. 4. de Justitia: „adspectu vehementi et *formidabili* — *reverendae* cujusdam *tristitiae dignitate.*“ Quam tamen *Saevitiae* potius quam Justitiae imaginem esse alii philosophi dicebant. Quod vero Plotinus σωφροσύνην junxit ἀνδρείᾳ, illud admonet *Aristotelis* verborum Rhetor. 2. καὶ σώφρονες μετὰ ἀν-

δρείας καὶ ἀνδρεῖοι μετὰ σωφροσύνης. Plura de ἀνδρείᾳ infra ad p. 55. p. 42 B.

Pag. 54. p. 32 A. — αἰδῶ ἐπιθέουσαν ἐν ἀτρεμεῖ καὶ ἀκύμονι καὶ ἀπαθεῖ διαθέσει. Dedi αἰδῶ ex libris meis plur. Eadem tamen varietas in Aristotel. Rhet. II. 6. p. 74 Sylb. ubi alii αἰδώ, et saepissime. Vid. doctam Schaeferi notam ad Dionys. Halic. de composit. p. 43. — ἐπιθέειν, alio sensu usurpatum aliis (ut de acie incurrente Herodian. VI. 7. 19. p. 479 Irmisch. de venatore accurrente Xenoph. Venat. VI. 10. X. 18. cf. Pollux. V. 85.). Plotinus vehementer frequentat etiam tralatum, ut de intelligib. pulcrit. p. 551 C. ἡ δὲ ἐπὶ πᾶσι περὶ πᾶν τὸ οἷον μέγεθος αὐτοῦ ἐπιθέουσα. p. 709 A. (τὸ εἶδος) — τὸ ἐπιθέον ἐπὶ πᾶσι. p. 715 A. χάρις ἐπιθέουσα τῷ κάλλει. p. 714 A. — τοῦ φωτὸς τοῦ ἐπιθέοντος ἐπ' αὐτοῖς γλισχόμενος εὐφραίνεται. Idem verbum restituendum eidem est p. 722. cap. 31. „vidit anima pulcra ipsa (αὐτὰ τὰ καλά) eaque stabilia — ὅταν δὲ καὶ παραρρέοντα (fluxa) ἴδῃ, ἤδη παντελῶς γινώσκει, ὅτι ἄλλοθεν ἔχει ὃ ἦν αὐτοῖς ἐπιθέον (sic leg. ex codd. et Ficino: quod in eis *emicat.*)“ — ἐν ἀτρεμεῖ διαθέσει. Plato Phaedr. p. 250 c. p. 263 Heind. ἀτρεμῆ φάσματα. cf. Hermiam p. 158. Noster ipse de homine beato et ad Deum evecto pag. 770 B. — ἡσυχῇ ἐν ἐρήμῳ καταστάσει (καὶ κατ. Cod. Ciz.) γεγένηται ἀτρεμεῖ τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ, οὐδαμοῦ ἀποκλίνων.

Ibid. *ἀκύμονι διαθέσει.* „Imitatur Synesius Regn. p. 10 C. *D. W.*“

Imitationem docte indicavit Wyttenbachius. Vocem *ἀκύμων* egregie illustrat Valckenar. ad Euripid. Phoeniss. vs. 216. adhibito Phrynichi loco ex Apparatu sophist. Est autem desumta a turgente mari. Nostro loco adhibe *Plutarchum* de Auditione p. 45 B. p. 170 Wytt. — *ὄμματος πρᾳότητα καὶ γαλήνην προσώπου καὶ διάθεσιν εὐμενῆ καὶ ἄλυπον.* — *Porphyr.* de Abstinent. I. 47. p. 81. — *ἐλεύθερον τὸ ὄμμα, καπνοῦ καὶ κύματος τοῦ σωματικοῦ ἐκτὸς καθωρμισμένον γίγνεται*, ubi vid. Rhoerium. — Caeterum pudor (*ἡ αἰδώς*) corporeae pulcritudini adjunctus egregie describitur a Dione Chrysost. Orat. 21. p. 506.

P. 54. p. 32 A. *ἐπὶ πᾶσι.* „*ἐπεὶ πᾶσι* Basil. cod. Voss. *ἐπὶ* i. e. *super omnia. D. W.*“

Ego edit. Basileensis maculam abstersi (vid. var. lect.)

P. 54. p. 32 A. *τὸν θεοειδῆ νοῦν ἐπιλάμποντα.* Infr. p. 67. p. 62 D. *ἐκλάμψεις — ἡ θεοειδὴς ἀγλαΐα.* Homero jam frequentatum *θεοειδής*, praesertim de Paride, nemo quisquam ignorat [11]. Plotinianus autem usus fluxit ex Platonico.

11) Quoniam tamen in *loco de pulcritudine* versamur: hàc datâ occasione Homericus interpres Eu-

In quo primum attendendum est universum genus hujusmodi formarum, ut ἀγαθοειδής, ἑνοειδής, πολυειδής, mirifice frequentatarum a Platonicis. Cf. quae attigi in Studiis I. p. 101. Adde Kiessling. ad Jamblich. Protrept. p. 32. Quibus formis varie usurpandis expleri non videtur posse *Dionysius* qui fertur *Areopagita*. Deinde, illud ipsum θεοειδής Platonicam auctoritatem habet. Sic ille v. c. in Phaedro. p. 251 A. p. 264 seq. Heind. ὁ δὲ ἀρτιτελής, ὁ τῶν τότε πολυθεάμων, ὅταν θ ε ο ε ι δ ὲ ς

stathius aliquot observationibus locum faciat. Atque ille ad Iliad. III. 16. p. 285 Basil. postquam θεοειδῆ interpretatus erat περικαλλῆ, deinde ad v. 48. p. 289. ita pergit: ὅτι διαφορὰν ἔχει τὸ εὐειδὴς καὶ θ ε ο ε ι δ ή ς, εἴπερ ἀνδράσι μὲν τὸ θεοειδὲς, γυναιξὶ δὲ τὸ εὐειδὲς ἐπιλέγεται. Ibidem e veterum ratione praecipit de differentiâ inter εὐειδής et εὔμορφος, item pag. 302 disputat de καλός et γεγαρός. Quae indicasse sufficiat. Vocabula autem pulcritudinem significantia plurima dabit Pollux III. 8. 71 seq. pag. 301 seq. Hemsterh. κάλλος, ὥρα, ἄνθη κ. τ. λ. De differentiâ inter ὥ ρ α et κ ά λ λ ο ς tenendi sunt loci veterum primarii, ut Platon. de Republ. X. p. 601 b. p. 295. Οὐκοῦν — ἔοικε τοῖς τῶν ὡ ρ α ί ω ν προσώποις, καλῶν δὲ μή, οἷα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν αὐτὰ τὸ ἄ ν θ ο ς προλίπῃ; et Aristotelicus Rhetor. III. 4. ἄνευ κάλλους ὡραῖος, quae, uti assolet, luculenter explicat Winckelmannus in Hist. Art. T. II. p. 50 ed. Dresd. novis. Adde locum copiosissimum Dionis Chry-

πρόσωπον ἤδη καλλος οὐ μεμιμημένον κ. τ. λ. ubi Hermias p. 159. θεοειδὲς γὰρ φαίνεται τοῦτο τὸ αἰσθητὸν κάλλος τῷ θεωμένῳ κ. τ. λ. Dionys. Areopag. de coel. Hierarch. I. 3. p. 4. τῆς θεοειδοῦς ἱεράρχιας. Quod vero Plotinus h. l. *mentem* (τὸν νοῦν) dicit θεοειδῆ pulcritudinis respectu habito: conferendi ejusmodi loci sunt, ubi idem mentem (τὸν νοῦν) appellat παῖδα et κόρον καλὸν τοῦ ἀγαθοῦ, ut p. 451 B. coll. Plat. de Republ. VI. p. 506 E. p. 115 Bip. Nimirum in *ipso Bono* primus est

obst. in Melancom. p. 537. Maxim. Tyr. Diss. 25. T. II. p. 8 Basil. magn. Homil. in Psalm. Tom. I. pag. 163 Garner. Valde autem ἄνθος frequentatur de pulcritudine ab ipso Platone hujusque imitatoribus. Vid. v. c. Sympos. p. 183 E. p. 24 Ast. Quà de voce, ut de verbis inde ductis, optime egerunt Wyttenbachius ad Julian. p. 422 seqq. Lips. hujusque discipuli Heusdius in Specim. crit. ad Platon. p. 114 seq. et Willetus ad Galeni Protrept. p. 97 seq. Quibus junge Paciaudium in Monumentis Peloponn. Part. II. p. 5. qui et alia e monumentis eruit, et vero de molli nuncupatione amantium: ἄνθος φύσεως, docte egit. Caeterum Plotini ejusque sectatorum gratià illud addamus, ἄνθος ad varia transferri, ut ad ignem, mentem, animam. Sic v. c. ille p. 101 G. lucem incorpoream a corporeà luce ἐκλάμπειν dicit ὥςπερ ἄνθος ἐκείνου. Quo de usu vario monuerunt J. Chr. Wolfius ad Libanii epist. 973. p. 456. et Boissonadius ad Philostrati Heroica p. 582.

fons pulcritudinis, *mens* autem ex eo manans pulcritudinem impertit *animae*, eaque reliquis rebus omnibus. Hinc intelligitur illud θεοειδῆ νοῦν ἐπὶ πᾶσι — ἐπιλάμποντα. Jam de hujus verbi usu paucis videamus. Quâ in re nil moror poëtas, qui ignis flammaeque et pulcritudinis similitudinem varie exornarunt, ut Meleager 23. Analect. I. 9. p. 10 Jacobs. οὕνεκα καὶ μορφᾷ βάλλει φλόγα, de formoso puero, ubi plura dabunt interprr. Illud teneamus: λάμπειν proprie pulcritudinem dici. Pollux III. 8. 71. in verbis vim declarantibus: στίλβων, ὑπερστίλβων, λάμπων, ὑπερλάμπων (simplicia supra ipse noster p. 53 A. usurpaverat de igne). Veniamus ad Platonem. Ille in Phaedro p. 250 d. p. 263 Heind. περὶ δὲ κάλλους, ὥςπερ εἴπομεν, μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν κ. τ. λ. Ex quo loco aliisque ductos singulos qui congerere velit, is merito suo putidus judicetur. Itaque Plotini caussâ paucos subjiciam. Ad nauseam usque frequentat hoc verborum genus Platonici Phaedri interpres Hermias ut p. 158 seqq. nec minus Dionys. Areopagit. quorum vestigia legere piget. Julianus Caes. p. 311 A. λάμπει γάρ ἐστιν ὅτε καὶ ἐν τῷ γήρᾳ τὸ κάλλος. Themistius Orat. 13. p. 165 C. τὸ — κάλλος ἐκλάμψαν εὐθὺς καὶ ἀπέπτη. Conf. Clement. Alex. Paedag. II. p. 243 Pott. Gregor. Nazianz. Stelit. I. in Julian. p. 19. Propius aliquanto ad nostri loci similitudinem accedunt hi: Maxim. Tyrius Dissert. 25. p. 8. ψυχῆς ἄνθος ἐμπεφυτευμένον σώματι καλῷ, ἐκλαμπρύνεται ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐκλάμπει καὶ διαφαίνεται. Isidorus

Pelusiota epist. IV. 71. p. 450 seq. πολλοὶ κατὰ τὴν τοῦ σώματος λάμψαντες ὥραν, καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν διέλαμψαν. — καλὸς γὰρ (Ἰωσὴφ) τῷ εἴδει καὶ ὡραῖος τῇ ὄψει σφόδρα, — ἀλλὰ τῇ τῆς σωφροσύνης ἀρετῇ πλεῖον ἤστραψε. Quae conferri possunt cum illis quae pag. 53 G. scripta sunt a Nostro τῶν ἀρετῶν φέγγος. Proximo autem cum verbis tum sententiâ ad nostrum locum accedunt haec, quae habet *Pachymeres* Paraphras. Dionys. Areopag. 5. 8. p. 729 Plantin. τὸ ἑνιαῖον — ἀχράντως τοῖς πᾶσι ἐπιλάμπει, δίκην τοῦ αἰσθητοῦ τούτου ἡλίου. Quâ similitudine hujusmodi locorum oratio commode explicatur. Addam Plotinianos locos duo: *de intelligib. pulcritud.* p. 543 A. πόθεν δὲ (leg. ex codd. δὴ) ἐξέλαμψε τὸ (sic leg. foede Basil. ὅ. Articulum male omittit cod. ParisA.) τῆς Ἑλένης τῆς περιμαχήτου κάλλος; (Cf. Isocrat. encom. Helen. sect. 25. p. 355 Lang. Adde Hermiam in Phaedrum p. 100. ubi et alia et hoc: τῆς Ἑλένης τὸ νοητὸν κάλλος δηλούσης.) Plotin. *adv. Gnost.* p. 201 C. „Anima mundi ὅσον — πρὸς αὐτὴν ἔστη (πρὸς αὐτῇ ἐστὶ marg. Basil. et cod. ParisA. scil. τῇ πρὸ αὐτῆς θέᾳ, sic leg. in antecedd.) τόσον καλλίων (τόσῳ καλλίω id. cod.) καὶ δυνατωτέρα (δυνατώτερα idem) κἀκεῖθεν ἔχουσα, δίδωσι τῷ μετ' αὐτήν· καὶ ὥσπερ ἐλλάμπουσα ἀεὶ ἐλλάμπεται.

Pag. 54. p. 32 B. καὶ οὐ μήποτε ὁ ἰδὼν ἄλλο τι φήσει. Plurimi Codd. φῇ (voluerunt φῇ), nec hoc insolens post οὐ μή. Xenoph. Hier. XI. 15. Ἐὰν

γὰρ τοὺς φίλους κρατῇς εὖ ποιῶν, οὐ μή ποι δύνωνται ἀντέχειν οἱ πολέμιοι. Plato de Rep. I. p. 341 b. p. 176 Bip. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ τι δύνασαι· οὐδέν σου παρίεμαι. ἀλλ' οὐ μὴ οἷός τ' ἦς. Sed tamen nostro loco margo cod. Vat. *futurum* exhibet. Utut statuas: addi debet hic locus locis reliquis, quos collegerunt qui de constructione οὐ μή, οὐ μήποτε egerunt viri docti, ut Dawes. Miscell. crit. p. 221 seq. Valckenar. ad Euripid. Hippolyt. vs. 607. p. 230. et nuper Wyttenb. ad Herodot. I. 4. in Select. Histor. p. 343 seq. et 446. Heindorf. ad Platon. Phaedon. pag. 44. Mox pro mendoso ἢ τά editionis Basil. reposui ἦ τά.

Pag. 54. p. 32. τί ὄντα ὄντως; ἢ καλά; Sic omnes codd. ut ed. Basil. Ficinus vertit: *Forte pulchra.* Sunt fortasse qui malint vertere *nimirum.* Quam vim in eâ particulâ inesse posuit Zeunius ad Viger. p. 409 ed. noviss. sed quem ille locum advocavit Platon. Criton. cap. 3. (pag. 44 C. Steph. p. 106 Wolf.) eum rectius distinxit vertitque F. A. Wolfius. Est enim *quam.* Fortasse nostro loco scribendum ἦ, *profecto*; nisi malueris ita distinguere et interpretari: τί ὄντα ὄντως, ἢ καλά; (intellecto ἄλλο vid. Zeun. ibid.) „quid vere existentia aliud sunt quam pulcra?"

Pag. 54. p. 32 B. τί ὄντα πεποίηκε τὴν ψυχὴν εἶναι ἐράσμιον; — — οἷον φῶς. Plato de Rep. III. p. 620 B. καὶ μὴν τό γε κάλλιστον ἐρασμιώτα-

τον. Phaedr. p. 250 d. p. 264 Heind. Νῦν δὲ κάλλος μόνον ταύτην ἔσχε μοῖραν, ὥστ' ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον. Quem locum *Proclus* supra περὶ ἑνώσ. κ. κάλλ. p. 121. citavit et ad suas disputationes adhibuit. Definitionem philosopham τοῦ ἐρασμίου si quaeris, adi ipsum *Nostrum* pag. 724 seq. De origine ejus pulcritudinis, quâ anima decora redditur, copiose disputat *Augustinus* Comment. in Psalmm. p. 567 E. Paris. „Videte enim quid est, Fratres, in *animâ humanâ*. Non habet ex se *lumen*, non habet ex se vires: *totum autem quod pulcrum est in animâ*, virtus et sapientia est. — Est quaedam origo fonsque virtutis, est quaedam — regio incommutabilis veritatis: ab hâc anima recedens *tenebratur*, accedens *illuminatur*."

Pag. 54. p. 32 B. βούλει δὴ — — ἀντιπαραθεῖναι; Similis constructio est loci Platonici de Republ. VI. p. 506 c. p. 115 B. Βούλει γοῦν αἰσχρὰ θεάσασθαι, τυφλά τε καὶ σκολιὰ ἐξὸν παρ' ἄλλων ἀκούειν φανά τε καὶ καλά; quem locum Plotinus fortasse ante oculos habuit. Altera formula εἰ δὲ βούλει item Infinitivum Aoristi habet apud eundem in Convivio p. 17 Wolf. εἰ δὲ βούλει αὖ σκέψασθαι τοὺς χρηστοὺς σοφιστάς κ. τ. λ. Delectatur autem mirifice eâdem Plato vid. Wyttenb. ad Plutarch. de S. N. V. p. 68. Heindorf. ad Cratyl. Platon. pag. 31. Βούλει οὖν alibi saepissime jungitur Conjunctivo. Ex uno Xenophonte exempla plura dabit Sturzius in Lex. Xenoph. I. p. 549.

Adde alia ex Platonis Gorg. p. 454 c. p. 29 Heind. p. 479 c. p. 107 Heind. Eaque constructio inverti etiam videbatur, ut Platon. Phaedon. p. 79 A. p. 102 Heindorfii; qui tamen ex cod. August. reposuit Θῶμεν οὖν εἰ βούλει pro Θῶμεν οὖν βούλει. In eodem dialogo p. 99 d. p. 190 Heind. p. 69 Wytt. βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσομαι, ὦ Κέβης. Stephanus ex conjecturâ eumque secuti Wyttenbachius et Heindorfius scripserunt ποιήσωμαι. Obloquitur *Werferus* in Actis philoll. Monacc. I. 2. p. 234. In Cratyli item initio cod. Darmst. exhibet: Βούλει οὖν — — ἀνακοινώσομεν pro ἀνακοινώσωμεν, et ibid. p. 397 A. p. 48 Heind. πόθεν οὖν βούλει ἀρξόμεθα pro ἀρξώμεθα.

Ibid. ἀντιπαραθεῖναι. „Cod. Leid. Voss. ἀντιπεριθεῖναι. male. *D. W.*"

Neque reliqui suffragantur, vid. var. lect. Mox ad τάχα γὰρ ἂν συμβάλλοιτο cf. Herodot. I. 70 fin. τάχα δὲ ἂν καὶ οἱ ἀποδόμενοι λέγοιεν. Commendatur autem lectio συμβάλοιτο consecutione temporum: ἀντιπαραθεῖναι — συμβάλοιτο.

Pag. 54. p. 34 C. διότι φαμέν. „φανέν Cod. Leid. Voss. [et plurr.] omisit Ficin. f. vulgata vertatur: *et quare dicamus quid turpe esse. D. W.*"

Ad antecedentia cf. Platon. Hipp. maj. p. 295 a. p. 160 Heind. Ἔτι γάρ τινα ἐλπίδα ἔχω ἐκφανήσεσθαι τί ποτ' ἐστὶ τὸ καλόν.

Pag. 54. p. 34 — 36 C. ἔστω δὴ αἶσχος. De distinctione hujus loci dixi in var. lect. Quam ego

rationem secutus sum, eadem placuit Ficino, nisi quod in vocibus aliquot vertendis aliam viam iniit. Vid. interpr. lat. Mox μικροπρέπειαν *illiberalitatem* definit Aristoteles Ethic. II. 7. et IV. 2. ubi est indecora parsimonia. Adde Rhetor. I. 8. p. 33 Sylb. μεγαλοπρέπεια δὲ, ἀρετὴ ἐν δαπανήμασι μεγέθους ποιητική, μικροψυχία δὲ καὶ μικροπρέπεια τἀναντία. Pollux IV. 14. μικροπρεπής tanquam ex Xenophonte laudat pro ὀλιγόφρων, quod nunc quidem non invenitur in Xenophonteis. Vid. Sturz. Lex. Xenoph. III. p. 156. H. l. circumlocutione exprimere studuit vocabulum Ficinus; neque id inepte. Caeterum ut Plotinus φθόνον ad αἶσχος ψυχῆς refert, sic Demosthenes ad animi item pravitatem. Ita enim ille in Leptin. p. 121 seq. Wolf. Ὅτι παντάπασι φύσεως κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος. Et Atheniensium civitas quae ab invidiâ abest longissime, in seqq. dicitur: πάντων ἀπέχουσα τῶν αἰσχρῶν.

Pag. 54. p. 34 C. σκολιὰ πανταχοῦ. An Ficinus plura in suo cod. invenerit, in medio relinquo. Vertit enim: *obliqua animo versans.* Illud *obliqua* et hîc et in Platonicâ interpretatione optime habet. Sic enim Latini *obliquum* pro doloso, ut Statius nuptt. Violant. „obliqui carminis astus." Vid. Casp. Barthii Adversar. lib. I. cap. 19. qui commode adhibet illa ex antiquo scolio: (Alcaei opinatur) εὐθέα χρὴ τὸν ἑταῖρον ἔμεν, καὶ μὴ σκολιὰ φρονεῖν· (vid. Athen. XV. p. 540 Schweigh.) varie nuper tractata a viris doctis (vid. Schweigh.

Animadvv. p. 265 seqq.). Plane autem sic Plato, quem Noster spectasse putandus est, et ὀρθός et εὐθύς opponit τῷ σκολιῷ: Phaedr. p. 253 c. p. 273 Heind. de binis equis: ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὢν τό τε εἶδος ὀρθὸς, καὶ διηρθρωμένος, — — ὁ δ' αὖ σκολιός. Idem in Gorg. p. 524 e. p. 269 Heind. de *animâ vitiosâ* — καὶ πάντα σκολιὰ ὑπὸ ψεύδους καὶ ἀλαζονείας καὶ οὐδὲν εὐθὺ κ. τ. λ. De Republ. II. p. 365 B. σκολιᾶς ἀπάτας (al. σκολιαῖς ἀπάταις) ex Pindaro, vid. Fragg. incerta IV. p. 81 Heyn. Adde Max. Tyr. Diss. XVIII. p. 338. ibiq. Davis. Ernest. Indic. Graecit. Ciceron. p. 889. 893. qui vertit „versutae fraudis". Plato de Republ. VI. p. 506 C. p. 115 Bip. jungit τυφλά et σκολιά iisque opponit φανά τε καὶ καλά.

Pag. 54. p. 34 C. ζῶσα ζωὴν τοῦ — „f. leg. ἑαυτῆς, aut quid omissum. *D. W.*"

Codd. mei in vulgatâ perseverant; nam Cizensis istud ζώσει nil moror. Etiam Ficinus, vertens: *vitam agens ei propriam quodcunque id sit, quod ipsa per corpus patitur*, eandem in suis libris reperit.

Pag. 54. p. 34. 36 C. ὅτι ἂν πάθοι — αἶσχος. „*Quodcunque patiatur per corpus, id pro suavi turpitudine accipiens. D. W.*"

Ficinus, qui sejunctum ab antecedentibus reperisset, vel ipse sejunxisset illud ὡς ἡδ. λαβ. αἰσ-

χος, explevit sententiam sic vertens: *turpitudinem per ipsum subiens quasi jocundam.*

Pag. 54. p. 36 C. D. αὐτὸ τοῦτο τὸ αἶσχος αὐτῇ, ἆρα οὐ προςγεγονέναι οἷον ἐπακτὸν καλὸν φήσομεν. Comma post αὐτῇ si abesset, non desiderarem. Ficinus videri possit aliquanto plus in suis codd. reperisse. Vertit enim: „Atque hanc ipsam turpitudinem nonne animae sub adventitiae pulchritudinis praetextu *tanquam adventitium malum* dicemus accidere? (sic ed. princ. accedere? Basil.)" nisi forte ipsa illa fulciendae sententiae inservire voluit. Mei quidem libri nihil suppeditant. — ἆρα οὐ — φήσομεν: *Nonne — dicemus?* Platon. Euthyphr. cap. 8. p. 18 ed. Wolf. ἆρ' οὐχ οὕτως; *annon ita est?* Respondetur: οὕτω, *ita vero.* Add. Xenoph. Memorab. Socrat. I. 2. 44. I. 3. 11. et cf. Hoogev. de Particull. p. 74 ed. Schütz. rec. Hermann. ad Viger. p. 824 ed. noviss. ubi item de differentiâ inter ἆρα οὐ et ἆρα μή. Nonnumquam pro ἆρα οὐ ponitur ἆρα οὖν, ut in Platon. Cratyl. p. 18 seq. Heindorf. quem vid. ibid. Stephano obloquentem, cujus conjecturae nec Cod. Darmst. suffragatur persistens in ἆρ' οὖν. Idem Heindorf. consulendus ad Phaedonem pag. 36. est, ubi de ἆρα μή. — προςγεγονέναι Platonicum: Hipp. maj. p. 289 d. p. 145 Heind. Ἔτι δὲ καὶ δοκεῖ σοι αὐτὸ τὸ καλὸν — — ἐπειδάν τῳ προςγένηται ἐκεῖνο τὸ εἶδος, τοῦτ' εἶναι παρθένος —; Plura aliquanto dicenda sunt nobis de his: ἐπακτὸν καλόν. Similiter *Noster* p. 556 B. κάλλος

— ἐπακτὸν τοῖς σώμασι, et hoc ipso libro p. 66. p. 56 B. καὶ γὰρ ἐπακτὰ πάντα ταῦτα. Et mirifice delectatur idem hoc vocabulo, quod ipsum ut *Plotinianum* annotat *Suidas* I. p. 785. (coll. Zonar. Lex. p. 808.) vel, unde is sua sumsit Grammaticus: Ἐπακτὸν, ἐπαγόμενον. ξένον. σφοδρόν. Ἐπακτὸν τῇ ψυχῇ φησι Πλωτῖνος τὴν ἀρετήν· ἐκείνῳ δὲ ὅθεν μεμιγμένῃ ἔχει, σύμφυτον κ. τ. λ. Virtutem item ἐπακτὸν novit, sed diverso sensu, Demaratus ap. *Herodotum* VII. 102. τῇ Ἑλλάδι πενίη μὲν αἰεί κοτε σύντροφος· ἀρετὴ δὲ ἔπακτός ἐστι κ. τ. λ. ubi Valckenarius exponit διδακτόν, cui oppositum sit τὸ ἐν φύσει. Recte. Pindarus enim Olymp. IX. 152 seqq. opponit inter se τὸ φυᾷ et διδακταῖς ἀρεταῖς. cf. Olymp. X. 106. Alciphron. epist. I. 24. p. 134 Wagn. dixit ἐπακτοὺς πυροὺς pro eo quod ap. Demosth. Leptin. pag. 37 Wolf. est: ἐπείσακτον σῖτον, adventitium frumentum. Hermias in Phaedr. Platon. p. 131. opponit ζωὴν ἐπίκτητον et σύμφυτον. Ita Cicero pro dom. cap. 5. *nativum* malum et *delatum*. Idem de Haruspic. respons. 9. — ipso hujus gentis *domestico nativo*que sensu. Propertius I. 2. 4. *peregrina* munera naturae *mercatum*que cultum et *propria* bona opponit. Veniamus enim ad *pulcritudinem*. Quod Plato in Phaedro p. 239 c. p. 228 Heind. τοῖς οἰκείοις opponit τὰ ἀλλότρια, id ipsum dicitur de pulcritudine: Gorg. p. 465 b. p. 61 Heind. — ὥςτε ποιεῖν ἀλλότριον κάλλος ἐφελκομένους τοῦ οἰκείου — ἀμελεῖν, unde Plotinus hoc ipso libro p. 55 C. — τὸ κάλλος αὐτῇ

(τῇ ψυχῇ) *οἰκεῖον* καὶ οὐκ *ἀλλότριον*. *Laërt.* I. 51. Croesus ambitiose ornatus omni ornamentorum genere interrogat Solonem: εἴ τι θέαμα κάλλιον τεθέαται. Hunc respondisse: gallos gallinaceos, phasianos et pavones: *φυσικῷ* γὰρ *ἄνθει* κεκόσμηνται, καὶ μυρίῳ καλλίονι. Ut autem Platonis l. l. dicitur de arte fucatrice (τῇ κομμωτικῇ): ita *Galenus* Protrept. cap. 9. p. 6 Willet. jungit οὐκ ἐπίκτητον οὐδὲ *κομμωτικὸν* κάλλος, opponitque ἐμφυὲς vel εὐφυὲς (sic enim legendum persuadet Wyttenb. in Bibl. crit. VI. p. 102.). Apud Clementem Alexandr. Paedagog. III. p. 254 et 258. contraria sunt: τὸ *οἰκεῖον* κάλλος et τὸ *ὀθνεῖον*, cui altero loco adjungit τὸ *ὠνητόν*. H. l. adscribam elegantissima verba Gregorii Nazianz. Orat. XI. in laud. Gorgon. p. 181. — οὐ ζωγράφων τέχναι καὶ γοητεύματα, καὶ τὸ *εὔωνον* κάλλος, καὶ ὁ κάτωθεν πλάστης ἀντιδημιουργῶν, καὶ κατακρύπτων τὸ τοῦ θεοῦ πλάσμα ἐπιβούλοις *χρώμασι* (vid. supra ad pag. 53 G.) καὶ διὰ τῆς τιμῆς αἰσχύνων καὶ προτιθεὶς τὴν θείαν μορφὴν εἴδωλον πορνικὸν λίχνοις ὄμμασιν, ἵνα κλέψῃ τὸ *νόθον* κάλλος τὴν *φυσικὴν* εἰκόνα κ. τ. λ. Geminum est *καπηλικῶς ἐπιτηδευμένον* κάλλος, de quo vid. Perizon. ad Aelian. V. H. XII. 1. et Jacobs. Additamm. Animadvv. ad Athen. p. 307. Sed de *naturali pulcritudine* et, quae ei opponitur, *quaesita*, juvabit legisse Philostrati epistolam XL integram. Ad *philosopham* vero notionem nativae delataeque pulcritudinis facit inprimis Platonis disputatio in Philebo p. 51 C. D. p. 290 seq. Bip. ubi

opponuntur inter se τὰ πρός τι καλά (s. τ. π. ἑτέρον κ.) et τὰ ἀεὶ καλὰ καθ' αὐτά, quibus philosophus subjicit τούτων ξυμφύτους ἡδονάς. Adde Hipp. maj. p. 295 c. d. p. 161 Heind. Gorg. p. 94 seqq. Heind. et Xenoph. Memorab. III. 8. 4. IV. 6. 9. Ad Plotiniani hujus loci verba propius accedunt haec *Philonis* Jud. de nomin. mutat. pag. 380 Pfeiff. — νομίζοντες ἄριστα κεκρίσθαι παρὰ ὀρθῷ λόγῳ τὸ μηδὲν ἀποφαίνειν τὴν ψυχὴν ἴδιον αὐτῆς καλὸν, ἀλλὰ προςγινόμενον ἔξωθεν.

Pag. 54. p. 36 D. ὃ ἐλωβήσατο μὲν αὐτῇ. Sic codd. plures pro αὐτήν editionis Basil. Contra haec p. 435 B. ita: καὶ ὅσα μὲν λωβᾶται ἀνθρώποις, ubi codd. mei aliquot itemque Villoison. in Anecdott. gr. II. p. 234. ἀνθρώπους minus eleganter. Ego nihil dubitavi exquisitiorem lectionem h. l. Plotino reddere; et insuave foret illud continuo adjectum αὐτήν. Dativo egregie patrocinatur *Dionysius* Halic. Antiq. R. VII. 77 fin. p. 1501 Reisk. (ἡ βουλὴ) — ἀναζητήσασα τὸν τῷ θεράποντι λωβησάμενον, nullâ varietate codd. De vi vocabuli vid. Eustath. ad Iliad. III. 42. Foës. Oecon. Hippocr. p. 238. H. l. ubi αἶσχος (turpitudo) animae describitur, tenendus versus est Homericus Odyss. XIX. 373. qui αἴσχεα et λώβην conjungit. Herodot. III. 154. de facie vulneribus foedatâ usurpat. Cf. Henr. Stephani vocc. Herodott. p. 15 ed. Wessel. Fischer. Ind. Aeschin. Dialogg. sub v. Plato de Rep. VII. p. 605. p. 304 Bip. de corruptis poëtarum carminibus. Idem Gorg. p. 108 Findeis.

p. 90 Heind. de mutilato foedatoque per tormenta corpore. Et habet fere hoc verborum genus, praeter corruptelae detrimentique significatum, adjunctam notam contumeliae. Duxit autem Plotinus colorem inprimis ex Gorgiae loco altero p. 524 E. 313 G. p. 268 Heind. ubi Rhadamanthus animam conspicit vitiorum labe depravatam: *κατεῖδεν οὐδὲν ὑγιὲς ὂν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην καὶ οὐλῶν μεστὴν καὶ ἐπιορκιῶν καὶ ἀδικίας.* Unde haud pauci profecerunt, quos indicat Wyttenb. ad Plutarch. de S. N. V. pag. 110 seqq. Plutarcheus autem locus in multis congruit Plotiniano. Ego Plotini caussâ aliquot locos adscribam, quos legendo offendi. Proclus in Platon. Tim. p. 413. *λωβᾶται μυρίαν λώβην κ. τ. λ.* verba Platonica (ex Gorgiae loco priore p. 90. *ἀδικῶν ἄνθρωπος — — πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ παντοδαπὰς λώβας — λωβηθείς κ. τ. λ.*): sententia propius ad Plotinianam accedit. Themistius Orat. XIII. p. 164 C. *τὰς ψυχὰς γὰρ αὐτῶν διαλαμβάνουσα ἡ τρυφὴ καὶ ἡ κολακεία, λώβης ἐμπιμπλᾶσιν ἀδιηγήτου.* Ioann. item Chrysost. T. I. p. 317. *λελωβημένον, ἀνάπηρον* et *ἄρτιον, ὑγιές* inter se opponit, quae Platonis lectorem arguunt. Idem saepius hoc verborum genere utitur docente Matthaeo ad Homilias select. I. p. 24. Anonym. in Ἀντιθετ. mscr. adv. Platon. et Plotin. *ψυχὴ ἀθάνατος καὶ μὴ λωβηθεῖσα μηδὲν ἐξ ἀλόγου ζωῆς καὶ αἰσθήσεως.*

Pag. 54. p. 36 D. *καὶ πολλῷ τῷ κακῷ συμπεφυρμένην.* Plato Phaedon. p. 17 Wyttenb. p. 44

Heind. — ὅτι ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ ξυμπεφυρμένη ᾖ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ, ubi in summa similitudine sententiae tenenda constructionis varietas est. Totus autem locus Plotiniano adhibendus est. Ex Platone plures rivuli aliorum deducti, vid. Wyttenb. ad l. l. Ipse *noster* alio loco p. 13 D. Basil. ἢ ἐπειδὴ κακὴ μέν ἐστιν ἡ ψυχὴ συμπεφυρμένη τῷ σώματι, et ejus adversarius *Anonymus* in Ἀντιθέσ. mscr. plane sic: ἐπειδὴ (ἡ ψυχὴ) τούτοις (τοῖς σώμασι) συμπέφυρται. Caeterum φύρειν et φυρᾶν proprie dicitur, ubi humida siccis miscentur. Qua de re itemque de confusione inter φύρεσθαι et φέρεσθαι dixi in Dionyso I. p. 49. Nunc alia quaedam subjiciam. Atque quem ibidem laudaveram locum Platonis Gorg. p. 466 d. p. 64 Heind. — ὁμοῦ ἂν πάντα χρήματα ἐφύρετο ἐν τῷ αὐτῷ: in eo cod. Darmstad. aeque ac Meermann. dat ἐφέρετο, sed hic in margine tamen ἐφύρετο. In Jamblichi myster. Aegypt. VII. 2. p. 150. ita ed. Galei: ἰλὺν μὲν τοίνυν νόει τὸ σωματοειδὲς πᾶν καὶ ὑλικὸν, ἢ τὸ θρεπτικὸν καὶ γόνιμον, ἢ ὅσον ἐστὶν ἔνυλον εἶδος τῆς φύσεως μετὰ τῶν ἀστάτων τῆς ὕλης ῥευμάτων συμφερόμενον. Sed cod. Leid. Voss. accurate a nobis Leidae inspectus, συμφυρόμενον, quod h. l. verum. In Platonis Phaedro p. 253. p. 273. Heind. εἰκῇ συμπεφορημένος, quod bene explicat Heindorf. Est quoque in commentario Hermiae p. 168. Sed idem tamen ibid. paucis interjectis addens συγκεχυμένος, alteram quoque lectionem alicujus libri συμπεφυρμένος videtur ante oculos habuisse. Neque

tamen propterea Platonicus textus tentandus est. De formâ πεφυρμένον et πεφυραμένον vid. Ducker. ad Thucyd. III. 49. Burmann. ad Sueton. Tiber. cap. 57. De istâ confusione Davis. ad Max. Tyr. XVII. 7. p. 324 Lips. adde Philon. Jud. Tom. III. p. 481. et Tom. IV. p. 352 ed. Pfeiff. ibiq. interprett. Redeo ad Plotinum. Quod continuo sequitur: ἀλλὰ τῷ μίγματι κ. τ. λ. his ipsis luculenter explanatur illud συμπεφυρμ. et Hesychius in voce πεφυραμένος explicat μεμιγμένος. Apud Plutarch. Quaest. Rom. p. 289 E. F. ἡ ζύμη (fermentum) dicitur μιγνυμένη depravare τὸ φύραμα (massam farinaceam). Quem locum commode adhibuit epistol. Pauli ad Galat. V. 9. Borgerus vir doctissimus in Specim. hermeneut. p. 335. Adde Ruhnken. ad Terent. Andr. Prolog. vs. 16. p. 11 ed. Bruns. ubi expl. *contaminare*.

Pag. 54. p. 36 D. ἀμυδρᾷ τῇ ζωῇ κεχρημένην. Tralatum. Quid proprie sit ἀμυδρός, docent hi loci: Thucyd. VI. 54. τοὐπίγραμμα — ἀμυδροῖς γράμμασι, literis *exesis*, *evanidis*. Hesych. I. p. 687. ἀμυδρότερα, ἀμαυρότερα, ἀσθενέστερα. Cf. Fischer. ad Aeschin. Dialogg. III. 5. p. 124. Dionys. Halic. de composit. p. 284 Schaefer. ὅσα δὲ οὐχ οἷά τε ἦν, ἐλάττω τε ὄντα τούτων, καὶ ἀμυδρότερα, καὶ διὰ πλῆθος δυςπερίληπτα γραφῇ κ. τ. λ. J. Chrysost. de Sacerdot. sect. 595. pag. 346. — ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, δι' ἀμυδρᾶς τινὸς εἰκόνος, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, πειράσομαί σοι — ὑποδεῖξαι. Plato ipse Phaedr. p. 250 b. p. 262 Heind.

paucos tantummodo dicit, δι' ἀμυδρῶν ὀργάνων agnoscere rerum imagines. Similiter Philo de opific. mund. terrestrium et volucrium animam hebetiores sensus habere dicit quam humanam: — ἀμυδροτέρα τῆς ἐν ἀνθρώποις. Philostrat. vit. Apollon. VII. 14. p. 295. eleganter de conscientiae vi in homines improbos: καὶ ἃ μὲν ὁρῶσι μεθ' ἡμέραν (με καθ' ἡμέραν καὶ Cod. Schell. quod supra lineam est, adscripsit manus recentior.) εἰ δή τινα ἀκούειν ἢ λέγειν οἴονται, ὀνειρώδη καὶ ἀνεμιαῖα ποιεῖ τούτοις, τὰς δὲ ἀμυδρὰς καὶ φαντασιώδεις πτοίας, ἀληθεῖς ἤδη καὶ πιθανὰς τῷ φόβῳ. Locum exhibui ut emendavit Boissonadius ad Philostr. Heroic. p. 299. cujus rationem uno loco firmat cod. mscr. l. Themistius Orat. XIII. p. 164 C. — ἄνθος ἀμυδρὸν ἀρετῆς μαραίνεσθαι. — Participio ἀμυδρουμένης utitur Dionys. Areopag. de coelesti Hierarch. VIII. 2. p. 112. ubi vid. Maximi Scholia pag. 116. Atque haec sufficiant declarando vocis usui cum proprio, tum tralato. Addamus locos aliquot Plotinianos: P. 169. A. Basil. ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα φρόνιμος ζωὴ τὸ σεμνὸν καὶ τὸ καλὸν κατὰ ἀλήθειάν (τὴν ἀλήθ. Ciz.) ἐστι, καίτοι (καὶ idem. male.) ἀμυδρῶς ὁρᾶται· ἐκεῖ δὲ καθαρῶς ὁρᾶται (ἐκ — ὁρ. neglexit idem); p. 724. cap. 33. A. — ἵνα μὴ ἐκπέσῃς τοῦ καλοῦ εἰς τὸ ἀμυδρᾷ μετοχῇ καλὸν λεγόμενον. Ibid. p. 725 A. ἐκ σέλαος ἀμυδροῦ: opponitur φωτὸς μεγάλου. Atque hoc admonet alius loci p. 714. cap. 22 B. qui ad nostri loci sententiam egregie facit. Ita enim de *animá*

torpente: πρὸ τοῦ δὲ οὐδὲ πρὸς τὸν νοῦν κινεῖται, καίπερ καλὸν ὄντα· ἀργόν τε γὰρ (ultimam vocem omisit Ciz.) τὸ κάλλος αὐτοῦ, πρὶν τοῦ ἀγαθοῦ φῶς λάβῃ, ὑπτία τε ἀναπέπτωκεν ἡ ψυχὴ παρ' αὐτῆς καὶ πρὸς (πρὸς abest ab eodem) πᾶν ἀργῶς ἔχει, καὶ παρόντος νοῦ, ἔστι πρὸς αὐτὸν νωθής. Mox Ficinus, qui illud: ἃ δεῖ ψυχὴν ὁρᾷν, vertit, *quae sunt videnda*, non legisse videtur ψυχήν — in suis libris: mei tamen omnes habent, et intendit vocula sententiam.

Pag. 54. p. 36 D. τῷ ἕλκεσθαι ἀεὶ πρὸς τὸ ἔξω καὶ τὸ κάτω. — — φερομένη πανταχοῦ ὁλκαῖς πρὸς τὰ τῇ αἰσθήσει προςπίπτοντα. Dele comma post ὁλκαῖς, quod male infert ed. Basil. Attende idem vocabulorum genus cum vi quâdam repetitum. Similiter Plato de Republ. IV. p. 439 d. p. 367 Bip. ἄγοντα καὶ ἕλκοντα de affectionibus. Sed is locus integer conferri debet. Idem ibid. V. 7. usurpat hoc verbum de ἀναγκαῖς ἐρωτικαῖς jungitque πείθειν. Contra de vitandâ voluptate ἀφέλκειν et ἀπάγειν est in Aristotelis Eth. II. 9. Atque ipse Plotinus frequentat cum de amoris lenocinio, tum de philtris et fascinis aliis. vid. supr. p. 50 D. et p. 434 sq. Basil. Cujusmodi locos respexit Nicephorus ad Synesium de Insomn. p. 119. Φησὶ δὲ καὶ Πλωτῖνος, ὅτι οὐχ ἡ προαίρεσις οὐδ' ὁ λόγος ὑπὸ μουσικῆς ἢ γοητείας ἕλκεταί ποτε, ἀλλ' ἡ ἄλογος ψυχή. Et substantivum ὁλκή apud Nostrum legitur p. 439 B. de γοητείᾳ φύσεως ad externa homines trahentis. Basilius Magn. in Jesaj. 5. p. 505

A. de corporeâ pulcritudine: — αὐτομάτῳ τινὶ καὶ φυσικῇ ὁλκῇ προςοικειοῦται τοὺς ἐντυγχάνοντας. Hinc de adspectu pulcrarum feminarum veluti fascino allicientium amatores eleganter Julianus Orat. III. p. 109 Spanh. — πόῤῥωθεν καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν ὀμμάτων ἐφελκυσάμενα. — De illecebris visorum usurpat Arrianus in Diss. Epictt. II. 18. 23. p. 279 seq. Schweigh. loco gravissimo, qui totus cum Plotiniano componi debet: Θέλησον ἀρέσαι αὐτός ποτε σεαυτῷ, θέλησον καλὸς φανῆναι τῷ Θεῷ — et quae deinceps de exturbandis corporis blandimentis dicuntur. — Postremo illud subjicitur: ταῦτα ἀντιτιθεὶς, νικήσεις φαντασίαν, οὐχ ἑλκυσθήσῃ ὑπ' αὐτῆς (non traheris a viso). Et vero proprie ἕλκειν et inde ducta usurpantur de illecebris sensuum et ciendâ Venere. Inde ἐφολκὸν τὸ ἐπαγωγόν (cf. Pollux III. 71.) in re amatoriâ, explicante Eustathio ad Iliad. III. p. 287 Basil. qui idem Callimachi fragmentum addit: ἔχοιμί τι παιδὸς ἐφολκόν. Vid. Fragg. p. 540 seqq. Ernesti, et praesertim Valckenarium ad Elegg. fragg. pag. 269. qui hoc vocabulum reddendum censet Eusebio P. E. II. p. 74 Colon. εἰς τοσοῦτον δὲ ἄρα κακῶν ἤλαυνον, ὡς δι' ὑπερβολὴν ἡδυπαθείας ἀκρατοῦς, τὰ ὁλκὰ (τὰ ἐφολκὰ Valcken. conj.) πρὸς αἰσχρουργίαν μέρη τοῦ σώματος (partes corporis allicientes ad Venerem) — — ταῖς ἰσοθέοις ἐκθειάσαι τιμαῖς κ. τ. λ. Plura descripsi ex h. l. qui ad Nostri sententiam nonnihil facere videretur. Intransitive ὁλκός (ὁλκότερον et ὁλκὰ βαίνειν) Heliodorus eodem sensu usurpat quo Aristoph. Vesp.

268. ἑφολκός, vid. Coray. ad Aethiop. III. p. 122. coll. p. 356. Active frequentat simplex Jamblichus περὶ κοιν. μαθημ. ἐπιστ. in Villoison. Anecdd. II. Sic vi. c. ille p. 194. — καὶ τί μάθημα ψυχῆς ὁλκόν ἐστι ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν; et p. 195. — οὐκ ἂν ὁλκὸν εἴη ἐπὶ τὴν οὐσίαν, quod mox explicatur: καὶ οὕτω τῶν ἀγωγῶν ἂν εἴη. Ibid. ἀλκὰ ἄρα ψυχῆς πρὸς ἀλήθειαν εἴη ἂν ταῦτα, καὶ ἀπεργαστικὰ φιλοσόφου διανοίας πρὸς τὸ ἄνω σχεῖν, ἃ νῦν κάτω οὐ δέον ἔχομεν. Vides ibi dici ὁλκόν de avocando animo a sensibus et ad unius scientiam evehendo: contrarium est in Plotiniano loco, qui comparandus cum hujusmodi locis est, ut Platonico Phaedon. p. 81 c. p. 110. ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεταί τε καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον. Et ὁλκαί fluminibus infernis tribuuntur ab Anonymo illorum scriptorum insectatore in Ἀντιθετ. *mscr.* ῥεύματα ἐκ Ταρτάρου ἄνω καὶ κάτω φέροντα καὶ κατασύροντα ταῖς ὁλκαῖς. Quemadmodum autem nostro loco anima humana dicitur ἕλκεσθαι πρὸς τὸ — κάτω κ. τ. λ. ita aliis locis anima mundi, ut *advers. Gnost.* p. 201 B. ubi est καθελκυσθὲν — καθελκῦσαι et συνελκύσασθαι (συνεφελκύσασθαι cod. ParisA.). Et quando anima coelitus ad inferiora descendens suum ipsius corpus tanquam vestem luxuriose et vero moleste etiam secum trahere dicitur (vid. supra *Praeparat.* p. LXXXVIII. not. 38.): freqnentari solet in hâc re: ἐφέλκειν, συνεφέλκειν σῶμα vel σώματός τι ab ipso etiam Platone. Ac proprium est ἕλκειν de vestibus, quae luxuriose trahuntur, Plato Alcib. I. p. 92. p. 150 Buttm. cf.

Wyttenb. ad Plutarch. de S. N. V. p. 38. Aliam item similitudinem captantes Graeci corpus, tanquam appendiculam impedimentumque ἐφόλκιον dictitant. Vid. Zachar. in Ammon. p. 234. apud Wernsdorf. ad Himer. p. 67. Hâc sententiâ et nomen et verbum usurpavit *Aristides Orat. Platon.* I. p. 144 Jebb. quem locum adscribam cum quoniam elegantissimus est, tum quo *codicis mscr.* ope naevum inde abstergam, qui novissimam etiam editionem foedat: ὁρῶ δὲ ὅτι πολλὰ τῶν πόλεών ἐστιν ὥςπερ ἐ φ ό λ κ ι α, οἷς ἀνάγκη συγχωρεῖν ὥςπερ ἐν σ ώ μ α τ ι· καὶ γὰρ τὰ σώματα καὶ τὰ χείριστα καὶ τὰ κάλλιστα, ἀκούω ἐκ τῶν αὐτῶν κεκρᾶσθαι· τῷ δ' ἢ πλείονος ἢ ἐλάττονος τούτων ἑκάστου μετέχειν, τούτῳ κρίνεσθαι τ ό τ ε, χεῖρον (transpone virgulam et leg. τ ό, τ ε χεῖρον) καὶ τὸ βέλτιον. οὕτω δὴ καὶ τὰς πόλεις ἀνάγκη τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀ π ο λ α ύ ε ι ν (tene elegantem verbi usum) κᾆν (cod. κᾂν rectius) ὡς βέλτιστα οἰκεῖσθαι δοκῶσιν. Deinde, subjectâ mundi similitudine, orator ita finit: — ἀλλὰ δίδως τῇ φύσει ταῦτα ἐ φ ε ι λ κ ύ σ θ α ι καὶ οὐ πολυπραγμονεῖς. Ubi metaphoram optime explicat *Scholion mscr.* in ejus cod. margine adscriptum: (ἐφόλκια) ἀναγκαῖά τινα φυσικῶς ἐπισυρόμενα, ἀπὸ τῶν ὁλκάδων τῶν ἐπιφερομένων κελήτια διὰ τὰς χρείας. Videlicet metaphora ducta a lembis, qui onerariis navibus adjuncti trahuntur. Paullo diversa habet alius Aristidis scholiastes mscr. ad Panathen. fol. 9. Hinc lucem accipit Porphyrius, qui ita de Abstin. I. 51. p. 85 Rhoer. de opiparo apparatu cultuque nimio, qui philoso-

phiae noceat: Ἃ δ' ἂν συνεφελκύσεταί ἡ παρασκευὴ ἐμπόδια, ἐκ τῆς τοῦ σώματος βαρύτητος, ἢ ἐκ τῆς τῶν παρασκευαζομένων πραγματείας — εὐθὺς ἀλυσιτελὴς γίνεται κ. τ. λ. ubi Rhoerius a Stephani Thesauro abesse eam verbi formam dicit. Caeterum hic locus Plotiniano debet jungi in libro de *dub. anim.* p. 439. ubi leg. πραγματείας. Malam autem sententiam, quam nonnumquam adsciscit verbum ἐφέλκειν, luculenter monstrat Jambl. myster. I. 1. p. 35. — ἤδη δέ τινα καὶ ἀπ' ἄλλων οὐκ ἀξίων λόγου δοξασμάτων ἐφέλκεταί τινα ἀπρεπῆ ἀμφισβήτησιν, ubi cod. Leid. Voss. ἐφέλκετο, voluit: ἐφείλκετο, sed vulgata praestat. Proclus Institut. Theolog. 175. p. 490. πάντα εἰλικρινῶς ἡ ψυχὴ προάγει, καὶ χωρὶς ἕκαστον, μηδὲν ἐφέλκουσα ἀπὸ τῶν λοιπῶν, ἃ (εἰ μὴ διεκέκριτο ἀεὶ κατὰ τὴν ἕξιν) οὐδ' ἂν ἡ ἐνέργεια διέκρινε τῆς ψυχῆς. (Cod. Argentor. μέθεξιν et proxime idem: ἀφέλκουσα. Male, opinor. Plato Phaedon. p. 16 Wytt. p. 42 Heind. de recte et subtiliter cogitando: — ὅστις — μήτε ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος, αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειρεῖ θηρεύειν τῶν ὄντων, quem locum fortasse ante oculos habuit Proclus.) Videamus de aliis compositis aliquot, *cum Platonis tum Platonicorum caussâ.* Ac quod in Convivio p. 190 e. Bastius p. 125. ejecit lectionem cod. Vindob. συνέχων acquiescens in συνέλκων: poterat hoc judicium firmare *Porphyrii* loco, qui ex Platonico fluxit. Vid. vit. Plotin. pag.

110. cap. 10 Fabric. p. 7. E. Basil. (Πλωτῖνος) λέγων αὐτῷ τὸ σῶμα ὡς τὰ σύσπαστα βαλάντια ἕλκεσθαι, ubi fort. ex Platone legendum συνέλκεσθαι: neque tamen hoc necesse. Anonym. in 'Αντιθετ. *mscr.* συνολκάς habet in loco de mente affectionibus non obnoxiâ. ἀνθολκά Jamblich. in Protrept. ad symbol. 23. p. 356 Kiessl. de negotiis *animum in diversa trahentibus*. Cf. Hesych. I. p. 38 Alb. in ἀνθολκόν. Verbum ἀνθέλκειν haud dissimili sententiâ Plato usurpat de Legg. I. p. 644 E. p. 45 Bip. τὰ πάθη ἐν ἡμῖν οἷον νεῦραι ἢ μήρινθοί τινες ἐνοῦσαι σπῶσί τε ἡμᾶς καὶ ἀνθέλκουσι, unde sumsit Porphyrius Sentent. 32. p. 233. Cf. de hoc verbo Gatack. ad Marc. Antonin. III. 5. p. 98. ἀνθολκήν habet Clemens Alex. Strom. III. p. 509. loco eleganti de eunuchis qui gloriae studio a rebus Venereis retrahuntur. Proprie verbum usurpat in haud dissimili argumento Sozomen. Histor. eccles. IX. 10. p. 352 B. Vales. Taurin. quem locum adjiciam itemque alterum J. Chrysostomi, qui item pulcritudinis mentionem habet: — ταύτην δὲ εὖ μάλα καλὴν ἰδών τις νέος (τῶν 'Αλαρίχου στρατιωτῶν, ἡττήθη τοῦ κάλλους καὶ) εἰς συνουσίαν εἷλκεν· ἀνθέλκουσαν δὲ καὶ βιαζομένην μηδὲν ἀσελγὲς παθεῖν κ. τ. λ. Ioann. Chrysostom. Homil. sel. III. p. 28. in similitudine prati de libris sacris: ὥςπερ γὰρ ἐν τῷ λειμῶνι διάφορα μὲν τὰ ἄνθη, πάντα δὲ ἐφεξῆς κάλλιστα ἀνθέλκοντα πρὸς ἑαυτὰ τῶν ὁρωμένων ἕκαστα τοῦ θεατοῦ τὴν ὄψιν· οὕτω δὴ καὶ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἔστιν ἰδεῖν. Qui locus, si quis alius, *Chrysostomum*

arguit, neque igitur sollicitari debebat a Matthaeo V. cel. quem miror nec assecutum esse articuli (ἐν τῷ λειμῶνι) elegantiam, usurpari frequenter soliti in similitudinibus. Quâ de re post Reizium de Accent. p. 76. nuper egit Heindorf. ad Platonis Charmid. p. 7. Denique, ut finiam, tanquam Platonicum Timaeus in Lexico p. 35. laudat ἀνιμᾷ explicans ἀνέλκει, et p. 149. ἱμᾷν· addens ἀνέλκειν, ἀνασπᾷν. Neutrum in Platone legere se meminit ipse ille Ruhnkenius l. l. ἀνιμᾶν frequentabant Graeci de aquâ e fontibus, puteis cet. hauriendâ. Unde Graeculi exstiterant, qui de rebus *siccis* usurpari negarent. In quo egregie falsi sunt. Vid. Thom. Magist. p. 74. ibiq. Interprr. Cf. Xenoph. Anabas. IV. 2. 6. ibiq. Interprr. Jam idem Xenophon de re equestr. VII. 2. (quem locum Hermannus nuper aliunde sed docte tractavit in Commentar. societ. philol. Lips. IV. 1. p. 45.) τῇ μὲν ἀριστερᾷ ἀνιμάτω τὸ σῶμα. Qualia me in eam conjecturam adducunt, ut idem verbum ab istiusmodi Graeculis ademtum putem Platoni in Phaedro pag. 254 d. pag. 276 Heind. ubi de *equo ferociente*: — βιαζόμενος χρεμετίζων, ἕλκων ἠνάγκασεν αὖ προςελθεῖν — et deinde: — ἐνδακὼν τὸν χαλινὸν μετ' ἀναιδείας ἕλκει, ubi minus placet continuo repetitum ἕλκειν. Lege ex Timaei loco priore ἀνιμᾷ. Tralatum verbi usum declarat Jamblichi locus Protrept. 21. p. 308 Kiessl. de ratione philosophâ: — οἷά τις γέφυρα ἢ κλίμαξ κάτωθεν ἄνω καὶ εἰς ὕψος ἐκ βάθους ἀνιμῶσα πολλοῦ καὶ ἀνάγουσα τὴν ἑκάστου τῶν γνησίως προςεξόντων διάνοιαν.'

Pag. 54. p. 36. 38 E. πολύ γε (γε non agnoscunt plurimi Codd.) τοῦ σώματος ἔχουσα ἐγκεκραμένον. Sic correxi ex codd. vid. var. lect. Aristotel. de mundo IV. 33. p. 169 Kapp. ὡς δὲ τὸ πᾶν εἰπεῖν, τῶν στοιχείων ἐγκεκραμένων ἀλλήλοις, ubi vid. Kapp. itemque p. 150. 154. de propriâ vi miscendi vini exponentem. Cf. ibid. V. 6. et Meteorolog. II. 3. Attende mox a Plotino repetitum κράσει, et proxime ante p. 54. p. 36 D. πολλῷ τῷ θανάτῳ κεκραμένην, in quibus potestas adulterandi, conturbandi, polluendi inest; et adhibe locos Platonicos, veluti hunc in Phaedro p. 256. p. 283 e. Heind. Ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐρῶντος οἰκειότης, σωφροσύνῃ θνητῇ κεκραμένη θνητά τε καὶ φειδωλὰ οἰκονομοῦσα κ. τ. λ. De συγκραθῆναι paucis monebo infra ad p. 56. p. 50 A. Ad nostra haec vix est quod N. T. locorum admoneam, ut 1 Joann. V. 24. Rom. VII. 24. cet. Adscribam autem verba Aeneae Gazaei, qui Plotinum diligenter tractavit. Sic enim ille *lat.* in Bibl. M. Patrr. Tom. VIII. p. 664. „non solum corpus perpetuo mortale esse sinunt, sed et ipsam *animam* suâ vieti stultitiâ *mori* quasi quodammodo cogunt. Virtutis enim ignorantia reverâ *animae mors* est."

Pag. 54. p. 38 E. προφέροι. Vid. var. lect. Mutavi modum ex codd. plurr. et propter sequens ὁρῷτο. Verbum ipsum mutare nolui, quod scirem προφέρειν et ipsum esse: *spectandum exhibere.* Sed tamen προφαίνοι plurimorum librorum auctoritate munitur, nec minus usu scriptorum, ut Xe-

noph. Cyrop. II. 1. 10. IV. 3. 3. IV. 5. 8. Hieron. I. 25. Herodot. VII. 161. licet in his locis potestas *potiundi* fere adjuncta sit.

Pag. 54. p. 38 F. ὅ παρὰ τοῦ πηλοῦ ἢ βορβόρου ἀπεμάξατο. „Basil. ἀπεδέξατο. Cod. Voss. ἀπεμάξατο. rectius. *D. W.*"

Solius cod. Vatic. n. margo suffragatur editioni Basil. Reliqui omnes ἀπεμάξατο, quod Plotino reddidi utpote et ipsi et Platoni familiare. Quo de verbo indeque repetitis exposuerunt Ez. Spanhemius ad Callim. Del. vs. 14. et praecipue Hemsterhusius ad Polluc. IX. 130. p. 116. Ac primum a μάττεσθαι haec nascitur verbo vis, ut de figuris molliori materiâ expressis dicatur: ἀπομάττεσθαι, ἐναπομάττεσθαι et ἀναμάττειν, inde ἐκμεμαγμένος is, cujus figura sic expressa est. (De hoc composito ἐκμάσσειν vid. Lycophron 713. ibiq. Muellerum.) Inde haec verba eleganti usu per scripta philosophorum frequentantur a Timaeo Locro inde usque ad Jamblichum et recentiores. Videamus de iis *quae conjunctiora sunt cum locis Plotinianis*. Plato in Timaeo p. 50 b. c. p. 344 seq. Bip. ὁ αὐτὸς δὴ λόγος καὶ περὶ τῆς τὰ πάντα δεχομένης σώματα φύσεως. ταὐτὸν αὐτὴν ἀεὶ προςρητέον. ἐκ γὰρ τῆς ἑαυτῆς τοπαράπαν οὐκ ἐξίσταται δυνάμεως. δέχεταί τε γὰρ ἀεὶ τὰ πάντα, καὶ μορφὴν οὐδεμίαν ποτὲ οὐδενὶ τῶν εἰςιόντων ὁμοίαν εἴληφεν οὐδαμῇ οὐδαμῶς. ἐκμαγεῖον γὰρ φύσει παντὶ κεῖται, κινούμενόν τε καὶ διασχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν εἰςιόντων. φαίνεται δὲ δι' ἐκεῖνα ἄλλοτε ἀλλοῖον. τὰ δὲ

εἰσιόντα καὶ ἐξιόντα τῶν ὄντων ἀεὶ μιμήματα κ. τ. λ. Ad quem locum vid. Chalcidium pag. 427 Meurs. — „estque usus ejus molli cedentique materiae similis in quâ imprimuntur varia signacula" cet. Plutarch. Sympos. V. ὥσπερ ἐκμαγεῖον καὶ κάτοπτρον εἰκόνας καὶ εἴδωλα τῶν ἐν σαρκὶ γενομένων αἰσθήσεων ἀναδεχομένην (τὴν ψυχήν). Ipse Plotinus p. 415 A. infr. Δεῖ δὲ θέσθαι ὡς τὸ αἰσθάνεσθαι τῶν αἰσθητῶν ἐστι τῇ ψυχῇ ἢ τῷ ζώῳ ἀντίληψις, τὴν προσοῦσαν τοῖς σώμασι ποιότητα συνιείσης καὶ τὰ εἴδη αὐτῶν ἀποματτομένης. *Idem* p. 480 A. de animabus singulis ad unius animae instar expressis: οἷον ἐκ δακτύλου (leg. δακτυλίου) ἑνὸς πολλοὶ κηροὶ τὸν αὐτὸν τύπον ἀπομαξάμενοι φέροιεν. Illum Plotini locum ante oculos habuisse videri possit Hermias in Plat. Phaedr. p. 68 seq. ὁ δὲ Φαῖδρος, ἅτε ἔξω τοῦ τείχους τῶν αἰσθητῶν, δηλαδὴ προκρημένος ὁδεύειν, τὴν βίβλον ἐπ' ἀριστερᾶς ἔχων καὶ τὰ ἐναπομάγματα τῆς αἰσθήσεως. Allegoriam non moramur: substantivum compositum inde reponamus in Lexicis, unde male exsulat. Verbum compositum legitur apud Ioann. Chrysost. T. VI. homil. 27. pag. 226 Savil. loco haud dissimili a nostri sententiâ: καὶ ἤθη καὶ ῥήματα γυναικεῖα εἰς τὴν ἑαυτῶν ἐναποματτόμενοι ψυχήν. Venio ad nostri loci sensum aperiendum. Idem verbum Hemsterhusius l. l. feliciter restituit Alciphroni epist. III. 44 ubi legendum docuit: τὰς μὲν Χάριτας ἐναπομάττεσθαι χεῖρας αὐτῷ „Gratias manus in eo homine abstersisse" ubi nunc de hâc voce cf. Wagner. p. 140. add. Ja-

cobs. ad Antholog. gr. II. 1. p. 392. Est enim etiam abstergere, ut ἀπομάξασθαι τὰ δάκρυα Aristaen. epist. I. 9. unde habet Philo p. 430 c. vid. Abresch. ad Aristaenet. l. l. Sic item ἀπομασσόμεθα explicat in Evangel. Lucae X. 11. J. A. Ernestus ad Callimach. l. l. accuratius, ita, ut sit ἐκβάλλειν τὸν κονιορτόν. Quam verbi vim veterum grammaticorum auctoritate egregie firmavit Ruhnkenius epist. crit. II. p. 149 ed. alt. Est item saepius idem quod καθαίρειν, vid. Hesych. I. p. 473 Alb. conf. Schleusner. cur. noviss. ad Photii Lex. gr. p. 210. Eodem pertinet vox ἀπομαγδαλιά, buccea, in quam abstergebant manus, item dicta κυνάς, quod canibus projicerent. Quam rem nemo quod sciam planius exposuit quam *Scholiastes inser. Philostrati.* Id scholion priusquam apponam, praemittam ipsum Sophistae elegantissimum locum, cui male consuluit Olearius. Ita enim ille in vita Apollonii Tyan. VII. 23. p. 304. de divite opibus suis diligenter cavente: οὔτω τι ἐδουλώθη ὑπὸ (ὑπὲρ cod. Schellersh. male) τοῦ περὶ αὐτὸν (τὸν πλοῦτον) δέους, ὡς ἀπαντλεῖν τῆς οὐσίας τὸ μὲν, ἐς τοὺς συκοφάντας, οὓς ἔδει μειλίττεσθαι τῇ ἀπομαγδαλίᾳ (sic Olearius, sic etiam codex. Lege ἀπομαγδαλιᾷ) ταύτῃ κ. τ. λ. ubi Olearius ne hilum quidem. Ex Homero autem adumbravit locum eruditus Sophista. Ille enim Odyss. X. 216. „offas canibus dicit: — — φέρειν μειλίγματα θυμοῦ.“ Scholion illud ad marginem ejus codicis ita habet: ἀπομαγδαλία (leg. ἀπομαγδαλιά) λέγεται τὸ ἀπομάττον τῶν ῥύπων τῶν ἀπο-

νιπτομένων. τοῦτο δὲ καὶ ψίχες ἄρτου ποιοῦσι καὶ ἄλευρον καὶ πίτυρα· ἤδη δὲ καὶ ξύλων σῆψις εἰς ἀλεύρου λεπτότητα κεκονιαμένη· αἰνίττεται διὰ τούτου τὸ τοῦ πλούτου βάθυ. Hactenus Scholion. De scripturâ vocis vid. Schweigh. ad Athen. IV. p. 499. IX. p. 272. De ipsâ voce Hesych. I. p. 472. II. p. 377 Alb. ibiq. Interprett. Addo Zonar. Lex. gr. p. 243. ubi in notis laudatur Schol. Aristoph. Equit. vs. 816. potius laudandus erat vs. 412. Simplex μαγδαλιά bis legitur apud Eustath. ad Odyss. X. pag. 393, 14 Basil. Habet autem noster locus et ipse *sordium* significationem. Ad *constructionem* loci Plotiniani et *moralem* etiam sententiam maxime facit *Aristoteles* Ethicor. Nicom. IX. 12. p. 172 Sylb. — γίνεται οὖν, ἡ μὲν τῶν φαύλων φιλία, μοχθηρά· κοινωνοῦσι γὰρ φαύλων, ἀβέβαιοι ὄντες· καὶ μοχθηροὶ δὲ γίνονται, ὁμοιούμενοι ἀλλήλοις· ἡ δὲ τῶν ἐπιεικῶν, ἐπιεικής, συναυξανομένη ταῖς ὁμιλίαις. δοκοῦσι δὲ καὶ βελτίους γίνεσθαι ἐνεργοῦντες, καὶ διορθοῦντες ἀλλήλους· ἀπομάττονται γὰρ παρ᾽ ἀλλήλων, οἷς ἀρέσκονται. Hinc Hesych. I. p. 473. ἀπομάττεσθαι, ἀναλαβεῖν, μιμήσασθαι. Sic etiam Jamblich. Protrept. 21. p. 308 Kiessl. jungit μίμησιν et ἀπόμαξιν. Atque haec sufficient et firmandae lectioni male depravatae a librariis et usui vocis monstrando. Caeterum quod Ficinus vertit: „quae a *limo* vel *coeno* contraxit" magis proprie debebat „*a luto* vel *coeno*". Sic enim Latini (ut ex veteribus Glossis docuit Hemsterh. ad Lucian. Prometh. I. pag. 203 Bip.) πηλὸν et βόρβορον

distinguunt. De graecorum verborum discrimine vid. eundem l. l. cf. Dorvill. ad Chariton. p. 222 ed. Lips. et Interprett. ad Evang. Ioann. IX. 6. De similitudine βορβόρου plura dabimus ad pag. 55. p. 42 A.

Pag. 54. p. 38 F. ᾧ — τὸ αἰσχρὸν προσθήκη τοῦ ἀλλοτρίου προσῆλθε — καθηραμένῳ — αἰσχρὰν ψυχήν. Quod Ficinus legit προσθήκῃ, nec Basil. nec codd. assentiunt. Fons in loco Platonis Sophist. p. 227 seq. p. 313 Heind. unde insigniora tantum apponam: — — καὶ ψυχῆς ἄρα καθόσον ἂν εὑρίσκωμεν κακίας ἀφαίρεσίν τινα, καθαρμὸν αὐτὸν λέγοντες ἐν μέλει φθεγξόμεθα — καὶ μάλα γε. — Δύο μὲν εἴδη κακίας περὶ ψυχὴν ῥητέον. — τὸ μὲν οἷον νόσον ἐν σώματι, τὸ δὲ οἷον αἶσχος ἐγγιγνόμενον. Cf. universe de Rep. IV. p. 444 d. p. 378 Bip. et Alcib. I. p. 116. p. 136 seqq. Buttm. ibique *Proclum* (in excerptis de animâ p. 237 Torn.). Adde infra annot. ad pag. 54. p. 38 F. ad verba αἰσχρὰν δὲ ψυχήν. Ipse Plotinus ita de *pulcritudine ipsá* per se *turpitudini non obnoxiá* p. 722. cap. 32 D. — μὴ γὰρ ἂν τολμῆσαι ἐκεῖνα οἷα ἐστὶν (scil. αὐτὰ τὰ καλὰ) εἰς βόρβορον σωμάτων ἐμβῆναι καὶ ῥυπᾶναι ἑαυτὰ καὶ ἀφανίσαι. Nostrum autem locum in compendium redegit Porphyrius in Sentent. 34. p. 236 Londin. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ καθαίρειν καὶ κεκάρθαι ἀφαίρεσις ἦν παντὸς ἀλλοτρίου. Hermias in Plat. Phaedr. posteaquam Plotini aliquot locos laudaverat, p. 98 ita pergit: Τὰ δὲ περὶ μολυσμῶν καὶ καθαρμῶν τῷ-

δε λεκτέον. ἔστι δὲ ἔννοια μολυσμοῦ ἀλλοτρίου προσθήκη, ἔννοια δ' ἐστὶ καθαρμοῦ ἀλλοτρίου ἀφαίρεσις· γίνεται δὲ ὁ μολυσμὸς ἀπὸ τῆς ἄκρας ἡμῶν ψυχῆς ἄχρι καὶ τῶν ἐξηρτημένων ἐσχάτως ἡμῶν· καὶ πρόσφορος ἑκάστῳ καὶ ὁ καθαρμός. Οἷον ἔστι καὶ σώματος μολυσμὸς τὸ πηλὸν, εἰ τύχοι, καὶ βόρβορον προσεῖναι, καὶ εἰ μή τι ἄλλο προσῇ, ἄχρι τοῦ σώματος ἔσται ὁ μολυσμὸς, διὸ καὶ εὐκατός ἐστι· λουτρὸν γὰρ εὐθὺς αὐτὸν καθαίρει. Sequitur descriptio animae contaminatae et injicitur expultricis sordium philosophiae mentio. Quae ad Platonem non minus quam Plotinum pertinent; pariterque hic locus Ioann. Chrysostomi de Sacerdot. VI. 2. p. 324. — σπουδάζοντας, ἵνα μετὰ παῤῥησίας καὶ καθαρότητος εἰλικρινοῦς, ὅσον εἰς ἀνθρωπίνην ἥκει δύναμιν, προσιέναι τῷ Θεῷ δύνωνται· πόσης οἴει δεῖν τῷ ἱερωμένῳ καὶ δυνάμεως καὶ βίας, ὥστε δυνηθῆναι παντὸς ἐξαρπάσαι μολυσμοῦ τὴν ψυχὴν, καὶ ἀσινὲς τὸ πνευματικὸν τηρῆσαι κάλλος; κ. τ. λ. ubi hoc solum discrepat quod Platonici locis laudd. *eluere sordes ex animâ* dixerant, quam Chrysostomus *iisdem eripiendam* dicit. Ipsum πηλοῦ vocabulum usurpat *Nilus Asc.* in παραδείσῳ haud dissimili sententiâ de homine virtutem male simulante: πίσσης καὶ πηλοῦ γέμει ἔνδοθεν. Qui versus sicut cum Christi verbis Matthaei XXIII. 27. comparari debet: ita haud alienum erit ei adhibere Persium satir. IV. 29.

Pag. 54. p. 38 F. καὶ ἔργον αὐτῷ. Ficinus: *operae pretium erit.* Ego malim: *opus est,* quo

sensu apud Xenophontem legitur Cyrop. II. 3. 5. Agesil. X. 1. Nisi malis: *eique difficile fuerit.* Vid. Xenoph. Cyrop. I. 4. 5. III. 3. 14. VII. 5. 18. coll. Hesych. et Suid. in ἔργον et Sophoclis Ajac. vs 12. ibiq. Scholiast. Porphyrius de Antr. nymph. cap. 4. p. 4 Goens. ἃ δὴ πάντα ἀνιχνεῦσαι, καὶ ἀναπτύξαι, ἔργον καὶ τοὺς παλαιοὺς νομίσαι κ. τ. λ. ubi Ruhnkenius ἔργον ἐστὶ bene explicat de re difficili. Aliâ sententiâ dicitur: ἔργον τινός ἐστι „obnoxium est alicujus". Vid. Perizon. ad Aelian. V. H. III. 18. Cf. Himerium Orat. XIV. 32. p. 664. ὕβρεως δὲ οὐκ ἔργον ἐστίν, ibiq. Wernsdorf.

Pag. 54. p. 38 F. εἴπερ πάλιν καλός. „Cod. Vossian. εἴπερ ἔσται π. κ. rectius. *D. W.*"

Sic etiam reliqui codd. plurimi. Vid. var. lect. Me tamen ab inferendo verbo retraxit cum auctoritas codd. MarcB et MonB, tum breve pressumque dicendi genus, quo Plotinus utitur, tum vero Platonicae orationis usitata imitatio. Plato autem delectatur hâc ellipsi: de Republ. VI. p. 497 e. p. 97 Bip. οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἀλλ', εἴπερ, (scil. τι διακωλύσει) τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει. Parmenid. p. 150 b. p. 255 Heind. Ἐν μὲν ὅλῳ ἄρα τῷ ἑνὶ οὐκ ἂν εἴη σμικρότης, ἀλλ' εἴπερ, ἐν μέρει, ubi intelligendum εἴη s. ἔνεστι. Vid. Heindorf. qui plura dabit. Ac quem is locum ex Aristoph. Nubb. 226 seq. laudat, in eo Scholiastae alii aliud supplevere ad fulciendam sententiam, vid. Interprett. praecipue Berglerum p. 119 ed. Beck.

Pag. 54. p. 38 F. ἀπονιψαμένῳ καὶ καθηραμένῳ. Illud verbum proprie usurpatur de lavando corpore ejusque partibus, ex praeceptis Grammaticorum, vid. Ammonium p. 83. ibiq. Valckenaer. Τὸ ἀπονίψασθαι erat etiam in ritibus, quibus defungi debebant qui ad rem sacram vellent accedere. Theophrast. charact. 16. ibiq. Duportus pag. 454. Quod vero a Plotino corporis polluti similitudo continuo traducitur ad animam vitiis contaminatam: cogitanda sunt purgatoria, expiationes et ablutiones, quibus flagitia expiabantur, proprie dicta ἀπονίμματα et καθάρσια, de quibus conferri debet Julianus Orat. I. p. 39 D. quem locum emendavit Wyttenbachius p. 212 edit. Schaef. copiosâ autem disputatione de *ablutionibus* illustravit Ez. Spanhemius p. 259 seq. quem vide. Adde *Proclum comment. instr.* ad Platon. Alcib. I. Ἐν ταῖς τελεταῖς καθάρσεις ἡγοῦνται καὶ περιρραντήρια καὶ ἁγνισμοὶ, ἃ τῶν ἐν ἀποῤῥήτοις δρωμένων καὶ τῆς τοῦ θείου μετουσίας γυμνάσματά ἐστιν.

Pag. 54. p. 38 F. αἰσχρὰν δὴ ψυχὴν — νεύσει πρὸς σῶμα (πρ. τὸ σῶμα alii, vid. var. lect.) καὶ ὕλην. Clemens Alex. Strom. V. p. 705. τὴν γὰρ ἀρετὴν τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς ἔφη εἶναι· (Socrates apud Platonem in Protagor. init. p. 459 seq.) κατὰ δὲ τὸ ἐναντίον, τὴν κακίαν αἶσχος ψυχῆς. Cf. Platon. Sophist. p. 227 seq. p. 313 seq. Heind. quem locum supra exhibui ad p. 54. p. 38 F. ad verba ᾧ — τὸ αἰσχρόν. — νεύσει Stobaei Eclogg. T. I. p. 342 Heer. Πλάτων μήτε βαρὺ μήτε κοῦφον εἶναι

-τι φύσει, ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ὑπάρχον. Ἐν δὲ ἀλλοτρίῳ γενόμενον τότε νεῦσιν ἴσχειν (nutare), ἐκ δὲ τῆς νεύσεως ῥοπὴν ἤτοι πρὸς βαρύτητα ἢ κουφότητα. Quae pertinent ad disputationem in Timaeo p. 62 seqq. p. 370 seqq. Bip. Illa inclinatio animarum lapsusque per tesseras declarata sunt lapsu geniorum terrestrium. *Proclus comment. mscr. in Alcib. I.* ἐν ταῖς ἁγιωτάταις τῶν τελετῶν πρὸ τῆς θεοῦ παρουσίας δαιμόνων χθονίων ἐκβολαὶ προφαίνονται, καὶ ἀπὸ τῶν ἀχράντων ἀγαθῶν εἰς τὴν ὕλην προκαλούμεναι. Platonicorum autem oratio formulas νεύειν κάτω et νεῦσις ad *animi sensus* transferre solet, ut multis exemplis docuit Tib. Hemsterhusius ad Luciani Somn. p. 196 Bip. Caeterum ut νεῦσις ita composita quoque frequentantur Plotino ut κάννευσις, de quo diximus in Studiis I. p. 101. Ad sententiam cf. Plat. de Republ. IX. p. 586 a. p. 268 seq. Bip. unde teneas: — βοσκημάτων δίκην κάτω ἀεὶ βλέποντες καὶ κεκυφότες εἰς γῆν. —

Pag. 54. p. 40 F. G. μὴ καθαρᾷ, μηδὲ εἰλικρινεῖ εἶναι — ἀναπεπλῆσθαι δέ — Saepius jungit Plotinus εἰλικρινές et καθαρόν, ut p. 721. cap. 30 C. nec minus Plato in Philebo cap. 18. 32. pag. 401 D. item Sympos. p. 331 E. p. 94 Wolf. εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν εἰλικρινὲς καθαρὸν, ἄμικτον, ἀλλὰ μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν κ. τ. λ. quem locum Noster hic haud dubie ante oculos habuit. In Phaedone p. 16 Wytt. p. 42 Heind. idem ille de mente nihil terrenae faecis contrahen-

te: — μὴ ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων (vid. supra) μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος, ubi Tertullianus vertit; *ipsâ mente sincerâ* utens (vid. de Animâ cap. 18. in notis Wyttenb.). Eadem Platonis verba Valckenaerius (in commentar. mscr. ad Epist. Pauli Corinth. I. 5. 8.) adhibuit N. T. epist. secund. Petr. III. 1. τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν. Idem ibid. obloquitur communi vocis etymologiae ab εἵλη (cui item plura opponit nuper editus Grammaticus in Matthaei Lectt. Mosqq. II. 79.) potius repetitam vult ab εἵλειν, ἴλλειν, ut proprie sit quod est *cribro purgatum*. Sicut autem h. l. Plotinus, Platonem secutus, adjunxit καθαρῷ: ita hoc ipsum adjectivum usurpant ut plurimum Grammatici, cum explicare volunt εἰλικρινής. Vid. Fischeri Indic. in Aeschin. Diall. sub. v. et Ruhnken. ad Xenoph. Memorab. II. 2. 3. Verbum εἰλικρινεῖσθαι saepius legitur, v. c. ap. Aristotelem de mundo 5. 3. p. 197 Kapp. ubi est purgari, ap. Buthereum in Stobaei Eclogg. I. 16. Heer. non item ἀπειλικρινεῖσθαι. Vid. Matthaei l. l. ibiq. laud. Synesium T. I. p. 87. 104. Hoc composito augenda sunt Lexica. — ἀναπεπλῆσθαι cf. infra pag. 56. p. 60 B. μὴ σώματος ἀνάπλεων. *Pollucndi* significatum, quem in his vocibus inesse voluit elegantior usus, maxime Platonis et sectatorum ejus, egregie exposuit *Ruhnkenius* ad Timaei Lex. Platon. pag. 30 seq. Locis ab eo laudatis addi potest Apollodorus I. 9. 21. p. 61 ed. Heyn.

Pag. 54. p. 40 F. G. ὥσπερ χρυσῷ — γεώδους, ὃ εἰ τις ἀφέλοι, καταλέλειπται χρυσὸς, καὶ ἔστι καλὸς, μονούμενος κ. τ. λ. Sententia primaria de auro ad declarandam animi sinceritatem integritatemque adhibito; neque tamen primigenia. Nam primum cuique in mentem veniant oportet celebratissimae sententiae antiquorum ut Bacchylidis ap. Stob. Serm. XI. p. 136. Λυδία μὲν γὰρ λίθος μανύει χρυσόν κ. τ. λ. Pindari Pyth. X. 105. πειρῶντι δὲ καὶ χρυσὸς ἐν βασάνῳ πρέπει κ. τ. λ. Nec minus Heraclitus χρυσόν et γῆν, similitudinem captans, inter se opposuit. Vid. Clem. Alex. Strom. IV. 2. p. 565. et Theodoret. Tom. IV. p. 716. Cujusmodi locos nunc minus equidem sector, quam eos, quos vel Plotinus expressit, vel alii ab eo mutuati videntur esse. Itemque videndum nobis est de hujus loci caussis philosophis, cum physicis tum ethicis. Ordiamur a proprietate verborum. Eam declarat Diodori Siculi descriptio metallorum Aegypti, ubi de auro fundendo ita III. 14. — μετὰ δὲ ταῦτα σπόγγοις ἀραιοῖς κούφως ἐπιθλίβοντες, τὸ χαῦνον καὶ γεῶδες (materiam inanem et *terrestrem*) διὰ τούτων ἀναλαμβάνουσι, μέχρις ἂν ὅτου καθαρὸν γένηται τὸ ψῆγμα τοῦ χρυσοῦ, et in sequentibus: τὸν δὲ χρυσὸν καθαρὸν λαμβάνουσιν ὀλίγης ἀπουσίας γεγενημένης. Jam primum teneamus tralatum' loquendi genus, quo et Plato (ut in Phaedon. p. 81 c. p. 110.) et alii (ut LXX interprett. in Sapient. Sal. IX. 15.) vocem γεῶδες transferunt ad faecem terrestrem et materiae gravantis molem significandam. σῶμα

γήϊνον explicat Hermias in Platon. Phaedr. p. 131. Chrysostom. Homil. ad epist. Rom. p. 106. — τὸν γεώδη λογισμὸν, cf. ad eandem epist. Oecumenium p. 308. ἡ γεώδης τῆς διανοίας ὁρμή, et sic saepissime patres eccles. Jam explorandis caussis loci nostri physicis unus sufficit Diogenis Laërtii locus in Platone III. 108. Explicantur ὁμοιομερῆ, i. e. ea quae similium partium sunt et ἀνομοιομερῆ, quae dissimilium; atque illa quidem describuntur ita: καὶ ὁμοιομερῆ μὲν, ὅσα ἐξ ὁμοίων σύγκειται, καὶ μηδὲν διαφέρει τὸ ὅλον τοῦ μέρους, εἰ μὴ τῷ πλήθει· οἷον τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ χρυσίον. Unde intelligitur, ex veterum quidem ratione, *aurum* in iis esse corporibus, quae in se nihil dispar sui et dissimile admixtum habeant. Quidquid igitur glebarum aliarum rerum ei adhaeserit, id extrinsecus aggregatum esse. Inde *aurum* pro tesserâ frequentatum est *animae humanae*. Nam, ut philosophas quoque atque morales hujus loci caussas explicemus: ex horum maxime placitis philosophorum *anima humana ponebatur per se esse* ἀγαθοειδής· ut ab Hermete in Clave p. 11. ed. Fr. Patrit. „anima infantum, necdum mole terrenâ gravata (ὀγκουμένη), neque dum turbata (τεθολωμένη), sed etiamnum suspensa ab animâ mundi, dicitur pulcerrima adspectu (καλὴ βλέπειν), neque dum obruta esse oblivione boni ipsius pulcrique (καὶ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ).“ Proclus comment. in Alcib. prior. (p. 254 in Excerptt. Ficini) in eandem mentem ita: „Jam vero purificatio nobis non accidit ab externis, sed ex intimis animae ducit originem. *Omne namque*

malum ab externis accidit; atque est animae peregrinum: ex internis vero bonum. Anima enim naturaliter est boniformis (ἀγαθοειδής)." Quo ipso ratio aperitur, cur Plotinus et hoc loco et aliis, v. c. *de intelligib. pulcritud.* p. 544 B. C. auri purgati similitudinem ad declarandam animae naturam praestantiamque transtulerit. Geminus autem locus est inprimis hic in Nostri libro *de immortalitate animae* p. 465 B. C. quem, quia hujus similitudinis fontem perspicue arguit, integrum apponam: οὐ γὰρ δὴ ἔξω που δραμοῦσα ἡ ψυχὴ σωφροσύνην καθορᾷ καὶ δικαιοσύνην, ἀλλ' αὐτὴ παρ' αὐτῇ (sic leg. ex cod. Vatic.) ἐν τῇ κατανοήσει ἑαυτῆς καὶ τοῦ ὃ πρότερον ἦν, ὥσπερ ἀγάλματα ἱδρυμένα ὁρῶσα, οἷα ὑπὸ χρόνου ἰοῦ πεπληρωμένα, καθαρὰ ποιησαμένη (ποιήσει MonA.) οἷον εἰ (οἷα εἰ Vat. MonA. Ciz.) χρυσὸς ἔμψυχος εἴη, εἶτα ἀποκρουσάμενος ὅσον γεηρὸν αὐτῷ ἐν αἰνοίᾳ (foede Basil. ἀνοίᾳ marg. Basil. Sic etiam in seqq. ed. Basil. et alii male ὄν. Lege, partim ex codicum vestigiis: ὅσον γεηρὸν ἦν αὐτῷ, ἐν ἀγνοίᾳ πρότερον ἑαυτοῦ ὤν), ὅτι μὴ χρυσὸν ἑώρα. τότε δὴ αὐτὸν (αὑτὸν Darmst. recte) ἤδη τοῦ χρήματος θαυμάσειεν ὁρῶν μεμονωμένον· καὶ ὡς οὐδὲν ἄρα ἔδει αὐτῷ κάλλους ἐπακτοῦ, ἐνθυμοῖτο αὐτὸς κρατιστεύων, εἴ τις αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ ἐῴη (ἐῴκει Ciz.) εἶναι. Quorum verborum partim ex Platonis Convivio fluxerunt p. 216. p. 105 Wolf. — εἴ τις ἑώρακε τὰ ἐντὸς ἀγάλματα — οὕτω θεῖα καὶ χρυσᾶ καὶ πάγκαλα καὶ θαυμαστά κ. τ. λ. Alia illustrari possunt ex Platonis Sophistâ p. 228 c — e.

p. 315 seqq. Heind. Vicissim Plotinum ante oculos habuisse videtur *Porphyrius de immortal. anim.* ap. Euseb. P. E. XI. 28. p. 556 A. ubi, postquam vim animi, in hoc terreno corpore inclusi, divinam monstravit, ita pergit: πῶς εἰ τῷ λόγῳ χωρισθείη, ὥσπερ χρυσίον περιπεπλασμένου πηλοῦ, οὐκ αὐτόθεν ἂν τὸ ἑαυτῆς εἶδος ἐκφήνειεν, ὡς ἐμφερὴς οὐ μόνον τῷ Θεῷ (leg. οὐ μόνον ἂν τ. Θ.) ἀλλὰ καὶ κ. τ. λ. Illuc redeo. Communis hujusmodi locorum fons in Platonis potissimum Polit. est, p. 303 d. seq. p. 102 Bip. — Γῆν που καὶ λίθους καὶ πόλλ' ἄττα ἕτερα ἀποκρίνουσι πρῶτον οἱ δημιουργοί· — μετὰ βασάνων — μόγις ἀφαιρεθέντα, τὸν λεγόμενον ἀκήρατον χρυσὸν εἴασεν ἡμᾶς ἰδεῖν αὐτὸν μόνον ἐφ' ἑαυτοῦ, et in sequentibus: εἰ δή τινι τρόπῳ ῥᾷστά τις ἀπομερίζων, δείξῃ γυμνὸν καὶ μόνον ἐκεῖνον καθ' αὑτὸν τὸν ζητούμενον ὑφ' ἡμῶν. Videamus de aliis quibusdam imitationibus: Hierocles in Aurea Pyth. carm. p. 7 Londin. ἔστι δὲ καὶ ὁ χρυσὸς ἀκίβδηλόν τι, καὶ γῆς οὐκ ἀναπεπλησμένον, ὥσπερ τὰ συγγενῆ — τοῦ οὖν γεώδους ἰοῦ κατὰ τὴν ἔνυλον κακίαν λαμβανομένου, τὸ ἅγιον καὶ καθαρὸν γένος, καὶ τὸ πάντη καθαρεῦον πονηρίας ἦθος εἰκότως χρυσοῦν ἐλέχθη. Quae in verbis etiam consentanea sunt loco Plotiniano supra laudato. Caeterum ad utrumque confer Aristotelem, qui fertur, de Mirab. auscult. cap. 50. p. 97 ed. Beckm. qui de aere Indico ita: καὶ καθαρὸν καὶ ἀνίωτον (robiginis expers) ὡς μὴ διαγινώσκεσθαι τῇ χρόᾳ πρὸς τὸν χρυ-

σόν. — Julianus in Caesaribus p. 309. Apollinem de Augusto, cujus versutiam notaverat Silenus, ita dicere facit: — ἐγὼ γὰρ αὐτίκα τούτῳ Ζήνωνι παραδοὺς, αὐτίκα ὑμῖν ἀποφανῶ χρυσὸν ἀκήρατον, ubi vid. Spanh. Epreuve des Remarques pag. 24. Eandem similitudinem auri puri adulterative ad mores virtutesque explorandas adhibuit Themistius Orat. XXI. p. 247. ubi et alia multa et hoc: — εἰ δέ τις τὸ θειότατον τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν κιβδηλεύων καὶ αἰσχύνων καὶ καπηλεύων ἐν τῇ πόλει ὑμῖν περινοστήσειε κ. τ. λ. Contra generosum Pauli Apostoli animum auro comparat Ioann. Chrysost. Orat. II. in laud. Pauli Apost. p. 48. ante Hemsterh. et Valcken. oratt. τί ἄν τις ἐκείνην καλέσειε τὴν ψυχήν; χρυσῆν ἢ ἀδαμαντίνην κ. τ. λ.

Addamus nonnulla ad Plotini haec: — χρυσὸς, καὶ ἔστι καλός, vid. supr. p. 51. p. 8 B. χρυσός τε δὴ πῶς καλόν; Non immorabor in eâ notatione, quantopere nativus priscorum poëtarum sensus praedicandâ auri pulcritudine gestiat, quod vel Homerici arguunt homines, quibus pulcra fere, quae aurea, ut vasa, alia Odyss. III. 41. 50. 467. V. 44 seq. Hinc tritum est aurea Diis potissimum attribui, Veneremque auream opinantur dici quia pulcra sit, Lucian. Charid. p. 276 Bip. Sectemur unum itemque alterum locum *philosophorum*. Ex his nonnulla excerpserunt graeci Interpretes ad Pindari Olymp. I. 1. et ad Pyth. X. 105. ubi item ut in Themistio l. l. καλός et κίβδηλος de auro inter se opponuntur. In Platonis tamen Hipp. maj.

p. 146 seqq. Heind. ridetur Hippias propter illud τὸ καλὸν χρυσὸν εἶναι, et jure meritoque; pronuntiaverat enim *ipsum Pulcrum* esse aurum. Itaque istum missum faciamus. In Arriani Dissertt. Epictett. I. 1. 51. haec leguntur: τί γὰρ ἐστιν ἄλλο τὸ λέγον, ὅτι χρυσίον καλόν ἐστιν; αὐτὸ γὰρ οὐ λέγει. δῆλον, ὅτι ἡ χρηστικὴ δύναμις ταῖς φαντασίαις. Quo in loco haeret Schweighaeuserus p. 17. coll. T. III. p. 363. negans sibi liquere, quid sit Arriani illud χρυσίον καλόν. Quod ipsum jam luculenter patere arbitror ex locis, quos in medium protuli. Quibus adjiciendus est hic Jamblichi de vit. Pythagor. sect. 153. p. 129 Kust. παραγγέλλει δὲ, ἐν ἱερῷ ἄν τι ἀκούσιον αἷμα γένηται, ἢ χρυσῷ ἢ θαλάττῃ περιῤῥαίνεσθαι, τῷ πρώτῳ γενομένῳ καὶ καλλίστῳ τῶν ὄντων σταθμώμενος κ. τ. λ. His explicitis spero nemini obscurum fore, nec quare Plotinus in hoc libro aurum *ens simpliciter pulcrum* dictitet, nec cur ejusdem naturâ *animi integri* naturam illustrare instituat.

Pag. 55. p. 40 A. καθαρθεῖσα ὅσα ἔχει σωματωθεῖσα. „*purgata ab iis rebus, quas consuetudine corporis acceperat.* Aliter Ficin. f. quid aliud in suo libro legit. *D. W.*"

Ex codd. nostris solus Vaticanus habet καὶ καθαροῦσα (sic leg. in var. lect. h. l.) sed vulg. in marg. ἃ ἔχει σωματοειδεῖσα μείνασα μόνη. Reliqui nil discrepant ab edit. Basil. et recte. σωματόω apud Aristotelem Theophrastumque legitur. Ille de generat. animal. II. 4. ita: τὸ δὲ πεπεμμένον

σπέρμα πάχος ἔχει καὶ σεσωμάτωται μᾶλλον, ubi Gaza vertit: „magis corpulentum est.“ Hic de causs. plant. VI. 17. σωματωθέντες, de succis. Ad usum Plotinianum tenendus est Hermetis locus in Stob. Eclogg. pag. 730 Heer. τούτῳ τῷ λόγῳ ἕπεται τὸ καὶ ἀεὶ τὰ σώματα εἶναι. Διὸ καὶ αὐτὴν τὴν σωμάτωσιν φησὶ ἀΐδιον ἐνέργειαν εἶναι, quod idem deinde σωματοποίησιν dicit. Haec vocis forma abest a Lexico Schneid. Hermias in Platon. Phaedr. p. 167. de ipsâ animâ compositum usurpat: ἡ ψυχὴ ἐνσωματοῦται. Hinc μετενσωματοῦσθαι et μετενσωμάτωσις vid. Wyttenb. ad Phaedon. p. 210. ibiq. Olympiodor. cod. III. pag. 27. Utroque et verbo et substantivo utitur Plotinus p. 378 F. ex quo loco quae huc faciunt excerpta dabo: διττὸς ὁ τρόπος τῆς εἰς σῶμα ψυχῆς εἰσόδου· — τῇ τε μετενσωματουμένῃ — — ἣν δὴ μετενσωμάτωσιν οὐ λέγουσιν εἶναι. et in segq. propius accedens ad nostri loci verba: — τί ποτέ ἐστι τὸ γινόμενον πάθος τότε, ὅτε ψυχὴ καθαρὰ οὖσα σώματος, ἴσχει περὶ αὐτὴν σώματος φύσιν.

Pag. 55. p. 40 A. — ἀπεθήκατο, *expurgare solet.* Tenenda h. l. et sexcenties apud unum Plotinum Aoristi vis, quâ quod *fieri solet* declarat. Quo de usu universe monuerunt Bachius ad Xenophont. Oeconom. pag. 7. Fischerus ad Weller. II. pag. 260 seqq. ut alios taceam. Platonica exempla nuper exhibuit Heindorf. ad Phaedr. pag. 275. et ad Phaedon. p. 78. Ei adde Willetum ad Galeni Protrept. cap. 8. p. 96.

Cap. VI. *Argumentum Ficini.* „Virtus et pulchritudo in animo est naturalis, atque est ipsa sua puritas animo restituta: sic illico et pulchritudine divinae mentis effulgens, et ipso bono felicissime fruens. Item prima forma, prima mens, primum ens est idem. Antiquum oraculum, et a Platone in Phaedone et a Plotino hic adductum, tradit virtutem omnem tam intellectualem quam moralem esse purificationem quandam atque puritatem. Quod de pulchritudine quoque sub virtutis nomine dictum puta. Quasi virtus pulchritudoque animo sit nativa, turpitudo vero et pravitas peregrina. Animus itaque a corporis sordibus expurgatus non solum pulcher fit, sed etiam pulchritudo, id est, forma per se existens idealisque ratio quaedam et divini vultus expressio: quando videlicet ex animo rationali intellectualis et intellectus evadit. Prima namque formositas est secundum formam, ubi est prima forma. Forma vero prima est intellectus. Forma enim prima uniformis esse debet atque omniformis et reliquarum origo formarum. (Sicut materia prima est prorsus informis receptaculumque formarum.) Talis autem solum intellectus primus esse potest. Qui etiam est ens ipsum primum. Si enim ubique fit esse per formam: certe ens primum cum primâ formâ conspirat. Praeterea sicut in materiâ naturale malum cum naturali deformitate concurrit: sic in primo ente, in primâ mente nativum bonum, id est, boniforme cum nativâ formositate congreditur. At super ens et mentem ipsum bonum si quando ipsa pulchritudo dicitur, tanquam fons

pulchritudinis intelligitur, ex quo intellectus tanquam prima forma pulchritudinis effluit. Sed ab intellectu anima velut prima pulchritudinis participatio nascitur: caetera vero sub animâ secundam pulchritudinis participationem, tertiamque deinceps ab animâ nanciscuntur. Denique animam ipsam esse naturâ pulchram atque divinam inde conjicimus, quod in corporibus ibi praecipue pulchritudo refulget, ubi seminaria virtus animae, sive in universâ naturâ, sive in naturâ quâlibet sigillatim subjectum sortitur obediens." *Ficinus.*

Pag. 55. p. 40 A. ὡς ὁ παλαιὸς λόγος κ. τ. λ. „ex Platone in Phaedone. *D. W.*" ubi vid. Wyttenb. pag. 176.

Pag. 55. p. 40 A. καὶ ἡ ἀνδρεία. Vid. var. lect. et confer quae supra monuimus ad pag. 54. p. 39 A. — καὶ ἡ σωφροσύνη — κάθαρσις, καὶ ἡ φρόνησις αὐτή. — Platonis in Phaedone (pag. 69 C. p. 21 Wytt. p. 60 Heind.) verba, quae Plotinus respicit, ita habent: — τὸ δ' ἀληθὲς, τῷ ὄντι ᾖ κάθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία· καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ᾖ· καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοί τινες εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς ᾅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος, ἐκεῖσε ἀφικόμενος, μετὰ θεῶν οἰκήσει. Quo in loco Plotinus etiam legit: καὶ

αὐτὴ ἡ φρόνησις. Caeterum de hac Platonis Platonicorumque sententiâ, quae ad Pythagoricos et Orphicos adeo relata est, non repetam quae copiose exposuit Wyttenbachius ad eum locum pag. 171 seqq. et ipse attigi in Mythologiâ IV. pag. 542 seqq. ubi Plotinianum etiam locum laudavi. De virtutibus καθαρτικαῖς vid. eundem interpretem p. 172. Easdem quas Plato Plotinusque enumerant quatuor virtutes et ipse recensens: γενικὰς ἀρετάς, generales virtutes, Aristotelem secutus nuncupat Mich. Psellus de omnif. Doctr. §. 51. p. 108. Etiam Cicero in *Hortensio*, quem in multis cum hoc Plotini libro congruere significavi, easdem enumerat, vid. Cicer. philoss. fragg. pag. 311. Atque Plotini caussâ unum alterumque locum subjiciam maxime ex hoc genere scriptorum: Plato ipse in Phaedro p. 242 e. p. 238 Heind. habet καθαρμὸν ἀρχαῖον de eo qui quod imprudenter fecerit emendat, cf. Hermiam in Phaedr. p. 110 seq. Idem Hermias ibid. p. 131. ita de animae corporisque inter se communione: — ὥςπερ μέντοι ἃ δίδωσι (ἡ ψυχὴ) τῷ σώματι φαινόμενά ἐστι καὶ οὐκ ὄντα, οὕτω καὶ ὧν αὐτὴ (sic etiam paullo antea legendum pro αὐτῇ) μεταλαμβάνει, ἄχρι φαντασίας καὶ τοῦ δοκεῖν, εἰς αὐτὴν ἴσασι καὶ καθάρσεως μόνον δεῖται. Pro εἰς αὐτὴν ἴσασι leg. εἰς μάτην ἀΐσσει. Respexit locos poëtarum ut Homeri Odyss. X. 495. Euripid. Iphig. Aulid. 742. Luciani in Tragopod. vs. 28. — Easdem illas virtutes [12]

12) Haec admonent loci *Plutarchei e libro de pul-*

pulcram animam efficere dicit Clemens Alexandr. Paedag. III. cap. 11. Κάλλος ἄριστον τὸ ψυχικόν· ὅταν ᾖ κεκοσμημένη ψυχὴ ἁγίῳ πνεύματι καὶ τοῖς ἐκ τούτου ἐμπνεομένη φαιδρύμασι δικαιοσύνῃ, φρονήσει, ἀνδρίᾳ, σωφροσύνῃ, φιλαγαθίᾳ τε καὶ αἰδοῖ, ἧς οὐδὲν εὐανθέστερον χρῶμα ἑώραται πώποτε. Isidorus Pelusiota epist. I. 86. p. 28 A. — ἀρετὴ δὲ φρόνησίς ἐστι, δικαιοσύνη τε καὶ ἀνδρεία, καὶ σωφροσύνη. ὃς ἂν οὖν ἔχηται τούτων καὶ πάγκαλός ἐστι, καὶ περίβλεπτος, καὶ οὐδενὸς πρὸς εὐζωΐαν λειπόμενος. De καθάρσει vid. Jambl. in libro de animâ ap. Stob. Ecl. p. 1056 seq. Heer. Πλωτῖνος δὲ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν Πλατωνικῶν ἀπόθεσιν τῶν παθῶν — τὴν τε-

eritudine (cujus libri supra mentionem facere debebam in *Praeparat.* §. 3. De eo vid. Wyttenbachii Praefat. ad Plutarchi Moral. pag. LIV. et Heerenium ad Stobaeum II. 2. p. 210.) Illo autem loco, quem servavit Stobaeus Sermonn. 63. p. 408. ternas animi virtutes ternis corporeis componit Plutarchus. Locum integrum adscribam: Τί γὰρ οὐ σύνθετον φύσις ἀνθρώπων, ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς; ἢ θάτερον ἀρκοῦν ἡμῖν; καὶ πῶς οἷόν τε; τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἂν εἴη μὴ χρώμενον ψυχῇ· ψυχὴ δ' οὐκ ἂν εἴη μὴ ἔχουσα τὸ συνεργεῖδον· τί οὖν ὥσπερ ἐξ ἴσου κοσμεῖται ἑκάτερα τοῖς συγγενέσιν· ἡ μὲν δικαιοσύνῃ καὶ σωφροσύνῃ καὶ φρονήσει· τὸ δὲ ἰσχύϊ καὶ κάλλει, καὶ ὑγιείᾳ; καὶ πῶς οὐ θαυμαστὸν, λέγειν τὰ τῆς ψυχῆς καλὰ, τὰ τοῦ σώματος ὑπερορῶντα;

λειοτάτην κάθαρσιν ὑπολαμβάνουσιν. Gregorius Nazianz. Orat. stel. 1 adv. Julian. p. 37 seq. Eton. loco longiore et qui etiam ad sequentia in Plotino adhibendus est; unde insigniora tantummodo apponam; describit sanctioris vitae studiosos homines: ὁρᾷς — τοὺς διὰ τὴν νέκρωσιν ἀθανάτους; τοὺς διὰ λύσιν Θεῷ συνημμένους; τοὺς ἔξω πόθου, καὶ μετὰ τοῦ θείου καὶ ἀπαθοῦς ἔρωτος; ὧν — καὶ ἡ τοῦ νοῦ πρὸς Θεὸν ἐκδημία προαρπαζομένου, ὧν ἡ κάθαρσις, καὶ ὧν τὸ καθαίρεσθαι, μηδὲν μέτρον εἰδότων ἀναβάσεως καὶ θεώσεως. Similia leguntur nonnulla apud Tertullianum in Apologet. cap. 40. fin. p. 350 Havero.

Pag. 55. p. 42 A. αἱ τελεταὶ ὀρθῶς αἰνίττονται. Intelligitur doctrina initiorum arcana sermonis circuitione tesserisque uti solita. De vario vocis τελεταί significatu vid. Ruhnken. ad Tim. p. 251 Ast. ad Platon. Phaedr. p. 230. et quae ipsi posuimus in Mytholog. IV. p. 534 seq.

Pag. 55. p. 42 A. εἰς ᾅδου κείσεσθαι ἐν βορβόρῳ. De praepositione εἰς pro ἐν vid. quos laudat Fischer. ad Weller. III. b. p. 155 seq. Nos teneamus ejusmodi locos ubi κεῖσθαι vel ejus composita similiter construuntur. De his exemplum est in Herodot. VIII. 60. 2. ubi vid. Wessel. et Valcken. ad VIII. 71. pag. 651. Simplex exstat apud Euripid. Iphigen. Taur. vs. 620. εἰς ἀνάγκην κείμεθα, cf. Porson. ad Phoeniss. vs. 1381. et Lobeck. ad Sophocl. Ajac. 80. Sed h. l. jungendum est κείσεσθαι

sequentibus ἐν βορβόρῳ. — εἰς ᾅδου pro ἐν ᾅδου. Vid. Act. Apost. II. 27. et adhibe Raphelium in Observatt. II. p. 146. Neque igitur est cur ex Platonis verbis in Phaedone εἰς ᾅδου ἀφίκηται Plotino forte quis affingat: ἀφιγμένον εἰς ᾅδου, sed potius dicendum: εἰς ᾅδου usurpasse eum, quod continuo addere vellet ἐν βορβ. κ. Contra Noster p. 80 G. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐν ᾅδου ἐλθόντα, ἐπικαταδαρθεῖν. Ad illam locutionem adhibe Hemsterh. ad Lucian. Prometh. p. 203 Bip. et, quem in Mythol. IV. pag. 542 laudavi, Wyttenb. ad Phaedon. pag. 22.

Pag. 55. p. 42 A. διὰ κάκην. Sic reposui ex codd. meis plurr. vid. var. lect. κάκη pro κακία Platonicum. Primarius locus est Phaedri p. 345 B. βρίθει γὰρ ὁ τῆς κάκης ἵππος μετέχων κ. τ. λ. quem permulti deinceps expresserunt, vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. Platon. pag. 152. et quem is laudavit Wyttenb. in epist. crit. p. 48. Adde Photium in Lex. gr. p. 94. qui et ipse Platonicâ utitur auctoritate. Cf. Schleusneri Cur. noviss. in Phot. Lex. p. 92. Locis quos laudarunt duumviri Batavi adde nostrum itemque hos et ipsos Plotinianos pag. 719. cap. 28. — τοῦτο δ' ἔχουσα (ἡ ὕλη) ἀφεῖναι αὐτῆς θελήσει τὴν κάκην, ubi ed. Basil. perperam κακήν. Contra p. 80 G. Εἰ δέ τις ἀσθένειαν ψυχῆς τὴν κακίαν λέγοι, εὐπαθῆ γοῦν καὶ εὐκίνητον εἶναι τὴν κακίαν κ. τ. λ. Legendum videtur secundo loco τὴν κακὴν scil. ψυχήν. Sic certe Ficinus legit, et cod. Vatic. 1902 diserte exhibet.

Pag. 55. p. 42 A. B. τὸ μὴ καθαρὸν βορβόρῳ — φίλον· οἷα δὴ καὶ ὕες οὐ καθαραὶ τὸ σῶμα χαίρουσι τῷ τοιούτῳ. Junge alterum locum infra pag. 56. 58 G. ὁ ἐχόμενος τῶν καλῶν σωμάτων — τῇ ψυχῇ καταδύσεται εἰς σκοτεινὰ καὶ ἀτερπῆ τῷ νῷ βάθη, ἔνθα τυφλὸς ἐν ᾅδου μένων — σκιαῖς συνέσται. Ad verbum nostro loco congruit hic Plutarcheus Sympos. IV. p. 671 A. de suibus: — οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ θολερὸν περὶ τὴν δίαιταν τοῦ θρέμματος ἔχει τινὰ πονηρίαν· οὐδὲν γὰρ ἄλλο βορβόρῳ χαῖρον οὕτω καὶ τόποις ῥυπαροῖς καὶ ἀκαθάρτοις ὁρῶμεν κ. τ. λ. Item Clemens Alex. Protrept. p. 75. ὕες — ἥδονται βορβόρῳ, nec aliter Stromat. I. p. 270. Cum Plutarcheo loco comparari potest hic Philonis Judaei de Agricult. Tom. III. p. 64 Pfeiff. Διὸ καὶ παγκάλως τοὺς οὕτω βιοῦντας τῶν σοφιστῶν ὁ νομοθέτης τῶν συῶν παραβάλλει γένει, διαγεῖ μὲν οὐδενὶ καὶ καθαρῷ, θολερῷ δὲ καὶ βαραθρώδει βίῳ καὶ τοῖς αἰσχίσταις ἐμφερομένοις (ἐμφυρομένῳ editor [13]). In multis concinit *Lysis* Pythagoreus in

13) De hàc confusione supra diximus ad p. 54 D. Quod idem Philoni βορβορώδει reddendum censet pro βαραθρώδει: dubitationem afferunt nonnulla, v. c. LXX interprett. Jesaj. XIV. 23. de evertendâ funditus Babylone: καὶ θήσω αὐτὴν πηλοῦ βάραθρον. Clemens Alexandr. Strom. IV. p. 568. — ζωὴ δὲ οὐ χωρισμὸς τῆς ἁμαρτίας. πολλοὶ δὲ οἱ ἐν ποσὶ χάρακες καὶ τάφροι τῆς ἐπιθυμίας· τάτε ὀργῆς καὶ θυμοῦ βάραθρα κ. τ. λ. Libanius de vitâ suâ

egregiâ epistolâ doricâ ap. Jamblich. de vit. Pythagor. XXVII. 77. p. 64 Kust. Notat eos qui perverse doceant: — οὐδὲ πέρας, ταῖς οἱ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τοὺς νέως ἐμπλέκοντι, — — ἐγκίρναντι

p. 4. — ἦν κίνδυνος, ἡγεμόσι τυφλοῖς ἑπομένων εἰς βάραθρον ἀμαθίας πεσεῖν. Cf. Wettsten. ad Matth. XIV. 16. et quae praeterea laudantur in Biblioth. crit. Amstel. Part. X. p. 84. Junguntur autem saepius notiones *abyssi*, *caliginis* et *immunditiei*, ut et Plotiniani loci et Lysidis et Gregorii declarant, quos cum Philone contulimus. Est quoque exquisitius vocabulum βαραθρώδης, cf. Plutarch. Lycurg. cap. 16. pag. 219 Leopold. Quod si alterum placet, neque enim pugno, hic locus Philonis addi debet reliquis, quos docte congessit Hadr. Junius ad Adagia Erasmi pag. 311 seq. *Caliginis*, ut hoc utar, *sordiumque* mentionem junxit *Marc. Antoninus* VI. 10. p. 163. μετὰ τοῦτο ἴπιθι ἐπὶ τὰ τῶν συμβιούντων ἤθη, ὧν μόλις ἐστὶ καὶ χαριεστάτου ἀνασχέσθαι, ἵνα μὴ λέγω, ὅτι καὶ ἑαυτόν τις μόγις ὑπομένει. (τις abest a cod. quem in manibus tracto) ἐν τοιούτῳ οὖν ζόφῳ, καὶ ῥύπῳ, καὶ τοιαύτῃ ῥήσει (καὶ τοσαύτῃ ῥύσει Cod. „*in tanto flumine*“. Hoc plane conjecerat Gatackerus) τῆς τε οὐσίας, καὶ τοῦ χρόνου, καὶ τῆς κινήσεως, καὶ τῶν κινουμένων, τί ποτ' ἐστὶ (τί ποτέ ἐστι cod.) τὸ ἐκτιμηθῆναι, ἢ τὸ ὅλως σπουδασθῆναι δυνάμενον, οὐδ' ἐπινοῶ. Illud mendum ex graeco interpr. Hesiodi p. 237 Heins. eluit Graevius not. macr. — χάος· χυτὸν γὰρ καὶ ῥυτὸν τὸ ὕδωρ. Sic leg. pro ῥητόν.

γὰρ ἤθεσι τεταραγμένοις τε καὶ θολεροῖς θεωρήματα καὶ λόγους θείως· καθάπερ εἴ τις εἰς φρέαρ βαθὺ βορβόρου πλῆρες ἐγχέοι καθαρὸν καὶ διειδὲς ὕδωρ. τόν τε γὰρ βόρβορον ἀνετάραξε, καὶ τὸ ὕδωρ ἠφάνισεν, ubi *codex mscr.* cujus excerpta mecum communicavit Schweighaeuserus vir mihi amicissimus (plane ut cod. Franequer. et Ciz. vid. Koen. ad Gregor. Corinth. p. 151. p. 337 Schaef.) exhibet ἐπαφάνιξεν, quod Lexicis addendum, pro ἠφάνισεν, et praeterea pro βορβόρου, βορβόρῳ, quod nec minus dialectus sibi vindicat. Adagium autem attigit Petrus Apostolus 2 Epist. II. 22. et exornavit Gregorius Nazianz. Orat. I. in Julian. p. 28. de Juliano ex baptismo ad sacra gentilium transeunte: αἵματι οὐκ ὁσίῳ τὸ λουτρὸν ἀπορρύπτεται — ὡς ἐν βορβόρῳ κυλισθεὶς κατὰ τὴν παροιμίαν. Cf. Simonidem de mulierib. vs. 3 seq. — βορβόρῳ πεφυρμένα — κυλινδεῖται χαμαί. Paullo ante Gregorius in eâdem oratione junxerat caliginis et coeni significationem, p. 24. ἀλλὰ βαθεῖ βορβόρῳ, τὸ δὴ λεγόμενον, καὶ ἀφέγγει ζόφῳ πλάνης καὶ ἀγνοίας συνεκαλύφθη. cf. Antonin. l. l. Aristides Eleusin. Tom. I. p. 259 Jebb. ἐν σκότῳ τε καὶ βορβόρῳ κεισόμενος, cf. Platon. Phaedr. p. 256 d. p. 282 Heind. Εἰς γὰρ σκότον καὶ τὴν ὑπὸ γῆς πορείαν κ. τ. λ. neque enim attinet notiora apponi. *Olympiodorus comment. mscr. in Platon. Gorg.* de Hercule: διά τοι τοῦτο καὶ ὁ Ἡρακλῆς τελευταῖον ἆθλον ἐν τοῖς ἑσπερίοις μέρεσιν ἐποιήσατο, ἀντὶ (add. τοῦ) κατηγωνίσατο τὸν σκοτεινὸν καὶ χθόνιον βίον, καὶ λοιπὸν ἐν ἡμέρᾳ, ὅ

ἐστιν ἐν ἀληθείᾳ καὶ φωτὶ ἔξω. Ibidem antea elysii campi revocantur ad significationem conditionis, quae ab hujus vitae sordibus sit libera. *Nonnus narrat. inscr.* ad Gregor. Nazianz. Orat. in laud. Basil. Magn. in *cod. Monac.* nr. 131. de Minoë et Rhadamantho: λέγουσιν οὖν περὶ τούτων. οἱ ποιηταὶ καὶ Πλάττων (leg. Πλάτων) δὲ αὐτὸς, ὅτι τούτους ἀποθανόντας οὐχὶ δέχεται σκότος ἀλλὰ μακάρων νῆσοι (αἱ Μακ. ν. Eudocia in Violar. p. 292.) καὶ ἠλύδιον πεδίον (καὶ τὸ Ἠλύσιον π. *cod. Monac.* nr. 163. et Eudocia. Notum est enim magnam rerum partem ex his Nonni scholiis ab Eudociâ esse descriptam. Vid. Wyttenb. in Bibl. crit. VII. p. 7. Bastium ibid, XII. p. 68. et ad Gregor. Corinth. p. 74.). Quae singula nemo non videt ad Plotini vel verba vel sententiam illustrandam facere. Maxime eodem facit *ipsius* locus geminus in libro *unde sint mala*, p. 80 E. F. quem in clausulâ adjiciam: γίνεται γὰρ (al. δὲ) παντάπασιν ἐν τῷ τῆς ἀνομοιότητος τόπῳ, ἔνθα δὺς εἰς αὐτὴν εἰς βόρβορον σκοτεινὸν ἔσται πεσών· ἐπεὶ καὶ εἰ παντελῶς εἴη (Ficin. et marg. Basil. recte ἴοι) ἡ ψυχὴ εἰς παντελῆ κακίαν, οὐκέτι κακίαν ἔχει, ἀλλ' ἑτέραν φύσιν τὴν χείρω ἠλλάξατο· (cf. supra p. 54 E. p. 38. — εἶδος ἕτερον ἠλλάξατο) ἔτι γὰρ ἀνθρωπικὴ κακία, μεμιγμένη τινὶ ἐναντίῳ· ἀποθνήσκει οὖν ὡς ψυχὴ ἂν θάνοι. καὶ ὁ θάνατος αὐτῇ καὶ ἔτι ἐν τῷ σώματι βεβαπτισμένῃ ἐν ὕλῃ ἐστὶ καταδῦναι καὶ πλησθῆναι αὐτῆς· καὶ ἐξελθούσης (leg. ex codd. ἐξελθούσῃ) ἐκεῖ κεῖσθαι, ἕως ἀναδράμῃ καὶ ἀφέλῃ πως τὴν ὄψιν ἐκ τοῦ βορ-

βόρον. Haec simul conferenda sunt cum iis, quae Plotinus nostro loco (p. 42 B.) continuo subjicit *de morte animae.*

Pag. 55. p. 42 B. τί γὰρ ἂν καὶ εἴη σωφροσύνη ἀληθὴς ἤ. Sic scripsi secutus plurr. codd. pro εἰ, vid. var. lect. Atque ἤ requiritur in similibus formulis, etiam ubi ἄλλο praemittitur. Vid. exempla ab Heindorf. ad Phaedon. p. 32. congesta, et cf. Boisson. ad Philostrat. Heroïc. p. 439. τί γὰρ ἂν frequentatur etiam in hâc locutione: τί γὰρ ἂν πάθοι τις. Cf. Gatack. ad Marc. Antonin. XII. 16. p. 428. et nonnumquam addito etiam καί, velut in hoc loco Galeni Protrept. cap. 6 fin. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοιεν, ubi vid. Willetum p. 85. De σωφροσύνῃ pluribus agit Plato de Republ. IV. pag. 430 d. seqq. p. 348 seqq. Bip. coll. p. 373. De Legg. III. p. 172. et alibi. Cf. Aristotel. Rhetor. I. p. 33 Sylb. et qui ab Aristotele sumsit Mich. Psellus de omnif. doctr. §. 51. 57. Adde Philonem Jud. de Fortitud. p. 173 A. B.

Pag. 55. p. 42 B. ἡ δὲ ἀνδρεία, ἀφοβία θανάτου. De hâc virtute et saepissime et copiosissime disputat Plato, ut de Republ. IV. p. 346 seqq. p. 372 Bip. Legg. I. p. 22 seqq. Bip. Lachete p. 196. Alcib. I. p. 135 Buttm. ubi Olympiodorus plura, quae nunc non moramur. Item hujus virtutis quasi quandam definitionem habes in Cratylo p. 414 d. p. 102 Heind. Adscribam locum super hâc virtute venustum, neque eundem alienum ab hujus libelli argumento universo, et quem ab iis teneri velim,

qui inepte philosophando bonis adolescentibus fucum facere solent. Est autem *Aristidis* in Oratt. Platonn. pro Quatuorvir. p. 182 Jebb. Quaerit orator quidnam melius in illo rerum graecarum discrimine facere potuerit, quam fecit, Themistocles. Tum eleganter cavillans sic pergit: πότερ' εἰς τὴν πνύκα (in cod. necdum collato secunda manus docte correxit: πύκνα) συλλέξαντα Ἀθηναίους περὶ τῶν ἰδεῶν αὐτοῖς (χρῆν) διαλέγεσθαι, καὶ διδάσκειν τί αὐτοδίκαιον· καὶ τί α ὐ τ ο κ α λ ό ν (sic cod. plane ut Jebb.) καὶ τί τὸ ὂν μὲν ἀεὶ, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον; ταχέως μέν τ' ἂν αὐτοὺς καὶ γένεσις καὶ τὸ εἶναι καὶ πάντα ἐπέλιπεν· ἀλλ' ὅθεν ἀ ν δ ρ ί α τ ὸ π ρ ῶ τ ο ν ἐ κ λ ή θ η, καὶ ὅθεν δειλία ζητεῖν κ. τ. λ. Ad extrema Scholiastes editus citat Platon. Timaeum, *ineditus* Cratylum. Sed quidni scholion integrum apponam? τὸ πρῶτον εἶπε πάλιν, ὡς πρὸς τ ὰ ς ἰ δ έ α ς· ὅ τ ι ἐ κ ε ῖ θ ε ν ἡ π α ρ' ἡ μ ῖ ν ἀ ν δ ρ ε ί α (sic Schol. Codex ipsius Aristidis ἀνδρία) κ α τ- ά γ ε τ α ι. ἔστι δὲ αὐτῷ Κρατύλος διάλογος, ἔνθα περὶ τῆς τῶν νοημάτων (haud dubie legendum ὀνομάτων uti codd. Cratyli, quod sciam omnes item Darmstad. et vulgaris ista confusio.) ὀρθότητος διαλέγεται καὶ ἐτυμολογεῖ, φιλοσόφως διδάσκων· ἑ τ έ- ρ α δὲ ἡ τοῦ φ ι λ ο σ ό φ ο υ ἀ ν δ ρ ε ί α κ α ὶ ἑ τ έ ρ α ἡ τ ο ῦ σ τ ρ α τ ι ώ τ ο υ. Ad hanc pertinent haec *Nonni* in Narratt. ad Gregor. Nazianz. Oratt. in *cod. Monac.* nr. 131. „Lacedaemonii sacris quibusdam diebus invicem se verberabant: — καὶ ἀ ν- δ ρ ε ί α ν τ ι ν ὰ ἐκ τούτου ἐπαιδεύοντο· ἵνα ἀ ν δ ρ ι- κ ῶ ς (καρτερικῶς Eudocia in Violar. p. 274.) ἔχοιεν

περὶ τοὺς πολέμους· ἐτίμων δὲ οἱ Ἕλληνες (Λάκωνες Eudoc. recte) ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν μυστηρίων τὴν Ἄρτεμιν. ταύτην οὖν καλεῖ θεὰν παρθένον· (τ. γὰρ λέγουσι π. θ. Eudoc.) ἀνδρικὴ γὰρ (καρτερικὴ γὰρ ἡ θεὸς Eudoc.) ὑπεράνω πάσης δειλίας καὶ εὐπαθείας."

Pag. 55. p. 42 B. ὁ δέ ἐστιν ὁ θάνατος, χωρὶς εἶναι τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος. Tenentur formula: ὃ δέ ἐστιν ὁ θάνατος: „Quod vero mortem attinet, est mors", vel: „Quod si quaeris, mors quidnam sit, est." Cf. Platon. Euthyd. pag. 271. p. 371 c. seq. Heind. Ὃ δὲ σὺ ἐρωτᾷς τὴν σοφίαν αὐτοῖν, θαυμάσι' ὦ Κρίτων, (scil. εἰσὶ) πάνσοφοι ἀτεχνῶς. Add. Gorgiam p. 483. p. 121 A. ibiq. Heindorf. qui plura dabit. — Ad sententiam de morte et hominis et animi redigenda in memoriam ea sunt, quae proxime supra (ad p. 42 A. B.) ex Plotini libro *unde mala* (p. 80 E. F. Basil.) exhibuimus, itemque quod pag. 54 D. erat scriptum: πολλῷ τῷ θανάτῳ κεκραμένην. — Hoc loco admonebo *Novi Testam.* locorum, ut Rom. VII. 24. et quae plura ibi in eam sententiam exponuntur. Apponam *Philonis* locum Leg. Allegor. I. pag. 180 Pfeiff. Ὅτι διττός ἐστι θάνατος, ὁ μὲν ἀνθρώπου, ὁ δὲ ψυχῆς ἴδιος· ὁ μὲν οὖν ἀνθρώπου χωρισμός ἐστι ψυχῆς ἀπὸ σώματος (cf. Platon. Phaedon. p. 64. p. 40 seqq. Wytt. Gorg. p. 524 B. p. 267 Heind. unde etiam Plotinianum illud manavit.) ὁ δὲ ψυχῆς θάνατος, ἀρετῆς μὲν φθορά ἐστι, κακίας δὲ ἀνάληψις· — καὶ κατ' ἐξοχὴν θάνατον

ἥτις ἐστὶ ψυχῆς ἐντυμβευομένης πάθεσι καὶ κακίαις ἁπάσαις κ.τ.λ. Totus autem locus conferri debet, et addi *ejusdem* alter de Profugis p. 246 seqq.

Pag. 55. p. 42 B. μεγαλοψυχία δὲ δὴ, ὑπεροψία τῶν τῇδε. De hâc virtute vid. Platon. Alcib. I. p. 140 c. p. 183. ubi tamen est inter honestiora *amentiae* vocabula, et ejus est qui inferiora magno suo animo despicit, cf. ibid. Buttm. p. 226. Alia de hoc vocabulo legas apud Aristotelem Ethic. Nicomach. I. 10. IV. 3. p. 65 ed. Sylb. Rhetor. I. 33. p. 33 Sylb. Ei opponitur μικροψυχία, *abjectus demissusque animus*. Cf. Graev. ad Ciceron. epistol. Attic. IX. 11. p. 65. ubi quod codd. vulgo exhibent μακροψυχία non graecum esse docet. Ad Plotini sententiam faciunt hi ecclesiae doctorum loci. Prior est J. Chrysost. Homil. I. in 1 epist. Corinth. 1. p. 10. Qui, posteaquam Moysen praedicavit, qui *spreverit splendorem regum Aegypti*, haec subjicit: καὶ γὰρ ἡ ἀπόνοια ἀπὸ εὐτελοῦς γίνεται διανοίας καὶ ἀγεννοῦς ψυχῆς· καὶ ἡ ἐπιείκεια ἀπὸ μεγαλόφρονος, ἀπὸ μεγαλοψύχου γνώμης. Paullo post in eandem mentem de Abrahamo addit: ἀπὸ πολλῆς ὑψηλοφροσύνης καὶ μεγαλοφυοῦς διανοίας ἐποίει. Similiter *Gregorius Nyssenus* de Resurrectione (in Ioann. Chr. Wolfii Anecdott. II. p. 308.) homines qui sensibus obnoxii sublime spectare nequeunt μικροψύχους dicit, et addit, non posse eos perspicere vera ὑπὸ μικροψυχίας. Caeterum si quis forte supra initio capitis sexti μεγαλοψυχίας mentionem item inserendam

esse censeat, quoniam h. l. in enumeratione virtutum singularum occurrat: cum eo ego non fecerim propter Platonis locum ex Phaedone in ipso hujus capitis initio a me laudatum.

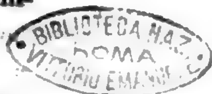
Pag. 55. p. 42 B. C. ἡ δὲ φρόνησις — — ἐν ἀποστροφῇ τῶν κάτω. Hanc virtutem explicat Plato de Legg. III, p. 129. p. 131 Bip. itemque Aristoteles Ethic. VI. 5. p. 102 seqq. Sylb. Rhetor. I. 33. p. 33. — ἐν ἀποστροφῇ τῶν κάτω, — ἄνω — ἄγουσα, cf. p. 56 E. μηδ' ἀποστρέφειν αὐτὸν εἰς τὰς προτέρας ἀγλαΐας σωμάτων. De ἐπιστροφῇ contraria, sive de conversione hominum per deos, cui adjuncta est ἡ ἀποστροφὴ τῶν κάτω, pluribus disputat *Proclus* Institut. Theolog. sect. 158, pag. 482 seq. unde haec apponam: διότι πᾶν τὸ ἐπιστρέφον [ἢ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφει, ἢ πρὸς τὸ κρεῖττον. Sic lacunam explet *cod. Argentor.* optimus] τοῦ δὲ ἀναγωγοῦ ἐνέργημα (τὸ ἐνέργ. idem) κατὰ τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπιστροφὴν χαρακτηρίζεται, ὡς εἰς τὸ ἄνω καὶ τὸ (abest a cod. h. l. articulus) θειότερον ἄγον (ἄγει cod.) τὸ ἐπιστρεφόμενον.

Pag. 55. p. 42 — 44 C. D. γίνεται — ἡ ψυχὴ καθαρθεῖσα εἶδος, καὶ λόγος, καὶ πάντη ἀσώματος καὶ νοερὰ, καὶ ὅλη τοῦ θείου — — τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν ψυχὴν γίνεσθαι, ὁμοιωθῆναι εἶναι θεῷ. In primario hoc decreto primum videamus de Platone: inde veniemus ad Plotinum et reliquos. Ac quomodo homo natus possit similis reddi Deo

(ὁμοιωθῆναι θεῷ) pluribus locis disserit Plato; ut de Republ. X. pag. 613 A. coll. VI. pag. 500 C. D. Legg. IV. p. 716 B. C. inprimis Theaet. p. 176 B — E. p. 400 seq. Heind. Cf. Plutarch. de S. N. V. p. 15 et p. 27 ed. Wytt. et Morgenstern. de Platon. Republ. pag. 153 seqq. Adde *Aristid.* Orat. Platon. pro Quatuorvir. T. II. p. 154 Jebb. e quo loco, est enim longior, haec paucula describam: — ἐὰν δέ τις τὸν βίον ἐξ ἴσου τοῖς λόγοις καταστήσῃ, καὶ μὴ μόνον λέγων εἰς κάλλος ἀλλὰ καὶ ζῶν ᾖ φανερός, ubi *Scholiastes mscr.* ex Platone adscripsit hanc philosophiae definitionem: φιλοσοφία ἐστὶν ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ, cui adhibe Suidam T. II. p. 694 Kust. ubi de ὁμοιώσει *duplici* agitur, et ex *Plotino* item laudatur ὁμοίωσις τῷ Θεῷ. Atque Plotinus, apposite ad nostrum locum, p. 719 infr. et p. 720 supr. comprobare studet: „quo separatior aliqua forma a materiâ sit, eo gradatim eam magis speciem (εἶδος) evadere magisque bonam: ἀλλ' εἰ εἶδος (εἰ addidi ex codd.) τὸ ἀγαθὸν πανταχοῦ, καὶ μᾶλλον ἐπαναβαίνουσι μᾶλλον εἶδος, μᾶλλον γὰρ ψυχὴ εἶδος (fort. ψυχῆς εἶδ.) ἢ σώματος εἶδος, καὶ ψυχῆς τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δ' ἐπὶ μᾶλλον καὶ νοῦς ψυχῆς.“ De gradibus quibus ad deum pervenitur, *Porphyrius* etiam disputat cum alibi, tum in Sent. nr. 34. unde Psellus multa desumsit de omnifar. doctr. 55. p. 110. Ad Plotini locum faciunt praecipue haec *Jamblichi* de myster. Aegypt. X. 7. p. 178. Αὐτὸ τἀγαθὸν, τὸ μὲν θεῖον ἡγοῦνται τὸν προεννοούμενον θεόν· τὸ δ' ἀνθρώπινον,

τὴν πρὸς αὐτὸν ἕνωσιν· — οὐδὲ περὶ ἀμοιβῶν οἱ θεουργοὶ τὸν θεῖον νοῦν ἐνοχλοῦσιν· ἀλλὰ περὶ τῶν εἰς ψυχῆς κάθαρσιν καὶ ἀπόλυσιν καὶ σωτηρίαν ἀνηκόντων. Extrema haud inepte conferas verbis Paullinis 1 Corinth. I. 30. ubi ἁγιασμὸν Grammatici explicant καθαρσιν. Accipiunt autem haec omnia de *purgatione animae ipsiusque in mentem conversione* lucem a libello *Procli* περὶ ἱερ. σ. κ. τ. quem supra exhibui, ubi vid. praefat. p. 74 seqq. et ipsum scriptum p. 84 seqq. Hic *ejusdem Procli* alium locum subjiciam, cui mederi rursus possum ope egregii *cod. Argentoratensis*: Institut. theol. sect. 193. pag. 496. Πᾶσα ψυχὴ πάντα ἔχει τὰ εἴδη, ἃ ὁ νοῦς πρώτως ἔχει. εἰ γὰρ ἀπὸ νοῦ πρόεισι, καὶ νοῦς ὁ — sic locum mutilum explet cod.] ὑποστάτης τῆς (articulum non habet cod.) ψυχῆς, καὶ τῷ εἶναι ἀκίνητος ὢν πάντα ὁ νοῦς παράγει, δώσει καὶ τῇ ψυχῇ („recte, nec quidquam aliud desideratur: continetur his verbis apodosis periodi, ab εἰ γάρ incipientis" *Schweighaeuserus* in excerpt. Videlicet Fabricius majorem h. l. lacunam subesse ratus ita scripserat: — παράγει. δώσει * * τῇ ψυχῇ) τῇ ὑφισταμένῃ τῶν ἐν αὐτῷ (sic recte cod. ἐν αὐτῇ ed.) πάντων οὐσιώδεις λόγους. πᾶν γὰρ τὸ τῷ εἶναι ποιοῦν (τὸ addit cod. recte.), ὃ ἔστι πρώτως, τοῦτο τῷ γιγνομένῳ δευτέρως μεταδίδωσι (ἐνδίδωσι cod.). τῶν νοερῶν ἄρα εἰδῶν ψυχὴ δευτέρως ἔχει τὰς ἐμφάσεις. Atque sic sexcenties ille codex librum integrat, quem lacunosissimum e suo edidit Fabricius. Hoc magis faciam, ut ex hoc potissimum aliisque libris

inscr. integrum nanciscantur librum Platonicae theologiae studiosi. Quantopere autem hic locus ad Plotiniana illa faciat, non est quod operose commonstrem. Neque magis explicabo h. l. insignem opinionum discrepantiam quâ inter se dissidebant ipsi Platonici, cum quaerebant: *quatenus homo natus Dei similis evadere possit.* — καὶ πάντῃ ἄσωμ. Notum est variari in hujus scriptione vocabuli, cf. Koen. ad Gregor. Corinth. pag. 213 edit. Schaef. H. l. jota subscriptum omittit edit. Basil. et ubique is, quem ipse inspexi, codex Darmstadinus.

Pag. 55. p. 44 C. τὸ κάλλος αὐτῇ οἰκεῖον κ. τ. λ. Cicero Academ. II. 12. — „id quod accommodatum ad naturam appareat (Graeci οἰκεῖον appellant)." De voce et sententiâ plura monuimus supra ad verba ἐπακτὸν καλόν pag. 54 p. 36 D. Ibidem attendenda est plurimorum codd. et Ficini lectio μόνον ψυχῇ pro μόνῃ, et veriorem illam arbitror.

Pag. 55. p. 44 D. ὁμοιωθῆναι εἶναι θεῷ, ὅτι ἐντεῦθεν τὸ καλὸν — τῶν ὄντων. „Cod. Vossian. addit εἶναι ante θεῷ, bene. *D. W.*"

Sic item codd. plerique et Ficin. nec dubitavi recipere. Quod idem Vossian. καί omittit ante ἡ μοῖρα, nec ipsum ineptum, licet fortasse non Plotinianum. Sententiam illustrabunt haec ex ipsis Enneadibus, *de bono et uno* p. 768 A. — γεννᾷ δὲ (ψυχὴ) κάλλος, γεννᾷ δικαιοσύνην, γεννᾷ ἀρετήν

ταῦτα γὰρ ποιεῖ ψυχὴ πληρωθεῖσα θεοῦ. Et Plotini sectator *Aurelius Augustinus* saepius de Deo ut fonte pulcritudinis disputat, velut Confess. X. 53. quem locum supra ad pag. 51 G. laudavi, itemque in epistol. ad Marcellum 138. p. 412. quem hic subjiciam: — „quid quandoque impertiat, addat, auferat, detrahat, augeat, minuatve immutabilis mutabilium sicut creator, ita moderator, donec *universi seculi pulcritudo*, cujus particulae sunt, quae suis quibusque temporibus apta sunt, velut magnum carmen cujusdam ineffabilis modulationis excurrat, atque inde transeant in aeternam contemplationem *speciei*, qui *Deum* rite coluit, etiam cum tempus est fidei."

Pag. 55. p. 44 D. ἡ δὲ ἑτέρα φύσις, τὸ αἰσχρόν. Cf. locum geminum supra p. 54 F. καὶ ἔστι τοῦτο αἶσχος ψυχῆς μὴ καθαρᾷ εἶναι, et inprimis alterum p. 463 A. Basil. ἡ δὲ ἑτέρα φύσις κ.τ.λ. qui totus cum nostro conferri debet. Adde tertium ex libro de *intelligibili pulcritudine* p. 559 A. qui commentarii usum nostro praestat: — καὶ αὐτοὶ καλοὶ (sic recte codd. plurr. pro καλόν) τῷ αὐτῶν εἶναι (alii codd: αὐτῶν minus bene): αἰσχροὶ δὲ ἐπ' ἄλλην μεταβαίνοντες φύσιν κ. τ. λ. „ipsi pulcri sumus, eo quod nostri sumus (nostri juris facti sumus, *Ficinus*): turpes, quando in aliam transimus naturam." Conjuncta sunt haec cum Platonis doctrinâ de ἑτέρῳ sive θατέρῳ, de quo cf. Ast. ad Phaedr. p. 290. ibiq. Plato Tim.

35 seq. Plutarch. de virtutibus p. 441 seq. Pollux V. 169 seq. p. 562 seq.

Pag. 55. p. 44 D. τὸ δ' αὐτὸ καὶ πρῶτον κακόν. Quod h. l. Ciz. dat καλόν, pertinet ad frequentem lapsum librariorum; de quo vid. Dorvill. ad Charit. VIII. 4. Rhoer. ad Porphyr. de Abstin. p. 291. Schweighaeuser. ad Epictet. III. 14. 1. III. 25. 2. Sic in Luciani Piscatore p. 120 Bip. unus liber pro καλοὺς — λόγους speciosius quam verius habet κακούς. Atque in Plotino p. 715 B. idem Ciz. liber pro κακῶν rursus dat καλῶν, ne plura congeram in re satis vulgatâ.

Ibid. ὥστε κἀκεῖνο ταὐτόν. „Cod. Vossian. [itemque Vatic. MarcA. MonC.] κακείνῳ. f. legendum κἀκείνως, i. e. *etiam illâ ratione. D. W.*"

Vides optimos e libris nostris h. l. cum Vossiano facere. Quod mox ᾗ τἀγαθόν τε in codicibus plurimis legitur, idem in suis legisse videtur Ficinus.

Pag. 55. p. 46 E. καὶ τὸ πρῶτον θετέον τὴν καλλονὴν, ὅπερ καὶ τἀγαθὸν, ἀφ' οὗ νοῦς — ψυχὴ — τὰ δὲ ἄλλα ἤδη καλά. Pro ἤδη quatuor codd. εἴδη exhibent, vid. var. lect. Illud tamen in suis libris legit Ficinus, vertens: *jam* pulchra (ubi *jam* eximendum est ex uncinis). — Sententia ipsa primaria est, ideoque a nobis breviter explicata supra in *Praeparatione* p. CXIII seq. Hîc et Platonis et Plotini plures loci indicandi sunt, et unus alterque eorum scriptorum, qui ex utroque pendere viden-

tur. Atque *Plato* hoc ipsum decretum, quo *Pulchrum idem esse ponitur ac Bonum*, nunc strictim tangit, nunc dubitanter profert, nunc vero etiam e suis caussis repetitum certius fidentiusque confirmat. Adi modo Lysidem pag. 216 D. pag. 36 Heind. λέγω γὰρ τἀγαθὸν καλὸν εἶναι κ. τ. λ. Junge Hippiam majorem p. 296 seqq. p. 184 seqq. p. 151 Heind. Quo in dialogo cum nihil fere non in utramque partem accipiatur: hoc tamen solum sic satis extra dubitationem positum videtur: *Bonum non sejungi debere a Pulcro.* Haud ita pauca in eandem rem etiam in Alcibiade disputantur priore p. 115 seq. p. 135 — 136 Buttm. (quae copiosiori disputationi *Procli* locum fecerant, vid. supra περὶ ἐνάσ. κ. κ. p. 107 seqq.) Ex ista tamen illorum sermonum quasi velitatione ad justam concertationem eam rem revocat Plato in Philebo. Vid. p. 64 seq. E. p. 317 seqq. Bip. ubi subtilius agitur de intima necessitudine, quae *Bonum* inter atque *Pulcrum* intercedat. Nec minus in Convivio hoc serio agitur, ut quod *vere pulcrum* sit, idem intelligatur *bonum* esse, vid. cap. 21. p. 1193. p. 70 Wolf. et quae deinceps ex persona Diotimae uberius de hoc argumento disputantur. His praemissis exquiramus *Plotini* sententiam de *Bono eodemque primo Pulcro deque gradibus pulcritudinis.* Redit autem ille saepissime in hunc locum, ut v. c. p. 291 D. E. Quae vero idem nostri libri hoc loco paucorum verborum orbe comprehendit: eadem uberius et planius explicat in libro *de intellectu* p. 556 C. D. ubi corpus, docet, ab anima pulcritudine

impertiri. Continuo subjicitur haec quaestio: numquid anima suâpte naturâ pulcrum ipsum sit. (τί οὖν ψυχὴ παρ' αὑτῆς — sic recte cod. Darmst. — καλόν;) Quod pernegatur; mentem enim largiri animo sapientiam (φρόνησιν) igiturque pulcritudinem quoque, conf. pag. 557 seq. Deinde copiosius etiam haec ipsa explicat Plotinus alio scripto: *Quomodo idearum multitudo exstitit et de ipso Bono* p. 714. Unde hoc efficitur, ternos esse fontes pulcritudinis: τὸ ἀγαθὸν, τὸν νοῦν, τὴν ψυχήν: demto vero primario fonte, qui est in summo Bono, nec secundarii ullam vim ad animam exsistere, animamque torpere ad intelligibilem pulcritudinem. Quin etiam in corporum pulcritudine elucere quasi quendam summi boni fulgorem. Vid. l. l. cap. 22 A. Ὅταν οὖν τὸ φῶς τοῦτο ([14], τοῦ ἀγαθοῦ) τις ἴδῃ, τότε δὴ καὶ κινεῖται ἐπ' αὐτά κ. τ. λ. et paucis interjectis: ἐφετὸν δὲ γίνεται (τὸ κάλλος) ἐπιχρώσαντος αὐτῷ (αὐτὸ codd. aliquot) τοῦ ἀγαθοῦ [15], ὥςπερ χάριτας δόντος αὐτοῖς, καὶ

14) Ex hoc loco, ut ex altero p. 715. colorem duxit *Hermias* in Platon. Phaedr. p. 132 seq. — ἀπὸ τἀγαθοῦ πρόεισιν ἐκεῖνο τὸ φῶς κ. τ. λ.

15) Cum toto hoc loco conferri debet alter ex libro *de numeris* p. 690 seqq. ubi Plotinus disputat *de pulcritudine primam essentiam et quatenus reliquas essentias per illam pulcritudinis participes reddantur.* Haec pauca apponam, ad verbum congruentia cum superioribus: ἡ δὲ πάντων φρόνησις καὶ ὁ πάντων νοῦς (ὁ πᾶς νοῦς

εἰς τὰ ἐφιέμενα ἔρωτας· καὶ τοίνυν ψυχὴ λαβοῦσα εἰς αὑτὴν (leg. αὐτὴν ex codd.) ἐκεῖθεν ἀπαῤῥοὴν κινεῖται. — πρὸ τοῦ δὲ οὐδὲ πρὸς τὸν νοῦν κινεῖται καίπερ καλὸν ὄντα [16], ἀργόν τε γὰρ (extrema vox abest a Ciz.) τὸ κάλλος αὐτοῦ, πρὶν τοῦ ἀγαθοῦ φῶς λάβῃ. Item p. 715 C. ubi, postquam interrogatum erat, cur viventis forma, etiamsi minus sit composita, pulcrior tamen sit pulcritudine imaginis; et alia respondentur, et vero hoc insuper: — τοῦτο δ' ὅτι ἀγαθοειδέ-

marg. Basil. et aliquot codd.) ἐπὰν καὶ συνὼν καὶ ὁμοῦ ὢν ἀγαθώτερον (adde hoc exemplum rarioris comparativi et fortasse Alexandrini eis quae Fischer. ad Weller. II. p. 96. et Sturz. de dialecto Macedon. et Alex. p. 143. pauca satis habent.) αὐτοῦ (αὐτὸ marg. Basil. et codd.) ἐπιχρώσας καὶ συγκερασάμενος φρόνησιν, σεμνότερον αὐτοῦ τὸ κάλλος παρέχεται. Cf. pag. 719. cap. 28 B.

16) Decreti de *intellectus pulcritudine* fons est in Platone. Vid. v. c. Phileb. p. 65 e. p. 319 Bip. — νοῦς ἡμῖν κάλλους μετείληφεν πλεῖον ἢ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος, ὥστε εἶναι καλλίω νοῦν ἡδονῆς; κ. τ. λ. Qui locus, ut hoc delibem, non magis congruit cum praecepto Atticistae Anonymi in Villoisoni Anecdott. gr. II. 82. quam alter in Protagorâ p. 309 c. p. 459 Heind. — ὥστε (ὁ ξένος) τοῦ Κλεινίου υἱέος καλλίων σοι φανῆναι. Ita enim grammaticus: Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, καλλίων οὗτος ἐκείνου, καλλίων οὗτος ἢ ἐκεῖνος λέγουσιν, nisi forte conturbatum est in h. l.

σατρὸν· τοῦτο δ' ὅτι ἀγαθοῦ ἀμηγέπη φωτὶ κέχρωσται.[16] Adde hunc inprimis locum cap. 33. p. 734 seq. ubi explicat Plotinus, quomodo *per gradus* anima, amore coelesti ducta, ad *incorpoream pulcritudinem*, i. e. ad *summum Bonum* ascendat: „(καὶ ἡ καλλονὴ ἐπεὶ νοητοῦ, ἀγαθοῦ φύσις, sic Ficin. et unus cod. hunc locum distinguunt) atqui hoc ipsum formae expers (ἀνεί-

17) Plotinianum *de supernâ illuminatione* doctrinam singulari capite exponit *Augustinus*, qui hâc in re, ut in aliis, *philosophum nostrum cum Evangelio consonantem* dicit. Locus autem est de *Civitate Dei* X. 2. p. 239 D — G. unde haec tantummodo desumam: „Dicit ergo ille magnus Platonicus (*Plotinus*), animam rationalem (sive potius intellectualis dicenda sit, ex quo genere etiam immortalium beatorumque animas esse intelligit, quos [alii *quae*, maluerim *quas*] in coelestibus sedibus habitare non dubitat,) non habere supra se naturam nisi Dei, qui fabricatus est mundum, a quo et ipsa facta est: *nec aliunde illis supernis praeberi vitam beatam et lumen intelligentiae veritatis*, quam unde praebetur et nobis; consonans Evangelio, ubi legitur: Fuit homo missus a Deo — Erat lumen verum, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum (Ioann. I. 6.).“ Platonicam Plotinianamque sententiam, quâ ponitur: *Pulcrum aevo sempiterno simul cum Bono versari adeoque coalescere*, urget item Ammonius philosophus apud *Zachariam Mitylenaeum de mundi creatione* (in Maxim. Biblioth. Patrum Tom. IX. p. 796.).

δον) est. Quocirca quidquid in speciem referens monstraveris animae, in hoc ipso ea aliud quiddam, quod formaverit, expetit" (διὸ ὅ,τι ἂν — sic leg. ex codd. et marg. Basil. — εἰς εἶδος ἀνάγων τῇ ψυχῇ δεικνύῃς, ἀπὸ τούτου — ἐπὶ τούτῳ iidem codd. — ἄλλο τὸ μορφῶσαν ζητήσει.) Jam in seqq. p. 725 A. B. plane uti nostro loco, demonstratur: materiae speciem proficisci ab anima, hujus speciem inferiorem esse specie intellectus, primam autem pulcritudinem esse speciei expertem: — εἰ οὖν ἐράσμιον μέν, οὐχ ἡ ὕλη, ἀλλὰ τὸ εἰδοποιηθὲν διὰ τὸ εἶδος· τὸ δὲ ἐπὶ ὕλῃ εἶδος παρὰ ψυχῆς, ψυχὴ δὲ μᾶλλον εἶδος καὶ μᾶλλον ἐράσμιον, καὶ νοῦς μᾶλλον ταύτης εἶδος, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐρασμιώτερον (vides consulto intendi comparativi formam potestatemque). Cui loco congruit in nonnullis alius p. 557. cap. 4 A.

Pag. 66. p. 46 E. καὶ — τὰ σώματα — ψυχὴ ἤδη ποιεῖ, „anima reddit corpora pulchra." *Plutarchus* ap. Stob. Serm. 63. p. 408 in libro perdito *pro pulcritudine:* Ἡ γοῦν τοῦ σώματος εὐμορφία ψυχῆς ἐστὶν ἔργον σώματι χαριζομένης δόξαν εὐμορφίας· πεσέτω γοῦν θανάτῳ τὸ σῶμα, καὶ τῆς ψυχῆς μετῳκισμένης, οὐ στάσις, οὐ χρῶμα, οὐκ ὀφθαλμός, οὐ φωνή· οὐδὲν ἔτι καταλείπεται τῶν ἐρασμίων προδεδομένων ὑπὸ τῶν ἀρχαίων οἰκητόρων· ὥστε καὶ ψυχὴν συνυβρίζεις λανθάνεις, ἧς ἐστιν ἀνθρώπου κάλλος. Cf. Plotin. p. 715 C. quem locum proximo citavi Annot. p. 206 seq. Congruunt haec Plutarchea cum Plotinianis placitis mul-

tis. Illud vero: τὰ σώματα ψυχὴ — ποιεῖ conjunctum est cum Platonis decreto: *corpus ab animâ gigni*, de quo vid. Timaeum p. 1073 seqq. et Plutarchum in Platonice. Quaestionn. p. 1002 F. seqq. Sed de his uberiora exspectamus ab Editore Moralium Plutarcheorum.

Pag. 56. p. 46 E. ὧν ἂν ἐφάψηται. Sic ex codd. emendavi pro ἀφάψηται. Est autem ut Platoni ita optimis quibusque scriptoribus admodum frequentata locutio. Proprie legitur in *Etymolog. mscr. Leid.* — Ἥρα δὲ ζηλοτυποῦσα μεμαγευμένῃ τῇ χειρὶ ἐφήψατο τῆς γαστρὸς αὐτῆς. Poscit autem et ratio sibi et usus, ut genitivum adsciscat, unde Scholiastae Pindari Olymp. I. 37. — ἐφάψατ' ἐπέεσσιν dictum volunt pro ἐφ. — ἐπῶν, ubi tamen Heynius ab ἐφάπτω *injungo* potius dictum putat. (ἐφάπτω pro Medio Sophocles habet in Trachin. 937. cf. Lobeck. ad Ajac. 326.) Ac velut de contrectando proprie usurpatum vidimus, ita de *visu* usurpat Aristaenetus epist. I. 12. 3. κάλλους ἐφάπτεται, ubi vid. Abresch. p. 63. — ἐφάψασθαι μουσικῆς, de eo qui instrumentum musicum, utendi causâ, capit, Alciphron. epist. III. 12. p. 50 Wagn. Inde paullatim nascuntur tralata: Hermias in Plat. Phaedr. p. 75. — τὴν Σωκράτους ψυχὴν ἐφάπτεσθαι τῆς γενέσεως. Plutarchus in Numâ cap. 8. p. 287 Leop. — οὔτ' ἐφάπτεσθαι θεοῦ δυνατὸν ἄλλως, ἢ νοήσει, ubi est, mente Deum assequi. Plotinus ipse Enn. I. 1. p. 5. bis: ὁ δὲ νοῦς ἢ ἐφήψατο — ἢ ἐφηψάμεθα τοῦ ἐν τῷ τῷ νοητοῦ; Atque Plato saepissime ut Phaedr. p. 273 A. p. 336 Hein-

dorf. ὅτι ἐν τῷ πρόσθεν βραχέος τοῦ τοιούτου ἐφηψάμεθα, et in Phaedon. p. 18 Wytt. singulari locutione, indeque apud alios vid. ibi annot. p. 162. *Idem* in Conviv. cap. 29. p. 94 Wolf. — οὐκ εἰδώλου ἐφαπτομένῳ — τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ. — Haec sufficient codicum lectioni et vindicandae et explicandae.

Cap. VII. „Caeterum nihil opus est prolixius Plotini mentem interpretari, quoniam quam divine loquitur, loquitur autem divinissime, tam etiam perspicue loquitur, contendens ubique animum non tam ad pulchritudinem intuendam perducere, quam possidendam.“ *Ficinus.*

Pag. 55. p. 46 F. Ἀναβατέον — καλόν. Plotinus p. 708 Basil. cap. 16. χρὴ δὲ μὴ ἀεὶ ἐν τῷ πολλῷ τούτῳ καλῷ μένειν, μεταναβαίνειν δ' ἔτι πρὸς τὸ ἄνω ἀΐξαντα, καὶ ἀφέντα τοῦτο.

Pag. 55. p. 46 F. εἴ τις οὖν οἶδεν (εἶδεν codd. plurr.) αὐτὸ, οἶδεν ὃ λέγω. Sic plurimi codd. εἶδεν *vidit* — οἶδεν *novit*. Quod attendendum est, licet Ficin. utroque loco οἶδεν legit, et priore οἶδεν optimus liber Vaticanus. De his formis consule Etymolog. magn. p. 296 Sylb. et de discrimine significatus Wyttenbach. ad doctissimi Bakii Posidonium pag. 277.

Pag. 55. p. 46 F. ἐφετὸν μὲν γὰρ ὡς ἀγαθὸν, καὶ ἡ ἔφεσις πρὸς τοῦτο. Conf. ipsum No-

strum p. 712 A. infr. Ἆρ' οὖν ἐφετὸν τὸ ἀγαθὸν — φήσομεν; κ. τ. λ. Adde ibid. p. 714 A. et compara Dionysium Areopag. de divinis nominibus 4. p. 567. qui hinc disputat de desiderio (περὶ τῆς ἐφέσεως) pulcri et boni ejusque desiderii auctore Deo. Fons in Platone, ut Phaedro et alibi; unde Hermias in Phaedr. p. 111. αἱ θεῖαι ψυχαὶ — ἐφιέμεναι τοῦ θείου κάλλους. Atque haec ipsa *Proclus* supra περὶ ἱεράτ. κ. τ. p. 124. in conclusionis formam redegit: Εἰ οὖν πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐφετὸν, πᾶν δὲ τὸ ἐφετὸν ἐραστὸν, πᾶν δὲ ἐραστὸν καλὸν, — ἔστι πᾶν ἄρα τὸ ἀγαθὸν καλόν. „Si igitur omne bonum est appetibile, omne appetibile amabile, omne amabile autem pulcrum: consequenter omne pulcrum est bonum.“ *Idem* in Institut. theolog. sect. 8. p. 418. — εἰ γὰρ πάντα τὰ ὄντα τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεται, δῆλον ὅτι τὸ πρώτως ἀγαθὸν, ἐπέκεινά ἐστι τῶν ὄντων. εἰ γὰρ ταὐτόν τινι τῶν ὄντων, ἢ ταὐτόν ἐστι καὶ τἀγαθὸν, καὶ τοῦτο ὂν (leg. καὶ τοῦτο τὸ ὂν ex codice Argentorat.) οὐκέτι ἂν ἐφιέμενον εἴη τοῦ ἀγαθοῦ, αὐτὸ τἀθὸν (vitium emendat codex τἀγαθὸν) ὑπάρχον. — ἢ τὸ μὲν κ. τ. λ. locus enim longior est. Adjiciam locum *Grammatici mscr.* cum Plotini reliquorumque caussâ tum ipsius etiam Platonis: ἐφίημι ἀντὶ τοῦ ἐντέλομαι (leg. ἐντέλλομαι) ἐξ οὗ καὶ ἐφετμὴ ἡ ἐντολὴ, ποιητικόν· ἐφίεμαι δὲ τὸ ἐπιθυμῶ εὔχρηστον· (in marg. man. recent. ἐξ οὗ ἔφεσις ἡ ἐπιθυμία·) οὐδὲ τοῦτο τῶν χρησιμωτάτων· οὐ τὰ ἐνεργητικὰ ἔφθησαν ἐπὶ ἄλλης σημασίας τιθέντα· τὸ γὰρ ἐφίημι διπλῆν ἐν ἑαυτῷ περιορίζει

τὴν σημασίαν· ἐφίημι γὰρ τὸ προτρέπω καὶ ἐνδίδωμι· ὡς τὸ ἐφίημί σοι λέγειν — κ. τ. λ. (sequitur enim locus de ἐφέσει in foro Attico, qui huc nil pertinet.) Extremum autem a viri doctissimi conjecturâ vindicabunt locum Platonis Alcib. I. p. 105 E. p. 118 Buttm. ubi Socrates Alcibiadi: νεωτέρῳ μὲν οὖν ὄντι σοι — οὐκ εἴα ὁ θεὸς διαλέγεσθαι, ἵνα μὴ μάτην διαλεγοίμην· νῦν δὲ ἐφῆκε, quod nec vertendum a Ficino erat *impulit*, nec commutandum cum ἀφῆκε, recte monentibus novissimis editoribus. Grammatici autem nostri disputatio plenior est, quam quae in hanc rem exhibent Hesychius, Suidas reliqui. Illuc redeo. Ad Plotiniana haec universa ab initio capitis 7. Ἀναβαινέτω — — usque ad verba καὶ τοῦ εἶναι insigniter facit locus in Enneadibus geminus *de intelligibili pulcritudine* p. 551 A. quem apponam: ἡ δὲ δύναμις ἡ ἐκεῖ μόνον τὸ εἶναι ἔχει, καὶ μόνον τὸ καλὸν εἶναι. ποῦ γὰρ ἂν εἴη τὸ καλὸν, ἀποστερηθὲν τοῦ εἶναι; ποῦ δ' ἂν (δ' οὖ cod. Vatic.) ἡ οὐσία, τοῦ καλὸν εἶναι ἐστερημένη; ἐν τῷ γὰρ ἀπολειφθῆναι τοῦ καλοῦ ἐκλείπει (ἐλλείπει plurr. codd.) καὶ τῇ οὐσίᾳ. διὸ καὶ τὸ εἶναι ποθεινόν ἐστιν, ὅτι ταὐτὸν τῷ καλῷ· καὶ τὸ καλὸν ἐράσμιον ὅτι τὸ εἶναι. πότερον δὲ ποτέρου αἴτιον, τί χρὴ ζητεῖν, οὔσης τῆς φύσεως μιᾶς. Hactenus de verâ essentiâ, quae idem atque pulcrum (unde haud pauca in suam Institut. theolog. deduxit Proclus, cf. l. l.). Continuo subjicit de essentiâ falsâ, quae tantummodo pulcra redditur, quatenus fit particeps pulcritudinis intelligibilis: ἥδε μὲν γὰρ ἡ ψευδὴς οὐσία δεῖται ἐπακτοῦ

(τοῦ addit Vatican.) εἰδώλου καλοῦ, ἵνα καὶ καλὸν φαίνηται, καὶ ὅλως ᾖ. (Sic distinxi cum Ficino et aliquot codd.) καὶ κατὰ τοσοῦτόν ἐστι (καὶ addit h. l. unus Paris.) καθόσον μετείληφε κάλλους τοῦ κατὰ τὸ εἶδος, καὶ λαβοῦσα ὅσῳ ἂν λάβῃ μᾶλλον τελειοτέρα· μᾶλλον γὰρ οἰκεῖα (οἰκεία plurr. codd.) ἡ καλή. (καλλονὴ ἡ καλή cod. Paris. unus in marg. a sec. man. Ficinus plenius ita: „sic enim magis ei propria fit essentia pulchra et ipsa denique pulchritudo.")

Pag. 55. p. 48 F. τεῦξις δὲ αὐτοῦ. Alii τεύξεις, vid. var. lect. Ego singularem posui, cum ob illud ἔφεσις, cui respondet τεῦξις, tum propter alios locos: infra p. 56 D. ὑπὲρ οὗ τῆς τεύξεως κ. τ. λ. Arrian. Epictet. II. 6. ὅπου κωλυτὸς καὶ ἀναγκαστός εἰμι, ἐκείνων ἡ μὲν τεῦξις οὐκ ἐπ' ἐμοί, οὐδ' ἀγαθὸν ἢ κακόν· ἡ χρῆσις δ' ἢ κ. τ. λ. Synesius epist. 140. τοῦτ' ἔστω σοι κοινὸν καὶ κριτήριον τῶν πρώτων τῆς τεύξεως (adeptionis primarum virtutum). Rem conficit *Proclus* quem ex hoc libro multa in suam Institut. Theolog. transtulisse diximus. Atque ibi §. 31. p. 431. ἀλλὰ μὴν πᾶν τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεται, καὶ ἡ ἐκείνου τεῦξις διὰ τῆς προσεχοῦς αἰτίας ἑκάστοις.

Pag. 65. p. 46 F. καὶ ἐνδεδυμένοις, ἃ καταβαίνοντες ἠμφιέσμεθα. Plato Gorg. p. 523. p. 264 ss. Heind. — πολλοὶ οὖν, — ψυχὰς πονηρὰς ἔχοντες, ἠμφιεσμένοι εἰσὶ σώματα — καλὰ κ. τ. λ. Conjunctum illud cum fabulis veterum reconditiori-

bus, in quibus hoc erat, animas coelitus labentes aliis ex aliis vestimentis amiciri, (quod alibi exposui, et supra attigi in *Praeparatione* pag. LXXXVIII seq.) unde elegantes locutiones natae, ut illud dictum Platonicum ap. Athen. IX. p. 507 D. ἔσχατον τὸν τῆς δόξης χιτῶνα ἐν τῷ θανάτῳ ἀποδυόμεθα. Quam in rem plura dabit Wyttenb. in epist. crit. p. 49 seq. Nostro loco congruit hic *Porphyrianus* de Abstin. I. 31. p. 52. ἀπολυτέον (ἀποδυτέον) ἄρα τοὺς πολλοὺς ἡμῖν χιτῶνας, τόν τε ὁρατὸν τοῦτον καὶ σάρκινον, καὶ οὓς ἔσωθεν ἠμφιέσμεθα, προσεχεῖς ὄντας τοῖς δερματίνοις, ubi quod verissime conjecit Rhoerius ἀποδυτέον, poterat nostri etiam loci auctoritate firmare, sed alia citavit eodem facientia ut Justini Martyr. illud Dialog. c. Tryph. p. 385. ῥυπαρὰ πάντα, ἃ ἠμφιέσμεθα κακὰ ἀπεδυσάμεθα, quod paullo post explicatur: τὰς ἁμαρτίας, quae conferri possunt cum Plotinianis. Adde Proclum supra περὶ ἑνώσ. κ. κ. p. 102. εἴ τινες ἠμφιεσμέναι τοιαῦτα σώματα κ. τ. λ. Nullus autem locus magis est appositus quam hic ejusdem *Procli*, cui hâc datâ occasione et aliunde possumus mederi et vestimentorum quoque mentionem reddere ope egregii codicis Argentorat. Ita enim ille Institut. theolog. sect. 208 p. 501. Πάσης μερικῆς ψυχῆς τὸ ὄχημα (vocabulum in hâc re proprium) κάτεισι μὲν προσθέσει χιτώνων ἐνυλοτέρων, (leg. ex cod. Argentorat. χιτώνων ἐνυλ.) συνάγεται δὲ τῇ ψυχῇ δι' ἀφαιρέσεως παντὸς τοῦ ἐνύλου, καὶ τῆς εἰς τὸ οἰκεῖον εἶδος ἀναδρομῆς, ἀνάλογον τῇ χρωμένῃ ψυχῇ. καὶ γὰρ

ἐκείνη κάτεισι μὲν ἀλόγως, προςλαβοῦσα ζωὰς („ἀλόγως etiam inscr. sed ignorat comma post hanc vocem, recte. Videtur ἀλόγους legendum. ἄλογοι ζωαὶ sunt *adfectiones rationi adversantes.*“ Schweigh.) ἄνεισι δὲ ἀποσκευασαμένη (verbum supra explicavi ad Proclum p. 80.) πάσας τὰς γενεσιουργοὺς δυνάμεις, ἃς ἐν τῇ καθόδῳ περιεβάλλετο (περιελάβετο cod. recte).

Pag. 55. p. 48 F. G. οἷον ἐπὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερῶν τοῖς ἀνιοῦσι καθάρσεις τε καὶ ἱματίων ἀποθέσεις τὸ πρὶν, καὶ τὸ γυμνοῖς ἀνιέναι. Reduxi articulum qui male exciderat ante ἅγια. Herodot. VI. 113. τὸ τετραμμένον τῶν βαρβάρων, et sic saepius. — Ficinus de templo h. l. cogitasse videtur, cum vertat: „qui in sancta sacrorum penetrant.“ Et re vera hoc sensu ἅγιον additur saepissime voci ἱερὸν et similibus: Plato Critiâ p. 116 C. p. 55 Bip. ἐν μέσῳ μὲν ἱερὸν ἅγιον αὐτόθι τῆς τε Κλειτοῦς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος. Xenoph. Hist. gr. III. 2. 14. Ἀρτέμιδος ἱερὸν μάλα ἅγιον. Dicaearchus 59. 89. ἱερὸν ἅγιον Ἀθηνᾶς. Adde Polyaen. VIII. 46. p. 793 Masvic. quasi dicas templum augustum et sanctum. Sic item a sacris scriptoribus, ut ab Alexx. Interprr. Psalm. 79. 1. τὸ ναὸν τὸν ἅγιον, et a Paulo 1 Corinth. 3. 17. item ab ipso Plotino infr. p. 56. p. 54 E. ἔνδον ἐν ἁγίοις ἱεροῖς μένον. Qui locus fortasse Ficino fraudi fuit. Nam id si h. l. voluisset Ficinus, dixisset utique εἰς τ. ἁγ. τ. ἱερ. vel εἰς τὸ εἴσω τοῦ ἀδύτου, ut reapse dixit Noster loco gemino p. 770. ὥςπερ τις

εἰς τὸ εἴσω τοῦ ἀδύτου εἰςδύς, vel εἰς τ. ε. τοῦ ἱεροῦ, s. — σηκοῦ, vel quae alia hâc in re solennia unus Pollux I. 6. p. 5. habet [18]. Conferendi potius ejusmodi sunt loci ut Aeliani V. H. III. 37. ἐπί τινα ἑορταστικὴν θυσίαν ἀνελθόντες, et tenenda vis praepositionis ἐπί, quae adjuncta verbis motum significantibus actionem declarat. Cf. Valcken. ad Herodot. p. 596. Igitur ἀνιέναι ἐπὶ τὰ ἱερά est ascendere ad sacrificia peragenda, sicut Plato l. l. mentioni templi continuo subjicit illud: ἔνθα — ὡραῖα αὐτόσε ἀπετέλουν ἱερὰ ἐκείνων ἑκάστῳ. — Τὰ ἅγια τῶν ἱερῶν sunt *sacrificia sanctiora* s. *arcana* (de sacrificiorum generibus vid. universe Jamblich. de myster. V. 15. p. 130 seqq. Gal.) quae quidem et publice et privatim fiebant. Praecipue qui sacris Eleusiniis

18) Admonet hic Plotini locus Jamblichi Vit. Pythagor. 28. 153. p. 129 Kust. λέγει δὲ εἰς ἱερὸν εἰςιέναι δεῖν καθαρὸν ἱμάτιον ἔχοντα — τὴν δὲ καθαρότητα τῆς περὶ τοὺς λογισμοὺς ὁσιότητος καὶ δικαιοσύνης μαρτυρίαν ἀποδιδούς. Codex Lederlini, quem mecum communicavit Schweighaeuserus vir humanissimus, exhibet καθαριότητος. Vulgatum tamen h. l. praeferat qui expenderit quae de hoc discrimine monuerunt Valckenarius ad Xenoph. Memor. II. 1. 22. itemque Wyttenb. ad Select. Historr. p. 375. et ad Platon. Phaedon. p. 114. quique insuper contulerit hos locos, a Lederlino in illius libri orà adscriptos: Plutarch. Quaest. Romm. p. 270. Diogen. Laërt. VIII. 35.

et similibus initiandi essent, per gradus ascendebant ad summa, quorum primus erat καθαρμός (Theon Smyrn. p. 18. ibiq. Bulliald. p. 215. et Plotinus ipse p. 770.). In Eleusiniis minoribus lustratio fiebat ad Agras in Ilisso flumine: προκάθαρσις (Schol. Aristoph. Plut. 846.). Inde Noster continuo addit illud καθάρσεις. Nec minus in iisdem mysteriis vestes depositae et novae indutae (Melanthius ap. Scholiast. Aristoph. l. l.). Unde item Plotinus: ἱματίων ἀποθέσεις — γύμνοις ἀνιέναι. Quam nudatorum corporum significationem ad Olympiorum ludorum mentionem transtulit Porphyrius loco haud dissimili itemque tralato de Abstin. I. 31. p. 52. γύμνοι δὲ καὶ ἀχίτωνες ἐπὶ τὸ στάδιον ἀναβαίνωμεν κ. τ. λ. — Quod vero Plotinus dixit: τοῖς ἀνιοῦσι et deinde ἀναβαίνειν (cf. p. 770 C. loco gemino, ubi idem usurpat): sunt haec verba solennia hâc in re, ut ἀνέρχεσθαι, quo Aelianus utitur l. proxime laudato. Erant enim templa ut plurimum in editioribus locis. Vid. Homeri Iliad. XXII. 170. Xenoph. Memorab. III. 8. 10. Pausan. Phocic. 36. Corinth. 36. Arcad. 15. Boeot. 22. Vitruv. I. 7. p. 29 ed. Schneid. Anonym. de incredib. 4. p. 86 in Gal. opuscc. mythologg. — Delectantur autem hujus rationis philosophi mirifice hâc ipsâ sacrorum similitudine; quod persequi longum est, nec necesse. Attingam unum locum itemque alterum. Plotinus p. 720. cap. 28 A. τὸ ἀγαθὸν ἂν προχωροῖ τὸ τῆς ψυχῆς (leg. ὅλης, sic Ficin. et codd.) ἐναντίῳ καὶ οἷον καθαιρομένῳ καὶ ἀποτιθεμένῳ — ἑκάστῳ κ. τ. λ. Nudatorum

corporum similitudinem item adhibet ad declarandum candorem animi sanctitatemque morum Clemens Alex. Paedag. II. p. 237 Pott. Similia Plotino nec minus aucupatur Proclus supra περὶ ἑνώσ. κ. κ. p. 91 seq. μαθὼν δὲ καὶ ἐποπτεύσας — πρὸς αὐτὴν ἀναβεβηκὼς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ πηγήν. Ingeniose Aristides in Panathen. p. 97 Jebb. mysteriorum imaginem accommodavit ad Athenarum adspectum loco eleganti, nec alieno ab hujus libri materiâ. Unde potiora adjiciam: — οὕτω γὰρ παντάπασιν ἡ ψυχὴ προκαθαίρεται, καὶ μετέωρος, καὶ κουφὴ γίγνεται, καὶ σφόδρα τῶν Ἀθηνῶν τῆς θέας ἐν παρασκευῇ, ὥςπερ ἐν ἱεροῖς προτελουμένη· ἐπίδηλον δὲ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς πλέον τοῦ συνήθους τὸ φῶς ἐγγιγνόμενον, (ἐγγινόμενον cod. Schellersh. bombyc.) ἀφαιρούσης ἤδη τὴν πολλὴν ἀχλὺν, ὡς ἀληθῶς καὶ καθ' Ὅμηρον εἰπεῖν (ult. vocem delevit in cod. sec. manus) τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι τῇ χώρᾳ προςαγόντων. — οἷα τὴν ναῦν ἀεὶ κύκλῳ περιΐσταται κάλλη παντοδαπὰ, ἄγοντα μετ' εὐθυμίας (cod. εὐφημίας bene) ἐπὶ τὴν Ἀττικήν. Ad loci initium pertinet hoc *Scholion mscr. cod. Leid. et Monac.* ἀντὶ τοῦ μυουμένους (leg. ex Schol. edito μυουμένη, pertinet enim ad illud προτελουμένη) ἵνα εἴπῃ προτέλεια μὲν τὰς νήσους, αὐτὴν δὲ τὴν ἀττικὴν τελετήν. τὸ δὲ κοῦφον, ὅτι τὰ ἱερὰ εἶχόν τινα συνῳκοδομημένα, σημαίνοντα, ὡς δεῖ μετέωρον γίνεσθαι τὸν μυούμενον· ὅθεν καὶ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ τὰ πτερὰ τοῦ Κανώβου φασί. Ego ad Platonis Phaedrum p. 246 c. p. 249 seqq. amandaverim Aristidei loci lectores.

Pag. 55. p. 48 G. ἕως ἄν τις παρελθὼν ἐν τῇ ἀναβάσει πᾶν ὅσον ἀλλότριον τοῦ θεοῦ, αὐτῷ μόνῳ αὐτὸ μόνον ἴδῃ. Ed. Basil. habet ἀπελθών. „Cod. Leid. Voss. ἀνελθών, in eodem deest ἀλλότριον, f. recte. *D. W.*"

Ficinus aut nimium sibi indulsisse, aut sic legisse putandus est: ἀπελθὼν — πᾶν ὅσον ἀλλότριον τοῦ θεοῦ προέμενος. Vertit enim: „quousque progrediens aliquis *dimissis* omnibus alienis a deo." Ego, qui in omnibus libris meis reperissem παρελθών et ἀλλότριον, quod inde pendet, non dubitavi inferre in textum. παρελθεῖν πάντας εὐδαιμονίᾳ usurpat Lucianus Tom. IX. p. 282 Bip. de eo qui felicitate praeterierit omnes. Contra Plotinus de animâ in multitudinem prolapsâ p. 761 C. παρέρχεται οὖν τὸ ἕν, εἰς ἀριθμὸν καὶ πλῆθος ἐλθοῦσα. Et magis apposite ad nostrum locum *Eudocia* in Violet. p. 291. de homine sacris arcanis purgando: ἄχρις οὗ τὰς κολάσεις παρέλθοι, et ibidem bis antea: διὰ κολάσεων παρελθεῖν. Itaque sic reddidi illa: „Quousque *praeversis* in ascensu omnibus, quae aliena sunt a deo." Ad sententiam facit Proclus supra περὶ ἑνόσ. κ. κ. p. 92. — πᾶν τὸ πλῆθος ἤδη καταλιπὼν καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναβεβηκὼς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ πηγήν. Ex Ficino et cod. MarcC. desumsi αὐτῷ, *seipso*: ἴδῃ autem ex libris meis fere omnibus. Plato Conviv. cap. 29. p. 93. Wolf. ἕστ' ἂν ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μάθημα τελευτήσῃ. Plura exempla dabit Matthiae in grammat. §. 518. 522. Plato ibid. p. 94. — ἢ οὐκ ἐνθυμῇ, ἔφη, ὅτι ἐνταῦθα αὐτῷ μοναχοῦ γε-

κήσεται, ὁρῶντι ᾧ ὁρατὸν τὸ καλὸν, τίκτειν οὐκ εἴδωλα ἀρετῆς; κ. τ. λ. Polit. cap. 26. p. 158. τὰ γὰρ ἀσώματα κάλλιστα ὄντα καὶ μέγιστα λόγῳ μόνον, ἄλλῳ δὲ οὐδενὶ δείκνυται.

Pag. 55. p. 48 G. ἀφ' οὗ πάντα ἐξήρτηται. Sic hoc verbum construitur proprio significatu in loco ap. Suidam I. p. 771 Kust. „τὰ δὲ γράμματα τὰ βασιλικὰ ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων ἐξῆρτα.“ Addit Lexicographus: καὶ ἐξηρτῆσθαι ὁμοίως. LXX interprr. Exod. 28. 7. ἐπὶ addunt: ἐπὶ ταῖς δυσὶ μέρεσι ἐξηρτημέναι ἐπωμίδες. Plura nec vulgaria de constructione verbi dabit Abresch. ad Thom. Magistr. p. 327 Bern. Addam haec e *Lexico mscr.* quae ad Thomam faciunt: τὸ ἐξέρτημαι καὶ γενικῇ καὶ δοτικῇ· Αἰσχύλος (vid. Prometh. 710. 717.) ἐκηβόλοις τόξοισιν ἐξηρτημένοι· ταῦτα δὲ ἀντὶ τοῦ κρέμαμαι εὕρηται· ἐξήρτημαι δὲ ἀντὶ τοῦ εἰς ἑαυτὸν κρεμῶ, αἰτιατικῇ· τοὺς ἡμετέρους γονέας ἐξήρτητο· ἀπήρτημαι δὲ τὸ διίσταμαι γενικῇ. Alter locus est Synesii epist. 20. p. 161. cf. Interprr. ad Thom. Mag. qui ex laud. Lexici loco suppleri potest, magis tamen hoc ex illo. Latissime patet constructio cum praeposit. ἐκ. Vid. Suid. l. l. Cf. Budaei Comment. Ling. gr. p. 739. qui Platonicos etiam locos dabit, Schweigh. Lex. Polyb. p. 226. Est saepe obvium in libris Platonicorum. Genitivo adjunctum est supra apud Proclum περὶ ἐνάσ. κ. κ. p. 77. ἡ νεότης — ἐξήρτηται τῆς δόξης τῶν πολλῶν.

Pag. 55. p. 48 G. καὶ ζῇ καὶ νοεῖ. ζωῆς γὰρ αἴτιον καὶ νοῦ καὶ τοῦ εἶναι. Conferri debet locus

ex libro *de numeris* p. 690 B. seq. ubi exponitur de pulcritudine primae essentiae, et quatenus reliquae essentiae per illam pulcri fiant participes: — ὅθεν καὶ καλὰ πάντα. καὶ γὰρ ἢ (ᾗ cod.) ζῶον καλὴν ἀρίστην τὴν ζωὴν ἔχον (καλὸν margo Basil. et cod. Ciz. Videtur legendum: καὶ γὰρ ᾗ ζῶον, καλὸν, ἀρίστ. τ. ζ. ἔχ. et in hanc sententiam accepit Ficin. vertens: „etenim quâ ipsum animal est, exsistit et pulchrum, vità optimâ praeditum.") — οὐδ' αὖ ἀμενηνὴ ἡ ζωὴ τοῦ ζώου αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ πρώτη καὶ ἐναργεστάτη, καὶ τὸ τρανὸν ἔχουσα τοῦ ζῆν ὥςπερ τὸ πρῶτον φῶς κ. τ. λ. Proclus supra περὶ ἑνώσ. κ. κ. p. 91. καὶ ἴδε — ζωὴν ζέουσαν καὶ ἄγρυπνον νόησιν, καὶ μηδενὶ λείπουσαν εἰς τὸ ζῆν.

τοῦτο — εἴ τις ἴδοι „refertur ad Platonis dictum Phaedr. p. 346 E. [p. 251 d. Steph. p. 263 seq. Heind.] ut Ciceronianum Offic. I. 5. Fin. II. 16. *D. W.*"

Pag. 56. p. 50 A. βουλόμενος αὐτῷ συγκραθῆναι. Sic reposui jubentibus codd. optimis, vid. var. lect. — Herodotus VII. 151. συνεκεράσαντο φιλίαν πρὸς Ξέρξεα. Idem IV. 152 fin. φιλίαι μεγάλαι συνεκρήθησαν (sic etiam cod. Schellersh. alii male συνεκρίθησαν) ubi vid. Interprett. Adde Valckenar. ad Euripid. Hippolyt. 253. qui vini miscendi significationem in his mavult spectari quam animorum conspirationem. Idem ibidem plura exempla dabit. Timaeus Locrus de Anima mundi p. 548 Gal. Deus animam mundi κρᾶμα αὐτὰν κε-

ῥασάμενος — οὐκ ἐκ τῶ ῥᾴστω συνεκίρνατο. — λόκ γρι δ' οἶδε πάντες ἐντὶ κατ' ἀριθμὼς ἁρμονικὼς συγκεκραμένοι. Plato Legg. X. p. 324. ὁπόσα τῇ τῶν ἐναντίων κράσει κατὰ τύχην συνεκεράσθη. Et saepius hoc composito utitur Plato, itemque Xenoph. Venat. III. 1. Paulus Hebr. IV. 2. οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασι, quod *Valckenarius*, in notis mscr. ad eam epistol. Hellenistico more dictum accipiens pro τῶν ἀκουσάντων, sic interpretatur: „sermo, qui in animos auditorum se non insinuavit nec mansit in iisdem penitus conditus." Habet autem illud verbum saepissime et nostro etiam loco vim intimae conjunctionis adeoque unitionis, ut hoc vocabulo utar. Pollux Onomast. VIII. 151. συνηνῶσθαι· συγκεκράσθαι· ἀνακεκράσθαι· μεμίχθαι. Proclus supra περὶ ἐνώσ. κ. κ. τὸ δίκαιον τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ συγκέκραται. Origenes περὶ εὐχῆς pag. 31 edit. Wettsten. ἀνακραθῆναι τῷ πνεύματι. Gregor. Nazianz. Orat. I. p. 11 C. Θεὸς σαρκὶ διὰ μέσης ψυχῆς ἀνεκράθη. Idem Orat. XXXV. p. 575 A. ἄνθρωπος συνανεκράθη Θεῷ.

Pag. 56. p. 50 A. τῷ ἰδόντι ὑπάρχει ἐπὶ καλῷ ἄγασθαι. Haec et antecedentia ἔστι γάρ circuitione quâdam expressit. Proprie ὑπάρχει h. l. est: *potestas fit*, *contingit*. Sic saepe Plato, ut in Hipp. maj. p. 292. p. 153 d. Heind. ὅτι τὸ καλὸν αὐτὸ ἠρώτων, ὃ παντὶ ᾧ ἂν προςγένηται, ὑπάρχει ἐκείνῳ καλῷ εἶναι, ubi proxime mihi videtur le-

gendum: Αὐτὸ γὰρ ἔγωγε, ὦ ἄνθρωπε, τὸ κάλλος ἐρωτῶ ὅ,τι ἐστί. Conviv. cap. 29. p. 94 Wolf. τεκόντι δὲ ἀρετὴν ἀληθῆ — ὑπάρχει θεοφιλεῖ γενέσθαι, cf. cap. 33. 4. Alio Symposii loco est suppetere cap. 20. 6. καὶ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν. Cf. Xenoph. Cyrop. I. 6. 10. de Redit. III. 12. Dio Chrysost. 29. pag. 538. ὁλόκληρον δὲ καὶ ἀληθινὸν κάλλος [θαυμαστὸν] οὔπω [τῳ add. Reisk.] ὑπῆρξεν (*nondum cuiquam adfuit*) ὥςπερ τῷδε. ὑπάρχειν τινί de homine est *alicui favere* docente Wyttenbachio ad Select. Historr. p. 381. qui universo de hoc verbo consulendus.

Pag. 56. p. 60 A. καὶ ἐκπλήττεσθαι ἀβλαβῶς. De ἐκπλ. supra vidimus. Ad hanc sententiam cf. *universe* Marc. Antonin. IV. 8. quem locum variae lectionis caussâ adscribam: Ὃ χείρω αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄνθρωπον οὐ ποιεῖ, οὐδὲ βλάπτει, τοῦτο οὐδὲ τὸν βίον αὐτοῦ χείρω ποιεῖ, οὐδὲ βλάπτει, οὔτε ἔξωθεν, οὔτε ἔνδοθεν. Quae insignius scripsi, non leguntur in editis sed in *cod.* quem nunc cum maxime in manibus tracto. Adde Stobaei Sermones 64. pag. 410. ubi *periculum*, docetur, a solâ corporis pulcritudine nasci: animae ornamenta salutis spem adjunctam habere (τὰ μὲν γὰρ τῆς ψυχῆς κάλλη καὶ σωτηρίας ἐλπίδες εἰσί). Sed totus est legendus locus copiosior. Plato Hipp. maj. p. 303 e. p. 180 Heind. de voluptatibus, quae in *Pulcro* versantur: ὅτι ἀσινέσταται αὗται τῶν ἡδονῶν εἰσι καὶ βέλτισται.

Pag. 56. p. 50 A. καὶ ἐρᾷν ἀληθῆ ἔρωτα, καὶ δριμεῖς πόθους καὶ τῶν ἄλλων ἐρώτων καταγελᾷν, καὶ τῶν — καταφρονεῖν. Sic Ficinus distinxisse putandus est; nam quae in ed. Basil. virgula est post πόθους, eam non agnoscit ed. Flor. princ. Itaque ego, qui Ficino obtemperarem, expunxi. Vertit autem: „vero *summoque* (an forte plura in suis codd. reperit?) afficiatur amore: acres affectus aliosque amores irrideat, quae prius habebantur pulchra contemnat." Quae si accipias, non solum dicendum sit καταγελᾷν adsciscere h. l. accusativum, ut in Xenoph. Oecon. VIII. 19. Aeschin. Dialogg. II. 16. pag. 69. sed tenenda quoque sit subita conversio constructionis: καὶ δριμ. πόθους κ. τῶν ἄλλ. ἐρώτων καταγελᾷν, nisi forte malueris ejicere καὶ post πόθους, ut nascantur πόθοι ἐρώτων. At vero aliunde juvamur vestigiis codd. e quibus Darmstadinus colon videtur habuisse post πόθους. Quid igitur, si haec jungamus: καὶ ἐρᾷν ἀληθῆ ἔρωτα καὶ δριμεῖς πόθους· *et ardere vero amore acribusque affectionibus*, ut sequens καὶ, ante τῶν ἄλλων, sit: *autem, vero*? Est utique vocabulum μέσον illud δριμεῖς. Haud raro est idem quod συνετός *prudens*, *sagax*, vid. doctam animadversionem Gatackeri ad Marc. Antonin. V. 5. p. 142. (187.) Et vero bonâ sententiâ vocem ipsi *amori* jungit Plutarchus. Sic enim ille in vit. Num. XVI. 2. p. 319 Leopold. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο τῶν ἐπιτηδευμάτων οὕτως ἔρωτα δριμὺν εἰρήνης ἐργάζεται καὶ ταχὺν, ὡς ὁ ἀπὸ γῆς βίος, ἐν ᾧ καὶ τῆς πολεμικῆς εὐτολμίας τὸ μὲν ὑπερμαχητικὸν τοῦ

οἰκείου διαμένει καὶ πάρεστι, τὸ δ' εἰς ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν ἀνειμένον ἐκκόπτεται. — Quid quaeris? Rem conficit *Proclus* περὶ ἐνάσ. κ. κ. supra p. 124 seq. qui, dubium non est, quin nostrum locum respexerit, cum ita scriberet: Δι' ἔρωτος οὖν αὐτὸ κτώμεθα (scil. τὸ ἐν ἡμῖν ἀγαθὸν) καὶ συντόνου περὶ αὐτὸ σπουδῆς. Καὶ — τοῦτο τὸ ἀγαθὸν δριμυτέρους ἔχει τοὺς ἔρωτας τῶν ἐν αἰσθήσει καλῶν. Addam aliquot locos notando vario usui illius vocis: Aelian. V. H. XII. 1. δριμύτατα ἀλγεῖν, *vehementissime dolere.* Plato de Repnbl. V. 7. ἀνάγκαι ἐρωτικαὶ δριμύτεραι πρὸς τὸ πείθειν κ. τ. λ. Eustath. ad Iliad. III. 39. pag. 287 Basil. γυνὴ δὲ ἀνδράσιν ἐπιμαινομένη ἄλλως μὲν δριμέως φίλανδρος ἐκλήθη σεμνότερον. — Quod sequentia attinet: καὶ τῶν ἄλλων ἐρώτων — καλῶν καταφρονεῖν: de spernendâ corporis pulcritudine prae mentis praestantiâ plura suppeditabit unus Ioann. Stobaeus in Sermm. 63. 64. ut p. 409. illud Euripideum ex Oedipode (vid. Fragg. p. 458 edit. Beck.) Νοῦν χρὴ θεᾶσθ' κ. τ. λ. Sequuntur ibidem p. 435. Pythagoreorum, aliorum sententiae philosophorum. Tu adde ipsum *Nostrum*, in libro de *intelligib. pulcrit.* p. 549 B. C. de utriusque pulcritudinis amore salubriter monentem.

Pag. 56. p. 50 B. ὅσοι θεῶν εἴδεσιν ἢ δαιμόνων προςτυχόντες — ἄλλων κάλλη σωμάτων. — Προςτυχόντες: „forte occurrentes, casu obviam facti diis" etc. Cf. Xenoph. Cyrop. VI. 3. 1. Similiter Aristophanes in Avib. 1499. ἐντυγχάνειν

ἥρωσι, itemque hujus Scholiastes ibid. Alexis autem ap. Athen. VI. p. 227. ἀπαντᾷν. Quod vero Plotinus eos qui deos heroasque conspexerint ad humanae pulcritudinis sensum torpere dicit, sequitur in eo vulgarem Graecorum opinionem. Quocirca redigenda sunt in memoriam quae apud poëtas plurima de ἐπιφανείαις deorum dearumque leguntur, ubi pulcritudinis saepe mentio fit, ut in Homerico hymn. in Cererem vs. 275. de quâ dicitur: περί τ' ἀμφί τε κάλλος ἄητο. Quâ de re monendi nobis otium fecerunt Ruhnkenius l. l. et Heynius ad Iliad. Vol. IV. Excurs. 9. p. 191 seq. Neque vero *philosophi* non de figurâ deorum multa tradiderunt; quam humanam, utpote pulcerrimam, esse volebant Epicurei, hoc nomine derisi ab adversariis, vid. Cic. de N. D. I. 18. 27. II. 23. Platonicis maxime, inde a Plotino ejusque aequali Origene usque ad Psellum, haud pauca eam in rem disputandi materia nata est ex locis Platonis, praecipue classico Epinom. p. 1010. p. 259 seq. Bip. veluti cum quibusdam diis aut heroïbus tribuerent αὐράνιον σῶμα, Julian. Orat. VII. p. 408 seq. Jamblich. de myster. I. 17. et de *geniorum* naturâ, corpore, specie diligentissime quaererent, vid. Plotin. p. 295 seq. Eâ in re, discriminis pleuâ, noster philosophus multo cautius versatus reperitur, quam Proclus et posteriores multi; quod intelligat qui legere velit, quae posuimus in Mytholog. III. p. 88 — 97. — Ad illa Plotini: ὅσοι — δαιμόνων προςτυχόντες pluribus disserit, ex suae aetatis ingenio, Ficinus in Argumento, quae describere no-

lui: potius describam *Marci Antonini* locum, qui a nostri loci materiâ gravitateque non alienus censebitur. Ita enim ille ad se ipsum III. 6. pag. 76 Gatack. Εἰ μὲν κρεῖττον εὑρίσκεις ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ δικαιοσύνης, ἀληθείας, σωφροσύνης, ἀνδρείας, καὶ καθάπαξ τοῦ ἀρκεῖσθαι ἑαυτῇ τὴν διάνοιάν σου ἐν οἷς (*cod. nondum collat.* αὐτὴν τὴν διάνοιαν σοῦ οἷς) κατὰ τὸν λόγον τὸν ὀρθὸν πράσσοντά σε παρέχεται — εἰ τοῦτου, (τούτων cod.) φημὶ, κρεῖσσόν τι ὁρᾷς, ἐπ' ἐκεῖνο ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τραπόμενος, τοῦ ἀρίστου εὑρισκομένου ἀπόλαυε. (plane ut Plotinus mox p. 56. p. 52 C μένων ἐν τῇ θέᾳ — καὶ ἀπολαύων αὐτοῦ.) εἰ δὲ μηδὲν κρεῖττον φαίνεται αὐτοῦ ἐνιδρυμένου ἐν σοι (ἐν σοὶ cod. recte) δαίμονος — — εἰ τούτου πάντα τὰ ἄλλα μικρότερα καὶ εὐτελέστερα, μηδενὶ χώραν δίδου ἑτέρῳ κ. τ. λ.

Pag. 56. p. 50 — 52 B. Τί δῆτα οἰόμεθα, εἴ τις αὐτὸ τὸ καλὸν θεῷτο αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ καθαρὸν — οὐ πρῶτα. Locus ad verba fere ipsa ex Platonico Symposio ductus. Videamus igitur primum universe de hoc loco aliisque ipsius Platonis et imitatorum; deinde sigillatim de insignioribus sententiis. Convivii autem illa leguntur in editione Steph. pag. 211 d. e. (p. 249 Bip. p. 93 Wolf. p. 80 Ast.) Τί δῆτα οἰόμεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν — ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν δύναιτο μονοειδὲς κατιδεῖν. Cui loco junge hos: Phaedon. p. 70 Wytt. Parmenid. p. 212 Heind. de Republ. V. p. 476. p. 58 seqq. Bip. Hipp. maj. p. 137 Heind. Cratyl. p.

439 e. p. 80 Heind. (ubi ἀεὶ in cod. Darmst. abest ante ἐστίν.) Quid sit τὸ αὐτὸ καλόν inquirit Proclus in Platon. Tim. p. 73. in summâ brevitate egregie exponens de discrimine inter τὸ αὐτὸ καλόν et τὸ ἀεὶ καλόν. Haec vocula, ut hoc delibem, restitui debere videtur Marco Antonin. V. 3. p. 141 seq. ubi ita: Ἄξιον ἑαυτὸν κρίνε (κρίναι cod. saepe laudatus) παντὸς λόγου καὶ ἔργου τοῦ κατὰ φύσιν. καὶ μή σε παρειπάτω ἡ ἐπακολουθοῦσά τινων μέμψις (εἰ ἐπακολουθήσει τινῶν μέμψις cod.) ἢ λόγος. ἀλλὰ * ἐκαλὸν (Gatack. in marg. conj. εἰ καλόν, sed cod. noster explet: ἀεὶ καλόν) πεπρᾶχθαι, ἢ εἰρῆσθαι, μὴ σεαυτὸν ἀπαξίου (ἀπάξιον cod.). — Illuc redeo. Ad sententiam verbaque facit Philo Jud. de nomin. mutat. p. 382 Pfeiff. ὅτι τὸ καλὸν οὐκ ἐν πλήθει μᾶλλον ἢ δυνάμει πέφυκεν ἐξετάζεσθαι κ. τ. λ. locus enim longior est, quam ut adponatur integer. Hermias autem in Plat. Phaedr. p. 99 seq. distinguit τὸ αἰσθητὸν κάλλος et τὸ ὄντως ὂν κ. καὶ νῷ μόνον ἐπιληπτόν. Illud eidem est, p. 102. τὸ ἔξω φαινόμενον κ. Quae ut satis vulgata, ita teneri tamen debent ab iis qui philosophis notationibus se augeri cupiant. Quod vero idem p. 73. τὸ αὐτόκαλλος habet, Lexica ipsa augeri debent eo composito, itemque illo altero αὐτοκαλλοποιός, quo utitur Dionysius Areopagita de divin. nominib. cap. 11. 5. qui idem in his compositorum formis mirifice heluatur, ut saepissime jaciat illa αὐτοζωή, αὐτόθεος, αὐτολόγος, de Christo, de quibus cf. J. Chr. Wolf. in Anecdd. grr. III. p. 161 seq.

Pag. 56. p. 50 B *μὴ σαρκῶν, μὴ σώματος ἀνάπλεων.* Vid. Platon. Conviv. loco laudato. De *ἀνάπλεως* monuimus supra ad verbum *ἀναπεπλῆσθαι* p. 54. p. 40 F. G. Hîc pauca addemus quae ad hanc carnis significationem propius accedunt. Eleganter *Secundus* in Sententiis, in Galei opuscull. mythologg. p. 638. *τί ἐστι κάλλος; φυσικὴ ζωγραφία, ἀπαράμονον ἀγαθὸν, σεσαρκωμένη εὐτυχία — ἄνθος μαραινόμενον κ. τ. λ.* Hermias in Plat. Phaedr. p. 72. — *ἄτρωτος ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ τοῦ ἐν σαρκὶ κάλλους.* Philo Jud. de Profugis p. 248. *ὅρος ἀθανάτου βίου κάλλιστος οὗτος, ἔρωτι καὶ φιλίᾳ θεοῦ ἀσάρκῳ καὶ ἀσωμάτῳ κατεσχῆσθαι.* Origenes *περὶ προσευχ.* sect. 57. p. 58 Weltst. *Ὁ δὲ κατανοήσας τί ποτ' ἦ τὸ κάλλος „τῆς νύμφης"* (Ioann. 3. 29.), *ἧς ὁ νυμφίος λόγος ὢν θεοῦ ἐρᾷ, ψυχῆς τυγχανούσης ἀνθούσης ὑπερουρανίῳ καὶ ὑπερκοσμίῳ κάλλει, αἰδεσθήσεται κἂν τῷ αὐτῷ ὀνόματι τοῦ κάλλους τιμῆσαι σωματικὸν κάλλος γυναικὸς ἢ παιδὸς ἢ ἀνδρός. τὸ γὰρ κυρίως κάλλος σὰρξ οὐ χωρεῖ, πᾶσα τυγχάνουσα αἶσχος.* Theodoretus ad 1 Corinth. XV. 50. p. 206. *Σάρκα καὶ αἷμα τὴν θνητὴν φύσιν καλεῖ· — „Οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ·" ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἄφθαρτος γενομένη τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἀπολαύσει.* Omitto ea quae interpretes ad Novi Testamenti locos et a me laudatos et alios e sacris scriptoribus contulerunt.

Pag. 56. p. 52 B. *μὴ ἐν γῇ, μὴ ἐν οὐρανῷ.* Nec minus ductum e Conviv. Platon. cap. 29. pag.

331 C. p. 92 Wolf. — οὐ τῇ μὲν καλόν, τῇ δ' αἰσχρὸν — οὐδ' ἔνθα μὲν καλόν, ἔνθα δὲ αἰσχρόν. — οὐδέ που ὂν ἐν ἑτέρῳ τινὶ, οἷον ἐν ζώῳ ἢ ἐν γῇ, ἢ ἐν οὐρανῷ. Quà de sententiâ consule Wyttenb. ad Phaedon. p. 219. Imitatores autem nactus est ille locus cum alios, tum *Nostrum* ipsum, cujus loci etiam Wyttenb. admonuit, *de intelligibi pulcritud.* p. 546 C. itemque p. 727 C. nec minus Dionysium Areopag. de divin. nominib. 4. p. 530. Addam Themistii locum lepidum orat. XIII. p. 164. ubi ejusmodi philosophorum praeconia junguntur: τοῦ τοῦ κάλλους ὠδίνων ἔρωτα, καὶ ἐπιπολάζων μὲν, καὶ ἐλπίζων, εὑρίσκων δὲ οὐδαμοῦ, οὔτε ἐν γῇ, οὔτε ἐν θαλάσσῃ, θαυμαστὰ ἔπασχον, ἀνάγκην ἔφην· καὶ ἔφην δεῖν τὸν περὶ τοῦ κάλλους λόγον τοιοῦτον εἶναι, οἷοι πολλοὶ καὶ ἄλλοι φιλοσοφίας, οὓς τῷ νῷ μὲν οἷόν τε ξυνεῖναι· ἑλεῖν δὲ αἰσθήσει ἀμήχανον· οἷον αὐτόκυκλον καὶ αὐτοτρίγωνον ὁποῖον οὔτε ἐν ξύλῳ, οὔτε ἐν λίθῳ, οὔτε ἐν γράμματι. — Quae apud Plotinum sequuntur ἵν' ᾖ καθαρόν, referenda sunt ad omnia ea, in quibus ipsum bonum inesse negaverat philosophus.

Pag. 56. p. 52 B. ἐπακτὰ — ταῦτα, καὶ μέμικται, καὶ οὐ πρῶτα, παρ' ἐκείνου δέ. Quid sit ἐπακτόν Plotino tantopere usitatum explicui supra ad p. 54. p. 36 D. Ad sequentia adhibe hos locos Plotini p. 724. cap. 33 C. τοῦτο — οὐ παρ' αὑτοῦ καλόν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μέμικται. — ἀνείδεον ἄρα τὸ πρώτως καὶ πρῶτον. Quae integra hic

apponere non magis vacat quam illa, quae in libro de *intelligib. pulcritud.* cap. 8. p. 549. in eandem sententiam disputantur. Pertinent autem ad doctrinam *de mixto pulcro et non mixto*, quam supra attigimus. Illis locis junge Proclum ad Plat. Tim. pag. 128. — τὸ μὴ πρώτως καλὸν, ἀλλὰ μετέχον κάλλους. —

Pag. 56. p. 52 B. C. ἐκεῖνο, ὃ χορηγεῖ μὲν ἅπασι. Appositus hic locus est ad notandam potestatem *suppeditandi*, quae in eo verbo inest. Sequitur enim continuo illud δίδωσι, καὶ οὐ δέχεταί τι. Mirifice autem delectantur hoc verbo inprimis Platonici. De antiquiore usu, quo Atticis ii dicti sunt χορηγεῖν, qui sumtum praeberent choris instruendis adornandisque, copiose e veteribus exposuit Demetrius Byzantius ap. Athen. XIV. pag. 295 Schweigh. e recentioribus J. Casaubonus ad l. l. p. 433 Schweigh. et Fr. A. Wolfius ad Demosth. Lept. p. 89 Prolegg. et p. 236. 247. Plato tamen aliquoties χορηγεῖν eum dicit, *qui choream ducit*, ut in Theaet. p. 179 d. p. 413 Heind. οἱ γὰρ τοῦ Ἡρακλείτου ἑταῖροι χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου μάλα ἐρρωμένως, ubi vid. not. (Quod ibidem Heindorfio negotium exhibet τοῦ λόγου, est tamen idem in *excerpt. Darmst. cod.* et adhiberi illuc poterant quae Wyttenb. ad Select. Historr. p. 360 — ubi tamen lin. 6 legendum est ὑπέρ pro ὑπό — ex ipso Platone Thucydideque de hoc usu annotavit, itemque in Supplem. p. 451.) Inde a Demosthenis aetate, magis tamen a Polybii invaluit

altera potestas *suppeditandi*; atque hic quidem vel cum accusat. personae et dativ. rei usurpat (ut III. 68. 8.) vel cum accusat. rei et dativ. personae (XXII. 26. 2.) vel passive, et ita quoque ut aliquis homo, cui quidvis suppeditatur, varie dicatur *χορηγεῖσθαι*. Cf. Schweigh. Lexic. Polyb. s. vocab. et ad reliqq. scriptt. usum adhibe Aristotel. Polit. IV. 2. Dionys. Halic. Vett. Scriptt. Cens. p. 415 Reisk. coll. *Schaefero* in Meletem. critt. p. 12. Diodor. T. II. p. 568. ibiq. Wessel. Herodian. I. 6. 9. ibiq. Irmisch. et ad Alexandrinorum sacrorumque scriptorum rationem Bielium in Thes. sub. v. et Wettsten. N. T. Tom. II. p. 201. E Platonicis, quod significavi, non attinet congerere locos ubivis obvios. Unus sufficiat: Jamblich. de myster. p. 179 Gal. *καὶ τελειοτέρων νοήσεων περὶ θεῶν χορηγεῖ μετουσίαν*. Dicitur etiam de oraculis: *Nonni Exeges. mscr.* in Gregor. Nazianz. Oratt. in cod. Monac. hist. 13. *μαντία* (leg. *μαντείας*) *ἐχορήγει ὁ Ζεὺς τοῖς χρήζουσιν*.

Pag. 56. p. 52 B. C. *εἰ οὖν ἐκεῖνο, ὃ χορηγεῖ μὲν ἅπασιν, ἐφ' ἑαυτοῦ δὲ μένον δίδωσι, καὶ οὐ δέχεταί τι, εἰς αὐτὸ ἴδοι, μένων ἐν τῇ θέᾳ τοῦ τοιούτου — τίνος ἂν ἔτι δέοιτο καλοῦ*; Turbatum varie in hoc loco esse arguit lectionis varietas, quam vide. Ego primum retinui illud *ἐφ' ἑαυτοῦ* ex Basil. et Ficino. Proxime haud pauci libri, neque tamen MarcA. ut est in var. lect. exhibent: *καὶ οὐδὲν δέχεταί τι*, sed docta manus in marg. Vatic. correxit: *καὶ οὐ δέχεταί τι*, (alii habent:

οὐδὲν — τι) atque sic Basil. et codd. alii itemque Ficinus, qui aliquanto plenius vertit: „neque quicquam ab alio recipit.“ Gravius est illud: *εἰ οὖν ἐκεῖνο — εἰς αὐτὸ ἴδοι.* Ficinus, qui vertit, *quandoque intueatur*, videri possit legisse: *ἐστὶν ὅτε ἴδοι.* Possis etiam conjicere: *εἰς αὖθις ἴδοι*: „si igitur — *posthac* intueatur.“ Alio nos ducit cod. Marcian. A. nimirum eo, ut legamus: *εἰ οὖν ἐκεῖνο — καὶ οὐ δέχεται τι εἰς αὐτὸ, ἴδοι*, ut sit: „neque quidquam *in se recipit.*“ Sed hoc tamen nescio quomodo hiulcum accidat auribus. Possis denique: *εἰ οὖν ἐκεῖνο — εἰ αὐτὸ ἴδοι*, ut colligatur oratio repetito *εἰ*, ut infra p. 57. p. 64 D. E. *εἰ γέγονας τοῦτο — εἰ τοῦτο γενόμενον σαυτὸν ἴδοις.* — Caeterum totus hic locus et ipse spectat ad Platon. Conviv. p. 93 Wolf. *εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν κ. τ. λ.* Adde Phaedr. p. 262 Heind. — Ad seqq. *μένων ἐν τῇ θέᾳ* facit Hermiae locus in Plat. Phaedr. p. 160. unde extrema tantummodo adscribam: *διττὴ δὲ ἡ μεταβολή· ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ νοητοῦ ἐπὶ τὴν γένεσιν μεταβολή* [f. delendum repetitum vocabulum.] *ἣν καὶ ἀπόπτωσιν εἶπε τῆς ψυχῆς, ἡ δὲ ἀπὸ τῆς γενέσεως ἐπὶ τὸ νοητὸν, ἣν θέαν καλεῖ* (scil. Plato in Phaedro l. l.) — Ad extrema verba *τίνος ἂν ἔτι δέοιτο καλοῦ;* advocari juvat M. Antoninum. Qui quidem IV. 20. p. 105. ita: *Πᾶν τὸ καὶ ὁπωςοῦν καλὸν, ἐξ ἑαυτοῦ καλόν ἐστι, καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ καταλήγει, οὐκ ἔχον μέρος ἑαυτοῦ τὸν ἔπαινον. οὔτε* (*οὕτω* male *cod. mscr.* saepe laud.) *χεῖρον ἢ κρεῖττον γίνεται τὸ ἐπαινούμενον· τοῦτό φημι καὶ ἐπὶ τῶν κοινότερον κα-*

λῶν λεγομένων· οἷον ἐπὶ τῶν ὑλικῶν, καὶ ἐπὶ τῶν τεχνικῶν κατασκευασμάτων· τὸ δὲ δὴ ὄντως καλὸν τινος χρείαν ἔχει, (Cod. τόγε δὴ ὄντως καλὸν, τίνος χρείαν ἔχει; per interrogationem; hoc etiam in mentem venerat Gatackero; recte.) οὐ μᾶλλον ἢ ἀλήθεια, οὐ μᾶλλον ἢ εὔνοια, ἢ αἰδώς. Ad eum locum cf. Gatack. Proxime idem cod. post πορφύρα addit λύρα, quod absorptum videri potest a praecedente vocabulo.

Pag. 56. p. 52 C. τοῦτο γὰρ αὐτὸ μάλιστα κάλλος ὂν αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτον, ἐργάζεται. Prius αὐτὸ in suis libris non legisse videtur Ficinus. Comma post πρῶτον abest a Basil. et potest abesse.

Pag. 56. p. 52 C. οὗ δὴ καὶ ἀγὼν μέγιστος καὶ ἔσχατος ψυχαῖς πρόκειται. „Ex Platon. Phaedro p. 345 B. [p. 247 B. p. 253 Heind.] *D. W.*"

Adde locum ejusdem dialogi alterum p. 248 b. p. 256 Heind. ibiq. Ast. p. 305. Plotinus tamen sui consilii memor se in necessariâ imitationis parte continuit. Paucis moneamus de locutione: Xenoph. Sympos. V. 1. habet τὸν περὶ κάλλους ἀγῶνα. Idem Cyrop. VII. 17. ἆθλα πρόκειται τοῖς νικῶσι — ἀγαθὰ ἔχειν κ. τ. λ. Polyb. III. 62. 6. τὰ προκείμενα ἆθλα, et sic saepissime de praemiis in certaminibus publice propositis adeoque de ipsis certaminibus. De his item ἔκκεισθαι dicitur, conf. Clem. Alex. Strom. V. p. 676. Nec simplex κεῖσθαι alienum ab illâ locutione. Inde recte a Jac. Gronovio jam edoctus in Herodot. VIII. 26. τὸ

ἄεθλον — κείμενον substituit vulgato προκείμενον Wesseling. et sic etiam fieri jubet codex optimus Schellersh. quem tractavimus. Verbum compositum adjunctum habet τέλος apud Jamblich. in loco haud ita dissimili de myster. Aegypt. X. 8. p. 179. ἐν αἷς — τὸ μακάριστον τέλος τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν πρόκειται. Cum Plotiniano loco congruit hic Porphyrii de Abstin. I. 31. p. 52. — ἐπὶ τὸ στάδιον ἀναβαίνωμεν [ἐπὶ] τὰ τῆς ψυχῆς Ὀλύμπια ἀγωνιζόμενοι, ubi Rhoerius commode Pauli admonet 1 Corinth. IX. 24. Hebr. XII. 1. Posterior locus cum nostro consentit in verbis: τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ubi plura dabunt Lamb. Bos not. ad N. T. p. 254. et Wettsten. l. l. Atque extremae quoque aetatis scriptores ex illis fontibus suos hortulos irrigarunt, ut *Photius* contra Manichaeos II. p. 175 seq. in Wolf. Anecdott. gr. tom. I. Καὶ γὰρ ἡ ψυχὴ καθ' ἑαυτὴν οὔτε πρᾶξαι ταῦτα πρὸς ἀγῶνας ἔλθοι, οὔτε λόγον, ὅτι μὴ ἔπραξεν εἰςπραχθήσεται πλημμελείας, ubi vid. J. Chr. Wolf. et quos is haud paucos laudat interprett. alios.

Pag. 56. p. 52 C. D. ὑπὲρ οὗ καὶ ὁ πᾶς πόνος. Plures codd. omittunt articulum ante πᾶς, vid. var. lect. Ego retinui. Plato Conviv. cap. 29. pag. 92 Wolf. τοῦτο ἐκεῖνο — οὗ δὴ ἕνεκα καὶ οἱ ἔμπροσθεν πάντες πόνοι ἦσαν.

Pag. 56. p. 52 D. μακάριος, ὄψιν μακαρίαν τεθεαμένος. Cum gravitate quâdam repetitum vocabulum. Adumbratus locus ex Platon. Phaedr.

p. 250. p. 262 Heind. *κάλλος δὲ τότε ἦν ἰδεῖν λαμπρὸν, ὅτε σὺν εὐδαίμονι χορῷ μακαρίαν ὄψιν τε καὶ θέαν ἑπόμενοι μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ μετ' ἄλλων θεῶν, εἶδόν τε καὶ ἐτελοῦντο τελετῶν, ἣν θέμις λέγειν μακαριωτάτην κ. τ. λ.* Quam descriptionem ex mysteriorum ratione ductam esse, dudum monstrarunt interprett. l. l. quos vid. ibiq. laudd. Ego Plotini gratiâ hoc locutionum genus per posteriorum scripta philosophorum et ecclesiae patrum monumenta brevissime persequar. Platonis usum rursus ab Homerico Hesiodeoque fluxisse, exponere nil attinet. Illi enim poëtae *μακάρων* appellatione significabant *deos* (Ruhnken. epist. crit. I. pag. 85.). Inde *μακάριος* et *divinus divináque scientiâ* praeditus apud ipsum Platonem etiam de hominibus, conf. v. c. Menexem. 23. Menon. p. 10. ibiq. Buttm. Idem nonnumquam promiscue dicit *μακάριος* et *εὐδαίμων* et junctim etiam, vid. Gorg. sect. 27. sect. 62. p. 88 Heind. add. Ast. ad Rempubl. pag. 347. et in Indic. Potiori tamen significatu *μακάριος* reservatum diis iisque qui ad divinam conditionem proxime viderentur accedere. Inde *μακάριος* et inprimis *μακαρίτης* i. q. *mortuus*, vid. Tim. Lex. Platon. p. 59. ibiq. Ruhnken. Nos alia excutiamus. Tene locum Aristotelis Ethic. Nicom. I. 12. quem ante oculos habuisse videtur *Alexander Aphrod.* §. 35. p. 159 Londin. Dicit enim hic: *τὸ μὲν καλὸν ἐπαινετὸν, τὸ δὲ αἰσχρὸν ψεκτόν* (§. 32. p. 148.). Quae hinc explicanda, quod altero loco bona deorum *τίμιά τε καὶ μακαριστά* dicit, eaque ab humanis bonis

distinguit, quae tantummodo ἐπαινετά sint. Redditur ratio: ὅτι τὴν ἀρχὴν ἡ φύσις θεῶν ἀνεπίδεκτός ἐστιν, cum contra nostra natura etiam pejus suscipiat: τῆς φύσεως ἡμῶν ἐπιδεκτικῆς οὔσης καὶ τοῦ χείρονος. Quibuscum illa congruunt Theodoreti ad 1 Timoth. VI. 15. θεοῦ τὸ ἄτρεπτον ἔδειξε, μακάριον ὀνομάσας. ὁ γὰρ φύσει μακάριος, οὐδεμίαν τροπὴν ἐπιδέχεται, et Gregorii Nysseni in Psalm. I. 1. p. 258 Paris. τὸ δὲ ἐν ἀνθρώποις μακάριον τῇ μεθέξει τοῦ ὄντως ὄντος, quae in Plotiniano loco tenenda sunt. Hinc passim Romanorum philosophi *beatam* deorum divinorumque hominum vitam dicunt. Aliam differentiam verborum ἐπαινεῖν (de virtute) et μακαρίζειν (de fortunâ) docte explicuit Wyttenb. ad Julian. Orat. I. p. 148 Lips. Ex sacris N. T. scriptoribus ecclesiasticisque alios locos suppeditabunt Wettsten. in N. T. Tom. II. p. 319. Suicerus in Thesaur. eccles. II. p. 290. et Giacomelli ad Chrysost. de Sacerdot. I. p 6 seq. Addam aliquot locos, qui ad Plotiniani similitudinem propius videantur accedere: Evang. Matth. V. 8. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Et Platonicis etiam illi μακάριοι dicti, qui diis conjunctiores quibusque ad absolutam omnibus numeris felicitatem nihil deesse videretur. Sic *Hermes* dicitur: μακαρίας παρὰ θεῶν εὐδαιμονίας τετυχηκώς, tanquam divinâ scientiâ praeditus, *in opusculo mscr. cod. Leid.* περὶ βοτανῶν χυλώσεως, atque in Hermetis, qui fertur, libro alio, cui titulus Aesculapius p. 36. 3. ed. Colon. haec leguntur:

„Deus summus, s. Pater: ἀόρατος τοιγαροῦν ἐστιν, οὕτως ἄξιόν ἐστι, νοῆσαι, καὶ νοήσαντα θαυμάσαι, καὶ θαυμάσαντα ἑαυτὸν μακαρίσαι, τὸν πατέρα γνωρίσαντα. Gregorius Nazianz. in laud. Athanas. 21. p. 374 B. ᾧ τινι μὲν οὖν ἐξεγένετο διὰ λόγου καὶ θεωρίας διασχόντι τὴν ὕλην, καὶ τὸ σαρκικὸν τοῦτο, εἴτε νέφος χρὴ λέγειν, εἴτε προκάλυμμα, θεῷ συγγενέσθαι καὶ τῷ ἀκραιφνεστάτῳ φωτὶ κραθῆναι, καθόσον ἐφικτὸν ἀνθρωπίνῃ φύσει, μακάριος οὗτος τῆς τε ἐντεῦθεν ἀναβάσεως, καὶ τῆς ἐκεῖσε θεώσεως κ. τ. λ. Ad pulcritudinis autem significationem facit haec Abreschii observatio ad Aristaenetum epist. I. 21. p. 61. μακάριος proprium esse vocabulum eorum, qui mirificâ pulcritudinis specie commoti beatos praedicant eos, qui eâdem potiuntur, velut l. l. μακαρία ἡ συγκοιμωμένη τούτῳ — καὶ ἐντρυφῶσα τῷ κάλλει. Quod ad vocem est tenendum; nam in vocabulis explicandis nunc versamur: ad sententiam, ab istiusmodi nequitiâ Eroticorum toto coelo discrepat et Platonicus locus, quem ab arcanorum potius apparatuum pulcritudine ductum vidimus, et vero hic locus Gregorii Nysseni orat. I. de beatitud. p. 764. τὸ μακαριστὸν ἀληθῶς, αὐτὸ τὸ θεῖόν ἐστι. ὅτι ποτὲ γὰρ αὐτὸ εἶναι ὑποθώμεθα, μακαριότης ἐστὶν ἡ ἀκήρατος ἐκείνη ζωὴ, τὸ ἄῤῥητόν τε, καὶ ἀκατανόητον ἀγαθὸν, τὸ ἀνέκφραστον κάλλος, ἡ αὐτόχαρις, καὶ σοφία, καὶ δύναμις. Solent autem passim scriptores, Philo Judaeus, alii καλὸν et μακάριον conjungere.

Pag. 56. p. 54 D. ὑπὲρ οὗ τῆς τεύξεως καὶ βασιλείας καὶ ἀρχὰς — προέσθαι χρεών. Ad sententiam conf. Platon. Conviv. cap. 29. 5. pag. 93. Phaedr. p. 252 A. p. 267 Heind. ὅθεν δὴ ἑκοῦσα εἶναι οὐκ ἀπολείπεται οὐδέ τινα τοῦ καλοῦ περὶ πλείονος ποιεῖται — καὶ οὐσίας δι' ἀμέλειαν ἀπολλυμένης, παρ' οὐδὲν τίθεται. Ad verbum pressius congruit Lucianus in Charidemo p. 279 Bip. Ἥρα δ' ἁπάσης ἀρχῆς καὶ δυναστείας αἱρετώτερον ἀποφαίνει (τὸ κάλλος). Ad eam enumerationem bonorum, quae quidem vulgo habentur, accommodari debet notatio *Scholiastae mscr.* ad Aristidis Panathen. p. 194 Jebb. τὰ τῇ φύσει τρίτα (sunt oratoris verba, sequuntur grammatici:) τὰ χρήματα λέγει· Πλατωνικὸν δὲ τὸ νόημα· λέγει γὰρ ἐκεῖνος πρῶτον μὲν τὴν ψυχὴν, δεύτερον δὲ τὸ σῶμα, τρίτον δὲ τὰ τοῦ σώματος· ἅπερ ἐστὶ τὰ χρήματα καὶ ἀρχαὶ καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Pag. 56. p. 54 D. E. εἰ καταλιπών τις ταῦτα — ἴδοι. A cod. Leid. absunt verba εἰ καταλ. τις, unde forte quis suspicetur hanc totam sententiam εἰ — ἴδοι esse insititiam. Sed tamen exordium sequentis capitis: τίς οὖν ὁ τρόπος κ. τ. λ. illa verba videtur poscere, et agnoscit Ficinus, qui idem tamen quod in *editione principe* sic distinxit: „possessione. *Pro qua — abjicere: si relictis* — intueatur." minus apte videtur fecisse. Ego potius crediderim hanc totam clausulam respicere ad superiora, nimirum ad pag. 52 B. C. εἰ οὖν ἐκεῖνο — ἴδοι, ut omnes quae inde a τοῦτο γάρ se-

quuntur sententiae magnae parentheseos loco quodammodo sint habendae. At vero in universo hoc loco mature esse turbatum supra monuimus.

Cap. VIII. Pag. 56. p. 54 E. τίς μηχανή; πῶς τις θεάσηται κάλλος ἀμήχανον —; Plato in Conviv. cap. 34. p. 109 Wolf. — ἀμήχανόν τε [al. τι] κάλλος ὁρῴης ἂν ἐν ἐμοὶ καὶ τῆς παρὰ σοὶ εὐμορφίας πάμπολυ διαφέρον· ubi Ficinus vertit: *mirabilem* pulchritudinem; nostro vero loco: *inexistimabilem* pulchr. Primum videamus de locutione, deinde imitationes delibemus. Ac de locutione exposuerunt Salmasius ad Aristaenet. p. 70. et Abreschius in Lectt. ad eundem p. 146. Cf. Wyttenb. in epist. crit. p. 250 Lips. qui utrumque laudavit. Quorum observationibus subjicere haec paucula juvat ex Grammaticis: *Apion in glossis Homericc. msCrr.* ἀμήχανος δ' σημαίνει· τὸ κακομήχανος· ἢ μάλα δὴ κακότεχνος, ἀμήχανος, ὅς δόλος Ἥρη· καὶ τὸ ἀπροσμήχανος· σὺ δ' ἀμήχανος ἔπλευ Ἀχιλλεῦ· καὶ σὺ δ' ἀμήχανος ἐσσὶ γεραιέ· καὶ τὸ ἄπορος· οἷον ἤτοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι ἀκριτόμυθοι· καὶ τὸ δεινὸν καὶ τὸ χαλεπόν· ἔνθα κε λοιγὸς ἔην· καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο. Quod eodem sensu dici solet ἄμαχον κάλλος explicatur hoc ipso adjectivo a Georg. Lecapeno (Excerpt. in Matthaei lectionibus Mosqq. I. pag. 55.): Ἄμαχον λέγεται τὸ ἀμήχανον, περὶ οὗ τις οὐ δύναται μηχανὴν εὑρεῖν. ὡς καὶ ἄμαχον κάλλος κ. τ. λ. Conf. Bekkeri Anecdd. grr. I. pag. 386 seq. Plato in Phaedon. pag. 39 Wytt. — τὸ σῶμα — ὀλίγου ὅλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρό-

νον, ubi cf. Wytt. p. 206. (Idem adverbio ἀμηχάνως utitur pro θαυμασίως explicante quidem Scholiastâ p. 67 Ruhnken.) Sic item additur aliis substantivis: Plotinus p. 485 A. ἀμήχανον σοφίαν. Damascius de Principiis p. 204. τῆς ἀμηχάνου καὶ ὑπερφυοῦς ὄντως ἀληθείας. Frequentissime jungitur pulcritudini, quod vel ex hoc scriptorum genere exempla docent plurima; ut ex ipso *Nostro* de *intelligib. pulchritud.* p. 544 C. „κάλλος ἀμήχανον deorum." Ibid. p. 549 D. — εἰ μὴ ἐκεῖνο ἦν τὸ ὑπέρκαλον κάλλει ἀμηχάνῳ. Ioann. Chrysost. Homil. VI. in Hebr. p. 467. de angelis: ὧν τὸ κάλλος ἀμήχανον καὶ πάντα νοῦν ὑπερβαῖνον. Idem Homil. 64. pag. 666. Θεὸν ἐκπληττόμεθα καὶ θαυμάζομεν, ὅτι ἐν σποδῷ καὶ πηλῷ κάλλος ἀμήχανον καὶ σοφίας ἀῤῥήτου τινὸς ἐπίδειξιν τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἐναπέθετο. Idem Homil. 16 ad Hebr. 9. ubi de purgatione cum corporis tum animae copiosius agitur (extrema adscribam): — τὸ αἷμα — ῥωμαλέαν αὐτὴν (τὴν ψυχὴν) ποιοῦν καὶ ἁγνὴν, καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἀμήχανον κάλλος ἄγον: nimirum ad *Deum*, quem ipsum Cyrillus Alexandr. in exposit. orthodox. fid. p. 430. ita describit: — ἀθεώρητος οὐσία, ἀκατάληπτος νοῦς, ἀμήχανον κάλλος, ἀόρατον μέγεθος, ἀπερινόητος δόξα. Habet autem, ut illuc revertar, hic ipse Plotini locus suam quandam suavitatem ex specie oxymori, quod inest in illis: μηχανὴ — ἀμήχανον. Quam figuram quodammodo sectari videntur scriptores in praedicandâ essentiâ Dei. Sic, ut hoc utar, Isidorus Pelusiota epist. III. 160. p. 321. ἡ θεία μακροθυμία,

ait, πόρους ἐν ἀπόροις, καὶ μηχανὰς ἐν ἀμηχάνοις εὑρίσκει, et gemino loco Cyrillus Alexandr. ad Hagg. 1. p. 630. Θεὸς καὶ ἐξ ἀμηχάνων εὑρίσκει μηχανάς.

Pag. 56. p. 54 E. οἷον ἔνδον ἐν ἁγίοις ἱεροῖς μένον. Wyttenbachius in epist. crit. p. 250 Lips. conjecerat ἱδρυμένον, eamque suspicionem docte firmaverat. Quam in rem nuper mihi occurrit locus Philonis Jud. de mundi opific. p. 34 Pfeiff. — ἐδημιούργησε (ὁ θεὸς) τοὺς αἰσθητοὺς ἀστέρας, ἀγάλματα θεῖα καὶ περικαλλέστατα, οὓς ὥσπερ ἐν ἱερῷ τῷ καθαρωτάτῳ τῆς σωματικῆς οὐσίας ἵδρυε τῷ οὐρανῷ. Sed criticus Batavus et tunc vidit, defendi posse vulgatum, v. c. loco Juliani Orat. VI. p. 186 C. μυρίων ἔνδον ἱερῶν ἁγνῶν ἐν ἁγνοῖς μενόντων χωρίοις, neque nunc memoravit eam conjecturam. Neque codd. suffragantur, licet Ficinus exhibeat: *constitutam*; et vulgatae lectioni favent sequentia: οὐδὲ προϊὸν εἰς τὸ ἔξω.

Pag. 56. p. 54 E. ἵνα τις καὶ βέβηλος ἴδῃ. Vox Orphica indeque Platonica etiam Sympos. cap. 33. p. 108 Wolf. οἱ δὲ οἰκέται καὶ εἴ τις ἄλλος ἐστὶ βέβηλός τε καὶ ἄγροικος, πύλας πάνυ μεγάλας τοῖς ὠσὶν ἐπίθεσθε, et alii plurimi eos versus Orphicos tetigerunt, quos servavit Justin. Martyr. Cohort. p. 18 ed. Steph. Vid. Fragg. Orphicc. pag. 447 Herm. Adde Solan. ad Lucian. Vit. auct. p. 426 Bip. Ruhnken. ad Tim. p. 60. Wesseling. de fragm. Orphic. ad calcem Valcken. de Aristobulo

Jud. p. 130. et Valpergam in epist. crit. p. 15 seqq. Atque quod Ruhnkenius l. l. Aristidem II. p. 129. memorat, verbo monebo, ipsius *scholiastam mscr.* in *cod. Monac. bombyc.* pro ἐπιθέσθαι, quod editus habet, exhibere ἐπίθεσθε. — Alexandrini interprett. opponunt ἅγιος, ut Levit. X. 10. Iidem frequentant verbum βεβηλοῦν, conf. Bielii Thesaur. I. 288.

Pag. 56. p. 56 E. εἰς τὰς προτέρας ἀγλαΐας σωμάτων. Conf. infr. p. 57. p. 62 D. τῆς ἀρετῆς ἡ θεοειδὴς ἀγλαΐα. Poëtis ut plurimum usitata vox, de quâ paucis dicendum est. Hesych. I. p. 53. Ἀγλαΐαι· τρυφαὶ, καλλοναὶ, κόσμοι. Erotianus ἀγλαΐζεται exponit καλλωπίζεται, vid. Foësii Oecon. Hipp. p. 2. Scholiastes Odyss. XVIII. 179. ἀγλαΐην explicat κάλλος, alii laetitiam, cf. Zonar. Lex. gr. p. 27. ubi est λαμπρότης. et Lex. Seguier. p. 329 Bekker. Pindaro saepissime est laetitia e victoriis nata, ut Olymp. XIII. 18. Hesiodus in Scuto 272. jungit ἀγλαΐας, χόρους et τέρψιν. Homerus Iliad. VI. 510. de equo corporis decoribus ferociente: ἀγλαΐηφι πεποιθώς. Sic item Xenophon, poëticorum vocabulorum nonnumquam amantior, de re equestr. V. 8. de corporis ornamento usurpat. Aristaenetus I. 10. p. 26. de arboribus frondis decore privatis: ἀγλαΐας ἐψίλου. Alexandrini interprett. ἀγλάϊσμα de ornamento dicunt, quo quis exsultat et gestit. Cyrill. Lex. Brem. in Bielii Thesaur. sub voc. ἀγλάϊσμα, κάλλος, λάμπρυσμα. Atque hâc formâ utitur ipse Plotinus p. 299. ἢ τί ἂν εἴη

ὁ κῆπος τοῦ Διὸς ἢ τὰ ἀγάλματα αὐτοῦ καὶ τὰ ἀγλαΐσματα. Nec nostro loco temere pluralis positus est, ut qui unice huic sententiae declarandae inserviat. Vult enim philosophus intelligi: *veneres ornamentaque pulcrorum corporum indeque natas delicias: die Gesammtheit aller sinnlichen Reitze schöner Körper.* De animâ pulcrâ in pulcro corpore ita *Themistius* Orat. XIII. pag. 164 A. τὴν μὲν ἔχουσα ἀγλαΐαν ἤδη, τὴν δὲ ὑποφαίνουσα ἐπιδώσουσα ἅμα τῷ χρόνῳ. *Idem* ibid. p. 176 B. ἀγλαΐαν usurpat de comitate et benignitate Principis (Gratiani), adjungens τῇ τῆς ψυχῆς καλλονῇ καὶ εὐμουσίᾳ. Plurali autem utitur iste Plotini simia *Dionysius* vulgo dictus Areopagita de mysticâ Theologiâ I. 1. pag. 2. τῶν ὑπερκάλλων ἀγλαϊῶν. *Idem* de divin. nominib. pag. 559. τὸ ὑπερούσιον καλὸν, inquit, τῆς πάντων εὐαρμοστίας καὶ ἀγλαΐας αἴτιον.

Pag. 56. p. 56 F. ἰδόντα γὰρ δεῖ τὰ ἐν σώμασι καλὰ μήτι προςτρέχειν, ἀλλὰ γνόντας, ὡς κ. τ. λ. Alii μήτοι. Quae confusio non minus frequens in οὔτι et οὔτοι. Cf. eos qui de utrâque disputarunt Heindorf. ad Platon. Lysid. 207 A. p. 13. ad Hipp. maj. 292. e. p. 166. Coray ad Heliodori Aethiop. p. 245. 256. Hermann. ad Viger. p. 803 seq. p. 948 ed. noviss. Erfurdt. ad Sophocl. Ajac. 1109. et Werfer. in Actis philoll. Monacc. I. 2. p. 262 seq. Ego h. l. cur a vulgatâ recederem nil caussae vidi. — Quod continuo in Vatic. est προςτέχειν, natum videri possit ex προςέχειν. Quid Fi-

cinus in suis libris legerit, non dixerim. Vertit enim: — „nihil penitus corporeae pulchritudinis ultra spectare." Hoc scio προςτρέχειν huic loco unice esse accommodatum. Habet hoc verbum nunc accusativum cum praepos. πρός adjunctum nunc Dativum, utrumque variâ sententiâ. Vid. Xenoph. Cyrop. I. 3. 10. Theophrast. Charact. VIII. 3. p. 69 Fisch. Polyb. XXVIII. 7. 8. Diodor. Sic. III. 37. p. 569 Wess. Attendamus locos, qui paullatim ad nostri loci sententiam videantur accedere: Polyb. XXVI. 3. 4. τοὺς προςτρέχοντας αὐτῇ (τῇ συγκλήτῳ) „qui ad partes senatus accederent, qui ejus gratiam aucuparentur." Ibid. XXVII. 13. 12 μηδὲ προςτρέχειν (τῇ συγκλήτῳ) ἀγεννῶς, μήθ' ὑπηρετεῖν μηδὲν παρὰ τὸ δέον, ubi Valesius male correxerat προτρέχειν. Est autem *se applicare ad senatum assentandi caussâ.* Conf. Reisk. et Schweigh. l. l. Neque felicius Hesychii locum tentavit Heinsius. Ille enim I. p. 915 Alb. ταπεινῶς ὑπὸ τὰς δρῦς καταφεύγειν. προςτρέχειν σκέπῃ. Hic ita: „corrige et scribe ὡς ἔχειν σκέπην" Male; est enim: *tegmina et umbracula arborum sectari, aucupari umbram.* Jungitur autem illud verbi cum προςκυνεῖν, cum ἀσπάζεσθαι, ut Evang. Marc. IX. 15. cum χαίρειν, Heliodor. Aethiop. VII. 14. — χαίρουσα καὶ προςτρέχουσα τοῖς ἐντεῦθεν. *Idem* I. 9 fin. de feminâ juvenem allicere studente: καὶ ἁπλῶς τὰ καλὰ τῶν ὀνομάτων, τοῖς ἐπαγωγοῖς παραμιγνῦσα, καὶ οἷς τισι μᾶλλον προςτρέχω περισκοποῦσα, ubi Corayus, cum de προςέχειν cogitasset, bene manum abstinuit

a mutando. *Ibid.* VII. 19. p. 289. εἰ προςτρέχει τοῖς ἐπαφροδίτοις „an rebus Venereis alliceretur." Delectatur enim hoc vocabulo Heliodorus. Ego adjiciam luculentum locum Ioann. Chrysostomi Homil. I. in prior. epist. Corinth. p. 10. de Mose: ἀλλ' ὅμως πάντα ἀφεὶς ἐκεῖνα, καὶ αὐτὰ τῆς Αἰγύπτου ῥίψας τὰ σκῆπτρα, τοῖς αἰχμαλώτοις — τούτοις προςέδραμε, καὶ τῶν δεσποτῶν αὐτοὺς προετίθει. Atque ejusmodi locos respici credam a Suidâ III. p. 206. ubi dicit προςτρέχειν δοτικῇ. Est etiam ubi cum dativo constructum significat *consentire cum aliquo* et *similem esse alicui.* Conf. Bibl. crit. Amstel. Tom. VII. p. 9. Redeo ad Plotinum, cujus verba sic interpretatur Ficinus, ut junxisse videatur haec: τὰ ἐν σώμασι καλὰ μήτι προςτρέχειν. Ego ad μήτι προςτρέχειν intelligo αὐτοῖς hac sententiâ: „Nam ut intueatur corporeas pulcritudines, sic nullo modo eum oportet ad ea se applicare, s. teneri eorundem illecebris." Opponitur continuo φεύγειν, et sequitur: εἰ γάρ τις ἐπιδράμοι λαβεῖν βουλόμενος. — Mox Ficinus in suis codd. legit γνόντα, quod certe concinnius post ἰδόντα, et γνόντας potest ortum esse e sequenti ὡς. — Ad illustrandam vim totius sententiae de fugiendis corporis formaeque deliciis laudasse sufficiat *Galeni* locum in Protrept. cap. VIII. p. 21 seqq. Willet. ibique servata dicta poëtarum praesertim Euripidis; nec minus tenenda est gravis admonitio Dion. Chrys. Orat. XXIX. p. 543. Κάλλος γὰρ ἀνθρώπους μάλιστα δὴ χαυνοῖ καὶ ἀναπείθει τρυφᾷν,

et quae ibi plura disputantur eo consilio, ut commonstretur quantopere formae praestantia ad mollitiem nequitiamque dejicere soleat homines. Neque vero non ipse Plotinus in eandem sententiam plura in medium profert in libro *de intelligib. pulcritud.* p. 543 E. F. et *adversus Gnosticos* p. 216 D — G. Egregie in eâ re cum Plotino facit *Augustinus*, cum alibi, tum de *verâ Relig.* cap. 41. p. 761 D. unde haec pauca huc transferam: „Vanitas vanitantium — neque enim frustra est additum, vanitantium, *quia si vanitantes detrahas, qui tanquam prima sectantur extrema, non erit corpus vanitas, sed in suo genere, quamvis extremum, pulcritudinem sine ullo errore monstrabit.* Temporalium enim specierum multiformitas ab unitate Dei hominem lapsum per carnales sensus diverberavit, et mutabili varietate multiplicavit ejus affectum: ita facta est abundantia laboriosa, et, si dici potest, copiosa egestas, dum aliud et aliud sequitur, et nihil cum eo permanet."

Pag. 56. p. 56 — 58 F. G. *εἰ γάρ τις ἐπιδράμοι λαβεῖν βουλόμενος — οἷα — — τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον — — τῷ νῷ βάθη, — — σκιαῖς συνέσται.* Locus impeditus, et in nonnullis certe partibus turbatus, vid. var. lect. Primum igitur expedienda constructio lectioque est, deinde sigillatim agendum. Ac pro *δοκῶ μοι* scribendum esse *δοκεῖ μοι*, et constructionis ratio docet, et locus geminus infra pag. 57. p. 58 A. *οἷον ἀπὸ Κίρκης — Ὀδυσσεὺς αἰνιττόμενος, δοκεῖ μοι, μεῖναι οὐκ*

ἀρεσθείς κ. τ. λ. Deinde legendum videtur ὁ λαβεῖν βουληθείς pro οὗ, plane uti loco modo laudato ex mendoso Ὀδυσσεύς editionis Basil. facile effinxeris ὁ Ὀδυσσεύς. Sic enim solent Graeci articulo uti in fabularum mentionibus, ut supra docuimus Annot. ad p. 54. p. 36 E. Atque sic respondeant sibi invicem haec membra: ὁ λαβεῖν βουληθείς et ὁ ἐχόμενος τῶν καλῶν σωμάτων, universaque loci constructio ita sese habeat: εἰ γάρ τις ἐπιδράμοι λαβεῖν βουλόμενος — οἷα εἰδώλου — ὀχουμένου ὁ λαβεῖν βουληθείς — ἀφανὴς ἐγένετο· τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ὁ ἐχόμενος τῶν — σωμάτων — καταδύσεται εἰς — βάθη. Neque tamen necesse prorsus ita corrigi, sed nec minus sua ei loco ratio satis constabit, si sic accipias, ut intelligatur τὶς ad βουληθείς, et haec verba ὁ λαβεῖν βουληθ. — ἀφανὴς ἐγένετο parenthesi includantur, hâc sententiâ: „Nam si quis pulcritudinis umbram tanquam veram pulcritudinem accipiat, *veluti* quum imago in aquâ appareret (*quam quis*, uti fabula, opinor, significat, captare cupiens in fluentum praeceps factus evanuit) *ita* et ille qui amplexatur pulcra corpora, neque dimittit, non corpore quidem sed animo in profundum — praecipitabitur.“ Quae ratio si valeat, attendenda est duplex constructio verbi λαβεῖν: cum quarto casu pro *prehendere*, *arripere*, adeoque *nancisci*: cum secundo pro *captare*, *aucupari*, *potiri velle*. Illud solutae quidem orationis scriptores verbo *medio* plerumque declarare solent, vid. Fischer. ad Weller. III. a. p. 366. Nec minus genitivum sibi poscit usus fere perpe-

tuus, licet Diodorus Sic. XVIII. 46. λαβέσθαι καιρὸν dixerit, vid. Heindorf. ad Platon. Protagor. p. 602. Plotiniana igitur ratio conferenda est cum ejusmodi locis, ut Aelian. H. A. I. 30. Evang. Luc. V. 5. οὐδὲν ἐλάβομεν, de piscatu, ubi cf. Interprr. — In sequentibus: ἔνθα τυφλὸς — συνέσται Ficinus ita legisse et distinxisse videtur: ἔνθα τυφλὸς καὶ ἐν ᾅδου, καὶ ἐνταῦθα μένων, καὶ ἐκεῖ σκιαῖς συνέσται· nisi forte in loco impeditiore plus sibi indulsisse putandus est. Ego locum turbatum sic disposuerim conjectando: — βάθη,, ἔνθα τυφλὸς, μένων καὶ ἐνταῦθα, κἀκεῖ ἐν ᾅδου, σκιαῖς συνέσται, hâc sententiâ: „Qui umbram pulcritudinis sectatur, adeoque in tenebrosum mentique horrendum profundum delabitur, is caecus est, idemque sive hîc, in hâc vitâ, agat, sive in orcum descendat, utrobique inter umbras versabitur." Ejusmodi certe hujus loci mens est, in quo Plotinus vulgatam quoque illam etymologiam τοῦ ᾅδου a *non videndo* attingere videtur. Jam singula persequamur.

Pag. 56. p. 56 F. λαβεῖν βουλ. ὡς ἀληθινόν. Hoc ipsum κάλλος ἀληθές sive ἀληθινόν, quantum video, bifariam usurpant scriptores. Videlicet nunc est suis numeris absoluta sibique constans licet corporea pulcritudo; atque tunc opponitur ὥρᾳ et ἄνθος, ut ap. Dion. Chrysost. T. I. p. 537 Reisk. ubi additur ὁλόκληρον. Nunc significat pulcritudinem veram junctis animi bonis. Sic Juncus apud Stobaeum p. 566. 2. Sic item Maxim. Tyr. XXVII.

p. 51. XXIV. p. 458 Reisk. Posteriore loco opponitur τὸ φαινόμενον κάλλος. Ibidem continuo subjiciuntur haec p. 459. Ἐπεὶ ταύτῃ βασανιστέον τε καὶ ἀθρητέον τὸν ἐρωτικὸν καὶ λόγον καὶ ἄνδρα. In ἀθρ. variant libri et scripti et editi: illud reposuit Davisius. Tu legito: ἀγωνοθετέον. Plato Conviv. p. 184 a. p. 34 Wolf. ἀγωνοθετῶν καὶ βασανίζων ποτέρων ποτέ ἐστιν ὁ ἐρῶν, καὶ ποτέρων ὁ ἐρώμενος.

Pag. 66. p. 56 F. οἷα εἰδώλου — ἐφ' ὕδατος ὀχουμένου. Sensu paullulum diverso tralatoque supra dixerat *Noster* p. 52. p. 20 E. καὶ μορφὴν ἐπὶ ἄλλαις μορφαῖς ἐκπρεπῶς ἐποχουμένην. Itaque de ejus verbi usu paucis exponendum est. Simplicissimâ sententiâ, quae in Plotinianum locum priorem cadit, cum ἐπιβαίνειν hoc verbum commutavit Symmachus Ps. LXVII. 5. 34. Sic Zonaras L. gr. p. 851. ἐποχούμενος· βασταζόμενος, ubi Tittmannus Lucianum laudat de Salt. p. 284. ἐμβάταις ὑψηλοῖς ἐποχούμενος. Proxime ad nostri loci argumentum accedit Gregorius Nazianz. Orat. I. Stel. in Julian. p. 70 Eton. ὥςπερ τῶν ῥιζῶν αἳ καθ' ὕδατος ὀχοῦνται πῆξιν οὐκ ἔχουσαι. De homine poculum ministrante Philostr. jun. epist. 23. p. 923. — ἐφ' ὧν (δακτύλων) ὀχεῖται τὸ ποτήριον. Pro eo activum habet Heliodor. Aethiop. VIII. pag. 304. ἐποχῶν. Quorum locorum sedem in Xenophontis Cyrop. I. 3. 7. monstrarunt Wyttenb. ad Select. Hist. p. 375 seq. et Corayus ad Heliod. l. l. p. 252. Similiter latinum *vehere* pro portare usurpari, illo

ipso Xenophontis loco usus docuit J. Fr. Gronovius Obss. III. 5. pag. 357 Platn. Atque ex illo verbo aliae etiam Latini sermonis locutiones judicandae, quas indoctiores librarii non assecuti sunt. Indè istud *venimus* in loco *Ciceronis* de Nat. D. I. 5. „Velut in hâc quaestione plerique (quod maxime verisimile est, et quo omnes duce naturâ *vehimur*) deos esse dixerunt.“ ubi etiam mei codd. optimi recte persistunt in *vehimur*. Metaphoram aliunde illustrat egregie *Ejusdem* locus Tusculan. I. 30. Ducta autem eadem est ex Graeco proverbio ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖσθαι, quo et Attici poëtae et ipse etiam philosophorum deus Plato de Legg. III. p. 818 E. p. 152 Bip. utitur. Vid. Porson. ad Euripid. Orest. vs. 68 seq. Wyttenb. ad Phaedon. p. 227. cf. Ast. ad Plat. I. l. pag. 189. adde Willetum ad Galeni Protrept. p. 73. Hinc permultae explicandae locutiones, veluti ea quae nuper admodum me advertit in Alexandri Aphrodis. libello de Fato §. 36. p. 119 Lond. de quibusdam philosophis: τοῖς ἀπορουμένοις ἐποχούμενοι ὡς ὡμολογουμένοις. Aliud loquendi genus, quod item a navi curruve sumtum, ad *poësin* describendam transfertur, ita ut haec ὀχεῖσθαι dicatur et habere ὄχημα, egregie explicuit T. Hemsterhusius ad Lucian. Prometh. I. p. 216 Bip. Quae ratio ad alterum Plotini locum est tenenda, ubi μορφὴ μορφαῖς dicitur ἐποχεῖσθαι. Nec minus Platonicis anima corpore tanquam navigio uti dicitur. Quo ipso loquendi genere utitur Plutarchus de S. N. V. p. 86. Wyttenb. p. 271 edit. nov. eâque in sententiâ ipse usurpat idem verbum de quo agimus.

Ita enim ille de Thespesio mortuo: Ἐπεὶ γὰρ ἐξέπεσεν τὸ φρονοῦν τοῦ σώματος, οἷον ἂν τὶς κυβερνήτης εἰς βυθὸν ἀποῤῥιφεὶς πάθοι τὸ πρῶτον, οὕτως ὑπὸ τῆς μεταβολῆς ἔσχεν. Deinde paucis interjectis, ingenti luce conspectâ, ὥστε τὴν ψυχὴν ἐποχουμένην, λείως οἷον ὥςπερ (ὥςπερ ναῦν Reisk.) ἐν γαλήνῃ τῷ φωτὶ ῥαδίως πάντῃ καὶ ταχὺ διαφέρεσθαι· ubi doctus interpres locutionis fontes imitationesque monstravit nec Plotinum omisit, cujus ego locum, quoniam ille non fecit, adscribam. Ita enim *Noster de dubiis animae* libr. I. p. 387. λέγεται δὲ οὕτως ἐν σώματι εἶναι ἡ ψυχὴ, ὡς ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηΐ· πρὸς μὲν τὸ χωριστὴν δύνασθαι εἶναι τὴν ψυχὴν, καλῶς εἴρηται· τὸ (fort. τὸν) μέντοι τρόπον ὡς νῦν ἡμεῖς ζητοῦμεν, οὐκ ἂν πάνυ παραστήσειεν. ὡς μὲν γὰρ πλωτὴρ, κατὰ συμβεβηκὸς ἂν εἴη ἐν αὐτῇ (αὐτῷ Darmst. sed corr. sec. man.) ὁ κυβερνήτης· ὡς δὲ κυβερνήτης, πῶς; οὐδὲ γὰρ ἐν πάσῃ τῇ νηΐ, ὥςπερ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι κ. τ. λ. Nam haec sufficiant explicandae locutioni quâ anima dicitur ἐποχεῖσθαι τῷ σώματι, neque ad duorum reliquorum Plotini locorum, unde profecti sumus, intelligentiam, his expositis, praeterea quidquam desiderabitur.

Pag. 56. p. 56 F. ὡς πού τις μῦθος, δοκεῖ (δοκεῖ) μοι, αἰνίττεται. MarcABC. ὥςπερ τις μ. Minus bene. Sic enim solent scriptores indefinite locos aliorum laudare. Aelian. V. H. X. 18. ὥς που φησὶ καὶ Ὅμηρος. Paulus Hebr. II. 6. Διεμαρτύρετο δέ πού τις λέγων. Illud δοκεῖ μοι αἰνίττ.

quod mox repetit Plotinus, est e formulis modestiae, quibus ille fabularum interpretationes suas inferre solet. Sic v. c. p. 383 Basil. de Prometheo loquens: οἷον εἰκὸς καὶ τὸν μῦθον αἰνίττεσθαι.

Pag. 56. p. 56 F. τὶς μῦθος, „Scil. Narcissi. *D. W.*"

De hac ego fabulâ, utpote ad universam Pulcri doctrinam pertinente, uberius exposui supra in *Praeparat.* §. 10. p. XLV seqq.

Pag. 56. p. 56 F. δὺς εἰς τὸ κάτω τοῦ ῥεύματος. Philostratus Imagg. I. 23. de eodem Narcisso: ὁ δὲ τὴν πηγὴν ὑποδέδυκεν. Cf. Praeparat. l. l. unde quomodo reliqui scriptores haec efferant, colligi potest. Solennior fere constructio est δῦναι κατά. Xenoph. Cyrop. V. 5. 4. κατὰ τῆς γῆς δῦναι, etiam cum accusativo ut δῦναι πόντον. Homerus Odyss. V. 352. addidit εἰς: — αὐτὴ δ' ἂψ ἐς πόντον ἐδύσατο, nec minus activo Odyss. XI. 578. Il. VIII. 271. et Plotini mens poscebat eandem constructionem. κατ' ὕδατος δύεσθαι usurpant Graecorum grammatici in explicando rariore verbo δενδρυάζειν, quo unico hoc ipsum declaratur in aquam se mergere: Etymol. magn. p. 255. δενδρυάζειν τὸ καταδύνειν καὶ κρύπτεσθαι· κυρίως ὑπὸ τὰς δρῦς· — σημαίνει δὲ καὶ τὸ καθ' ὕδατος δύεσθαι καὶ κρύπτειν ἑαυτόν. Eadem fere leguntur ap. Eustath. ad Iliad. III. 152. p. 300 Basil. Hesych. I. p. 915. II. 1468. Suid. I. p. 522. III. p. 553. Zonar. Lex. gr. p. 490. Phot.

quuntur sententiae magnae parentheseos loco quodammodo sint habendae. At vero in universo hoc loco mature esse turbatum supra monuimus.

Cap. VIII. Pag. 56. p. 54 E. τίς μηχανή; πῶς τις θεάσηται κάλλος ἀμήχανον —; Plato in Conviv. cap. 34. p. 109 Wolf. — ἀμήχανόν τε [al. τι] κάλλος ὁρῴης ἂν ἐν ἐμοὶ καὶ τῆς παρὰ σοὶ εὐμορφίας πάμπολυ διαφέρον· ubi Ficinus vertit: *mirabilem* pulchritudinem; nostro vero loco: *inexistimabilem* pulchr. Primum videamus de locutione, deinde imitationes delibemus. Ac de locutione exposuerunt Salmasius ad Aristaenet. p. 70. et Abreschius in Lectt. ad eundem p. 146. Cf. Wyttenb. in epist. crit. p. 250 Lips. qui utrumque laudavit. Quorum observationibus subjicere haec paucula juvat ex Grammaticis: *Apion* in *glossis Homericc. mscrr.* ἀμήχανος δ' σημαίνει· τὸ κακομήχανος· ἢ μάλα δὴ κακότεχνος, ἀμήχανος, ὅς δόλος Ἥρη· καὶ τὸ ἀπροσμήχανος· σὺ δ' ἀμήχανος ἔπλευ Ἀχιλλεῦ· καὶ σὺ δ' ἀμήχανος ἐσσὶ γεραιέ· καὶ τὸ ἄπορος· οἷον ἤτοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι ἀκριτόμυθοι· καὶ τὸ δεινὸν καὶ τὸ χαλεπόν· ἔνθα κε λοιγὸς ἔην· καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο. Quod eodem sensu dici solet ἄμαχον κάλλος explicatur hoc ipso adjectivo a Georg. Lecapeno (Excerpt. in Matthaei lectionibus Mosqq. I. pag. 55.): Ἄμαχον λέγεται τὸ ἀμήχανον, περὶ οὗ τις οὐ δύναται μηχανὴν εὑρεῖν. ὡς καὶ ἄμαχον κάλλος κ. τ. λ. Conf. Bekkeri Anecdd. grr. I. pag. 386 seq. Plato in Phaedon. pag. 39 Wytt. — τὸ σῶμα — ὀλίγον ὅλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρό-

νον, ubi cf. Wytt. p. 206. (Idem adverbio ἀμηχάνως utitur pro θαυμασίως explicante quidem Scholiastâ p. 67 Ruhnken.) Sic item additur aliis substantivis · Plotinus p. 485 A. ἀμήχανον σοφίαν. Damascius de Principiis p. 204. τῆς ἀμηχάνου καὶ ὑπερφυοῦς ὄντως ἀληθείας. Frequentissimo jungitur pulcritudini, quod vel ex hoc scriptorum genere exempla docent plurima; ut ex ipso *Nostro* de *intelligib. pulchritud.* p. 544 C. „κάλλος ἀμήχανον deorum." Ibid. p. 549 D. — εἰ μὴ ἐκεῖνο ἦν τὸ ὑπέρκαλον κάλλει ἀμηχάνῳ. Ioann. Chrysost. Homil. VI. in Hebr. p. 467. de angelis: ὧν τὸ κάλλος ἀμήχανον καὶ πάντα νοῦν ὑπερβαῖνον. Idem Homil. 64. pag. 666. Θεὸν ἐκπληττόμεθα καὶ θαυμάζομεν, ὅτι ἐν σποδῷ καὶ πηλῷ κάλλος ἀμήχανον καὶ σοφίας ἀῤῥήτου τινὸς ἐπίδειξιν τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἐναπέθετο. Idem Homil. 16 ad Hebr. 9. ubi de purgatione cum corporis tum animae copiosius agitur (extrema adscribam): — τὸ αἷμα — ῥωμαλέαν αὐτὴν (τὴν ψυχὴν) ποιοῦν καὶ ἁγνὴν, καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ἀμήχανον κάλλος ἄγον: nimirum ad *Deum*, quem ipsum Cyrillus Alexandr. in exposit. orthodox. fid. p. 430. ita describit: — ἀθεώρητος οὐσία, ἀκατάληπτος νοῦς, ἀμήχανον κάλλος, ἀόρατον μέγεθος, ἀπερινόητος δόξα. Habet autem, ut illuc revertar, hic ipse Plotini locus suam quandam suavitatem ex specie oxymori, quod inest in illis: μηχανὴ — ἀμήχανον. Quam figuram quodammodo sectari videntur scriptores in praedicandâ essentiâ Dei. Sic, ut hoc utar, Isidorus Pelusiota epist. III. 160. p. 321. ἡ θεία μακροθυμία,

ait, πόρους ἐν ἀπόροις, καὶ μηχανὰς ἐν ἀμηχάνοις εὑρίσκει, et gemino loco Cyrillus Alexandr. ad Hagg. 1. p. 630. Θεὸς καὶ ἐξ ἀμηχάνων εὑρίσκει μηχανάς.

Pag. 56. p. 54 E. οἷον ἔνδον ἐν ἁγίοις ἱεροῖς μένον. Wyttenbachius in epist. crit. p. 250 Lips. conjecerat ἱδρυμένον, eamque suspicionem docte firmaverat. Quam in rem nuper mihi occurrit locus Philonis Jud. de mundi opific. p. 34 Pfeiff. — ἐδημιούργησε (ὁ Θεὸς) τοὺς αἰσθητοὺς ἀστέρας, ἀγάλματα θεῖα καὶ περικαλλίστατα, οὓς ὥσπερ ἐν ἱερῷ τῷ καθαρωτάτῳ τῆς σωματικῆς οὐσίας ἵδρυε τῷ οὐρανῷ. Sed criticus Batavus et tunc vidit, defendi posse vulgatum, v. c. loco Juliani Orat. VI. p. 186 C. μυρίων ἔνδον ἱερῶν ἁγνῶν ἐν ἁγνοῖς μενόντων χωρίοις, neque nunc memoravit eam conjecturam. Neque codd. suffragantur, licet Ficinus exhibeat: *constitutam*; et vulgatae lectioni favent sequentia: οὐδὲ προϊὸν εἰς τὸ ἔξω.

Pag. 56. p. 54 E. ἵνα τις καὶ βέβηλος ἴδῃ. Vox Orphica indeque Platonica etiam Sympos. cap. 33. p. 108 Wolf. οἱ δὲ οἰκέται καὶ εἴ τις ἄλλος ἐστὶ βέβηλός τε καὶ ἄγροικος, πύλας πάνυ μεγάλας τοῖς ὠσὶν ἐπίθεσθε, et alii plurimi eos versus Orphicos tetigerunt, quos servavit Justin. Martyr. Cohort. p. 18 ed. Steph. Vid. Fragg. Orphicc. pag. 447 Herm. Adde Solan. ad Lucian. Vit. auct. p. 426 Bip. Ruhnken. ad Tim. p. 60. Wesseling. de fragm. Orphic. ad calcem Valcken. de Aristobulo

Jud. p. 130. et Valpergam in epist. crit. p. 15 seqq. Atque quod Ruhnkenius l. l. Aristidem II. p. 129. memorat, verbo monebo, ipsius *scholiastam mscr.* in *cod. Monac. bombyc.* pro ἐπιθέσθαι, quod editus habet, exhibere ἐπίθεσθε. — Alexandrini interprett. opponunt ἅγιος, ut Levit. X. 10. Iidem frequentant verbum βεβηλοῦν, conf. Bielii Thesaur. I. 288.

Pag. 56. p. 56 E. εἰς τὰς προτέρας ἀγλαΐας σωμάτων. Conf. infr. p. 57. p. 62 D. τῆς ἀρετῆς ἡ θεοειδὴς ἀγλαΐα. Poëtis ut plurimum usitata vox, de quâ paucis dicendum est. Hesych. I. p. 53. Ἀγλαΐαι: τρυφαὶ, καλλοναὶ, κόσμοι. Erotianus ἀγλαΐζεται exponit καλλωπίζεται, vid. Foësii Oecon. Hipp. p. 2. Scholiastes Odyss. XVIII. 179. ἀγλαΐην explicat κάλλος, alii laetitiam, cf. Zonar. Lex. gr. p. 27. ubi est λαμπρότης. et Lex. Seguier. p. 329 Bekker. Pindaro saepissime est laetitia e victoriis nata, ut Olymp. XIII. 18. Hesiodus in Scuto 272. jungit ἀγλαΐας, χόρους et τέρψιν. Homerus Iliad. VI. 510. de equo corporis decoribus ferociente: ἀγλαΐηφι πεποιθώς. Sic item Xenophon, poëticorum vocabulorum nonnumquam amantior, de re equestr. V. 8. de corporis ornamento usurpat. Aristaenetus I. 10. p. 26. de arboribus frondis decore privatis: ἀγλαΐας ἔψιλον. Alexandrini interprett. ἀγλάϊσμα de ornamento dicunt, quo quis exsultat et gestit. Cyrill. Lex. Brem. in Bielii Thesaur. sub voc. ἀγλάϊσμα, κάλλος, λάμπρυσμα. Atque hâc formâ utitur ipse Plotinus p. 299. ἢ τί ἂν εἰς

ὁ κῆπος τοῦ Διὸς ἢ τὰ ἀγάλματα αὐτοῦ καὶ τὰ ἀγλαΐσματα. Nec nostro loco temere pluralis positus est, ut qui unice huic sententiae declarandae inserviat. Vult enim philosophus intelligi: *veneres ornamentaque pulcrorum corporum indeque natas delicias: die Gesammtheit aller sinnlichen Reitze schöner Körper.* De animâ pulcrâ in pulcro corpore ita *Themistius* Orat. XIII. pag. 164 A. τὴν μὲν ἔχουσα ἀγλαΐαν ἤδη, τὴν δὲ ὑποφαίνουσα ἐπιδώσουσα ἅμα τῷ χρόνῳ. *Idem* ibid. p. 176 B. ἀγλαΐαν usurpat de comitate et benignitate Principis (Gratiani), adjungens τῇ τῆς ψυχῆς καλλονῇ καὶ εὐμουσίᾳ. Plurali autem utitur iste Plotini simia *Dionysius* vulgo dictus Areopagita de mysticâ Theologiâ I. 1. pag. 2. τῶν ὑπερκάλων ἀγλαϊῶν. *Idem* de divin. nominib. pag. 559. τὸ ὑπερούσιον καλὸν, inquit, τῆς πάντων εὐαρμοστίας καὶ ἀγλαΐας αἴτιον.

Pag. 56. p. 56 F. ἰδόντα γὰρ δεῖ τὰ ἐν σώμασι καλὰ μήτι προςτρέχειν, ἀλλὰ γνόντας, ὡς κ. τ. λ. Alii μήτοι. Quae confusio non minus frequens in οὔτι et οὔτοι. Cf. eos qui de utrâque disputarunt Heindorf. ad Platon. Lysid. 207 A. p. 13. ad Hipp. maj. 292. e. p. 166. Coray ad Heliodori Aethiop. p. 245. 256. Hermann. ad Viger. p. 803 seq. p. 948 ed. noviss. Erfurdt. ad Sophocl. Ajac. 1109. et Werfer. in Actis philoll. Monacc. I. 2. p. 262 seq. Ego h. l. cur a vulgatâ recederem nil caussae vidi. — Quod continuo in Vatic. est προςτέχειν, natum videri possit ex προςέχειν. Quid Fi-

cinus in suis libris legerit, non dixerim. Vertit enim: — „nihil penitus corporeae pulchritudinis ultra spectare." Hoc scio προςτρέχειν huic loco unice esse accommodatum. Habet hoc verbum nunc accusativum cum praepos. πρός adjunctum nunc Dativum, utrumque variâ sententiâ. Vid. Xenoph. Cyrop. I. 3. 10. Theophrast. Charact. VIII. 3. p. 69 Fisch. Polyb. XXVIII. 7. 8. Diodor. Sic. III. 37. p. 569 Wess. Attendamus locos, qui paullatim ad nostri loci sententiam videantur accedere: Polyb. XXVI. 3. 4. τοὺς προςτρέχοντας αὐτῇ (τῇ συγκλήτῳ) „qui ad partes senatus accederent, qui ejus gratiam aucuparentur." Ibid. XXVII. 13. 12 μηδὲ προςτρέχειν (τῇ συγκλήτῳ) ἀγεννῶς, μήθ' ὑπηρετεῖν μηδὲν παρὰ τὸ δέον, ubi Valesius male correxerat προτρέχειν. Est autem *se applicare ad senatum assentandi caussâ.* Conf. Reisk. et Schweigh. l. l. Neque felicius Hesychii locum tentavit Heinsius. Ille enim I. p. 915 Alb. ταπεινῶς ὑπὸ τὰς δρῦς καταφεύγειν προςτρέχειν σκέπῃ. Hic ita: „corrige et scribe ὡς ἔχειν σκέπην" Male; est enim: *tegmina et umbracula arborum sectari, aucupari umbram.* Jungitur autem illud verbi cum προςκυνεῖν, cum ἀσπάζεσθαι, ut Evang. Marc. IX. 15. cum χαίρειν, Heliodor. Aethiop. VII. 14. — χαίρουσα καὶ προςτρέχουσα τοῖς ἐντεῦθεν. *Idem* I. 9 fin. de feminâ juvenem allicere studente: καὶ ἁπλῶς τὰ καλὰ τῶν ὀνομάτων, τοῖς ἐπαγωγοῖς παραμιγνῦσα, καὶ οἷς τισι μᾶλλον προςτρέχω περισκοποῦσα, ubi Corayus, cum de προςέχειν cogitasset, bene manum abstinuit

a mutando. *Ibid.* VII. 19. p. 289. εἰ προςτρέχει τοῖς ἐπαφροδίτοις „an rebus Venereis alliceretur." Delectatur enim hoc vocabulo Heliodorus. Ego adjiciam luculentum locum Ioann. Chrysostomi Homil. I. in prior. epist. Corinth. p. 10. de Mose: ἀλλ' ὅμως πάντα ἀφεὶς ἐκεῖνα, καὶ αὐτὰ τῆς Αἰγύπτου ῥίψας τὰ σκῆπτρα, τοῖς αἰχμαλώτοις — τούτοις προςέδραμε, καὶ τῶν δεσποτῶν αὐτοὺς προετίθει. Atque ejusmodi locos respici credam a Suidâ III. p. 206. ubi dicit προςτρέχειν δοτικῇ. Est etiam ubi cum dativo constructum significat *consentire cum aliquo* et *similem esse alicui*. Conf. Bibl. crit. Amstel. Tom. VII. p. 9. Redeo ad Plotinum, cujus verba sic interpretatur Ficinus, ut junxisse videatur haec: τὰ ἐν σώμασι καλὰ μήτι προςτρέχειν. Ego ad μήτι προςτρέχειν intelligo αὐτοῖς hâc sententiâ: „Nam ut intueatur corporeas pulcritudines, sic nullo modo eum oportet ad ea se applicare, s. teneri eorundem illecebris." Opponitur continuo φεύγειν, et sequitur: εἰ γάρ τις ἐπιδράμοι λαβεῖν βουλόμενος. — Mox Ficinus in suis codd. legit γνόντα, quod certe concinnius post ἰδόντα, et γνόντας potest ortum esse e sequenti ὡς. — Ad illustrandam vim totius sententiae de fugiendis corporis formaeque deliciis laudasse sufficiat *Galeni* locum in Protrept. cap. VIII. p. 21 seqq. Willet. ibique servata dicta poëtarum praesertim Euripidis; nec minus tenenda est gravis admonitio Dion. Chrys. Orat. XXIX. p. 543. Κάλλος γὰρ ἀνθρώπους μάλιστα δὴ χαυνοῖ καὶ ἀναπείθει τρυφᾶν,

et quae ibi plura disputantur eo consilio, ut commonstretur quantopere formae praestantia ad mollitiem nequitiamque dejicere soleat homines. Neque vero non ipse Plotinus in eandem sententiam plura in medium profert in libro *de intelligib. pulcritud.* p. 543 E. F. et *adversus Gnosticos* p. 216 D — G. Egregie in eâ re cum Plotino facit *Augustinus*, cum alibi, tum de *verâ Relig.* cap. 41. p. 761 D. unde haec pauca huc transferam: „Vanitas vanitantium — neque enim frustra est additum, vanitantium, *quia si vanitantes detrahas, qui tanquam prima sectantur extrema, non erit corpus vanitas, sed in suo genere, quamvis extremum, pulcritudinem sine ullo errore monstrabit.* Temporalium enim specierum multiformitas ab unitate Dei hominem lapsum per carnales sensus diverberavit, et mutabili varietate multiplicavit ejus affectum: ita facta est abundantia laboriosa, et, si dici potest, copiosa egestas, dum aliud et aliud sequitur, et nihil cum eo permanet.“

Pag. 56. p. 56 — 58 F. G. *εἰ γάρ τις ἐπιδράμοι λαβεῖν βουλόμενος — οἷα — — τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον — — τῷ νῷ βάθη, — — σκιαῖς συνέσται.* Locus impeditus, et in nonnullis certe partibus turbatus, vid, var. lect. Primum igitur expedienda constructio lectioque est, deinde sigillatim agendum. Ac pro δοκῶ μοι scribendum esse δοκεῖ μοι, et constructionis ratio docet, et locus geminus infra pag. 57. p. 58 A. οἷον ἀπὸ Κίρκης — Ὀδυσσεὺς αἰνιττόμενος, δοκεῖ μοι, μεῖναι οὐκ

ἀρεσθεὶς κ. τ. λ. Deinde legendum videtur ὁ λαβεῖν βουληθεὶς pro οὗ, plane uti loco modo laudato ex mendoso Ὀδυσσεὺς editionis Basil. facile effinxeris ὁ Ὀδυσσεύς. Sic enim solent Graeci articulo uti in fabularum mentionibus, ut supra docuimus Annot. ad p. 54. p. 36 E. Atque sic respondeant sibi invicem haec membra: ὁ λαβεῖν βουληθεὶς et ὁ ἐχόμενος τῶν καλῶν σωμάτων, universaque loci constructio ita sese habeat: εἰ γάρ τις ἐπιδράμοι λαβεῖν βουλόμενος — οἷα εἰδώλου — ὀχουμένου ὁ λαβεῖν βουληθεὶς — ἀφανὴς ἐγένετο· τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ὁ ἐχόμενος τῶν — σωμάτων — καταδύσεται εἰς — βάθη. Neque tamen necesse prorsus ita corrigi, sed nec minus sua ei loco ratio satis constabit, si sic accipias, ut intelligatur τὶς ad βουληθεὶς, et haec verbo οὗ λαβεῖν βουληθ. — ἀφανὴς ἐγένετο parenthesi includantur, hâc sententiâ: „Nam si quis pulcritudinis umbram tanquam veram pulcritudinem accipiat, *veluti* quum imago in aquâ appareret (*quam quis*, uti fabula, opinor, significat, captare cupiens in fluentum praeceps factus evanuit) *ita* et ille qui amplexatur pulcra corpora, neque dimittit, non corpore quidem sed animo in profundum — praecipitabitur.“ Quae ratio si valeat, attendenda est duplex constructio verbi λαβεῖν: cum quarto casu pro *prehendere, arripere*, adeoque *nancisci:* cum secundo pro *captare, aucupari, potiri velle.* Illud solutae quidem orationis scriptores verbo *medio* plerumque declarare solent, vid. Fischer. ad Weller. III. a. p. 366. Nec minus genitivum sibi poscit usus fere perpe-

tuus, licet Diodorus Sic. XVIII. 46. λαβέσθαι καιρὸν dixerit, vid. Heindorf. ad Platon. Protagor. p. 602. Plotiniana igitur ratio conferenda est cum ejusmodi locis, ut Aelian. H. A. I. 30. Evang. Luc. V. 5. οὐδὲν ἐλάβομεν, de piscatu, ubi cf. Interprr. — In sequentibus: ἔνθα τυφλὸς — συνέσται Ficinus ita legisse et distinxisse videtur: ἔνθα τυφλὸς καὶ ἐν ᾅδου, καὶ ἐνταῦθα μένων, καὶ ἐκεῖ σκιαῖς συνέσται· nisi forte in loco impeditiore plus sibi indulsisse putandus est. Ego locum turbatum sic disposuerim conjectando: — βάθη, ἔνθα τυφλὸς, μένων καὶ ἐνταῦθα, κἀκεῖ ἐν ᾅδου, σκιαῖς συνέσται, hâc sententiâ: „Qui umbram pulcritudinis sectatur, adeoque in tenebrosum mentique horrendum profundum delabitur, is caecus est, idemque sive hîc, in hâc vitâ, agat, sive in orcum descendat, utrobique inter umbras versabitur.“ Ejusmodi certe hujus loci mens est, in quo Plotinus vulgatam quoque illam etymologiam τοῦ ᾅδου a *non videndo* attingere videtur. Jam singula persequamur.

Pag. 56. p. 56 F. λαβεῖν βουλ. ὡς ἀληθινόν. Hoc ipsum κάλλος ἀληθές sive ἀληθινόν, quantum video, bifariam usurpant scriptores. Videlicet nunc est suis numeris absoluta sibique constans licet corporea pulcritudo; atque tunc opponitur ὥρᾳ et ἄνθος, ut ap. Dion. Chrysost. T. I. p. 537 Reisk. ubi additur ὁλόκληρον. Nunc significat pulcritudinem veram junctis animi bonis. Sic Juncus apud Stobaeum p. 596. 2. Sic item Maxim. Tyr. XXVII.

p. 51. XXIV. p. 458 Reisk. Posteriore loco opponitur τὸ φαινόμενον κάλλος. Ibidem continuo subjiciuntur haec p. 459. Ἐπεὶ ταύτῃ βασανιστέον τε καὶ ἀθρητέον τὸν ἐρωτικὸν καὶ λόγον καὶ ἄνδρα. In ἀθρ. variant libri et scripti et editi: illud reposuit Davisius. Tu legito: ἀγωνοθετέον. Plato Conviv. p. 184 a. p. 34 Wolf. ἀγωνοθετῶν καὶ βασανίζων ποτέρων ποτὲ ἐστὶν ὁ ἐρῶν, καὶ ποτέρων ὁ ἐρώμενος.

Pag. 66. p. 56 F. οἷα εἰδώλου — ἐφ' ὕδατος ὀχουμένου. Sensu paullulum diverso tralatoque supra dixerat *Noster* p. 52. p. 20 E. καὶ μορφὴν ἐπὶ ἄλλαις μορφαῖς ἐκπρεπῶς ἐποχουμένην. Itaque de ejus verbi usu paucis exponendum est. Simplicissimâ sententiâ, quae in Plotinianum locum priorem cadit, cum ἐπιβαίνειν hoc verbum commutavit Symmachus Ps. LXVII. 5. 34. Sic Zonaras L. gr. p. 851. ἐποχούμενος· βασταζόμενος, ubi Tittmannus Lucianum laudat de Salt. p. 284. ἐμβάταις ὑψηλοῖς ἐποχούμενος. Proxime ad nostri loci argumentum accedit Gregorius Nazianz. Orat. I. Stel. in Julian. p. 70 Eton. ὥσπερ τῶν ῥιζῶν αἳ καθ' ὕδατος ὀχοῦνται πῆξιν οὐκ ἔχουσαι. De homine poculum ministrante Philostr. jun. epist. 23. p. 923. — ἐφ' ὧν (δακτύλων) ὀχεῖται τὸ ποτήριον. Pro eo activum habet Heliodor. Aethiop. VIII. pag. 304. ἐποχῶν. Quorum locorum sedem in Xenophontis Cyrop. I. 3. 7. monstrarunt Wyttenb. ad Select. Hist. p. 375 seq. et Corayus ad Heliod. l. l. p. 252. Similiter latinum *vehere* pro portare usurpari, illo

ipso Xenophontis loco usus docuit J. Fr. Gronovius Obss. III. 5. pag. 357 Platn. Atque ex illo verbo aliae etiam Latini sermonis locutiones judicandae, quas indoctiores librarii non assecuti sunt. Inde istud *venimus* in loco *Ciceronis* de Nat. D. I. 5. „Velut in hâc quaestione plerique (quod maxime verisimile est, et quo omnes duce naturâ *vehimur*) deos esse dixerunt.“ ubi etiam mei codd. optimi recte persistunt in *vehimur*. Metaphoram aliunde illustrat egregie *Ejusdem* locus Tusculan. I. 30. Ducta autem eadem est ex Graeco proverbio ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖσθαι, quo et Attici poëtae et ipse etiam philosophorum deus Plato de Legg. III. p. 818 E. p. 152 Bip. utitur. Vid. Porson. ad Euripid. Orest. vs. 68 seq. Wyttenb. ad Phaedon. p. 227. cf. Ast. ad Plat. I. l. pag. 189. adde Willetum ad Galeni Protrept. p. 73. Hinc permultae explicandae locutiones, veluti ea quae nuper admodum me advertit in Alexandri Aphrodis. libello de Fato §. 36. p. 119 Lond. de quibusdam philosophis: τοῖς ἀπορουμένοις ἐποχούμενοι ὡς ὡμολογουμένοις. Aliud loquendi genus, quod item a navi curruve sumtum ad *poësin* describendam transfertur, ita ut haec ὀχεῖσθαι dicatur et habere ὄχημα, egregie explicuit T. Hemsterhusius ad Lucian. Prometh. I. p. 216 Bip. Quae ratio ad alterum Plotini locum est tenenda, ubi μορφὴ μορφαῖς dicitur ἐποχεῖσθαι. Nec minus Platonicis anima corpore tanquam navigio uti dicitur. Quo ipso loquendi genere utitur Plutarchus de S. N. V. p. 86. Wyttenb. p. 271 edit. nov. eâque in sententiâ ipse usurpat idem verbum de quo agimus.

Ita enim ille de Thespesio mortuo: Ἐπεὶ γὰρ ἐξέπεσεν τὸ φρονοῦν τοῦ σώματος, οἷον ἂν τὶς κυβερνήτης εἰς βυθὸν ἀποῤῥιφεὶς πάθοι τὸ πρῶτον, οὕτως ὑπὸ τῆς μεταβολῆς ἔσχεν. Deinde paucis interjectis, ingenti luce conspectâ, ὥςτε τὴν ψυχὴν ἐποχουμένην, λείως οἷον ὥςπερ (ὥςπερ ναῦν Reisk.) ἐν γαλήνῃ τῷ φωτὶ ῥαδίως πάντῃ καὶ ταχὺ διαφέρεσθαι· ubi doctus interpres locutionis fontes imitationesque monstravit nec Plotinum omisit, cujus ego locum, quoniam ille non fecit, adscribam. Ita enim *Noster de dubiis animae* libr. I. p. 387. λέγεται δὲ οὕτως ἐν σώματι εἶναι ἡ ψυχὴ, ὡς ὁ κυβερνήτης ἐν τῇ νηΐ· πρὸς μὲν τὸ χωριστὴν δύνασθαι εἶναι τὴν ψυχὴν, καλῶς εἴρηται· τὸ (fort. τὸν) μέντοι τρόπον ὡς νῦν ἡμεῖς ζητοῦμεν, οὐκ ἂν πάνυ παραστήσειεν. ὡς μὲν γὰρ πλωτὴρ, κατὰ συμβεβηκὸς ἂν εἴη ἐν αὐτῇ (αὐτῷ Darmst. sed corr. sec. man.) ὁ κυβερνήτης· ὡς δὲ κυβερνήτης, πῶς; οὐδὲ γὰρ ἐν πάσῃ τῇ νηΐ, ὥςπερ ἡ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι κ. τ. λ. Nam haec sufficiant explicandae locutioni quâ anima dicitur ἐποχεῖσθαι τῷ σώματι, neque ad duorum reliquorum Plotini locorum, unde profecti sumus, intelligentiam, his expositis, praeterea quidquam desiderabitur.

Pag. 56. p. 56 F. ὥς πού τις μῦθος, δοκεῖ (δοκεῖ) μοι, αἰνίττεται. MarcABC. ὥςπερ τις μ. Minus bene. Sic enim solent scriptores indefinite locos aliorum laudare. Aelian. V. H. X. 18. ὥς που φησὶ καὶ Ὅμηρος. Paulus Hebr. II. 6. Διεμαρτύρετο δέ που τις λέγων. Illud δοκεῖ μοι αἰνίττ.

quod mox repetit Plotinus, est e formulis modestiae, quibus ille fabularum interpretationes suas inferre solet. Sic v. c. p. 383 Basil. de Prometheo loquens: οἷον εἰκὸς καὶ τὸν μῦθον αἰνίττεσθαι.

Pag. 56. p. 56 F. τὶς μῦθος, „Scil. Narcissi. *D. W.*"

De hic ego fabulâ, utpote ad universam Pulcri doctrinam pertinente, uberius exposui supra in *Praeparat.* §. 10. p. XLV seqq.

Pag. 66. p. 56 F. δὺς εἰς τὸ κάτω τοῦ ῥεύματος. Philostratus Imagg. I. 23. de eodem Narcisso: ὁ δὲ τὴν πηγὴν ὑποδέδυκεν. Cf. Praeparat. l. l. unde quomodo reliqui scriptores haec efferant, colligi potest. Solennior fere constructio est δῦναι κατά. Xenoph. Cyrop. V. 5. 4. κατὰ τῆς γῆς δῦναι, etiam cum accusativo ut δῦναι πόντον. Homerus Odyss. V. 352. addidit εἰς: — αὐτὴ δ' ἂψ ἐς πόντον ἐδύσατο, nec minus activo Odyss. XI. 578. Il. VIII. 271. et Plotini mens poscebat eandem constructionem. κατ' ὕδατος δύεσθαι usurpant Graecorum grammatici in explicando rariore verbo δενδρυάζειν, quo unico hoc ipsum declaratur in aquam se mergere: Etymol. magn. p. 255. δενδρυάζειν τὸ καταδύνειν καὶ κρύπτεσθαι· κυρίως ὑπὸ τὰς δρῦς· — σημαίνει δὲ καὶ τὸ καθ' ὕδατος δύεσθαι καὶ κρύπτειν ἑαυτόν. Eadem fere leguntur ap. Eustath. ad Iliad. III. 152. p. 300 Basil. Hesych. I. p. 915. II. 1468. Suid. I. p. 522. III. p. 553. Zonar. Lex. gr. p. 490. Phot.

Lex. gr. p. 459. — Addam duos locos, ubi sequentium Plotini verborum: καταδύσεται εἰς — ἀτερπῆ τῷ νῷ βάθη, sententia moralis eâdem metaphorâ declaratur: *Philo Judaeus* in libr. *Quod Deus sit immutabilis* p. 464. de animae pernicie ita: ἀλλὰ πολλῷ τῷ τῆς ἀφροσύνης χρησάμενος ῥεύματι ἐπικλυσθεὶς κατεπόθη. Cf. ejusdem libr. de *Fortitud.* p. 738 B. C. qui locus e Platonis Phaedr. est expressus. *Nilus Ascata* in κεφαλ. παραιν. ad fil. Theodul. sive *Paradiso*:

Εἰπὲ μάκαρ· τίς ἀμείνων· οὐξ ὀνήχων ἀμόλυντος,
Ἢ ὁ κακοῖς καταδὺς, εἶτ' ἀνανηξάμενος;

Pag. 56. p. 56 F. ἀφανὴς ἐγένετο. Haec vox, ut ἄφαντος et ἀφανίζεσθαι, usurpatur vario sensu; de quo hoc magis nobis dicendum est, quoniam haec ipsa vox h. l. Plotini sententiam haud ita vulgarem declarat. Ἀφανής de eo, qui ex adspectu disparuit, est in Xenoph. Memorab. I. 4. 7. inde nonnunquam *absconditus*, *obscurus*, vid. Sturz. Lex. Xenoph. I. p. 495. Irmisch. ad Herodian. I. 11. 5. Ἄφαντον explicat per ἀφανῆ Hesych. I. p. 635. De Christo discipulorum oculis subducto ἄφαντος Lucas dixit XXIV. 31. bonorum scriptorum more, vid. Wesseling. ad Diodor. Sic. IV. 65. p. 310. De Helenâ Menelaus ap. Euripid. in Orest. 1557. [1573. coll. 1506.]

ὡς οὐ τέθνηκεν, ἀλλ' ἄφαντος οἴχεται.

De heroïbus in deorum numerum relatis proprium

est ἀφανίζεσθαι docente Lennep. ad Phalarid. epist. 96. p. 278 seq. Xenophon tamen Memorab. I. 2. 53. simpliciter de sepulturâ usurpat ἀφανίζειν. Plutarchus advers. Epicur. pag. 1003. p. 506 E. Wytt. de animâ ex placitis Epicureorum vel ante corpus dilabente: ἀλλ' εὐθὺς ἠφάνισται καὶ διέσπαρται καὶ προαπόλωλεν ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος. Lexicon Seguier. I. p. 468 ed. Bekker. ἀφανίσαι· οὐ τὸ μολῦναι καὶ χρᾶναι μόνον δηλοῖ, ἀλλὰ ὅλως τὸ ἀνελεῖν καὶ ἀφανὲς ποιῆσαι, ὅπερ ἐκάλουν ἀϊστῶσαι. Atque, ut illuc revertar, sinistram nec minus Plotinus in illo ἀφανὴς ἐγένετο significationem inesse voluit, quod totius loci indoles arguit. Neque ille, quod supra monuimus, h. l. agnoscit narrationem de flore formoso, in quem conversus sit formosus juvenis. Illud vult philosophus: Narcissum qui pulcritudinis inanem umbram captarit, et ipsum ad inane esse redactum. Cui sententiae melius inservit indefinitum illud ἀφανὴς ἐγένετο quam definitum ἐναπεπνίγη vel ἀπεπνίγη, quorum alterum in hâc ipsâ re Eustathius habet ad Iliad. II. vs. 498. alterum Eudocia in Violeto p. 304.

Pag. 56. p. 58 G. τυφλὸς ἐν ᾅδου μένων „ex Platon. alicubi. *D. W.*"

De hoc loco supra dixi ad geminum locum p. 55. p. 42 A.

Pag. 56. p. 58 G. φεύγωμεν δὴ φίλην ἐς πατρίδα. „Homer. Il. B. 140. *D. W.*"

φεύγωμεν σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. Cf. Iliad. IX. 27. ubi idem versus repetitur. Illud φεύγωμεν quod a Platonicis nonnunquam graviter inculcatur, est etiam in Odyss. X. vs. 269. Corporeae autem pulcritudinis fugam saepius suadet ipse Plotinus, v. c. *de idearum multitud. et ipso Bono* cap. 33. p. 724 A. Διὸ καὶ ὅταν κάλλος λέγηται, φευκτέον (Ciz. φατέον mendose) μᾶλλον ἀπὸ μορφῆς τοιαύτης κ. τ. λ. et in libr. *de virtutibus* p. 13 C. ubi ejus admonitionis fontem ipse indicat sic scribens: λέγει γὰρ ὁ Πλάτων τὴν ὁμοίωσιν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν φυγὴν τῶν ἐντεῦθεν εἶναι. Platonis locus est in Theaeteto p. 176 b. c. p. 400 Heind. Διὸ καὶ πειρᾶσθαι χρὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν, ὅτι τάχιστα. φυγὴ δὲ ὁμοίωσις Θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν: ubi vid. Heind. et ab eo laud. Wyttenb. ad Plutarch. de S. N. V. p. 27. Cujus sententiae sicut Plotinus Platonem auctorem habuit, ita et ipse suos eâ in re sectatores nactus est. De *Porphyrio Procloque* supra vidimus ad hujus libellum περὶ ἑνώσ. κ. κάλλ. p. 104. Hic *Synesii* verba de fugâ animarum ex fascino corporis apponam περὶ ἐνυπν. p. 140. Fingitur ibi Natura sive Adrastea tanquam venefica et maga, quae animas sibi mancipatas et fugam spectantes quasi jure suo retrahere conetur: (ψυχὴ) γοητευθεῖσα — ὑπὸ τῶν δώρων τῆς ὕλης πάθος πέπονθε παραπλήσιον ἐλευθέροις ἐπὶ συγκείμενον χρόνον μεμισθωμένοις — κἂν ἀποχωρῆσαι ὡς ἐλεύθεροι βουλευσώμεθα, φυγάδας εἶναί φησι καὶ ἐπανάγειν πειρᾶται.

Pag. 57. p. 58 A. πῶς ἀναξόμεθα „i. e. *quomodo provehemur in altum.* Ficinus omisit; cod. Leid. Vossian. [et quatuor alii] ἀνεξόμεθα, male. *D. W.*"

Intactum reliqui verbum *nauticum*, quod hic locus unice sibi poscit, in eoque legit Scholiastes Platonicus p. 129. cujus verba proxime proferam. Ei opponitur κατάγεσθαι, *in portum redire.* De quo usu jam exposuerunt Graecorum grammatici in voce, quibus adde Zonar. Lex. gr. p. 196. Alberti Gloss. N. T. p. 74. Atticistam anonym. in Villoison. Anecdott. grr. II. p. 84. Lexic. Rhetor. Seguier. I. p. 402. ed. Bekker. et e recentioribus Schweigh. Lex. Polyb. p. 30. et Wettsten. ad N. T. T. I. p. 708.

Pag. 57. p. 58 A. οἷον ἀπὸ — Κίρκης — ἢ Καλυψοῦς Ὀδυσσεὺς — οὐκ ἀρεσθείς. Distinctionem hujus loci disposui auctoritate codicis (vid. var. lect.) et ipsâ ratione suadente: „— quemadmodum a magâ Circe aut Calypsone dicit Ulysses tecte significans, uti arbitror, manere nolens, quanquam det." Ficinus in h. l. vertendo licentius egit. Caeterum ex mendosâ lectione Basileensi Ὀδυσσεύς facile effinxeris ὁ Ὀδυσσεύς. Sic enim a Graecis in fabularum mentione inque similitudinibus usurpari articulum supra monuimus; et Plotinianorum codd. librarii in nominibus propriis saepissime variant vel omittendo vel adjiciendo articulo. Ad fabulam pertinentes locos Homericos, ut Odyss. V. 160 seqq. VII. 254 seqq. X. 470 seqq.

aliosque, quos respicere videtur Plotinus, supra laudavimus in *Praeparat.* §. 11. pag. LXX seqq. et LXXX seqq. ubi, Platonicorum inprimis scriptorum respectu habito, de *Circe Calypso*que paullo uberius exposuimus.

Pag. 57. p. 58 A. ἀπὸ μάγου Κίρκης ἢ Καλυψοῦς. Interpretatus sum: „a *magá* Circe aut Calypsone" memor Apuleji Metamorph. VI. p. 411. ubi Venus Psychen ita alloquitur: „Jam tu videris *maga* quaedam mihi et alte prorsus malefica." Sic enim recte e codice Palatino rescripsit Oudendorpius, quem vid. ad eundem III. p. 213. — Jam qui de nomine μάγος universe velit edoceri, is adeat eos, quos laudant Beckius in Hist. univers. gent. Vol. I. p. 646 ed. alt. et Tiedemannus de artium magicc. orig. p. 33 seqq. Neque magis eos locos attingam, ubi ipsi illi veterum Persarum sacerdotes eorumque instituta memorantur, ut Xenoph. Cyrop. VII. 5. 20. VIII. 1. 8. Plato Alcib. I. p. 122. p. 149 Buttm. H. l. nemo nescit Circen Calypsoque veneficas incantatricesque significari. Quarum amorem cum et γόητα et φαρμακέα appellat Maximus Tyrius XXIV. p. 475. plane ad Atticorum, Platonis certe, normam se composuit. (Locum vid. supra *Praeparat.* p. LXXII. not. 25.) Etenim Graecorum grammatici ita praecipiunt: γόης ἀττικώτερον τοῦ μάγος· καὶ γοητεία. Sic diserte Phrynichus ap. Ruhnken. ad Tim. pag. 73. et in Bekkeri Anecdott. grr. p. 31. ubi Platonicos locos plurr. suppeditabit Ruhnkenius ad eam regulam

constitutos. Tamen ex Tragicis *μαγείαν* cet. passim laudant Grammatici, vid. v. c. Photii Lex. gr. p. 176. et confer ejusmodi locos velut Euripid. in Orest. 1497 [1508 seq.] *ἤτοι φαρμάκοισι ἢ μάγων τέχναισιν*, et Sosiphanis poëtae ap. Scholiast. Apollon. III. 533. Atque posteaquam *μάγων* et nomen et artificia Romanum orbem occupaverant: scriptores nihil fere non fascinorum et praestigiarum hâc voce declarabant. Inde illae explicationes Lexicographorum, ut Zonarae: *γόης· ὁ πλάνης, ὁ ἀπατεὼν, ὁ φαρμακεύς*. Sic passim indefinite *μάγος* in Luciano, ut Necyom. p. 28 Bip. Cf. etiam Interprett. ad Luc. Act. Apost. XIII. 6. Sic plane ut Plotinus, Scholiastes Theocriti II. 14. Circes veneficia *μαγείας* dicit. Caeterum postea quoque subtilius praeceperunt de discrimine *μαγείας*, *γοητείας* et *φαρμακείας* graeci scriptores, in his Eudocia in Violeto p. 284. Cujus loci initium fluxit e Nonni narrat. XVII. ad Gregor. Naz. oratt. Ista narratio cum corruptissima sit in *cod. Monac. nr.* 131: eam hâc oblatâ occasione ad Eudociae textum exigam: *Οὐδὲ μάγων θυτικὴ καὶ πρόγνωσις ἔντιμος* (haec omisit Eudocia). *Οἱ μάγοι διὰ τῶν θυσιῶν ἔλεγον τὰς προγνώσεις·* (*διὰ τῆς ἡπατοσκοπίας* add. Eudoc.) *ἐν τῇ γὰρ ἀνατομῇ σημαίνει ἑώρουν·* (leg. ex Eudoc. *σημεῖα ἐθεώρουν.*) *ἐν τοῖς σπλάγχνοις καὶ τοῖς ἥπασιν, δι' ὧν ἔλεγον τὰ γινόμενα* (*τὰ συμβησόμενα* Eud.). *γένος δὲ Μήδων οἱ Χαλδαῖοι*, (*γέν. δὲ Περσικὸν οἱ μάγοι*, Eudoc. Illud vitium natum e narratione proximâ, ubi continuo *Χαλδαῖοι* memorantur. Doctius tamen foret legi in utroque: *γ*-

δ. Μήδων οἱ μάγοι, nisi hoc ipsum, *ut discrepantem famam*, subjiceret Eudocia: ὅτι τὴν μαγείαν εὗρον Μῆδοι, et insuper illud vetaret: Χαλδαῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔθνος Περσικόν.) ἐξ ὧν οἱ ὑπατιακόποι (leg. οἱ ὑπατοσκόποι ex Violet.) ἐξῆλθον. Revertor ad Plotinum. Qui quidem in his vocibus usurpandis potius aetatis suae morem quam Platonicam auctoritatem est secutus. Sic ille aliis quoque locis, quae ad hujus loci sententiam nonnihil faciunt, μάγος et μαγεία frequentat; v. c. pag. 382. ubi de animabus in corpora descendentibus: ὡς εἰκέναι τὰ γιγνόμενα οἷον δυνάμεσι μάγων — κινεῖσθαι καὶ φέρεσθαι, et p. 479 A. de amore mutuo: — μήποτε γὰρ τὸ φιλεῖν διὰ τοῦτο, εἰ δὲ ἐπῳδαὶ, καὶ ὅλως μαγεῖαι συνάγουσι, καὶ συμπαθεῖς πόῤῥωθεν ποιοῦσι. Porro p. 438 B. μάγων τέχναις, ut Euripides l. l. Idem tamen etiam promiscue usurpat γόης et μάγος, ut p. 434 A. quem locum nuper laudatum offendi in margine *Lexici mscr.* unde apponam. Ita enim Lexicographus: φαρμακεὺς ὁ μάγος· φαρμακὸς δὲ ὁ τὸ δηλητήριον διδούς. (cf. Suid. III. p. 580.) Ad hunc locum haec adjecit manus recentior: Πλανοέδης δὲ φαρμακὸν λέγει τὸν γόητα ἀττικῶς· καὶ φαρμακίδα τὴν χρωμένην φαρμάκοις καὶ γοητεύμασι. In margine leguntur haec: καὶ ὁ Πλωτῖνος οὕτω· (Tu vide p. 434 Basil. cap. 40 A.) καὶ γὰρ μηδενὸς μηχανωμένου ἄλλου πολλὰ ἕλκεται καὶ γοητεύεται· καὶ ἡ ἀληθινὴ μαγεία ἡ ἐν τῷ παντὶ μαία, (φιλία ed. Basil. et codd. mei) καὶ τὸ νεῖκος αὖ, καὶ ὁ γόης ὁ πρῶτος καὶ ὁ φαρμακεὺς οὗτός ἐστιν ὃν κατανοήσαντες οἱ ἄνθρωποι

(articulum non agnoscit Basil.) ἐπ' ἀλλήλοις χρῶνται αὐτοῦ τοῖς φαρμάκοις καὶ τοῖς γοητεύμασι. Quo loco Plotinus et Empedocleum placitum de discordiâ et amicitiâ ante oculos habuit (vid. verss. 29. 136. seqq. edit. *Sturz.* qui idem de γοητείας vario significatu erudite exposuit in Nov. Actt. Societat. Lat. Jenens. T. I. p. 75 seqq.) et Platonis de Amore locum in Convivio cap. 23. 8. p. 77 Wolf.

Pag. 57. p. 58 A. μεῖναι οὐκ ἀρεσθείς. De formâ vid. Fischer. ad Weller. III. 1. p. 41. de constructione Hemsterh. ad Lucian. Hermot. IV. p. 27 Bip. Wessel. et Valcken. ad Herodot. p. 579. Bergler. et Wagner. ad Alciphr. III. 51. p. 165. Koen. ad Gregor. p. 66 Schaef. Infinitivum item adjunxit Thucydides I. 35 init. Plato in Cratylo p. 391 c. p. 29 Heind. ita: E. Ἄτοπος μέντ' ἂν εἴη μου, (εἴη omisso μου cod. Darmst.) ὦ Σώκρατες, ἡ δέησις, εἰ τὴν μὲν ἀλήθειαν τὴν (τοῦ idem) Πρωταγόρου ὅλως οὐκ ἀποδέχομαι, τὰ δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀληθείᾳ ῥηθέντα ἀγαπῴην ὥς του ἄξια. Σ. Ἀλλ' εἰ μὴ αὖ σε ταῦτα ἀρέσκει κ. τ. λ. Sic item cod. laud. contra p. 162. §. 107 d. idem atque cod. Gud. ἢ ὅδε μᾶλλόν σοι ἀρέσκει, quod nec ipsum respuit aliorum locorum auctoritas, cf. Heindorf. ad utrumque locum. Priorem aute oculos habuisse videri queat *Grammaticus in codice mscr.* quem excerptum habeo: ἀρέσκω ἀντὶ τοῦ ἀρεστός εἰμι· ἀρέσκομαι δὲ τὸ ἀποδέχομαι, ᾧ ἐναντίον τὸ ἀπαρέσκομαι. Verbi compositi hoc ipsum partici-

pium habet Zosimus Histor. VI. 9. 3. p. 665 Cellar. καὶ ἀπαρεσθεὶς τῷ γενομένῳ.

Pag. 57. p. 58 A. καίτοι ἔχων ἡδονὰς δι᾽ ὀμμάτων, καὶ κάλλει πολλῷ αἰσθητῷ συνών. „Licet res voluptarias oculorum sensu usurpet, i. adspiciat cet.“ De hoc periphraseos genere consule Bergler. ad Alciphron. I. 26. Valckenar. ad Euripid. Phoeniss. 1554. — Sententiae adhibendus est locus ex libro *de ideis et Bono* cap. 32. pag. 723. ubi docetur: „debere animum ab ea pulcritudine, quae *splendor quidam est in multis variisque rebus emicans*, pergere ad *simplicem* ipsius Boni lucem.“ Apponam initium pessime habitum a librariis: Ποῦ οὖν ὁ ποιήσας (expunxi αἰσθάνεται, quod infaustum pedem huc intulerat ex fine proximi capitis) τὸ τοσοῦτον (τοσοῦτο cod. Darmst.) κάλλος καὶ τὴν τοσαύτην ζωὴν, καὶ γεννήσας οὐσίαν; ὁρᾷς τὸ ἐπ᾽ αὐτοῖς ἅπασι ποικίλοις οὖσιν εἴδεσι κάλλος; καλὸν μὲν, ὧδε μένειν· ἀλλ᾽ ἐν καλῷ ὄντα δεῖ βλέπειν ὅθεν ταῦτα καὶ ὅθεν καλά κ. τ. λ. Vides haec etiam ad sequentia facere.

Pag. 57. p. 58 A. πατρὶς δὲ (δὴ Darmstad.) ἡμῖν, ὅθεν παρήλθομεν. Pro ὅθεν παρήλθομεν codicis Vatic. margo exhibet conjecturam: ὅθενπερ ἤλθομεν, quae licet non necessaria, tamen haud indoctum lectorem arguit. Vox πατρίδος adjunctum habet significatum nobilitatis, docente Ez. Spanhemio ad Julian. Orat. I. p. 29. Videamus

de aliis Plotini locis. Unum supra laudavimus in *Praeparat.* p. XCI. not. 39. — εἰς πατρίδα εὔνομον ἀφικόμενος ἄνθρωπος, de eo qui in locum superum redit. Revertuntur autem eo qui amore desideriique verae pulcritudinis tenentur; sive, ut in eodem libro docetur p. 556 A. „pervenit in locum superiorem ὁ φύσει ἐρωτικὸς καὶ ὄντως τὴν διάθεσιν ἐξ ἀρχῆς φιλόσοφος, ὠδίνων μὲν ἅτε ἐρωτικὸς περὶ τὸ καλόν, neque vero circa corpoream pulcritudinem, sed primum sectans pulcritudinem animae; deinde ad *intellectum*, denique ad Bonum ipsum usque pergens." Patria enim, unde delapsi sumus, est in mundo intelligibili: Eustathius ad Odyss. I. 55. — τοῦ νοητοῦ κόσμου· ὅς ἐστι κατὰ τοὺς Πλατωνικοὺς ψυχῶν πατρὶς ἀληθής. Integrum locum exhibui supra in *Praeparat.* p. LXXXVI seqq. Atque hanc patriae mentionem varie ornarunt ejus familiae philosophi cum ante Plotinum tum ipsius sectatores. Quorum, sufficiat, universe laudasse unum locum itemque alterum. Sic Philo Jud. in libr. *Quis rerum divinarum haeres sit*, p. 122 Pfeiff. item τὴν κάθοδον τὴν εἰς πατρίδα attingit. Nec minus Porphyrius haec adumbravit in libello, qui paene totus pro Plotiniano enchiridio potest haberi, nimirum in ἀφορμαῖς πρὸς τὰ νοητά sect. 34. p. 237. exornavit vero egregie in majore libro de Abstin. I. 30. pag. 48. seq. ubi haec tenenda: ὅνπερ οὖν τρόπον ὁ ἐκεῖθεν εἰς τὰ οἰκεῖα μέλλων ἐπανήκειν, οὐ μόνον προθυμεῖται ὁδεύειν, ἀλλὰ καὶ ἵνα παραδεχθῇ, μελετᾷ μὲν ἀποτίθεσθαι πᾶν, εἴτι προσέλαβεν, ἀλ-

λόφυλον κ. τ. λ. Quae nec minus cum seqq. congruunt. Neque vero non antiquissimus philosophus Anaxagoras simillimâ sententiâ πατρίδος vocem usurpavit: — ἐμοὶ γὰρ καὶ σφόδρα μέλει πατρίδος, δείξας τὸν οὐρανόν, ut est apud Diogen. Laërt. in ejus vitâ II. 7. Ac quum etiam Paulus Apostolus Hebr. XI. 14. πατρίδα gemino significatu dixisset, proclive fuit christianis scriptoribus eâdem metaphorâ uti; ex quibus satis sit adscripsisse binos locos, alterum Ioann. Chrysostomi Homil. in Ioann. 79. οὐδὲ γὰρ ἴσασιν ὅπερ ἐσμὲν οἱ ὑβρισταὶ, οἷον ὅτι πολῖται τῶν οὐρανῶν, καὶ εἰς τὴν ἄνω ἀπογεγραμμένοι πατρίδα, alterum *Theodori Metochitae*, sed eundem cum in sententiâ tum in fabulae mentione ad Plotinianum, quem tractamus, locum proxime accedentem. Ita enim doctissimus ille Logotheta in *Miscellaneor. capitum* sectione 116. p. 20.[19] posteaquam fortunae temeritatem copiosius exposuerat, pergit: Καὶ ὡς ἀληθῶς ὅς ἂν τὰ παρὰ τῆς τύχης τοιαῦτα πολύσπαστα καὶ εὐμετάβολα κρούματα, καὶ μέλη παντοῖα ξυνορῶν παρατρέχει τὰ οἴκοι ποθῶν, καὶ τὴν ὡς ἀληθῶς ἄνω πατρίδα καὶ πολιτείαν ἱστῶσαν καὶ

19) Quem locum posteaquam Muretus Varr. Lectt. VII. 17. ex parte latine vertisset, nuper admodum ex codice Cizensi primus graece edidit, in Particul. quintâ *Notit. et recensionem codd. Cizz. exhibente* vir eruditissimus *Chr. G. Muellerus* Lips. 1813. Caput autem illud sic inscribitur: Εἰς τὸ ἄστατον τῆς ψυχῆς, ἐξ ὑποδείγματος.

ἀστασίαστον, (conf. supra ex Plotino laudata: πατρίδα εὔνομον) πολὺ μάλιστα σώφρων ἄνθρωπος οὗτος ἂν εἴη καὶ πολὺς τὴν προμήθειαν καὶ τὴν σοφίαν κατὰ τὸν ἐν ποιήμασιν Ὀδυσσέα τὰς τῶν Σειρήνων παρόδους εὖ μάλα διοικῶν, καὶ τεχναζόμενος, καὶ καταφράττων τὰς ἔξωθεν ἐμμελεῖς δακούσας καὶ ἐπαγωγοὺς ἐμπίπτουσας θυροκοπίας ταῖς αἰσθήσεσιν, ἐφ' ὧν ἐστιν ὥςπερ ἀπαραιτήτων ἡμῖν συνοδοιπόρων καὶ κοινωνῶν τῇ ζωῇ καὶ σύμπλων τοῦ βίου, εἰ μή τις τὰ κατ' αὐτοὺς ἀσφαλίσαιτο προςσχόντα κακῶς καὶ ἀπροόπτως τοῖς τῇδε μαγγανεύμασι πονηροῦ καὶ κακίστου τέλους λαχεῖν κ. τ. λ.

Pag. 57. p. 58 A. καὶ πατήρ. Appellatio Platonica, vid. ne plura, Timaeum p. 28 c. p. 303 Bip. De Deo usurpat item Plotinus p. 76 D. Alio loco, *de intelligib. pulcritud.* cap. 12. p. 553 seq. ex fabulari Graecorum doctrinâ eandem accommodat ad Saturnum, qui filium genuerit pulcerrimum Jovem hujusque fratres reliquos. „Atque ex hujus maxime pulcritudine cognosci posse, quantus ille sit pater (ὅσος ὁ πατὴρ ἐκεῖνος)." Cui loco jungendus est geminus, praeterquam quod fabulosa omittuntur, p. 353 A. — οὕτω χρὴ καὶ τὸν νοητὸν κόσμον ὅς ἐθεάσατο καὶ ἐνεῖδε καὶ ἐθαύμασε τὸν ἐκείνου ποιητήν. — ὁ τοιοῦτον παῖδα γεννήσας νοῦν κόρον καλόν κ. τ. λ. Jungitur enim saepius illud πατήρ et ποιητής per Platonicorum scripta et ecclesiae quoque patrum, cf. Goens. ad Porphyr. de Antr. Nymph. cap. 6. p. 93. Nostri

loci intelligentiam adjuvat alter p. 723. ποῦ ὁ ποιήσας κάλλος — καὶ γεννήσας οὐσίαν; κ. τ. λ. reliqua enim proxime exhibui. Hic addam simillima illa ex Philone Jud. de Nominn. mutat. p. 380 Pf. (οἱ λόγοι) οἳ διδάσκουσιν, ὡς ἄρα μόνου θεοῦ σπείρειν καὶ γεννᾷν τὰ καλὰ, ἔργον ἴδιον. Universo loco Plotini, ascensum suadentis a singulis ad universae pulcritudinis patrem, consentanea est adhortatio Zachariae Mitylenaei in Dialogo de creat. mundi *lat.* in Max. Bibl. Patrr. IX. p. 806. ubi et alia et insuper haec: „Praeterea et possent intelligere — ipsum (Deum) esse, qui principio condidit eorum quae cernuntur magnitudines et species (pulcritudines, κάλλη) ac oportere horum contemplatione praesentem opificem suspicere et admirari, neque iis quae ab ipso procreata sunt divinitatem attribuere propter pulcritudinem cet."

Pag. 57. p. 58 A. τίς οὖν ὁ στόλος καὶ ἡ φυγή; Respicit Plotinus illa superiora: τίς οὖν ἡ φυγὴ, καὶ πῶς ἀναξόμεθα —; Itaque hoc loco στόλος non est *classis*, ut vertit Ficinus, sed *navigatio, iter maritimum. Grammaticus in cod. mscr.* τὸ πεζεύειν ἐπὶ ξηρᾶς λέγεται καὶ ἐπὶ θαλάττης· οἷον πεζεύοντι τὴν θάλατταν Ποσειδῶνι· τὸ στέλλεσθαι δὲ ἐπὶ πλοίου· οἷον ἐστείλατο τόνδε τὸν πλοῦν. Copiosius hunc loquendi usum exposuit Orus apud Etymolog. magn. pag. 728. 13. unde alii profecerunt. Cf. Hesych. II. pag. 1261. 1273. Suid. III. p. 378. Phot. Lex. gr. p. 398. Zonar. Lex. gr. p. 1669. Adde notata ad Viger.

p. 310. de toto hoc verborum genere; praeterea Bielii Thesaur. III. p. 328. ibiq. excerpta ex Cyrilli Lex. Wesseling. ad Herodot. I. 21. et Ruhnken. ad Tim. Lex. Platon. p. 43.

Pag. 57. p. 58 A. *οὐ ποσὶ δεῖ διανύσαι κ. τ. λ.* Hanc sententiam ejusque consimiles ante oculos habuit Scholiastes Platonicus p. 129 Ruhnken. (ad Gorg. p. 209 Heind.): *Ὡς ἔχει ποδῶν* (sunt verba Platonis) *ἀντὶ τοῦ, ὅσον δυνάμεθα, ὀφείλομεν φυγεῖν τὰς κακὰς πράξεις. κατ' ἀναλογίαν οὖν εἶπε πόδας, ὥσπερ πόδας Ἴδης τοῦ ὄρους φαμέν. κατὰ ζωὴν οὖν φεύγωμεν τὰ κακά, μὴ ποσὶν, ἐπεὶ καὶ Πλωτῖνος ἀνάγεσθαι λέγει τὰς ψυχὰς, οὐ ποδὶ, ἀλλὰ ζωῇ.*

Pag. 57. p. 60 B. *ἀλλ' οἷον μύσαντα.* „Platonica dictio. *D. W.*"

Plato in Gorg. p. 480 C. p. 129 Findeisen. p. 110 seq. Heind. — *ἀναγκάζειν τε καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους μὴ ἀποδειλιᾷν, ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα καὶ ἀνδρείως, ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ, τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν διώκοντα, μὴ ὑπολογιζόμενον τὸ ἀλγεινόν.* Propriam verbi vim monstrat locus Diodori Sic. IV. 76. de priscis artificibus *κατεσκεύαζον τὰ ἀγάλματα τοῖς μὲν ὄμμασι μεμυκότα, conniventibus oculis*, docte explicante Winckelmanno in Hist. Art. I. p. 13 seq. ed. noviss. Cf. Thom. Mag. p. 175. ibiq. interprr. Hesych. II. p. 638. Suid. sub v. quae eadem leguntur in Photii Lex. gr. p. 206. et Zonar. p. 1379. Hinc leviter transfertur

ad alia, ut μεμυκότα φάεα μήνης, silentia lumina lunae, vid. Dorvill. ad Charit. p. 374. qui laud. Maximi locum explicat. Inde Sexto Empir. adv. Logg. 1. 12). dicuntur οἱ αἰσθητικοὶ πόροι μῦσαι, conf. Findeisen. ad Plat. Gorg. p. 418. Idem Plato in Phaedro p. 251. p. 265 b. de animarum alis nascentibus — ἃ πάλαι ὑπὸ σκληρότητος ξυμμεμυκότα εἶργε μὴ βλαστάνειν, ubi Hermias p. 160. et alia affert, et de *floribus* dicit μεμυκότα usurpari, *clausis calycibus*. Veniamus ad locutionum et imitationum exempla. Xenoph. Cyrop. VIII. 3. 12. κἂν μύων βάλῃς, ubi al. κἂν καμμύων. Posterior forma Alexandrinis posterioribusque frequentissima, vid. Bielii Thes. II. p. 104. et Sturz. de Dial. Macedon. et Alex. pag. 173. Illud μύσαντα addito verbo alio quodammodo proverbii vim adscivisse declarat locus Aristidis T. I. p. 547. — καὶ τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον μύσαντας φέρειν. Philo Jud. *Quod Deus sit immutabilis*, II. p. 464. — οὐδ' ὅτε τὸ τῆς ψυχῆς μεμυκὸς ὄμμα ἀναβλέψαν εἶδε τὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ. Gregorius Nyssen. de Resurrect. mort. ap. Wolf. Anecdott. II. p. 307. — μεμυκὼς παντάπασι τὰ τῆς ψυχῆς αἰσθητήρια. Compositum, in altero Platonis loco et in Timaeo p. 335 Bip. obvium, habet Dionys. Areopag. eccles. Hier. II. 3. pag. 219. Εἴτ' οὖν ἀποσταίη τοῦ νοητοῦ φωτὸς ἡ τῶν νοερῶν αὐθαίρετος αὐτεξουσιότης, κακίας ἔρωτι συμμύσασα τὰς φυσικῶς ἐνεσπαρμένας αὐτῇ πρὸς τὸ φωτίζεσθαι δυνάμεις κ. τ. λ. In seqq. teneas alterum compositum μυωπαζούσῃ. Ad Plotinianum locum faciunt potissimum hi: Gre-

gor. Nazianz. Orat. XXIV init. ubi agit de viâ, quâ pervenitur ad Deum, et ita incipit: οὐδὲν γάρ μοι τοιοῦτο, οἷον μύσαντα τὰς αἰσθήσεις ἔξω σαρκὸς καὶ κόσμου γενόμενον — ζῆν ὑπὲρ τὰ ὁρώμενα κ. τ. λ. Ad verbum consentit Anonym. Ἀντιθετ. ms. μῦσαι τὰς αἰσθήσεις. Damascius περὶ ἀρχῶν in Wolf. Anecdd. grr. III. p. 227. Ὅλως δὲ φάναι· μὴ ἐπὶ δακτύλων ἀριθμῶμεν τὸ νοητὸν, μηδὲ διωρισμέναις ἐννοίαις αὐτοῦ ἁπτώμεθα, ἀλλὰ πάντα συνελόντες ὁμοῦ νοήματα καὶ μύσαντες τὸ ἓν, καὶ μέγιστον ὄμμα ἀνοίξαντες τῆς ψυχῆς κ. τ. λ. (Distingue et lege: ἀλλὰ π. σ. ὁμ. τὰ νοήματα, καὶ μύσαντες, τὸ ἓν καὶ μέγιστον ὄμμα ἀνοίξαντες τὸ τῆς ψυχῆς [20]) — Caeterum, ut illuc revertar, eandem admonitionem saepius repetit Plotinus, v. c. p. 724 A. Διὸ καὶ ὅταν κάλλος λέγηται, φευκτέον μᾶλλον ἀπὸ μορφῆς τοιαύτης· ἀλλ' οὐ πρὸ ὀμμάτων ποιητέον κ. τ. λ. (supra enim hunc locum jam attigi.) Atque hoc ipso nomine, licet sententiâ non mere philosophâ, notantur senes Trojani ap. Eustathium ad Iliad. III. 156. p. 300 Basil. loco elegantissimo: Ἰστέον δὲ, ὅτι καλὴν εἶναι τὴν Ἑλένην καὶ ὁ τῶν δημογερόντων ἐνταῦθα λόγος (οὐ Νέμεσις κ. τ. λ.) βεβαιοῖ· ὧν ὁ μὲν μανιώδης ἔρως ἀπεπτερύξατο, ἡ δὲ δι' ὀφθαλμῶν τοῦ κάλ-

20) Extrema sumsit ex classico loco *Platonis de Republ.* VII. 13. p. 533. p. 219 Ast. qui ibid. alios imitatorum locos excitavit. Cf. ab eo laudd. Wyttenb. ad Plut. de S. N. V. p. 95. Jacobs. ad Antholog. gr. III. 2. p. 191.

λους κρίσις παραμεμένηκε („quorum quidem furiosus amor avolaverat, sed judicium tamen, quod per oculos fit, pulcritudinis permanserat.") et in seqq. διότι αἰσχύνην αὐτοῖς φέρει, κάλλος τοιοῦτον θαυμάζειν ἐν ἡλικίᾳ ἐξώρῳ, οὓς ἔδει ἀφυβρίσαι ἤδη, καὶ ὅτι φιλαλήθης ἡ μὴ κατὰ πρόσωπον μαρτυρία. Alia omnia Aristoteles de Moribus II. 9. De cujusmodi judiciis dicendi otium nobis fecerant Tib. Hemsterh. ad Lucian. II. p. 498 Bipont. qui plenâ manu vett. scriptorr. locos suppeditabit. Heynius ad Iliad. l. l. p. 480. Spalding. ad Quintil. VIII. 4. p. 279. et ipsi subtiliter eleganterque hâc de re disputarunt Lessingius in Laocoonte pag. 215. et Hieronymus de Bosch de Homeri Iliade p. 33 interpr. germ. Haec extrema attigi etiam Plotini caussâ, qui in libro *de intellig. pulcr.* p. 543 A. Helenae mentionem facit.

Pag. 57. p. 60 B. καὶ ἀνεγεῖραι. (In ed. Basil. erat ἀναγεῖραι.) „ἀναγεῖραι. Cod. Leid. Voss. ἀνεγεῖραι rectius. *D. W.*"

Ego ex aliis quoque codd. manum Plotini restitui.

Cap. IX. Pag. 57. p. 60 B. Τί οὖν ἐκείνη ἡ ἔνδον βλέπει — οὐ πάνυ τὰ λαμπρὰ δύναται βλέπειν. Sic etiam Ficinus videtur legisse, qui vertit: — „haud valde lucida potest aspicere." In cod. Ciz. est οὐ πάντα τὰ λαμπρά. Infra p. 57. p. 66 F. οὐ δυνάμενος τὰ πάνυ λαμπρὰ βλέπειν, atque hic noster locus item potest videri transpositus,

et sic intelligendus ac si scriptum sit οὐ δυν. βλ. τὰ πάνυ λαμπρά. Argumento congruit cum h. l. alter in libr. *de intellig. pulcritud.* cap. 10. p. 551 B. ubi „quum Jupiter mundi intelligibilis spectaculum pandit, alii spectare non valent: alii eriguntur et valent: Καὶ ἀνατείλας ὑψοῦ ἐπ' αὐτῶν (ἐπ' αὐτῶν codd. plures) κατέλαμψε μὲν πάντα, καὶ ἔπλησεν αὐγῆς, (sic lege e codd. et Ficin. pro male sano αὐτῆς) καὶ ἐξέπληξε μὲν τοὺς κάτω, καὶ ἐστράφησαν ἰδεῖν οὐδὲ δυνηθέντες (οὐ δεδυνημένοι codd. recte) οἷα ἥλιον· οἱ μὲν ἀπ' αὐτοῦ (ὑπ' αὐτοῦ codd. recte) ἀνέχονται καὶ βλέπουσιν. οἱ δὲ ταράττονται ὅσῳ ἂν ἀφεστήκωσιν (ἀφεστήκωσιν codd. aliquot) αὐτοῦ." Noster autem locus et quae cum excipiunt: ἐθιστέον τὴν ψυχὴν τὰ καλὰ βλέπειν, nec minus quae infra p. 66 F. leguntur: τοῦτο τὸ ὄμμα τὸ μέγα κάλλος βλέπει: ea igitur omnia pertinent ad eam visionem quam Antoninus de rebus suis III. 15. ὄψιν τῆς διανοίας, Plato autem τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα vocat. Vid. Sophist. p. 254. p. 407 Heind. Plato de Republ. VII. 13. p. 533. p. 219 Ast. quem locum proxime citavimus ad vocem μύσαντα p. 57. p. 60 B. Ad verbum non minus quam ad argumentum nostro cum loco componi debet alius ejusdem philosophi Antonini VII. 58 seq. p. 228. μόνον πρόςεχε (πρός σε addendum censet Gatack. non suffragante cod. nostro) καὶ θέλε σεαυτῷ καλὸς εἶναι ἐπὶ παντὸς οὗ πράσσεις, — Ἔνδον βλέπε (Ἐνδ. σκόπει cod. laud.) ἔνδον ἡ πηγὴ τοῦ ἀγαθοῦ (τοῦ ἀγαθων sic cod., ου superscr.) καὶ ἀεὶ ἀναβλύνειν

(ἀναβλέξειν cod.) δυναμένη, ἐὰν ἀεὶ σκάπτῃς. Cf. *ibid.* VI. 3. ubi est: ἔσω βλέπε, et vid. Gatack. ad utrumque locum. Quae in Plotino sequuntur πρῶτον μὲν τὰ καλὰ — ἐπιτηδεύματα, ea ex Platonis Convivio cap. 28. p. 91 Wolf. esse adumbrata, jam supra Annot. p. 134. monuimus.

Pag. 57. p. 62 C. εἶτα ψυχὴν ἰδέ. H. l. uti mox — καὶ ἰδέ, itemque infra pag. 57 F. ἀτενίσας ἰδέ, textum Plotinianum refinximus ad normam Atticorum, qui ita solent, licet ternis illis locis et ed. Basil. et, quem ipse inspexi, cod. Darmstadinus exhibeant ἴδε ex posteriorum consuetudine scriptorum. Atque haec in ipsum etiam Platonem hinc inde est illata, ut in Philebo p. 12. p. 211 c. Bip. ἴδε γάρ pro ἰδὲ γάρ. In Republ. refinxit Ast. vid. p. 493. Idem faciendum in Proclo supr. p. 91. De eo discrimine vid. veterum grammaticc. locos ap. Fisch. ad Weller. I. a. p. 297. II. b. p. 382. III. a. p. 81. Adde Photii L. gr. p. 147. et cf. Thom. Mag. p. 468. ibiq. interprr. Gregor. Corinth. p. 121 ed. Schaefer. et quae ibi monet Bast. In Epicteteis, ut I. 17. 6. II. 16. 31. II. 18. 22. itemque in N. T. ut Ioann. I. 29. 48. retinetur ἴδε, quod in Plotino et ipso retinere debebam, si aetatem potius quam Platonicam scriptoris indolem spectare volebam.

Pag. 57. p. 62 C. πῶς ἂν οὖν ἴδοις ψυχὴν — οἷον τὸ κάλλος ἔχει. Edit. Basil. et Cod. MarcC. οὖν ἄν. „Cod. Vossian. ἂν οὖν ut margo Basil. rectius. *D. W.*"

Sic etiam plurr. reliqui codd. atque sic correxi. In ἴδῃς et ἴδοις nec minus dissident libri, vid. var. lect. Ego hoc sum amplexus. Xenoph. Cyrop. I. 4. 12. Τίς ἂν οὖν ὑμῶν πρὸς Ἀστυάγην μνησθείη, ubi cod. Guelf. et Brem. item οὖν ἄν, vid. Schneideri not. Et sine interrogatione Cyrop. II. 4. 15 fin. Μᾶλλον γὰρ ἂν οὖν, ἔφη ὁ Κυαξάρης, καὶ ἔλθοι τις αὐτῶν εἰς χεῖρας κ. τ. λ. ubi unus Altorf. liber non agnoscit ἄν. Contra Memorab. Socr. IV. 4. 23. Τίνες οὖν ἄλλοι, ἔφη, κακῶς ἂν (ἂν omitt. codd. principp.) παιδοποιοῖντο, εἴγε μὴ οὗτοι, ubi interrogatio recte sic habet: πῶς οὖν, ἔφη, κακῶς οὗτοι τεκνοποιοῦνται κ. τ. λ. — De attractione quam dicunt: ἴδοις ψυχὴν οἵαν ἔχει, non est, cur h. l. moneamus.

Pag. 57. p. 62 C. κἂν μήπω σαυτὸν ἴδῃς καλὸν, οἷα ποιητὴς ἀγάλματος, ὃ δεῖ καλὸν γενέσθαι. Si admiseris codicum plurium δὴ pro δεῖ, necesse est aliquid excidisse opineris. Quid Ficinus legerit non dixerim. — De universi loci hujus sententiâ priusquam sigillatim dicam: admonebo binorum locorum, qui eandem similitudinem habent. Alter est scriptoris Pythagorici ap. Stob. Serm. 64. pag. 408 seq. qui haec ipsa copiose exornat. Inde haec paucula apponam: ἁ γὰρ εὐμορφία τοῖς ποτικέλλουσιν ἁδονᾶς παρέχει πόθον, πᾶξασα καθάπερ ἄγαλμα ἢ γραφὰν, ἢ ἄτερον χειρόκμητον ἐπίτευγμα. Alter, Socratis nomine insignis, ibidem exstat Serm. I. p. 4. τοῦ βίου καθάπερ ἀγάλματος πάντα τὰ μέρη καλὰ εἶναι δεῖ. De tralato usu vocis ἄγαλμα deinde videbimus ad p. 57, p. 62 D. — Mox

post τὸ μὲν ἀφαιρεῖ Ficinus in suis libris plura legit, siquidem addit: „partim quoque dirigit" ut hoc membrum ex asse respondeat inferiori: καὶ ἀπεύθυνε ὅσα σκολιά. Mei codd. ne vestigia quidem lacunae monstrant.

Pag. 57. p. 62 C. τὸ μὲν ἀφαιρεῖ. Haec in memoriam redigunt locum Ciceronis, qui ita de Divinat. II. 21. — „Quasi non potuerit id evenire casu, et non in omni marmore necesse sit inesse vel Praxitelia capita! (interpretamentum *perfecta* nec cod. Uffenb. agnoscit). Illa enim ipsa efficiuntur *detractione*, nec quidquam (*neque quicquam* cod. laud.) illuc affertur a Praxitele; sed cum multa *sunt detracta*, et ad lineamenta oris perventum est, tum intelligas illud, quod jam *expolitum* sit, intus fuisse."

Pag. 57. p. 62 C. τὸ δὲ ἀπέξεσε. Cod. Ciz. ἀπέξευσε. Voluit fortasse ἀπέξυσε, frequenti confusione. Sic, ut hoc utar, in Luciani Vit. auct. 10. p. 91 Bip. editt. exhibebant ἀπόξεσον, Scholiast. ἀπόξυσον. Zonar. in Lex. gr. p. 275. ἀπεξεσμένον, ubi cod. D. ἀπεξυσμένον. Nam quod idem Lexicographus p. 1416. distingui vult inter ξέειν et ξύειν, obloquitur et ratio et aliorum grammaticorum auctoritas. Vid. Tittmann. ad poster. locum, adde Interprr. ad Thomam Mag. pag. 641. et Foësium in Oeconom. Hipp. p. 267. Priori loco Zonaras illud ἀπεξεσμένον explicat τετορευμένον, γεγυμνασμένον. Quod miror Tittmannum non contulisse cum Hesy-

chii loco I. p. 437. ubi idem participium explicatur ἐκτετορνευμένον. In Polluce VI. 141. p. 649 item est διεξεσμένα, et paullo post ἀποτετορνευμένα in vocibus accuratam orationem significantibus, licet ibidem, paucis interjectis, de eàdem re ex uno codice receptum sit τορείᾳ pro πορείᾳ. Utut est: *Scholiastes mscr.* Hermogenis περὶ ἰδεῶν I. 12. explicat ita illud Platonicum: τὸν λόγον ἀποτετορνεῦσθαι· κατεσκευάσθαι καὶ εἰς κάλλος ἀπεξέσθαι. De usu verbi ἀποξέειν praeter ll. ll. vid. Eustath. ad Iliad. V. 18. Hesych. II. p. 705. unde Plotini caussâ haec teneamus, ξέσαι explicari ἐργάζου itemque infinitivum ξέσαι· τεκτήνασθαι, quo utroque Noster utitur in sequentibus. E recentioribus consule Hemsterhus. ad Lucian. Dialogg. Mort. p. 351 Bip. Lennep. Etymolog. ling. gr. p. 467. et F. A. Wolfii Prolegg. ad Homer. p. 74 seqq. Est autem h. l. *proprie* de statuario, qui signa expolit. Veniamus ad *tralata* hujus ipsius loci caussâ. Lucianus vit. auct. l. l. — καὶ τὸ ἐρυθριᾷν ἀπόξυσον τοῦ προσώπου παντελῶς, ubi eleganter Gesnerus: „frontem perfricare ne satis habe, sed abrade penitus." Similiter Alciphron III. 2. p. 8. — ἀπεξέσας τὴν αἰδῶ τοῦ προσώπου, et epist. 40. ἀποξύειν τὴν αἰδῶ. Ad Plotiniani loci gravitatem propius accedunt hi: Gregorii Nazianz. in Basilii laud. τὸ τοῦ ἤθους εὐσταθὲς καὶ βεβηκὸς καὶ ἀπεξεσμένον, mores limati, exacti; cf. Steph. Thesaur. II. p. 1130 G. Suid. I. p. 254. et Hesych. et Polluc. l. l. qui extremam vocem etiam explicant ἠκριβωμέ-

νον [21]. Ejusmodi autem locos respexit haud dubie Bosius, cum in *Cicerone* Attic. XII. 46 fin. „*isto* enim animo nihil agreste, nihil inhumanum inest,“ ubi vett. libri habent *exto*, legendum suspicaretur ξεστῷ, i. e. „polito, limato.“ Idem Gregorius Nazianz. plane atque Scholiastes laud. Hermogenis, ὅτι μάλιστα εἰς κάλλος ἑαυτοὺς ἀποξέοντες. Nec minus in orat. de baptismo ἀπεξέσθης κακῆς οὐλῆς, vid. Lexicograph. laudd. Ad eundem Gregorium Nazianz. *Nonnus* ξέεσθαι commemorat de hominibus, qui sacris Mithriacis initiandi castigarentur. Ita enim ille in *Cod. Monac.* nr. 131. Narratione XX: quae inscribitur: ἡ περὶ τοῦ μύθρου (leg. Μίθρου): — τὸ διὰ πυρὸς ἐλθεῖν· ἔπειτα ξέεσθαι. Hinc desumsit Eudoc. in Viol. p. 291.

21) Sic etiam apud Aristaenetum epist. XI. p. 29. femina de pulcritudine adolescentis: ἰδοὺ κάλλος ἀπηκριβωμένον τῇ φύσει· τοιούτους ἔδει πλάττεσθαι τοὺς ἐραστάς κ. τ. λ. Graviore vero sententiâ Mich. Psellus de omnif. doctr. 54. p. 110. *virtutis studium cum arte pictoriâ comparans:* ὥςπερ γὰρ ὡς πρὸς παράδειγμα ζωγραφῶν οὐκ ἂν ἄλλως τὴν προκειμένην ἀρχετυπίαν λάβοιεν τῷ μιμήματι, εἰ μὴ συνεχῶς πρὸς αὐτὴν ἐπιστρέφοι, οὕτω καὶ ὁ τὴν ἀρετὴν ἐν ἑαυτῷ σκιαγραφῶν ἢ καὶ περιχρωννὺς, οὐκ ἂν ἄλλως δυνηθείη ἐξομοιωθῆναι Θεῷ, εἰ μὴ πρὸς ἐκεῖνον διηνεκῶς ἐπιστρέφει, καὶ διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ λόγου καὶ τῆς τοῦ παραδείγματος θεωρίας ἐν ἑαυτῷ ἐξακριβώσεται τὸ πρωτότυπον. Adscripsi totum locum, quem

— εἶτα ἐποίουν αὐτὸν — εἰς τὸ πῦρ ἐμβαλεῖν ἑαυτόν· ἔπειτα πάλιν εἰς χιόνα ποιῆσαι εἴκοσιν ἡμέρας· εἶτα ἐποίουν αὐτὸν πάλιν ξεσθῆναι ἐπὶ δύο ἡμέρας κ. τ. λ. Nimirum μάστιξι, cui sensui etiam ξαίνειν inservit, vid. Lex. Seguier. p. 159 ed. Bekker. Caeterum Kusterus licet ad Suidam II. pag. 559. qui et ipse paucula sua e Nonno excerpsit, binos hujus locos in medium proferat, tamen ea non habet, quae nos ex cod. mscr. dedimus.

Pag. 57. p. 62 C. ἕως ἔδειξε. „Proprie et eleganter de pictoribus et architectis. Tib. Hemsterhus. ad Luciani Somn. §. 8. T. I. p. 4. [T. I. p. 9 Bip.] *D. W.*"

Hemsterhusii disputatio hoc magis tenenda est

non alienum reperissem a Plotiniani loci sententiâ. Caeterum addendus est Pselli locus iis quos collegerunt qui nuper de σκιαγραφίᾳ veterum exposuere Schneiderus in Eclogg. physicc. p. 265. et Boettiger. in libro vernaculo *Ideen zur Archaeol. der Malerei* I. p. 137. Metaphora Platonicam auctoritatem habet, vid. Wyttenb. ad Phaedon. p. 170 seq. Heindorf. ad Theaet. p. 499. Quod supra attigi ad p. 53 B. Hic Philostrati locum subjiciam e Vit. Apollonii I. 2. p. 4. ubi de ipso Platone Aegyptiorum placita exornante: καθάπερ ζωγράφος (sic Gruterus, Salmasius malebat ζωγράφοι, atque hoc ipsum est in cod. quem in manibus tracto, ex correctione veteris lectionis ζωγράφοις) ἐσκιαγραφημένοις ἐπιβαλὼν χρώματα.

nobis, quod eâdem Plotini alter locus *de intellig. pulcritud.* p. 542 E. persanatur. Quem eo diligentius adscribam, quo turpius neglecta Plotini mentio in Indice ad Lucianum critico est, quasi vero Tib. Hemsterhusius, qui nil non legerat, Plotinum non legisset. Disputat autem ibi philosophus, qualis idea sit intelligenda pulcritudinis, deinde subjicit: ἔπειτα ὁ Φειδίας τὸν Δία πρὸς οὐδὲν αἰσθητὸν ποιήσας, ἀλλὰ λαβὼν οἷος ἂν γένοιτο, εἰ ἡμῖν ὁ Ζεὺς δι' ὀμμάτων ἐθέλοι φανῆναι. Sic omnes libri, quos equidem vidi. Vulnus inveteratum. Lege auctore Hemsterhusio: ἔπλασεν ὁ Φειδ. et λαβὼν τῷ οἷος, et confer ad sententiam Cicer. in Oratore cap. 2. §. 9. Est enim ex iis locis in quibus Plotinum inter atque Ciceronem egregie convenit. Alios supra attigi, itemque nuper in *Studiis* VI. p. 132. ubi Ennead. III. 8. 1. et Cic. de Nat. Deor. I. 8. composui. Neque tamen propterea Plotinus Ciceronem tractasse putandus est: principes graecorum philosophorum tractaverat: unde plurima sua sumserat Cicero. Caeterum ut *Franciscus Patritius* in opus suum, quod inscribitur „Nova de Universis philosophia", multa ad verbum ex Plotino transtulit, sic eum quoque locum, quem modo attigimus, vid. Lib. IV. cap. 4. fol. 12. Illuc redeo. Eleganter in consimili sententiâ usus verbo ἐπιδεικνύναι est Clemens Alexandr. Paedagog. III. p. 264 Potter. ἀνδρὶ δὲ βουλομένῳ εἶναι καλῷ, τὸ κάλλιστον ἐν ἀνθρώπῳ, τὴν διάνοιαν κοσμητέον· ἣν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, εὐπρεπεστέραν ἐπιδεικτέον. De hoc verbo consule Wyttenb. ad Select. Historr. p. 339.

Adde Phrynichi προπαρασκ. σοφιστικ. pag. 37 edit. Bekker. Ac Clementi l. l. ubi affectatum virorum ornatum vituperat, est *publice ostendere, ad spectandum proponere.*

Pag. 57. p. 62 D. ὅσα σκοτεινὰ καθαίρων. Gregor. Nazianz. Orat. XIX. p. 291. Ἐν κάλλος, τὸ τὴν θείαν εἰκόνα ἢ συντηρεῖν ἢ ἀνακαθαίρειν εἰς δύναμιν. Quo sensu σκολιά dicantur, supra explicui.

Pag. 57. p. 62 D. καὶ μὴ παύσῃ τεκταίνων τὸ σὸν ἄγαλμα. Plato Phaedr. p. 252 d. p. 270 Heind. Τόν τε οὖν ἔρωτα τῶν καλῶν πρὸς τρόπον ἐκλέγεται ἕκαστος, καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ὄντα ἑαυτῷ, οἷον ἄγαλμα τεκταίνεται καὶ κατακοσμεῖ, ὡς τιμήσων τε καὶ ὀργιάσων, ubi conf. Interprr. Adde Symp. p. 216 e. p. 105 Wolf. ubi de Socrate Alcibiades: οὐκ οἶδα, εἴ τις ἑώρακε τὰ ἐντὸς ἀγάλματα. Locum jam supra tractavi. Est autem ad Plotini cum hanc sententiam tum locum universum inprimis tenendum illud, quod ad Timaei Lex. Platon. pag. 7. Ruhnkenius explicavit, et multorum exemplorum fide confirmavit, videlicet: „Platonici *pulcri cujuslibet et summi boni* cogitationem mente informatam ἀγάλματος nomine designabant" sunt ipsius verba, quibus cum e philosophis tum ex ecclesiae patribus idoneos locos haud paucos subjecit. Attigit eandem rem Dorvillius ad Chariton. p. 205 Lips. Quorum duumvirorum ubertati a meâ tenuitate reapse nihil quidquam addi potest. Illud

faciam, ut hac oblata occasione Grammaticorum duas notulas adjiciam obvias in codice nondum antea excusso; itemque, quod mearum partium est, laudabo Plotini locos aliquot geminos et Dionysii insuper Areopagitae. *Maximus Planudes* in *Gramm. mscr.* Ἀγάλλω τὸ τιμῶ· Εὐριπίδης· γαμηλίους εὐνὰς ἀγῆλαι· ἐξ οὗ καὶ ἄγαλμα· ἀγάλλομαι δὲ τὸ χαίρω. Pleniora e Lex. Sangerman. mscr. dedit Ruhnkenius l. l. et Bekkerus ex Seguieriano in Anecdd. grr. I. p. 324. et praesertim p. 328. Euripideus locus est in Medea 1026 seq. Altera *grammatici mscr. Manuelis Moschopuli*, uti videtur, observatio pertinet ad locum Aristophanis Nubb. 989. (995) multorum conjecturis tentatum; vid. commentar. pag. 344 seqq. Beckii, ubi nunc ex Brunckio et libro Ravenn. Hermannus et noviss. edit. Lips. habent: ὅτι τῆς Αἰδοῦς μέλλεις τἄγαλμ' ἀναπλάττειν, grammaticus autem ita: ὅτι μ. τῆς αἰδοῦς τἄγ. ἀναπλήσειν. Adduntur haec, quae a me judicari nil attinet: ἐμὲ τὸν κρείττω λόγον αἱροῦ φησί· καὶ ἐπιστήσῃ τὸ καὶ τό· τὸ δ' αἴτιον τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ὅτι μέλλεις ἐπιμελήσεσθαι καὶ τιμήσειν τὴν αἰδῶ, εἰ ἐμὲ αἱρῇ· καὶ τὸ ἄγαλμα αὐτῆς ἀναλαβὼν ὡς ἀμελούμενον τελειώσειν ἐν σεαυτῷ δηλονότι, ὥσπερ εἰ καὶ ἄλλου τινὸς οὖν θεοῦ ἄγαλμα ἐν τῇ σῇ καρδίᾳ ἱστήσας ὥστε σέβειν αὐτό· τούτῳ ὅμοιον καὶ Δημοσθένης φησὶν ἐν τούτοις· δίκης καὶ εὐνομίας καὶ αἰδοῦς εἰσὶ πᾶσιν ἀνθρώποις βωμοί· οἱ μὲν κάλλιστοι καὶ ἁγιώτατοι ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἑκάστου καὶ τῇ φύσει· οἱ δὲ καὶ κοινοὶ τοῖς πᾶσι τιμᾶν ἱδρυμένοι. Hactenus frag-

mentum grammatici. Plotinus autem eam metaphoram saepius exornavit, ut *de immortal. anim.* p. 465 B. C. praesertim in libro *de intelligib. pulcritud.* ubi vid. p. 546 B. et iterum p. 547 B. ubi de *ideis* ita: ἀλλ' ἕκαστα τῶν λεγομένων ἐκεῖ καλὰ ἀγάλματα, οἷα ἐφαντάζετό τις ἐν τῇ σοφοῦ ἀνδρὸς ψυχῇ εἶναι. ἀγάλματα δὲ οὐ γεγραμμένα, ἀλλὰ ὄντα. Ad extrema verba haec adscripsit vir doctus saec. XV vel XVI incuntis in orâ cod. Vat. nr. 1902. „ad cognitionem angelorum transferri possunt et accommodari. Dionysius Areopagita θεάματα vocat, quae hic ἀγάλματα.“ Caeterum quod idem Anonymus Paullum Apostolum dicit a Plotino lectitatum, alias exquiremus: quod hunc ex Dionysio plura desumsisse opinatur, non est, quod post Josephi Scaligeri, Petavii, aliorumque eruditorum disputata operose monstremus, potius a Dionysio saeculi quinti scriptore, Plotini, Porphyrii, aliorum Platonicorum scriniâ esse compilata. Sic hoc quoque loco Plotinum ante oculos habuit Dionysius de mysticâ theologiâ cap. 2. p. 25. ubi, postquam a sensibus avocari jussit animum, quo in Deo ipso te abdere possis, sic pergit: τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὄντως ἰδεῖν καὶ γνῶναι καὶ τὸν ὑπερούσιον ὑπερουσίως ὑμνῆσαι — ὥσπερ οἱ αὐτοφυὲς ἄγαλμα ποιοῦντες, ἐξαιροῦντες πάντα τὰ ἐπιπροςθοῦντα τῇ καθαρᾷ καὶ κρυφίου θέᾳ κωλύματα, καὶ αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ τῇ ἀφαιρέσει μόνῃ τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀναφαίνοντες κάλλος. — Mox ἕως ἂν ἴδῃς pro ἴδοις reposui et ratione et

codicum consensu poscente. Cf. quae supra monui ad p. 55. p. 48 G. ἕως ἂν τις — ἴδῃ. Caeterum locus noster tenendus est ut exemplum triplicis constructionis, proxime: ἕως ἔδειξε, (cf. Platon. Gorg. p. 506 b. p. 205 Heind. — ἕως αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀμφίονος ἀπέδωκα ῥῆσιν) deinde: ἕως ἂν ἐκλάμψειε, tum: ἕως ἂν ἴδῃς. — Illud ἡ θεοειδὴς ἀγλαΐα supra explicui ad verba p. 54. p. 32 A. τὸν θεοειδῆ νοῦν.

Pag. 57. p. 62 D. σωφροσύνην, ἐν ἁγνῷ βεβῶσαν καθαρῷ. „Lege βάθρῳ ex Platon. Phaedr. p. 348 [pag. 254 Steph. pag. 275 Heind.], ut monui Epist. crit. 30, 31. [p. 250 ed. Lips.] *D. W.*"

Locus Platonis ita habet: Ἰδόντος δὲ τοῦ ἡνιόχου ἡ μνήμη πρὸς τὴν τοῦ κάλλους φύσιν ἠνέχθη, καὶ πάλιν εἶδεν αὐτὴν μετὰ σωφροσύνης ἐν ἁγνῷ βάθρῳ βεβῶσαν, ubi βεβῶσαν poëticum firmitatem stantis designat, vid. Ast. ad l. l. p. 334. ibiq. Plat. Crit. 121. Parmenid. 138. Polit. X. 13. Ad Phaedri locum l. ita *Hermias*: τὸ δὲ ἐν ἁγνῷ βάθρῳ τὸ νοητὸν λέγει, ἐπειδὴ ὁ τόπος ὁ νοητὸς καθαρὸς καὶ ἀκίβδηλος καὶ ἁγνός ἐστι· τὰ γὰρ ἐνταῦθα καλὰ οὐκ εἰσὶν ἐν ἀκραιφνεῖ καλῷ, unde facile effingat aliquis in Plotini loco lectionem hanc (quam fortasse in suo codice legit Ficinus, qui vertit: *firmiter in majestate purá sanctáque sedentem*): ἐν ἁγνῷ βεβ. καὶ καθαρῷ. Est fortasse etiam, cui arrideat illud codicis Cizensis ἐν ἁγν. β. καθαρῶς. Ego nullus dubito, quin hoc librario debeatur, qui non assequeretur poëticarum

vocum indolem. Hermiae autem interpretatio vulgatae lectionis originem, videlicet ex interpretamento grammatici, liquido monstrare videtur. Sic, ut hoc utar, Lex. Seguier. p. 329 ed. Bekker. habet: ἁγνεία· καθαρότης. Unice igitur vera est Wyttenbachii conjectura, cujus disputatio copiam insuper locorum suppeditabit qui ex eodem fonte manarunt. Et potest hic locus pro exemplo esse, unde constet inveterata esse haud pauca vulnera, quae stupor inflixerit textui Plotiniano. Caeterum h. l. Plotinus et is, quem imitatus est, Plato usitatiorem Atticis formam retinuit, siquidem vera scripsit Porsonus ad Euripid. Med. 750. „ἁγνὸς et ἅγιος saepe permutantur, et ἅγιος rarissime ab Atticis nunquam credo a Tragicis adhibetur.“ Igitur tenendi fuerint hujusmodi loci, ut supra p. 55. p. 48 F. G. ubi sacram formulam ἱερὸν ἅγιον e Xenophonte, Platone enotavimus, ut de Dicaearcho taceam. — Rem si exquiras, consule Proclum in Scholiis ad Hesiod. Ἔργ. p. 80 Heins. qui copiose de ἁγνείᾳ exposuit. Inde adscribam quae ad loca sacra pertinent: τὴν δὲ (ἁγνείαν) ἐν τοῖς ὀργάνοις πᾶσι καὶ τοῖς ἱεροῖς τόποις, — γελοῖον γὰρ τοῖς καθαρωτάτοις προςιόντας οἷς θύουσιν, ἀκαθάρτοις χρῆσθαί τισιν, ἢ ἐν τοῖς μεμολυσμένοις οἴκοις τοῦτο πράττοντας — ὅπου γε καὶ τῷ παντὶ (fort. πάντα) καθαίροντι πυρὶ παρήγγελται χρῆσθαι μὴ ἐξ ἀκαθάρτου οἰκίας ληφθέντι.

Pag. 57. p. 64 D. καὶ σαυτῷ καθαρῶς συνεγένου. Tres codd. καθαρός, quod attendendum.

De hoc loco diximus supra ad pag. 53. p. 30 F. ad verba καὶ ἑαυτοῖς συνεῖναι, Annotat. p. 220.

Pag. 57. p. 64 E. πρὸς τὸ εἰς αὐτὸ γενέσθαι. „attigi ad Plutarch. de Ser. Num. Vind. p. 95. *D. W.*"

Vid. ibi laudd. locos Platon. Epinom. p. 705 B. Julian. Orat. V. pag. 153 D. Jamblich. myster. Aegypt. I. p. 26. Lucret. III. 532. Ibidem doctrinae fons monstratur in *Pythagoreorum* doctrinâ, quorum hoc erat praeceptum τὸ ἕνα sive μοναδικὸν γενέσθαι, cf. Clem. Alex. Strom. IV. 23. p. 633. Unde ad Platonem Platonicosque pervenit. E quibus Plotinus haec ipsa saepius attingit, ut p. 346 C. unde hoc teneamus: ἤδη γὰρ αὐτὸς (ὁ σπουδαῖος) πρὸς τὸ ἓν καὶ πρὸς τὸ ἥσυχον κ. τ. λ. et in extremo libro p. 770 A. B. Adde quae supra posui ad *Proclum* p. 74. p. 81. et quae Proclus ipse in eo commentario de *unitate animi* disputat; quam disputationem ipsius etiam Plotini caussâ in hoc volumine inclusimus. Mox οὐδὲ σὺν αὐτῷ ἄλλο τι — ἔχων vertit Ficinus: „neque rursus habens aliquid tecum intus admistum", ut aliter legisse videatur, et cod. Ciz. exhibet οὐδὲ σαυτῷ, sed omisso ἔχων. Idem Ficinus antea plura in suo libro reperit.

Pag. 57. p. 64 E. ἀλλ' ὅλως αὐτὸς φῶς ἀληθινὸν μόνον, οὐ μεγέθει μεμετρημένον — καὶ παντὸς κρεῖσσον ποσοῦ. Quatuor codd. mei itemque Ficin. habent ἀλλ' ὅλος, non inepte. Ad verba φῶς

— οὐ μεγέθει μεμετρ. κ. τ. λ. vid. quae supra sunt posita ad verba οὐ μέγεθός τι Annot. p. 241 seqq. unde hoc apparet, h. l. negari corporeum illud lumen esse. Namque in libro *de ideis et summo bono* cap. 32. p. 723 seq. docet Plotinus primam essentiam expertem esse magnitudinis, quae quidem quantitas sit: τό, τι τῆς οὐσίας μέγα οὐ ποσόν, itemque p. 724 C. demonstrat mensuram cadere in ea duntaxat pulcra, quae summo pulcro inferiora sint, utpote quod ipsum nullius mensurae limite circumscribatur: δεῖ τοίνυν — τὸ ὄντως ἢ ὑπέρκαλον μὴ μετρεῖσθαι. Similiter Gregorius Nazianz. Orat. XLIII. p. 698. φῶς ἦν ἀπρόσιτον καὶ ἀδιάδοχον ὁ Θεός, οὔτε ἀρξάμενον, οὔτε παυσόμενον, οὔτε μετρούμενον, ἀειλαμπές κ. τ. λ. — Illa vero ὅλως αὐτὸς φῶς ἀληθινὸν μόνον Platonicis philosophis multarum disputationum materiam praebuerunt; quas h. l. singulas excutere longum est. Ego h. l. unum Jamblichum nominabo, v. c. de myster. II. 4. p. 45. itemque III. 8. p. 68. ubi ita incipit: Ἀλλὰ δεῖ ζητεῖν τὰ τῆς θείας μανίας αἴτια· ταῦτα δέ ἐστι τὰ καθήκοντα ἀπὸ τῶν θεῶν φῶτα κ. τ. λ. ubi plura dabit Galeus. Alia supra ipse attigi. Hic attendas ad illud ἀληθινόν substantivo additum. Atque φῶς et ἀλήθειαν jungunt etiam Alexandrini interprett. Psalm. XLII. 3. Proxime tamen ad Plotinianorum similitudinem verborum accedit *Ioannes*, qui in Evang. I. 9. ita: Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον κ. τ. λ. Quem locum certatim accommodarunt et mirifice expresserunt ecclesiae patres. Pauca delibabo: Thea-

phylactus in Catenâ ad ipsum Ioannis locum pag. 562. de Ioanne baptistâ sic: — Ἆρα ὁ Ἰωάννης τὸ φῶς ἐστιν; εἰπὲ, οὐ. Οὐ γάρ ἐστιν αὐτὸς τὸ φῶς κυρίως· ἀλλὰ φῶς κατὰ μετοχὴν, ἔχον τὴν λάμψιν ἐκ τοῦ ἀληθινοῦ φωτός. De quâ illuminatione copiose agit Ioann. Chrysostomus Tom. V. Homil. 118. p. 762. unde haec decerpam ad Plotinum facientia: Δεξαμένη ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας τὸν φωτεινὸν λόγον, καὶ αὐτὴ φῶς ἀποτελεῖται κ. τ. λ. Gregorius Nyssen. Orat. XII. contra Eunomium p. 714. Τὸ ἡλιακὸν φῶς ὄψεώς ἐστι διακριτικόν· ὁ δὲ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθητῶν λόγος ταῖς ψυχαῖς τὸν φωτισμὸν τῆς ἀληθείας ἐντίθησιν. Alia supra p. 297. not. 47 attigi. Illam autem sententiam Evang. Ioannis ad trinitatem accommodat Gregorius Nazianz. Orat. XXXVII. p. 594. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον ὁ υἱός· ἦν τὸ φῶς κ. τ. λ. — — ὁ πατήρ — ἦν τὸ φῶς — — ὁ παράκλητος. Non est cur diserte moneam Dionysium Areopagitam in hâc quoque metaphorâ frequentandâ Plotinianum reperiri. Sic ille de divin. nomin. IV. 5. p. 468. plane ad magistri sui praeceptum: φῶς νοητὸν ὁ ἀγαθὸς λέγεται, διὰ τὸ πάντα μὲν ὑπερουράνιον νοῦν ἐμπιπλάναι νοητοῦ φωτός κ. τ. λ. Et sicut Dionysium ejusmodi compositis heluari diximus, ut αὐτόκαλον aliis, sic item ejus interpres Pachymeres adscivit sibi τὸ αὐτοφῶς, vid. v. c. ad Dionys. de coelesti Hierarch. I. p. 9. πατέρα τῶν φώτων λέγει, τὸν αὐτοφῶς ὄντα. Finem exemplorum faciam attingendis quibusdam formulis obviis in nuper

editâ oratione ecclesiastici scriptoris. Nimirum *Severianus* episcopus in oratione εἰς τὰ θεοφάνια (in Matthaei Lectt. Mosquenss. II. p. 1.) ita in exordio: Χριστοῦ παρουσία, ἀληθινοῦ φωτός, et deinde p. 3. τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας. Nolo integros locos apponere: ex clausulâ hoc decerpam ad *pulcri* mentiones pertinens: τοσοῦτον φῶς, τοσοῦτον κάλλος περιαστράπτει τὴν ἐκκλησίαν.

Pag. 57. p. 64 E. εἰ τοῦτο γενόμενον σαυτὸν ἴδοις, ὄψις ἤδη γενόμενος. Sic Ficinus in suis libris legit, sic etiam mei omnes excepto Vatic. qui cum ed. Basil. dat εἰ τούτου γενομένου. Supra p. 56 D. p. 52. ὄψις erat id quod spectatur: h. l. est *vis videndi, visus.* Utraque potestas familiaris scriptoribus optimis ipsique Platoni v. c. in Phaedr. p. 262 Heind. ubi vid. Interprr. Cf. Thom. Mag. p. 668. ubi laudatur Philostratus, nimirum in Heroicis, monstrante locum Boissonadio p. 319. Illi Atticistae adde *Fragment. Lex. mscr.* ὄψις καὶ ἡ πρόςοψις· καὶ ἡ ὁρατικὴ δύναμις· καὶ ὄψις τὸ θεαθέν. Tenendum autem ad haec est illud Aristotelicum Topic. I. 14. p. 288 Sylb. ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῷ, νοῦς ἐν ψυχῇ· καὶ ὡς γαλήνη ἐν θαλάττῃ, νηνεμία ἐν ἀέρι· ἑκάτερον γὰρ ἡσυχία. Aperient illius loci sententiam alii Plotiniani, in quibus classicus est in libr. *de intelligib. pulcritud.* p. 552 C. et 553. cap. 10 seq. ubi docetur, „quidquid aliquis intueatur ut spectandum (ὡς θεατόν) id eum *extra videre.* Propterea oportere eum in se ipsum transferre illud, et tanquam unum, et seipsum spec-

tare; veluti qui a Deo vel Musâ raptus sit, ab eo posse, si modo velit, Deum in seipso conspici," et quae ibi plura in eam rem disputantur. Vid. porro p. 770 B. ubi est: ὥσπερ ἁρπασθεὶς ἢ ἐνθουσιάσας ἡσυχῇ ἐν ἐρήμῳ καταστάσει γεγένηται ἀτρεμεῖ τῇ αὐτοῦ οὐσίᾳ οὐδαμοῦ ἀποκλίνων, et in seqq. καὶ οἷον στάσις γενόμενος. Adde inprimis pag. 348 B. διὸ καὶ ὁ σπουδαῖος λελόγισται ἤδη, καὶ τὸ παρ' αὐτοῦ πρὸς ἄλλον ἀποφαίνει· πρὸς δὲ αὐτὸν (f. αὑτὸν) ὄψις. Quos locos exprimere videtur Jamblichus de myster. Aegypt. III. 8. p. 68. His vero et magis etiam sequentibus: οὗτος γὰρ ὁ ὀφθαλμός, gemina multa leguntur in scriptoribus, cum aliis, vid. supra, tum ecclesiasticis praecipue, a quibus mirifice frequentari solent illa: ὄμμα ψυχῆς sive διανοίας, τὰ νοητὰ ὄμματα, οἱ τῆς διανοίας ὀφθαλμοὶ, οἱ ὀφθ. τῆς ψυχῆς, οἱ ὀφθ. οἱ νοεροὶ, et id genus alia. Vid. ut hoc utar, Cyrill. Alexandr. ad Jesaj. I. 1. et 49. pag. 665. Idem in Ioann. VI. 42. p. 343. Gregorius Nyssen. T. III. p. 318. aliique plurimi.

Pag. 57. p. 64 F. οὗτος (sic reposui ex codd. omnib. et Ficino pro τοῦτο) γὰρ μόνος ὁ ὀφθαλμὸς τὸ μέγα κάλλος βλέπει. De sententiâ diximus proxime. Eidem adhibe locum geminum *de intellig. pulcritud.* p. 553 D. ubi opponuntur οἱ τοῦ σώματος ὀφθαλμοί, plane ut in Heliodori Aethiop. II. cap. 25. p. 89 ed. Coray. τοῖς σώματος ὀφθαλμοῖς τοὺς τῆς ψυχῆς ἀντιστήσας. — Illud τὸ μέγα κάλλος alibi aliter appellatur. Coelestis sive divinae

pulcritudinis praestantiam explicat Noster eodem libro p. 544 seq. ubi (p. 545 B.) attendas ad illa: καὶ τὸ καλὸν, καλὸν, ὅτι μὴ ἐν τῷ καλῷ. Sed lege totum locum, qui hoc etiam memorabile habet, quod *Lyncei fabula* ad coelestium oculorum perspicacitatem accommodatur, qui locus nec ipsius Tib. Hemsterhusii perspicacitatem fugit in animadverss. ad Luciani Timon. §. 25. pag. 389 Bip. quem vide.

Pag. 57. p. 64. 66. F. ἐὰν δὲ ἴῃ ἐπὶ τὴν θέαν λημῶν κακίαις, καὶ οὐ κεκαθαρμένος. Sic codd. omnes atque Ficin. Unus liber Vaticanus sed idem optimus dat κακίαν. Plane sic in Aristophanis Nubb. 325. (328.) loco primario cod. Arundel. exhibet εἰ μὴ λημᾷς κολοκύντας, reliqui κολοκύνταις. Quarum lectionum neutra a genio Atticismi abhorret, vid. ibi Kuster. et Ernest. p. 154 Beck. Vulgatam tamen retinuerunt editores, cum aliunde firmatam, tum Appendice Vatic. Proverbb. quem nuper egregie supplevit e cod. Paris. Bastius epist. crit. pag. 165 edit. lat. In Plotino est utique quod certe attendamus ad lectionem optimi libri Vaticani. De formulâ vid. praeter laudd. Etymol. m. p. 563. 47. Hesych. II. p. 353. Erasmi Adagia p. 406. Adde Phot. Lex. gr. p. 161. et Schleusner. ad eum in curis noviss. p. 190. Zonar. Lex. gr. pag. 1304 et 1306. Addam aliquot locos etiam constructionis explicandae caussâ. Solitarium habet illud participium Alciphron. Epist. III. 26. p. 93 Wagn. Βάδιζε παρά τινα λημῶσαν γραῦν, cf. Bast. l. l. Lu-

cianus in Timon. §. 2. p. 72 Bip. alia addit: λημᾷς τε καὶ ἀμβλυώττεις πρὸς τὰ γιγνόμενα, καὶ τὰ ὦτα ἐκκεκώφωσαι, καθάπερ οἱ παρηβηκότες, et pressius idem Aristophanea vestigia legens in libr. advers. indoct. 23. p. 24 Bip. οὐκ εἴ γε καὶ χύτραις λημῶντες τυγχάνοιεν, ubi vid. Scholiast. et Solanum. Quod vero in Hesych. II. p. 461. λῆμαι explicantur: ἐκρέουσαι τῶν ὀφθαλμῶν ἀκαθαρσίαι, id ad verbum inservit Plotino, ubi sequitur: καὶ οὐ κεκαθαρμένος. Totum locum ita vertendum arbitror: „Quodsi vero ad hoc spectaculum se convertat, qui pravitatibus (vel ex Vat. codicis lectione *pravitatem*) lippiat neque purgatus sit.“ Graviter autem Plotinus λημᾷν h. l. transfert ad *animi oculum*. In quâ metaphorâ eum imitatur Hermias ad Platon. Phaedr. p. 91 seq. ἐπειδὴ γὰρ (Πλάτων) τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις βούλεται εἶναι, οἷον δὲ ὑπό τινων λημῶν ἐπεσκιάσθαι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα ὑπὸ τῆς γενέσεως, τούτου χάριν τὰ ἐμπόδια μόνον ὑπεξαίρει, ἵνα αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ προβάλῃ τἀληθὲς ὁ νέος, et paucis interjectis: οὐδενὸς γὰρ διὰ τοῦτό φησιν εἶναι διδάσκαλος, ὅτι δὴ αὐτὸς μὲν μόνον, ὥσπερ ἰατρὸς, τὰ ἐμπόδια καὶ τὰς λήμας τῶν ὀφθαλμῶν ἐξαίρει, λοιπὸν δὲ ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν αὐτοκίνητον ἑαυτῆς δύναμιν προβάλλει τἀληθὲς, ἣν (ἢ cod.) κατ' οὐσίαν εἶχε παρὰ τοῦ δημιουργοῦ. Apponam locum Plotiniani simillimum ex *Basilii magni* scripto de legendis gentil. libris T. II. p. 181. (cf. ejusd. Append. de Anima III. p. 584.) τὸ γὰρ τὴν πᾶσαν σπουδὴν εἰσφέρεσθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα αὐτῷ τὸ σῶμα ἕξοι,

οὐ διαγινώσκοντός ἐστιν ἑαυτὸν, οὐδὲ συνιέντος τοῦ σοφοῦ παραγγέλματος· ὅτι οὐ τὸ ὁρώμενόν ἐστι ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά τινος δεῖται περιττοτέρας σοφίας, δι' ἧς ἕκαστος ἡμῶν, ὅς τίς ποτέ ἐστιν, ἑαυτὸν ἐπιγνώσεται. τοῦτο δὲ μὴ καθηραμένοις τὸν νοῦν ἀδυνατώτερον, ἢ λημῶντι πρὸς τὸν ἥλιον ἀναβλέπειν. Κάθαρσις δὲ ψυχῆς, ὡς ἀθρόως τε εἰπεῖν καὶ ὑμῖν ἱκανῶς, τὰς διὰ τῶν αἰσθήσεων ἡδονὰς ἀτιμάζειν.

Pag. 57. p. 66 F. ἡ ἀσθενὴς ἀνανδρίᾳ. „ἀνδρία ed. Basil. ἐν ἀνδρία Leid. Voss. [aliique codd. vid. var. lect.] Melius margo ed. Ficin. [et codicis Vat. et ipse Ficin. vid. var. lect.] ἀνανδρία. Sic de veri indagatione Plato, vid. adnotat. ad Phaedon. p. 274. *D. W.*"

Ego ex margg. laudd. revocavi veram lectionem et ex Vat. addidi jota subscriptum. Idem vitium alibi quoque obvium. Sic, ut hoc utar, occupaverat Xenophontem de Rep Laced. V. 9. ubi Camerarius restituit ἀνανδρίας. Reliquas differentias indicavi in var. lect. Mox praetuli lectionem codd. duorum παρών, cum reliqui exhibeant παρόν, quod mihi nescio quomodo languere videbatur.

Pag. 57. p. 66 F. τὸ δραθῆναι δυνάμενον. „δραθῆναι Basil. ὁρᾶσθαι Leid. rectius; aut fort. ὁραθῆναι, nam vulgatum minus probum. *D. W.*"

Correxi. Mox pro ὁμοῖον reposui ὅμοιον ex cod. Darmst. Vid. vett. grammatt. locos apud Fischer. ad Weller. I. p. 287. Cf. Gregor. Corinth.

de Dialect. p. 21 seqq. et praesertim p. 23. ibiq. Bast. Adde Apollonium Dyscol. de Pronomine p. 323 A. nuper editum a Bekkero in Wolfii et Buttm. Museo Studd. Antiquitat. Vol. I. fascic. 2.

P. 57. p. 66 F. τὸ γὰρ ὁρῶν πρὸς τὸ ὁρώμενον συγγενὲς καὶ ὅμοιον ποιησάμενον, δεῖ ἐπιβάλλειν τῇ θέᾳ. „Spectat Platonicam doctrinam de visu quam σύγκρασιν et συναύγειαν nominant traditam in Timaeo p. 532 F. [p. 45. p. 334 seq. Bip.] de quâ item Plutarchus Sympos. 1. 5. et de El Delphico, ubi plura annotavimus p. 390 B. C. nondum in Britanniam missa. *D. W.*"

Proclus supra p. 86. τῷ γὰρ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον πανταχοῦ καταληπτόν κ. τ. λ. ubi quae in notâ posui ea augeri possunt aliis et ipsius Aristotelis et aliorum philosophorum locis, quos collectos suppeditat *Schneiderus* in Eclogg. physicc. XVII. pag. 329 — 336. Ad Plotinianum ἐπιβάλλειν conf. Budaei Comment. ling. gr. p. 439 seq. qui ex Dionysio Areopag. laudat: οὐ κατ' ἰδέαν (κατ' ἰδίαν corr. Stephan.) ἑκάστοις ἐπιβάλλων ὁ θεῖος νοῦς. Synesius epist. 67. ἰδέησεν ἐπιβαλεῖν τὰς ὄψεις τῷ τόπῳ. Sententia satis congruit Plotinianae; constructio non item. Tu cf. Suidam I. p. 803. ubi ἐπιβολή explicatur ἔννοια, additurque etiam de geometricis theorematibus dici, quae eadem habet Zonaras p. 800. Apud Proclum supra p. 85 et 86. bis: αἱ ἁπλαῖ ἐπιβολαί, cf. ibi laudd. not. 25. Haud ita dissimili sensu Plato ipseque Plotinus

usurpant προςβολή s. προςβολή τῶν ὀμμάτων s. τῆς ὄψεως, ut in Enneadd. p. 352 B. C. p. 552 B.

Pag. 57. p. 66 G. οὐ γὰρ ἄν πώποτε εἶδεν ὀφθαλμὸς ἥλιον, ἡλιοειδὴς μὴ γενόμενος. Sententiam proxima Wyttenbachii nota illustravit. Videamus de vocabulo, et subjiciamus locos aliquot geminos. Plato de Republ. VI. p. 508 seq. p. 119 seq. Bip. p. 194 Ast. — ὥςπερ ἐκεῖ φῶς τε καὶ ὄψιν, ἡλιοειδῆ μὲν νομίζειν ὀρθὸν, ἥλιον δὲ ἡγεῖσθαι οὐκ ὀρθῶς ἔχει· οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ἀγαθοειδῆ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφότερα, ὀρθόν· ἀγαθὸν δὲ ἡγεῖσθαι ὁπότερον αὐτῶν, οὐκ ὀρθὸν κ. τ. λ. Cf. Chalcidium ad Plat. Timaeum p. 131. Sextum Empir. adv. Math. I. 13. p. 283. ibiq. Fabricium, qui hunc ipsum Plotini locum laudat. Julian. Orat. IV. p. 133 C. — Galenus de Hippocrat. et Platon. placit. lib. VII. 5. p. 218 Chart. δεόντως οὖν ἐροῦμεν αὐγοειδὲς μὲν εἶναι τὸ τῆς ὄψεως ὄργανον, ἀεροειδὲς δὲ τὸ τῆς ἀκοῆς κ. τ. λ. Plotinus p. 709 C. D. ὥςπερ δὲ ὁ ἥλιος τοῦ ὁρᾶσθαι τοῖς αἰσθητοῖς καὶ τοῦ γίνεσθαι αἴτιος ὤν, αἴτιός πως καὶ τῆς ὄψεώς ἐστι. Universam autem hujus loci intelligentiam insigniter adjuvabit locus geminus *de intelligib. pulcritud.* p. 552 A — C. ubi plura de visu disputantur, mundique intelligibilis describitur pulcritudo, atque hoc inprimis monstratur, qui eo usque fuerint enixi, eos et ipsos pulcros reddi. Mox pro ἂν ἴδῃ, flagitante linguae ratione et consensu plurr. codicum, rescripsi ἂν ἴδοι.

P. 57. p. 66 G. γενέσθω — θεοειδὴς πᾶς, καὶ καλὸς πᾶς εἰ μέλλει θεάσασθαι θεόν τε καὶ καλόν. Ed. Basil. εἰ μέλοι (quod vitium jam supra p. 153. in Hermogene residuum notavimus) reliqui plurimi εἰ μέλλοι. Ego e tribus codd. reposui εἰ μέλλει. Platon. Parmenid. p. 164. p. 291 c. Heind. καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρα, εἰ μέλλει ἄλλα εἶναι, ἔστι τι, οὗ ἄλλα ἔσται, ubi item ante Heindorfium legebatur εἰ μέλλοι. Eum vide ad l. l. Hunc virum secutus Matthiae grammat. gr. §. 502. in Republ. VI. p. 491. p. 83 A. Bip. p. 174 Ast. e cod. Rog. εἰ μέλλει φιλόσοφος γενέσθαι reposuit pro εἰ μέλοι. (Astius tamen εἰ μέλλοι, quem conf. p. 538.) Ille constructionis plura exempla suppeditabit. Ego unum excerpam. Plato ibid. p. 78. ἀνάγκη αὐτῷ (τῷ κυβερνήτῃ) τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι ἐνιαυτοῦ καὶ ὡρῶν καὶ οὐρανοῦ — — — εἰ μέλλει τῷ ὄντι νεὼς ἀρχικὸς ἔσεσθαι. — Atque in ipso Hermogenis l. l. (p. 351 Laurent.) legendum videtur esse: δεῖ δήπουθεν, εἰ μέλλει καλὸς ἔσεσθαι, — συμμετρίαν ἔχειν τούτων. Platonicis exemplis adde hoc e Convivio cap. X. §. 9. — εἰ μέλλει καλῶς χαρίζεσθαι ἐραστῇ παιδικά. — Sequentia εἰ μέλλει θεάσασθαι θεόν τε καὶ καλόν sic vertit Ficin. „si modo deum sit *et pulchritudinem* inspecturus", ut legisse videatur θ. τ. καὶ τὸ καλόν, rectius. Fortasse plura desunt, si quidem Platonem in Phaedro respexit Plotinus. Ille enim ibi p. 246. p. 250 Heind. A. — τὸ δὲ θεῖον καλόν, σοφόν, ἀγαθόν, καὶ πᾶν ὅ,τι τοιοῦτο. Ex quo loco permulti hauserunt, quorum insigniora, etiam in Plotini gratiam, delibabo. Ac primum

Hermias ad Phaedri l. l. p. 132 seq. bifariam disseruit, cum exponens de pulcritudine, quae secundum mentem (κατὰ τὸν νοῦν) est, tum eam explicans quae supra mentem (ὑπὲρ νοῦν), ubi manifesto legit Plotini vestigia. Idem argumentum attigit Plato alio loco, in Phaedone p. 153. §. 34. pag. 70 Wytt. E quibus Platonis locis desumsit et copiosius explicavit Maximus Tyrius XVII. p. 334 seqq. Καλὸν μὲν γὰρ εἶναι (οἶμαι Markl.) τὸν Θεόν κ. τ. λ. ubi plura e scriptoribus enotavit Davisius; alia suppeditabit Ez. Spanhemius ad locum Juliani in Caesarib. p. 308 edit. Lips. (cf. p. 18 et 22 edit. Francic.) et ipsum ex illâ Platonis doctrinâ ductum. Cum Maximi autem Tyrii verborum parte congruit etiam Junci disputatio apud Stob. p. 586. 2. quam supra in medium protuli ad pag. 52 C. Hic alia quaedam apponam consentanea Plotinianis. Hermes in ποιμανδρ. cap. 6. §. 4. p. 22 edit. Colon. Flussat. (fol. 14. 2. ed. Franc. Patrit.) pluribus haec exornat. Ego pauca excerpam· τολμητέον γὰρ εἰπεῖν, ὦ Ἀσκληπιέ, ὅτι ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ, εἴγε οὐσίαν ἔχει, τὸ καλόν ἐστι, et in seqq. Εἰ δύνασαι νοῆσαι (νοήσειν Patrit.) τὸν Θεὸν, νοήσεις τὸ καλὸν καὶ ὑπέρλαμπρον, (τὸ ὑπ. Patrit.) τὸ ὑπερλαμπόμενον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, et, paucis interjectis, ἐὰν περὶ Θεοῦ (τοῦ Θ. Patr.) ζητῇς, καὶ περὶ τοῦ καλοῦ ζητεῖς. Zoroaster ap. Euseb. Praep. Evang. I. p. 42 A. ed. Colon. Ὁ δὲ Θεός ἐστι κεφαλὴν ἔχων ἱέρακος. οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτος ἄφθαρτος, ἀΐδιος, ἀγέννητος, ἀμερὴς, ἀνομοιότατος ἡνίοχος παντὸς καλοῦ, ἀδωροδόκητος, ἀγαθῶν ἀγα-

θώτατος (forma, uti supra vidimus, nec Plotino ignota), φρονίμων φρονιμώτατος. Basil. Magn. Homil. in Psalm. XLIV. 3. p. 163 E. καὶ τῷ κάλλει σοῦ, τῇ θεωρητῇ καὶ νοητῇ θεότητι. ἐκεῖνο γὰρ τὸ ὄντως καλὸν, τὸ κατάληψιν πᾶσαν ἀνθρωπίνην καὶ δύναμιν ὑπερβαῖνον καὶ διανοίᾳ μόνῃ θεωρητόν, ubi vulgo editur θεωρητικῇ. Veram lectionem servavit Gregorius Thessalonic. in Theophane (ap. Matthaeum Lectt. Mosqq. II. p. 13.) cui tamen et ipsi eluenda levis macula est: κάλλος φησὶ τοῦ ὄντος (leg. ὄντως) ἀνύματοῦ, ἡ νοητὴ αὐτοῦ καὶ θεωρητὴ θεότης. In eandem mentem loquitur Zacharias Mitylenaeus de creat. mundi (lat. in Max. Bibl. Patrr. T. IX. p. 796 F.) cum Deum dicit et pulcrum cognoscere semper et semper bonum esse. Nemo autem illam sententiam de *Deo bono eodemque pulcro* studiosius exornavit quam Dionysius Areopagita de divinis Nominn. cap. 4. §. 7. pag. 553. τοῦτο τἀγαθὸν ὑμνεῖται πρὸς τῶν ἱερῶν θεολόγων καὶ ὡς καλὸν καὶ ὡς κάλλος, καὶ ὡς ἀγάπη καὶ ὡς ἀγαπητὸν, καὶ ὅσαι ἄλλαι εὐπρεπεῖς εἰσι τῆς καλλοποιοῦ καὶ κεχαριτωμένης ὡραιότητος θεωνυμίαι, quae deinceps fusius persequitur Pseudo-Areopagita p. 559. interspersis partim Platonis sententiis, ut ex Conviv. cap. 29. p. 92 Wolf. partim etiam Plotini ipsius.

Pag. 57. p. 66 G. ἥξει γὰρ πρῶτον ἀναβαίνων ἐπὶ τὸν νοῦν κ. τ. λ. Homo sublime tendens ad *Deum* sive *ipsum Bonum*, antequam illuc pervenit, accedit ad *mentem*. Jam explicatur in seqq.

ratio, quae inter mentem atque ipsum Bonum sive Deum intercedat. Quae ratio egregie illustratur gemino loco ex libro *de mente* pag. 556 D. „Qui a corporeâ pulcritudine sejunxit se ipse, is ad *animam* progressus inde ad *mentem* venit: νοῦς δὲ, ὅ γε ἀληθινὸς, παρ' αὐτοῦ ἄρα καλός. Jam interrogatur: „utrum in mente subsistendum sit, an progrediendum ulterius: καὶ πότερον δὴ (δὲ ἢ cod. Darmst.) ἐνταῦθα δεῖ στῆναι ὡς πρῶτον (ὥςπερ καὶ πρ. Ciz.), ἢ καὶ νοῦ ἐπέκεινα δεῖ ἰέναι; νοῦς δὲ προέστηκε μὲν ἀρχῆς τῆς πρώτης, ὡς πρὸ ἡμᾶς, (ὡς πρὸς ὑμᾶς aliquot codd. bene, est enim: „quantum nos homines attinet, mens prius occurrit nobis quam ipsum primum principium") ὥςπερ ἐν προθύροις τἀγαθοῦ ἀπαγγέλλων ἐν αὐτῷ (sic recte codd. plures pro αὐτῷ Basil.) τὰ πάντα, ὥςπερ ἐκείνου τύπος μᾶλλον ἐν πλήθει, ἐκείνου πάντη μένοντος ἐν ἑνί. (Mens in vestibulo Boni constituta in semetipso annuntiat omnia et exprimit in multitudine id quod in Bono unum est.)" Horum et sequentium locorum fons est in Platonis Philebo p. 64. p. 316 seq. c. Bip. ubi Socrates: Ἆρ' οὖν ἐπὶ μὲν τοῖς τοῦ ἀγαθοῦ νῦν ἤδη προθύροις καὶ τῆς οἰκήσεως ἐφεστάναι τῆς τοῦ τοιούτου λέγοντες, ἴσως ὀρθὸν ἄν τινα τρόπον φαῖμεν; cujus loci partem supra ad pag. 51 A. tractavimus. Hîc subjiciemus locos aliquot Platonicorum, qui indidem rivulos duxerunt. Jamblichus περὶ κοινῆς μαθ. ἐπιστ. in Villoison. Anecdd. II. p. 191. τὸ δὲ ἓν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν, ἄξιον καλεῖν, διὰ τὸ καὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ὑπεράνω εἶναι· προϊούσης γὰρ

πορρωτέρω ἀπὸ τῶν ἐν ἀρχῇ τῆς φύσεως, πρῶτον μὲν τὸ καλὸν ἐφάνη· δεύτερον δὲ, καὶ μακροτέραν ἀπόστασιν ἐχόντων τῶν στοιχείων, τἀγαθόν κ. τ. λ. quae ex parte tamen discrepant a placitis Plotinianis. Proclus autem περὶ ἐνόσ. κ. κ. et ipse de Bono disserit, supra intelligibilem pulcritudinem ἐν ἀβάτοις locato. *Idem* in Theolog. Platon. III. 18. p. 151. pluribus haec eadem verbis persequitur, e quibus insigniora adscribam: καὶ ὥςπερ ἐν ταῖς ἁγιωτάταις τελεταῖς πρὸ τῶν μυστικῶν θεαμάτων ἔκπληξις τῶν μυουμένων, οὕτω δὴ κἀν τοῖς νοητοῖς πρὸ τοῦ ἀγαθοῦ μετουσίαις τὸ κάλλος προφαινόμενον ἐκπλήττει τοὺς ὁρῶντας, καὶ ἐπιστρέφει τὴν ψυχὴν, καὶ δείκνυσιν ἐν τοῖς προθύροις ἱδρυμένον οἷόν ἐστιν ἄρα τὸ ἐν τοῖς ἀδύτοις καὶ κρύφιον ἀγαθόν. Damascius περὶ ἀρχ. p. 233. diserte Platonem memorans: Τοιγαροῦν καὶ Σωκράτης ἐν τῷ Φιλήβῳ — διὰ τριάδος αὐτὸ (τὸ ἓν) παρεδήλωσεν τῆς ἐν προθύροις αὐτοῦ τεταγμένης.

Pag. 58. p. 66. 68 A. κἀκεῖ πάντα εἴσεται καλὰ τὰ εἴδη, καὶ φήσει τὸ κάλλος τοῦτο εἶναι τὰς ἰδέας. Tenendus est hic locus, quo εἴδη explicatur per ἰδέας, ad *idearum* doctrinam Platonicam. Confine illud in Platonis Parmenide, quo dialogo inprimis haec doctrina explicatur, pag. 56 F. p. 132 A. p. 206 Heind. Οἶμαί σε ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἓν ἕκαστον εἶδος οἴεσθαι εἶναι· ὅταν πόλλ' ἄττα μεγάλα δόξῃ σοὶ εἶναι, μία τις ἴσως δοκεῖ ἰδέα εἶναι ἐπὶ πάντα ἰδόντι, ὅθεν ἓν τὸ μέγα ἡγῇ εἶναι.

In quibus explicandis Heindorfio l. l. non usquequaque convenit cum Wyttenbachio ad Plat. Phaedon p. 270. Vide hujus notam copiosam, ubi nec noster locus est neglectus, nec Plotiniani loci alii, ut p. 319 G. et p. 356 A. Hunc adscribam: Νοῦς, φησὶν, ὁρᾷ ἐνούσας *ἰδέας* ἐν τῷ ὅ ἐστι ζῶον· — οὐκοῦν φησὶν ἤδη εἶναι τὰ *εἴδη* πρὸ τοῦ νοῦ. Conf. etiam Aristotel. Metaph. XII. 4. Aliis locis distinguuntur haec ita, ut εἶδος sit *res*, ἰδέα *cogitatio*, vid. modo laudatum criticum Batavum. *Idearum doctrinam Plotinianam* alibi attigi (in Studior. T. I. p. 76 seq. ubi alios locos laudavi, ut Ennead. VI. 3. 9. II. 3. 17. III. 2. 2 et 22. III. 6. 7.) De vocis ἰδέα significatu vario utiliter exposuit Astius ad Plat. Phaedr. p. 288 seq. Ego h. l. in gratiam philosophiae veteris studiosorum adscribam *scholion mscr. ad Aristid.* Ita enim hic in Orat. Platon. pro Quatuorvv. T. II. p. 122 Jebb. de Pericle ad Platonem: ἐπεὶ σὺ, μὴ μόριον μόνον κολακείας αὐτῷ προςθῇς, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν κολακείαν φέρων ἀνάθες, καὶ νὴ Δί' εἰ βούλει *τὴν ἰδέαν αὐτὴν*, ἐφ' ἣν *πάντα ἀνάγεις*. Ad quae Scholiasta ineditus: λέγει γὰρ ὁ Πλάτων τῶν ἐπὶ γῆς ἐν οὐρανῷ εἶναι τὰ παραδείγματα, οἱονεὶ ἀρχέτυπα, ἐξ ὧν εἰσὶ τὰ ἐπὶ γῆς, ἀσώματά τινα ὄντα, ὥςπερ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἀνθρωπότης, καὶ τοῦ ἵππου ἡ ἱππότης καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὁμοίως, ἅπερ ἰδέας καλεῖ· ὁ δὲ τούτου μαθητὴς Ἀριστοτέλης πρὸς τοῦτον διαμάχεται λέγων, μὴ εἶναι ἰδέας. Ad extrema de Aristotele adhibe egregiam disputationem Tib. Hemsterhusii in Addendis ad Thomam

Magistrum pag. 908. 3. ubi explicat Aristotelicum illud in Analyt. poster. p. 228. a Thomâ quoque laudatum; τὰ γὰρ εἴδη χαιρέτω· τερετίσματα γάρ εἰσι. Contra germanus Platonicus *Proclus mscr. in Alcibiad. prior.* ita: ἢ πόθεν ἐν ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς τοῦτο τὸ ἐρωτικὸν ἰδίωμα μὴ πρότερον ἐν αὐτοῖς προϋπάρχον τοῖς θεοῖς; πᾶν γὰρ ὅ,τι περ ἂν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον ἐν ταῖς ψυχαῖς ᾖ, τὴν αἰτίαν ἀπὸ τῶν θεῶν ὡρισμένην ἔχει. διὸ καὶ τῶν ἀρετῶν πασῶν καὶ τῶν σωματικῶν ἀγαθῶν, ἐκεῖ προϋπάρχειν τὰ παραδείγματά φησιν ὁ Πλάτων, οἷον ὑγείας, ἰσχύος, δικαιοσύνης, σωφροσύνης κ. τ. λ. Alium Procli locum ad Timaeum de παραδείγμασι citat Scholiastes Platon. p. 205 Ruhnken. — Mox in Plotino Ficinus quoque legit πάντα γὰρ ταύταις καλά, non ταῦτα, ut est in marg. Vat. atque illud poscit constructio.

Pag. 58. p. 68 A. τὸ δὲ ἐπέκεινα τούτου τὴν τοῦ ἀγαθοῦ λέγομεν φύσιν. Extrema supra attigi Annotat. pag. 139. De re vidimus proxime ad pag. 66 G. ad verba ἥξει πρῶτον — ἐπὶ τὸν νοῦν. Hoc loco teneamus illud: in hoc ipso placito, quod *mente superius* poneret *Unum* (τὸ ἕν), a Plotino reliquisque Platonicis dissedisse *Origenem* et ipsum *Platonicum*. Vid. disputata contra hunc in Commentario ad Procli Theolog. Platon. lib. II. cap. 4. p. 90. ubi de Platone et alia dicuntur et hoc: εἰ δὲ βούλει καὶ πρὸς τοῦτο, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὅσοι τῆς αὐτῆς προέστησαν δόξης, μικρὰ διέλ-

θωμεν, ὑπὲρ τῆς Πλάτωνος γνώμης διαγωνιζόμενοι, καὶ δεικνύντες ὅτι τὴν πρωτίστην αἰτίαν ἐπέκεινα τοῦ νοῦ καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων ἐξῃρῆσθαί φησι, καθάπερ αὐτὸν Πλωτῖνός τε καὶ Πορφύριος καὶ πάντες οἱ τὴν τούτων παραδεξάμενοι φιλοσοφίαν οἴονται λέγειν. Atque Plotinus alio loco, *de intelligib. pulcritud.* init. p. 541 A. hoc *ipsum Bonum* dicit intelligibilis pulcritudinis patrem, qui *mente superior* sit: — τὸν ἐπέκεινα νοῦ. *Proclus* item *de Providentiâ et Fato* (in Fabric. B. Gr. IX. p. 375. cap. 5. lat.) „Hoc enim (*Bonum*) solum *intellectu divinius*, quia et intellectus, qui valde laudatur, desiderat Bonum et cum omnibus et ante omnia."

Pag. 58. p. 68 A. „Haec quibusdam locis impedita sic expedienda videntur: προβεβλημένον τὸ καλὸν πρὸ αὐτῆς ἔχουσαν κ. τ. λ. i. e. *praetentum ante se pulcrum tenentem, ita ut summatim quidem dictu primum quod se nobis offert, sit pulcrum.* Caetera ut Ficinus. *D. W.*"

Retinui αὑτῆς cum Ficino: alii libri αὐτῆς, vid. var. lect. male. Ad verbum congruunt: Jamblichus de animâ ap. Stob. Eclogg. phys. I. p. 926 Heer. — αἰθέρια περιβλήματα περιαμπέχοντα τὴν νοερὰν ζωὴν, προβεβλῆσθαι αὐτῆς (τῆς ψυχῆς). Proclus supra p. 104 seq. — πολλοὶ δὲ ἄλλό τι τῶν ἀλόγων εἶδος προβεβλημένοι, ubi cod. Leid. περιβεβλημένοι, nec illud male. Idem in Platon. Rempubl. pag. 380. — οἱ θεοὶ πολλὰς μὲν ἑαυτῶν

προτείνουσι μορφὰς, — καὶ τοτὲ μὲν ἀτύπωτον αὐτῶν προβέβληται φῶς, τοτὲ δὲ κ. τ. λ. Tralato usu accepit Gregorius Nazianz. Stelit. in Jul. p. 75. ὑμῖν δὲ τὸ νοούμενον ἀξιόπιστον, καὶ τὸ προβεβλημένον ὀλέθριον, ubi menti s. sententiae tanquam vestimentum τὸ προβεβλημένον opponitur, uti proxime ibid. ὁ κρυπτόμενος νοῦς et ἡ ἐσθὴς monente Scholiastâ.

Pag. 58. p. 68 A. — τὸ μὲν νοητὸν καλὸν, τὸν τῶν εἰδῶν φύσει τόπον. Basil. τρόπον. „τόπον recte Ms. Voss. ut margo editionis. *D. W.*"

Sic etiam reliqui omnes libri, vid. var. lect. Quocirca Plotino reddidi. Vox saepius corrupta est. Sic, ut hoc utar, in ipso Plotino *de intellig. pulcritud.* p. 555 A. — εἰς ἐναργῆ σύνεσιν ἀγαγεῖν τοῦ νοητοῦ τόπου. Hoc ibi fidelius reddit ed. Basil. Cod. Ciz. habet σκόπου, male. Idem vitium residuum in Zonar. Lex. gr. p. 1502. — τῇ δὲ ψυχῇ ἐν ὑπερτέρῳ καὶ ἀσυγκρίτῳ καὶ περικαλλεστέρῳ τρόπῳ διατρίβων. Corrige τόπῳ, nec vitium est in Suidâ T. III. p. 29. qui eadem habet. — Caeterum de re non est quod exponam, post ea quae supra posuimus. Vide modo Platonem in Republ. VI. p. 509. p. 121 seq. Bip. p. 195 Ast. et ipsum *Nostrum de intellig. pulcritud.* p. 555 B. ubi hominum divinorum genus dicitur gaudere τῷ τόπῳ ἀληθινῷ, qui locus continuo explicatur ita, ut sit mundus intelligibilis et domicilium summi Boni. Adde Hermiam in Plat. Phaedr. p. 142. 169. — τὰ

δὲ ἐν ἀγνῷ βάθρῳ τὸ νοητὸν λέγει (Πλάτων), ἐπειδὴ ὁ τόπος ὁ νοητὸς καθαρὸς κ. τ. λ.

Pag. 58. p. 68 A. καὶ πηγὴν καὶ ἀρχὴν τοῦ καλοῦ. Locutio Platonica, vid. v. c. Phaedr. pag. 245 c. p. 246 Heind. πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως. Frequentat Plotinus, ut p. 61 C. πηγὴν καὶ ἀρχὴν ἐνεργειῶν, p. 770 C. καὶ πηγὴν καὶ ἀρχήν. Proclus supra p. 92 unum habet καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναβεβηκὼς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ πηγήν. — De re cf. Platon. Hipp. maj. p. 289. p. 145 D. Heind. et quae plura dedimus supra ad pag. 67. p. 58 A. ad vocem καὶ πατήρ. Hic apponam duos locos ex ipsis Enneadibus: p. 711. cap. 18 A. — ἥκει δὲ εἰς νοῦν καὶ ζωὴ ἀπ' ἐκείνου (τοῦ ἀγαθοῦ). ἐκ γὰρ τῆς παρ' ἐκείνου ἐνεργείας ὑπέστη. καὶ νοῦς δὲ δι' ἐκεῖνον. καὶ τὸ τῶν εἰδῶν κάλλος ἐκεῖθεν κ. τ. λ. P. 723 E. cap. 32. summum Bonum (τὸ ἀγαθόν) dicitur ἀρχὴ κάλλους, καὶ πέρας κάλλους, subjiciunturque continuo haec: οὖσα δὲ (καὶ add. Basil. non agnoscunt codd. Ciz. et Darmstad. recte.) κάλλους ἀρχὴ, ἐκεῖνο μὲν καλὸν ποιεῖ, οὗ ἀρχή (ἡ ἀρχή Ciz.).

Pag. 58. p. 68 B. ἢ ἐν τῷ αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν πρῶτον θήσεται, πλὴν ἐκεῖ τὸ καλόν. „Haec mutilata et sic integranda videntur: ἢ ἐν τῷ αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν θήσεται, πλὴν πρῶτον τὸ ἀγαθὸν, ἑξῆς δὲ καλόν, i. e. *vel in eodem loco bonum et pulcrum ponet, ita tamen ut primum bonum, deinceps pulcrum ponat. D. W.*"

Laborantem locum solus persanavit Wyttenbachius; neque enim quidquam medelae a codicibus oblatum. Caeterum haec conjuncta sunt cum doctrinâ Platonicorum de *adscensu hominis per gradus ad Deum*. Certe Plotinus, hoc agens, apposite ad nostrum locum plura disputat Enneade extrema p. 770. unde haec paucula transferam, quibus homo sapiens beatusque sic describitur: οὐδὲ περὶ αὐτοῦ στρεφόμενος, ἑστὼς πάντη καὶ οἷον στάσις γενόμενος, οὐδὲ τῶν καλῶν. („jam vero nec versatur circa pulcrum" *Ficin.* Turbatum videtur in hoc loco.) ἀλλὰ τὸ καλὸν ἤδη ὑπερθέων (sic cod. Ciz. et *Ficin.* „sed ipsam pulcritudinem jam transcendit." ed. Basil. ὑπὲρ θεῶν, mendose) ὑπερβὰς ἤδη καὶ τὸν τῶν ἀρετῶν χορόν.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΧΟΥΜΝΟΥ

ΤΟΥ ΚΑΙ

ΝΑΘΑΝΑΗΛ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

ΑΝΤΙΘΕΤΙΚΟΣ

ΠΡΟΣ ΠΛΩΤΙΝΟΝ.

En accipe libellum, quem supra aliquoties *Anonymi* Ἀντιθετικὸν vocavi. Censeo autem huic volumini adjiciendum quoniam Plotinianam de animâ doctrinam aliaque haud pauca illustrat, quae supra cum in Praeparatione tum in Annotatione attigi. Cur tamen ibidem *Anonymi* dixerim Antitheticum, hic *Nicephori Nathanaelis:* nunc paucis explicandum mihi est. Quo ipso simul hoc editoris officium a me praestabitur, ut auctor minus cognitus notior fiat meis lectoribus. Videlicet Fabricius Bibl. Gr. Vol. V. p. 688. not. *w.* ed. Harl. edoctus a Lambecio Catalog. Bibl. Caes. Vindob. lib. VII. p. 553 Kollar. refert: exstare in bibliothecae Vindobonensis Caes. codice libellum ineditum Anonymi, qui inscribatur: Ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον. Ejus opusculi apographum mihi roganti procuraverat Hartmanni

mei in aliis quoque rebus perspecta voluntas (vid. Praeparat.). Itaque tractavi in manibus, et Plotinianis cum sententiis tum verbis per Annotationis opportunitatem adhibui, usus hâc ipsâ appellatione Anonymi, quod Vindobonense quidem lemma nihil praeterea mentionis contineret. Sero didici eundem exstare in codice Vaticano nro. 1374, hujusque libri lemma meliora me docuit, vel potius ejus lemmatis eruditus interpres Hieronymus Amati. Illud ita habet: Τοῦ σοφωτάτου ἐπὶ σκοπ. τοῦ Καρικλείου ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον κ. τ. λ. Jam Amatius cum in codice agnosset manum Scipionis Carteromachi hominis ceteroquin eruditi, (cujus vitam editurus est Giampius Professor Pisanus additis Amatii observationibus) ingeniose suspicatus est male correxisse cum nec melius descripsisse illa ἐπὶ κ. τ. λ. sic potius legenda, ἐπὶ τοῦ Κανικλείου [1]. Idemque

1) „Dicitur autem ὁ ἐπὶ τοῦ Κανικλείου, quod idem est ac ὁ Κανίκλειος, vel ὁ Κανικλῆς, vel ὁ Κανικλείων. Quibus nominibus passim a Byzantinis Scriptoribus appellatur, qui Caniculo sive atramento Imperatoris praeerat. Jam vero, inquit Cangius in hanc vocem omnino videndus [nimi-

vir doctus cum sciret eâ dignitate functos hos triumviros: Ioannem Scylitzen, Leonem Magistrum et Ioannem Camaterum: unius vel alterius eorum hoc in Plotinum opusculum esse persuaserat sibi, ac propemodum etiam mihi. Illud molestum fuit ad ejusmodi paucitatem hominum redigi illam dignitatem Caniclei praefectorum. Quocirca ampliandum duxi, ac sicubi evocandus erat mihi ille Plotini adversarius, *Anonymum* evocavi, circumspiciens interea, an forte aliunde se offerrent mihi plures ex ordine τῶν Κανικλείων. Unus se obtulit in Villoisoni Anecdott. l. l. atque is ipse quem nunc quidem quaerebam. Nempe Villoisonus ibidem recenset opusculum codicis Marciani hoc titulo insigne: ἐκ τῶν ἐπι-

rum in Glossar. ad scriptt. med. et infim. Graec. p. 574. et in Appendice p. 91 ed. Lugd.] ut et ad Alexiadem Annaeam p. 258 et 378. Caniculum id vas appellatum vult Alemannus ad Procopii Historiam secretam, quod caniculi formam referret, seu potius, quod a caniculis fictitiis sustentaretur, ut hodie etiam fieri solet. Salmasius vero ad Plinium [p. 374 E. seq. ed. Paris] a κανοῦν et κανὸν, id est, *canistrum*, deducit." Villoison. Anecdott. grr. II. p. 72.

στολῶν τοῦ ἐπὶ τοῦ Κανικλείου τοῦ Χούμνου, neque alius impugnavit Plotinum; *et plane idem nomen ex cod. Kat. urv. x 12. postea expiscatus est Amatius.* Exstat enim ibi opusculum aliud hoc titulo: *Τοῦ σοφωτάτου ἐπὶ τοῦ Κανικλείου*: (adscripsit manus secunda Κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Χούμνου) *περὶ λόγων κρίσεως καὶ ἐργασίας.* Quid quaeris? Est *Nicephorus Chumnus*, idem, „qui et *Nathanaël* dictus Monachus factus, Praefectus Caniclei [2], et rerum potens sub Andronico seniore, cujus filia Irene nupsit Ioanni Palaeologo, qui deinde imperator ab a. C. 1295." In cod. Regio Paris. et Colberteo ejus varia opuscula et aliquot epistolae sic inscribuntur: Τοῦ *παρακοιμωμένου* τοῦ Χούμνου; et deinde *τοῦ Φιλιππουπόλεος* [3], unde patria hominis cognoscitur.

2) Inter epistolas Georgii Cypri sunt quaedam ad *Nicephorum Chumnum, quaestorem*, et Theodori Muzalonis, *magni Logothetae successorem* in cod. Caesar. Vind. 67. vid. Lambec. VIII. pag. 1069. 1072. coll. Fabric. B. Gr. VII. p 675 ed. Harl.

3) Vid. Cangium in Glossar. II. p. 80 et patriae notitiam hinc adde Fabricio Bibl. Gr. l. l. Etiam illud adde: ipsius filium *Ioannem Chumnum* nec

Atque ex ipsis Nicephori epistolis Is. Casaubonus [4] refert, apparere „illum alterum fuisse Jobum, cui tot adversa contigerint, ut dici vix queat." Idem vir summus ibid. praedicat pietatem ejus et „dignum dicit qui legatur." Disertum etiam appellat Cangius in ejus operibus diligenter versatus. Sunt autem satis multa, in his consolatio ad βασίλισσαν, id est, filiam Imperatricem de hujus viduitate; alia item varii argumenti, cum civilis tum ad sacram Christianorum disciplinam pertinentis, etiam philosopha; e quo genere hoc est adversus Plotinum. Etenim non modo in catalogo Biblioth. Reg. Parisin. sed etiam a Labbeo Bibl.

minus claruisse cum scriptorum majore quam pro illis temporibus elegantià tum virtute militari, ut me docuit idem Amatius, qui in cod. Vat. nr. 112. hujus epistolam offendit hoc titulo: Τοῦ Παρακοιμωμένου τοῦ Χούμνου ἐκείνου Κυροῦ Ἰωάννου, πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐπὶ τοῦ Κανικλείου ἐπιστολὴ, ὅτε μετ' ὀλίγων πάνυ τρόπαιον σὺν Θεῷ ἔστησε κατὰ τῶν βαρβάρων.

4) In Casaubonianis p. 21 ed. J. Chr. Wolf. Hamb. 1710. Mirari subit doctissimum Saxium in Onomastico nil memorare hujus hominis et scriptorum varietate et honorum amplitudine satis clari.

nov. mss. p. 295. illa scriptio diserte tribuitur huic Nicephoro Chumno. Ille quidem in notitiâ codicis nr. 2105. sic habet: „contra Plotinum de animâ rationali quaestiones variae, ubi de metempsychosi, de belluis, utrum intellectu praeditae sint, necne, de corporum resurrectione et aliis disseritur.“ Labbeus autem ita: „Antirrheticus adversus Plotinum; animas non prius existere quam corpora.“ [5] Quod si igitur Fabriciana Bibliotheca eum usum praestaret, quem debebat praestare: poteramus compendiariâ viâ eo pervenire, quo eundum erat per ambages, quoque ego sine hujusmodi duce, qualem Amatius se praestitit, fortasse numquam pervenissem. Sed in illâ Bibliothecâ, ceteroqui laude dignissimâ, alias quoque idoneam satis operam aegre desideravi; quae narrare longum est. Nunc hoc unum volui monitum: Volumine quinto

5) Vid. Fabric. Bibl. gr. Vol. VII. p. 675 seq. Harl. ibiq. excerpta Catalogi Parisini II. p. 444 seq. et Labbei bibl. nov. mss. l. l. His ipsis locis rem confici, et Nicephorum hujus, quem exhibemus, libri auctorem esse ipse quoque Amatius vidit; meque posteâ per literas monuit.

p. 688 Harl. not. w. pro Anonymo ponendum esse nomen Nathanaëlis. Libelli virtutes vitiaque non est, quod operose persequar. Patet jam unicuique, et doctiores nec moniti intelligent. Hoc certum, philosophi partes sic satis sustineri a Christiano homine, qui rem suam gerere sciat solâ ratione nil usus auctoritate librorum sacrorum. Non minus autem Platonem tangit quam Plotinum Nicephorus. Quod et ipse sensisse videtur. Nam cum in exordio professus esset, Plotinum a se peti: in clausulâ tamen posuit illa: ἡμεῖς ἐξ ἀντιθέσεως ταῦτα πρὸς Πλάτωνα καὶ Πλωτῖνον. Inscribitur autem id opusculum cum in Vindobonensi libro tum in Vaticano Ἀντιθετικός, et potest huic titulo patrocinari hoc ipsum quod modo e libelli fine excitavimus ἐξ ἀντιθέσεως, nec minus illud, quod Rhetorum quidem ἀντίθετα et ἀντιθετικοὶ λόγοι saepius memorantur, licet non eodem, ut plurimum, significatu [6]: tamen ex hoc genere scriptorum, quibus aggregari debet hic

6) Rutil. Lupus p. 125 Ruhnken. Quintilian. Instit. Orat. IX. 2. 10. p. 443 Spalding. Ernesti

Nathanaël, magis, quod sciam, frequentatur nomen ἀντιῤῥητικῶν. Sic, ut hoc utar, Josephi contra Apionem libri codicibus aliquot inscribuntur ἀντιῤῥητικά, et Eusebii Caesariensis illud opus adversus Hieroclem in membranarum parte exhibetur hoc titulo: Ἀντιῤῥητικὸς πρὸς τὰ Ἱεροκλέους [7]; ac, si extremae aetatis exempla quaeris, quae Nicephorus patriarcha Constantinopolitanus itemque Gregoras adversus dissentientes commentati sunt, ea Antirrheticorum nomine singula appellantur [8]. Jam cum Labbei quoque codices Antirrhetici in hoc ipso libello titulum prae se ferant; equidem hunc pro veriore habuerim. Mutare nolui utpote secuturus sum exemplum Vindobonense et Vaticanum.

Quod disceptationis materiam attinet: eam suppeditarunt bini inprimis libri Plotiniani

Lex. Technol. Gr. Rhetor. p. 27. quanquam Sophistarum quoque feruntur ἀντιῤῥητικοί, ut Libanii, Choricii, aliorum. Cf. ibid. p. 29. ibiq. Photii Biblioth. cod. 160.

7) Olearius, in edit. Philostrati, animadvers. ad Eusebii librum p. 428.

8) Fabricii Bibl. Gr. Vol. VII. p. 615. 633 Harl.

alter περὶ τοῦ εἰληχότος ἡμᾶς δαίμονος, *de genio nos sortito*, Enn. III. 4. p. 284 A. alter περὶ ἀποριῶν ψυχῆς, *de dubiis animae*, Enn. IV. 3. p. 381 — 389. quibus Plotinus suam sententiam de Metempsychosi exponit. Cui eum philosophum favisse diserte testatur Augustinus de Civ. D. X. 30. p. 266 A. Ita enim ille: „Platonem animas hominum post mortem revolvi usque ad corpora bestiarum scripsisse, certissimum est. Hanc sententiam Porphyrii doctor tenuit Plotinus: Porphyrio tamen jure displicuit.“ Quo de loco consule Wyttenb. ad Phaedon. p. 211. et adde quae idem de hoc philosophorum placito copiose exposuit. Nam ad Phaedonem spectant potissimum haec ipsa (vid. p. 42. 90 sqq. ed. Wytt.): tamen et alii Platonis dialogi adhibendi sunt, v. c. ii quibus decretum ἀναμνήσεως pertractatur. Locos ipse indicavi in Annotat. in Plotin. p. 166 seq. Cf. ea quae de μετενσωματώσει posui p. 272 seq. neque enim nunc eadem recolere attinet. Illud hic addam ex Amatii schedis, videlicet reperiri in cod. Vat. nr. 112. ejusdem Nicephori, uti quidem videtur (neque enim auctoris nomen habet) consimilis argumenti dialogum, quo illud decretum Platonis de animâ impugnatur. ut apparet ex his:

Ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν, οὗ μοι δοκεῖ μάλιστα (Πλάτων) χαίρειν τῇ εὑρέσει· ὅτι οἴεται καὶ πρὶν κοινωνεῖν σώματι, τὴν ψυχὴν εἶναι· δεύτερον δὲ, ὅτι δέοι τὸ ζῶν ἐκ τεθνεῶτος ὄντος ζῆν· ἔπειτα λέγων ἑξῆς, ὅτι τύχοι ἕκαστον· ὅτι τε ἐν φρουρᾷ τινι ἐσμὲν· καὶ ἀνάγκην εἶναι, εἰς πολλὰ μεταχωρεῖν σώματα, ὥςπερ ὕδωρ ἐξ ἀγγείων εἰς ἀγγεῖα μεταῤῥέουσαν· ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ περὶ τοῦ προεῖναι δεῖν τὴν ζήτησιν πρότερον ποιήσασθαι. ἔοικε δὲ τῷ τοιῷδε μάλιστα ἐπιχειρεῖν, τὸ φάναι τοῦτο εἶναι ὅ,τι τις μάθοι ἀναμνησθῆναι. Sed plura de his et ipsum fortasse libellum addemus Prolegomenis in Plotini Enneadas. Quod reliquum est, uti proximâ a Plotino aetate illum ejus *de genio* librum memoravit Ammianus Marcellinus [9]: sic extremo quoque Byzantinorum aevo haec Plotini decreta necdum penitus exolevisse, unumquemque hic Nathanaëlis Antirrheticus edocere poterit.

9) Lib. XXI. cap. 14. 5. Locum jam indicavit Fabricius ad Porphyrii vitam Plotini cap. 24. Quod ad Ammianum nuper adscripsit Wagnerus pag. 422.) „Vixit Plotinus Saec. III. et LIV libros reliquit, de quibus non superstes est, nisi is quem commemorat Lindenbrogius [nimirum περὶ τοῦ εἰλ. ἡμ. δ.]“: concoquat qui potest; ego non possum.

ΝΑΘΑΝΑΗΛ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ
ΑΝΤΙΘΕΤΙΚΟΣ
ΠΡΟΣ ΠΛΩΤΙΝΟΝ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ.

Ἀντιθετικὸς πρὸς Πλωτῖνον (Vat. Τοῦ σοφωτάτου ἐπὶ τοῦ Κανικλείου Ἀντιθ. πρ. Πλ. cf. Prooem.) ὅτι μήτε τῶν σωμάτων προϋπάρχουσιν αἱ ψυχαὶ, μήτε ἐξ ἑτέρων (μήτ' αὐτῶν cod. Vat.) μεταχωροῦσιν εἰς ἕτερα, ἀλλ' οὐδ' ἐν τοῖς ἀλόγοις ἔστι (ἐστὶν Vat.) νοῦς, οὐδ' οὐ μήποτε γένοιτο. πολλαῖς δὲ καὶ ταῖς ἀποδείξεσι κέχρηται πρὸς ἐκεῖνο (πρὸς ἐκεῖν' Vat.) ἀπαντῶν, τὸ τὰς ἐπιστήμας ἀναμνήσεις εἶναι· ἐξ οὗ δὴ δόγματος αὐτῷ τῷ Πλωτίνῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ Πλάτωνι κατεσκεύασται πρὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς εἶναι· καὶ περὶ ἐγέρσεως σωμάτων τεθνεώτων ἀγωνίζεται, καὶ δείκνυσι ταύτην ἄλλαις δὴ ἀνάγκαις· καί γ' ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ Πλάτωνος περὶ τοῦ (τοῦ omisit Vat.)

τὰς ψυχὰς ἀναβιώσκεσθαι (ἀναβιώσεσθαι Vind.) θέσεων καὶ ἀπόλαυσιν δείκνυσιν ἀεὶ μενόντων ἀγαθῶν καὶ κόλασιν ψυχῶν ὁμοῦ (τε add. Vat.) καὶ σωμάτων μηδέποτε λήγουσαν.

α Ἐμοὶ τὸ παρὸν σπούδασμα, πρὸς Πλωτῖνον καὶ τοὺς ἐκείνου περὶ ἀφθάρτου ψυχῆς λόγους. καὶ γὰρ ὅτι μὲν ὁ ἐν ἡμῖν νοῦς ἁπλοῦς, καὶ ἀσύνθετος, καὶ καθ' ἑαυτὸν ὑφεστὼς, καὶ ζωὴν ἐν ἑαυτῷ ἔχων, καί γε κρείττων πάσης φθορᾶς καὶ παντὸς ὀλέθρου, τοῦτο κἀκείνῳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ κἀμοὶ δοκεῖ, καὶ εἴτις ἕτερος ὀρθῶς βούλοιτο σκοπεῖν, καί γε πρὸς πᾶν δήπουθεν εὐθὺς θεῖτο [10], τόγε πρὸς τοῦτο φέρον, καὶ τοῖς Πλωτίνου λόγοις καλῶς ἀποδεδειγμένον. πῶς γὰρ (ἂν add. Vat.) καὶ εἴη ἐκ συνθέσεως νοῦς, καὶ ἐκ τίνων μερῶν συνιόντων; εἰ μὲν γὰρ ἐξ ὧν πάντα (καὶ τὰ λοιπὰ πάντα τὰ

10) Sic etiam in Vatic. Nisi forte vitium subest, ut scriptum fuerit παρὰ πᾶν — θεῖτο: tenenda locutio est. Ex Demosthene advers. Aristocr. p. 664. laudant Grammatici: πρὸς τὸ καλῶς ἔχον τίθεσθαι. Quocirca nil mutavi.

ἐν σ. Vat.) ἐν συνθέσει, ἁπλῶν ὄντων σωμάτων καὶ πρώτων, ἀλλ' οὐθὲν τούτων νοεῖ. ἐκ γοῦν ἀνοήτων πῶς ἂν καὶ (abest a Vat.) γένοιτο νοῦς, ἢ πῶς ἂν ὢν ταῦτα οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἐφίεται [11] τῶν νοητῶν λέγω καὶ ὑπὲρ ταῦτα, οὗτος ἐξ αὐτῶν γεγενημένος, ἐφικέσθαι ἂν δυνηθείη; εἰ δ' ἄλλων τινῶν παρὰ ταῦτα σωμάτων συμπλακέντων, ζῶσα καὶ νοοῦσα ψυχὴ συνέστη, εἰ μὲν παχυτέρων καὶ ὑλωδεστέρων, ἀλλ' ἄτοπον ἐκ τῶν (non est in Vat.) τοιούτων νοῦν συνεστάναι· καὶ ἔτι μᾶλλον ἂν ἀνοηταίνοι [12] ψυχὴ νοερὰ, ἀμοίρου νοήσεως πάσης (πάσης νοήσ. Vat.) οὔσης τῆς ὕλης καὶ τῆς τοιᾶσδε μάλιστα παχείας ὕλης· εἰ δ' ἐξ ἁπλουστέρων γε, καὶ ἃ τὰ (καὶ ἢ Vat.) πρῶτα πέφυκεν ὡς δὴ (ἃ δὴ Vat.) ἀρχαὶ τῶν ἄλλων, ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐδ' εὑρεῖν ἔστιν ἁπλούστερα οὐδαμῶς, οὐδ' ἐν αὐταῖς ἐπινοίαις τῶν τεσσάρων ἐξ ὧν δὴ τἄλλα πάντα· (τῶν — πάντα omisit

11) ἐφικνεῖται in margine, et sic Vat. recte.

12) Platonicum, vid. Phileb. p. 12 d. Steph. p. 211 Bip. Epistol. XI fin. p. 169 Bip. Julian. Orat. II. p. 57. III. p. 111 Spanhem. et hujus not. ad Aristoph. Schol. Nubb. 416. coll. interprett. ad Hesych. I. p. 386 Albert.

Vat.) καὶ μὴν οὐδ᾽ ἐξ ὕλης δήπουθεν καὶ εἴδους σύνθετον νοῦς καὶ ψυχὴ ἡ κατὰ τοῦτον, ὡς ἂν δὴ καὶ αὐτὴ μὴ ἐξ ἁπλῶν σύνθετον, ἁπλοῦν δ᾽ εἴη σῶμα, συνθέσεως ἄλλης ἀπηλλαγμένον. ἀλλ᾽ εἰ καὶ τοῦτο, οὔτε τὴν ὕλην ἔστι δυναμένην νοεῖν τιθέναι [13], μέχρις ἂν αὐτὸ δὴ τοῦτο εἴη καὶ μόνον ὕλη, οὔτε τὸ εἶδος αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ μόνον θεωρούμενον εἶδος, ὥστε καὶ αὖθις ἐξ ἀνοήτων ἂν νοῦς εἴη· ὃ δὴ πρῶτον ὡς ἄτοπον ἢ καὶ ἄνουν εἰπεῖν ἐφύγομεν. καὶ τοίνυν

13) „Neque materia poni potest tanquam ea quae cogitare queat, quamdiu (s. quousque) *nil nisi ipsa* materia *et solummodo* materia sit; neque species (tanquam cogitans potest poni) quae *non nisi ipsa species* sit *et solummodo* species ad contemplationem pertinens —" Tenendum rarius καὶ adjectum formulae αὐτὸ τοῦτο μόνον. Plato Gorg. p. 182. ὅτι εἶεν παρασκευαὶ, αἱ μὲν μέχρις ἡδονῆς, αὐτὸ τοῦτο μόνον παρασκευάζουσαι. Aelian. V. H. III. 17. ἢ αὐτὸ τοῦτο μόνον τὴν διάνοιαν ἀγαθοὶ γενόμενοι. De solemni formulà vid. Toup. ad Longini Fragg. V. p. 396. Fischer. ad Aeschin. s. v. αὐτός, ibique laudd. Adde Schaefer. ad Lamb. Bos. Ellips. p. 308. coll. Heindorf. ad Gorg. l. l. et Ast. ad Platon. Legg. p. 27. Insigniorem igitur fecit Nathanaël h. l. abundantiam quà adjicitur in eâ locutione μόνον: an elegantiorem, ipse viderit. Infra tamen communem locutionis modum sequitur.

ψυχὴ ζῶσα καὶ νοερὰ, οὕτω δὴ καὶ σῶμα πᾶν φεύγει ὥςτε τοῦτ' εἶναι, καὶ πᾶσαν φεύγει σύνθεσιν ὥςτ' ἐξ αὐτῆς εἶναι. καὶ μὴν καὶ Πλωτῖνος καὶ εἴτις μετ' ἐκείνου (κατ' ἐκεῖνον Vat.) πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτὸν ὀρθῶς καὶ καλῶς ἐπέγνωσαν τὴν αὐτῆς φύσιν, ἁπλῆν ταύτην εἰδότες, καὶ μηδὲν μήτε κατὰ σῶμα μήτε κατὰ σύνθεσιν οὖσαν, ἄλλο δέ τι παρὰ ταῦτα, (μήτε add. Vat.) λύσιν μηδεμίαν μήτε φθορὰν καταδεδεγμένον. Ὅτι δ' αὐτὰς ταύτας ἃς ἔφημεν ψυχὰς, προδημιουργεῖ [14] καὶ προϋφιστᾷ τῶν σωμάτων, καὶ ἄνω τίθησι καὶ τοῦ πρώτου ἐξάπτει καὶ μόνου ὄντος καὶ ἑνὸς μόνου καὶ ἀκινήτου ὄντος, εἶτ' ἐκεῖθεν ἀποσπᾷ καὶ βάλλει κάτω καὶ ὠθεῖ ἐπὶ σώματα, καὶ ἐξ ἑτέρων εἰς ἕτερα ἐμβιβάζει [15], καὶ (abest a Vat.) ἐξ ἀμεινόνων καὶ γνησίων αὐταῖς μᾶλλον ἐπὶ χείρω καὶ μηθὲν ταύταις προσήκοντα,

14) Hoc verbo augenda sunt Lexica.

15) Vel hoc verbo tangit fortasse Nathanaël philosophorum de *humidâ* corporum naturâ, vel de corpore tanquam *naviculo* metaphoras. De verbo vid. Gatack. ad Marc. Antonin. X. 8. p. 359. De philosophorum placitis *Praeparat.* supr. §. 9. et *Annotat.* ad Plotin. p. 56 F.

καὶ πολλήν τινα τίθησι τὴν πλάνην αὐτῶν, καὶ τὰ δεινὰ ταῦτα ἐξ ἀνοίας ὁ τὰ πολλὰ φρονῶν πάσχει νοῦς, ἃ μηδὲ τῇ παντάπασιν ἀλόγῳ ψυχῇ συμβαίνει, τοῦτο δὴ καὶ αἰσχύνομαι τῷ καλῷ [16] Πλωτίνῳ, μὴ καλῶς δεδογμένον. ἢ ποίας ἐξ ἀνάγκης πρὸς τοῦθ' ἧκε τοῦ (abest a Vat.) δόγματος, καὶ ὑπέστη τοσόνδ' εἰπεῖν, μὴ ἔχων ἄλλως φυγεῖν τὴν βίαν, καὶ ὃ μὴ ἦν αὐτῷ παραιτεῖσθαι. εἰ μὲν γὰρ ὅτι (ὅτον Vind. mendose) γεννωμένης αὐτῆς δὴ ταύτης τῆς ψυχῆς, ἅμα τοῖς ζωῆς μετέχουσι σώμασι, συμβαίνει καὶ συγκαταλύεσθαι ταύτην αὐτοῖς καὶ φθορὰν ὑπομένειν, καὶ γοῦν ὅπέρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἀθάνατος, ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲ (οὐδ' Vat.) αὐτὰ ταῦτα πάσχει, τὰ ἐξ ὧν δηλονότι πρώτων καὶ ἁπλῶν ὄντων τὰ λοιπὰ σώματα σύγκειται. μένει δὲ καὶ μεταχωροῦντα ἐν ἄλλοις ἕστηκε. ποῖ δὲ (πῇ δὲ Vat.) τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς λυθείσης χωρεῖ τούτων ἕκαστον; εἰς τὸ οἰκεῖον δηλονότι καὶ συγγενές, καὶ οὗ δὴ ἐφίεται γεγονὸς ἐν τῷ συνθέτῳ σώματι. ὅτι

16) Vid. supra *Praeparat.* p. xvi. not. 8. coll. not. ad Platon. Conviv. p. 174 A. in *Lectt. Platonicc.*

δ' ἐφίεται καὶ ἀεὶ πρὸς τοῦτο βλέπει καὶ τὴν ὁρμὴν ἔχει δῆλον, ἐπεὶ καὶ ζώντων ἔτι τῶν σωμάτων ῥεῖ καὶ ἐκχεῖται αὐτῶν καὶ πρὸς ὃ δὴ γνήσιον ὡς [deest in Vat. recte] ἔφημεν ἄπεισιν, ἑτέρου αὖθις ὁμογενοῦς ἀντεισιόντος, καὶ τὸν ἐκείνου τόπον πληροῦντος, ὡς ἂν δὴ καὶ τὸ μετέχον αὐτοῦ ζῶον μένῃ (μένοι Vat.) μέχρις ὅτου καὶ πέφυκε ζῆν καὶ φεύγειν τὸν θάνατον. εἰ γοῦν τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάντως δ' οὕτως, (ἔχει — δ' οὕτως absunt a Vat.) καὶ τὰ τῶν ἁπλῶν σωμάτων ἐν τοῖς συνθέτοις γενόμενα εἶτ' ἐκεῖθεν λυθέντα αὖθις μένει καὶ οὐ διέφθαρται· τί κωλύει καὶ τὸν ἀπαθῆ τὴν οὐσίαν νοῦν, αὐτοῖς δὴ τούτοις καὶ συγγενηθέντα τοῖς ζῶσι σώμασιν, ὡς τῷ πρώτῳ αἰτίῳ καὶ δημιουργῷ ἔδοξεν, εἶτ' αὐτῶν ἀπολυθέντα, ἄφθαρτον μένειν καὶ ἀνώλεθρον; εἰ δὲ τοῦτο μὴ θέλεις, ἅμα δηλονότι τὸ ἀθάνατον τῷ θνητῷ καὶ τῷ φθαρτῷ τὸ ἄφθαρτον ἐπὶ τὸ εἶναι ἄγεσθαι, καὶ τοῦτο φοβούμενος ταύτην ἐξ ἀνάγκης τίθης αἰτίαν, ψυχὴν προϋφεστάναι σώματος, (τοῦ σ. Vat.) καὶ αὐτὴν δὴ ταύτην μόνην ἀφ' ἑαυτῆς λέγεις ζωὴν ἔχειν, ἧς δὴ καὶ τοῖς σώμασι μεταδίδωσι, πρὸς τοῦτ' αὐτὸ

ἀπαντῶν πυθέσθαι (αὐτὸς — προθέσθαι Vind.) βούλομαι.

β. Τίνος ταύτης ἧς φὴς ζωῆς ἡ ψυχὴ μεταδίδωσιν; αὐτῆς ἐκείνης, ᾗ δὴ καὶ τῇ ψυχῇ (τῇ non est in Vat.) διὰ παντὸς καὶ ἀλύπως (ἄλυτος Vat.) σύνεστιν, ἢ ἑτέραν παρὰ ταύτην λέγεις εἶναι τὴν ἐκ ψυχῆς μεταδιδομένην τῷ σώματι; εἰ μὲν γὰρ τῆς οἰκείας ζωῆς ἡ ψυχὴ μεταδίδωσιν, ἀθανάτου ταύτης οὔσης, δεῖ καὶ τὰ μετεσχηκότα σώματα τὸν ἴσον χρόνον ζῆν καὶ ἀΐδιον· εἰ δ' ἄλλη μὲν ψυχῆς ζωὴ, ἄλλη δ' ἁπλῶς ζώων (Vind. ζῶον male), καὶ ἡ μὲν αὐτῶν τούτων φθορᾷ συνέζευκται, ψυχῆς δὲ ζωὴ πάντη ἀνώλεθρος, πῶς ὃ μὴ ἔστιν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ζωῆς εἶδος, φθαρτὸν χορηγεῖ [17] τοῖς σώμασιν; καὶ μὴν εἰ καὶ τοῦτο δύναται, ψυχὴ ἀθανάτως ζῶσα φθαρτῆς εἶναι δηλονότι ποιητικὴ ζωῆς (non habet Vat.), τίνος χάριν ἐπὶ τὰ σώματα κατιοῦσα, ἧκε δ' ὥςτε καὶ ζῆν αὐτὰ ποιῆσαι καὶ κοσμῆσαι, οὐ τοῦ κρείττονος εἴδους ψυχῆς, τοῦ δὲ χείρονος μετέδωκεν;

17) De hoc verbo vid. Annotat. in Plotin. pag. 321 seq.

ἤτ' ἄρα φθόνῳ πάντως ἐρεῖς, ἢ ὅτι οὐ τὸ κρεῖττον καὶ ἄμεινον, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον τὸ (fort. add. ἧττον) καὶ ἀχρεῖον δεδύνηται· ἀλλ' εἰ τὸ πρῶτον, πῶς ἂν εἴη, ἀγαθῆς ταύτης οὔσης καὶ ἀγαθά τινα πρᾶξαι βεβουλημένης, περὶ ἃ καὶ προεθυμήθη, οὐκ ἐξ ἀνάγκης δή τινος καὶ βίας, ἀλλ' ὥςτε ταῦτ' εὖ (Vind. οὐ male) ποιῆσαι καὶ ζωῶσαι, φθονερῶς σχεῖν καὶ τὴν τούτων τεμεῖν καὶ στενῶσαι ζωήν; εἰ δ' ὅτι οὐκ ἦν αὐτῆς τῆς ψυχῆς καὶ ἀθανάτου καὶ ἀεὶ ζώσης τὴν ἴσην καὶ τοῖς ἄλλοις ἁρμόσαι ζωήν, σκόπει μήποτ' οὐχ ἁρμόζον καὶ τοὐθ' ὁμοίως εἴη περὶ ταύτης εἰπεῖν. εἰ γὰρ μὴ τοῦ οἰκείου πέφυκε μεταδιδόναι (μεταδοῦναι Vat.), πῶς πέφυκε τοῦ ἀλλοτρίου ἵνα μὴ τοῦ ἐναντίου λέγω, εἴπερ δὴ ἐναντία φθαρτὸν καὶ ἄφθαρτον, ἀθάνατον καὶ θνητόν. τί δὲ καὶ γνοῦσα τοῖς μὲν ὀλίγον (Vind. πλείω male) χρόνον ἀπεμέρισε τοῦ ζῆν, τοῖς δὲ πλείω; εἰ μὲν γὰρ πρὸς ἀρετὴν βλέπουσα καὶ κακίαν οὕτω δὴ καὶ τὸ ζῆν μετρεῖ [18], τοῖς μὲν ἵνα πλείω κατ-

18) Apodosis incipit a verbis ἀλλ' ἤδη ὁρῶμεν, ut saepius in hoc scripto ἀλλὰ apodosi ordiendae inservit.

ορθώσωσι τὰ βελτίω προαιρουμένοις καὶ πλείω νέμουσα τὴν ζωὴν, τῶν δ' ἵνα τρεχόντων ἐπὶ τὰ χείρω κόψῃ τὸν δρόμον [19], κόπτουσα καὶ

πρόμον

τὸν τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς δρόμον, τούτων τε κἀκείνων ἰδίαν ὥςπερ καὶ χωρὶς διάθεσιν καὶ κίνησιν παρὰ τῆς (π. τὴν τῆς ψ. Vat. recte) ψυχῆς ἐχόντων· ἀλλ' ἤδη ὁρῶμεν πολλοὺς μὲν τῶν κακῶν καὶ πάνυ τι (Vind. πάνυ τοι) κακῶν, πάνυ τι (Vind. πάνυ τοι) καὶ ζῶντας, πολλοὺς δ' ἀρετῇ προςκειμένους, ἐν βραχεῖ τινι χρόνῳ, ἅμα τε τοῦ ζῆν καὶ τῆς περὶ τὰ καλὰ σπουδῆς πεπαυμένους. ὁρῶμεν δὲ (δὲ abest a Vat.) καὶ τοὺς μήπω ἡλικίας ἁψαμένους, περὶ ἀρετῆς οὐδὲν μήτε κακίας εἰδότας (εἰδυίας Vat.), ἀώρως οὕτω τοῦ ζῆν ἐκστάντας, καὶ ὁ λόγος κἀνταῦθα τίνος ἕνεκα, εἰκότως, (εἵνεκα εἰκότος, Vat.) ἥκιστ' ἀσφαλής. ὅλως δ' ἀρετὴν ἢ (καὶ Vat.) κακίαν τίνος ἂν εἶναι φαίημεν (φαῖμεν Vat.), ψυχῆς ἢ σώματος, ἢ γὰρ

19) Idem Nathanaël in epistol. msct. ap. Villoison. Anecdott. grr. p. 72. εἰ Χριστὸν ὁρῶν τρέχεις, καλῶς τρέχεις, καὶ κατάτεινε τὸν δρόμον· εἰ δὲ πρὸς ἄλλο τι σπεύδων βλέπεις, εἰκῆ καὶ μάτην σπεύδεις.

ἀμφοῖν, ἢ ἑνὸς δήπου τούτων. ἀλλ' ἑνὸς εἴπερ εἶεν, ψυχῆς ἂν εἶεν, ἐπεὶ κἀκεῖθεν αἱ περὶ τὰ καλὰ καὶ φαῦλα πᾶσαι κινήσεις· εἰ δ' ἀμφοῖν, καὶ οὕτω ψυχῆς μᾶλλον ἂν εἶεν ὀργάνῳ δή τινι τῷ σώματι κεχρημένης [20]· ὥστ' εἴτ' (εἴγ' Vat.) ἔρως αὐτὴν ἀρετῆς καὶ τοῦ καλοῦ κατέχει, τοῦ γε δηλονότι διὰ σώματος εἰς πρᾶξιν ἰόντος, καὶ (abest a Vat.) οὐκ ἀποθήσει τὸ σῶμα, δι' οὗ καὶ (abest a Vat.) τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκπλήσει. αὐτὸ δὲ τοῦτ' ἔστι φάναι καὶ περὶ ψυχῆς, τοῖς χείροσιν ἐνηδομένης· ἤ τι καὶ βουλομένη, τοῦ πρώτως γεγονότος ὀργάνου, δεξιοῦ γε ὄντος πρὸς ἃ βούλεται, περιφρονήσει, τίνος δὲ ἕνεκεν καὶ ἀνταλλάξεται τόδε τοῦ χείρονος, κἀκεῖνο (κἀκείνου Vind. male.) δ' ἑτέρου, μηδὲν μὲν βελτίονος, πολλῷ δέ τινι καὶ ἐπιπλεῖστον ἀχρείου, εἴγ' ἐκ σωμάτων μὲν ἀνθρώπων θηρίων μετ-

20) Michael Psellus de omnifar. doctrin. sect. 28. pag. 90. Τῶν παρ' Ἕλλησι σοφῶν τὴν ψυχὴν, Πλάτων μὲν καὶ Ἀριστοτέλης ὡς ὀργάνῳ φασὶ χρῆσθαι τῷ σώματι. — Sequuntur Peripateticorum, Cleanthis ipsiusque Plotini placita.

αμφιέννυται καὶ περιτίθεται φύσιν [21], ἐκ δὲ τούτων αὖθις ἐπὶ φυτὰ χωρεῖ, καὶ τούτοις συνδεῖται δεσμοῖς μείζοσιν ἢ ἐν τοῖς πρόσθεν, καὶ ὥςπερ ἐν αὐτοῖς ῥιζωθεῖσα οὐκ ἔχει ὅπως ῥᾳδίως ἐκεῖθεν ἐκχωρήσει, χρόνῳ δὲ μακρῷ τινι καὶ μόλις ἀπαλλάττεται, οὐκ οἶδα τί πλέον ἐν τοῖς τοιούτοις γενομένη δράσασα καλὸν ἤγ' ἔρωτι καλοῦ ἐνισχημένη ἢ κακὸν ἢ κακὰ προελομένη· καὶ μὴν (ὅτι adde ex Vat.) ἄλλο μὲν ψυχῆς εἶδος, ῥοῇ καὶ φθορᾷ δουλεῦον ἐν ᾧ δὴ ζῶμεν (Vind. δείξομεν male), ἄλλο δὲ κυρίως καθ' ὃ εὖ μάλα καὶ καλῶς ἄνθρωποι ζῶμεν, καὶ ὧδε δῆλον· εἰ γὰρ τὸ ζῆν ἡμῶν ὅλον αὐτοῦ νοῦ (νοὸς Vat.) καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ψυχῆς ἐξῆπται, πόθεν ἡμῖν οἱ θάνατοι, ἀπαθοῦς τοῦδε καὶ ἀκηράτου καὶ πρὸ (πρὸς Vat.) τοῦ καθ' ἡμᾶς ζώου καὶ ἐν αὐτῷ δὴ τῷ ζώῳ καὶ μετὰ τοῦτο λυθὲν καθεστῶτος; πόθεν καὶ παρ' ἡμῖν ὄντος καὶ μένοντος καί γε τὴν ζωὴν ἡμῶν ὅλων συνέχειν καὶ δεδυνημένου καὶ βεβουλημένου, τὰ μὲν ἡμῶν ἔστιν ὅτε καὶ (καὶ non agnoscit Vat.) νεκροῦται, καὶ τὸ ζῆν ἀπόλλυσι, τὰ δὲ

21) Vid. supra Annot. in Plotin. p. 159 seqq. et p. 3.5 seq.

μένει ζῶντα; ἔδει γὰρ ἢ τὸ ὅλον ἡμᾶς ζῆν, αὐτοῦ γε τοῦ τὴν ζωὴν (καὶ add. Vat.) παρεσχηκότος καὶ συνέχοντος μηδὲν πεπονθότος, ἢ τὸ ὅλον ἐφθάρθαι, ἐκλιπόντος δηλονότι τοῦδε καὶ ἀποκεχωρηκότος. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἐκεῖνο πάντως εἰπεῖν, ὡς μεμέρισται, καὶ σχιζόμενος περὶ τὰ τοῦ σώματος μόρια καὶ οὕτω δὴ ταῦτα ζῶντα ποιῶν ὁ νοῦς, ὅθεν μὲν ἂν αὐτῶν ἀναχωρήσει (ἀναχωρήσοι Vat.) εἰς ἑαυτὸν συσταλεὶς, καὶ νεκρὰ δὴ ταῦτα καταλείπει, οἷς δ' ἐμμένει, τούτοις γε δήπου καὶ τὸ ζῆν παραμένει. ἁπλοῦς γὰρ ὢν καὶ μὴ μεγέθους μήτε δὴ σώματος μετέχων μηδενὸς, πῶς ἂν καὶ μερισθείη; τί δὲ καὶ παθὼν, ἀπαθὴς [22] καὶ ἀδιαίρετος καὶ ἀμερὴς ὢν, ἐπὶ συναιρέσεις καὶ

22) τί — παθὼν ἀπαθής. Ludit in vocabulo gemino. Illà formulà τί παθὼν utitur ipse Plotinus pag. 438 B. τί γὰρ παθών τις πρὸς ἄλλον ἔχει; quod tentare non debebat Villoison. Anecdd. grr. II. p. 235. licet Platoni frequens sit illa altera: τί μαθών. Vid. Jacobs. Additt. Animadvv. ad Athen. p. 327. ibiq. laudatt. Wolf ad Demosth. Lept. p. 348. Heusd. in Specim. Platon. p. 57. Adde Heindorf. ad Euthyd. Platon. p. 339 et Hermann ad Viger. p. 759 ed. noviss.

συνολκάς [23] ἥξεν (Vind. male ἕξει) καὶ οὐδὲ τοῦτο πάθος καθ' ὅλον ἑαυτὸν, κατὰ δὲ μέρη, ἃ δὴ καὶ εἶχεν ἐνηρμοσμένα τοῖς νεκρωθεῖσι τοῦ σώματος μέρεσιν; ἀλλ' ἄτοπον ταῦτα περὶ τοῦ ἀμεροῦς νοῦ (νοὸς Vat.) καὶ παντάπασιν ἀπαθοῦς καὶ ὑπολαμβάνειν καὶ λέγειν· περὶ δ' ἧς ἔφημεν ῥευστῆς ψυχῆς καὶ φθαρτῆς, οὐδὲν ἀπεικὸς, ἐπεὶ καὶ μεμέρισται αὕτη, καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον πάντα φθάνει τὰ τοῦ σώματος μόρια, πνεύματι δή τινι ζωτικῷ γε ὄντι ἐποχουμένη [24], καὶ μετὰ τούτου διαβαίνουσα τοῦ ζῶντος σώματος πανταχῇ, ἐκεῖ δὴ (δὲ Vat.) περαίνει, ὅποι (ὅπη Vat.) δὴ καὶ τοῦτο συμπεραίνει. εἰ δέ τι πάθοι τῶν μερῶν, καὶ τό γε πάθος τήντε τοῦ πνεύματος κίνησιν καὶ τὴν αὐτόσε (αὐτῆς Vat.) τῆς ψυχῆς στήσοι διάβασιν, τοῦτό γε καὶ νενέκρωται, τοῦ τὴν ζωὴν ἐνιέντος ἀπολειφθὲν, καὶ μὴ δυνάμενον ἔτι μετέχειν αὐτοῦ· κἂν δέ γ' ἐπ' αὐτὸ μέρος τοῦ σώματος ἰὸν βάλοι τὸ πάθος ὃ δὴ καὶ τὴν ἀρχὴν ἴσχει· τοῦτο δ' εἶναι (ἔχει τοῦ, τὸ δ' εἶναι

23) Vid. supra Annot. in Plotin. p. 249 — 254.

24) Vid. Annot. ad verba Plotini supra pag. 56 F. εἰδώλου ἐφ' ὕδατος ὀχουμένου.

Vat.) τὸ πνεῦμα τῆς ζωτικῆς ὂν ψυχῆς ὄχημα [25], εὐθὺς καὶ τὸ ζῆν ὅλον φθαρὲν πέπαυται, ταύτης δὴ τῆς ζωῆς φθαρτῆς οὔσης ὡς ὑπεθέμεθα, καὶ ἤδη δέδεικται· καὶ τοίνυν οὐ κατὰ νοῦν ἁπλῶς ζῶμεν, ἀλλὰ νοοῦντες εὖ ζῶμεν. τῆς δὲ φθειρομένης ψυχῆς (Vind. male ζωῆς) ἐστὶ μᾶλλον εἰπεῖν καὶ τὴν φθειρομένην εἶναι (omiss. in Vind.) ταύτην ζωήν· νοῦς δὲ καὶ ἡ κατὰ τοῦτον ψυχὴ καὶ ζωὴ, πεφυκότα παραμένειν τήνδε τὴν ἁρμονίαν ἡρμοσμένῳ τῷ σώματι, παραμένουσι συνεστώσης αὐτῆς, λυθείσης δὲ καὶ αὐτὸς ἀπολύεται (ἀπολέλυται Vat.), μηθὲν παθὼν ἀκήρατός τις καὶ ἀπαθὴς ὤν, καὶ οὐκέτι πρὸς ἕτερα μεταβαίνει τῶν σωμάτων οὐθ᾽ ὁμογενῆ τῷ πρώτῳ καὶ οὐ ἐξεφοίτησεν, οὔτε πρὸς ἕτερα θηρίων τινῶν καὶ ἀλόγων, καὶ μηδαμῇ τούτῳ προσηκόντων. οὐ γὰρ ἐρᾷ τούτων οὐδενός· ἢ τίνος ἕνεκεν μήτε πρὸς ἀρετὴν, μήτε πρὸς κακίαν ἁρμοζόντων αὐτῶν βουλομένῳ περὶ τὰς διαθέσεις ταύτας ἁρμό-

25) De ὀχήματι ψυχῆς vid. Wyttenbach. ad Plat. Phaedon. p. 317. coll. supra Annot. in Plotin. p. 56 F. — Caeterum hic Nathanaëlis locus depravatus videtur.

ξεσθαι· τί γὰρ ἂν οἰκεῖον καὶ πράξοι νοῦς, ἀλόγων ἐμπεσὼν φύσει, καὶ ταύτῃ ἐνδιαιτώμενος; οὐκ ἔστιν οὐδ' ὀργάνου τινὸς τυχεῖν ἐξ αὐτῶν, ψυχῆς νοῦν ἐχούσης καὶ λόγον, ἐξυπηρετουμένου βουλήμασιν. ἐπὶ δὲ φυτὰ πῶς ἂν καὶ ἀφίκοιτο; ἢ ἵνα θρέψῃ[26] καὶ αὐξήσῃ; ἀλλ' οὐδενὸς τούτων οὔτε μετέχει, οὔτ' ἔστιν ἐρῶσα, ψυχὴ ἀμεγέθης καὶ νοερά. πόθεν δὲ φυτοῖς ἑτέρωθεν τὸ ζῆν; ἄλλο ψυχῆς πάλιν εἶδος τοῦτο, μηδὲν συμβαῖνον, μηδὲ ταὐτὸν, μήτ' αἰσθανομένοις ὅλως ζώοις, μήτε μετεσχηκόσι νοός. καὶ γοῦν εἰ βούλει εἰς τρία ταῦτα διελέσθαι ψυχὴν πᾶσαν καὶ ζωὴν, νοῦν δηλονότι καὶ αἴσθησιν καὶ τὴν ὁρωμένην ἐν τοῖς φυτοῖς, ὀρθῶς ἂν διέλοις. καὶ τοῦτον ἔχει τὸν

26) Conjunctum cum hujus loci argumento est lepidum dictum Plotini apud Ioannem Philoponum in Aristotel. de Animâ I. a. 2. a. b. indeque apud Suidam II. p. 354. Διὸ καὶ θείως (ἀστείως Suid. probante Kustero) λίαν ὁ Πλωτῖνος εἶπεν, ὡς ὅσοι ἐμμανῶς κατὰ τὰς θρεπτικὰς δυνάμεις ἐνεργοῦσιν, οὗτοι κινδυνεύουσιν ἀποδενδρωθῆναι. Quod contimuo sequitur ψυχὴ ἀμεγέθης, explicavimus supra Annot. in Plotin. p. 221 seqq.

τρόπον ὁ περὶ ψυχῆς λόγος πᾶς. ἔστι δ' οὐδὲν δεινὸν, ὥςπερ καὶ (καὶ abest a Vat.) κοινωνοῦσιν ἀλλήλαις καὶ τοῦ αὐτοῦ συμμετέχουσι ψυχῆς ὀνόματος, οὕτω δὴ καὶ πρώτην καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ταύτας νοεῖν· καὶ τὰς μὲν ἀμέσως ἀλλήλων κοινωνεῖν, τὰς δὲ, διὰ τῶν ἐν μέσῳ τῶν πόῤῥω καὶ ὅσαι μὴ ἐγγίζουσιν αὐταῖς. ψυχὴ μὲν γὰρ νοερὰ, πρώτη, οὐκ αὐτὸ δὲ τοῦτο, τὸ (τὸ deest in Vat. male) εἶναι ψυχή. ἐπεὶ κατά γε τοῦτο, οὐχ ἡ μὲν μᾶλλον, ἡ δ' ἧττον· πᾶσαι γὰρ ἐξίσου ψυχαί· ἀλλ' ὅτι ἀκήρατος, καὶ ἀεὶ ζῇ καὶ νοεῖ καὶ γνησίως ἔχει πρὸς τὸ πρῶτον αἴτιον, καί γε τὰς περὶ αὐτὸ (περὶ αὐτοῦ Vat.) φύσεις καὶ νοεράς. δευτέρα δ' αἴσθησις καὶ ἡ κατὰ ταύτην ψυχὴ, ἅτε δὴ καὶ δεκτικὴ (sic Vat. Vind. male δεικτική) τῆς πρώτης, καὶ δυναμένη συμμίγνυσθαι ταύτῃ, καὶ συνανακεκρᾶσθαι [27], καὶ μετ' αὐτῆς ἐνεργεῖν. τρίτην δὲ θετέον, τροφῶν μόνον ἀντιληπτικήν [28]. εἰ δέ γε καὶ αἰσθήσεως καὶ αὐτῆς δὴ

27) ἀνακεκρᾶσθαι Vat. De hoc verborum genere cf. Annot. in Plotin. p. 311 seq.

28) Ad haec et sequentia adhiberi potest locus Platonis in Phaedro cap. 25. Ἡ ψυχὴ πᾶσα παν-

ταύτης τῆς θρεπτικῆς ἔστιν ἕτερον μέσον, ἀτελὲς μὲν τὴν αἴσθησιν καὶ ὀλίγον αὐτῆς μετέχον, τὸ δὲ λοιπὸν (καὶ τὸ λοιπὸν Vind.) ἅπαν κατὰ τὰ φυτά· καὶ οὕτω δὴ μεσιτεῦον, οὐκ ἀκοινώνητον παντελῶς εἶναι ποιεῖ τὴν τῶν αἰσθανομένων φύσιν πρὸς τὴν ἐν τοῖς τρεφομένοις μόνον καὶ αὐξανομένοις ζωήν. ἔστω δὴ οὖν καὶ τοῦτο καὶ λεγέσθω τέταρτον εἶδος ψυχῆς· καὶ γοῦν οὕτω ψυχὴ ψυχῆς ἄλλης ἄλλη προςηρτημένη (προςηρτημένης Vat. male), ἥτε ἄνω κάτεισιν ἐπὶ τὴν παντελῶς κάτω, τῇ τῶν ἐφεξῆς μεθέξει καὶ κοινωνίᾳ καὶ αὕτη πάλιν αὖ κάτωθεν ἄνεισιν ἐπὶ τὴν πρώτην, ἐξαφθεῖσα τῶν μέσων καὶ δι' αὐτῶν τούτων ἀνενεχθεῖσα, ὡς ἂν δὴ καὶ ὁ πᾶς κόσμος οὗτος καὶ κινήσεως καὶ ζωῆς μετέχων, συννεύσει πρὸς ἑαυτὸν ἄνω δὴ βλέπει (βλέποι Vat.) τῆς πρώτης αἰτίας οὐδαμῶς ἀπερρωγὼς [29], οὐδὲ τὸν (τῷ Vat.) πρὸς αὐτὸν ἐν αὐ-

τὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου κ. τ. λ. Coll. Plotino p. 283. 372. 376. 432. Adde Hermiam ad Phaedr. p. 130. et Ast. p. 293.

29) Id est ἀπεσχισμένος, vid. Suid. in v. I. p. 255. ibiq. Gregorii Nazianzeni haec: τῆς φίλης ἀπερρωγὼς συζυγίας.

δενὶ καταλύσας ἔρωτα οὐδέ γε τὴν ἔφεσιν, πάντων τῶν τοιούτων μερῶν ἐκείνου δὴ τοῦ πρώτου καὶ μόνον ὄντος ἐφιεμένων (ὑπ' ἐκείνου καὶ συνεχομένην addit Vat.).

γ. Οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ ψυχῆς μὲν καὶ τῶν ταύτης εἰδῶν εἴρηται· καὶ ὅτι τὸ μὲν αὐτῶν νοερὸν ὂν καὶ ἁπλοῦν ἐστι καὶ ἀθάνατον, (καὶ — ἀθάνατον male exulat e Vat.) τὰ δὲ ἐκ συνθέσεως γεγονότα, καὶ φθορᾷ καὶ ῥεύσει καὶ λύσει δουλεύει· ἔτι δὲ καὶ ὅτι μήτε ὁ ἐν τῷ ζώῳ τοῦ ἀνθρώπου νοῦς προϋπῆρξεν αὐτοῦ τοῦ (τοῦ abest a Vat. male) ζώου, καὶ προϋφέστηκεν, μήτε τὸ ζῶον τόδε τοῦ νοῦ, ἀλλ' ὁμοῦ ταῦτα. εἰ δ' ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ κινήσεως μὴ βούλει θνητὸν ἅμα καὶ ἀθάνατον γεγενῆσθαι (καὶ σῶμα καὶ ἀσώματον add. Vat.), ἀλλὰ τῶν δύο θάτερον, ἢ προϋπάρχειν δηλονότι τὸν νοῦν ἢ μηδ' ἐν ζώῳ θνητῷ εἶναι — δεῖ γὰρ τοῦ μὲν φθαρτοῦ ἄλλην ἀρχὴν καὶ αἰτίαν εἶναι, ἑτέραν δ' εἶναι τὴν τοῦ ἀφθάρτου — λεκτέον ἂν ἡμῖν εἴη καὶ περὶ τούτου, τόγε δοκοῦν. χλόην ὁρῶμεν καὶ καλάμην καὶ σῖτον, οὔτε δ' ἡ χλόη καλάμη οὐθ' ἡ καλάμη σῖτος· πότε-

ρον οὖν ὁ σῖτος πρὸ τῆς καλάμης (οὐδ' — καλάμης desunt in Vind.) ἢ ἡ καλάμη πρὸ τῆς χλόης, ἢ ὁμοῦ ταῦτα, καὶ χλόη καὶ καλάμη καὶ σῖτος; εἰ μὲν γὰρ ὁ σῖτος πρὸ τῶν λοιπῶν, πόθεν γενόμενος, καὶ ἐκ ποίας ἄλλης ἀρχῆς καὶ αἰτίας ἢ ἐξ ὧν ἐκεῖνα, εἰ δ' αὐτὰ ταῦτα πρὸ τοῦ σίτου, ποίαν ἄλλην ἔσχε τὴν αἰτίαν, ἑτέραν οὖσαν τῆς προενεγκούσης τὸν σῖτον, καὶ ὅλως εἰ μὴ ἐκεῖνα, πῶς οὗτος, ἐξ ἐκείνων γάρ· εἰ δὲ μὴ οὗτος, πῶς ταῦτα, ἐξ αὐτοῦ γάρ· καὶ ἄμφω δὴ ταῦτα συνορῶμεν, τόν γε σῖτον, πρὸ ἐκείνων, κἀκεῖνα πρὸ τούτου, καὶ οὔτε σίτου μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος οὐκ ἂν γένοιτο οὔτε χλόη οὔτε καλάμη ἀλλά τινα ὄντα παρ' αὐτὸν τὸν σῖτον, οὔτε ἐκείνων μὴ γεγενημένων, γένοιτ' ἂν καὶ ἀποτεχθείη σῖτος, ὥστ' ἔστιν ὁμολογεῖν, ἐκ μιᾶς ἀρχῆς καὶ αἰτίας καὶ κινήσεως τῆς αὐτῆς ἕτερον καὶ ἕτερον εἶναι καὶ οὐ μᾶλλον (μὴ μᾶλλον Vat.) πρότερον θατέρου (θάτερον Vind. sed θατέρου in marg.) ἢ ὁμοῦ ταῦτα. εἰ δὲ μὴ τὸ μὲν τούτων φθαρτὸν, τὸ δὲ ἄφθαρτον, ἀλλ' οὐδ' ἡμεῖς φαμὲν νοῦν καὶ ζῶον σῖτόν τινα καὶ ἄχυρα [30] εἶναι, ἀλλ'

30) ἄχυρα. Sic Vat. χόρτον Vind. Illud prae-

ὅτι χαλεπὸν οὐδὲν τῇ φύσει, μᾶλλον δὲ τῷ δημιουργῷ ταύτης, οὐδέ γ' ἐργῶδες, ἐκ μιᾶς ὡς εἴρηται κινήσεως καὶ αἰτίας ἕτερον καὶ ἕτερον ἐν ταὐτῷ προβαλέσθαι. καὶ ὡς ταῦτα τὸ μὲν μακροβιώτερον ὡς ὁ σῖτος τῆς ἧς ἔφημεν χλόης καὶ καλάμης καὶ διαρκοῦν ἐπὶ πλέον, τὰ δ' οὐ τοσοῦτον ὑφιστάμενα χρόνον, οὕτω δὴ καὶ φθαρτὸν καὶ ἄφθαρτον ὁμοῦ γεγενῆσθαι. δύναμις γάρ τις ὥςπερ ἐν τῷ σπέρματι τοῦ σίτου ἐστὶ κειμένη τελεσιουργὸς τῶν ἐξ αὐταῦ πάντων, τέως μὲν ἀφανὴς, ὕστερον δὲ καταφαινομένη τῶν ἐξ αὐτῆς τελεσθέντων, οὕτω δὴ δύναμις ἔστι καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχῇ καὶ αἰτίᾳ τοῦ ζώου τῶν ὕστερον ἐξ αὐτῆς πάντων. καὶ μέχρι μὲν ἐν αὐτῇ ταῦτα (πάντα Vat.) ἵσταται, τῇ δυνάμει, οὔτ' οὐδὲν τούτων οὔθ' ἡ δύναμις καταφαίνεται, εἰς ἐνέργειαν [31] δὲ

tuli, quoniam alibi etiam ἄχυρον et σῖτος inter se opponuntur. Vid. Evangel. Matth. III. 12. Luc. III. 17. ibiq. interprett. χόρτον esse ex glossemate natum, hinc quoque intelligas, quod Alexandrini Interprr. Esaj. XXX. 24. pro pabulo (χόρτῳ) usurpant, cf. Bielii Thes. I. p. 271.

31) ἐνέργιαν Vind. Cf. Annot. in Plotin. p. 228. Quod antea κίνησιν iterato dixit Nathanaël: vid.

προαχθέντα, τότε δὴ καὶ ταῦτα φανερὰ, καὶ ἡ ἔχουσα μὲν δύναμις, ἐγκρύπτουσα δὲ, ἐκ μὲν (οὖν add. Vat.) τοῦ θνητοῦ μόνου ζώου, καὶ θνητὸν μόνον ζῶον, ἐκ δὲ τοῦ, τὸ μὲν θνητοῦ (μόνου — τὸ μὲν θνητοῦ absunt a Vind. male), τὸ δ' ἀθανάτου, ζῶον εἰκότως, θνητὸν ὁμοῦ καὶ ἀθάνατον.

δ. Ὅτι δ' ἔνεστι τῷ ἀνθρώπῳ νοῦς καθ' ἑαυτὸν ὑφεστὼς καὶ μήτι γε μηδαμῶς φθίνων, καὶ διαφέρει γε τούτῳ φύσις ἡμῶν τῶν λοιπῶν ζώων καὶ ἀνοήτων, ἐκ τῶν ἐνεργειῶν δῆλον. τὰ μὲν γὰρ αἰσθήσει μόνῃ καὶ φαντασίᾳ ζῶσιν, ἣν καὶ ἀτελῆ δή (δή abest a Vat.) τινα νοῦν φατὲ, τοῦ τελείου μὲν ἐγγὺς ἰοῦσαν καὶ πρὸς αὐτὸν ἔχουσαν (ἔχουσα male Vat.) γνησίως καί γε ἰνδάλμασί τισι πρὸς αὐτὸν (πρ. αὐτ. deest in Vat.) τείνουσι κεχρημένην, τῆς δ'

de hoc discrimine doctum interpretem graecum Topicorum Aristotelis p. 378 Sylb. quem locum descripsit Suidas I. pag. 742. Ex alio interprete Aristotelis alia exhibet Zonar. Lex. gr. pag. 723 seq. docente Tittmanno. Sequitur ibid. pag. 725 seq. luculentus in eandem rem locus Gregorii Nysseni.

αὐτοῦ φύσεως καὶ ἐνεργείας παντάπασιν ἀπολειπομένην, καὶ εἴτι δ' ἄλογα σοφίζονται ζῶα, κατὰ ταύτην σοφίζονται (σοφίζεται h. l. Vat.) σωστικὸν μόνον τῆς φύσεως, καὶ τοῦ διαμένειν τὸ γένος, οὕτω τοῦ δημιουργοῦ δόντος, ὃς δὴ καὶ εἰς τὸ εἶναι ταῦτα παραγαγὼν, καὶ βούλεται ταῦτα διαμένειν καὶ εἶναι. καὶ τοίνυν τὸ φρόνιμον αὐτῶν μέχρι τοῦ ἐξευρεῖν τραφῆναι, ἢ βλάβην ἢ ἐπιβουλὴν φυγεῖν, φθείρουσαν τὴν ζωήν. ὡς τὰ τῆς μελίσσης ἔργα, καὶ τὰ τῶν ἀραχνῶν νήματα, καὶ γεράνων καθ' ὕπνους (ὑπνὸν Vat.) φυλακαὶ καὶ ἄμυναι κατὰ τῶν κακῶς καὶ σφαλερῶς φυλασσόντων καὶ μυρμήκων (μύρμηκες Vind.) δή τινες θησαυροὶ, καὶ τομαὶ κόκκων καὶ διαιρέσεις τὰς ἐκφύσεις ἅμα γε συντετμημένων, καὶ κύων κορεσθεὶς καὶ τὰ τῶν βρωμάτων λείψανα κρύπτων, ἵν' αὖθις ἔχῃ (ἔχοι Vat.) φαγεῖν, ἑτέρων αὐτῷ μὴ γεγονότων, καὶ μέχρι δὴ τούτων τὸ πολὺ τῆς τῶν ἀφρόνων ζώων φρονήσεως, ἄλλο δ' οὐδὲν πλέον, οὔτε νοῆσαι δεδύνηνται (δεδύνηται Vat.), οὔτε νῷ πρᾶξαι, ἀλλ' οὐδ' ἐπιθυμῆσαι οὐδενὸς τῶν ὑπὲρ τὴν αἴσθησιν, οὐδέ γε περὶ ἐκεῖνα καὶ δι' ἐκεῖνα οὐδεμίαν σπουδὴν

θέσθαι (ποιῆσαι Vat.), ἀνθρώπου δὲ νοῦς καὶ τὸ πρῶτον φρόνιμον, μῦσαι [32] μὲν τὰς αἰσθήσεις, ὑπεράνω δ' αὐτῶν γενέσθαι (γενᾶσθαι Vind.), καὶ τὸν ὅλον ἔρωτα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὅλην (ἐκεῖ addit Vat.) κενῶσαι, ὅποι δὲ (ὅπῃ δὴ Vat.) καὶ γνησίως ἔχει νοητῶν ὄντων τῶν ἐκεῖσε πάντων καὶ ἀκηράτων. ταῦτα τοῦ κυρίως ἀνθρώπου, ταῦτα νοερᾶς ψυχῆς τὰ σπουδάσματα, πρὸς ἃ οὔτε βλέπει οὔτε φθάνει οὐδεμία φύσις ἄλογος οὖσα. πῶς γὰρ αἰσθήσει μόνῃ δουλεύουσα, καὶ οὐδὲν ὑπὲρ ταύτην ἀρθῆναι δυναμένη οὔτ' ἰδεῖν ὅποι (ὅπῃ Vat.) νοῦς ἐμβατεύει [33]. νοῦς γὰρ μόνος τοῖς

32) Cf. Annot. in Plotin. p. 357 seqq. Caeterum haec solertiae animalium exempla hujus aetatis scriptores a Plutarcho, Aeliano, aliis hodieque obviis auctoribus sumsisse vel unus Manuel Philes unumquemque doceat, qui Nathanaëlis nostri aequalis illud carmen de proprietate animalium conscripsit.

33) Id est, in quae mens *penetrat* s. *inquirit*. Proprium verbi usum nullus locus disertius declarat quam hic Aristidis Orat. in Minerv. I. pag. 10 Jebb. καὶ τῶν ἀνθρώπων ὅσοι θεοφιλεῖς οὐκ Ἄτη πατεῖ τὰς κεφαλάς, Ἀθηνᾶ δὲ ἀνέχει καὶ ἐμβατεύει, τηροῦσα τὸ σύμβολον τῆς

νοητοῖς σύνεστιν, αἴσθησις δ' οὐδεμία τούτων ἐφικνουμένη, καὶ μακρὰν αὐτῶν ἄπεστιν, οὐδὲ μέλει (μέλλει Vind. frequenti confusione) ταύτῃ φθαρτῇ γε οὔσῃ οὐδενὸς τῶν ἀφθάρτων· ψυχὴ δ' ἀθάνατος καὶ μὴ λωβηθεῖσα [34] μηδὲν ἐξ ἀλόγου ζωῆς καὶ αἰσθήσεως (καὶ αἰσθήσεως bis legitur in Vat.), τίνος ἂν ἄλλου, ἢ τῶν

γενέσεως. (Colorem ex Convivio Platonico duxit Aristides, vid. cap. 18. 5. 6. p. 59 seq. Wolf.) Ille significatus *scrutandi* in Xenophontio Symposio obvius IV. 27. De cujus tamen loci lectione ambigunt editores. Minus jam ambigitur de interpretatione sententiae Paullinae epist. Coloss. II. 18. ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, quam certatim expresserunt ecclesiae christianae patres. Vid. Interprett. ad l. l. et Suicer. Thes. Eccles. T. I. p. 1097. Adde Zonarae Lex. gr. in ἐμβατεῦσαι p. 706. Cyrilli Lex. ms. Brem. apud Biel. Thes. I. p. 516. et Jacomellum ad Ioann. Chrysost. de Sacerdot. p. 53 seq. Atque ipse Nathanaël Apostoli verba videri possit ante oculos habuisse.

34) Passive vulgato modo construxit verbum λωβᾶσθαι Nathanaël: exquisitiorem usum, qui dativum adsciscit, vindicavimus Plotino supra Annot. p. 244. Eum nunc confirmabis testimonio Phrynichi, qui ita in προπαρασκ. σοφ. p. 50 ed. Bekkeri: λωβᾶσθαι τόνδε καὶ τῷδε, αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ.

ἀεὶ ὄντων ἐν ὀρέξει καὶ πόθῳ γένοιτο, ἐν οἷς καὶ τὰς ψυχὰς Πλωτῖνός φησι πρῶτον οὔσας, ὀρέξεσιν ἄλλαις ἐφ' ἕτερα τραπείσας, ἐκείνων τε ἐκπεσεῖν καὶ ἐν οἷς ἐγένοντο, ἔστιν ἃς τούτων σφαλῆναι, κοσμῆσαι μὲν ταῦτα (ταύτας Vat.) βουληθείσας καὶ πρὸς τοῦθ' ἱκέσθαι κάτω, ὁμοῦ δ' ἀποτυχεῖν τούτου, καὶ ἀκόσμους ταύτας γεγενῆσθαι [35]· ἀλλ' οὐχ ἡμεῖς οὕτως, ἀλλ' ὅσον ἐσμὲν ἐπεγνωκότες (καὶ addit Vat.), ψυχῆς νοερᾶς αὐτῆς ἕνεκεν, ἤδη λέλεκται.

ε. Λεκτέον δ' ἡμῖν ἂν εἴη καὶ περὶ ἐπιστήμης ὅπως ποτὲ γίγνεται, μηδὲν περὶ αὐτῆς εἰδόσι, καὶ εἰ χωρὶς μὲν ἔστι (μέν ἐστι Vat.) νοῦν εἶναι, χωρὶς δ' ἔστιν ἐπιστήμην εἶναι· καὶ γὰρ εἰ πᾶσα δήπουθεν ἀνάγκης ὅπη δὴ (ὅποι δὴ Vind. et sic ubique) ζωὴ, ἐνταῦθα καὶ νοῦν εἶναι· ὅπη δὲ νοῦς, ἐνταῦθα καὶ ἐπιστήμην εἶναι, ζώοις δὲ πᾶσιν ἔνεστι νοῦς, ἐπιστήμη ἂν καὶ ἐν τούτοις εἴη, καὶ γεωμε-

35) Praeter librum Plotinianum *de genio*, quod supra monuimus, h. l. *de pulcro ipso* librum manifesto respicit Nathanaël et quidem caput octavum supra pag. 56 F. G.

τρεῖν ἂν εἴη ταῦτα καὶ ἀριθμεῖν καὶ δίκαιον καὶ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ φαῦλον εἰδέναι κύνας καὶ γεράνους καὶ μύρμηκας, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ζώων· καὶ τί μὲν γραμμή, τί δὲ σημεῖον εἰδέναι· καί γε τοὺς περὶ τριγώνων καὶ τετραγώνων φιλοσοφεῖν λόγους, ἄλλων δή τινων αὐτῶν ἐν ἐπιστήμαις ὄντων, καὶ ἄλλων τῶν κατ' αἴσθησιν ὄντων. καὶ πολλὰ δή τινα πολυπραγμονεῖν αὐτοῖς γένοιτο περὶ τετραγωνισμοὺς [36] κύκλων καὶ περὶ ἀστέρας δ' ἂν σφίσιν (αὐτοῖς addit Vat.) γένοιτο κεχηνέναι, τροφῆς ὀλιγωρηκόσι, καὶ τοῦ βλέπειν κάτω [37], καὶ συνόδους αὐτῶν καὶ ἀποστάσεις, καὶ τὰ ἐντεῦθεν συμβαίνοντα μὴ ἀγνοεῖν ἐθέλειν, μήδ' αὖ εἴ τι ἕτερον (μηδ' ἂν εἴ τις ἕτερον Vat.) περὶ φύσεως καὶ τῶν μετ' αὐτὴν (καὶ ὑπὲρ αὐτὴν addit Vat. bene) ἐξεύρηται νῷ (νοῖ Vat.) καὶ

36) Neque enim ea aetate illa de quadratura circuli quaestio exstincta fuit, quae antiquitus tot praeclara ingenia exercuerat. Quorum virorum magnum sanequam numerum recenset Gerardus Vossius de scientiis mathematicis cap. XVI. §. 36. p. m. 72.

37) Platonicum, ut supra indicavi ad Plotin. Caeterum huic disputationi de ἐπιστήμῃ cet. adhibe Aristotelem in Eth. Nicom. cap. 6. p. 103 seqq. Sylb.

λόγῳ· καὶ δὴ τόνδε τὸν λόγον (καὶ γοῦν τόνδε δὴ τ. λ. Vat.) Πλάτων ὁ μέγας καὶ Πλωτῖνος οὐδὲν ἂν εἶεν κυνῶν καὶ γεράνων καὶ μυρμήκων διενηνοχότες, πῶς δὲ καὶ φαίημεν ἐν αὐτοῖς τὰς ἐπιστήμας ἀναμνήσεις εἶναι μνήμῃ μόνῃ κεχρημένοις, ἀνάμνησιν δ᾽ ἐπ᾽ οὐδεμίαν ἀφικέσθαι δυναμένοις· τίνι δ᾽ αὐτῶν καὶ ἄνθρωπος ἂν ἀποσταίη (Sic Vat. ἀποστάλῃ Vind.)· καὶ μὴ οὐχὶ ταὐτὸν (ταὐτὸ Vat.) εἴη οὗτός τε κἀκεῖνα, πάντων τῶν αὐτῶν ὀρεξόντων τε (τε abest a Vat.) καὶ γνωριζόντων, κἀκείνοις δὴ προσόντων; νοῦ μὲν γὰρ δεκτικὸν καὶ ἐπιστήμης αὐτὸν δὴ μόνον τὸν ἄνθρωπον ὁριζόμενοι (αὐτὸν δὴ καὶ μόνον ὁριζόμενοι τὸν ἄνθρωπον Vat.) φαμὲν εἶναι, λογικὸν ὄντα, καὶ τούτῳ διαιροῦμεν τῶν ἄλλων, εἰ δὲ μὴ τούτων ἄνθρωπος μόνος ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλογα (εἰ δὲ μὴ ταῦτα ἄνθ. μ. ἀλλά τί γε καὶ ἄλογα Vat.) οὐδὲν ἧττον νοὸς μετέχει, καὶ λόγου ἂν μετέχοιεν εἰκότως, εἰ καὶ μὴ ἐκτός γε προχωροῦντος, ἀλλ᾽ αὐτοῖς ἐνόντος, καὶ εἴη ἂν οὕτως οὐδαμῶς ἥκιστα διαφέρον λογικὸν ἀλόγου, καί γε νοῦν τὸν μέν, εἰ φαμὲν μετ᾽ ἐπιστήμης εἶναι, καὶ ταύτην ἐξ αὐτοῦ εἶναι, καὶ ὁ ἐν

ἡμῖν νοῦς ἐστιν οὗτος, τὸν δ' ἐν τοῖς λοιποῖς ζώοις μήτ' ἀφ' ἑαυτοῦ νοεῖν μηδ' ἐπιστήμης δεκτικὸν μηδεμιᾶς λέγοιμεν εἶναι, διαιροῖμεν ἂν οὕτως, καὶ νοῦν (νοῦς Vind.) τὸν μὲν εἰδότα καὶ δημιουργὸν ἐπιστήμης λέγοιμεν ἄν, τὸν δὲ μηδ' ὑπ' αὐτοῦ δεδυνημένον (δεδυνημένου Vat.) τοῦ γ' ἐπισταμένου πεπαιδεῦσθαι, μήτε δεδιδάχθαι, καὶ εἴη ἂν ὁ τοιοῦτος νοῦς εἰπεῖν ἄνους, καὶ πάντ' ἂν ἄνω καὶ κάτω γένοιτο [38], καὶ ἀτόπως ἕξει, εἴγε λόγον μὲν ἄλογον θείημεν, νοῦν δ' ἄνουν. ἀλλ' ἰτέον ἐπὶ τὸ πρῶτον, ὃ δὴ καὶ ζητητέον ἡμῖν ἔφαμεν (ἔφημεν Vat.) εἶναι, ὅπως πότ' ἐπιστήμη δηλονότι τοῖς μηδὲν μηδαμῶς περὶ αὐτῆς εἰδόσιν ἐστὶν ἐγγινομένη. τάχα γάρ, εἰ μὴ ἐξ ἀναμνήσεως, οὐδαμόθεν ἂν ἄλλοθεν δόξειεν εἶναι· εἰ γοῦν ἐπιστήμη μηδὲν ἕτερον, ἀνάμνησις δὲ τῶν πρότερον μὲν ἐγνωσμένων ψυχῇ, καὶ πρὶν ἢ ταύ-

38) i. e. *confunderentur*, *perturbarentur*, ut passim usurpant optimi quique. Sed formula varie tractata et pluribus verbis addi solita, vid. Xenoph. Cyrop. I. 3. 4. Luciani Timon. p. 94. Vitar. auct. p. 96 Bip. Platon. Gorg. §. 64. (p. 482. p. 115 Heind.) ibiq. Findeis. et Heind. Phaedon. p. 96. p. 172 seq. Heind. hujusque not.

την (omis. Vat.) ἐνεῖναι τοῖς σώμασιν, ἐπεὶ δ' ἔνεῖται καὶ τούτοις συμπέφυρται [39], τῆς μνήμης ὥσπερ ἐκτριβείσης, καὶ ἡ τῆς ἐπιστήμης συνεκτέτριπται γνῶσις, εἶτ' αὖθις ἐπ' αὐτὴν ψυχὴ πάλιν ἥκει τήν τε μνήμην καὶ τὴν τῆς ἐπιστήμης ἀνάμνησιν (ἐπ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἥκει Vat. ἐπ' αὐτὴν ψυχὴ εἴκει Vind.), τοῦτ' ἂν εἴη τὸ καὶ γενναῖον καὶ πάνυ τι (τοι Vind. et sic proxime id.) θρυλλούμενον καὶ ἰσχυρὸν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ προϋφεστάναι τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων. ἀλλ' οὐ πάνυ τι τούτῳ γε προσεκτέον, (καὶ προσ. Vat.) ὡς μηδεμιᾶς δηλονότι μηδαμῶς ἀντιθέσεως οὔσης. τάχα γὰρ ἄντι καὶ ἀλλοῖον ἡμῖν (ἄλλας ἡμ. Vat.) ὑποθεμένοις, καὶ τὀγ' ἐναντίον, ὀρθῶς ἐκβαίη (ἐκβάλη Vind.). ἀθανάτου γὰρ τῆς ψυχῆς οὔσης καὶ ἀεὶ κινουμένης [40], ἀθανάτους δή τινας καὶ τὰς κινήσεις καὶ ἐνεργείας αὐτῆς εἴπερ νοοῖμεν (νοοῦμεν Vat.), ὀρθῶς ἂν νοοῖμεν. τί

39) Vid. Annot. in Plotin. p. 246.

40) Platonicum, ex Phaedro. Vid. pag. 245 C. §. 51 Heind. ibiq. Interprett. Conf. Davis. ad Cicer. Tuscul. Disp. I. 23. et Wyttenbach. de plac. immortal. anim. ad Phaedon. p. XIX.

γοῦν ἐπιστήμην ἡμᾶς καὶ βούλει τιθέναι ἐνέργειαν ψυχῆς καὶ ταύτῃ ἐξ ἀρχῆς ἐνοῦσαν, ἢ ἄλλό τι καὶ ὕστερον μὲν αὐτῇ προςγεγενημένον, πρότερον δὲ τοῦ ταύτην ἐγγενέσθαι τῷ σώματι· καὶ τί γε τοῦθ' ἕτερον παρὰ τὴν νόησιν ὑποληπτέον, καὶ πόθεν ἐπειςιὸν ἄλλοθεν, τελείας τῆς ψυχῆς οὔσης, τελείων καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς καὶ κινήσεως· ἀλλ' οὐδὲν ἂν ἔχοις εἰπεῖν, οὐδ' ἂν ἀποδείξαις. εἰ γὰρ (γοῦν Vat.) νόησις μὲν ἐνέργεια ψυχῆς, πᾶσαι δ' ἐνέργειαι ψυχῆς ἀεὶ κινουμένης ἀθάνατοι, ἐπιστήμη δὲ νόησις οὖσα, εἰκότως ἂν καὶ ἐνέργεια ψυχῆς εἴη· οὐ δεῖ δὲ (δὲ non agnoscit Vat.) πάντως ἡμᾶς οὐδὲ ταύτην νομίζειν ὑπὸ λήθης ἐφθάρθαι, οὐδ' αὖ φθαρεῖσαν καὶ ἐκλιποῦσαν αὖθις ὥςπερ ἀναβιώσκειν. ἐπεὶ μηδὲ (μὴ δὲ Vind.) ψυχὴ τοῦτ' ἐν ἄλλοις φθορὰν ἔπαθεν οὐδ' οὐ μήποτε πάθῃ (πάθοι Vind.). ἐκ μὲν οὖν ὧν αὐτὸς ὑποτίθῃς, καὶ τοῦτ' ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης συμβαῖνον, ἐκ δ' ὧν ἡμεῖς φαμὲν, ἐκεῖνο μᾶλλον ἂν εἴη εὖ μάλα καὶ καλῶς ἀποδεδειγμένον, μήτε δηλονότι μηδεμίαν νόησιν ψυχῆς οὖσαν ἐνέργειαν αὐτῆς ἀπεῤῥυηκέναι μήτ' ἐπιστήμην συναποῤῥυῆναι (sic Vat. et Vind. marg. in

textu συνεπορρυηκέναι) ταύτῃ καὶ διεφθάρθαι. ἀλλ' οὐδὲ ποτὲ μὲν ἐνεῖναι τῇ ψυχῇ, ποτὲ δὲ μὴ εἶναι, τοῦ λοιποῦ γὰρ ζώου τοῦτο δεκτικὸν μὲν ἐπιστήμης αὐτὸ γεγενῆσθαι, τῆς ψυχῆς ἐνιείσης καὶ μεταδούσης, αὖθις δ' ἀποβαλέσθαι (ἀποβαλέσθ' Vat.) ἀναβαλέσθαι τε αὖθις καὶ χωρὶς αὐτῆς αὖθις μεῖναι, καὶ τοῦτο πολλάκις· ὃ δὴ πάθος καὶ ἐπὶ τοῦ (articulum non agnoscit Vat.) ὕδατος ὁρῶμεν, ψυχροῦ μὲν ὄντος, ἐκ δὲ πυρὸς θερμαινομένου εἶθ' ὅπερ ἦν πάλιν ψυχροῦ γεγονότος, ψυχὴ δὲ κατ' ἐπιστήμην καὶ νοῦν οὐδὲν ἂν τοιοῦτον πάθοι, ὅτι μηδὲ κατὰ τὸ ζῆν πάσχει. ἄμφω γὰρ ταῦτα, ἐνέργειαί τινες οὐσιώδεις ψυχῆς καὶ ὁμοίως ἔχουσαι, ζῆν δήπου καὶ νοεῖν, ὡς καὶ τοῦ πυρὸς τὸ φλέγειν ὁμοῦ καὶ τὸ (τὸ non est in Vat.) φωτίζειν, καὶ οὐδὲν τούτων ἀπόλλυσι, πῦρ δήπου μένον. οὔτ' οὖν ζωῆς ταύτης κατ' οὐδὲν οὐδεμία φθορὰ, οὔτε νοῦ (νοὸς Vat.). φθορὰν δέ ποθ' ἡμᾶς ἐπιστήμης καὶ μνήμης τῆς κατ' αὐτὴν καὶ νοήσεως ὑποτιθεμένους ἢ ἐννοοῦντας, οὐκ ἔστι ταῦτον τὸν τρόπον· μήτι γε καὶ τὸν νοῦν φθείρεσθαι τίθεσθαι καὶ νοεῖν. ἔστιν οὖν ἀεὶ καὶ ἐπι-

στήμη πᾶσα καὶ ἡ κατ᾽ αὐτὴν μνήμη καὶ νόησις ἐν ψυχῇ.

ς Τούτου δ᾽ ὄντος καὶ ἀποδεδειγμένου, οὔτε τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι τὴν ψυχὴν ἔστιν οὐδαμῶς, οὔτε τὸ προϋφεστάναι ταύτην τοῦ ζώου τοῦ μετεσχηκότος αὐτῆς· πόθεν δ᾽ ἑτέρωθεν ἡμῖν (ὑστέρως addit Vat.) ἀπαντῶσιν αἱ (αἱ abest a Vat.) ἐπιστήμαι μηδὲν πρότερον περὶ αὐτῶν εἰδόσιν; ἐμοὶ δοκεῖν, ὅτι ὥςπερ σὺ προδημιουργῶν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων λέγεις μὴ ἀμαθεῖς μηδ᾽ αὐτῶν τῶν ἐπιστημῶν εἶναι, ἀλλ᾽ ἐν ζωῇ τελείᾳ (τελείως Vind.) τελείῳ δὲ καὶ νῷ (νοῒ Vat.) τελούσας, τελείας εἶναι, καὶ (κατὰ Vind.) νόησιν πᾶσαν καὶ ἐπιστήμην, οὕτω δὴ κἀμοὶ ἀποδεδειγμένου συγγεγενῆσθαι ταύτας καὶ συνυπάρχειν τοῖς μετέχουσι ζώοις, οὐδὲν ἔλαττον τελείας οὔσας ζωὴν καὶ νοῦν, τελείας εἶναι καὶ τὴν ἐπιστήμην (καὶ τελείας εἶναι τὴν ἐπιστ. Vat.) καὶ τὴν γνῶσιν αὐτῆς (αὐτὰς Vind.) ἢ τίνος ἕνεκεν οὐχ οὕτως; ἀλλ᾽ οὐδενὸς οἶμαι, οὐδ᾽ ἂν σὺ φαίης οὐδ᾽ ἂν δείξαις. λείπεται τοίνυν ὥςπερ αὐτὸ τὸ ζῶον τὸ τῆς νοερᾶς ταύτης ψυχῆς μετέχον, αἰσ-

θήσεως ὂν ζῶον, οὐδὲν μὲν τέλειον κατὰ ταύτην τὴν αἴσθησιν ἐνεργεῖ, μήπω τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων τετελεσμένων, προαχθέντων δ' εἰς τοῦτο τέλους, τότ' ἐστὶ καὶ παντὸς τοῦ κατ' αἴσθησιν ἀντιληπτικὸν, οὕτω δὴ καὶ νοῦν, ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς ἀναμεμιγμένον καὶ συνανακεκραμένον αἰσθήσει καὶ σώματι, καὶ τέλειον ὄντα κατ' ἄλλα καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην, τελείων δεῖσθαι καὶ τῶν ὀργάνων, δι' ὧν ἂν καὶ μετὰ σώματος δείξοι τὴν ἐν αὐταῖς ἐπιστήμαις δύναμιν αὐτοῦ (αὐτοῦ non est in Vat.) καὶ ἐνέργειαν. ὄργανα δ' ἐπὶ ταύταις εἶεν ἂν ψυχῆς (νοὸς Vat.), πορρώτερα μὲν, αἴσθησις καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς φαντασία· αὐτῆς (αὐτοῦ Vat.) δ' εὐθὺς ἐξημμένα κἀκείναις (κἀκείνοις Vat.) μικτὰ, διάνοια καὶ δόξα. μετὰ τῶν τοιούτων νοῦς ἐπιστήμας ἐν τοῖς σώμασιν ἐνεργεῖ καὶ ἐνεργεῖ μὲν εὖ, καλῶς δὴ καὶ τῶν ὀργάνων ταύτων ἐχόντων (τῶν δε τῶν ὀργάνων ἐχόντων Vat.)· οὐδὲν δ' ἄριστον, τοῦ ἀρίστου γε καὶ τούτων ἀπολειπομένων. ταύτῃ ται καὶ ἔστιν ἐν οἷς μὲν οὐδενὸς τῶν βοηθούντων ἐκτὸς δεῖται, ἀλλ' αὐτὸς ἀπαρχῶν ἐστιν ἑαυτῷ, τοῦ ἐπιπροςθοῦντος παντὸς ὥςπερ ἀνακύψας· ἐν οἷς δὲ καὶ τοῦ βοηθοῦντος

ἔξωθεν δεῖται, οὐχ ὡς ἐπιλελησμένος τῶν προεγνωσμένων αὐτῷ δεῖται, ἀλλ' ὥςτε τὸ προπλασθὲν πᾶν καὶ κρύπτον αὐτὸν σαρκὸς πάχει (πάχη Vind.) καὶ ὕλης μιγέντα δυνηθῆναι ῥᾷστα ῥῆξαι καὶ ἀποθέσθαι, καὶ καθάπερ πῦρ σώμασι δή τισιν ἐμφωλεῦον παχυτέροις τῇ ἐκτὸς πληγῇ ἐκραγῆναι, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ γνωστικὸν φῶς ὅσον καὶ οἷον, ἐπιστήμην πᾶσαν πληροῦν δεῖξαι. διὰ τοῦτο καὶ ὧν ἔφημεν αἰσθήσεώς τε καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς φαντασίας ἅμα δὲ καὶ διανοίας καὶ δόξης, πρὸς τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν, ἐν χρείᾳ δήπου καθεστὼς φαίνεται, πλησσόντων ὥςπερ αὐτὸν ἐγκεκρυμμένον τῇ ὕλῃ καὶ ἀποῤῥηγνύντων, καί γε τὴν ἐξ αὐτοῦ φαῦσιν [41] ἐπὶ τὴν (τὸν Vind.) τῆς ἐπιστήμης θέαν καὶ κατανόησιν ἐκκαλουμένων. ἐντεῦθεν, κατά γε τὸν ἐμὸν λόγον, ἐπιστήμης ἡμῖν ἐγγίνεται γνῶσις. ἐντεῦθεν νοῦς

41) Proxime dixerat γνωστικὸν φῶς. Eam cognoscendi et quasi lucendi actionem nunc declarat voce Alexandrinis interprett. propriâ. Vid. Biel. Thes. III. p. 536. ibiq. Cyrilli Lex. ms. Brem. φαῦσιν, φῶς, φέγγος, quae eadem habet Suid. in voce. Zonaras autem L. gr. p. 1796. φαῦσις, αὐγή, φέγγος, λαμπρότης.

καὶ νοῶν ἔστι μετὰ σώματος ταύτην, καὶ μεταδιδοὺς λόγῳ, μήτ' ἀναμνήσεως αὐτῆς οὔσης, μήτ' ἐπιλελησμένῳ (ἐπιλελησμένων Vat.) νῷ, κατά γε τὸν ὑμῶν λόγον, ἐγγινομένης. καὶ τοίνυν οὕτω γε καὶ διελήλεγκται καὶ λέλυται τό, τε τὰς ἐπιστήμας ἀναμνήσεις εἶναι, καὶ τὸ τὰς ψυχὰς πρὸ τῶν σωμάτων, μήτι γε μηδαμῶς οὔσας, νομίζειν εἶναι.

ζ. Οὐ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ γενέσεως καὶ ἀφθαρσίας ψυχῆς εἴρηται καὶ δέδεικται, συναποδειχθέντος ἅμα καὶ τοῦ μήτε πρὸ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς ὑφεστάναι, μήτ' αὐτῶν ἐξ ἑτέρων μεταβαίνειν εἰς (ἐφ' Vind.) ἕτερα. ἐπεὶ δὲ ψυχὴ λυθεῖσα τοῦ σώματος μένει καὶ οὐ διέφθαρται, προςεξεταστέον ἡμῖν ἂν εἴη, καὶ τί δήποτε, καθ' ἑαυτὴν γενομένη, δράσει καὶ πείσεται, καὶ πῶς αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ εἶναι ψυχὴ περισώσει, καὶ τὸ ὅλον ἀκήρατος [42] καὶ μὴ τὴν οὐσίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν δήπουθεν τὴν ἐνέργειαν, ἐπεὶ καὶ τοῦτο τέλος τῆς

42) ἀκήρατος, quod tantopere frequentat Nathanaël, nec Platoni displicuit. Locos suppeditat Ruhnkenius ad Tjm. p. 17.

κατ' αὐτὴν φύσεως καὶ δημιουργίας νενόμισται, ζῶον δηλονότι λογικὸν διοικεῖν κατ' αἴσθησιν καὶ προαίρεσιν καὶ ζῶν καὶ κινούμενον. διττῆς γὰρ πάσης τῆς ἀφθάρτου καὶ νοητῆς φύσεως οὔσης, καὶ τῆς μὲν ἀεὶ καθ' ἑαυτὴν ὑφεστώσης (κ. ἑ. ὑφ. ἀεὶ Vat.), καὶ μήτι γε μηδαμῶς συνιούσης εἰς ἕνωσιν καὶ μίξιν καὶ κρᾶσιν σωμάτων, ἣν δὴ καὶ δαιμονίαν[43] ὑμεῖς φατὲ καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν ἀποστᾶσαν τῆς πρώτης μοίρας τῆς περὶ τὸν δημιουργὸν ἀεὶ μενούσης καὶ στρεφομένης· κατά γε τὸν ἐμὸν (ἡμέτερον Vat.) λόγον, κἂν ὑμῖν μὴ δέδοκται, καί γε τοῦτ' ἔστιν οὐδὲν πρὸς τὴν νῦν ταράττον σπουδὴν καὶ ἀπόδειξιν. ἐκείνης γοῦν πᾶν σῶμα (σῶμα πᾶν Vat.) φευγούσης καὶ πᾶσαν αἴσθησιν, τῆς δ' ἑτέρας καὶ κατὰ ταύτας δὴ τὰς ψυχὰς ὁμοῦ τοῖς σώμασι γεγενημένης, καὶ συμμεμίχθαι τούτοις καὶ συνανακεκρᾶσθαι πεφυκυίας (καὶ πεφ. Vat.), καὶ μηδαμῶς ἥκιστ' ἀπαναινομένης τὰ σώματα (τὰ σώμ. abest a Vat.), οὔτ' ἐκείνην σεσωματῶσθαί ποτ' ἔστιν εἰπεῖν, οὔτε ταύτην τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖ-

43) Cf. Annot. in Plotin. p. 316. ibiq. laudd.

σαν καὶ τοῦτ' ἀεὶ φεύγουσαν καὶ ἀποστρεφομένην, οὐκ ἔστιν καθ' ὃν δὴ καὶ (*καὶ* deest in Vat.) *γέγονε λόγον, καὶ πρὸς ὃ δὴ πέφυκεν, οὐ μὲν οὖν σεσωκέναι. ἀλλὰ δεῖ γε ταύτῃ σώματος, ἐν ᾧ δὴ καὶ γενομένη πᾶν τὸ κατ' αὐτὴν πράξει. δεῖ καὶ μεθ' ὅτου τὰ χείρω πείσεται ἢ τὰ βελτίω, ὡς ἔφθη δηλονότι ἀρετὴν ἢ κακίαν μετὰ τούτου κατειργασμένη* (*κατεργασαμένη* Vat.), *καὶ ἢ τῶν ἡδυνόντων ἐν ἀπολαύσει καὶ καθ' ὑμᾶς* (*ἡμᾶς* Vat.) *γένοιτο, ἢ τῶν σκυθρωπῶν πειραθείη, καὶ ποιούντων κακῶς, ἐπεὶ καὶ ταῖς μὲν ἀγαθαῖς τῶν ψυχῶν ἀμείνω, ταῖς δὲ κακαῖς ἀποκεῖσθαι τὰ κακίω, καθ' ἡμᾶς γε καὶ ὑμῖν* (*ἡμῖν* Vat.) *δέδοκται, καὶ τάς γε λύπας καὶ ἡδονὰς καὶ εἴτι τοιοῦτον οὐ ψυχῆς δὴ μόνης οὐδ' αὖ σώματος, ἀλλ' ἀμφοῖν εἶναι λέγομεν* [44]. *ἀλλὰ μήπω τοῦτο, ἀλλ'*

44) Plotinus in libro: *quid animal, quid homo* p. 1 A. Basil. Ἡδοναὶ καὶ λῦπαι φόβοι τε καὶ θάῤῥη — — τίνος ἂν εἶεν; ἢ γὰρ ψυχῆς, ἢ χρωμένης ψυχῆς σώματι, ἢ τρίτου τινὸς ἐξ ἀμφοῖν κ. τ. λ. quae excerpsit Suidas T. II. pag. 46 Kust. Plotiniani loci fons est in Platonis Timaeo pag. 42 A. p. 327 Bip. cf. p. 423. Adde Sympos. p. 207 E. p. 240 Bip. Ad Timaeum adhibe Proclum

ὅπερ ἐδέδεικτο κατὰ φύσιν εἶναι ψυχῇ, συνεζεύχθαι σώματι, καὶ μὴ παντάπασιν ἐθέλειν αὐτοῦ κεχωρίσθαι. καὶ διὰ τοῦτ' οἶμαι καὶ ὑμεῖς ἀεὶ ταύτην ἐπ' αὐτὰ δὴ τὰ (τὰ non est in Vat.) σώματα στρέφετε, καὶ οὐκ ἀφίετε ταύτην αὐτῶν, ὡς ἐκτὸς δὴ τούτων ἄλλοθί που μὴ δυναμένην μηδὲ πεφυκυῖαν μηδαμῶς ἵδρυσθαι. τοῦτ' ἤδη καὶ ἐμοὶ πειρατέον ἂν εἴη, ἐς ὅσον οἷόντε σαφῶς δεῖξαι, καὶ ὅτι γε ψυχὴ λυθεῖσα τοῦ συγγεγονότος αὐτῇ σώματος, ἐπ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, ὃ καὶ ἀπέθετο, καὶ οὐκ ἐπ' ἄλλο ἐπάνεισι, καί γε πειρατέον κατ' αὐτὰς δὴ ταύτας τὰς τοῦ Πλάτωνος ὑποθέσεις, καὶ ὡς ἐκεῖνος ἐξ ᾅδου ψυχὰς αὖθις ἐξάγων (ἀνάγων Vat.) ἐνίησι (ἐνίασι Vind.) σώμασιν, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν, ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων λέγων τοὺς ζῶντας ἀναβιώσκεσθαι, καὶ τοιαύταις ἐπὶ τούτῳ ταῖς ἀποδείξεσιν ἐφεξῆς ἐστι κεχρημένος. ἐκ τῶν ἐναντίων, φησὶν, ἀνάγκη γίνεσθαι

in Commentar. p. 326 seqq. et confer eos, qui ex eodem fonte sua prata irrigarunt, Porphyr. de Abstin. I. 33. p. 54. Damascium περὶ ἀρχ. p. 219. Michaël Psellum περὶ παντοδ. παιδ. sect. 44. p. 103.

τἀναντία, καὶ τοῦτ' ἐπὶ παντὸς ἀξιοῖ καὶ ἐπὶ πάσης γενέσεως, καὶ οὐδαμῆ βούλεται τῶν τοιούτων οὐδὲν τυγχάνειν ἄλλως γεγενημένον· καὶ τοίνυν τὸ μεῖζον ἐξ ἐλάττονος φησὶ πρότερον ὄντος γίνεσθαι (γίγνεσθαι Vat.) μεῖζον, καὶ αὖ τοὔλαττον ἐκ τοῦ μείζονος, καὶ τὸ δικαιότερον ἐξ ἀδικωτέρου, καὶ τὸ ταχὺ ἐκ τοῦ βραδέος, καὶ ἐξ ἀμείνονος τὸ χεῖρον· καὶ περίεισιν ἡ θέσις ἐπὶ τῶν τοιούτων ἁπανταχῆ ὡσαύτως ἔχουσα καὶ τὰ ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων πεφυκέναι δεικνῦσα· καὶ δυοῖν ὄντοιν πάντων τῶν ἐναντίων μεταξὺ τούτων δύο τίθησι καὶ τὰς γενέσεις, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον. ἀπὸ δ' αὖ θατέρου πάλιν ἐπὶ θάτερον· μείζονος γὰρ καὶ ἐλάττονος αὔξησις μεταξὺ καὶ φθίσις· καὶ τὸ μὲν αὐξάνεσθαι καλεῖ, τὸ δὲ φθίνειν, καὶ συγκρίνεσθαι καὶ διακρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κἂν μὴ ἔστι χρῆσθαι τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ. ἔργῳ γὰρ ἁπανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίγνεσθαι αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων, γένεσίν τε εἶναι ἑκατέρου εἰς ἄλληλα· καὶ τοίνυν τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν φησὶν ἐναντίον, καὶ τῷ ζῆν δήπουθεν τὸ τεθνάναι,

καὶ ἐπ' ἐκείνης μὲν τῆς συζυγίας τὰς γενέσεις εἶναι, ἀπὸ μὲν τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καταδαρθάνειν (καταδαρθεῖν Vat.), ἀπὸ δὲ (ἀπὸ δ' αὖ Vat.) τοῦ καθεύδειν τὸ ἀνεγείρεσθαι· ἐπὶ δὲ ζωῆς καὶ θανάτου, πῶς ἀπὸ μὲν τοῦ ζῆν γένεσις πρὸς τοὐναντίον τὸ θνήσκειν, ἀπὸ δὲ τοῦ τεθνάναι [45] αὖθις τὸ ἀναβιώσκεσθαι, καὶ οὕτω δὴ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζώντων φησὶν εἶναι, τοὺς δ' αὖ ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων τἀναντία ὄντας, καὶ ταῦτα (μὲν addit Vat.) δὴ Πλάτων, καὶ πρὸς ἡμῶν γε ταῦτα, καὶ ἡμεῖς ἑπόμεθα καὶ ὀρθῶς ἔχει.

η. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰδέναι βουλόμεθα, τίνος ὄντος ἐλάττονος καί γε αὐξανομένου, τὸ μεῖζον γεγονὸς ἔσται, ἄλλου δή τινος, ἢ ὅγε (ὅτε Vind.) νῦν ἐστὶ μεῖζον, ἢ αὐτὸ δὴ τοῦτο, ἔλαττον ὂν πρότερον, πρὶν δηλονότι μεῖζον γενέσθαι, εἶθ' ὅπερ ἐστι γέγονε μεῖζον (ἢ αὐτὸ — μεῖζον neglex. Vat.)· καὶ μὴν καὶ αὐτὸς Πλάτων ἐν τῇ ὑποθέσει τὸ πρότερον θεὶς οὐκ ἐξ ἐλάττονος ἑτέρου δή τινος ὄντος, ἕτερον ἔφησε

45) *mori*, *mortuum esse*, cf. Wyttenb. ad Platon. Phaedon. p. 142 seqq.

μεῖζον γενέσθαι, ἐπεὶ οὕτω γε οὐδὲ γένεσις ἀνθρώπων (αὐτῶν Vat.) οὐκ ἂν εἴη. πῶς γὰρ ἔστιν ἑτέρου πάσχοντος αὔξησιν ἢ φθίσιν ὃ δὴ πέπονθεν ἐκεῖνο, τοῦτ' ἐν ἑτέρῳ γεγενῆσθαι λέγειν; μεῖζον (μείζονος Vat.) γὰρ εἶναι καὶ ἔλαττον εἶναι, ἄλλο δήπουθεν καὶ ἄλλο, οὐκ ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο (οὐκ — ἄλλο desunt in Vat.) ἐφ' ᾧ δὴ γίγνεται ταῦτα· καὶ τοίνυν ἐπὶ τοῦ καθεύδειν καὶ ἐγρηγορέναι, ὃς ἂν νῦν καθεύδοι (καθεύδει Vat.), οὗτος δήπου καὶ ἐγρηγορὼς ἔσται· καὶ αἱ γενέσεις δυοῖν ὄντοιν τούτοιν ἐναντίοιν, οὐκ ἄλλου τινὸς τοῦ καταδαρθάνοντος ὄντος, καὶ οὕτω καθεύδοντος, ἕτερος ἀνεγείρεται, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ταῦτα· καὶ τεθνηκέναι φαμὲν τὸν πρότερον ζῶντα· ἐκ δὲ τοῦ τεθνεῶτος ἀναβιώσκεσθαι οὐδένα τῶν ἄλλων, αὐτὸν δ' ἐκεῖνον τὸν τεθνηκότα (τεθνεῶτα Vat.), κατά γε δηλονότι τὸν καθεύδοντα, καὶ αὖθις ἀνεγειρόμενον. καὶ τὸ ἐξ ἐλάττονος αὐξανομένου γιγνόμενον μεῖζον (καὶ τὸν — μείζω Vat.). ἢ οὐχ οὕτω ταῦτα, πάντως οὕτως. ἔχε δὴ καὶ σκόπει, τί ποτε φαμὲν ἄνθρωπον εἶναι; ζῶον θνητὸν πάντως ἐρεῖς, νοῦ καὶ λόγου καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ψυχῆς μετέχον, καὶ διπλοῦν (διπλὸν

Vind.) αὐτὸν εἶναι φαμὲν, (καὶ addit Vat.) ἐκ δυοῖν ἕνα, καὶ φθαρτὸν δή τινα καὶ ἄφθαρτον, τὸ μὲν τὸ σῶμα, τὸ δ' αὐτὴν τὴν μένουσαν (τὸ δ' αὖ τὴν μ. Vat.) καὶ μήτι γε λυομένην ψυχήν. εἷς δὲ καὶ τὸ εἶδος ὢν ἄνθρωπος, εἰς πλείω μεμέρισται, καὶ ἔστιν ὅλος ἐν ἑκάστῳ, ἀφ' οὓς δὴ (καὶ addit Vat.) ἀτόμους ὄντας διαιρεῖται καὶ τέμνεται, καὶ ἕκαστος αὐτῶν αὖθις ὅλον ἐστὶν ὅτι δὴ καὶ πέφυκεν ἄνθρωπος. πλὴν ὅτι γε τὸ μὲν εἶδος ἐν ταὐτῷ μένει καὶ αἰεὶ (ἀεὶ Vat.) σέσωσται, τὰ δ' οὐ τὸν (δ' αὐτὸν Vind.) ἴσον ἔχει τρόπον, ἀλλ' ὅπως τοῦ ἐφεξῆς ἂν εἴη λόγου. καὶ πρὸς τοῦθ' ἥκει καὶ γοῦν εἰρήσεται.

9. Ἐπεὶ γὰρ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος σύνθετος (σύνθετον Vat.) ἄνθρωπος, καὶ θνητὸς ἕκαστος καὶ λύσιν δεχόμενος, φαμὲν δὲ τοῦτον (τοῦτο Vat.) καὶ θνήσκειν καὶ πάλιν ἀναβιώσκεσθαι, κατὰ μὲν τὴν ψυχὴν ἀθάνατον οὖσαν, οὐκ ἂν φαίημεν (φαῖμεν Vat.) οὔτε θάνατον καταδέχεσθαι (καταδεδέχθαι Vat.) · ἐπεὶ μηδ' ἔστι θνήσκειν αὐτὴν (ἐπεὶ — θνήσκειν absunt a Vind.) οὔτ' αὖ πάλιν (αὖ π. non

est in Vat.) ἀναβιώσκεσθαι· ἐκ γὰρ τοῦ τεθνάναι τοῦτο, καί γε τοῦ τεθνεῶτος, καθὸ δὴ (καὶ addit Vat.) Πλάτων φησὶ, καὶ ἤδη δέδεικται. ψυχῆς δὲ μὴ θνησκούσης, οὐκ ἔστιν οὐ μὲν οὖν εἰκὸς ταύτην, οὐδὲ λέγειν ἀναβιώσκεσθαι. τίνος δὲ τοῦτο; τοῦ λοιποῦ ἀνθρώπου καί γε [46] τοῦ ἐν αὐτῷ ζώου καὶ σώματος. καὶ ἐξ αὐτοῦ γε τοῦ (τοῦ non habet Vat.) τεθνεῶτος οὐκ ἄλλο δήπου σῶμα οὐδ᾽ ἕτερος ζωώσεται ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ὃς ἦν πρότερον ζῶν, εἶτα τέθνηκε. καὶ μεθ᾽ οὗ δὴ τέθνηκε σώματος, μετὰ τούτου (γε addit Vat.) καὶ ζωώσεται, ὅτι μὴ (μὲν Vind.) δ᾽ ἐκ τοῦ καθεύδοντος ἕτερον λέγομεν ἐγρηγορέναι, μηδ᾽ ἄλλο μεῖζον γίνεσθαι (γίγνεσθαι Vat. ut saep.), ἢ ὅ γε πρότερον

46) Semel monitum volo, quod eruditioribus non obscurum est, illud καί γε, quo mirifice delectatur Nathanaël, sic junctum vix aliam auctoritatem habere quam Lucae Evangelistae XIX. 42. Act. Apost. II. 18. (quamquam hoc loco insigniter variant codd. mss. vid. Griesbach. N. T.) et Alexandrinorum interpr. quos ille assidue tractasse videtur. Horum locos congessit Bielius in Thes. II. p. 91. ubi Cyrillus explicat προςέτι δέ. Hesych. II. p. 108. interpretatur καίτοι.

τυγχάνον ἦν ἔλαττον. καὶ γοῦν ἐξ αὐτῶν δὴ (τούτων addit Vat) τῶν τοῦ Πλάτωνος θέσεων οὕτω δὴ καὶ δέδεικται, τά τε ἄλλα ἐναντία ὄντα ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι, καὶ τοὺς τεθνεῶτας αὖθίς τε ἀναβιώσκεσθαι καὶ αὖθις ζῆν οὐδένας ἄλλους ὄντας ἢ αὐτοὺς δὴ τούτους, τοὺς καὶ πρότερον ζῶντας, αὐταῖς δὴ ταύταις λέγω (λέγω non est in Vat.) ταῖς ψυχαῖς, καὶ αὐτοῖς γε τοῖς (abest a Vind.) σώμασιν· καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον ὁ πᾶς ἄνθρωπος τῷ τεχνίτῃ λόγῳ καὶ δημιουργῷ σοφῷ γε ὄντι περισωθήσεται, καὶ οὐ διαπεσεῖται κατ' οὐδὲν τούτων (τούτου Vat.) τῶν μερῶν, καὶ πλέον ὑπάρξει ἢ αὐτὰ δὴ ταῦτα τὰ κατ' οὐρανὸν σώματα, καὶ ἡμῖν γε ἀΐδια, ἅτε δὴ καὶ πλείονος, ἐν (ἐπὶ Vat.) τῇ κατ' αὐτὸν δημιουργίᾳ γέμων τοῦ θαύματος, ὁρατὴν κτίσιν τε (τε non est in Vat.) καὶ ἀόρατον εἰς ἓν συνάγων, καὶ μέσος τούτων ἑστὼς, τρίτος, ὡςπερεὶ κόσμος αἰσθητός τε καὶ νοούμενος κάτω μένων καὶ ἄνω φθάνων, καὶ τοῖς οὐρανίοις συνών, καὶ μεῖζον ἢ ἐκεῖνα θαῦμα οὗτος (οὕτω γε Vat.) γνωριζόμενος σῶμα μὲν γὰρ πᾶν ῥευστῆς εἶναι φύσεως, οὐ τοῖς ἄλλοις μόνον τοῖς περὶ

φύσεως εἰρηκόσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ δοκεῖ Πλάτωνι, καὶ περὶ τῶν οὐρανίων οὕτως (ὄντως Vind.) ἐπέγνω, καὶ ἥλιον αἰεὶ γίγνεσθαι καὶ ἀστέρας φησὶ καὶ μένειν αἰεί [47]. εἰ γοῦν καὶ ταῦτα τῶν σωμάτων ῥεῖ καὶ ῥέοντα εἰ καὶ μὴ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀλλ' ὅμως διὰ παντὸς ἕστηκεν, ἀθανάτῳ ψυχῇ καθ' ὑμᾶς διοικούμενα (ἡμᾶς διηκούμενα Vind.), τί κωλύει καὶ ἄνθρωπον λυθέντα τε (τε non est in Vat.) καὶ ῥυέντα, εἶτ' αὖθις ἐφ' ὅπερ ἦν πᾶν συνιόντα, ὥςτε καὶ αἰεὶ μένειν αὐτῇ δὴ τῇ ψυχῇ καὶ αὐτῷ τῷ σώματι ἀθάνατος διαμεῖναι, τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἀφθάρτου γε οὔσης, καὶ μὴ πεφυκυΐας, μήτ' ἐν ἄλλῳ γίγνεσθαι σώματι, μήτ' ἐνεργεῖν ὅσα δὴ καὶ πέφυκε μετὰ σώματος δρᾷν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, οὐκ ἂν ὅπερ ἔφημεν οὐδ' αὐτῇ τὸ πᾶν ὑπάρξει δίχα φθορᾶς, τῆς μετὰ σώματος ἐνεργείας φθαρείσης αὐτῇ, ἣ δὴ ταύτῃ καὶ κατὰ φύσιν πρόςεστιν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δίχα σωμάτων κολάζει Πλάτων ψυχὰς, φαύλας δή τινας ἐν τῷδε τῷ βίῳ (ἐν τῷ τῇδε βίῳ Vat.) γεγενημένας, καὶ πονηράς· καὶ ἡ κόλασις, ποταμοὶ

47) De hâc aeternitate cf. Wyttenb. Disp. de placit. immortal. ad Phaedon. p. XXII seq.

[48] Κωκυτοὶ, καὶ Πυριφλεγέθοντες, καὶ φοβερὰ ῥεύματα ἐκ ταρτάρου ἄνω καὶ κάτω φέροντα καὶ καταστρέφοντα ταῖς ὁλκαῖς [49], καὶ μηδ' ἐπιβῆναι λίμνης τῆς Ἀχερουσίας ἐῶντα, κἀκεῖ πρᾶξαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἠδικημένοις εὐμενέσι χρήσασθαι, καὶ οὕτω φυγεῖν τὸ κολάζεσθαι. ἐγὼ δὲ πρῶτον μὲν οὐκ οἶδα, τί ἂν ἀπαθὴς τὴν οὐσίαν πάθοι (πάθῃ Vat.) ψυχὴ, ποταμοῖς ἐμπεσοῦσα (ἐμπεζοῦσα Vind. male), εἴτ' ἐκ πυρὸς ῥέουσιν εἴτ' ἐξ ἄλλου κολάζοντος (ἄλλως κολάζοντας Vind.). πῶς δὲ καὶ δίναις ῥευμάτων ὅθεν δήποθ' ἀλλομένων (δήπουθεν ἀλομένων Vind.) ἐνοχεθεῖσα, καὶ ταύταις ὥςπερ ἀφύκτοις (ἀφίκτοις Vat. mendose) ἐνδεθεῖσα δεσμοῖς [50], ταύταις καὶ συνελιχθήσεται καὶ

48) De his fluviis inferorum poenisque vid. inprimis Platon. Phaedon. p. 112 Steph. (p. 89 Wytt. p. 242 Heind.) coll. Gorg. sect. 81. Cratyl. p. 43 Heind. de Republ. X. p. 613 seqq. (p. 321 seqq. Bip. p. 303 seqq. Ast.) Aeschin. Socrat. Axioch. §. 21. p. 166 seqq. ed. Fischer. Plutarch. de S. N. V. p. 102 seqq. ibiq. interprr.

49) Vid. Annot. in Plotin. p. 249 seqq.

50) Fatalem necessitatem vinculorum metaphorâ declarat Nathanaël, et ἐνδεῖν, ἔνδεσις similiaque

συστραφήσεται, καὶ οὐχ ἕξει οὐ μὲν οὖν οὐδ' ὥσπερ ἰχθὺς ἐφ' ἕτερα μεταβῆναι καὶ διανήξασθαι; ἔπειτ' ἀνδροφόνους καὶ μοιχοὺς καί γε πατραλοίας (δή τινας, καὶ μητρολοίας add. Vat.) καὶ ἱεροσύλους κατ' αὐτῶν δήπου ῥίπτει τῶν ῥευμάτων. καὶ τί μὴ μεθ' ὧν ἥμαρτον σωμάτων, μετὰ τούτων καὶ κολάζει ὡς καὶ μετὰ τούτων ὄντος τοῦ πάσχειν αὐτάς, ἀλλὰ ταῦτ' ἀφεὶς ἐπ' ἐκείνων μόνων (μόνον Vat.) κέχρηται ταῖς ποιναῖς. καὶ μὴ οὐκ ἐν δίκῃ (καὶ οὐκ ὠδίκη Vind.) μόνον ὀρθῶς ἐχούσῃ τὸ πᾶν, ἀλλ' ἤδη καὶ τὰ μὴ πεφυκότα κεκολάσθαι τόνδε τὸν τρόπον βιάζεται κολάζειν. καί γε αὐτῆς παροιμίας ἐπ' ἀδυνάτων λίθους ἕψειν [51] λεγούσης, Πλάτων ἡμῖν τὰς ψυχὰς ἐν Πυριφλεγέ-

proprie usurpantur de fato necessitateque. Hinc Herodotus IX. 16. dicit ἀναγκαίῃ ἐνδεδεμένοι. Quam in rem plura monui in Dionyso pag. 73 seq. ubi etiam Gatackeri animadversionem ad Marc. Antonin. X. 28. excitavi.

51) Videri possit Nathanaël ante oculos habuisse Aristidem qui Orat. sec. Plat. p. 230 Jebb. eundem Platonem, qui frustra emendare studuisset Dionysium tyrannum, ita carpit: ἐλελήθεις δὲ ἄρα σαυτὸν ἁπάσαις ταῖς παροιμίαις ἐνεχόμε-

θαυσιν ἕψει. πῦρ μὲν γὰρ καὶ βίαιον, καὶ πικρὸν [52] ὂν ὅπως δήποτε ὕδωρ, καὶ εἴτι τοιοῦτον ἕτερον ἐστὶ κολάζον (κολάζειν Vat.), ψυχῆς μὲν οὐκ ἔστιν ἐφ' ἑαυτῆς (αὐτῆς Vat.) μόνης οὔσης οὐδαμῶς ἐφικέσθαι, σώματι δὲ μιγείσης καὶ τῇ μετὰ τούτου αἰσθήσει, πᾶν ὃ δὴ κατὰ τούτων, καὶ κατ' αὐτῆς ἐστὶ δρῶν τῇ μετὰ τούτων ἀνακράσει συμπασχούσης καὶ συμπεφυΐᾳ, καὶ ὃ δὴ πρότερον οὐκ ἂν ἔπαθε

νος, εἰς πῦρ ξαίνων, καὶ λίθον ἕψων, καὶ σπείρων τὰς πέτρας, ubi σπείρων non agnoscunt omnes libri. Illud εἰς πῦρ ξαίνειν in ipsis mortuorum poenis numerat Basilius magn. de legendis gentil. libris p. 181 D. Garn. — τῶν ἐν ᾅδου κολαζομένων οὐδὲν πάσχοντες ἀνεκτότερον, ἀτεχνῶς εἰς πῦρ ξαίνοντες, καὶ κοσκίνῳ φέροντες ὕδωρ κ. τ. λ. quae componi possunt cum Platonis Gorg. p. 159 Heind. Eoque ipso adagio est usus Plato Legg. VI. vid. Schol. Ruhnken. pag. 227. Caeterum alterius vim proverbii *lapidem elixare* ipse Noster explicuit. Plura qui velit, is consulat Erasmum Adagg. p. 292. 321. 337. et Fischerum ad Aeschin. Eryx. p. 99 in Indic. ibiq. laudd.

52) Vid. supra not. ad Proclum p. 79. et ad Plat. Phaedr. pag. 243 c. d. pag. 239 Heind. in Lectt. Platonn. infr. p. 465 seqq.

ψυχὴ, χωρὶς τοῦ σώματος γενομένη, τοῦτ' ἤδη μετ' αὐτοῦ πείσεται γενομένη, εἴτ' ἔστι (εἴτε τι Vat.) τῶν ἡδέων, εἴτ' ἔστι τῶν ἀλγεινῶν· ἐπεὶ καὶ ἡδοναὶ καὶ λῦπαι τοῦ συναμφοτέρου καὶ μάλισθ' ὅσαι κατ' αἴσθησιν καὶ ἐξ αἰσθήσεως ἀπαντῶσιν, καὶ οὐχ ἑνὸς δήπουθεν τούτων, οὔτε ψυχῆς μόνης οὔτ' αὖ σώματος. καὶ μὴν ὅτι μὲν ἀγαθῶν καὶ πάνυ τι (πάνυ τοι Vind.) ἀγαθῶν ἀνθρώπους ἔστιν ἀπολαῦσαι χρηστούς γε ὄντας, καὶ οὕτω τῶν παρόντων ἀπαλλαγέντας, καὶ κόλασις ἔστιν αὖ ἐνδίκως μετιοῦσα τοὺς πονηροὺς, οὐχ ὑμῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν δέδοκται, καὶ οὐδέποτε οὐ μὲν οὖν (παυσομένην addit Vat.) ἀνομολογοῦμεν αὐτήν· καὶ γὰρ οὕτως ἔχει τοῦ ζῆν ἡμᾶς καὶ βιοῦν εἰς δύο διῃρημένου, τοῦ μὲν ἐξ ὅτου καὶ γεγόναμεν μέχρι αὐτοῦ τοῦ τεθνάναι, τοῦ δ' αὖθις (adde ex Vat. ἐκ τεθνεώτων ἡμῶν ἀναβιωσκομένων καὶ ἥκιστα φθειρομένων.) οὐ γὰρ (οὐδὲ γὰρ Vat.) ἀποθνήσκομεν αὖθις, ἀνταλλαττόμεθα τὸν φθίνοντα τόνδε βίον τοῦ ἀεὶ ἑστηκότος. καὶ εἴγε φαύλους (φαύλους γε Vat.) ἡμᾶς παρέξομεν ἐν τῷ παρόντι καὶ πονηροὺς (κ. π. ἐν τῷ

παρόντι Vat.), πονηρὰ κἀκεῖ μεταδέχεται, καὶ μένει τῷ βίῳ μηδέποτε παυομένῳ, εἴτ᾽ ἀμείνους καὶ χρηστοὺς, ἀμείνω, καὶ καθὰ δὴ τὸ τρυφᾶν ἡμῖν ἀκήρατον καὶ μηδέποτε περαῖνον, οὕτω δὴ καὶ κόλασις τὸν ἴσον ἔχει χρόνον, ψυχὴν ὁμοῦ καὶ σῶμα ἐνδίκως μετιοῦσα, σῶμα δ᾽ ἐκεῖνο, τὸ καὶ φαύλως δηλονότι βιῶσαν, καὶ τῇ πονηρᾷ τῇδε δουλεῦσαν ψυχῇ, ἐπεὶ μηδ᾽ ὅσιον, ἑτέρου τὰ κακὰ πεπραχότος, ἕτερον ἀντὶ τούτου τὰς τίσεις ὑπέχειν, καὶ παραπλήσιον ἂν εἴη, ὥςπερ ἂν, εἰ τοῦ (artic. abest a Vat.) Πλάτωνος ἡμαρτηκότος, ἐστίζετο Πλωτῖνος ἢ ἄλλός τις τῶν μὴ ταῖς δίκαις ἐνεχομένων. Καὶ τοίνυν ἡμεῖς (ἡμᾶς Vind. sed corr.) ἐξ ἀντιθέσεως ταῦτα πρὸς Πλάτωνα καὶ Πλωτῖνον, τἀναντία τῶν ἡμῖν δεδογμένων περὶ ψυχῆς εἰρηκότας· εἰ δ᾽ ὀρθῶς ἀντέσχομεν, εἰδεῖεν (εἰδοῖεν Vind.) ἂν οἱ καὶ τἀληθὲς εἰδότες ἀσφαλῶς δοκιμάζειν.

Τέλος.

LECTIONES PLATONICAE

MAXIMAM PARTEM

EX CODICIBUS MSS. *) ENOTATAE.

*) Nimirum pleraeque ex eodem codice Darmstadino, de quo supra dixi in *Praeparatione* p. cxxxviii. not. 61. Quod igitur ex *codicibus* dixi, pertinet ad specimen lectionum variarum e libro Vaticano exhibitum in Symposio aliasque nonnullas ex codicibus erutas. Consultum autem duxi huic ipsi volumini subjicere, cum quoniam a Platonici philosophi libro non alienae essent Platonicae lectiones, tum quod maturandum videretur, si quidem hoc quidquid est copiarum novis editionibus inservire vellem, quae nunc cum maxime in Germaniâ certatim parantur. Sunt autem haec, si a Cratylo discesseris, cujus lectio tota pertractatur, sola fragmenta. Neque ex hoc genere alia quaedam non posuimus, sicubi res visa est ferre, in Praeparatione et in notis ad praecedentem librum Plotini; quae singula non magis in hoc Additamento voluimus repetere, quam nostras aliquot super locis Platonicis aliis conjecturas. — Omnia monstrabit Index huic volumini additus.

C h a r m i d e s.

Steph.	Heind.	
p. 155	p. 61	Ἧκε Cod. Darmst. ὁ Χαρμίδης ἧκε
— —	— —	αὐτῷ c. αὐτῶ
— —	— —	ἐπ' ἰσχάτῳ c. ἐπισχάτων
— —	— —	ἐκαθέζετο c. om.
— —	— —	ἠπόρουν c. διηπόρουν
— —	— —	μοῦ c. μου
— —	— —	πρώην c. πρόςθε
— —	— —	τί c. om.
— —	— —	μοι c. μέτι
— —	— 62	τι c. om.
— —	— —	ἐν ἐμαυτῷ c. ἐπ' ἐμαυτοῦ
— —	— —	Κριτίαν c. κυδίαν
— —	— —	τοῦ c. om.
— —	— —	ὑποτιθέμενος c. ὑποθέμενος

P h a e d r u s.

— 269	— 324	τὴν cod. om.
— —	— —	τῷ c. om.
— —	— 325	ὥςπερ c. add. καὶ
— —	— —	φύσει ῥητορικῷ c. ῥητορικ. φύσει
— —	— —	ἐλλίπης c. ἐλλείπης
— 270	— 326	μετεωρολογίας c. μετωρολογίας
— —	— 328	ὅςπερ c. ὥςπερ

Steph.	Heind.	
p. 270	p. 328	δὲ ἐν c. δ' ἐν
— —	— —	μόνον c. om.
— —	— —	παραδώσειν desinit cod Darmst.
— —	— —	(in not.) ἰατρικῆς ῥητορικῆς, sic etiam in cod. Darmst.
— 276	— 344	Τόδε c. incipit.
— —	— 345	δὴ c. om.
— —	— —	ἂν c. om.
— —	— —	Τὸν c. τῶν
— —	— —	ἧττω c. ἧττον
— —	— —	Ἥκιστά γε desinit cod. Darmst.
— 237	— 219	τὸ Λιγύων ταύτην ἔσχετ' ἐπωνυμίαν, Gramm. mscr. qui hanc particulam excerpsit, exhibet ἔσχετε τὴν
— 244	— 241	Ἥ τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς προφῆτις.

Ad haec Heindorfius: „Mox codex Aristidis Orat. Platon. I. ed. Jebb. T. II. p. 13. αἵτε — προφήτεις. Al. αἵτε προφήτιδες. Male.“ Haec ille. Codex Aristidis Schellershem. plane Platonis manum praestat: ἥ τε γὰρ δὴ — προφῆτις. — Haec hactenus de var. lect. in Phaedro. Interpretatio loci elegantissimi, qui proxime praecedit p. 243 c. d. p. 239 Heind. admonet nos alius loci Platonici, de quo, hac datâ occasione, paucis dicam. Verba Socratis in Phaedro, dudum copiose tractata a Wyttenbachio meo in epist. crit. p. 55 seq (p. 71 Lips.) ita habent: — καὶ ἔχουσι (οἱ ἐρασταὶ) πρὸς τὰ παιδικὰ φθονερῶς τε καὶ βλαβερῶς, πῶς οὐκ ἂν οἴει αὐτὸν ἡγεῖσθαι ἀκούειν ἐν ναύταις που τεθραμμένων καὶ οὐ-

δεινα ἐλεύθερον ἔρωτα ἑωρακότων; — — Τοῦτόν γε τοίνυν ἔγωγε αἰσχυνόμενος καὶ αὐτὸν τὸν Ἔρωτα δεδιὼς ἐπιθυμῶ ποτίμῳ λόγῳ οἷον ἁλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι. Ubi Heindorfium miror laudantem Platonis locum de Legg. IV. p. 707 A. eumque accommodatum quidem, neque tamen item alterum ejusdem libri, qui magis tamen etiam illuc faciat. Neque Astio ad Phaedr. ejus loci venit in mentem. Hic quidem in Animadvv. ad Librr. de Legg. (quae dum haec ipsa scribo afferuntur) T. II. p. 200. amandat lectores suos ad Annot. suam in Phaedrum, sed ad neutrum locum ea occupavit, quae nunc proferam. Quocirca ego apponam et cum uno itemque altero conferam. Est autem de Legg. IV. p. 704 seq. Steph. p. 162 seq. Bip. Agitur de civitate condendâ. Νῦν δὲ παραμύθιον ἔχει τὸ τῶν ὀγδοήκοντα σταδίων· ἐγγύτερον μέντοι τοῦ δέοντος κεῖται τῆς θαλάττης σχεδὸν (ἡ πόλις) ὅσον εὐλιμενωτέραν αὐτὴν φῂς εἶναι, ὅμως δὲ ἀγαπητὸν καὶ τοῦτο. πρόσοικος γὰρ θάλαττα χώρᾳ, τὸ μὲν παρ' ἑκάστην ἡμέραν ἡδὺ, μάλα γε μὴν ὄντως ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν γειτόνημα. ἐμπορίας γὰρ καὶ χρηματισμοῦ διὰ καπηλείας ἐμπιπλᾶσα ἑαυτὴν, ἤθη παλίμβολα καὶ ἄπιστα ταῖς ψυχαῖς ἐντίκτουσα, αὐτήν τε πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν ἄπιστον καὶ ἄφιλον ποιεῖ, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὡσαύτως. Hujus loci argumentum illustravit doctissimus juvenis *De Geer* Diatrib. in Politicos Platon. princip. Sect. II. §. 2. pag. 41 — 45. Nos videamus de locis geminis et vi verborum. Athenaeus VI. p. 254 b. p. 474 Schweigh. Τοιοῦτοι

τότ' ἐγένοντο οἱ Ἀθηναῖοι, κολακείας, θηρίου χαλεπωτάτου λύσσαν ἐμβαλόντες αὐτῶν τῇ πόλει· ἣν ὁ μὲν Πύθιος ἑστίαν τῆς Ἑλλάδος ἀνεκήρυξε, πρυτανεῖον δὲ Ἑλλάδος ὁ δυσμενέστατος Θεόπομπος *), ὁ φήσας ἐν ἄλλοις, πλήρεις εἶναι τὰς Ἀθήνας διονυσοκολάκων καὶ ναυτῶν, καὶ λωποδυτῶν· ἔτι δὲ ψευδομαρτύρων καὶ συκοφάντων καὶ ψευδοκλητήρων κ. τ. λ. ubi vid. interprr. Tetigit autem Platonicum e Legg. librr. locum *Aristides* Oratt. Platonn. Tom. II. p. 206 Jebb. in Themistocl. Ὅμοιον δ' ἄν μοι δοκοῦμεν (δοκῶμεν etiam Cod. Schellersh.) ποιεῖν εἰ (ἂν idem) ταῦτα κατηγοροῖμεν, ὥςπερ ἂν εἰ καὶ τῇ φύσει τῆς Ἀττικῆς μεμφοίμεθα, ὅτι αὐτὴν ἔχει θάλαττα κύκλῳ μικροῦ πᾶσαν· τί οὖν εἰ τοῖς κρείττοσιν οὕτως ἔδοξεν; ἀλλ' ὅμως ἐῶ ταῦτα Πλάτωνος χάριν· ἔστω τὸ γειτόνημα ἁλμυρὸν ὥς φησιν. Ad quem locum haud vulgaria profert Scholiasta: Ἀλκμὰν ὁ λυρικὸς (sic corrige foedum λυρικὸν in schol. ed.) τοῦτο εἶπεν ἁλμυρὸν τὸ γειτόνημα, ἀντὶ τοῦ κακόν ἐστι γείτονα ἔχειν

*) *Schol. mscr. Aristid. Leidens.* ad Panathenaici T. I. p. 196. haec verba: πρότερον μὲν ἠγάμην ἀκούων τὸ τῆς σοφίας πρυτανεῖον, καὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος ἑστίαν, καὶ τὸ ἔρεισμα, ita: Πλάτων ἐν Πρωταγόρᾳ σοφίας πρυτανεῖον τὰς Ἀθήνας καλεῖ· Ἑλλάδος δὲ ἑστίαν ὁ Πύθιος. Sequitur satis vulgata narratio quam etiam Aelianus V. H. IV. 6. refert. Platonis locus e Protagorâ est p. 337 d. pag 561 Heind. Quam in rem aliquanto plura protuli in notis ad Orat. de civit. Athenarum omn. human. par. p. 54 seq.

θάλατταν (θάλασσαν editus). Addit ineditus cum Schellerh. tum Leidensis, cujus excerpta mecum communicavit Wyttenbachius. tum qui est in apographo Monacensi: ἢ ὅτι ἡ λέξις Πλατωνική ἐστι. Jam illud γειτόνημα addendum est Schneideri Lexico. Deinde si quis fortasse ex Aristide ejusque Scholiaste hoc effici posse credat, ut affictum Platoni pronuntiet illud καὶ πικρόν: possit is speciose advocare locum Aristotelis (ab Astio ad Phaedr. l. l. adhibitum) de sensu IV. p. 1438 B. τὸ δὲ ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν σχεδὸν τὸ αὐτό: neque tamen, opinor, propterea vere. Etenim ipsum πικρός proprie et poëtis etiam dicitur de aquâ marinâ. Apponam alium locum ejusdem *Scholiast. mscr.* ad Oratt. Platonn. p. 117. — ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι ἐκωμῴδουν ὀνομαστὶ τοὺς ἄνδρας μέχρις Εὐπόλιδος. περιεῖλε δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης ὁ στρατηγὸς καὶ ῥήτωρ· κωμῳδηθεὶς γὰρ παρὰ Εὐπόλιδος ἔρριψεν αὐτὸν ἐν τῇ θαλάττῃ ἐν Σικελίᾳ συστρατευόμενον, (ob comoediam, cui titulus βάπται, prodit Platonius, conf. Kuster. Prolegg. ad Aristoph. p. X seq.) εἰπών:

βάπτε με ἐν θυμέλῃσιν· ἐγὼ δέ σε κύμασι πόντου
βαπτίζων ὀλέσω νάμασι πικροτάτοις.

Haec ex asse respondent verbis Cynulci ap. Athenaeum. Videlicet ille conviva ibi III. pag. 121 e. pag. 470 Schweighaeus. ita: δεῖν — ἁλμυροὺς λόγους γλυκέσιν ἀποκλύζεσθαι νάμασιν. Sicut enim in librr. de Legg. ἡδύ et πικρόν opponuntur, ita alibi, v. c. in Sympos. XII. 6. pag. 39 Wolf. γλυκύ et πικρόν. Commode autem Schweigh.

ad Ath. l. l. haec protulit ex eodem Platone in Timaeo p. 400 Bip. τὸ δὲ λόγων νᾶμα, ἔξω ῥέον, καὶ ὑπηρετοῦν φρονήσει, κάλλιστον καὶ ἄριστον πάντων ναμάτων. Atque, ut πικρός dicitur animus acerbus, tristis, saevus, v. c. tyranni, Polyb. VII. 13. 7. IX. 23. 3. utque πικρός saepius idem est atque ἀλάστωρ, v. c. de Jove Hesych. I. p. 219. sic item de infaustis auguriis sinistrisque praesagiis sermonibusque usurpatur, vid. Valckenar. ad Euripid. Phoeniss. 963. Satis dictum opinor de vocibus ἁλμυρός et πικρός in utroque loco Platonico. De aliis elegantiis posterioris loci, ut de usu vocis καπηλείας (Stob. Serm. XLI. p. 266. 27 seq. qui hunc locum excerpsit, exhibet καπηλίας) non est quod exponam post ea quae monuerunt T. Hemsterh. ad Lennep. Etymol. p. 291. Interprett. ad Herodot. III. 89. Davis. ad Maxim. Tyr. IV. 5. pag. 56. Reisk. atque Toup. ad Suidam II. p. 67 seq. et in Curis noviss. p. 140 ed. Lips. De formulâ ἤθη παλίμβολα sufficiet consuluisse unum Ruhnkenium ad Tim. Lex. Platon. p. 204 seq. — Caeterum cf. quae supra ad Proclum p. 79. laudavi cum ex aliis tum ex Nilo Ascetâ. Hic subjiciam verba Nathanaëlis in Ἀντιθετ. — πῦρ μὲν γὰρ καὶ βίαιον καὶ πικρὸν ὂν ἅπως δήποτε ὕδωρ.

Gorgias.

Steph.	*Heind.*	
p. 462	p. 53.	Πωλ. Ταυτὸν δ' ἔστιν Cod. incipit.
— —	— —	ἀγροικότερον c. ἀγροικικώτερον
— —	— 54	ἑαυτοῦ c. αὐτοῦ

Steph.	*Heind.*	
p. 463	p. 54	αἰσχυνθεὶς Cod. αἰσχυνθῆς
— —	— —	αὐτοῦ ἐγὼ c. invers.
— —	— —	ὀψοποιητικὴ cod. ὀψοποιϊκὴ (De his formis consule Heindorf. ad Gorg. p. 54 seq. In cod. Aristidis laud. p. 6 Jebb. ὀψοποιητικὴ est a primâ manu; secunda scripsit: ὀψοποιϊκή.)
— —	— 55	δὲ c. δ'
— —	— —	πράγμασιν c. desinit.
— —	— 56	ἀλλ' ἐγὼ cod. incipit.
— —	— —	οὐδὲ c. οὐδ' Sic etiam cod. Schell. Aristid. Idem proxime habet μὰ τὸν Δί' pro μ. τ. Δία.
— —	— —	'Αλλὰ c. ἀλλ'
— —	— —	τοῦτ' cod. omis. ut in Aristide et hujus etiam cod. Schell.
— —	— 57	τοῦτο usque ad Πῶς exclus. c. om.
		οὓς οὐκ ἂν ῥᾳδίως αἴσθοιτό τις cod. Schell. Aristid. ὧς οὐκ ἂν ῥ. α. τ. sed correctum a secundâ manu.
— 464	— —	τοιοῦτον c. τοιοῦτο. Sic et Arist. et cod. Schell.
— —	— 58	ὄντοιν. cod. add. τοῖν. ὄντων πραγμάτων cod. Schell. Idem antea ad ἔστι ταῦτα scholion habet: ταῦτα οὕτως ἔχει.
— —	— —	καὶ c. om. Sic et Arist. et c. Sch.
— —	— —	δὲ cod. δ'
— —	— —	τῷ cod. om.

Steph.	*Heind.*	
p. 464	p. 58	τῆς cod. om.
— —	— —	τῇ γυμναστικῇ c. τῆς γυμναστικῆς
— —	— 59	αἰσθομένη c. αἰσθανομένη. Illud agnoscit etiam cod. Sch.
— —	— —	ὑπὸ. In c. pro hâc voce lacuna, nec habet cod. Sch.
— —	— —	ὅπερ cod. om. τοιοῦτον ὅπερ c. Sch.
— —	— —	θηρεύεται. In c. θηρεύει suprasc. et sic Aristid. et hujus cod. Sch.
— —	— —	ὀψοποιητικὴ c. ὀψοποιϊκή. Illud est in textu, hoc in marg. c. Sch.
— —	— —	ὥςτε usque ad εἶναι inclus. c. omis.
— —	— —	σιτία c. om.
— —	— 60	ὥστ' c. ὥστε item Schell.
— —	— —	ἢ cod. καί
— 465	— —	ὧν c. ᾧ Sic et cod. Sch.
— —	— —	προςφέρει, c. add. ἃ προςφέρει
— —	— —	ὁποῖα ἄττα c. ὁποιάττα. Sic et cod. Schell.
— —	— 61	περὶ c. πέρι
— —	— —	ἐθέλω cod. add. σε.[ου] Etiam cod. Sch. videtur quid addidisse.
— —	— —	ὀψοποιητικὴ c. ὀψοποιϊκὴ
— —	— —	οὖσα cod. omis. Sic et Aristid. et cod. Schell.
— —	— —	τε c. om. Sic Arist. et c. Sch. Mox idem c. S. καὶ λειότησι[τι] καὶ ἐσθῆτι.
— —	— 62	ὀψοποιητικὴ c. ὀψοποιϊκὴ

Steph.	*Heind.*	
p. 465	p. 62	ὧδε, cod. add. καὶ
— —	— —	ὅτι c. ὅτι[ἢ] (sic)
— —	— 63	φύρονται c. φύονται
— —	— —	οὔτε c. οὐδ'
— —	— —	ἀλλ' αὐτὸ αὑτῷ c. ἀλλὰ τῷ αὐτῷ, sed vulg. marg. adscripta.
— —	— 64	ἀνεκρίνετο c. διεκρίνετο
— —	— —	ὀψοποιητικὴ c. ὀψοποιϊκὴ
— —	— —	ἂν πολὺ ἦν c. om.
— —	— —	ἐφύρετο c. ἐφέρετο, sed vulg. in marg.
— —	— —	ὑγιεινῶν καὶ ἰατρικῶν c. ἰατρικῶν ὑγιεινῶν
— —	— —	ὀψοποιητικὴ c. ὀψοποιϊκὴ
— —	— —	ἐν σώματι. Cod. desinit. *)

*) Scholiis in Gorgiam nuper ex cod. Parisino nonnulla addidit in Bredowii Epistt. Pariss. p. 149. *Bronstadius* Danus V. C. Ego nec ipse prorsus ἀσύμβολος discedam. Exhibet enim nonnihil ad Platonis locos, ab Aristide Orat. Plat. I. p. 6 sqq. Jebb. laudatos, hujus Rhetoris Scholiastes adscriptus *cod. Schellershem.* fol. 154 seqq. Sed tria Scholia jam edidit Ruhnkenius in Schol. Platon. p. 106. Primum sic incipit in illo cod. ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσεως διαφέρει φησὶν ὁ Πλούταρχος. Reliqua congruunt, nisi quod sub finem codex ita habet: ψόφησις, τὰ μὲν πρῶτα οἷον οὐσίαν κ. τ. λ.

Ad verba (p. 56 Heind.) p. 6 Arist. Jebb. πολιτικῆς μορίου εἴδωλον, haec adscripta sunt in margi-

ne: τί ἐστι ῥητορική; πολιτικῆς ἐπιτηδεύσεως δηλονότι ἤτοι κολακείας μορίου εἴδωλον.

Sub finem loci ab Aristide excerpti (pag. 60 Heind.) p. 8 Jebb. haec adjecit in imâ paginâ eadem manus, quae reliqua adjecit:

	σώματα	ψυχὴ	
περιδειγμάτων (sic) εἴδωλα	γυμναστικὴ	νομοθετική	παραδειγμάτων εἴδωλα
	ἰατρικὴ	δικαστικὴ	
	κομμωτικὴ	σοφιστικὴ	
	ὀψοποιϊκὴ	ῥητορικὴ	

Ὁ κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικὴν, τοῦτο ὀψοποιϊκὴ πρὸς ἰατρικήν. μᾶλλον δὲ ὧδε· ὅτι ὁ κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικὴν, τοῦτο σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικήν· καὶ ἔτι, (sic cod. Schell.) ὁ ὀψοποιϊκὴ πρὸς ἰατρικὴν, τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς δικαιοσύνην. Extrema sunt ipsa verba Platonis (p. 62. lin. 5 seqq. Heind.) aliquanto uberiora, quam hoc loco reddiderat Aristides.

Scholiastes mscr. *Leidensis* Aristid. itemque *Monacc.* ad Oratt. Platonn. T. II. pag. 120 Jebb. satis copiose exponunt de Archelao rege, quae eadem attingit Scholiastes editus T. II. p. 55. Hoc minus adscribam, et notissima sunt. Haec paucula excerpta dabo. Cod. bombyc. Monac. εἰσάγει δὲ ταύτην τὴν ἱστορίαν Πλάτων ἐν τῷ Γοργίᾳ, (Tu vid. p. 470 Steph. p. 80 seqq. Heind.) διασύρων ἐντεῦθεν ῥητορικὴν οὐκ οἶδ' ὅπως. Apograph. Monac. fol. 128. — ἄθλιον (pag. 81. lin. penult. Heind.) δὲ αὐτὸν καλεῖ Πλάτων ὡς ἀδελφοκτόνον γενόμενον, ὥςτε καὶ τὸν δίκαιον καλεῖ εὐδαίμονα.

Idem apographum ibid. ad verba Aristidis: διὰ δὲ τινὸς, ὦ Πλάτων, καὶ μάρτυρος, ὦ τῶν μαρτύρων ὑπερορῶν, haec habet: ἐπειδὴ ὁ Πλάτων δίχα μαρτύρων ἔπειθε διὰ τῶν λόγων, τοῦτο εἶπε. λέγει δὲ ὁ Πλάτων πρὸς τὸν Πῶλον (Gorg. p. 472. p. 86 Heind.) ἐγὼ μὲν ὧδ' ἂν λέγω, ἕνα μὲν παρέχεσθαι μάρτυρα ἐπίσταμαι, πρὸς ὃν ἄν μοι λόγος ᾖ. τοὺς δὲ πολλοὺς ἐῶ χαίρειν. τάχα δὲ καὶ ἠθικῶς εἴρηται. φαίνεται γὰρ ὡς αὐτὸς Πλάτων μαρτυρίας εἰςαγαγὼν ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ· ὅτι καὶ εὐσεβὴς ἦν καὶ τοῖς θεοῖς ἔθυε· κατηγορεῖται δὲ ὡς καινότερα εἰςάγων δαιμόνια καὶ ὑποφθείρων τοὺς νέους.

Ibid. Ὁ Πλάτων γένος τὴν κολακείαν εἰπὼν, μερίζει αὐτὴν τετραχῇ (vid. Gorg. p. 464 C. p. 59 Heind.) εἰς μαγειρικὴν καὶ κομματικὴν, (leg. κομμωτικὴν) οἱονεὶ τὸ κοσμητικόν· τὴν καλουμένην κουρικήν· καὶ σοφιστικὴν καὶ ῥητορικήν. Paucis interjectis sic haec eadem efferuntur: εἰς δ' διαιρεῖ τὴν κολακείαν ὁ Πλάτων, εἰς σοφιστικὴν, ὀψοποιητικὴν, κομματικὴν, ῥητορικήν. τέταρτον οὖν μέρος τῆς κολακείας ἡ ῥητορική.

Doctius est Scholion ibid. ad p. 123 Jebb. Igitur extremo hoc loco integrum apponam: καλῶς εἶπεν ἐπιψηφίζεις, ὡς αὐτὸς καλεῖς. (Conf. Gorg. p. 474 A. p. 93 Heind. et Schol. Platon. p. 112 Ruhnk.) ἄλλως γὰρ οἱ ῥήτορες ἐπὶ τοῦ ὑποβάλλειν αὐτὸ λέγουσιν τὸ ψηφίζειν· καὶ ἄλλως οἱ φιλόσοφοι καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος· ταῦτα ἐπεψήφιζεν ὁ ἐπιστάτης· ἀντὶ τοῦ ἠρώτησε· καὶ Αἰσχίνης, εἰπὼν τὰς προέδρας ἐπιψηφίσαι· καὶ Θουκυδίδης ἐν τῇ ā· ἐπεψήφισεν αὐτὸς ἔφορος ὢν εἰς τὴν

ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων· οὕτως οἱ ῥήτορες ἐπὶ ἐρωτᾷν ταῦτα τάττουσιν· οἱ δὲ φιλόσοφοι ἐπὶ τοῦ κυρῶσαι. λέγει οὖν ὅτι συντίθεσαι καὶ συναινεῖς ὡς αὐτὸ, δὲ καλεῖς· ἀντὶ τοῦ οὐχ ὡς ἡμεῖς· ἐπὶ γὰρ τοῦ δοῦναι σκέψιν τῷ δήμῳ οἱ ῥήτορες λέγουσιν οὕτως καὶ Δημοσθένης.

Cratylus.

Cod. Darmstad. Κρατύλος ἢ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος *).

Steph.	*Heind.*	
p. 383	p. 3	ἀνακοινώσωμεν cod. ἀνακοινώσομεν
— —	— —	ὅ, τι c. ὅ
— —	— 4	ἀλλὰ c. ἀλλ'
— —	— —	εἰ c. ὅτι
— —	— —	ἐστιν ἢ οὔ· in c. omissa.
— —	— —	δαὶ c. δὲ
— —	— —	ἐγώ· c. om.
— 384	— 5	πρὸς ἐμὲ c. πρός με
— —	— —	ὅ c. ᾧ
— —	— —	σοὶ c. σοι
— —	— —	ἔχειν c. om.
— —	— —	τῶν c. om.
— —	— 6	δραχμιαίαν c. δραχμαίαν
— —	— —	ἑκάστοτε c. om.
— —	— 7	ἐστιν c. om.
— —	— —	ὀνόματος c. ὀνομάτων sed corr.

*) περὶ τῆς τῶν νοημάτων ὀρθότητος Schol. mscr. Aristid. Oratt. pro Quatuorvv. T. II. pag. 182 Jebb. Vid. supra Annotat. in Plotin. p. 285.

Steph.	*Heind.*	
p. 384	p. 8	ἔχειν c. ἔχειν τοῦ προτέρου
— —	— —	ἄν τις θῇ καλεῖν ἕκαστον c. ἂν φῂς καλεῖ τις ἕκαστον ὄνομα
— 385	— —	τοῦτ' ἔστιν c. τοῦθ' ἔστιν
— —	— —	ἂν ἰδιώτης c. ἐὰν ἰδιώτις
— —	— —	ἂν c. ἐὰν
— —	— 9	τι c. τὰ
— —	— —	τί γὰρ ἂν ἄλλο τις φαίη; c. om.
— —	— 10	ὅλος μὲν ἀληθὴς c. μὲν ὅλ. ἀλ.
— —	— —	σμικρότερα c. σμικρὰ
— —	— —	ἢ c. ἦ
— —	— —	τὸ c. τοῦτο
— —	— 11	ψευδὲς c. ψεῦδος
— —	— —	ἄρα c. ἔστιν
— —	— —	τῳ c. τε
— —	— —	Ἡ c. ἦ
— —	— —	ὁπόταν φῇ; c. ἂν ins.
— —	— —	ἔγωγε c. om.
— —	— —	ἑκάσταις c. om.
— 386	— 12	εἶναι c. om.
— —	— —	τοιαῦτα c. τοιάδε
— —	— —	ἦ c. ἢ
— —	— —	αὐτὰ αὑτῶν c. ἄττα αὑτῶν
— —	— 13	ἐξηνέχθης ἤδη c. invers.
— —	— —	δὲ c. δαὶ
— —	— —	ἄνθρωποι c. om.
— —	— —	ἐστιν c. om.
— —	— 14	οὔσης c. οὔση
— —	— —	ἀφροσύνης c. εὐφροσύνης
— —	— —	οὐδὲ c. οὐδὲν

Steph.	*Heind.*	
p. 386	p. 14	τῇ ἀληθείᾳ c. τὴν ἀλήθειαν
— —	— —	ἂν c. ἐὰν
— —	— —	οὐδὲ usque ad ἀεὶ incl. in cod. om.
— —	— —	τῶν ὄντων ἐστὶ c. om.
— —	— 15	ὄντα c. om.
— —	— —	τῷ ἡμετέρῳ c. τὰ ἡμέτερα, sed man. recent. corr.
— —	— —	αὑτῶν c. αὐτῶν
— —	— —	οὕτως c. οὕτω
— —	— —	ἔχειν c. om.
— —	— —	μὲν ἂν c. post μὲν ins. ἀεὶ
— —	— —	ᾗ c. addit ἃ
— 387	— —	αὗται c. αὐταὶ
— —	— —	ἂν c. ἐὰν
— —	— —	ἡμεῖς c. om.
— —	— —	ᾧ c. ἃ
— —	— 16	οὕτως c. οὕτω
— —	— —	τἆλλα c. τἄλλα
— —	— —	ἐστι c. post πράξεων sign. interrog.
— —	— —	ἐὰν δὲ c. ἂν γὰρ [δὲ] (sic)
— —	— —	ὀνομάζοντες c. καὶ ὀνομ.
— —	— 17	αὑτῶν c. αὐτῶν
— —	— —	τι c. τοι
— —	— —	δὲ οὔ; c. δ' οὔ;
— —	— —	ἔδει c. om.
— 388	— 18	Σω. Τί usque ad Τί excl. in c. om.
— —	— —	δὲ c. δαὶ
— —	— —	δὲ c. δαὶ
— —	— 19	ἐστιν c. ἐστι
— —	— —	χρήσεται c. κέχρηται

Steph.	*Heind.*	
p. 388	p. 19	καλῶς c. om.
— —	— —	ἐστιν c. om.
— —	— —	ἢ c. ἦ
— —	— 20	ἢ c. ἦ
— —	— —	ἔχων c. om.
— —	— —	ὅταν c. ὅτ' ἂν
— —	— —	τοῦτό γε ἔχεις c. τοῦτ' ἔχεις
— —	— —	οὐχὶ c. οὐχ
— —	— —	Νομοθέτου c. ex corr. νοματοθέτου
— —	— —	ὅταν c. ὅτ' ἂν
— —	— —	Νομοθέτης c. ex corr. νοματοθέτης
— —	— —	πᾶς c. γὰρ
— —	— —	ἂν c. om.
— —	— —	ἢ c. ἦ
— —	— 21	ἐστιν c. om.
— —	— —	νομοθέτης c. ex corr. νοματοθέτης
— 389	— —	ἐν c. om.
— —	— —	Ἴθι c. ἴσθι
— —	— —	ποῖ c. πῇ
— —	— —	ὁ νομοθέτης usque ad βλέπων incl. in cod. om.
— —	— —	τοιοῦτόν c. ex corr. τοιοῦτό
— —	— —	δαί c. δὲ
— —	— 22	πάσας c. πάσα
— —	— —	οἷα c. οἷά
— —	— —	ἐπεφύκει c. πεφύκει
— —	— —	τὸ ἔργον c. om.
— —	— —	τὸ c. om.
— —	— —	τὰ ἄλλα c. τἆλλα
— —	— 23	νομοθέτην c. m. rec. corr. ὀνοματοθ.

Steph.	Heind.	
p. 389	p. 23	οὗ c. ὅ
— —	— —	Οὐδὲ c. δὲ om.
— —	— 24	ὁμοίως c. ὅμως
— 390	— 25	ὁποιαιςτοῦν c. ὁπααιςτοῦν
— —	— —	ὀνοματοθέτην c. corr. νομοθέτην
— —	— —	χρησόμενος c. χρησάμενος
— —	— —	Εἰκὸς c. εἰ ᾶ (sic)
— —	— —	χρησόμενος c. χρησάμενος
— —	— —	Τίς οὖν ὁ τῷ τοῦ c. ἄρ' οὐχ οὗτος, ὃς
— —	— —	ἐπίσταιτο c. ἐπίσταται
— —	— —	ἂν c. om.
— —	— —	εἴτε μὴ; c. καὶ ins.
— —	— —	δὴ c. om.
— —	— —	τὸ c. τῷ
— —	— 26	ὀνοματοθέτου c. corr. νομοθέτου
— —	— —	ἄρα c. ἄρ'
— —	— —	Ὀνοματοθέτου c. corr. νομοθέτου
— —	— 27	γε c. τε
— 391	— —	μοι c. om.
— —	— —	μᾶλλον c. addit τι
— —	— —	πεισθήσεσθαι c. πείθεσθαι
— —	— —	σοι c. σε
— —	— —	γε ἂν c. om.
— —	— —	ὀλίγον c. addit γὰρ
— —	— —	αὖ αὐτοῦ ἐστιν c. ἂν ἐστιν αὐτοῦ
— —	— 29	τοῦ c. om.
— —	— —	εἴη c. εἴην
— —	— —	μου c. om.
— —	— —	τὴν c. τοῦ
— —	— 30	ὀρθότητος c. om.

Steph.	*Heind.*	
p. 391	p. 30	ἦ c. ἢ
— —	— —	θαυμαστὸν c. θαυμάσιον
— —	— —	οἵ γε c. γε οἱ
— —	— —	φησὶ c. φασὶ
— 392	— 31	εἶναι c. om.
— —	— —	κύμινδιν c. κυμίνδην
— —	— —	κυμίνδιος c. κυμίνδιδος
— —	— —	Σκαμάνδριός c. Σκαμανδρός
— —	— 32	ῥᾷον c. ῥάδιον
— —	— —	Ὧδε δὴ c. ὦ δὲ δεῖ
— —	— 33	οἵγε c. οἵτε
— —	— —	γε c. om.
— —	— —	ἦ c. ἢ
— —	— —	φησὶ c. ἔφη
— —	— —	ἔρυτο c. ἔροιτο sed ο deletum.
— 393	— 34	ἆρα c. ἄρα
— —	— —	ἦ c. ἢ
— —	— 35	ἐφάπτῃ c. ἐφάπτει, suprascript. m. recentiss. ῃ
— —	— —	ἀλλὰ ὃ ἂν ᾖ c. ἀλλ' οὗ μὲν (m. recent.) ἂν ᾖ
— —	— —	τὴν φύσιν c. τῇ φύσει
— —	— —	τοῦτο usque ad φύσει inclus. in c. omissa
— —	— 36	οὐδ' c. m. recentiss. corr. οὗ δ'
— —	— —	ἄλλο δὲ c. ἀλλ' ἐὰν
— —	— —	τὰ ἄλλα c. τἆλλα
— —	— —	ἦ c. ἢ
— —	— —	ξυνδοκεῖ; c. συνδοκεῖ;
— —	— —	Ξυνδοκεῖ. c. συνδοκεῖ.

Steph.	Heind.	
p. 393	p. 36	αὐτὸν c. αὐτοῦ
— —	— —	γίγνηται c. γίνηται
— —	— 37	τε — καὶ a. om.
— —	— —	ἔχει c. ἔχειν
— —	— —	ὀνοματοθέτης c. νομοθέτης sed corr. man. recent.
— —	— —	ἠπιστήθη c. suprasc. man. recent. ἐπιστάθη
— 394	— 38	τἄλλα πάντα c. τἄλλα πάνθ'
— —	— —	μὴ τέρας c. μρὸς i. e. μητρός. In marg. leg. man. recent. ὡς ἂν ἐκ μητρὸς γίγνεται, sed delet. lineis transversis.
— —	— —	ταυτὰ c. ταῦτα
— —	— —	ἐστιν c. ἐστι
— —	— —	ἄλλ' c. ἀλλ'
— —	— 39	δαὶ c. δὲ
— —	— —	οἷ c. οἷ'
— —	— —	εἴδει c. ἤδη sed corr. man. recent.
— —	— —	ὅταν c. ὅτ' ἂν
— —	— —	τῷ ἐκ c. om.
— —	— —	εὐσεβοῦς m. rec. corr. ἀσεβοῦς
— —	— —	ἀσεβεῖ c. εὐσεβεῖ man. recent. corr. ἀσεβεῖ
— —	— —	γε c. om.
— 395	— —	ἃ c. om.
— —	— —	δ' c. δὲ
— —	— —	Σημεῖον δ' αὐτοῦ τῆς καρτερίας ἡ ἐν Τροίᾳ μονὴ μετὰ τοσούτου πλήθους. c. Σημεῖον δ' αὐτοῦ ἡ ἐν

Steph.	Heind.	
		Τροίᾳ μονὴ τοῦ πλήθους τε καὶ καρτερίας.
p. 395	p. 42	Δοκεῖ c. Δοκῶ
— —	— —	τῆς c. ins. post τῆς, οὑτωσί πως
— —	— 43	οἷον c. οἵω
— —	— —	τῶν c. τὸν sed corr. m. recent.
— —	— —	ἐνεπίμπλατο c. ἐνεπίμπλητο sed corr.
— —	— —	τὸ c. om.
— —	— —	Ταντάλῳ c. ταλάντῳ sed corr.
— —	— —	αὐτοῦ c. αὐτὸν
— —	— 44	ταντάλεια c. man. recent. suprasc. ταλαντεία
— —	— —	σύμφωνος c. συμφόνως
— 396	— —	ταῦτα c. om.
— —	— 45	καὶ c. addit τῷ
— —	— —	εἶναι c. om.
— —	— —	τινι c. τι
— —	— 46	δὲ c. δ'
— —	— —	Οὐρανοῦ c. ἀνθρώπου
— —	— —	τὸ ὄνομα c. τοὔνομα
— —	— —	καὶ τῷ c. ἐν τῷ
— —	— —	γενεαλογίαν, c. γεναλογίαν
— —	— —	ἐπαυόμην c. ἐπαυσάμην
— —	— 47	εἴ τι c. τί
— —	— —	ἀπερεῖ c. ἅπερ εἰσὶν
— —	— —	ᾗ c. ἦ
— —	— —	ἐνθουσιῶντες c. ἐνθουσιόντες, sed corr.
— —	— —	χρησμῳδεῖν c. χρημοδεῖν sed corr.
— —	— —	οὑτωσὶν c. οὑτωσὶ

Steph.	Heind.	
p. 396	p. 48	δ' ἂν c. δ' ἐὰν
— —	— —	ξυνδοκῇ c. συνδοκῇ
— 397	— —	ἀρξώμεθα c. ἀρξόμεθα
— —	— —	ἵνα c. ἵν'
— —	— —	ἐπιμαρτυρήσει c. ἐπιμαρτυρήσῃ
— —	— 49	τοῦτο c. om.
— —	— —	μόνους c. addit τοὺς
— —	— —	καὶ c. om.
— —	— —	γοῦν c. οὖν
— —	— 50	σκοποῖμεν c. σκοποῖεν
— —	— —	καὶ c. om.
— —	— —	νοοῖ το c. νοοῖτο
— —	— —	εἶναι τοὺς δαίμονας c. invers.
— 398	— —	ἐπιχθόνιοι c. ὑποχθόνιοι
— —	— —	Ἐσθλοὶ c. ἐθλοὶ
— —	— 51	ἡμετέρα c. ἡμέρα
— —	— 52	ἐρασθέντος c. ἐρασθέντι
— —	— —	θεοῦ c. θεοὶ
— —	— —	θεᾶς θνητοῦ c. θνητοὶ θεᾶς
— —	— 53	μᾶλλον c. μάλλων
— —	— —	καὶ c. om.
— —	— 54	οὐ συντείνω c. in marg. Gl. οὐ συν-άγω ἐμαυτὸν
— —	— —	τὸ c. τοῦ sed corr. man. recent.
— 399	— 55	Διὶ c. δὴ
— —	— —	Τούτων c. τοῦτο
— —	— —	ἐν c. om.
— —	— 56	οὐδὲ c. οὐδ'
— —	— —	οὐδὲ c. οὐδ'
— —	— —	ἑώρακε c. ἑώρακεν

Steph.	*Heind.*	
p. 399	p. 56	ἐστὶ c. ἐστὶν
— —	— —	ἀναλογίζεται c. λογίζεται
— —	— —	πυθοίμην; c. πευθοίμην;
— —	— —	Ὥςπερ c. ὅπερ suprascript.
— —	— 57	τοίνυν c. τοι
— —	— —	τοιοῦτον c. τοιοῦτο
— —	— —	ἄρα c. ἆρα
— —	— —	αὐτῷ c. αὐτὸ
— —	— —	ἀναψῦχον c. ἀναψύχον
— —	— —	ἐκλείποντος c. ἐκλίποντος
— —	— —	καθορᾷν c. καθορῶν
— 400	— 58	Λέγε μόνον c. λεγόμενο (sic)
— —	— —	ἄλλων c. ὅλων
— —	— —	ἔχοι c. ἔχει, suprascr. ἔχοι
— —	— —	φυσίχην c. φυσεχὴν
— —	— 59	πάνυ c. addit τι
— —	— —	ψυχῆς c. addit καὶ
— —	— 60	τούτῳ c. τοῦτο
— —	— —	σημαίνῃ c. σημαινῇ sed corr.
— —	— —	ἡ ψυχὴ cod. om.
— —	— —	δὴ c. δεῖ
— —	— —	ὀφειλόμ. c. ὠφειλόμ. sed. corr.
— —	— —	οὐδὲ c. οὐδὲν
— —	— —	παράγειν Gloss. in marg. παραποιεῖν
— —	— 61	μὲν c. δὲ
— —	— 62	εἰδότας c. εἰδότες
— 401	— —	οὖν βούλει c. invers.
— —	— —	εἶναι c. εἶεν corr supra lineam.
— —	— —	ἥν ποτέ τινα c. ἥν τινά ποτε

Steph.	Heind.	
p. 401	p. 62	ἐτίθεντο c. τίθονται, sed m. rec. corr.
— —	— —	μετρίως c. καλῶς
— —	— —	ποιῶμεν c. ποιοῦμεν
— —	— —	Ἄλλο τι c. ἀλλ' ὅτι
— —	— —	ἀρχώμεθα c. ἀρχόμεθα sed corr.
— —	— —	γοῦν c. γέ τοι ἐπεὶ
— —	— —	'γαθὲ c. ἀγαθὲ
— —	— 63	τοιούτων c. τοιοῦτον, sed corr. m. recent.
— —	— —	ἐσίαν c. ἐσσίαν
— —	— 64	λόγον c. λόγων
— —	— —	ὅτε c. ὅτι
— —	— —	Τί c. τῶ
— —	— —	πάντων c. πάτων
— —	— —	θεᾶν c. θεὸν
— —	— —	Τι c. τῇ, sed corr.
— —	— —	καὶ ἀρχηγὸν c. τὸ inser.
— —	— —	'Ωσίαν c. οὐσίαν
— —	— —	δ' c. δὲ
— —	— 65	'γαθὲ c. ἀγαθὲ
— —	— —	ἐννενόηκά c. ἐνενόηκά
— 402	— 66	τιθέμενος τοῖς τῶν ἄλλων θεῶν c. τὸν τιθέμενον εἰς τὸν ἄλλον θεὸν
— —	— —	οἴει c. οἴῃ, sed corr.
— —	— —	τοῦ αὐτομάτου c. ταυτομάτου
— —	— —	Ὅμηρος c. ὁ Ὅμηρος
— —	— —	ἦρξε c. ἦρξαι
— —	— —	ὄπυιεν c. ὤπυεν
— —	— —	συμφωνεῖ c. συμφονεῖ

Steph.	Heind.	
p. 402	p. 66	τῆς c. om.
— —	— 67	διαττώμενον c. διατόμενον
— —	— —	ἔστιν. c. ἐστι.
— —	— —	κυμψόν c. κομψῶς
— —	— —	μέλλει; c. μέλλω;
— —	— —	μὲν c. om.
— —	— —	Τοὺς ἀδελφοὺς c. δὲ ins.
— —	— —	δὴ c. δὲ
— —	— —	λέγωμεν c. λέγομεν
— —	— —	Ποσειδῶ c. Ποσειδὼ
— —	— —	αὐτὸν c. αὐτῷ
— —	— —	μοι c. μὴ, sed corr.
— —	— 68	ποσίδεσμον c. ποσείδεσμον
— —	— —	ε c. εἰ
— —	— —	λέγοι c. λέγη
— —	— —	λλ c. λάμβδα
— —	— —	ὠνόμασται c. ὀνόμασθαι
— —	— —	δὲ Πλούτωνος c. τοῦ ins.
— 403	— —	τοῦ c. om.
— —	— —	ἐπωνομάσθη c. ὠνομάσθη
— —	— —	μοι c. om.
— —	— —	ὑπολαμβάνειν c. ὑπολαμβάνει
— —	— —	ἀειδὲς c. ἀϊδὲς
— —	— —	αὐτὸν c. αὐτῷ
— —	— 69	ἐπειδὰν c. ἐπεὶ δ' ἂν
— —	— —	πάντα c. om.
— —	— —	εἰς ταὐτόν c. ἐς ταὐτὸ
— —	— —	μοι c. μὴ
— —	— —	αὐτοὺς c. αὐτοῦ

Steph.	*Heind.*	
p. 403	p. 69	τῷ μεγίστῳ δεσμῷ c. τῷ δεσμῷ τῷ μεγίστῳ
— —	— —	οἴηται c. ᾖτε
— —	— 70	ἐκείνας c. κἀκείνας
— —	— —	τε c. om.
— —	— —	γε ἐκ c. γ' ἐκ
— 404	— 71	κατέχοι cod. κατέχῃ, suprascript. κατέχοι *)
— —	— —	ὀνοματοθέτου c. νοματοθέτου
— —	— 72	ὡς c. om.
— —	— —	ἔχειν c. ἔχει
— —	— —	μετεωρολογῶν c. μετεωρογῶν
— —	— —	ὀνοματοθέτης c. νοματοθέτης
— —	— —	λέγοις c. λέγεις
— —	— —	Φεῤῥέφαττα c. φερεφάττα
— —	— 73	τὸ ὄνομα c. τοὔνομα
— —	— —	Ἀπόλλω c. Ἀπόλω
— —	— —	τοιοῦτόν c. τοιοῦτό
— —	— —	Φεῤῥέφατταν c. φερεφάτταν
— —	— —	Ταὐτὸν c. ταὐτὸ
— —	— —	λέγω c. ἐγὼ
— —	— —	ὡς c. ὅς
— —	— —	πρὸς c. εἰς
— —	— —	ὅ γε μοι c. ὥς γ' ἐμοὶ
— —	— —	ἥρμοσεν ὄνομα c. invert.

*) Hunc locum respexerunt plures, ut Plotinus Enn. IV. 3. 12. Julianus Imper. Orat. IV. pag. 136 Spanh. Proclus in Theolog. Platon. VI. 11. p. 371. Quam in rem plura dixi in Dionyso p. 293 — 296.

Steph.	*Heind.*	
p. 404	p. 73	ἐν c. om.
— —	— —	τέτταρσι c. τέτρασι
— 405	— 74	καὶ μαντικὴν c. om.
— —	— —	καὶ c. om.
— —	— —	αἱ c. om.
— —	— —	καὶ λοῦτρα c. τὰ inser.
— —	— —	ὁ c. om.
— —	— —	τε c. om.
— —	— —	ὁ c. om.
— —	— —	ὧν c. ἂν ὧν
— —	— —	λύων c. λούων
— —	— 75	ἀεὶ βολῶν c. ἀειβόλον
— —	— —	τοξικῇ c. τοξικῆς
— —	— 76	δὴ c. δεῖ
— —	— —	περὶ c. παρὰ
— —	— —	ᾠδῇ c. ὁδῇ
— —	— —	ἀστρονομίαν c. ἁρμονίαν
— —	— —	ὁμοπολῶν αὐτὰ c. ἐπισκοπῶν αὖ τὰ
— —	— 77	σκοπεῖσθαι c. ἐπισκοπεῖσθαι
— 406	— —	ἀπολοῦντος c. ἀπολύοντος
— —	— 78	Λησὼ c. ληϊθῶ
— —	— —	τὸ c. ἀπὸ τοῦ
— —	— —	δ' c. δὲ
— —	— —	ἂν c. om.
— —	— —	τὸ ὄνομα c. τὰ ὀνόματα
— —	— —	δαὶ c. δὲ
— —	— 79	γ' c. om.
— —	— —	Ἄρεος c. Ἄρεως
— —	— —	Οὐδὲ c. οὐδ'
— —	— 80	διὸ κεῖται c. δοκεῖται corr. in δοκεῖτε

Steph.	*Heind.*	
p. 407	p. 80	Ὅμηρον c. Ὁμήρου
— —	— —	τούτων c. τούτου
— —	— 81	τῷ c. τὸ
— —	— —	οὐδὲ c. οὐ
— —	— —	ἐκάλεσεν c. ἐκάλεσε
— —	— —	Ἠθονόην c. ἡ θεονόη
— —	— —	ἡ αὐτὸς c. αὐτὸν, suprasc. αὐτὴν
— —	— —	δαὶ c. δὲ
— —	— 82	Ἦ c. ἢ
— —	— —	πῃ σοὶ c. πείσῃ
— —	— —	αὖ c. οὖν, suprascr. αὖ
— —	— —	ἄρρατον c. ἄρατον
— —	— —	πανταχῇ c. πανταχοῦ
— —	— —	πρέποι c. πρέπει
— —	— 83	εἴ c. ὢν
— —	— —	ὅδε λέγει c. ὧδε λέγοι, sed corr.
— —	— —	κλοπικόν c. κλόπιμόν
— 408	— —	οὖν c. ἂν
— —	— —	ἔμπροσθεν c. πρόσθεν
— —	— 84	ἐμήσατό c. μήσατό
— —	— —	ὥςπερεὶ c. ὥςπερ
— —	— —	ὀνοματοθέτης c. ὀνομαθέτης
— —	— 85	τό c. τόν
— —	— —	Οἶσθα c. οἶσθ'
— —	— —	κυκλεῖ c. κυκλοῖ
— —	— —	αὐτοῦ c. αὐτῷ, sed corr.
— —	— —	τὰ μὲν usque ad υἱός inclus. in cod. omissa et post ὦ μακάριε collocata.
— —	— —	ἤτοι ὁ c. ἤτει [οι]

Steph.	*Heind.*	
p. 408	p. 85	ἐγὼ c. om.
— —	— 86	τῶν c. om.
— —	— —	τε c. om.
— —	— —	δὲ εἴπερ c. δ' εἴπερ
— —	— —	ἐθέλω c. θέλω
— —	— —	δὴ οὖν βούλει πρῶτον c. οὖν δὴ πρῶτον βούλει
— 409	— —	οὖν c. om.
— —	— —	τῷ c. τὸ
— —	— —	ταὐτόν. c. ταὐτό.
— —	— —	φαίνεται τὸν c. om.
— —	— —	πιέζειν c. παίζειν
— —	— 87	τι c. τί
— —	— —	γε c. om.
— —	— —	δὲ c. om.
— —	— —	σελαενονεοάεια c. σελαενέα
— —	— —	ὀνομάτων c. ὄντων
— —	— 88	τοὔνομα c. τὸ ὄνομα
— —	— —	τρόπον c. λόγον
— —	— 89	οἶσθα c. οἶσθ'
— 410	— —	ἀποροῖ c. ἀπορεῖ, sed corr.
— —	— —	σμικρόν c. μικρόν
— —	— —	παρακλίνοντες c. παρεγκλίνοντες
— —	— —	γε c. τε
— —	— —	οι τί ἔχοι γ' c. ἔχει τ' (sic)
— —	— 90	πνεῦμα c. γε πάνυ
— —	— —	ἢ c. om.
— —	— —	ἀητόῤῥουν c. ἀειτόῤῥουν
— —	— —	δὴ c. δεῖ

Steph.	*Heind.*	
p. 410	p. 90	ἐστὶν ἀὴρ c. ὁ inser.
— —	— —	γεννήτειρα c. γεννήτηρα
— —	— —	τὸ c. τῷ
— —	— —	γεγάασι c. γεγάασί τε
— —	— —	γεγεννῆσθαι c. γεγενῆσθαι
— —	— —	Ὧραι c. ὥρα
— —	— 91	ὧραι c. om.
— —	— —	καιροὺς πρὸς τοὺς c. om.
— —	— —	καρποὺς c. addit τοὺς
— —	— —	προάγον c. προς[ο]άγων
— —	— 92	αὑτῷ c. ἑαυτῷ
— —	— —	τοῦτο c. addit ἔτος
— —	— —	οἶμαι c. om.
— 411	— —	ἔγωγε ἡδέως ἂν c. ἡδέως ἂν ἔγωγε
— —	— —	τἄλλα c. τὰ ἄλλα
— —	— —	μὲν c. addit οὖν
— —	— —	τὴν λεοντῆν ἐνδέδυκα c. τὴν ἐνδέδυκα λεοντῆν. Gl. ad τὴν λεοντῆν in marg. μαντικὴν ἐπίπνοιαν
— —	— 93	τἄλλα c. τὰ ἄλλα
— —	— —	δεῖ ἡμᾶς c. δ' inser.
— —	— —	ἐνενόησα c. ἐννενόησα
— —	— —	σοφῶν c. σοφιστῶν
— —	— —	περιφέρεσθαι c. παραφέρεσθαι
— —	— —	Αἰτιῶνται c. οἴονται
— —	— —	αὐτῶν μόνιμον c. invert.
— —	— —	ῥεῖν c. ῤῥεῖν (sic)
— —	— 94	δὲ c. δ'
— —	— —	νῦν δὴ c. νύνδη

Steph.	*Heind.*	
p. 411	p. 94	νώμησιν c. νόησιν
— —	— 95	αὐτὸ c. corr. m. rec. in αὐτῷ
— —	— —	τούτου c. τοῦτο
— —	— —	νεόεσιν c. νοέησιν
— —	— —	τοαρχαῖον c. τὸ ἀρχαῖον
— —	— —	ἔδει c. δεῖ
— —	— —	νῦν δὴ c. corr. in νύνδη
— 412	— —	ἐμβάλλοντας c. ἐμβαλόντα
— —	— —	δεῖ c. δὴ
— —	— —	ἐπιστημένην c. ἐπιστήμην
— —	— 96	Σύνεσις c. ξύνεσις
— —	— —	οὕτω c. οὕτως
— —	— —	συμβαίνει τῷ ἐπίστασθαι c. invert. et τὸ corr. pro τῷ
— —	— —	περὶ c. om.
— —	— —	ὅτου c. ὅπου
— —	— —	ἰσύθη c. ἴσυθι
— —	— —	Λακωνικῷ c. Λακωνικῶς
— —	— —	τοῦτο καλοῦσι c. invert.
— —	— 97	πάσης c. ἁπάσης
— —	— —	τῷ ἀγαστῷ c. τὸ ἀγαθῷ
— —	— —	ἄρ' c. γὰρ
— —	— —	Τούτῳ c. τοῦτο
— —	— —	οὖν c. οὐ
— —	— —	τῶ c. τῶν
— —	— 98	ἀγαστῷ c. ἀγαστῶν
— —	— —	τἀγαθόν c. τὸ ἀγαθὸν
— —	— —	δὴ c. om.
— —	— —	ἐν πορείᾳ c. ἐμπορείᾳ
— —	— —	τοιοῦτόν c. τοιοῦτό

Steph.	*Heind.*	
p. 412	p. 98	διεξιὸν c. διεξιὸν
— —	— —	ἰόντος c. ὄντες
— —	— —	ἦν c. om.
— —	— —	ὥςτε c. ὡς
— —	— —	ὥςπερ c. καθάπερ
— —	— —	Ἐπεὶ δ' c. ἐπειδὴ
— —	— —	ἐκλήθη ὀρθῶς c. invert.
— —	— 99	νῦν δὴ c. νυνδὴ
— —	— —	τοῦτο εἶναι τὸ δίκαιον c. τοῦτο τὸ δίκαιον εἶναι
— 413	— —	ἐστὶ c. ἐστὶν
— —	— —	τὸ c. om.
— —	— —	ἰδίᾳ c. δι' ἃ
— —	— —	δ' c. δὲ
— —	— 100	καὶ c. om.
— —	— —	ἀποπιμπλάναι με c. invert.
— —	— —	ἤδη c. εἴδη
— —	— —	δίκαιον, cod. addit μακρότερα τοῦ προςήκοντος ἐρωτᾷν, hîc inepte repetita.
— —	— —	δὲ c. οὖν
— —	— —	ἄσμενος c. ἀσμένως
— —	— —	εἶναι c. om.
— —	— —	δύῃ c. δύει
— —	— —	διαϊόντα c. ἀϊόντα
— —	— —	φησιν c. φησὶ
— —	— 101	Ὁ c. εἰ
— —	— —	ὄντα c. εἶναι
— —	— —	πολὺ c. πολλῶν vulg. suprascr.
— —	— —	ἐσκοποῦμεν c. σκοποῦμεν

Steph.	Heind.	
p. 413	p. 101	τό c. τοῦτό
— —	— —	αὐτῷ c. om.
— —	— —	ταῦτα c. addit οὕτω
— —	— —	μοι, ὦ, c. ins. post μοι, μὲν
— —	— —	του c. τοῦ
— —	— —	οὐκ c. om.
— —	— —	αὐτοσχεδιάζειν c. αὐτὸ σχεδιάζειν
— —	— —	ἐπίλοιπα c. addit ἂν
— —	— 102	οἶμαι οὔπω c. invert.
— —	— —	ὄντι c. διαϊόντι
— —	— —	τὸ ὄνομα c. τοὔνομα
— —	— —	ἀνρία c. ἀνδρία
— —	— —	ἡ ἐναντία c. ἐναντία ἡ
— 414	— —	ἐπὶ c. ἐπεὶ
— —	— —	τούτῳ c. τούτων
— —	— 103	γε c. om.
— —	— —	νέων c. ὄντων
— —	— —	ἐξαιφνιδία c. ἐξαιφνιδίου
— —	— —	τὸ ὄναμα c. τοὔνομα
— —	— —	δρόμου c. om.
— —	— —	δὲ ἡμῖν c. om.
— —	— —	συχνὰ τῶν c. ἐπὶ ins. post συχνά.
— —	— —	ἕν c. ὦ
— —	— 104	pro ὃ c. ōv
— —	— —	χ̄ c. χ̄ι
— —	— —	καὶ τοῦ ῡ c. om.
— —	— —	οἶσθ' c. οἶσθα
— —	— —	κατακέχωσται c. κατακέχωσθαι
— —	— 105	ἀνθρώπου συνεῖναι cod. ἄνθρωπον συνιέναι

Steph.	*Heind.*	
p. 414	p. 105	τὸ ὄνομα c. τὰ ὀνόματα
— —	— —	σφίγγα c. σφίκα
— —	— —	σφιγὸς c. σφικὸς
— —	— —	καλοῦσι c. καλοῦσιν
— 415	— —	ξυμβούλομαι c. συμβούλομαι
— —	— —	μ' c. με
— —	— —	ἀπογυιώσῃς c. ἀπογυιώσεις
— —	— —	τοῦ c. τὸ
— —	— 106	πρὸς c. πῶς
— —	— —	οὖν c. δὴ
— —	— —	τὸ c. om.
— —	— —	νῦν δὴ c. invert.
— —	— —	δεῖ τῶν εἰρημένων c. invert.
— —	— —	δοκεῖ μοὶ c. οἶμαι
— —	— —	πᾶσιν c. πᾶσι
— —	— —	ποτέ c. ποτ'
— —	— 107	τὸ γὰρ λίαν c. τό, τε γὰρ ἂν
— —	— —	ᾖ c. εἶ
— —	— —	ὃ δὴ ψυχὴ c. ὅλη ψυχῇ
— —	— —	κακίας c. κακίαν καὶ
— —	— —	τοιούτοις c. τούτοις
— —	— —	δὲ c. om.
— —	— —	ἀεὶ c. δεῖ
— —	— 108	ἀειρείτην c. ἀειῤῥύτην
— —	— —	λέγει c. λέγειν
— —	— —	αἱρετωτάτης c. αἱρετοτάτης
— —	— —	αὖ c. σὺ
— —	— —	ἔχει c. ἔχειν
— —	— —	τοὔνομα c. τὸ ὄνομα
— —	— —	νοοῖ c. νοῇ

Steph.	*Heind.*	
p. 416	p. 108	τοὔνομα c. τὸ ὄνομα
— —	— —	συμβαλεῖν c. συμβάλλειν
— —	— —	Ποίαν c. addit τινα
— —	— —	φάναι c. φᾶναι
— —	— —	ἀλλ' c. ἀλλὰ
— —	— 109	ἰδεῖν c. $\overset{\times}{\text{δη}}$ (sic)
— —	— —	ἔχει c. ἔχειν
— —	— —	ῥοῆς c. ζωῆς
— —	— —	θεὶς c. τιθεὶς
— —	— —	ἀεισχόῤῥουν c. ἀεισχόρουν
— —	— —	λέγουσί c. λέγει
— —	— —	ἁρμονίᾳ c. ἁρμονίω
— —	— —	μόνον c. $\overset{\text{ον}}{\text{μόνω}}$
— —	— —	τοῦ c. τὸ
— —	— —	παρῇκται c. παρῖκται
— —	— 111	Πάντως πού c. πάντῃ δήπου
— —	— —	ἃ c. τὰ
— —	— —	γε c. om.
— —	— —	τῆς c. τοῖς
— —	— —	ἀπεργαζομένης c. ἀπεργαζομένοις
— —	— —	ἡμῖν ἔτι c. invert.
— —	— 112	ξυμφέροντά c. συμφέροντά
— —	— —	τε c. om.
— —	— —	ξυμφέρον c. συμφέρον
— 417	— —	τοῦ τοιούτου c. τῶν τοιούτων
— —	— —	συμφέροντά c. συμφοράν
— —	— —	ἐς c. εἰς
— —	— —	ἐς c. εἰς
— —	— 113	δὲ τί δὴ c. τί δ'

Steph.	*Heind.*	
p. 417	p. 113	ἀπολύρ c. πολὺ ἢ
— —	— —	λέγειν μοι c. invert.
— —	— —	τοὔνομα c. τὸ ὄνομα
— —	— —	πολλαχοῦ c. πολαχοῦ
— —	— 114	ὀφέλλειν c. ὀφέλειν
— —	— —	ἐπωνυμίᾳ c. ἐπωνυμίαν
— —	— —	ἀπόφησιν c. ἀφαίρεσιν in marg.
— —	— —	γέ μοι c. γ' ἐμὴν
— —	— —	καὶ ἀνωφελὲς c. om.
— —	— —	γε c. τε
— —	— —	βλάπτον c. βλάπτειν
— —	— —	πανταχοῦ c. ἁπανταχοῦ
— —	— —	ψέγει c. ψέγειν
— —	— —	ὀρθότατα c. ὀρθότατ'
— —	— —	μὲν c. om.
— —	— —	ἐκβαίνει Gl. προφέρεται
— —	— —	νόμον c. νόμους
— —	— —	προαύλιον c. om.
— —	— 115	προειπὼν c. εἰπὼν
— 418	— —	θέμενοι c. τάξοντες
— —	— —	τὸ c. om.
— —	— —	λέγω c. om.
— —	— —	σμικρὰ c. μικρὰ
— —	— —	ποιεῖν c. ποιοῦσι
— —	— —	ἐνενόησα c. ἐνενόησο
— —	— —	τοῦδε c. τοῦ
— —	— 116	ἥκιστα c. ἥκιστά γε
— —	— —	οἱ δὲ ἐμέραν c. om.
— —	— 117	γε c. om.
— —	— —	ἢ c. ἢ

Steph.	*Heind.*	
p. 418	p. 117	Δοκεῖ μοι c. ἔστι ταῦτα
-- --	-- --	Καὶ τὸ usque ad Πάνυ γε inclus. cod. om.
-- --	-- --	δυεῖν c. δυοῖν
-- --	-- --	ἕνεκα c. ἕνεκεν
-- --	-- --	ἐς τὴν ἀγωγὴν c. om.
-- --	-- --	δυογὸν c. δύογον
-- --	-- --	πάμπολλα c. πάμπολα
-- --	-- --	ἔχει c. ἔχειν
-- --	-- --	ταὐτὸ c. ταῦτα
-- --	-- --	τοὐναντίον c. om.
-- --	-- --	οὖσα c. ἄρα
-- --	-- --	βλαβεροῦ c. πονηροῦ
-- --	-- 118	χρῇ c. χρήσῃ
-- --	-- --	ὃ c. om.
-- 419	-- --	διὸν c. δύο, sed corr.
-- --	-- --	διϊὸν c. οἷαν
-- --	-- 119	δαὶ δὴ c. δὲ
-- --	-- --	ἡ c. om.
-- --	-- --	τείνουσα c. τείνουσαν
-- --	-- --	τοῦτο c. τοῦτ'
-- --	-- --	τὸ ὄνομα c. τοὔνομα
-- --	-- --	ἡονῆς c. τοῦ ἡ ὄνεσις
-- --	-- --	τε c. δὲ
-- --	-- --	ἐπονομασθῆναι c. ἐπωνομᾶσθαι
-- --	-- --	ἦν c. ἓν
-- --	-- --	ἴσχει c. ἴσχῃ
-- --	-- --	Ἀχθηδὼν c. κἀχθηδὼν
-- --	-- --	τῷ c. τὸ
-- --	-- 120	κεκλημένη c. κεκλημένην

Steph.	Heind.	
p. 419	p. 420	τερπνοῦ c. τερπνοῦν
-- --	-- --	εὐφερωσύνη c. εὐφροσύνη
-- --	-- --	Οὐδ' c. ὢν δὲ
-- --	-- --	θύσεως c. φύσεως
-- 420	-- --	σημαίνων c. om.
-- --	-- --	ταῦ c. τὸ
-- --	-- --	ἱμέρου c. ἱμέρος
-- --	-- --	τοῦ c. τὸ
-- --	-- 421	τότε, ὅταν c. τότ' ἂν
-- --	-- --	ἐφίετο c. ἐφίεται
-- --	-- --	αὔτη c. αὐτῷ
-- --	-- --	ὀμμάτων c. ὀνομάτων, sed corr.
-- --	-- --	ἐςρεῖν c. εἰςρεῖν
-- --	-- --	ἔρος c. ἴσρος
-- --	-- --	γε c. om.
-- --	-- --	τῷ c. τὸ
-- --	-- --	σοι c. σει, sed corr.
-- --	-- --	μὲν c. δὲ
-- --	-- --	τούτῳ c. τοῦτο
-- --	-- --	οἶσιν c. ἴση
-- --	-- --	πᾶν c. τὸ
-- --	-- 122	καὶ βουλ. c. τὸ inser.
-- --	-- --	βολῆς c. βουλῆς
-- --	-- --	βαλόντος c. βάλλοντος
-- --	-- --	τυχόντος c. τυγχάνοντος
-- --	-- --	οὗ τ' ἐβάλλετο c. ᾧ ἔβαλέ τε
-- --	-- --	ἐβουλεύετο c. ἐβούλετο
-- --	-- --	πυκνότερον c. πυκνότερα
-- --	-- 123	διαπερᾶναι c. διαπεράναι
-- --	-- --	ὡς c. ὥςπερ

Steph.	*Heind.*	
p. 420	p. 124	ἂν c. om.
-- --	-- --	κατὰ τὰ ἄγχη c. κατ' ἀνάγκην
-- --	-- --	ἴσως c. om.
-- --	-- --	ἀνέει c. ἀνίῃς
-- --	-- --	τὰ c. τοὺς
-- --	-- --	μέγιστα c. μεγίστους
-- --	-- --	καὶ καλλ. c. τὰ ins.
-- 421	-- 125	τοῦτ' c. τοῦτο
-- --	-- --	συγκεκροτημένῳ c. συγκεκροτημένον
-- --	-- --	ὄν, οὗ μάσμα c. ὀνομάσμα
-- --	-- --	προςειρῆσθαι τούτῳ c. invert.
-- --	-- 126	ἀπολαβόν c. ὑπολαβόν
-- --	-- --	αὐτὸ c. αὐτῷ
-- --	-- --	σε c. om.
-- --	-- --	τοῦτο c. αὖ
-- --	-- --	Τίνα c. τί
-- --	-- 127	ἀποκρινόμενοι c. ὑποκρινόμενοι
-- --	-- --	γιγνώσκωμεν c. γιγνώσκοιμεν
-- --	-- --	ἀνερεύνητα c. ἀνεύρετα
-- --	-- --	στρέφεσθαι c. φέρεσθαι
-- --	-- --	εἰ c. om.
-- --	-- --	διαφέροι c. διαφέρειν
-- --	-- --	γε c. om.
-- --	-- 128	ὁ c. om.
-- --	-- --	εἰςδέχεσθαι c. δέχεσθαι
-- --	-- --	ἀνερήσεται c. ἐρήσηται
-- --	-- --	ἂν c. om.
-- --	-- --	τελευτῶντα usque ad δοκεῖ exclus. cod. om.
-- 422	-- --	παύοιτ' ἂν c. ἂν παύοιτο

Steph.	Heind.	
p. 422	p. 128	ὀνόμασιν c. ὀμμασιν
-- --	-- 129	γε c. om.
-- --	-- --	λάβωμεν c. λάβωμεν (ο supra)
-- --	-- --	δικαίως c. δίκαιον
-- --	-- --	ἃ ἐρωτᾷς c. ἀγράταις
-- --	-- --	ταῦτ' c. ταῦτα
-- --	-- --	μοι c. ἐμοὶ
-- --	-- --	δεῖ c. δὴ
-- --	-- 130	τὸ c. τῷ
-- --	-- --	συνδοκεῖν. c. συνδοκεῖ.
-- --	-- --	καὶ τὰ ὕστερα c. post ἔσται
-- --	-- --	ὄντα c. ὀνόματα
-- --	-- --	μέλλει ὀνόματα εἶναι c. ὀνόματα εἶναι μέλλει
-- --	-- --	ἐνγεοὶ c. ἐνεοὶ
-- --	-- 131	τὸ c. τῷ
-- 423	-- --	τὰ c. τοὺς
-- --	-- --	τὰ ἡμέτερα αὐτῶν σώματα καὶ σχήματα c. τῷ μετεαυτῶν σώματι καὶ σχήματι
-- --	-- --	τούτῳ c. τούτου τῷ
-- --	-- 132	ὅταν c. ὅτ' ἂν
-- --	- --	τούτων c. τοιούτων
-- --	-- --	λέγεσθαι c. γενέσθαι
-- --	-- --	τἄλλα c. τὰ ἄλλα
-- --	-- --	ἅπερ c. ἃ περὶ
-- --	-- --	μίμησις c. μιμήσοιο
-- --	-- --	μιμούμεθα c. μιμώμεθα
-- --	-- --	ἅπερ c. om.

Steph.	Heind.	
p. 423	p. 132	μιμεῖται c. μεμίμηται
-- --	-- --	ἔστι τις c. ὅτι ἔστι
-- --	-- 133	τῷ c. om.
-- --	-- --	χρώματι c. σώματι
-- --	-- --	δύναιτο c. δύναιτ' ἂν
-- 424	-- 134	ἔφησθα c. ἔφησθαι
-- --	-- --	τοῦτον c. τοῦτο
-- --	-- --	ζητοῦμεν c. ἐζητοῦμεν
-- --	-- --	ὁ c. om.
-- --	-- --	τε c. om.
-- --	-- --	ὄντος c. addit εἴτε
-- --	-- --	ὥστε c. ὥσπερ
-- --	-- --	ἴδωμεν c. ἴωμεν
-- --	-- 135	ἔγωγε c. γε
-- --	-- --	γὰρ c. γε
-- --	-- --	ἐπείπερ c. εἴπερ
-- --	-- --	τοῖς c. τῆς
-- --	-- --	ἤδη c. δὴ
-- --	-- --	δ' c. δὲ
-- --	-- --	κατὰ c. καὶ τὰ
-- --	-- --	γε c. om.
-- --	-- --	ὅσα c. addit ἤδη
-- --	-- --	εἴδη c. om.
-- --	-- 136	εἴδη c. ἤδη
-- --	-- --	ταῦτα πάντα c. invert.
-- --	-- --	θεασαμένους c. θεσαμένους
-- --	-- --	πολλά c. ἐνὶ
-- --	-- --	ὄστρεον c. ὄστρειον
-- --	-- --	ἄλλο τῶν c. ins. post ἄλλο, τι
-- --	-- --	φαρμάκων c. χρωμάτων

Steph.	Heind.	
p. 424	p. 137	ἀνδρείκελον c. ἀνδρείκελλον
-- --	-- --	δοκεῖ c. δοκῇ
-- --	-- --	ἑκάστη c. ἑκάστῳ
-- --	-- --	ἡ c. om.
-- --	-- --	ἐποίσομεν c. ἐποίσωμεν
-- --	-- --	ἂν c. ἐὰν
-- --	-- --	δεῖν c. ἰδεῖν
-- --	-- --	ἃ c. ὃ
-- --	-- --	συλλαβὰς c. συλλαβαὶ
-- --	-- --	συντίθεται c. συντίθενται
-- 425	-- --	τῶν c. om.
-- --	-- 138	ἐξηνέχθην c. ἐξηνέχθη
-- --	-- --	σύγκειται c. σὺ
-- --	-- --	εἴπερ c. ἅπερ
-- --	-- --	τρόπον c. addit τινα
-- --	-- --	καὶ c. om.
-- --	-- --	θεᾶσθαι c. θεάσασθαι
-- --	-- --	Δί' c. δία
-- --	-- --	σαυτῷ c. αὐτῷ
-- --	-- --	οὕτω c. om.
-- --	-- --	συνείρειν c. συνήρει
-- --	-- --	διελέσθαι c. διαλέγεσθαι
-- --	-- --	γὰρ c. om.
-- --	-- 139	αὐτῶν c. αὐτῷ
-- --	-- --	εἴη c. ἰ (sic)
-- --	-- --	διελέσθαι c. διαλέγεσθαι
-- --	-- --	εἴτε c. εἴ δ'
-- --	-- 140	διαιρεῖσθαι c. διακεῖσθαι
-- --	-- --	κατάδηλα γιγνόμενα c. ante γράμμασι

Steph.	Heind.	
p. 425	p. 140	ὅμως c. ὄντος
-- --	-- --	οὗτος τῶν λόγων c. invert.
-- 426	-- 141	ἐθέλοντι c. θέλοντι
-- --	-- --	περὶ c. παρὰ
-- --	-- --	τὴν usque ad ὀνομάτων inclus. in cod. om.
-- --	-- --	ἄλλως c. post Σώκρατες
-- --	-- --	Ἃ c. ἐὰν
-- --	-- --	θαῤῥῶν c. θαρῶν
-- --	-- --	εἶ c. ε̄
-- --	-- --	δ' c. δὲ
-- --	-- --	συμβαῖνον c. συμβαῖον
-- --	-- --	τε c. om.
-- --	-- --	τοῦ ν̄ c. addit καὶ τοῦ κ̄
-- --	-- --	ἐνθέσεως c. ἐκθέσεως
-- --	-- --	κιείνησιν c. κίει κίνησιν
-- --	-- --	καλεῖσθαι c. κεκλῆσθαι
-- --	-- --	εἶσιν c. ἴεισιν
-- --	-- 143	δ' αὖ c. δ' οὖν
-- -	-- --	τὸ c. om.
-- --	-- --	τῷ c. τῶν
-- --	-- --	τιθεμένῳ c. τιθεμένων
-- --	-- --	τῷ c. τὸ
-- --	-- --	ῥοῇ c. ῥοὴ
-- --	-- --	εἶτα c. εἶτ'
-- --	-- --	τραχεῖ c. τρέχειν
-- --	-- --	καὶ c. om.
-- --	-- --	θραύειν c. θραύει
-- --	-- --	Ἑώρα c. ἐᾷ
-- --	-- 144	καὶ c. om.

Steph.	*Heind.*	
p. 426	p. 144	δ' c. δὲ
-- 427	-- --	ἀπομιμεῖται c. ἀπομιμεῖσθαι
-- --	-- --	τὰ c. om.
-- --	-- --	αὐτοῖς c. addit ὁ
-- --	-- 145	στάσεως c. τάσεως
-- --	-- --	ἀφομοιῶν c. ὁ ἀφομοιῶν
-- --	-- --	αὐτὸ c. addit τοῦτο
-- --	-- --	τἄλλα c. τὰ ἄλλα
-- --	-- --	γλοιῶδες c. γλυῶδες
-- --	-- --	Τοῦ c. τὸ
-- --	-- --	στρογγύλου c. γρογγύλου
-- --	-- --	τοῦ c. τὸ
-- --	-- --	δεόμενος c. δεομένους
-- --	-- --	πλεῖσταν c. πλεῖον
-- --	-- --	ἐνεκέρασε c. ἀνεκέρασε
-- --	-- --	τἄλλα c. τὰ ἄλλα
-- --	-- --	κατὰ c. addit τὰ
-- --	-- --	κατὰ c. addit τὰς
-- --	-- --	τε c. τι
-- --	-- 146	ὀνοματοθέτης c. νομοθέτης
-- --	-- --	ὀρθότητα ὀνομάτων c. invert.
-- --	-- --	δ' c. δὲ
-- --	-- --	λέγειν c. λέγε
-- --	-- --	καὶ usque ad λέγε inclus. in cod. omissa.
-- 428	-- 147	καὶ Σωκράτ. c. om.
-- --	-- --	καὶ ἐμέ c. κἀμὲ
-- --	-- --	ὧν c. περὶ ὧν
-- --	-- --	μοι c. με
-- --	-- --	ἐπεσκεψάμην c. ἐπισκεψ.

Steph.	Heind.	
p. 428	p. 147	ἐνδεξομένου c. ἐνδειξομένου
-- --	-- --	κάλλιον τούτων c. invert.
-- --	-- --	τι c. ὅτι
-- --	-- --	μεμέληκέ τέ μοι c. μεμέληκεν ἐμοί τε
-- --	-- 148	φοβοῦμαι c. βομοῦμαι
-- --	-- --	τοῦτον c. τοιοῦτον
-- --	-- --	μοι c. μή
-- --	-- --	πρὸς σὲ λέγειν c. invert.
-- --	-- --	ἐλελήθει c. ἐλελήθη
-- --	-- --	'γαθὲ c. ἀγαθὲ
-- --	-- --	γὰρ c. om.
-- --	-- --	αὑτοῦ c. ἑαυτοῦ
-- --	-- --	μηδὲ c. repet.
-- --	-- --	σμικρὸν c. μικρὸν
-- --	-- --	ἅμα c. addit καὶ
-- --	-- --	καὶ νῦν c. om. καὶ
-- --	-- 149	ὀρθότης c. ὀρθότος
-- --	-- --	φῶμεν c. φαμὲν
-- --	-- --	γε c. μὲν οὖν
-- --	-- --	εἶναι καὶ c. ἐν τοῖς ἀνθρώποις
-- 429	-- --	ἐγγίγνεσθαι c. ἐγίγνεσθαι
-- --	-- --	δὲ c. δ'
-- --	-- --	τὰ αὐτῶν ἔργα c. αὐτῶν τὰ ἔργα post κάλλιω
-- --	-- --	οἰκίας c. οἰκείας
-- --	-- --	νομοθέται sic in marg. corr. pro ὀνοματοθέται
-- --	-- --	αὐτῶν c. αὑτῶν
-- --	-- 150	τοῦτο ἔτι c. τοῦτ' ἔστι

Steph.	Heind.	
p. 429	p. 150	βελτίους c. χείρους
-- --	-- --	φαυλότεροι c. βελτίους
-- --	-- --	Ἑρμογένει c. Ἑρμογένους
-- --	-- --	τοῦτο c. τούτω
-- --	-- --	μὲν c. om.
-- --	-- 151	σοι c. om.
-- --	-- --	Οὐδὲ c. οὐδ'
-- --	-- --	ἀπαντήσας σοι c. invert.
-- --	-- --	ὦ c. om.
-- --	-- --	οὗτος c. οὕτως, corr. οὕτω
-- --	-- --	οὕτω c. οὕτως
-- --	-- --	φθέγξασθαι c. φθέγγεσθαι
-- 430	-- 152	μάτην c. μάντιν
-- --	-- --	κινοῦντα c. κοινοῦντα
-- --	-- --	χαλκεῖον c. χαλκίον
-- --	-- --	κινήσειε c. κινήσειεν
-- --	-- --	διαλλαχθ. c. διαλαχθ.
-- --	-- --	τὸ ὄνομα c. τοὔνομα
-- --	-- --	ἐστιν c. ἐστὶ
-- --	-- --	τὸ ὄνομα c. τοὔνομα
-- --	-- --	σὺ usque ad λέγοις inclus. c. om.
-- --	-- --	εἰκόνα c. εἰκόνω
-- --	-- --	τἄλλα c. τὰ ἄλλα
-- --	-- 153	Ἡ c. om.
-- --	-- --	τὸ c. repet.
-- --	-- --	καλῶ ἔγωγε c. invert.
-- --	-- --	ζῴοις c. ζωγραφήμασι
-- --	-- --	δ' c. δὲ
-- --	-- --	μὴ c. om.
-- --	-- --	δὲ c. om.

Steph.	Heind.	
p. 430	p. 154	ἢ c. om.
-- --	-- --	ἄρ' c. ἄρα
-- --	-- --	ἔστι c. ἔστιν
-- --	-- --	σὸν ἐστι c. invert.
-- --	-- --	δὲ c. τε
-- --	-- --	ἐστι c. ἐστιν
-- --	-- --	ἔστι c. ἔστιν
-- --	-- --	ὥςπερ c. addit τὸ ζω (sic)
-- 431	-- --	ἐστι c. ἐστιν
-- --	-- --	τὸ c. om.
-- --	-- --	εἰπόντα c. εἰπόνϑ'
-- --	-- --	ἔστω c. ἔσται
-- --	-- --	οὕτω c. οὕτως
-- --	-- --	τοῦτο c. τοῦϑ'
-- --	-- --	οὐδὲ c. οὐδὲν
-- --	-- 155	δ' c. δὲ
-- --	-- --	καὶ usque ad διανέμειν inclus. cod. inepte repetit.
-- --	-- --	μηδὲ c. μηδ'
-- --	-- --	οὕτω c. οὔπω
-- --	-- --	Οὕτω c. ἀλλ' οὕτως
-- --	-- --	αὖ c. νῦν
-- --	-- 156	ἐλλείπειν c. ἐλείπειν
-- --	-- --	τε c. om.
-- --	-- --	καὶ c. ἢ
-- --	-- --	δαὶ c. δὲ
-- --	-- --	τὴν usque ad πραγμάτων inclus. in cod. omissa.
-- --	-- --	ἄρα c. ἄρ'
-- --	-- --	ἀποδῷ c. ἀποδιδῷ

Steph.	Heind.	
p. 431	p. 156	δ' c. δὲ
-- --	-- --	δὲ οὐ c. δ' οὐ
-- --	-- --	τούτῳ c. τούτων
-- --	-- --	ἦν c. ἢν
-- --	-- --	ὁ c. om.
-- --	-- --	ὀνοματοθέτης c. νομοθέτης
-- --	-- --	ἐάνπερ c. ἐάνπως
-- --	-- --	τὰ ἔμπροσθεν ἐκεῖνα c. repet.
-- --	-- 157	ὁρᾷς c. ὅρα
-- --	-- --	ὅταν c. ὅτ' ἂν
-- --	-- --	ἢ μεταθῶμεν c. om.
-- 432	-- --	σκοπῶμεν c. σκοποῦμεν
-- --	-- --	πάσχοι c. πάσχει
-- --	-- --	ἢ c. ἡ
-- --	-- --	πάντα c. παν (sic)
-- --	-- --	δὲ c. δὴ
-- --	-- --	Σκόπει c. καὶ σκόπει
-- --	-- --	πράγματα c. πράγματ'
-- --	-- --	τάδε c. τὰ τοιάδε
-- --	-- 158	θεῶν c. θέλων
-- --	-- --	θερμότητας c. σαπρότητας
-- --	-- --	ἀποδοίη c. ἀποδιδοίη
-- --	-- --	πάντα c. πάνθ'
-- --	-- --	τότ' c. τότε
-- --	-- --	ὧν c. καὶ ὧν
-- --	-- --	νῦν c. ex corr.
-- --	-- --	τὰ αὐτὰ c. ταῦτα
-- --	-- 159	γοῦν, c. γοῦν, ἂν
-- --	-- --	ἂν c. om.
-- --	-- --	ὁμοιωθείη c. ὡμοιωθείη

Steph.	*Heind.*	
p. 432	p. 159	κομιδῇ c. κομιδὴ
-- --	-- --	ἧττον c ἕτερον
-- --	-- --	τὸ c. om.
-- --	-- --	τόπος c. τρόπος
-- 433	-- 160	λελέξεταί γε c. λέξεται
-- --	-- --	ὀψὲ ὁδοῦ c. ἐφ' ὁδοῖς
-- --	-- --	πως c. πω
-- --	-- --	τιν' c. τινα
-- --	-- 161	τ' c. τε
-- --	-- --	σαυτῷ c. αὐτῷ
-- --	-- --	γε c. om.
-- --	-- --	οὕτω c. οὕτως
-- --	-- --	τάδε c. δὲ
-- --	-- --	αὐτὸ δεῖ c. invert.
-- --	-- --	μὲν c. μὲν ἂν
-- --	-- --	ἂν c. om.
-- --	-- --	δεῖ c. δὴ
-- --	-- 162	μέντοι c. addit ι
-- --	-- --	γε c. om.
-- --	-- --	τινων c. addit εἶναι
-- --	-- --	αὐτὰ c. αὐτῶν
-- --	-- --	αὐτὰ c. αὐτὸν
-- --	-- --	δηλοῦν c. δηλοῦντα
-- --	-- --	σε c. σοι
-- --	-- --	συνθήματα c. σύνθημα
-- --	-- --	δὲ c. δ'
-- --	-- 163	ᾧ c. ἃ
-- --	-- --	ᾧ c. ὃ
-- 434	-- --	τὸ c. τῷ
-- --	-- --	τὸ ὄνομα c. τοὔνομα

Steph.	Heind.	
p. 434	p. 163	ποτ' ἂν c. ὁπόταν
-- --	-- --	τῷ c. om.
-- --	-- 164	Οὐκοῦν c. addit καὶ
-- --	-- --	συντίθειται c. συντίθεται
-- --	-- --	μιμήματα c. ἐκείνοις
-- --	-- --	ἔστι. cod. denuo inserit ante ἔστι, ὧν ἔστι τὰ ὀνόματα μιμήματα.
-- --	-- --	στοιχεῖα c. ταῦτα στοιχεῖα
-- --	-- --	Οἶσθα c. οἶσθ'
-- --	-- 165	γε c. γε τὸ
-- 435	-- 166	φὴς c. ἔφης
-- --	-- --	ἐπειδὴ c. ἐπείπερ
-- --	-- --	δ' c. δὲ
-- --	-- --	ἔτι ἔχοι c. ἔχοι ἔτι
-- --	-- --	ἐκεῖνο c. ἐκεῖνον
-- --	-- --	συγχωροῦμεν c. ξυγχωροῦμεν
-- --	-- --	συγχώρησ. c. ξυγχώρησ.
-- --	-- --	συνθήκην c. ξυνθήκην
-- --	-- --	ἔθος c. ἦθος
-- --	-- --	συμβάλλ. c. ξυμβάλλ.
-- --	-- 167	ἕξειν c. ἕξει
-- --	-- --	τι c. om.
-- --	-- --	συνθήκην c. ξυνθήκην
-- --	-- --	δὲ c. om.
-- --	-- --	φορτικῷ c. φροντικῷ
-- --	-- --	συνθήκῃ c. ξυνθήκῃ
-- --	-- --	ὁμοίοις c. ὁμοίως
-- --	-- --	ἔτι c. ἐστι
-- --	-- --	τί c. τίνα
-- --	-- 168	ἐστιν c. ἐστι

Steph.	*Heind.*	
p. 435	p. 168	μία ἄρ' ἐστὶν c. μὴ ἄρ' ἐστὶ
-- --	-- --	Ἔχε δὴ c. om.
-- --	-- --	ἴδωμεν c. εἰδῶμεν
-- --	-- --	ὂν c. ὢν
-- --	-- --	μὲν c. μέντοι
-- --	-- --	ἢ οὐδὲ c. ᾗ οὐδ'
-- 436	-- --	δὲ c. δὲ καὶ
-- --	-- --	κἀκεῖνα c. καὶ ἐκεῖνα
-- --	-- --	ἢ c. ᾗ
-- --	-- --	ζητεῖν c. ζηταῖς
-- --	-- --	τουτονὶ c. τοῦτον
-- --	-- 169	ἀκολουθεῖ c. ἀκολουθοῖ
-- --	-- --	ὀνόμασι c. ὀνόμασιν
-- --	-- --	ὁ c. om.
-- --	-- --	τιθέμενος c. θέμενος
-- --	-- --	ἡγεῖτο c. ἡγοῖτο
-- --	-- --	ἔθετο δὲ οἷα ἡγεῖτο c. om.
-- --	-- --	ἡμᾶς οἴει c. invert.
-- --	-- --	ἐξαπατηθήσεσθαι c. ἐξαπατησθήσ.
-- --	-- --	τὰ ὀνόματα c. om.
-- --	-- --	οὕτω c. οὔπω
-- --	-- 170	σύμφωνα c. ξύμφωνα
-- --	-- --	κατὰ ταὐτὸν c. καὶ αὐτὸ
-- --	-- --	'γαθὲ c. ἀγαθὲ
-- --	-- --	τἄλλα c. τὰ ἄλλα
-- --	-- --	συμφωνεῖν c. ξυμφωνεῖν
-- --	-- --	πάμπολλα c. πάντα
-- --	-- --	Δεῖ usque ad λόγον c. om.
-- --	-- 171	ἐκείνῃ c. om.
-- --	-- --	θαυμάζοιμ' c. θαυμάσαιμ'

Steph.	*Heind.*	
p. 431	p. 171	συμφωνεῖ c. ξυμφωνεῖ
-- --	-- --	ἀναλαβόντες c. ἀναλαμβάνοντες
-- 437	-- --	τὴν ἐπιστήμην ὡς ἀμφίβολον c. invert. ὡς ἀμφίβολον repetit.
-- --	-- --	ὥςπερ c. καὶ ὥςπερ
-- --	-- 172	ἐκβάλλοντας c. ἐμβαλόντας
-- --	-- --	ε c. ει
-- --	-- --	πιστήμην c. ἐπιστήμην
-- --	-- --	ἀντὶ τῆς c. ἀντὶ τοῦ
-- --	-- --	εἶ c. Ε
-- --	-- --	ἐν c. ἰῶτα
-- --	-- --	τῷ ἰ c. om.
-- --	-- --	καὶ στάσεως c. om.
-- --	-- 173	παντί c. παντό
-- --	-- --	συμφορὰ c. ξυμφορὰ
-- --	-- --	τις c. om.
-- --	-- --	τὰ c. τὸ
-- --	-- --	ὀνόματα c. ὄνομα
-- --	-- --	αὐτῇ c. ταύτῃ
-- --	-- --	περὶ c. παρὰ
-- --	-- 174	ἐκείνως c. ἐκείνῳ
-- --	-- --	ἐσήμαινε c. ἐσημαίνετο
-- --	-- --	ψήφους c. ψήφου
-- --	-- --	τάδε usque ad δοκεῖ. Σω. inclus. in cod. omissa.
-- 438	-- 175	δὴ c. δὲ
-- --	-- --	Ἦ c. ἢ
-- --	-- --	ὀνοματοθέτας c. νομοθέτας
-- --	-- 176	αὐτῷ ὁ θείς c. αὐτῷ ὁ θήσων
-- --	-- --	ὧν c. om.

Steph.	*Heind.*	
p. 438	p. 176	ᾗ c. ἦν
-- --	-- --	ἄγοντα c. ἔχοντα
-- --	-- --	πω c. που
-- --	-- --	κατὰ c. om.
-- --	-- --	Οὔτοι c. οὕτω
-- --	-- --	αὐτὰ c. ταῦτα
-- --	-- --	ἆρα c. ἄρα
-- --	-- --	συγγενῆ c. ξυγγενῆ
-- --	-- 178	αὐτῶν c. αὐτῶν
-- --	-- --	ἀλλοῖον c. ἄλλο ἂν
-- 439	-- --	ὡμολογήκαμεν c. ὡμολογήσαμεν
-- --	-- --	ἑαυτῶν c. αὐτῶν
-- --	-- --	σαφιστέρα c. σαφετέρα
-- --	-- --	ἤ c. om.
-- --	-- --	τοίνυν c. δεῖ
-- --	-- --	καὶ c. om.
-- --	-- 179	ἐξαπατᾷ c. ἐξαπατᾶται
-- --	-- --	τε c. om.
-- --	-- --	φαίνονται c. φαί (sic)
-- --	-- --	αὐτοί c. τοιαῦτοί
-- --	-- --	ἐφελκόμενοι c. ἀφελκόμενοι
-- --	-- 180	ἐγὼ c. ἔγωγε
-- --	-- --	τὸ c. om.
-- --	-- --	οὕτως c. om.
-- --	-- --	ἀεὶ c. om.
-- --	-- --	ὑπεξέρχεται c. ὑπερέρχεται
-- --	-- --	ἐστιν c. ἐστι,
-- --	-- --	ἦ c. ᾗ
-- --	-- --	ἔχει c. ἔχῃ
-- --	-- --	ἔχει c. ἴσχει

Steph.	Heind.	
p. 439	p. 180	ὁπότε ὡςαύτως ἔχει in c. omissa.
-- --	-- --	μεταβάλλοι c. μεταβάλοι
-- --	-- --	αὑτοῦ c. αὐτοῦ
-- 440	-- 181	γνῶσιν c. γνῶσις
-- --	-- --	μεταπίπτει c. μεταπίπτῃ
-- --	-- --	γιγνῶσκον c. γιγνώσκον
-- --	-- --	ῥοῇ c. ῥοὴ
-- --	-- --	ποτε c. πως
-- --	-- --	οὕτως c. om.
-- --	-- --	ἔχει c. addit οὗτος
-- --	-- --	ἐκείνως c. ἐκεῖνος
-- --	-- 182	αὐτὸν c. αὐτῶν
-- --	-- --	αὑτοῦ c. αὐτοῦ
-- --	-- --	αὑτοῦ c. αὐτοῦ
-- --	-- --	οὐδενὸς usque ad ἀτεχνῶς inclus. in cod. omissa.
-- --	-- 183	χρήματα c. τὰ χρήματα
-- --	-- --	οὖν c. om.
-- --	-- --	καὶ οὐ c. οὐ
-- --	-- 184	Ταῦτ' c. ταῦτ'
-- --	-- --	καὶ σὺ c. σὺ

Menexenus.

Steph.	Bipont.	
p. 236 A	p. 278	Καὶ τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν, incipit excerptum codicis Darmst.
— — B	— —	ἐκ τοῦ παραχρῆμα μοὶ c. ἐκ τ. παραχρῆμά μοι
— — —	— —	περιλείμματ' ἄττα c. περιλειμματάττα

Steph.	Bipont.	
p. 236 B	p. 278	μνημονεύσαις ἂν ἃ ἔλεγεν Ἀσπασία. cod. neglexit ἃ et addit ἡ ante Ἀσπ.
— — —	— —	γέ τοι παρ' αὐτῆς c. γε τὸ π. αὐτ.
— — C	— —	μή μοι χαλεπανεῖ ἡ διδάσκαλος c. μ. μ. χαλεπὸν διδασκαλίας
— — D	— —	εἴ με κελεύοις c. ε. μ. κελεύεις (o supra). Atque continuo desinit hoc excerptum in verbis μόνω ἐσμέν. Altera particula nil prorsus habet nisi hoc pervulgatum:
p. 237 E	p. 281	τροφῆς τῷ γενομένῳ c. τρ. τ. γεννωμένῳ
p. 239 B	p. 284	Εὐμόλπου μὲν οὖν incipit tertium excerptum.
— — —	—	ὡς ἤμυναν Ἀργείοις πρὸς Καδμείους καὶ Ἡρακλείδαις πρὸς Ἀργείους c. ὡς ἤ. Ἀργεῖοι — — Ἡρακλεῖδαι π. Ἀ.
— — C	— —	δεύτεροι φαινοίμεθα c. δ. φανοίμεθα
— — —	— —	μοι ἐᾶν c. ἐᾶν μοι
— — —	p. 285	προμνώμενον τοῖς ἄλλοις c. omisit τοῖς
— — D	— —	ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενόμενον λόγῳ c. — τῷ λόγῳ
— — E	— —	ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ. Extremam vocem non agnoscit cod.
— — —	— —	ὅσον οἷόν τε ἦν c. — οἷόν τ' ἦν

Steph.	Bipont.	
p. 239 E	p. 285	τρίτος δὲ Δαρεῖος c. omisit δὲ
— — —	— —	ἐκράτησε καὶ τῶν νήσων c. ἐκράτει κ. τ. ν.
p. 240 B	p. 286	Ἐρετρικῆς c. ἐρετριακῆς, sed α additum a manu sec.
— — C	p. 287	οὔτε Ἀθηναίους c. οὔτ' Ἀθ.
— — —	— —	πλὴν Λακεδαιμονίων c. πλὴν Μακεδόνων
— — —	— —	ἐν τούτῳ δὴ ἄν τις γενόμενος γν. οἱ. ἄρα c. omisit δὴ et dat ἄρ'
— — D	— —	τὴν ὑπερηφανίαν ὅλης τῆς Ἀσίας Ultimas tres voces cod. omisit.
— — —	— —	ἀρετῇ ὑπείκει c. ἀρεταῖς ὑπ.
— — —	— —	τῆς τε ἡμετέρας καὶ ξυμπάντων cod. omisit καὶ
— — E	— —	μαθηταὶ τῶν Μαραθῶνι c. — τῶν ἐν Μαρ.
p. 241 A	p. 288	πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι διελθεῖν c. πολλὰ μὲν ἄν τις διέλθοι
— — —	— —	τούτου μνησθήσομαι c. ταῦτα μν.
— — —	— —	Μαραθῶνι τοσοῦτον μόνον c. Μ. τοσοῦτο μ.
— — —	— —	ἀμύνασθαι τοὺς βαρβάρους c. ἀμύνεσθαι τ. β.

Paucis interjectis desinit excerptum in voce ἀνδρῶν. *)

*) Menexeno adhibe *Scholion mscr. ad Aristidis Panathen.* T. I. p. 161. Persequitur orator res Atheniensium clade illâ Siculâ indeque secutis calamitatibus aliis tantum non penitus ever-

sas: sed paullo post civium virtute consilioque restitutas mirifice. Οἱ δ' οὕτω μετέστησαν τὰ πράγματα — κατεστήσαντο μὲν τὰ οἴκοι, ἐκράτησαν δὲ καὶ τοὺς ἔξω, διέλαβον δὲ τροπαίοις τὸν Ἑλλήςποντον, ἄλλους ἄλλοσε καταδιώκοντες· ὥςπερ μελέτας μᾶλλον ἐν σφίσιν αὐτοῖς, ἢ ναυμαχίας πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀεὶ ποιούμενοι· εἴρηταί τε καὶ ἐνεθυμήθην ὡς ἑτέρῳ προείρηται. Ad haec ita Scholiastes in apograph. Monac. ὡς ἑτέρῳ· τῷ Θουκυδίδῃ· μέχρι μὲν γὰρ τῶν ἐνταῦθα τὰ Θουκυδίδου· τινὲς οὖν αὐτὸν εἰς Θουκυδίδην αἰνίττεσθαι λέγουσιν· εἶπε γὰρ κἀκεῖνος τὸ ἐνθύμημα ἐν τῷ α̅ω̅'· μετὰ κινδύνου τὰς μελέτας ποιούμενος. ἢ εἰς Πλάτωνα αἰνίττεται· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς φαίνεται ἐπιτάφιον γράψας τὸν καλούμενον Μενέξενον, ἐν ᾗ ἐχρήσατο τοῖς ἐπιχειρήμασι τούτοις. ἄλλοι δέ φασιν, ὅτι εἰς Ξενοφῶντα ἀποτείνεται· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ταῦτα ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς (ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς cod. bombyc. Monac: fol. 57.) εἶπε. In eodem cod. bombyc. locus de Platonis Menexeno sic habet: ἄλλοι δὲ εἰς Πλάτωνα λέγουσιν αἰνίττεσθαι· καὶ αὐτὸς γὰρ ἐχρήσατο τοῖς ἐπιχειρήμασι τούτοις εἰς τὸν ἐπιτάφιον τὸν καλούμενον καὶ Μενέξενον.

E libris *de Republica* nonnisi haec perexigua excerpta erant in codice, quae tamen nec ipsa volui omittere, videlicet ut exhiberetur quidquid hicce liber praestaret:

Steph. *Ast.*

Lib. I.

p. 328 p. 4 ἀλλ' ἡμεῖς ἂν παρὰ σὲ ἦμεν c. item ϴ π σὲ ἦμεν i. e. παρὰ, solemni *hujus libri* compendio; alibi esset περί.

— — — 5 ἡ ῥᾳδία καὶ εὔπορος c. εὔκολος (πορος superscr.) (sic)

— 329 — — διασώζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν c. ἐρημίαν

— — — — νῦν δὲ οὐδὲ ζῶντες c. δ' οὐδὲ

— — — — προπηλακίσεις τοῦ γήρως c. προπηλακίσεις εἰς τοῦ γ.

— — — — καὶ ἐπὶ τούτῳ δὴ τὸ γῆρας ὑμνοῦσιν c. ἐπὶ τοῦτο

— — — — ἀσμεναίτατα μέντοι αὐτὰ c. ἀσμενέστατα μέντοι αὐτὸ

— — — — Εὖ οὖν μοι καὶ τότε ἔδοξεν cod. εὖ οὖν μοι καὶ τότ' ἔδοξεν

— — — 6 ἐπειδὰν γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι cod. non agnoscit γὰρ

— — — — καὶ τὸ γῆρας μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μὴ, καὶ γῆρας, c. κ. τ. γ. μ. ἐστὶ καὶ ἐπ. εἰ δὲ μὴ γῆρας, — Continuo in verbo ξυμβαίνει desinit excerptum sterile.

Lib. II.

— 359 — 37 Notata est fabula Gygae, in quâ haec paucula variant:

Steph.	Ast.	
p. 359	p. 37	τῷ Γύγῃ c. τῷ Γύγου
— —	— —	καὶ γενέσθαι χάσμα κατὰ τὸν τόπον, ᾗ ἔνεμεν c. ᾗ ἐκεῖνος ἔνεμεν. Mox idem atque cod. Reg. ἄλλο μὲν οὐδὲν ἔχειν, περὶ δὲ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον, omisso φέρειν.
— —	— 38	ξυλλόγου δὲ γενομένου c. συλλόγου δὲ γιγνομένου
— —	— —	ἵν' ἐξαγγέλλοιεν κατὰ μῆνα c. ἵν' ἐξαγέλοιεν κ. μ.
— —	— —	τὴν σφενδ. τ. δακτ. περιαγαγόντα πρὸς ἑαυτὸν cod. τ. σφ. τ. δ. π. πρὸς αὐτὸν

Symposium.

Pag. 172 A. *Steph.* Cap. I. §. 2 *Wolf.* Καὶ μὴν ἔναγχος σὲ ἐζήτουν] Cod. Vaticanus nr. 229.*) καὶ μὴν καὶ ἔναγχος σὲ ἐζ. plane ut Vindobb. duo, recte probante Bastio pag. 861 qui comparat Protagor. p. 84 Bip. (p. 485 Heind.) Magis etiam congruit alter locus in Hipp. maj. p. 286 A. p. 135 Heind. καὶ ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, περί γε ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ ἔναγχος αὐτόθι εὐδοκίμησα διεξιών. Textui intulit Astius. De καὶ παραπληρω-

*) Ejus aliquot excerpta mecum communicavit *F. G. Welckerus* Prof. Acad. Giss. V. Cl. mihique amicissimus. Utor autem in Convivii his lectt. exhibendis ed. F. A. Wolfii Lips. 1782.

ματικῷ et alii monuerunt, ut v. c. Scholiast. Platon. p. 69. F. A. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 230. et ipse breviter in Annot. ad Plotin. supr. p. 132.

P. 172 C. *St.* Cap. I. §. 5. *Wolf.*

προσποῦ δὲ] Recte mutavit Astius scribens πρὸ τοῦ δὲ. Cf. Reitz. de prosod. graec. acc. incl. p. 15. ibiq. Wolf. Sic saepius in Plotino, ut p. 714. cap. 22 A. Mox §. 7. firmat lectionem Κυδαθηναιεὺς C. Vatic. Porro §. 9. idem Vat. (ut Vindobb. duo probante Bastio) χρηματιστικῶν pro χρηματιστῶν. Illud recepit Ast.

P. 174 A. *St.* Cap. II. §. 3. *Wolf.*

ὅπως ἴοι οὕτω καλὸς γεγενημένος] Attigit Heind. ad Hipp. maj. p. 121. quem supra laudavi in Praeparat. p. XVI. not. 8. ubi verbo monere debebam de levi ironiâ, quam nonnumquam in hâc voce similibusque inesse voluit usus Atticorum, docente Wytt. in epist. cr. p. 243 ed. Lips. alia idem dat ibid. p. 238. De καλῶς et κάλλιστα Atticorum, in renuntiando et negando, vid. nunc Phrynichum in Anecdott. grr. I. p. 40 ed. Bekkeri, et cf. Suidam II. pag. 235. ibiq. Kuster. et Photii Lex. gr. pag. 97. Haec supplementi loco ad ea quae supra posuimus.

P. 174 C. *St.* Cap. II. §. 6. *Wolf.*

ἆρ' οὖν ἄγων μέ τι ἀπολογήσῃ] Fortasse legendum ἀγαγών. Dionys. Halic. de composit. Verbb. p. 43 ed. Schaefer. ἀγαγὼν γάρ σε ἐς τὸ οἴκημα, — στήσω, quod ipsum Herodoto I. 9. reddendum censet Valckenarius. Cf. Herodot. I. 132. III. 85. ταύτην ἀγαγὼν ἐς τὸ προάστειον κατέδησε. Dubitatio-

nem injicit locus III. 61. sed ille tamen varians lectione, τοῦτον τὸν ἄνδρα — ὁ μάγος — εἶσε ἄγων ἐς τὸν βασιλήϊον θρόνον, nisi forte ibi quoque scribendum ἀγαγών.

P. 174 D. *St.* Cap. II. §. 8. *Wolf.*
ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τῇ 'Αγαθῶνος;] Cod. Vat. ἐπὶ τὴν οἰκίαν τ. 'Α. Mox §. 9. καλῶς γ' ἔφη, plane sic Vatic. ut Vindd. duo, vid. Bast. p. 92. qui etiam Lysidi medetur p. 213. Adde Heindorf. ad Charmid p. 64. Deinde §. 11. pro Οὐ σκέψῃ, ἔφη, παῖ in Vaticano libro est Οὐκ ὄψει ἔ. π.

P. 175 B. *St.* Cap. III. §. 2. *Wolf.*
μὴ οὖν κινῆτε] C. Vatic. μὴ οὖν κινεῖτε, ut Vindd. tres, Astius, alii, vid. Interprr. ad Greg. Corinth. p. 15 seq. ed. Schaef. Mox §. 3. idem cod. Vat. pro ἐφεστήκῃ et οὐδεπώποτε exhibet ἐφεστήκει et μηδεπώποτε.

P. 175 D. *St.* Cap. III. §. 7. *Wolf.*
εἰ γὰρ οὕτως ἔχει καὶ ἡ σοφία] Cod. Vatic. ἔφη, ut Parisin. Mox pro ἥ γε παρὰ σοῦ νέου ὄντος Vatic. εἴτε.

P. 176 A. *St.* Cap. IV. §. 2. *Wolf.*
τίνα τρόπον ἥδιστα πιόμεθα;] Cod. Vat. ῥᾷστα πιόμεθα; Idem deinde ὡς ῥᾷστα πίνοιμι pro πίνοιμεν. Illud recepit Ast. quem vid. p. 205.

P. 176 C. *St.* Cap. IV. §. 5. *Wolf.*
ἐπειδὴ οὖν μοι δοκεῖ οὐδεὶς] Vat. ἐμοί.

P. 176 D. *St.* Cap. IV. §. 6. *Wolf.*
ὅτ' ἂν περὶ ἰατρικῆς λέγῃς] Vat. λέγοις ut cod. Paris. edd. Ald. Basil. 1. 2.

P. 177 A. *St.* Cap. V. §. 3. *Wolf.*
Οὐ δεινὸν κ. τ. λ.] Cf. Luciani Charidem. T. IX. p. 273 Bip. — ἀρξάμενος ὁ Φίλων πρῶτος. — Ὡς ἔστι δεινόν, cf. supra Praeparat. p. IV. (*Convivium* autem sive opusculum, quod Lapithae inscribitur, itemque in Lucianeis editur, ad universum Platonicum Symposium irridendum spectat.) — Mox: καὶ τοῦτο μὲν ἧττον καὶ θαυμαστόν. Vatic. suffragatur codici Vind. nr. 126. qui non agnoscit alterum καί.

P. 178 A. *St.* Cap. VI. §. 1. 2. *Wolf.*
— Ὅτι μέγας θεὸς εἴη ὁ Ἔρως, καὶ θαυμαστὸς ἐν ἀνθρώποις τε καὶ θεοῖς, πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, οὐχ ἥκιστα δὲ κατὰ τὴν γένεσιν. τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρεσβυτάτοις εἶναι τῶν θεῶν, τίμιον, ἦ δ' ὅς· τεκμήριον δὲ τούτου· γονεῖς γὰρ Ἔρωτος οὔτ' εἰσίν, οὔτε λέγονται ὑπ' οὐδενός κ. τ. λ.] Primum Bastius pag. 168. recte tuitus est πολλαχῇ pro πολλαχοῦ, idemque illud restituit ex codd. Platoni in Menex. p. 275 Bipont. Eam emendationem firmare poterat ejusdem dialogi loco alio p. 280 seq. Quem quia vel maxime facit ad verba Symposii, apponam: ἔστι δὲ ἀξία ἡ χώρα καὶ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἐπαινεῖσθαι, οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν· πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον, ὅτι τυγχάνει οὖσα θεοφιλής. μαρτυρεῖ δὲ ἡμῶν τῷ λόγῳ ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτῆς θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσις. — Deinde cod. Vat. exhibet: τὸν γὰρ ἐν αὐτῶν πρεσβυτάτων εἶναι τῶν θεῶν. Tu lege τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι τὸν θεὸν (vid. Bast. l. l. ibiq. codd. Vindd. et Paris.) Tum pro γονεῖς in Vatic.

libro est γοναί: in reliquis nil ille discrepat. Restat illud ἦ δ' ὅς. Quod Bastius docuit in exitu periodi Platonicae non magis locum habere, quam *inquit* Latinorum, si in fine ponas; itaque expunxit. Hoc quidem male. Verae lectionis vestigia servarunt Stobaeus Eclogg. physicc. pag. 154. et cod. Vind. nr. 54. εἶδος. Lege: τὸ γὰρ ἐν τοῖς πρεσβύτατον εἶναι τὸν θεὸν, τίμιον ὄνειδος· τεκμήριον δὲ τούτου· γονεῖς γὰρ κ. τ. λ. „Nam (Amorem) antiquissimum esse deorum omnium, *opprobrium honoratum* est." Videlicet, Amorem esse destitutum parentibus, h. e. esse eum, quem Graeci ἀπάτορα καὶ ἀμήτορα vocant, *opprobrium* foret. Quod idem vero deus hoc ipso parentum defectu sui ipsius parens est (αὐτογένεθλος s. αὐτοπάτωρ καὶ αὐτομήτωρ): ea res opprobrium in laudem vertit. Uno verbo: *summa Amoris antiquitas et orbitas honesta fama est s. opprobrium honoratum est.* Nimirum extrema verba ex *poëtâ* sumsisse putandus est Phaedrus, qui idem continuo poëtica aliâ subjicit. Solebant autem Musarum famuli ambigue usurpare ὄνειδος, ut in illis: καλὸν ὄνειδος, κάλλιστον ὄνειδος, δεινὸν ὄνειδος, docentibus Mureto in Varr. Lectt. VI. 18. p. 139 Ruhnk. et Valckenario ad Euripid. Phoeniss. 828. A Pausaniâ item in eodem Convivio p. 182 Bip. Venus Urania summe celebratur tanquam ἀμήτωρ. Et quoties per veterum scripta in Minervâ, Vulcano, Matre Deûm aliisque diis deabusque pro laude habeatur, quod parente alterutro careant, non est quod exponam post Wesselingii disputata in Observv. II. 10. pag.

177 seqq. In clausulâ adscribam verba Aristidis ex Hymno in Jovem p. 8 Jebb. multum congruentia Platonicis laudibus Amoris: *οὐδ' ἔστι πρεσβύτερον οὐδὲν Διός. οὐ μᾶλλόν γε ἢ υἱεῖς τε πατέρων πρεσβύτεροι γένοιντ' ἄν, καὶ τὰ γιγνόμενα τῶν ποιουμένων· ἀλλ' ὅδε ἐστὶ πρῶτός τε καὶ πρεσβύτατος, καὶ ἀρχηγέτης τῶν πάντων. ἀλλ' ἦν τε ἄρα ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἔσται εἰςαεί· αὐτοπάτωρ τε καὶ μείζων ἢ ἐξ ἄλλου γεγονέναι.* Quod vero Aristides in sequentibus sibi ad alia transitum aperit hâc formulâ: *ἅτε δὲ ὢν χρόνου τε κρείττων*: hoc unum satis patrocinari potest verbis Platonis in seqq. *πρεσβύτατος δὲ ὤν*, quae male tentavit Bastius. Caeterum *εἶδος* et *ὄνειδος* lepide junctum reperitur apud Eustathium ad Iliad. III. 30. p. 283 Basil. — *καὶ τῷ ὄντι, ὄνειδος εἶδος καλὸν, οὐχ ὁμοιούμενον ψυχῇ*, ubi tamen vulgato significatu accipitur, ut a solutae orationis scriptoribus, et in hoc ipso Symposio cap. XIV. §. 3. — *ἐν ὀνείδει ὄνομα κείμενον.* Mox §. 2 fin. pro Ἠδ' Ἔρος. Φησὶ μετὰ τὸ χάος Cod. Vatic. *ἠδ' ἔρως φησὶ μετὰ χάος.*

P. 178 D. *St.* Cap. VI. §. 5. *Wolf.*
μεγάλα καὶ καλὰ ἔργα ἐξεργάζεσθαι.] Cod. Vatic. *ἐργάζεσθαι.*

P. 178 D. *St.* Cap. VI. §. 6. *Wolf.*
οὔτε ὑπὸ ἑταίρων, οὔτε ὑπ' ἄλλου οὐδενὸς — ταὐτὸν δὲ τοῦτο] Cod. *Darmstadinus*: *οὐθ' ὑπὸ ἑτέρων, οὐθ' ὑπ' ἄλλου οὐδενὸς — ταὐτὸ δὲ τ.*

P. 179 A. *St.* Cap. VI. §. 7. *Wolf.*
καὶ μαχόμενοί γ' ἂν οἱ τοιοῦτοι μετ' ἀλλήλων] Cod. Darmst. κ. μ. γ. ἂν μετ' ἀλλήλων οἱ τοιοῦτοι, ut codd. Vindd. ap. Bast. p. 104. Sequentia: ἐρῶν γὰρ ἀνὴρ — ἧττον — δέξαιτο κ. τ. λ. ante oculos habuit Onosander, Platonicus scriptor, in Strateg. cap. 24. pag. 39 ed. Rigaltii, cujus notam adhibeto. Pauca excerpam ex longiore loco: καὶ δή τις αἰδούμενος μὴ ἀποδοῦναι χάριν ὧν εὖ πέπονθεν, αἰσχύνεται καταλιπὼν τὸν εὐεργετήσαντα πρῶτος αὐτὸς ἄρξασθαι φυγῆς.

P. 179 A. *St.* Cap. VI. §. 8. *Wolf.*
καὶ μὴν ἐγκαταλιπεῖν] Cod. D. καὶ μὴ ἐγκ. Idem mox ὅντιν' οὐκ pro ὅντινα οὐκ, et ὥσθ' ὅμοιον εἶναι pro ὥστε ὁμ. ε.

P. 179 B. *St.* Cap. VI. §. 9. *Wolf.*
ὃ ἔφη Ὅμηρος] C. D. ὃ ἔφη ὁ Ὅμ. Idem mox γιγνόμενον παρ' αὐτοῦ pro αὐτοῦ.

P. 179 B et C. *St.* Cap. VII. §. 1. *Wolf.*
οὐχ ὅτι ἄνδρες] C. D. οὐ μόνον ὅτι ἄνδρες. Mox idem agnoscit ὑπὲρ τούτου τοῦ λόγου, deinde ordinem convertit verborum sic: ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, et dat ὄντων αὐτῶν πατρὸς pro ὄντων αὐτῷ, item: ὥστ' ἀποδεῖξαι pro ὥστε ἀπ. denique μόνω pro μόνον.

P. 179. C. D. *St.* Cap. VII. §. 2. *Wolf.*

— καλὰ εἰργασμένων] C. D. πολλὰ (καλὰ) ἐργασαμένων. Idem, τισιν ἔδοσαν δὴ τοῦτο γέρας pro: δή τισιν ἔδοσαν τοῦτο τὸ γέρας, deinde: οἱ θεοὶ, ὥστε ἐξ ᾅδου πάλιν ἀνεῖναι τὴν ψυχὴν, pro: οἱ θεοὶ, ἐξ ᾅδου ἀν.

πάλ. τ. ψ. tum omittit καὶ ante τὴν ἐκείνην, ut codd. Vindd. omnn. postea: ἀγασθέντες τὸ ἔργον pro ἀγ. τῷ ἔργῳ. (sic etiam Paris. et Vind. male. Cf. Interprr. ibiq. laud. Ruhnk. ad Tim. p. 8. Adde Pierson. ad Moerida p. 1 seq. et Lex. Seguier. p. 335. infr. Bekker.) Postremo: κάλλιστα τιμῶσιν pro μάλιστα τιμ.

P. 179 D. *St.* Cap. VII. §. 3. *Wolf.*
φάσμα δείξαντες] C. D. φάντασμα δ. Mox idem omittit ἑκὼν ante ἧκεν, deinde idem: ζῶν ἰέναι εἰς ᾅδου pro ζ. εἰςιέναι ε. ᾅδ.

P. 179 E. *St.* Cap. VII. §. 4. *Wolf.*
ὡς ἀποθάνοιτο] C. D. ἀποθάνοι μέν. Mox idem τελευτήσει (η) pro τελευτήσοι, et post ὅθεν δὴ omittit καί.

P. 180 A. *St.* Cap. VII. §. 5. *Wolf.*
Agnoscit cod. verba: Αἰσχύλος δὲ φλυαρεῖ — Ὅμηρος, varie tentata a criticis: omittit unum πολὺ post νεώτερος. Atque hoc loco desinit excerptum in cod. Darmst.

P. 185 C. *St.* Cap. XI. §. 6. *Wolf.*
τυχεῖν δὲ αὐτῷ ἤ ὑπὸ πλησμονῆς, ἤ ὑπό τινος ἄλλου, λύγγα ἐπιπεπτωκυῖαν] Attigit Aristides orat. Platon. II. p. 287. τίς δὲ καὶ ἡ λὺγξ ἡ τοῦ Ἀριστοφάνους; καὶ ποῦ σὺ τοῦτ' ἐτήρησας; ἀλλ' οἶμαι λύζειν αὐτὸν ἔδει, ἵνα εἰς ἀπληστίαν σκωφθῇ. Ad ea *Scholiastes mscr.* — θέλων γὰρ (Πλάτων) αὐτὸν (Ἀριστοφάνην) — — — — ἀδδηφαγίαν — — — λύζοντα ποιεῖ. τοῦτο δὲ ἐποίησεν ἀμυνόμενος αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ οἰκείου διδασκάλου Σωκράτους· καθ' οὗ

Ἀριστοφάνης τὸ τῶν νεφελῶν ἔγραψε δρᾶμα. Locum Scholii facile expleas tum ipsius Aristidis ope, tum vero Athenaei V. p. 187 C. p. 224 Schweigh. κωμῳδεῖν γὰρ ἤθελε, καὶ διασύρειν. — Ad sequentia §. 7. 8. ἀπνευστὶ ἔχοντι — πτάρε· cf. Aristotelis Problem. 33. p. 233 Sylburg. Διὰ τί λύγγα παύει πταρμὸς, καὶ πνεύματος ἐπίσχεσις καὶ ὄξος; unde profecisse videtur Scholiastes ad Plat. l. l. pag. 45 seq. Ruhnk. — Ibidem §. 8. quae sequuntur adhiberi fortasse debent emendando alteri Platonis loco. Nimirum si legeris haec: — ἀναλαβών τι τοιοῦτο, οἵῳ κινήσαις (κνήσαις conj. Wyttenb. Bibl. crit. I. 49. κνήσαιο Luzac. in Lectt. Atticc. pag. 125. dissentientibus editoribus novissimis et Schweighaeusero ad Athen. l. l.) ἂν τὴν ῥῖνα, πτάρε: ea igitur si legeris, vix, opinor, exspectabis vocem ὄργανον in illis Conviv. p. 191 A. cap. XV. §. 4 de Apolline: — καὶ τὰς μὲν ἄλλας ῥυτίδας τὰς πολλὰς ἐξελέαινε, καὶ τὰ στήθη διήρθρου, ἔχων τι τοιοῦτον ὄργανον οἷον οἱ σκυτοτόμοι, περὶ τὸν καλάποδα λεαίνοντες τὰς τῶν σκυτῶν ῥυτίδας. Neque objicies illud: p. 192 D. cap. XVI. 7. καὶ εἰ αὐτοῖς — ἐπιστὰς ὁ Ἥφαιστος, ἔχων τὰ ὄργανα, ἔροιτο. Potius hinc in alterum locum translatum videri queat ὄργανον istud a librario perspicuitatis nimium studioso. Neque magis huc pertinet locus ex Timaeo p. 53. p. 350 A Bip. — τὰ τέτταρα γένη σειόμενα ὑπὸ τῆς δεξαμενῆς, κινουμένης αὐτῆς οἷον ὀργάνου σεισμὸν παρέχοντος. Reliqua ejusdem loci supra attigi Annot. in Plotin. *)

*) Alios locos, ut cap. XII. §. 7. ἁρμονίαν τόξου

P. 191 A. *St.* Cap. XV. §. 5. *Wolf.*
Ἐπειδὴ οὖν ἡ φύσις δίχα ἐτμήθη κ. τ. λ.] De voce φύσις breviter supra monui Annot. in Plotin. p. 140. H. l. teneamus imitationem *Musonii* ap. Stob. Serm. LXV. p. 412. 33. ἐπεὶ τοῦ χάριν ὁ τοῦ ἀνθρώπου δημιουργὸς πρῶτον μὲν ἔτεμε δίχα τὸ γένος ἡμῶν, εἶτ᾽ ἐποίησεν αὐτῷ διττὰ αἰδοῖα, τὸ μὲν εἶναι θήλεος, τὸ δὲ ἄρρενος· εἶτα δὲ ἐνεποίησεν ἐπιθυμίαν ἰσχυρὰν ἑκατέρῳ θατέρου τῆς ὁμιλίας, καὶ τῆς κοινωνίας; κ. τ. λ. — Alia de utriusque sexus discrimine e Platone Platonicisque suppeditat Rigaltius ad Onosandri Strateg. p. 66. in his audacem sane-quam orationem Annae ad Briennium Caesarem maritum, quae legitur apud Nicetam. — Ad seqq. Cap. XVI. §. 12. p. 193 b. ubi pro τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν Bastius conjecerat τοῖς ἡμιτόμοις αὐτ. ei conjecturae suffragatus eram in Dionyso p. 169. quo loco in medium protuli verba Alexis ap. Athen. II. p. 230 seq. Schw. ὑπέφαινεν ὠῶν ἡμίτομα τοὺς ἀστέρας. Refragatur Astius ad Sympos. l. l. p. 249.

P. 194 E. *St.* Cap. XVIII. §. 1. *Wolf.*
ὁποῖος δέ τις αὐτὸς ὢν κ. τ. λ.] Imitatus haec est Aristides Orat. in Serapin T. I. pag. 51 Jebb. ὅστις μὲν δὴ καὶ ἥντινα τὴν φύσιν ἔχων ἐστὶν ὁ θεὸς, ἱερεῦσί τε καὶ λογίοις Αἰγυπτίων παρείσθω λέγειν τε καὶ εἰδέναι. ὅσων δὲ καὶ οἵων ἀγα-

καὶ λύρας, et cap. XIII. §. 2. καὶ ἐνιαυτῶν ὥρας, tractavi alibi. Vid. Studior. Tom. II. p. 264. Mytholog. II. p. 184 seq. p. 189. 356. Historr. antiqq. Fragmm. p. 124. suffragante Astio in notis ad ll. ll.

θῶν αἴτιος ἀνθρώποις δείκνυται, ἀρκούντως γ᾽ ἂν ἐγκωμιάζοιμεν ὡς ἐν τῷ παρόντι λέγοντες. — In ejusdem Orationis exitu p. 197 C. cap. XIX. 8. pro Νηνεμίαν ἀνέμων ab Hermogene pag. 407 Laur. in suo exemplo lectum fuisse — δ᾽ ἀνέμοις, annotaveram in Studiis T. II. p. 243. Recepit in text. Astius, recte; cf. ejus not. p. 254.

P. 202 D. *St.* Cap. XXII. §. 1. *Wolf.* — γυναικὸς μαντικῆς Διοτίμας] Attigerunt hunc locum e veteribus haud pauci, in his Aristides Oratt. Platonn. T. II. p. 127 Jebb. Ad quem locum quae Scholiasta editus profert, apud ipsum legat, cui tanti videatur esse; inediti sic habent ad illa verba Aristidis, quae jam Wolfius adhibuit Platoni: σὺ δὲ Μαντινικὴν μὲν ξένην καὶ Μιλησίαν ἐπίστασαι κοσμεῖν. Igitur ad ea hoc adscriptum Scholion est in cod. Schellersh. Διοτίμα κόρη Μαντινικὴ περὶ ἧς ὁ Πλάτων ἐν τῷ Συμποσίῳ, ἐν ἀρχῇ τοῦ ἑβδόμου λόγου. Cod. Leid. et apograph. Monac. exhibent plenius Scholion, nimirum hoc: αὐτὴν πάλιν σημαίνει τὴν διοτιμίαν· (leg. Διοτίμαν) ἀπὸ γὰρ Μαντινείας τῆς Ἀρκαδίας ἦν: Μιλησίαν δέ φησι τὴν Ἀσπασίαν· ταύτην δὲ θαυμάζει ὡς διδάσκαλον οὖσαν ῥητορικῆς· (Tu vide Platon. Menexen. p. 235 e. p. 277 Bip.) ἡ δὲ Διοτίμα ἱερεία γέγονε τοῦ Λυκαίου Διὸς τοῦ ἐν Ἀρκαδίᾳ· αὕτη δὲ, μελλούσης τῆς νόσου ἧς Θουκυδίδης μέμνηται ἐπισκήπτειν τοῖς Ἀθηναίοις εὐξαμένη, ἐκώλυσεν αὐτὴν ἐπελθεῖν ἐπὶ δέκα ἔτη. Haec de Diotimae sacerdotio prodita quo pertineant, non magis nunc exquiro, quam quod eandem femi-

nam Pythagoricis accenset Proclus in Plat. Polit. pag. 420. quaeque hoc de argumento disputavit Fr. Schlegelius in libello vernac. de Graecis et Romm. p. 253 seqq. Hoc scio scholiastam illum non istiusmodi Graeculorum esse, unum e multis, sed cum oratione tum doctrinâ, ut qui gravissimorum scriptorum fide utatur, plurimi faciendum.

P. 202 D. *St.* Cap. XXIII. §. 1. *Wolf.* Δαίμων μέγας (de Amore) — Testimoniis veterum et quae interprr. ad h. l. excitarunt et quae ipse attigi in Mytholog. III. p. 62 seq. adde *Proclum* mscr. in Platon. Parmenid. apud Bentlej. epist. ad Mill. pag. 455 Lips. et in Fragg. Orphicc. pag. 508 Herm. (ubi Orphicum hoc placitum dicitur) atque eundem Proclum mscr. in Alcib. prior. in excerptt. Ficini p. 194 seqq. ed. Lugd. Tornaes. Ibid. pag. 203 e. cap. 23. §. 9. θεῶν οὐδεὶς φιλοσοφεῖ. Haec in Studiis VI. 131. contuli cum his Musonii in Anecdott. nuper a Wyttenb in Philomath. II. editis, ubi p. 3. Θεοὺς μὲν οὖν [οὐκ dele jub. Wytt.] εἰκὸς οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως δεῖσθαι πρὸς οὐδὲν, ὅτι μήτε ἀσαφὲς μήτε ἄδηλόν ἐστιν αὐτοῖς μηδέν. Platonicum autem decretum, ibid. monui, uberius esse expositum postea a Plotino Enn. VI. 7. 35 — 40. et alterum illud οὐδὲ σοφὸς φιλοσοφεῖ Enn. VI. 9. 8 — 10.

P. 206 B. *St.* Cap. XXVI. §. 7. *Wolf.* — ἀθάνατον δὲ ἄλλη] F. legendum: ἀδύνατον δὲ ἄλλῃ. Cf. cap. 25. §. 4. cap. 26. §. 4.

P. 214 C. *St.* Cap. XXXI. §. 5. *Wolf*
Ad sententiam Alcibiadis μεθύοντα δὲ ἄνδρα κ. τ. λ. adhibe Phavorinum ap. Stob. Serm. 63. pag. 407. λέγε Ἀλκιβιάδη· κἂν μεθύῃς, ἀκουσόμεθα τοῦ μεθύοντος ἡδέως κ. τ. λ. Composuerat autem Apologiam Alcibiadis in Plat. Symposio perorantis Diophanes rhetor, referente Porphyrio in Plotini vitâ p. 9 G. Basil quem locum jam alii laudarunt. Quae sequuntur in Platone p. 215 A. cap. 32. §. 1. Φημὶ γὰρ δὴ ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τοῖς Σειληνοῖς κ. τ. λ. ex iis plura attigi in Studior. T. II. p. 231. p. 271 seqq. p. 290 seq. Extremo loco hoc posueram: cap. 33. §. 3. in his καὶ ἡ μ ᾶ ς οὐδὲν εἶναι, ubi Heusd. Spec. crit. p. 17. conjecerat τιμάς, retinendam vulgatam esse, siquidem haec ducta ex Pindaro essent. Fragg. p. 149 Heyn. Mecum facit Astius p. 286. — Proxime ibid. τὰ ἐντὸς ἀγάλματα κ. τ. λ. attigi supra ad Plotini libr. p. 54 F. G. et p. 57 D. ed. Basil.

Varia lectio in Scholia *Platonica* ex Codice *Darmstadino* collecta.

Schol. in *Platon*. Theaet. p. 18 ed. *Ruhnken*.

Τὸν Κολοφῶνα ἀναγκάζω προςβιβάζειν] Κολοφὼν· κορωνὶς· κεφάλαιον· τέλος· κορυφὴ, ταὐτόν· λέγεται δὲ κολοφὼν ἀπὸ παροιμίας ἐν ἱστορίᾳ δηλουμένης· ιβ γὰρ πόλεις . . . . . ita ut Scholiasta editus, ... βουλευσόμενοι . . . . ἴσοι, alio ejusdem Cod. loco, ubi eadem leguntur, ἴσαι . . . . ἐγίνοντο, Κολοφώνιοι προςτιθέμενοι, νικᾷν τὸ ἕτερον μέρος ἐποίουν· Σμυρναίους γὰρ ἐλθόντας εἶναι, sed alibi vera lectio exstat εἶχον, ... οἷον omissum, alio autem msc. libri loco, qui eadem exhibet, additum. Item desunt ultima verba: ἢ τὸν Κολοφῶνα ἀναγκάζω προςβιβάζων, alibi adjecta.

Ἄνω κάτω] παροιμία ἐπὶ τῶν τὴν τάξιν καταστρεφόντων . . . . τὸ λεγόμενον τοῦτ᾽ ἐστι, γοῦν . . . . .

Schol. *Plat*. p. 21 ed. *Ruhnk*.

Ἀμφιδρόμια] . . . . . . οὕτω κληθεῖσα, παρόσον ἑπταετῆ καθαιρόμεναι τὰς χεῖρας αἱ συναψάμεναι τῆς μαιεύσεως (in cod. suprasc. ω, μαιεύσεως), τὸ βρέφος περὶ τὴν ἑστίαν φέρουσι, τρέχουσαι κύκλῳ . . . . πολύποδας οἱ προςήκοντες.

Schol. *Plat*. p. 27.

Κατὰ τὰ συγγράμματα φέρονται] . . . . . . ἠγριωμένοι καὶ μεγαλόφρονες· τοιοῦτος γὰρ ἀνὴρ ἐπεφύκει . . . . . . ἐδίδασκε . . .

Schol. *Plat.* p. 33.

Δείξειν αὐτό] . . . . . . τῶν γὰρ συμπερώντων ἤρετό τις τῶν . . . . . ἔχοι . . . . . ὁ δὲ supra script.

Μυσῶν τὸν ἔσχατον] Omnia inde a Μάγνης Πεαστρίᾳ in msc. omissa.

Ὑπέρου] Ὑπέρου περιτροπὴ ἐπὶ τῶν ταχέως τι πραττόντων· ἢ ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ ποιούντων πολλάκις.

Schol. *Plat.* p. 36. coll. p. 7.

Εὐρυκλέα] Codex *Darmstad.* bina Scholia ita exhibet in unum conflata: ἄτοπον τὸ θαυμαστόν· Πλάτων· οὐδέν γ' ἄτοπον· ἀλλὰ πολὺ θαυμαστότερον· ἄτοπον τὸ ἀνύποπτον· Εὔπολις· πολλὰ ἀγάθ' ἐν τῷ ἀτόπῳ καθίζων· ἄτοπος ὁ μὴ ἑδραῖος, ἀλλ' ἐκτετοπισμένος· ὥςπερ τὸν ἄτοπον Εὐρυκλέα περιφέροντες ἀεὶ πορεύονται· ὅθεν καὶ παροιμία ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς κακὰ μαντευομένων· Εὐρυκλῆς γάρ τις στερνόμαντις ὢν ἐγγαστρίμυθος ἐκαλεῖτο.

Schol. *Platon.* Parmenid. p. 38 seq.

Παναθήναια] Τὰ Παναθήναια πρῶτον μὲν ἐτέθη ὑπὸ . . . . καὶ Ἀθηνᾶς (sane leg. τῆς Ἀθηνᾶς pro Ἀθήνης, quod poëtarum est, *Werf.*)· ὕστερον δὲ ὑπὸ Θησέως. ἄγεται δὲ διὰ πέντε ἐτῶν. Reliqua desunt in Cod.

Schol. *Plat.* p. 40.

Ἰβυκείου ἵππου] Ἰβύκου τοῦ μελοποιοῦ· qui sequuntur versiculi ita distincti sunt in libro mscr.

Ἔρως (m. *rec.* suprasc. ἔρος) αὖτέ με κυανέοισιν
ὑπὸ βλεφάροισι, †

Ταχερὰ ὄμματα δερκόμενος, κηλήμασι παντοδαποῖς †

Εἰς ἄπειρα δίκτυα †

Κύπριδος βάλλει. Ἠ μὰν τρομέων ἰν' ἐπερχόμενον, ὥςτε φερίζυγος ἵππος ἀεθλοφόρος ποτὶ γῆραϊ ἀσκῶν †

Σὺν ὄχεσφι θοοῖς (Cod. θεοῖς) εἰς ἅμιλλαν ἔβα. †

Appositum enim singulis versibus in Cod. hoc signum †

Schol. *Plat.* Phileb. p. 40.

Μὴ κινεῖν] . . . . ἐγειρόντων· ἀπὸ τοῦ ἐν Ῥόδῳ Κολοσσοῦ, ὃς πεσὼν πολλὰς οἰκίας κατέσεισε. βασιλέως οὖν . . . .

Schol. *Conviv.* p. 48 seq. (cf. Scholion ad Timaeum p. 201 seq. Ruhnk.)

Κόδρον] Δευκαλίωνος καὶ Πύῤῥας ἢ Διός, Ἕλλην· Ἕλληνος καὶ Ὀθρηίδος . . . . . Τηνείου pro Πηνειοῦ . . . . Ἀλκιδόκης . . . . . Πηλεύς· Πηλέως *), omissâ particulâ δὲ . . . . . οὗ καὶ Πεισιδίκης . . . . Βώρου καὶ . . . . . Πενθίλου καὶ Ἀγκιῤῥόης . . . οὗ καὶ Ἡνιόχης, τῆς Ἁρμονίου . . . .

*) Sic etiam Scholiast. Platon. Siebenkeesii p. 52. qui tamen h. l. correxit. Non est quod diserte moneam conferenda cum his cod. Darmstadini scholiis esse et Siebenkeesiana et si quid aliud nuper editum illuc faciat, ut v. c. Lexic. Seguier. in Bekkeri Anecdd. grr. I. p. 416 seq.

. . . . . περὶ Οἰνόης ἢ περὶ Μελαινῶν . . . . . Ξάνθιος μὲν, et sic ubivis pro Ξάνθος . . . . . . *) ἐπὶ τῷ βασιλεῦσαι . . . . . ὡς ὡμολόγητο. πρὸς ταῦτα μεταστραφεὶς ὁ Ξάνθιος καὶ βληθεὶς, καταστρέφει τὸν βίον· ἐντεῦθεν βασιλεύει τῆς Ἀττικῆς Μέλανθος, καὶ ἑορτὴν τὰ ἀπατηνόρια ἢ ἀπατούρια συνιστᾷ· τούτου παῖς Κόδρος, ὁ ὑπὲρ Ἀθηνῶν ἐκδοὺς ἑαυτὸν εἰς θάνατον τρόπῳ τοιῷδε . . . . . . ἔχρησεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὰς Ἀθήνας αἱρήσειν, ἢν τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπόσχωνται· ὅπερ ὁ Κόδρος πυθόμενος, στείλας ἑαυτὸν εὐτελεῖ σκευῇ καὶ λαβὼν ὡς ξυλιστὴς δρέπανον, ἐπὶ τὸν χάρακα ᾔει τῶν πολεμίων καὶ δυοῖν ἐντυχὼν στρατιώταις, θάτερον μὲν πατάξας ἀπέκτεινεν· ὑπὸ δὲ θατέρου τρωθεὶς ἀπέθανε, τὴν βασιλείαν τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν παίδων Μέδοντι καταλιπών. ὁ δὲ νεώτερος παῖς αὐτοῦ . . . . plane ut editum a *Ruhnkenio*. Extremo: εὐγενέστερος Κόδρου. οὕτως Ἑλλάνικος.

Schol. *Plat.* p. 50 seq.

Σατύρῳ] Σάτυροι, Διονύσου ὀπαδοὶ τραγοσκελεῖς· φίλοινοι· καὶ γελοίοις προςκείμενοι καὶ παιδιαῖς· ὅθεν καὶ ὠνομάσθησαν· ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι σάσυφοι καὶ κατ' εὐφημισμὸν σάτυροι. Quae omnia sequenti scholio de Marsyâ in Cod. sunt subjecta. Praecedunt enim in eo: Μαρσύας αὐλητὴς . . . . . ἡττηθεὶς ποινὴν δέδωκε, τὸ δέρμα δαρείς· καὶ τοσοῦτον αἷμα ἐρρύη, ὡς ποταμῷ εἰκασθῆναι καὶ τοαποτοῦδε τὸν ποταμὸν Μαρσύαν κληθῆναι.

*) Ξανθίου comparet item semel in Lex. Seguier. laud. p. 417. 28. in Schol. Siebenk. ubivis Ξάνθιος, ut in nostro.

Schol. *Plat.* Phaedr. p. 68.

Τὸ τοῦ λύκου] . . . . . . ἐσθίοντα προβάτεια . . . Ultima inde ab ἐμνήσθη ταύτης . . . . desunt in Cod.

Ἀδώνιδος κήπους] Ἀδώνιδος . . . . ἐῤῥιζομένων. Cetera omissa.

Schol. *Plat.* Ion. p. 138.

Μαγνῆτιν] Πτολεμαῖος ἐν ἑβδόμῳ (vid. lib. VII. p. 178 ed. Mercat.) . . . . . φησὶ τὴν ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικὴν ὅτι μετὰ νήσους ἄλλας . . . . . τῶν σατύρων· ἔνθα καὶ τὰ σιδηροῦς ἔχοντα ἥλους πλοῖα κατέχεσθαι τῆς ἡρακλείας λίθου περὶ αὐτὰς γενωμένης· ὡς ἔοικε· Διογενιανὸς μέντοι Μαγνῆτιν μὲν ὀνομάζει τὴν πεφυκυῖαν τὴν ὄψιν πλανᾷν οὖσαν ἀργύρῳ ἐμφερῆ· τὴν δ' Ἡρακλεῶτιν (sic) ἐπισπᾶσθαι τὸν σίδηρον.

Schol. *Plat.* Clitoph. p. 142.

Ἐπὶ μηχανῆς] Ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ἐπεφάνη, παροιμία ἐπὶ . . .*. ἢ σωτηρίᾳ φαινομένων . . . . . . Μένανδρος ἐν Θεοφορουμέναις καὶ Κεκρυφάλῳ. καὶ Πλάτων ἐν Κλειτοφῶντι· καί μοι ἐδόκεις παρὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κάλλιστα λέγειν, ὁπότε ἐπιτιμῶν τοῖς ἀνθρώποις ὥςπερ ἀπὸ μηχανῆς τραγικῆς θεὸς, ὑμεῖς, λέγων, ποῖ φέρεσθε ὤνθρωποι καὶ ἀγνοεῖτε οὐδὲν τῶν δεόντων πράττοντες.

Schol. *Plat.* de Republ. lib. I. p. 147.

Ὅσια] Prius Scholion exstat in Cod. ὅσια τὰ βέβηλα, εἰς ἃ ἔστιν εἰςιέναι, Ἀριστοφάνης Λυσιστράτῃ· εἰλείθυια . . . . (cf. Lex. Seguier. p. 288 ed. Bekker.)

Schol. *Plat.* de Republ. (lib. V.) p. 171. (conf. Lex. rhetor. Seguier. p. 222 ed. Bekker.)

Βαναυσίας] Βάναυσος ὁ διὰ πυρὸς ἐνεργῶν τεχνίτης κυρίως· βαῦνος γὰρ ἡ κάμινος ἀπὸ τοῦ τὰς βαλάνους αὔειν. ἐξ οὗ καὶ βαλανεῖον· βάλανοι γὰρ αἱ δρύες ὁμωνύμως τῷ καρπῷ· ὡς ἐλαία.

In eodem codice, alio loco, haec leguntur pertinentia ad Platonis *Timaeum*; videlicet ad hunc locum de elementis, p. 52 seq. Steph. p. 349 seqq. Bip. οὗτος μὲν δὴ οὖν παρὰ τῆς ἐμῆς ψήφου λογισθεὶς, ἐν κεφαλαίῳ δεδόσθω λόγος, ὄν τε καὶ χώραν καὶ γένεσιν εἶναι, τρία τριχῇ, καὶ πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι. τὴν δὲ γενήσεως τιθήνην, ὑγραινομένην καὶ πυρουμένην, καὶ τὰς γῆς τε καὶ ἀέρος μορφὰς δεχομένην, καὶ ὅσα τούτοις ἄλλα πάθη ξυνέπεται πάσχουσαν, παντοδαπὴν μὲν ἰδεῖν φαίνεσθαι κ. τ. λ. Haec Plato; ad quae et ad sequentia spectat hoc scholion:

Ὁ μὲν Πλάτων ὑποκείμενόν τι τοῖς καλουμένοις στοιχείοις ὑποστήσας τὸ πανδεχὲς δηλονότι τὴν ἀνείδεον ὕλην, οἷον χρυσὸν τοῖς ἔργοις τοῖς χρυσοῖς, οὐδὲν χρῆται ταύτῃ ἐπὶ τῇ ἀναλύσει τῶν στοιχείων· οὐ γὰρ εἴρηται σαφῶς ἐν τῷ Τιμαίῳ, εἰ χωρίζεται τὸ πανδεχὲς τῶν στοιχείων· ἀλλὰ τῶν στοιχείων ὄντων στερεῶν, μέχρι ἐπιπέδων ποιεῖται τὴν ἀνάλυσιν· εἰδοποιὰ δὲ τῶν σωμάτων τούτων τὰ ε̄ σχήματα λέγει· καὶ τὸν μὲν οὐρανὸν κατὰ τὸ δωδεκάεδρον εἰδοποιεῖ· ὅ ἐστι σχῆμα στερεὸν ἐκ δωδεκαπενταγώνου συγκείμενον· τὰ δὲ Δ^α ταῦτα σωματικὰ στοιχεῖα, τὸ μὲν πῦρ, κατὰ τὴν πυραμίδα· ἥτις ἐστὶ σχῆμα στερεὸν

ἐκ δυῶν τριγώνων συγκείμενον· τὸν δὲ ἀέρα, κατὰ τὸ ὀκτάεδρον· ὅ ἐστι σχῆμα στερεὸν ἐξ ὀκτὼ τριγώνων συγκείμενον· τὸ δὲ ὕδωρ κατὰ τὸ εἰκοσάεδρον· ὅπερ ἐστὶ σχῆμα στερεὸν ἐξ κ̄ τριγώνων συγκείμενον· τὴν δὲ γῆν κατὰ τὸν κύβον· ὅ ἐστι σχῆμα στερεὸν ἐξ ἓξ τετραγώνων συγκείμενον· τῶν οὖν τριῶν ἐκείνων στοιχείων τὰ ἡμιτρίγωνα στοιχεῖα ἐτίθει· ἅπερ εἰσὶ σκαληνά· διαιρεῖται γὰρ τὸ ἰσοσκελὲς καὶ ὀρθογώνιον τρίγωνον, ἤν τις ἐπὶ τὴν βάσιν ἀπὸ τῆς ὀρθῆς γωνίας κατὰ κάθετον διαιρῇ, εἰς δύο τρίγωνα σκαληνὰ ἔχοντα καὶ (in textu τὸ, sed expunct.) τρεῖς πλευρὰς ἀνίσους· τῇ δὲ γῇ στοιχεῖον ἐτίθει τὸ ἡμιτετράγωνον· ἤγουν τρίγωνον ἰσοσκελὲς ὀρθογώνιον· ἢν γὰρ διαιρεθείη τὸ τετράγωνον κατὰ τὴν διαγώνιον διάμετρον, εἰς δύο τρίγωνα διαιρεῖται ὀρθογώνια ἰσοσκελῆ· λοιπὸν διὰ ταῦτα, τὰ μὲν τρία ἐκεῖνα στοιχεῖα, ἐπεὶ ἐκ τῶν σκαληνῶν εἶχον κοινῶς τὴν σύστασιν, καὶ μεταβλητὰ εἰς ἄλληλα λέγει (cod. λέ^γει) τὴν δὲ γῆν ἔχουσαν τὴν σύστασιν ἰδίως ἐκ τριγώνων δώδεκα ὀρθογωνίων ἰσοσκελῶν, ἀμετάβλητον· τὸν γοῦν οὐρανὸν εἰδοποιεῖ τὸ δωδεκάεδρον, διὰ τὸ δωδεκαμερὲς τοῦ ζωδιακοῦ· καὶ τοὺς ε̄ περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην πλανῆτας· τὸ δὲ πῦρ, τῇ πυραμίδι, διὰ τὸ ἐπ' ὀξὺ λήγειν ὡς ἄρα καὶ ξυμπέσοι· τὴν δὲ πυραμίδα καὶ τὸ πῦρ ὡσαύτως· ὀκταέδρῳ δὲ τὸν ἀέρα, διὰ τὸ λεπτότερον καὶ ὀλιγοσωματώτερον (adde Lexicis) τοῦ ὕδατος· εἰκοσιέδρῳ δὲ τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ ταχύτερον κατά τινα λόγον πολαπλασιονά τε καὶ ἐπιμόριον· πρὸς γοῦν τὸν παλαπλασίονα (corr. m. rec. πολλα......) πάντα διὰ τοῦ πρώτου πολλαπλα-

σίου τοῦ διπλασίου παρενέφηνεν· ἐπιμόριον δὲ πάντα, διὰ τὸ πρῶτον μόριον τοῦ ὅλου· ὅπέρ ἐστι τὸ ἥμισυ (Cod. Ϛ'' i. e. ἥμισυ)· ἐντεῦθεν γὰρ τρίτον καὶ τέταρτον καὶ ε' καὶ τὰ λοιπὰ μόρια· ὁ τοίνυν εἴκοσι πρὸς τὸν ὀκτὼ, διπλασιεφήμισύς ἐστι· ταῦτα δὲ οὐ δέχεται Ἀριστοτέλης. —

SUPPLEMENTUM

LIBELLI DE UNITATE ET PULCRITUDINE

(vid. supra pag. 77.)

EX CODICE VATICANO - PALATINO *)

PROCLI COMMENT. MS. IN ALCIB. I.

Τῆς μαθήσεως διττῆς οὔσης, καὶ ποτὲ μὲν ἀπὸ τῶν κρειττόνων αἰτίων ἐφηκούσης εἰς τὰ καταδεέστερα· καθ' ὃ δὴ καὶ ὁ ἐν τῷ Τιμαίῳ **) λέγει δημιουρ-

*) Nro. 63. Quo ipso numero notatum eum codicem recenset Fr. Sylburgii Catalogus librr. mss. Bibl. Palatin. in Miegii Monumm. piet. et literar. I. p. 23. Videlicet, expeditâ tandem pacis beneficio re vehicularià quum continuo Amatius mihi meus ejus quoque codicis excerpta misisset: malui ad Voluminis calcem subjici illi libello suum exordium, quam diutius eum lacerum comparere adeoque ἀκέφαλον. Adjectum est aliquid supplementorum et variae lectionis ex cod. Vaticano nr. 1032. et Ottoboniano nr. 241.

**) In Platonis Timaeo p. 41 b. p. 325 Bip.

γὸς (supplet C. Vat. alter.) πρὸς τοὺς νέους θεούς· νῦν ὃ λέγω πρὸς ὑμᾶς ἐνδεικνύμενος, μάθετε· τοτὲ δὲ (ποτὲ δὲ Cod. Vat. al. et Ottobon.) αὖ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἀνακινουμένης, καθ' ὃ καὶ διδασκάλους εἰώθαμεν ἐπιγράφεσθαί τινας· καὶ τῆς εὑρέσεως (γενέσεως Cod. Vat. al.) μεταξὺ τούτων δὲ (γε idem) τεταγμένης· ἔστι γὰρ καταδεεστέρα μὲν τῆς ἀπὸ τῶν θεῶν ἐνδεδομένης τῇ ψυχῇ γνώσεως, τελειοτέρα δὲ τῆς ἔξωθεν καὶ παρ' ἄλλων ἀναμνήσεως· περὶ μὲν τῆς κρείττονος μαθήσεως οὐδὲ ἔννοιαν ὁ Ἀλκιβιάδης ἔχει, πλὴν ὅσον εἰς τὴν κατ' οὐσίαν ἐνυπάρχουσαν ἡμῖν ἐπιστήμην ἀποβλέπων, ἥτις ἀπὸ θεῶν ἐνδέδοται· καὶ τὸ δίκαιον οἴεται γινώσκειν ἀκριβῶς· ἐλθὼν δὲ ἐπὶ (περὶ Vat. al.) τὴν εὕρεσιν μέσην οὖσαν ἐν μέσῃ τῇ ψυχῇ, καὶ περικρουσθεὶς ὑπὸ τοῦ λόγου καὶ δειχθεὶς ὡς οὔτε ἐζήτησεν, οὔτε ἔχει χρόνον εἰπεῖν τῆς ἀγνοίας, καὶ ἀνάγκη (leg. ex Vat. al. et Ottobon. ἦν ἀνάγκη) προϋπάρχειν τῆς ζητήσεως, νυνὶ (δὲ addit Ottobon.) πάλιν ἐπὶ τὴν δευτέραν ἔρχεται μάθησιν, καὶ ἀπορίᾳ (εὐπορίᾳ Ottob. male) τοῦ ὡς ἀληθοῦς (ἀληθῶς Vat. al. recte) διδασκάλου τῶν δικαίων τοῦ ἐπιστήμονος ἐπὶ τὸ πλῆθος καταφεύγει καὶ τὴν ἀστάθμητον τῶν πολλῶν ζωήν, καὶ ταύτην ἡγεμόνα προΐσταται τῆς τῶν δικαίων γνώσεως. ἐνταῦθα δὴ οὖν ὁ Σωκράτης ὥσπέρ τις Ἡρακλῆς τὰς τῆς ὕδρας κεφαλὰς ἐκτέμνων, δείκνυσιν ὅτι πᾶν τὸ πλῆθος ἀναξιόπιστόν ἐστι περὶ τὴν γνῶσιν τῶν τε δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων. δοκεῖ μὲν οὖν ὁ λόγος οὗτος ἧττον συντελεῖν εἰς τὴν τοῦ νεανίσκου κάθαρσιν· εἰ δέ τις ἀκριβῶς θεωροίη, καὶ τοῦτον εὑρήσει τοῦ αὐτοῦ τέλους στο-

χαζόμενον. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ νεανίσκος φιλότιμος ὢν ἐξήρτετο τῆς δόξης τῶν πολλῶν, καὶ περὶ αὐτὴν ἐπτόητο. δείκνυσιν οὖν ὁ Σωκράτης ὅτι καὶ πρὸς τὸ κρίνειν τὰ πράγματα κ. τ. λ. *)

*) Sequuntur reliqua quae p. 77 seqq. ex codice Darmstadino exhibuimus. Quae ibi h. l. vel plura vel aliter leguntur, ea, nemo non videt, esse ex eo genere qualia excerptores sibi indulgere assolent.

INDICES.

INDEX
RERUM ET VERBORUM
MAXIME MEMORABILIUM.

(NB. Vocabula *asteriscis* notata absunt a Lexicis.)

A

M

O

*) Ejus commentarii mentionem habent etiam codd. Parisini et Vaticani Arriani Dissertt. Epictett. De illis vid. Schweighaeus. ad Lib. I. 1. 16. p. 21. De his, nimirum nr. 325. et 1374. nuper me docuit Amatius, ubi item est: Ἐκ τῶν τοῦ φιλοσόφου Πρόκλου εἰς Πλωτῖνον ὑπομνημάτων· Δοῦλος Ἐπίκτητος γενόμην κ. τ. λ. Sequitur epigramma quod hodieque exstat in Anthologiâ editâ (T. IV. p. 238 Jacobs.). Quodsi quaeris cui loco Plotiniano illa verba apposuerit commentarium scribens Proclus: est Ennead. III. 25. p. 258 F. G. πενίαι δὲ καὶ νόσοι κ. τ. λ.

T

Υ

Φ — F — V — W

X

Ψ

Ω

INDEX
AUCTORUM OMNIUM,
QUI PARTIM EMENDANTUR, PARTIM E LIBRIS *MANUSCRIPTIS* LAUDANTUR INEDITI.

D

E

G

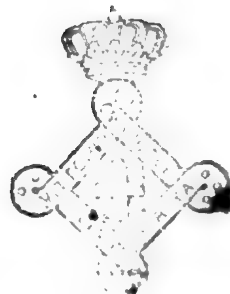
H

*) Ejus librum de mysteriis Aegyptiorum emendatum ex codd. mscrr. et apographo Gronovii, quod mecum communicavit *Wyttenbachius*, vulgabo. *Cr.*

P

*) Ejus *commentarios aliquot mss.* ex codd. pluribus edam adjectâ ipsius *Institutione theologicâ* sexcentis locis correctâ et expletâ ex optimo cod. Argentorat., quem meâ caussâ ipse cum impressis contulit *Schweighaeuserus*. *Cr.*

CORRIGENDA.

Epist. ad *Wyttenb.* p. XIV. lin. ult. pro *profecerint* leg. *profecerit.*

— — — — — — p. XXVI. lin. 17. leg. *Nunc quaeram a Tittmanno.*

— — — — — — p. XXIX. lin. 18. leg. *concertantes.*

Praep. p. XVII. lin. 1. leg. *Etymologiarum.*

— p. XXXI. lin. a fin. 3. pro *traducta* leg. *traductus.*

— p. LXIV. lin. ult. pro *hahuit* leg. *habuit.*

— p. CIV. lin. 19. pro *eundem*, leg. *eundum.*

Pag. 6. lin. 17. pro ἀπλᾶ scrib. ἁπλᾶ.

Pag. 11. lin. 7. pro *etque* leg. *atque.*

Pag. 15. lin. 3. pro *suoruv* leg. *suorum.*

Pag. 21. lin. 15. pro *jucunda* leg. *jucundum.*

Pag. 44. lin. 18. pro ψυχὴ leg. ψυχή.

Pag. 48. lin. 6. 7. pro γύμνοις, scrib. γυμνοῖς.

Pag. 112. lin. 4 a fin. pro καλλόνῃ, scrib. καλλονῇ.

Pag. 173. lin. 27. leg. *quae quidem*, deleto priori *quae.*

Pag. 202. lin. ult. pro (*idem*) leg. (*ideam*)

Pag. 232. lin. 9. Not. leg. γεραρός.

Pag. 282. lin. 15. pro οὐκ leg. οὐχ.

Pag. 404. lin. 15. *utpote secuturus sum.* Dele *sum.*

Hi quoque libri ejusdem officinae sumtibus editi apud eosdem librarios prostant:

Böckhii, A., specimen editionis Timaei Platonis dialogi. 4. 1807. 8 ggr. — 30 kr.

— — Graecae tragoediae principum, Aeschyli, Sophoclis, Euripidis, num ea, quae supersunt et genuina omnia sint, et forma primitiva servata, an eorum familiis aliquid debeat ex iis tribui, 8 maj. 1808. 1 Rthlr. 12 ggr. — 2 fl. 42 kr.

— — Commentatio academica de Platonica corporis mundani fabrica conflati ex elementis geometrica ratione concinnatis. 4. 1810. 8 ggr. — 30 kr.

— — Commentatio altera, de Platonico systemate coelestium globorum et de vera indole astronomiae philolaicae. 4. 1810. 8 ggr. — 30 kr.

— — Simonis Socratici, ut videtur, dialogi quatuor, de lege, de lucri cupidine, de justo ac de virtute. Additi sunt incerti auctoris dialogi Eryxias, et Axiochus. 8 maj. 1810. 20 ggr. — 1 fl. 30 kr.

Creuzer, Fr., das akademische Studium des Alterthums, nebst einem Plane der humanist. Vorlesungen und des philologischen Seminariums zu Heidelberg. gr. 8. 1807. 12 ggr. — 54 kr.

— — Dionysus, sive Commentationes academicae de rerum bacchicarum orphicarumque originibus et causis. Volumen I. fasc. 1. cum figuris aeneis. 4 maj. 1808.
Charta Velin dicta 3 Rthlr. — 4 fl. 30 kr.
Charta impress. 1 Rthlr. 12 ggr. — 2 fl. 15 kr.
Vol. I. fasc. 2. c. fig. aen. 4 maj. 1809.
Charta Velin dicta 3 Rthlr. 16. ggr. — 5 fl. 30 kr.
Charta impress. 1 Rthlr. 20 ggr. — 2 fl. 45 kr.

— — Oratio de civitate Athenarum omnis humanitatis parente. 8 maj. 1810. 12 ggr. — 54 kr.

Fragmenta historicorum graecorum antiquissimorum collegit, emendavit, explicuit ac de cujusque scriptoris aetate ingenio fide commentatus est Fr. Creuzer. 8 maj. 808. Charta script. 1 Rthlr. 16 ggr. — 2 fl. 24 kr,
Charta impr. 1 Rthlr. 6 ggr. — 1 fl. 54 kr.

Mureti, M. A. Scripta selecta. Curavit C. P. Kayser. Accedit Fr. Creuzeri Epistola ad editorem. 8 maj. 1809.
Charta Velin dicta 4 Rthlr. — 7 fl. 12 kr.
Charta script. 2 Rthlr. 8 ggr. — 4 fl. 12 kr.
Charta impr. 1 Rthlr. 12 ggr. — 2 fl. 42 kr.

Nonni Dionysiaca L. VI. ab 8vo ad 13um, res Bacchicas ante Expedit. Indicam complectentes. Emend. omnium Nonni libror. argum. et notas mytholog. adjecit G. H. Moser. Praefatus est Fr. Creuzer 8. maj. 1809.
Charta script. 2 Rthlr. 18 ggr. — 4 fl. 12 kr.
Charta impr. 1 Rthlr. 12 ggr. — 2 fl. 24 kr.

Tibullus, Alb. et Lygdamus codicum ope emendati a J. H. Vossio, 8. 1811. 9 ggr. — 36 kr.
Charta Velin dicta 16 ggr. — 1 fl. 12 kr.

Idem liber c. Comment. ed. J. H. Voss. 8. 1811. 2 Rthlr. 16 ggr. — 4 fl.

